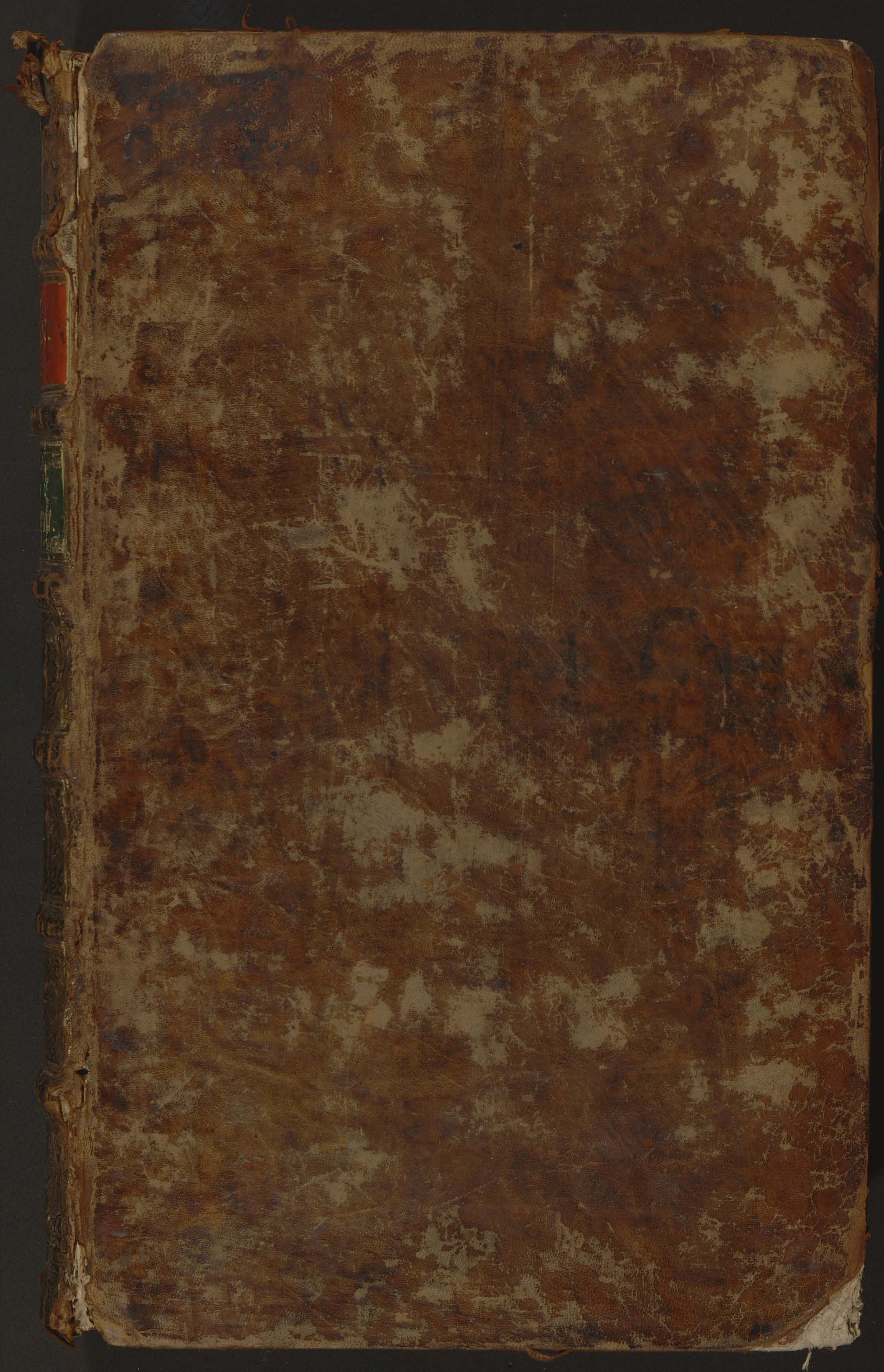

MISCELLANEA HISTORICA REGNI BOHEMIÆ:

DECADIS I.

LIBER VIII.

EPISTOLARIS.

VOLUMEN. I.

CONTINENS

LITERAS PUBLICAS

DE BOHEMIA

Selectiores & Authenticas Summorum Pontificum, Imperatorum, Regum, Electorum S. R. I. ac aliorum Principum & Antistitum, &c.

COLLECTORE:

BOHUSLAO BALBINO SOCIETATIS JESU.

Opus plurimorum Annorum labore, ex varijs Archivis, Comitiorum Actis, Regni Tabulis & Authenticis, in hunc Librum congestum, nunquam antehac typis editum; ex quo Historia Epistolaris Bohemiæ confici possit;

Nunc

SUMMO R. BOHEMIÆ CANCELLARIO dedicatur.

VETERO-PRAGÆ: Typis Georgij Labaun, 1688.

IN ARMA GENTILITIA ILLUSTRISSIMÆ & EXCELLENTISSIMÆ FAMILIÆ CHINSKIORUM DE WCHINICZ & TETTOW.

Clypeus ſangvineus cum dentibus lupinis triſulcis, quem Clypeum cingit aurea torquis cum aureo Vellere.

In Clypeo dentes *video proſtare* lupinos,
Aurea *quos vigili* Torque *coërcet* Ovis;
Annè lupo *ſe credet* Ovis? *qui Bella repreſſit*,
Ille ſciet varias pacificare Feras, *
Hoc FRANCISCE Tuum *eſt! fòrs* Aurea ſæcla *redibunt:*
Quando Lupi dentes *læta videbit* Ovis.

* Alluditur ad Pacem Neomagenſem, cujus Miniſter Comes fuit.

De temporibus beatis, & aureis ſæculis Iſaias: * *Habitabit Lupus cum Agno. & : Lupus & Agnus paſcentur ſimul. Iſ. C. 15. & C. 65.*

ILLUSTRISSIMO & EXCELLENTISSIMO
DOMINO DOMINO

FRANCISCO UDALRICO CHINSKY,

S. R. IMP. COMITI DE
WCHINICZ & TETTAU,
DOMINO IN CHLUMECZ &c.
EQVITI AUREI VELLERIS,
S. C. M. ACTUALI INTIMO
CONSILIARIO,
CAMERARIO,
SUPREMO REGIS BOHEMIÆ
CANCELLARIO,
CURIÆ REGIÆ IN BOH:
PRÆFECTO,
DOMINO MIHI PLURIMUM COLENDO.

IU anceps hæsi, cùm VOLUMEN hoc LITERARUM PUBLICARUM in clarissimo nomine Tuo apparere, & ut plausibilius foret, Tuo honori inscribere statuissem, unde potissimùm principium dicendi capere, & Dedicationem auspicari me oporteret: omnes mihi Leges, & Locos dedicationum, quos Magistri Rhetorum trade-

re ſolent, primò Naturæ Tuæ Celſitudo, & ſublimis Genius, tum Virtutes, deinde Literæ interiores ac Scientiarum, & Doctrinæ copia (ex his enim partibus Perſona Tua, EXCELLENTISSIME COMES, componitur) denique ipſum munus & dignitas, quam laudatiſſimè à pluribus annis ſuſtines, conturbant; ſola Humanitas Tua, ut aliquid audeam, invitat, & ſecuritatem veniæ (etſi Te laudari à me vetueris) promittit. Valere illud in Te quadam proportione poſſet, quod Romanus Orator ad Cæſarem dixit: ô CÆSAR (ô Doctiſſime COMES) *qui ad Te dicere audent, magnitudinem Tuam ignorant, qui non audent, ignorant humanitatem.*

In primis igitur NATURÆ TUÆ EXCELSITAS laudationes omnes odit, & refugit, conſcientiâ rectè factorum contenta; & tamen hoc ſcribere & prodere vetamur: hoc imperio ſtudia omnia Tua Philoſophica, Politica, Hiſtorica, Juridica, Lovanienſia (ubi poſt confectum Juris utriuſque curriculum totius glorioſæ Univerſitatis illius vivâ voce laudatus, rarum præconium ſcripto teſtimonio retuliſti: *poſſe Te hoc ingenio & hac juris ſcientiâ Magiſtris tuis paria facere, & jura publicè profiteri*) hæc omnia inquam, quia laudationem continent, Te ita volente tacebuntur. Nec de virtutibus quidquam adferri poterit: eâdem ex cauſa, LEGATIONES TUÆ omnes, Saxonica, Polonica, ac præcipuè Neomagenſis &c. magnâ in Cæſarem fide, & in populos commodo peracta, (per quam

Clauſæ ſunt Belli portæ, & Furor impius intus
Sæva ſedens ſuper arma, & centum vinctus abenis
Poſt tergum nodis, fremit horridus ore cruento &c.

dele-

delebuntur. De officijs publicis & dignitatibus Regnorum & Aularum, quibus Tuam MAGNUS CÆSAR ultrò honoravit virtutem, eásque Tibi detulit, prohibeor dicere: VICE-CANCELLARII primùm, tum PRÆSIDIS APPELLATIONUM dignitas, insigni innocentiá, & munerum abstinentiá, prudentiá admirabili & omnibus probatá, ac denique fortitudine adversus gratiam omnem & pretium gessisti, ut (quod constat omnibus) neque ante, neque post sententiam ex partibus, vel æruſculo factus sis ditior; audivi cùm diceres: *si justa adferuntur, absque pretio bona causa vincat, necesse est; sin minùs, nè Attalicis quidem Conditionibus adducar, ut liceat prævaricari.* In hoc abstinentiæ judicialis genere, exempla Tua, Tua inquam, quæ Tu edidisti & quorum ipse conscius sum, adferre modestia Tua non sinit. Neque hæc à Te, ut aliquando factum ab alijs vidimus, violentè & cum aliqua pugna naturæ (quæ ad aurum pallere solet) sed ut numeris omnibus virtus sibi constet, lætè & hilariter peraguntur: justè & ex virtute sentire, judicare, pronuntiare, jam Tibi in naturam vertit. Est profectò in Te, est, quod me sæpius in educatione juventutis tuæ in admirationem rapuit, non dicam Stoicus rigor, sed Catonianus, & Romanæ gravitatis animus, contemtor opum & munerum, nunquam adulatione, nunquam gratiæ, nunquam injustis precibus subserviens. Revertor ad institutum: ipsa scientiarum & doctrinæ copia non parvam huic Dedicationi remoram injicit: cùm enim Tu, EXCELLENTISSIME COMES, omnes venas & nervos Oratorum teneas, & in scribendo, quasi in regno tuo habites, *quis*, ut ait ille,

Roscio præsente sese audeat commovere? deinde, si Eloquentia non præferenda, sed tegenda sit, (*eloquentiæ enim magna pars est*, Senecâ teste, *eloquentiam abscondere*) quis Eruditissimo, & in Scientiarum Tropicis versato subrepere possit, qui longè plura pervideat, quàm is, qui scribat, aut dicat?

Ultima laudationum remora est, ipsa Cancellarij dignitas, quæ non modò me à Tui laudatione absterruit, sed prorsus quod parabam scribere, totum in ortu suo delevit, &, si ità loqui licet, cancellavit, nè videlicet meâ garrulitate bonum publicum, & Regnorum ac Provinciarum negotia interturbem: oportet (ut monebat Laërtius Philosophorum Historicus) ad Reges, Principes, Regiorum Arcanorum conscios, & Aularum Dynastas brevissimè scribere vel disserere, & si fieri possit, non *modò sententias, & verba, sed etiam syllabas breves eligere.*

Diog. Laër. in vit. Philosoph.

Sola Humanitas Tua ILLUSTRISSIME & EXCELLENTISSIME COMES, quæ mihi tot annis perspectissima est, audaciam addidit ut ea scriberem, quæ Tua modestia, si priùs vidisset, sine dubiò scribi vetuisset; feci quod Legatum Thebanorum apud M. Alexandrum fecisse commemorant: cùm enim Monarcha ille Thebanis iratus juráßet, nihil se eorum, quæ Legatus adferret, concessurum, & omnino contraria facturum; Legatus ingenio usus, petijt, ut Rex cum Thebanis æternum bellum gereret, Thebas deleret, Cives necaret, aut aliò transferret, vel etiam venderet, denique exempla ederet extremi furoris &c. Delectatus ingenio viri Alexander,

der, remisit omnia, & pacem dedit. Idem ego secutus ILLUSTRISSIME COMES, de Tuis veris laudibus aliquid attigi prætereundo, néve imperium Tuum præteriisse me dicere possis, dixi de Te paucula, imò nihil dixi: quia, ut Rhetores solent, omnia præterij. Accipe igitur, non ingenij mei, sed diligentiæ senilis partum: nulli, ut reor, aptiùs, quàm summo Cancellario Volumen hoc à Cancellarijs Regum, & Principum compositum offeretur. DEUS TE ILLUSTRISSIME & EXCELLENTISSIME COMES Divinæ Gloriæ, & Religionis incremento, MAGNI CÆSARIS & Regnorum bono, Amicorum & Servorum tuorum votis, quàm diutissimè conservet incolumem, & consilia, quæ pro nobis suscipis, fortunet!

ita vovet

ILLUSTRISSIMÆ EXCELLENTIÆ TUÆ

Antiquissimus Servus

Bohuslaus Balbinus S. J.

BENEVOLO LECTORI SALUTEM.

PAuca mihi BENEVOLE LECTOR præfanda sunt, ut quid propositum in hoc & sequenti Libro habuerim, scire possis. I. Nihil te oportet terreri *Literarum publicarum* titulo: cavi sedulò, nè præjudiciosum aliquid Regnantibus contineret Liber, sed neque tale aliquid invêni; nihilominus, ut sunt Lectorum judicia diversa, & quot capita tot sententiæ, erunt, qui desiderabunt, quod nesciunt; alij contrà optabunt, parciùs hæc tractari oportuisse; alij alia reprehendent, at quis præstare potest, ut sua omnia Lectori probentur? eò jam perventum est, ut quidam hypercriticus dixerit: *hoc se unum in Scriptore disertissimo reprehendere, quod nihil reprehensione dignum invenerit*, & attulisse Ovidij dictum: *decentiorem esse vultum, in quo aliquis nævus appareret.* II. Quæcunque in hoc Volumine, velut audacia cuipiam videbuntur, ea omnia me ex *Goldasto* mutuatum esse, cujus liber *de Juribus Regum Boëmiæ*, jussu Augustissimi, & gloriosissimi Cæsaris *Ferdinandi II.* scriptus, & ab Aula Cæsarea universa probatus & Publici juris factus est. III. In reliquis hoc monendum putavi, nactum me esse quarundam literarum exempla, tam mendosè antiquitus conscripta, ut tertio quoque verbo resistere, ego & Amanuenses mei cogeremur, & quia aliunde adjuvari non poteramus, reliqua omittere & silentio transmittere debuerimus. Est in manibus meis grandis Literarum publicarum *Codex*, antiquâ manu scriptus, quem nec ego, qui satis assvetos vetustis characteribus oculos habere gloriari possum, neque alij, qui in rem præsentem venerunt, legere potuerimus; & tamen utilissima quæque & scitu dignissima continere *Codicem*, nemo dubitat & quidam tituli rem satis ostendunt. IV. Ad commendationem hu-

hujus Operis pertinet, quod præsens *Liber Epistolaris* vocetur, talis scilicet, unde (quòd sit ex summorum Principum mente scriptus, qui illâ vixerunt ætate) certior & securior Veritas peti possit, quàm quæ ex plurimis Scriptoribus hauriatur, qui ut plurimum remota à temporibus suis narrant, atque etiam ea sæpe adferunt, quæ Chronologiæ adversantur, & temporibus non congruant. Vidit hoc diligentissimus Baronianorum Annalium Continuator *Odoricus Raynaldus*, qui in Præfatione ad Tomum nonum sic loquitur: *moneo me, pro virili parte daturum operam, ut Baronium suis vestigijs persequar, atque adeò Epistolarem, quam vocat, ex Romanorum Pontificum, aliorúmque Præsulum, ac Principum Virorum Literis repetitam intexam Historiam, quam ipse frequenter in Annalibus suis, cæteris omnibus anteferendam esse censet.*

Paulò pòst idem Odoricus probat, utilitatem ejusmodi Historiæ, tum subjicit: *ut rebus major sit fides, malui Baronij exemplo, Historicorum verba* (addo Principum) *quamvis obsoleta relinquere, cùm in veritate consectanda, majoris sint authoritatis oculatorum testium dicta, quàm aliorum tersa, & polita.* Hæc erant præfanda: Vale Benevole & Erudite Lector, Deúmque ora, ut mihi ante complures annos Apoplexiâ prostrato vires adjiciat, ut ea quæ pridem in Patriæ commodum, & gloriam paravi & affecta jam apud me sunt, perficiam. Iterum

VALE!

FACULTAS
REVERENDI PATRIS
PROVINCIALIS
BOH: SOC: JESU.

Cùm Libros duos Epistolares, quibus literæ Pontificum, Cæsarum, ac Principum, &c. de Regno Bohemiæ continentur à P. Bohuslao Balbino Societatis JESU collectos, tres ejusdem Societatis JESU Theologi, quibus id commissum fuit, recognoverint, ac in lucem edi posse probaverint, potestate acceptâ â P. Nostro JOANNE PAULO OLIVA Societatis Præposito Generali, Facultatem concedo, ut typis mandentur. In quorum fidem hasce literas manu meâ subscriptas, & sigillo officij munitas dedi. Wratislaviæ 10. Novembris. An: M. DC. LXXXI.

(L.S.)

Wenceslaus Sattenwolff.

PROTESTATIO
AUTHORIS.

Tsi non meminerim, me in hisce duobus Epistolarum Publicarum Voluminibus cuipiam Titulum Beati vel Sancti meâ authoritate tribuisse (præcipuè, cùm totus Liber non meis, sed maximorum Principum verbis conscriptus sit) non alia de causa, quàm Veneratione sanctæ Sedis Apostolicæ, ejus decretis insistendo profiteor, omnia quæ in hoc libro retuli, humanâ duntaxat Authoritate niti, & ita esse accipienda, ut ab Historico & collectore literarum conscripta, & collecta fuerunt.

Ita profiteor & contestor.

Bohuslaus Balbinus S. J.

ERRATA

In principio adducuntur, qvia in principio corriguntur.

Pag. 12. lin. 6. *imbi*. cor. inibi ibid l. 21 *Regis*. cor. Reges. ibid. l. 22. *produceudem*. cor. præcedentē. P. 14. l. 37. *dictis duobus*. cor. dictos duos. ibid. l. 40. *dicti*. cor. dictos. P. 19. l. 34. id *fecerint*. deleatur. P. 21. l. 26. *tempore*. cor. temporum. P. 25. l. 31. omnia feuda. adde: quæ aceepit P. 27. l. 30. *concordia*. adde: ad concordiæ. P. 29. l. 33. *Bavarit*, cor. Bavariæ. P. 32. l. 27. *nostroq;* cor. nostrosq; P. 40. l. 6. *Austria*. cor. Apuliæ. ibid. l. 36. *continuis*. adde: intenta. P. 41. l. 23. *nominatum*. cor. nominatim. P. 46. l. ult. *Regnitur*. cor. Regnitz. P. 47. l. 26. *authoritate*. cor: authorizare. P. 52. l. ult. *legatos*. cor. ligatos. P. 59. l. 34. *confirmata*. cor. confinant. P. 70. l. 14. *freti*. cor. fruiti. P. 89. l. 29. *Principibus*. cor. Provincijs P. 110. l. 36. *post qvo*. cor. post 300. P. 163. l. 18. *pertinentias*. cor. pertinentijs P. 165. l. 32. *scienia*. cor. scientia. P. 169. l. ult. *de endere*. cor. defendere: P. 171. l. 23. *emererit*. cor. emerserit P. 189. l. 7. *succesoribus*. cor. successibus. sicut etiam pag. 191. *successoribus*. cor. successibus. P. 195. l. 16. *abliqvalis*. cor. aliqvalis. P. 212. l. 27. *si qvod*. cor. si qvos. P. 214. l. 29. *uniar*. cor. uniat. ibidē l. penult. *beneficio*. cor. beneficia. P. 223. l. 31. *adlibemus*. adhibemus. cor. P. 224. l. 5. *taliâ*. cor. talîā. ibidē l. 11. *transire*. cor. transigere. P. 227. l. 21. *captivos*. cor. captivis. P. 231. l. 1. *Oppoliensis*. cor. Oppaviensis. P. 236. l. penult. *ploonia*. cor. Poloniæ. P. 239. l. 27. *designandes*. cor. resignantes. P. 245. l. 15. *Judicijs*. cor. Judicij. P. 250. *spra* cor. Spiræ. ibid. *Marecharum* cor. Marcharum. P. 268. l. ult. *Budissinensi*. cor. Budissinensis. P. 277. l. 30. *proimpe*. cor. proinde. P. 278. l. antepenult. *sveosibilla*. cor. consveto sigillo. P. 279. l. 25 *Hungaeia*. cor. Hungariæ. P. 280. l. 12. *sumus*. cor. simus. P. 281. l. 1. *redditibus*. cor. redditus. P. 282. l. 40. *Vice Officiabibus*. cor. Vice Officialibus. P. 293. l. 14. *censem*. cor. censum. P. 301. l. 9. *oppidi*. cor. oppido. P. 303. l. 19. *Joannis*. cor: Joanni. P. 314. l. 13. *arbitros*. cor. in arbitros.

Sunt alij plures (ut Eiscopus, Bohumiæ, Promisio, inperpetum, Auchidux, pro Archidux, Marckio, duæis, pro ducis, Wrazislavia, Eccellentia, & similia) quæ Lector Eruditus & benignus facilè corrigere poterit. paucos libros legit, qui meorum typographorum indignatur erroribus.

LITERARUM PUBLICARUM BOHEMIÆ REGNUM CONCERNENTIUM

VOLUMEN I. PARS I.

EPI-

EPISTOLA I.

Literæ Gregorij Papæ VII. ad VVratislaum Bohemiæ Ducem, quibus commendat ejus in Apostolicam sedem observantiam; & confirmat privilegium gestandi infulam Episcopalem, quam Bohemiæ Ducibus novo exemplo concesserat gestandam Alexander Secundus Pontifex; ob Ducum Bohemiæ Zelum proferendæ Religionis Christianæ. Quo honore inusitato ostendere voluerunt Pontifices, Bohemiæ Duces in Provincia sua, Apostolica, & Episcopalia munera gloriosè & Apostolicè obivisse.

Gregorius Episcopus servus servorum DEI, Wratislao Duci Bohemiæ, salutem & Apostolicam benedictionem. Ex T. III. Conciliorum P. 2. Epist: 38.

LOnga jam temporis intervalla transacta sunt, ex quo & Nobilitas tua *B. Petro Apostolorum Principi* non modicæ devotionis animum spopondit, & studium, & tibi in Apostolica Sede inter cæteros Principes larga benignitas præ multis etiam singularis, & egregia fuit, astricta charitas. Cujus rei fidem & indicium ex benevolentia Domini, & antecessoris nostri *Alexandri Papæ* satis percepisse potes, qui petitionibus tuis, non unquam sine sua, & filiorum *Sanctæ Romanæ Ecclesiæ* solicitudine & labore condescendit, & ad signum intimæ dilectionis, *quod laicæ personæ* tribui non consvevit, *mitram quam postulâsti, direxit;* Neque verò nos in nostris temporibus tantæ dilectionis gratiam (providente DEO) labefactari volumus, imò si quid est, in quo comitante justitiâ, firmiùs conglutinari valeat, hoc nostra apud DEUM solicitudo impetrare valde desiderat. At te quidem erga *Apostolicam Reverentiam*, quàm sis in votis constans, quàm in promissis perseverans, non modò pro dignitate, verùm etiam pro salute tua fideliter oportet attendere, scriptum est enim. *Vovete & reddite*: Quæ autem illa, vel qualia sunt, à tui ipsius conscientia satìs te commonitum esse putamus; Causas verò, & negotia, quæ in partibus illis ad audientiam discussionémque Legatorum nostrorum perlata, peccatis impedientibus congruâ determinatione diffiniri non poterant, sicut officij nostri cura nemine nos rogante, compellit, ad eum quem justitia postulaverit finem (adjuvante Domino) perducere procurabimus. Porrò quæ ipsi itidem statuerunt, interim donec ad nos negotia perferantur, immota manere volumus, atque Apostolicâ auctoritate præcipimus. DEUS autem *Omnipotens*, qui bonorum omnium dator & auctor est, talem vos in votis vestris & actibus esse faciat, ut cùm ante cœlestes judices, videlicet *Petrum & Paulum*, in futuro examine veneritis, nulla vos in

Circa An: 1080.

Alexander II. Duci Bohëmiæ cõcessit gestare infulã seu mitrã Episcopalem.

Admonet Wratislaũ D. Boh: ut impleat, quæ promisit.

 illorum

illorum oculis, nisi, quæ remuneratione digna sit, conscientia denotare, vel ostentare valeat. Data Romæ sexto decimo Kalendas Januarij, Indictione duodecimâ.

EPISTOLA II.

LiteræGregorij VII.

Gregorius VII. Pontifex Boëmorum genti ad Christum conversæ scribens, hortatur, ut se Christiano nomine dignos præstent.

Ex T. 3. Cōciliorū P. 2. Epist. l. 2. Ep. 72.

Gregorius Episcopus servus servorum DEI, universis in Boëmia constitutis, majoribus atque minoribus, salutem & Apostolicam benedictionem.

1. Cor. 14.

Hinc apparet nō solis Boëmis hāc Epist: scripta esse, cùm plures Episcopi tū nō fuerint in Bohemia.

Christianorum obligatio, maximè novorū.

EX consideratione sedis, cujus licèt indigni administrationem gerimus, *debitores*, sicut scitis, *sumus fidelibus & infidelibus*: fidelibus, ut quod bene proponunt, perseveranter teneant; infidelibus, ut ad Creatorem suum credendo, & præterita facinora puniendo convertantur; unde quia relatione *Episcoporum* patriæ vestræ *Limina Apostolorum* visitantium accepimus, quosdam vestrûm per viam mandatorum DEI incedere, quosdam verò nonnullis periculis malè vivendo subjacere, studuimus vos paternâ charitate commonere, quatenus & boni meliores fiant, & qui reprehensibiliter vivunt, irreprehensibiles se exhibeant, primùm scilicet vos *ex toto corde, & ex tota anima, & ex omni virtute* vestra DEUM & proximum, sicut vosmet ipsos diligere; pacem, *sine qua DEUM nemo videbit*, inter vos constituere; non solùm Clericos sed & Laicos castitatem servare; decimas DEO, à quo tam vitam, quàm vitæ sustentationem suscipitis, fideliter dare; Ecclesijs vestris debitum honorem impendere, eleemosynis, atque hospitalitati devotè insistere. Hæc & his similia, quæ ad salutem animarum vestrarum pertinent, licèt Pontifices vestros sufficienter scire vobis insinuare, non ignoremus; tamen quia verba nostra ex reverentia *Beati Petri* constat vos charius, atque avidiùs recipere, ipsa vestra audiendi aviditas, quæ ab alijs dari possunt, documenta nos dare compellit, ut tantò sollicitiùs vobis debitum reddamus exhortationis, quanto *Beatum Petrum* in eadem nostra exhortatione devotius attenditis. Vos igitur dilectissimi carnalia desideria fugite, ad Cælestia, & semper duratura patriæ Cœlestis gaudia mentes erigite, *Beatum Petrum*, cui à DEO potestas principaliter, & in terra ligandi, atque solvendi data est, devotissimi servitij fidelitate debitorem facite; quatenus post dissolutionem terrenæ habitationis nostræ, cui quotidie volentes nolentésque propinquatis, nec multò post in vermes & cinerem redigendi, ejus præstantissimum ante districtum judicem Patrocinium sentiatis. Datum Romæ Decimo Septimo Calendas Maij. Indictione decimâ tertiâ.

EPISTOLA III.

Gregorij VII. Apostolicæ literæ ad VVratislaum Ducem Boëmiæ.

Commendat *Fridericum* ejus nepotem, ut beneficium à suo patre relictum illi concedat, vel aliud tribuat. Monet, ut dissidijs sublatis pacem in sua ditione servandam curet.

Grego-

Gregorius Episcopus servus servorum DEI, Wratislao Boëmorum Duci, salutem & Apostolicam benedictionem.

FRidericus nepos vester, & Romanæ Ecclesiæ fidelis, nos humilibus precibus flagitavit, quatenus tuæ Nobilitatis prudentiam rogaremus, ut beneficium, quod sibi pater suus reliquit, eum permitteretis habere, & in omni pacis quietudine possidere: cujus supplicibus orationibus flexi, nobilitatis vestræ serenitatem obnixè rogamus, & si scitis eum habere justitiam, tum *quia os tuum & caro est*, ductus proprietate sangvinis, tum quia ad refugium Apostolicæ miserationis confugit, aut beneficium illud sibi reddatis, aut contra cambium tribuatis, quod sibi sit acceptabile, & tui condecet generis dignitatem. Quòd si justitiam non videtur habere, rogamus tamen, ut pro charitate & reverentia *Beati Petri Apostolorum Principis*, cujus præsidia humiliter postulavit, aliquod sibi beneficium, quo possit honestè vivere, tribuatis. Non pigeat itaque nobilitatem tuam in hoc nostras preces audire, beatúmque *Petrum* in hoc tibi debitorem facere, quoniam nos parati sumus favere tibi in quibus possimus justitiâ duce. Præterea monemus, ut studeatis terram vestram, & vestri honoris regimen firmissimæ pacis fœdere undique præmunire, scilicet ut nullius litis scandalum in tuo regimine versari permittas, præcipuè inter te & fratres tuos, & Pragensem & Holomucensem Episcopum: quoniam sicut qui discordiæ & litibus vacant, proculdubio Diaboli sunt filij, sic qui paci dant operam, filij DEI vocantur, ipsâ veritate attestante, quæ ait; *Beati pacifici, quoniam filij DEI vocabuntur.* Omnipotens DEUS mentem tuam illuminet, sicque te faciat per bona transire temporalia, ut merearis adipisci æterna. Dat: Romæ XVIII. Kal: Maij, Indictione decima quarta.

Tom. III. Concil. p. 2. Epist. 71. lib. 2.

Matth. 5.

NB. *Notandum, Fridericum de quo agit Pontifex, non vixisse sub Gregorio VII. quia ille (scilicet Fridericus) non vixit sub Wratislao, qui fuit ejus Abavus, sed sub Wladislao II. Patre suo & sub Wladislao I. Avo suo aliquantulo tempore, qui Ob: Anno 1125. & Pater ejus 1174. si credimus Historicis; hic autem, scilicet Gregorius VII. Pontifex esse cœpit An: 1073. & mortuus est 1085. debet ergo esse Gregorius VIII. ut Chronologia subsistat.*

EPISTOLA IV.

Quòd Duces Bohemiæ in certis Festivitatibus circulum aureum in capite gestare, & censum de terra Poloniæ percipere possunt.

IN NOMINE SANCTÆ & INDIVIDUÆ TRINITATIS. 1157.

FRIDERICUS Divinâ Favente Clementiâ Imperator Romanorum semper Augustus.

CUm tam Lege naturæ, quàm scriptâ, *bonum operari* moneamur *ad omnes*, præcipuè eos, qui in administratione Imperij & Regibus, veraci consilio, & indefesso laboris studio nobis assistunt, & pro Gloria Imperij propaganda strenuissimè decertando omnibus Inimicorum incursibus, & quibuslibet periculis se se objiciunt, specialis prærogativâ honoris sublimare dignum duximus, ut de virtutum præmijs & gloria coronæ diffidere non debeant,

Ex Privilegijs Regni f. 32.

Wladislai Ducis & Bohemorũ merita erga Sacr. Impe:

beant, qui legitimè certaverint. Noverit igitur omnium Chriſti Imperijque noſtri fidelium, tam præſens ætas, quàm ſucceſſura poſteritas, qualiter Nos *Wladislao Illuſtri & ſtrenuiſſimo Duci Bohemorum* ob inſignia ſervitij, ac devotionis tam ejus, quàm *omnium Boëmorum merita* honoris inſigne, quo nos, & cæteri Progenitores ejus *Duces Bohemiæ*, beneficio Imperialis excellentiæ *cæteris Ducibus* præminebat, *circulum* videlicet geſtandum conceſſimus, & per eum omnibus ſucceſſoribus ſuis in perpetuum decernimus; itaque & infragabili Lege ſtatuimus, ut liceat præfato *Duci Bohemiæ Wladislao* illis temporibus, quibus Nos Coronam & Diadema gloriæ portamus *in Nativitate Domini* videlicet, & *in Paſcha*, & in *Pentecoſte circulum* portare, & amplius in Feſtivitatibus videlicet *Sancti Wenceslai glorioſi Martyris*, & *Sancti Adalberti*, eò quòd illas Solennitates propter *Patronos* ſuos majori Reverentiâ & celebritate tota *Boëmia* venerentur; Sicuti itaque celebratio & impoſitio coronæ Noſtræ, non debet fieri niſi per manus Archi-Epiſcoporum & Epiſcoporum, ita præfato *Duci Bohemiæ* à nullo hominum *Circulus* imponatur, nisi à dilecto noſtro *Daniele* Venerabili Pragenſi Epiſcopo, & *Joanne* Olomucenſi Epiſcopo, eorúmque ſucceſſoribus. Quod ſi fortè *Olomucenſis* defuerit, nihilominus *Pragenſis* pro Sede & Dignitate excellentiore vices compleat amborum; Similiter autem *Olomucenſis* ſi fortè Pragenſis defuerit.

Quibus diebus circulũ geſtare poſſit Wladislaus Bo: Dux.

Ad hæc prædicto *Duci Boëmiæ* & ſucceſſoribus ejus addimus & concedimus *Cenſum de terra Poloniæ*, quem Anteceſſores ejus *Duces Boëmiæ à Polonia* retroactis temporibus accipere ſolebant. Ut autem hæc noſtra donatio, & confirmatio ſuprà nominato Duci *Wladislao* Chariſſimo noſtro ejúſque Succeſſoribus omni tempore rata & inconvulſa permaneat, præſentem inde paginam conſcribi, & Sigillo noſtro inſigniri juſſimus adhibitis idoneis Teſtibus, Quorum nomina hæc ſunt: *Eberhardus* Salczburgenſis Archi-Epiſcopus, *Wiemannus* Magdeburgenſis Archi-Epiſcopus, *Henricus* Ratisbonenſis Epiſcopus, *Eberhardus* Bambergenſis Epiſcopus, *Conradus* Patavienſis Epiſcopus, *Otto* Friſingenſis Epiſcopus, *Daniel* Pragenſis Epiſcopus, *Henricus* Dux Auſtriæ, *Fridericus* Dux Svevorum, *Ludovicus* Landgravius Turingiæ, *Albertus* Marchio Saxoniæ, *Otto* Marchio Miſnenſis, *Otto & Fridericus* Palatini Comites.

Poloniæ nomine hoc loco Sileſia, ut putamus accipienda eſt:

Teſtes ſuprà dicti Privilegij.

Signum Domini Friderici Romanorum Imperatoris Invictiſſimi.

Ego Reinhaldus Cancellarius Vice Arnoldi Moguntin: Epiſcopi, & Archi-Cancellarij recognovi. Datum Ratisbonæ decimo quinto Calend. Februarij. Indictione quinta Anno Dominicæ Incarnationis: Milleſimo Centeſimo quinquageſimo ſeptimo. Regnante Romanorum Imperatore Domino *Friderico* Glorioſiſſimo, Regni ejus Sexto; Imperij verò tertio, &c.

Quid ſit circulus vide Epitom: noſtram.

EPI-

EPISTOLA V.

Literæ Innocentij III. Papæ ad Proceres Bohemiæ; quibus gratulatur de victoria parta adversus Philippum Sueviæ Ducem pro Othone Imperatore Romanorum designato.

Innocentius III. Papa Iappanis Bohemiæ salutem. A.C.1203.

DEvotionem vestram in Domino commendamus, quòd sicut veridicâ multorum relatione comperimus, Venerabilem fratrem nostrum Prænestinum nostrũ, Apostolicæ sedis legatũ ob reverentiam DEI, & nostram humiliter recepistis, & curastis honorificè pertractari, ità quòd ad commonitionem ejus relictis uxoribus, & filijs vestris in forti manu, & brachio extento cum Domino vestro *Bohemiam* exeuntes, Charissimo in Christo filio nostro Illustri *Regi Othoni* in Romanorum Imperatorem electo potenter, & viriliter astitistis; in accessu autem vestro ei plurimum honoris accessit, cùm congressum ejus, ipsius fugerit inimicus, nec coram vobis ausus fuerit comparere, sed disparuerit potiùs, & ad propria redierit relicto exercitu, & disperso. Super hoc igitur Nobilitatem vestram prosequentes actionibus gratiarum, monemus, & exhortamur attentiùs, quatenus sicut benè cæpistis eidẽ Regi de cætero fideliter, & fortiter assistatis, & faveatis, ac promoveatis taliter partem ejus, quòd ipsius negotium in brevi dante Domino feliciter consummetur. Nos enim reputabimus nobis ipsis impensum, quicquid gratiæ, & honoris ei duxeritis impendendum. Datum &c.

Raynald. T.XIII.

Virtus bellica Bohemorum laudatur à Papa.

EPISTOLA VI.

Literæ Ottogari promittentis cum juramento assistere Ottoni designato Imperatori, cui tum Innocentius III. studebat.

Ibid: apud Raynald.

Sanctissimo Patri, & Domino Innocentio Divinâ Providentiâ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ summo Pontifici, Othogarus DEI gratiâ Illustris Regis Bohem: Filius, Dux Austriæ, & Stiriæ, & Marchio Moraviæ cum debita reverentia pedum oscula beatorum.

SIgnificamus Sanctitati vestræ, quòd nos ad requisitionem Venerabilis Viri Fratris *Valasti Ordinis Fratrum Minorum Pœnitentiarij, & Nuncij vestri* promisimus, & juravimus, tactis Sacrosanctis Evangelijs, bonâ fide, & sine ullo malo ingenio in manibus ejusdem nuncij, in præsentia venerabilium patrum videlicet *Conradi* Frisingensis, *Alberti* Ratisbonensis, & *Bertholdi* Pataviensis Episcoporum, præsentibus etiam *Friderico* Guardiano Fratrum Minorum de Stein, & Fratre *Menhardo* Subpriore Fratrum Prædicatorum de *Chrenis*, & etiam sub nostro juramento Paternitati vestræ tenore præsentium promittimus, quòd nos assistemus, per nos, & nostros, cum terris, castris, & civitatibus nostris, & cum toto posse nostro, Romanæ Ecclesiæ, & summo Pontifici, qui pro tempore fuerit, & *Othoni Wilhelmo* Illustri Regi Romanorum, quamdiu 1203.

in gratia, & devotione ejusdem *Romanæ Ecclesiæ* perstiterit, & juvabimus eum fideliter, & sincerè, & ad ipsius *Regis* requisitionem, quàm citiùs commodè poterimus, adibimus præsentiam ejus, & recipiemus ab eo regalia, & sibi homagium ligium præstabimus, & hæc omnia, quæ promisimus, & juravimus, in hac parte servabimus purè, & sincerè, & sine fraude toto tempore vitæ nostræ; In cujus rei testimonium, & evidentiam pleniorem præsentes literas sigillis prædictorum Nuncij, ac Pœnitentiarij, & Episcoporum, Guardiani, & Subprioris, ac nostro fecimus sigillari. Datum in *Chrenis* 15. Kal: Octob: Anno Domini M. CC. III. &c.

EPISTOLA VII.

An. 1204. *Literæ Innocentij III. Papæ; quibus Przemislaum Ottogarum, licèt ab hoste Apostolicæ Sedis Philippo Cæsare designatum, nominatum, ejúsque auctoritate coronatum, agnoscit pro Rege Bohemiæ.*

Raynald. T. XIII. Bullarium T. 1. Innocent. III.

LIcèt ante tuæ promotionis tempora multi fuerint in Bohemia Regio diademate insigniti, nunquam tamen potuerunt à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus obtinere, ut *Reges* eorum in suis literis nominarint. Nos quoque tum prædecessorum nostrorum vestigijs inhærentes, tum considerantes solicitè, quòd à nobili Viro *Philippo Duce Sveviæ*, te feceras coronari, qui cum coronatus legitimè non fuisset, nec te, nec alium poterat legitimè coronare, Regem te hactenus non duximus nominandum. Verùm cùm ad commonitionem Apostolicæ Sedis, & nostram relicto *Duce Sveviæ* ad Charissimum in Christo Filium nostrum Illustrem Regem Othonem in Romanorum Imperatorem electum te converteris, usus consilio saniori, & ipse habet te pro Rege, tam intuitu precum ejus, quàm tuæ devotionis obtentu, Regem te de cætero reputare volumus, & vocare. Tu igitur taliter gratiam tibi factam agnoscas, & sic ingratitudinis vitium studeas evitare, ut tua devotio mereatur, quòd & gratia tibi detur ex gratia, & data gratis perpetuò conservetur, provisurus attentiùs, ut quantocyus poteris ab eodem *Rege Othone* te facias solenniter coronari. Datum *Later:* decimâ tertiâ Kalendas Maij, Anno Septimo.

EPISTOLA VIII.

DE ELECTIONE, CORONATIONE, & LIBERTATE Regum, ac Regni, & quibus sunt obligati Reges Bohemiæ Imperatoribus Romanorum, & de Ecclesia Pragensi.

Gold. in App. Document. f. 21. Haberfeld. f. 83.

FRIDERICI II. ROMANORUM IMPERATORIS Literæ sub Aurea Bulla, quibus Ottogarum in Bohemia Regem confirmat, & concedit, ut omnibus exactionibus pecuniarum, & Justitiæ Curiæ Imperialis Regnum Bohemiæ in perpetuum liberum sit.

FRI-

FRIDERICUS Divinâ favente Gratiâ, Romanorum Imperator Electus, & semper Augustus, Rex Siciliæ Ducatûs Apuliæ, & Principatûs Capuæ.

Hanc auream Bullam Friderici interpretatus est Carolus IV. ut legitur in seq. ad An: 1348.

Cùm decor, & potestas Imperij nostrum præcesserit statum, ut non solùm cæterorum Principum dignitates, verùm etiam sceptra Regalia à Nostra conferantur Majestate, gloriosum reputamus, ac magnificum, quòd in tanto nostræ largitatis beneficio, & alijs crescit Regiæ dignitatis augmentum, nec ob hoc Eminentia Nostra aliquod patitur detrimentum. Inde est, quòd Nos attendentes præclara devotionis obsequia, *quæ universa Bohemorum gens ab antiquo tempore Romano exhibuit Imperio tam fideliter, quàm devotè, eò* quòd Illustris Rex eorum *Ottogarus* à primo inter alios Princeps specialiter præ cæteris, *in Imperatorem Nos elegit*, & Nostræ Electionis perseverantiæ diligenter, & utiliter astiterit, sicut dilectus Patruus noster piæ memoriæ *Rex Philippus*, omnium Principum habito consilio per suum privilegium instituit, ipsum *Regem instituimus*, & confirmamus, & tam sanctam, & dignam institutionem approbamus, *Regnúmque Bohemiæ liberaliter, & absque omni pecuniæ exactione, & consvetâ Curiæ nostræ justitia sibi, suísque successoribus in perpetuum concedimus. Volentes, ut quicunque ab ipsis in Regem electus fuerit, ad Nos vel Successores Nostros accedat, Regalia debito modo recepturus.* Omnes etiam terminos, qui prædicto Regno attinere videntur, quocunque modo alienati sint, ei, & successoribus suis possidendos indulgemus; *Jus quoque, & Authoritatem investiendi Episcopos Regni sui* integraliter, sibi, & hæredibus suis concedimus, *ità tamen, quòd ipsi eâ gaudeant libertate, & securitate, quam à Nostris Prædecessoribus habere consveverunt.* De Nostra autem liberalitatis munificentia statuimus, quòd *Illustris Rex* prædictus, vel hæredes sui ad nullam Curiam nostram venire teneantur, nisi quam Nos apud *Bamberg, & Norinberg* celebrandam indixerimus, vel si apud *Merseburg* curiam celebrare decreverimus, ipsi sic venire teneantur. Quòd si *Dux Poloniæ* vocatus accesserit, ipsi sibi ducatum præstare debeant, sicut Antecessores sui quondam *Bohemiæ Reges* facere consveverunt, sic tamen, ut spatium sex hebdomadarum veniendi ad prædictas Curias eis antè præfigatur, salvo tamen, quòd si *Nos*, vel Successores Nostros *Romæ coronari* contigerit, ipsius prædicti *Regis Ottogari*, vel Successorum suorum relinquimus arbitrio, utrùm ipsi nobis *trecentos armatos* transmittant, vel *trecentas Marcas* persolvant. Ad hujus autem constitutionis, & confirmationis nostræ memoriam, & robur perpetuò valiturum, præsens *Privilegium* per manus *Henrici de Parisijs* Notarij, & fidelis Nostri, scribi, & *Bullâ Nostrâ aureâ* jussimus communiri, Anno, Mense, & Indictione subscriptis. Hujus rei testes sunt isti: Archiepiscopus Barensis, Episcopus Tridentinus, Episcopus Basiliensis, Episcopus Constantiensis, Episcopus Curiensis, Abbas Augensis, Abbas S. Galli, Abbas de Viterbio, Bartoldus de Niephen Regalis Curiæ Protonotarius, Comes Huldricus de Chiburgk, Comes Rudolfus de Habsburg, & Landgravius de Alsatia. Comites Ludovicus, & Hermannus de Friburk, Comes Vernerus de Hohenburg, Arnoldus Nobilis de Wart, Rudolfus Advocatus Noster, Rudolfus de Ravenspurg, Albertus de Tanhausen Camerarius, & alij quàm plures Magnates, & Nobiles, & Liberi, quorum testimonio hoc Privilegium constat esse confirmatum. Acta sunt hæc Anno Dominicæ Incarnationis 1212. Mense 26. Septembris. Quindecimâ Indictione, Regni verò Domini Nostri Friderici Illustrissimi Romanorum Imper: Electi, & semper Augusti Regis Siciliæ quindeci-

Merita Ottogari erga Imp: Rom:

Bohemis Proceribus quid contulerit Imp: Frider: II.

Boëmiæ Reges quò teneantur accedere ad Curiam Imperialem.

Testes Privilegij.

Gold. legit Wissenburgial. Vicceberg.

decimo. Datum in Nobili Civitate *Basilea*, per manus Ulrici Vice-Protonotarij sexto Calend: Octobris feliciter. Amen.

EPISTOLA IX.

FRIDERICUS II. confirmat Electionem VVenceslai I. Regis Bohemiæ.

FRIDERICUS II. Divinâ favente Clementiâ Romanorum Rex semper Augustus, & Rex Siciliæ.

1216. SI specialibus, & expertis fidelibus, & dilectis nostris gratiam facimus specialem, non est indignum, sed consonat omnimodis æquitati. Eapropter universis *Imperij fidelibus* tam præsentibus, quàm futuris, in perpetuum notum esse volumus: quòd misso ad præsentiam nostram *Benedicto Venerabili Archidiacono Belinensi* exposuerunt Celsitudini nostræ dilecti fideles nostri, *Henricus Marchio Moraviæ*, & *Universitas Magnatum*, & *Nobilium Bohemiæ*: quòd communi voluntate, & adsensu dilecti nostri *Odacrij Illustris Regis Bohemiæ*, elegerunt in *Regem eorum Wenceslaum*, *filium ipsius Regis Bohemiæ primogenitum*; propter quod Majestati nostræ attentiùs supplicârunt; ut electionem ipsius *Wenceslai* ratam haberemus, & firmam, & eidem nostrum benignum impertiremur assensum. Nos autem, quia votivæ hujus supplicationis affectum ex magnæ fidelitatis ardore novimus provenire, considerantes sinceritatem fidei, & puræ devotionis ipsius *Odacrij Regis Bohemiæ*, quam erga Majestatem Nostram hactenus habuisse dinoscitur, attendentes etiam obsequia filij sui *Wenceslai*, *dilecti sororij nostri*, quæ *Nobis*, & *Imperio* fideliter poterit exhibere, de solita gratia nostra, & consilio Principum, & Magnatum Imperij, qui tunc circa nos existebant, *Electionem præfatam* ratam habemus, & firmam; & concedimus eidem *Wenceslao totum Regnum Bohemiæ*, cum terminis, & omni jure, & honore, ac rationibus eidem *Regno* pertinentibus, sicut ipsum *Regnum* Pater suus, & alij Prædecessores sui, tam Duces, quàm Reges antea tenuerunt. Mandamus itaque, & firmiter statuimus, ut quæcunque Persona Ecclesiastica, vel sæcularis hanc nostram confirmationem, & concessionem infringere, vel evacuare præsumpserit, mille libras auri puri componat: quarum medietas Curiæ Nostræ, altera verò injuriam passis persolvatur. Ut autem hæc rata, & firma in perpetuum perseverent, præsens Privilegium scribi, & Bullâ aureâ Typario nostræ Majestatis impressâ, præcepimus communiri. Hujus rei testes sunt: *Syffridus Augustensis* Episcopus, *Ulricus* Abbas S. Galli, *Cono* Abbas Elvvacensis, *Henricus* Abbas Campidonensis, *Rodulphus* Palatinus Comes de Tungen, Comes *Ludovicus* de Ottingen, *Bertholdus* de Nyfen, *Anselmus* de Justingen Marescallus, *Valterus* de Sypf Pincerna, & alij quàm plures. Ego *Conradus Metensis*, & Spirensis Episcopus, Imperialis Aulæ Cancellarius, vice Domini *Syfridi*, *Moguntinensis* Sedis Archiepiscopi, & totius Germaniæ Archi-Cancellarij recognovi. Acta sunt hæc Anno Dominicæ Incarnationis 1216. 7. Kalend: Augusti, Indictione quartâ. Regnante Domino nostro *Friderico II.* DEI gratiâ Romanorum Rege semper Augusto, & Rege Siciliæ. Anno Romani Regni ipsius quarto, & Siciliæ octavodecimo, feliciter, Amen. Datum apud *Ulmam* per manus *Bertholdi de Nyffen*, Imperialis Aulæ Protonotarij, Anno, Mense, & Indictione prætitulatis.

Hasce

Hasce *Friderici Secundi* Literas vidit & suâ Cæsareâ Authoritate *aureâ Bullâ* confirmavit *Carolus Quartus Imperator* Anno 1348. Septimo Idus Augusti *Pragæ*. Quæ *Bulla Caroli* legitur in privilegijs Regni Bohemiæ.

EPISTOLA X.

Investitura VVenceslai I. super Regno Bohemiæ, Anno 1231. 1231.

IN NOMINE SANCTÆ & INDIVIDUÆ TRINITATIS.

FRIDERICUS II. Divinâ favente Clementiâ, Romanorum Imperator semper Augustus, Jerusalem, & Siciliæ Rex.

TUnc Imperiale fastigium suâ rutilat dignitate, ac potentiæ suæ sceptra clarificat, cùm ad *Reges, & Principes*, suo subjectos Imperio, suæ radios claritatis effundit, & ipsis paterna Regna munificâ largitione confirmat. Goldast: in App: Doc. f. 24. Hinc est igitur, quòd per præsentem Augustalem paginam notum esse volumus tam modernis, quàm posteris universis: Quòd, cùm olim vivente dilecto Principe nostro *Ottokaro Illustri Bohemorum Rege*, recepto à dilecto Principe, & affine nostro *Waczlao juniori Rege*, filio ejus, homagio juxta morem, concesserimus ei, tanquam primogenito, de innata liberalitate nostra, *Regnum Bohemiæ*, post ejusdem Patris sui obitum ab Imperio possidendum: attendentes, ad præsens Rege prædicto *Ottokaro* Patre ipsius rebus humanis exempto; *Causa cur Wenceslao I. tribuat investituram Fridericus II.* qualiter ipse, dum vixit, Nobis, *Illustri Romanorum Regi Henrico, Charissimo filio nostro, & Imperio devotus* extiterit; & memoratus filius ejus *Waczlaus* Rex junior, paternæ devotionis erga Nos, dilectum *Regem filium nostrum*, & Imperium, imitator, & successor existat, atque jugiter grata, & ardua servitia exhibeat, & in antea exhibere poterit gratiora; nec non etiam ob majoris dilectionis gratiam, quâ suo incremento tenemur, cùm Illustrem *Reginam Catharinam*, dilectam consobrinam nostram, habeat feliciter in consortem; concessionis dudum habitæ munera liberaliter persequentes, *Regnum Bohemiæ* cum omni honore, ac dignitate, Civitatibus, Castris, Villis, & Terris eidem *Regno* pertinentibus, & cum omni jure, quo dictus *Rex Pater ejus* idem Regnum rationabiliter noscitur possedisse, Imperialis Authoritatis munimine confirmamus, præfato *Waczlao juniori Regi* tenendum, & possidendum, sicut tenere debet à Nobis, & Imperio: præsentis privilegij authoritate mandantes, *quatenus nullus Princeps, Dux, Marchio, Comes, Legatus, nullaque sublimis persona, vel humilis, Ecclesiastica, vel mundana, contra præsentis confirmationis nostræ divalem paginam venire præsumat.* Quod qui præsumpserit, pænam mille librarum auri se compositurum agnoscat: quarum medietatem Curiæ nostræ, & reliquam parti passæ injuriam se noverit soluturum. Ad hujus itaque nostræ confirmationis memoriam, & robur perpetuò valiturum, præsens privilegium fieri, & *Bullâ aureâ* typario nostræ Majestatis impresâ jussimus communiri. Hujus autem rei testes sunt: *Lando* Reginus, *Ig:* Capuan: & *Marnius* Baruensis *Fors Salernitanus.* Archi-Episcopi, familiares, & fideles nostri: *Salnicanus*, & *Petrus Brundusinus* Archiepiscopi: *R. Melfiensis*, & P. *Ravelensis* Episcopi: Frater *Hermannus, Magister Hospitalis S. MARIÆ Teutonicorum in Jerusalem*: *Gebardus* de Arneistein, Legatus in Italia: *Landgravius* de Luckimberc: Comes *Gerardus* de Saumes: *Fridericus* de Karo, & *Conradus* de Smidilvelt: *Manfridus* Marchio Lanz: *Thomas*

mas Comes Acerrarum: *Ricens* Marescallus: *Ricardus* Camerarius: *Henricus* magnæ Curiæ Imperialis Magister Justitiarius, & alij quamplures. Acta sunt hæc Anno Dominicæ Incarnationis 1231. Mense Julio, quartæ Indictionis, Imperante Domino nostro *Friderico* DEI Gratiâ Illustriss: Rom: Imperatore semper Augusto, Jerusalem, & Siciliæ Rege. Anno Imperij ejus XI. Regni Jerusalem VI. Regni verò Siciliæ 34. feliciter. Amen. Datum in Civitate *Melfie*, Anno, Mense, & Indictione prætitulatis.

Signum Domini *Nostri Friderici II.* D. G. Invictissimi Roman: Imp. semper Aug: Jerusalem, & Siciliæ Regis.

EPISTOLA XI.

OTTOCARI & WENCESLAI Bohemiæ Regum Attestatio, quòd Reges Bohemiæ debent consecrari & coronari ab Archi-Episcopo Moguntino, Regni Metropolitano, Anno 1228.

1228.

IN NOMINE DOMINI AMEN.

OTTOCARUS & WENCESLAUS Reges inclyti, universis Christi fidelibus præsens scriptum intuentibus salutem perpetuam.

Goldast. in App. Doc. & Odoric⁹ Raynald⁹ T. XII. Annalium Eccles. ad A. C. 1228. *Archiepis: Moguntin⁹ coronat Reges Boh:*

CONfitemur, & publicè protestamur, quòd tam nos, quàm omnes Successores nostri, consecrationem Regalem & Diadematis impositionem, *de Sacro-Sanctæ Sedis Moguntinæ Archiepiscopo*, terræ nostræ Metropolitano, in perpetuum tenemur recipere. Si verò idem Archiepiscopus requisitus pro motu animi sui subtraxerit, alteri Episcopo, quem nos vel Successores nostri postulaverint, vicem suam ad id exequendum committat. Ut autem hoc ratum & inconvulsum permaneat, hanc paginam de consensu Venerabilium *Pragensis & Olomucensis Episcoporum* Sigillorum nostrorum appensione firmavimus. Datæ *Pragæ* Anno Dominicæ Incarnationis M. CC XXVIII. Indictione primâ.

Nota: hoc Jus Consecrationis & Coronationis à Moguntinis *Præsulibus ad* Archiepiscopos Pragenses & Episcopos Olomucenses *translatum esse, Pontificum Romanorum & Cæsarum Constitutionibus, ut Libro VI.* Miscellaneorum *probatum est.*

EPISTOLA XII.

ALEXANDRI IV. Papæ ad Regem *Ottogarum, qui assumptâ Cruce, adversus Barbaros cum exercitu perrexit, & VVathlandiam Ingriam & Careliam perdomuit, Christoq; adjunxit.*

1255. Reynh: in Anal. Eccl: *Pontificiæ de his literæ.*

Illustri Regi Bohemiæ.

REgis æterni benignitas magnitudinem suæ gratiæ circa te multipliciter noscitur effudisse, sed in eo potissimùm, quod Te in pijs operibus reddidit studiosum: ex quibus datur plenitudo fiduciæ, quòd tu in præsen-

præsenti vita regiâ dignitate præfulgens, & copiosus in prosperis, tandem cœlestis coronæ gloriam apud ipsius Regis Clementiam consequêris; tuo claro nomine, ob illam tamen in multis partibus interim relucente, quòd Tu olim pro fide Catholica, in *Prussiæ* partibus, ad honorem divini nominis, magnificè promovenda, crucis assumto signaculo, illuc personaliter cum magna, & famosa bellatorum multitudine processisti, paganos in terra *Sambiæ* constitutos conterendo taliter virtute tui brachij, quòd ipsam per DEI gratiam Christiano Domino subjugasti. Processu verò temporis Tu piè considerans, quòd ex multiplicato studio beatorum operum major proveniat cumulus præmiorum perennium, denuo crucis characterem tuis humeris affixisti, ut Divinâ tibi suffragante potentiâ Majestatis, fideles *Christi* defendas à discrimine quod eis posset per sævitiam paganorum, aut aliorum infidelium imminere.

De Sambiensibus debellatis. De secunda Othocari expeditione pro ijs suscepta.

De tanta siquidem tuorum excellentia meritorum nos in Domino multâ jucunditate perfusi serenitatem tuam affectuosè rogandam duximus & monendam, in remissionem tibi peccatorum injungentes, quatenus deliciosum tibi constituens, quod semper feruens, & stabilis in ijs, quæ DEO sunt placita, & opportuna saluti fidelium, habearis, dilectis filijs Fratribus Hospitalis *S. Mariæ Tevtonicorum*, quorum plurimi pro defensione fidei Catholicæ per manus infidelium in ejusdem Prussiæ partibus denuo crudelissimè sunt occisi, reliquâ parte ipsorum mortis periculum habente præ oculis propter obsidionem durissimam, quam sustinent à paganis dextrâ triumphali sine dilatione subvenias, & tui laboris pristini fructum amœnissimum de paganorum ipsorum spurcida potestate resumas, ità quòd & nos, qui te filium benedictionis gratiæ, paternâ in Domino sinceritate diligimus, ad ea, per quæ Tibi secundùm DEUM, honoris, & prosperitatis augmentum, provenire valeant, esse promtissimi gaudeamus, & pietatis regnantis in sæcula Domini *JESU Christi*, qui effectum placendi, ac serviendi sibi diligenter tibi contulit, post decursum feliciter præsentis vitæ spatium te Clementer aggreget collegio *Principum* supernorum.

Apostolicæ adhortationes.

Magna Regis Ottogari laudatio.

EPISTOLA XIII.

Narratio Cælestis Victoriæ de Ungaris &c. ab Ottogaro II. Rege Bohemiæ partæ.

Sanctissimo in Christo Patri ac Domino Alexandro DEI Gratiâ Sacro-Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Summo Pontifici Ottogarus eâdem gratiâ Dominus Regni Bohemiæ, Dux Austriæ, & Styriæ, & Marchio Moraviæ &c. 1260.

Ex M. S. Codice Capitulari S. Eccles: Prag. aliud M. S. loco ejus, habet: *gravis belli quid &c.*

QUia pium Pastorem suarum à Lupis liberatio ovium delectat, ac benignum Patrem jucundum reddit, cum salute prosperitas filiorum; ejus belli, quod adversus *Belam*, & natum ejusdem *Stephanum Ungariæ Reges* illustres, & *Danielem Russiæ Regem*, & filios ejus & cæteros *Ruthenorum* ac *Tataros*, qui eidem in auxilium venerant, *&* *Boleslaum Cracoviensem*, *&* *Lestconem* juvenem *Lusiciæ Duces*, *&* innmeram multitudinem inhumanorum hominum *Cumanorum & Ungarorum*, *&* diversorum *Sclavorum Siculorum*, quoq; *& Walachorum Bezzerminorum*, *& Hysmahelitarum*, Schismaticorum etiam, utpote

Hostium potentia.

pote *Græcorum*, *Bulgarorum*, *Ruſcienſium*, & *Boſnenſium Hæreticorum*, auctore Domino geſſimus, & victoriæ nobis datæ Cœlitus, & poſt victoriam inter nos, ex parte una & dictos Reges ex altera, concordiæ reformatæ proceſſum non abſre Paternitati Tuæ duximus prævia veritate præſentibus declarandum. Sanè cùm ad flumen, qui *Moravva* dicitur circa locum à caſtro & opppido *Heimburk*, duobus milliaribus diſtantem, Ungariæ ac Anſtriæ confinia imbi terminantem cum noſtris exercitibus veniſſemus, dictos reges, & exercitus eorundem illic caſtra metatos in oppoſita parte ripæ invenimus ex adverſo. Sícque factum eſt, ut noſtra & adverſariorum caſtra ſolus dumtaxat divideret fluvius memoratus. Cùmque ſic loci poſitio ſe haberet, ut ad adverſarios ſine irremediabili Noſtrorum jactura, votivum non poſſemus conſequi acceſſum, & pro reformanda inter nos, & eoſdem Reges pace, fuiſſet utrinque aliquoties multipliciter attentatum; Ipſis verè Regibus de die in diem, de hora in horam, ſuas indiverſas variantibus voluntates, non reſtaret aliquis paci locus; Haud dubium adinſtar *Pharaonis* corda illorum indurante Domino ultionum, noviſſimè unius duorum, parti adverſæ, obtulimus optionem, ut videlicet vel illa nobis cederet, quatenus ad eandem gerendi belli causâ tranſire poſſemus, vel nos id parti adverſæ concederemus. E quibus disjunctè partibus, alteram pars adverſa elegit, ut videlicet nos cederemus, & noſtrâ ceſſione eiſdem locum transeundi daremus, & ut id poſſe fieri videretur quovis impedimento ceſſante *dicti Regis*, & eorum *Bani & Comites* trevgas conſtitutas & ſuis juramentis firmatas per totum diem *Beatæ Margaretæ* feſtum proximè producentem & medietatem ipſius feſti diei nobis mediantibus idoneis nuncijs remiſerunt; Verùm hi ijdem ſua pacta, & juramenta ſoliti violare, per vada inventa, & ſibi aptata olim, noctu ad noſtram partem eum omni ſuo exercitu tranſierunt; Et cùm diceretur *pax & ſecuritas*, ſubitò cum inenarrabili multitudine contra nos improviſos apparuerunt in campo: Et cùm in ſpe trevgarum vix decima pars noſtri exercitûs penes nos pro noſtræ perſonæ cuſtodia remanſiſſet, eò quòd plures de noſtris tranſito Danubio oppidum Heimburk intrârant, alij verò cum curribus deſcenderant ad ſtationes, & loca caſtrorum, hoſtes noſtri, fraude pleni, in modum ſemicirculi per ordinatas acies nos cingentes, niſi Dominus adjuviſſet, nos vivos forſitan deglutijſſent. Igitur in tam inenarrabili neceſſitatis articulo conſtituti, attendentes poteſtatem eſſe Cœleſtem, & quoniam non multitudine exercitûs, ſed de cœlo victoria datur, munere magni DEI, totam in adjutorio Altiſſimi ſpem ponentes, noſtros adjutores, commilitones primitus adhortati, in plurimos adverſariorum cuneos datâ nobis de cœlo fiduciâ irruimus confidenter. Quos Dominus per manus noſtras, & noſtrorum, immò ſuorum militum exterruit, & proſtravit, & in fugam convertit; Itâ, ut fugientibus cum impetu, & ſe ſe invicem comprimentibus, dictus fluvius *Moravva* juxtà ſui præſagi nominis ethymologiam, tanquam mare rubrum Ægyptijs multo cæſorum ſangvine rubricatus factus ſit in ſe ſubmerſis, & intereuntibus mortis via. Siquidem in eodem fluvio fugientium à facie DEI peccatorum tanta perijt multitudo, quòd per cadavera hominum, & equorum, quaſi per factos pontes, non nulli ex noſtris adverſariorum caſtra intrarent, & occupantes currus, tentoria, & expenſas quoque precioſa ſpolia acceperunt. Quamvis igitur poſt triumphum divinitus nobis datum, quemadmodum comuniter videbatur *Regnum Ungariæ* noſtræ ditioni potuerimus ſubjugare, & idem in perpetuam premere ſervitutem, advertentes tamen quòd melius ſit bonum vicinum habere concor-

Clarigatio prælij.

Fraudulenta vis Hoſtium.

Victoria Ottogari Cæleſtis.

Nota.

cordem, quàm superare, & exterminare rebellem, pensantes etiam quoniam *Imperator Constantinus* ait: *crebrò suaviores fiunt amicitiæ post inimicitiarum causas ad concordiam restitutæ*, cum principibus & proximis alti sangvinis nostri dictis scilicet *Ungarorum Regibus*, *&* Dominâ Reginâ, & juvene Rege *Belâ* secundùm oblatam nobis à magno Comite *Rulando* in *Posonio* formam maluimus pacis fœdera reformare, quàm vastando, & debilitando magnum *Ungariæ Regnum* ad idem & nostri terras Dominij Tataris aditum reaperire. Prænotatæ itaque compositionis forma prædictorum *Regum, Reginæ & Ducis Belæ* sigillis signatam Vestro Apostolatui transmittentes, suppliciter petimus eandem à sede Apostolica confirmari; & ut operæ precium est Apostolico in ævum patrocinio communiri.

Itaque talis, ac tanta victoria dignè soli DEO, & Sanctis ejus est cum condignis gratiarum actionibus & laudibus asscribenda. Quod etiam ex quibusdam revelationibus comprobatur: Siquidem à multis fertur, quòd quidam viri, qui à tergo ad custodiam exercitûs fuerant deputati imminente prælio referunt se vidisse, quandam avem, in lineamentis admodum aquilæ figuratam, sed in colore nive candidiorem, habentem aureum caput, & collum, vexillum *Beati Wenceslai* quondam *Ducis*, semper verò proni *Bohemorum inclyti Martyris* inseparabiliter prosequentem, quæ passim visa est eisdem crescere, quoadusque ad pugnam procedentem universum corpore & plumis cooperuit exercitum Christianum. Eodem etiam die vir Nobilis, & devotus omnimodis fide dignus *Joannes Miles filius Svvoislai* cum in domo propria ægrotaret circa horam tertiam vidit in extasi, se quasi in campo certaminis cum exercitu suo constitutum, quem cùm cerneret esse modicum, & inordinatum, simul vidit *Patronos Bohemiæ* gloriosos ad quemdam campum lucidum tali ordine procedentes: Primum conspicit procedentem *Sanctum Wenceslaum* loricâ indutum, habentem galeam suam in capite gestantem, gladium suum in vagina auro, & gemmis ornata sub ascella sinistra, in dextra vero manu proprium vexillum præferentem. Quem immediatè *Sanctus Adalbertus* veluti vir magnus & robustus, decenter ornatus pontificalibus sequebatur. Post hæc, vidit *Beatum Procopium*, quasi Abbatem cum suo baculo pastorali *Sanctum Pontificem* è vestigio comitantem, novissimè cernit sequi *quinque Fratres Martyres* quasi proprijs tunicis vestitos. Ac idem Miles audivit *Sanctum Wenceslaum* prædictis gloriæ suæ consortibus sic clarâ voce dicentem: *Debilis est noster exercitus ad DEI potentiam tendamus.* Quo dicto vexillum suum contra hostes extendit. Qui statim in fugam universaliter visi sunt converti.

Miracula quæ durante prælio cōtigerunt.

Sancti Patroni Bohemiæ juvant exercitum Boh.

Hæc cùm ab ægrotante audissent, qui adstabant, dixerunt: hoc ægri visum aliud nihil significare, quàm quòd D. DEUS Regi ipsorum victoriam dederit de suis inimicis. Quæ hoc loco Vestræ Sanctitati scribo, omnia verissima sunt, & sine omni dubio acceptanda. Itaque prætereundum non esse judicavi, quin Vestræ Sanctitati, tanquam Religionis Christianæ Apici significarem, propter singulare solatium, ut DEI Domini nostri gloria per hoc miraculum amplificetur. D. *Pragæ* 8. Octobr. An. 1260.

Hucusque Regis Ottogari Literæ. Visa Cœlestia quæ sequuntur ex vetustissimo Codice Pragensis Ecclesiæ describenda curavi, eadémque recitant Hagecius *in Annalibus Bohemiæ, &* Pontanus *in Bohemia Pia*

Exterioribus quoque oraculis interior consolatio concordavit: Nam sicut sæpe dictus *Princeps Bohemiæ*, & alij principes, Barones, & milites communiter retulerunt: Quòd quamvis paulo antè penè emortui, & totis viribus de-

destituti, in prima tamen hora conflictûs inexperta Spiritûs & corporis lætitiâ intra semet ipsos de assequenda victoria ferè universi, & singuli acceperunt responsum; Parati non solùm irruere, verùm etiam muros ferreos audacter irrumpere. *Iarossius* etiam *Purgravius Pragensis* vir fide dignus coram *Episcopo Pragensi & Præposito, & Decano, & Canonicis in Capitulo Pragensi* retulit, vivâ voce, quòd exercitus ejus, in cujus medio ferebatur vexillum *S. Wenceslai Martyris* nullam læsionem, aut jacturam sustinuit, in equis & hominibus; sed quovis locorum se divertebat, adversarij à facie eorum terga vertebant fugientes. Ferrum etiam hastilis ejus in quo dependebat prædicti Martyris vexillum, visum est à pluribus splendere velut radius solis perlucidus. Nuncij Regis Ungariæ, qui missi fuerant ex parte ejus ad *Principem Bohemiæ*, retulerunt coram eodem *Principe, & Baronibus* ejus, quòd horâ congressionis exercituum ad invicem *Bohemi* valido clamore in cœlum exaltato canentes hymnum à *Sancto Adalberto* editum, quem populus singulis diebus dominicis & alijs festivitatibus ad processionem cantant, equi adversariorum invitis sessoribus fugam arripuerunt.

S. Wenceslai Vexillum.

EPISTOLA XIV.

Investitura Regis Ottocari super Bohemia, Moravia, Austria & Stiria.

1262. RICHARDUS Dei Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus. Universis Christi, & Sacri Imperij Romani Fidelibus ad quos præsentes Literas pervenire contigerit, habere notitiam rei gestæ.

Cùm Regalis Divinitas potestatis quandam quodam modo divinæ in terris Majestatis Imaginem repræsentet, & quanto quis divinæ voluntati magis innititur, tantò copiosioribus gratiæ suæ donis, & insignioribus illustratur, decens & congruum æstimamus, ut ad imitationem illius, qui omnibus dat & nulli improperat, illi nostra benignitas gratiosior, atque benignior semper illuceat, qui nostro beneplacito voluntatis cum majori libertate, & promptitudine se conformat. Hinc est, quòd cùm Illustris *Ottogarus Boëmorum Rex* nullius gratificationis muneribus, sed propriæ duntaxat virtutis, & liberalitatis instinctu pellectus liberaliter ad nostri cultum Dominij sit conversus, & promittat legaliter se deinceps nostræ devotionis obsequijs, & mandatis constanter & fideliter adhæsurum; Nos ipsum ob hoc condignioribus honoribus, & gratioribus beneficijs prosequi cupientes; Nosse Vos volumus universos quòd eundem Regem de Principatibus *Regni Bohemiæ, & Marchionatûs Moraviæ*, ac omnibus fevdis dictis duobus Principatus attingentibus, quos, & quæ claræ memoriæ *Pater & Progenitores* ejusdem justè & rationabiliter ab Imperio tenuerunt authoritate præsentium investimus, eiq; dicti *Principatus* & fevda simpliciter Authoritate Regiâ confirmamus. Et quia non multum gratiæ tantæ potentiæ & claritatis viris per ista videmur impendere, quæ constat claros Progenitores suos officiosis laboribus, & gloriosis actibus meruisse; Nos ipsum pro suæ devotionis meritis pleniùs, & insigniùs hono-

Gold. in Appen: Document: Hasce literas Carolus IV. suis literis inseruit, ut leges infrà ad An: 1348.

Merita Ottogari in Imperium.

honorare volentes eidem Regi, & suis legitimis Hæredibus, qui ei in bonis feudalibus secundùm Jus, & consvetudinem Sacri Imperij de Jure poterunt, & habebunt pro Nobis & Nostris Successoribus *Imperatoribus & Regibus Romanorum* illos duos Nobiles Principatus, *Ducatum* videlicet *Austriæ, & Marchionatum Stiriæ* ad manum Imperij, & ad Nostram de Jure liberè devolutos cum omnibus fevdis ad dictos duos pertinentibus Principatus ab omni Imperio debitis, & consvetis teneri integraliter & simpliciter in fevdum concedimus, eique, & hujusmodi suis Hæredibus in perpetuum præsentis scripti Patrocinio stabilimus, ab ipso & suis hæredibus quemadmodum est præscriptum Jure & Titulo fevdali perpetuò possidendos. Nulla igitur Persona sublimis, vel humilis, Ecclesiastica, vel mundana præsumat hujus Nostræ investitionis, confirmationis & concessionis Nostræ paginâ infringere, vel ei ausu temerario contraire; Quod si quis fecerit, ipso facto se noverit bannum Imperij, & Nostræ offensam Celsitudinis incurrisse. In istorum autem omnium Testimonium, & Evidentiam pleniorem, præsens scriptum exinde describi, & Sigillo Majestatis Nostræ jussimus communiri. Datum *Aquisgrani* nonâ die Augusti. Indictione quintâ. Anno Domini: Millesimo ducentesimo sexagesimo secundo, Regni verò sexto. Nota.

EPISTOLA XV.

ULRICUS II. Dux Carinthiæ &c. Ottogarum Regem Bohemiæ omnium Provinciarum suarum hæredem constituit.

Nos ULRICUS Dei gratiâ Dux Carinthiæ, Dominus Carniolæ & Brzedslaviæ &c.

Causæ hujus donationis.

Cùm ex Divina dispositione hæredibus careamus, Dominum *Ottocarum Serenissimum Regem Bohemorum, Ducem Austriæ, & Styriæ, ac Marchionem Moraviæ &c.* præsertim cùm sit nobis consangvinitatis vinculo alligatus, multáque amicitiæ beneficia, ac indefessæ diligentiæ argumenta perceperimus ab eodem, *Hæredem* nostrum constituimus, itâ quòd post mortem nostram, si sine filijs & filiabus decesserimus, per nos legitimè generatis, terras nostras proprietates, ac fevda, seu alia Bona nostra quæcunque nunc possidemus, possidere debeat libere, & quietè &c. In cujus rei testimonium ipsi dedimus præsentes literas Sigilli Nostri munimine roboratas. Testes autem sunt: *Albericus* Comes Goritiæ, & Tirolis, Magister *Petrus Præpositus Wissehradensis Regni Bohemiæ Cancellarius*, *Ulricus* Comes de Hornenberg, *Henricus* Comes de Hardek, *Ulricus* de Rosenberg, *Jaroslaus* Frater Galli, *Smilo* de Brumovv, *Harchleb* Camerarius Moraviæ, *Conradus* Præpositus Brunensis, & alij plures fide digni. Datum in *Podiebrad* An: 1267. Pridie Non: Decembris. Indictione XI.

Terræ illæ fuerūt: Carinthia, Carniola, Marchia Slavonica, & Portus Naonis. Silv: histor. Boh. C. 27. Dubrav. l. 17. Roo in hist. Austr. l. 1.

Hasce Literas in Originali extare in Archivo Ecclesiæ Metropolitanæ Pragensis, illæsis Sigillis affirmat Pessina in Marte Moravico *lib. 3. C. 7. & in Sigillo* Ulrici *spectari* Draconem.

EPI-

EPISTOLA XVI.

URBANUS IV. Ottogaro Bohem: Regi scribens, laudat ejus fidei Zelum, & hortatur ad Crucem iteratò sumendam; eidémque quidquid sibi terrarum apud Ruthenos & Litvanos subjugârit, Apostolicâ authoritate attribuit.

A. 1264.

Regi Bohemiæ Illustri.

Odor. Raynald. T. 14. ad A. 1264. N. 44.

AGimus DEO laudes, & gratias, quòd sicut famæ tuæ præconium patenter insinuat, tu velut fidelis athleta Christi solerter intendis ad ampliandum inter barbaras nationes cultum nominis Christiani; Unde tibi, velut Catholico, & devotissimo Principi, cum fiducia scribimus, super his maximè, quæ augmentum orthodoxæ fidei continere dignoscuntur. Accepimus enim quod *Rutheni*, Schismatici, & *Lituani*, ac alij habitantes in eorum confinibus, qui DEUM non colunt, sed blasphemant potiùs nomen ejus; unà cum *Tartaris* eorum complicibus, quibus sunt fædere damnato conjuncti; *Poloniam* hostiliter frequenter invadunt, eis nemine resistente, ipsi etiam quidquid est in *Prussia* per dilectos filios *Fratres domûs hospitalis S. Mariæ Thevtonicorum Jerosolymitanorum* auxilio Sedis Apostolicæ Christique fidelium, non absque plurima effusione Sangvinis acquisitum, conantur destruere, intendentes fidem Christianam exinde totaliter extirpare. Ideóque *Serenitatem regiam* rogamus, & hortamur attentè, tibi nihilominus in remissionem peccaminum svadentes, quatenus ad ejusdem fidei tuitionem, & sui cultûs ampliationem contra Schismaticos, & alios prædictos potenti manu procedas; *Nos* enim Apostolicâ tibi auctoritate concedimus, ut terræ *Ruthenorum & Lituanorum*, quas per ministerium tuum ad Christianam fidem favente clementiâ divinâ converti, vel per te expugnari contigerit (dummodo prædictis Fratribus, seu quibuscunque alijs Catholicis jus in terris eisdem non competat) collocatis in eis Christi fidelibus in tuo, & hæredum tuorum Dominio perpetuò debeant permanere. Dat: apud *Urbem Veterem* 11. nonas Junij Anno III.

Poloniā & Prussiam à Schismaticis & infidelibus vastatam exponit Pont.

EPISTOLA XVII.

CLEMENS IV. Ottogaro Regi Crucem adversûs Barbaros assumenti donat occupandas Regiones Barbarorum, & præficiendi Principem quem velit.

Regi Bohemiæ Illustri.

Raynald. ad A. 1267. N. 46.

IN Tui magnificentia culminis, Mater Ecclesia quàm plurimum delectatur, dum intentis & devotis studijs elaboras, statum magnificare fidelium, & procurare Christianæ Religionis augmentum. Hoc igitur providentia Sedis Apostolicæ dignè considerans, Tibi per suas Literas olim dicitur concessisse, ut terras, quas de manibus *Lituanorum* & aliorum infidelium; Si tamen *Tartaris*, vel alijs Christiani nominis inimicis se prout ferebatur,

Conjunxerát Litvani arma cum Tartaris.

tur, damnabiliter copularant, eriperes, illis dumtaxat exceptis, quæ ad dilectos filios *Magistrum & Fratres hospitalis S. Mariæ Thevtonicorum*, vel ad alios Christi fideles pertinebant; ad manus tuas liberè posses, ac licitè retinere. Unde cùm, sicut asseris, signo vivificæ crucis assumto, proponas in brevi, favente Divina Clementia, extento potentiæ tuæ brachio procedere contra illos, ac tandem in finibus locorum, quæ prædictis infidelibus remanere contigerit, magnum constituere præsidium bellatorum, ad infidelium eorundem locorum populum, saltem per vexationis angustias *ad caulam Domini* reducendum, *Nos* Zelum tuæ devotionis, quâ circa cultum orthodoxæ fidei ampliandum fervere dignosceris, tuumq; pium in hac parte propositum, utpote laude dignum, multipliciter in Domino commendantes, & intendentes te prosequi favoris gratiâ plenioris, Regijs supplicationibus inclinati, & fratrum nostrorum Consilio, præsentium tibi auctoritate concedimus, ut si terram *Letovviæ* de qua prædictæ Sedis auctoritate *Regnum* extitit, constitutum, præsidente illi claræ memoriæ *Mindotá* qui post receptum baptismatis Sacramentum auctoritate Apostolicâ coronatus in Regem, fuit tandem â quibusdam perditionis filijs crudeliter interfectus, de manibus inimicorum, tuo ministerio eripi Domino præstante contigerit; in illa Regni solium, sicut priùs, erigere liberè valeas, ac illius Regimini personam fidelem & Ecclesiæ Romanæ devotam præficere, prout bono statui fidelium & augmento Catholicæ fidei videris utiliùs expedire. Nolumus tamen per hoc prædictis *Magistro & Fratribus hospitalis S. Mariæ Thevtonicorum* quoad terras, bona & jura spectantia ad eosdem, sive ea teneant, sive ab alijs etiam infidelibus teneantur, in aliquo præjudicium generari. Nulli ergo, &c. Dat: *Viterbij* XIII. Kalendas Februarij Anno III.

Mindotæ Rex occisus.

EPISTOLA XVIII.

Fœderis Leges post bellum maximum inter Ottogarum Bohemiæ, & Stephanum Ungariæ Reges.

OTTOGARUS Dei gratiâ Rex Bohemiæ, Dux Austriæ, Styriæ, Carinthiæ, Marchióque Moraviæ; Dominus Carniolæ, Marchiæ, Ægræ, & portûs Naonis; universis præsentium notitiam habituris, salutem in salutis auctore &c.

Reyn: ad An. 1271. N. 22.

NOverint universi, quòd post longa guerrarum discrimina, quæ inter Dominum *Stephanum Regem Ungariæ Illustrem, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramæ, Serviæ, Gallicíæ, Lodomeriæ, Cumaniæ & Bulgariæ, Ducem totius Sclavoniæ*, charissimum cognatum nostrum ex una parte: & *Nos* ex altera suscitata fuerant, suggerente humani generis inimico: cùm nos pro votivæ pacis puritate reformanda dilectos fideles, nostros Dominos *Brunonem Venerabilem Episcopum Olomucensem*, Fratrem *Hartpinum ministrum Ordinis Fratrum Minorum* per Austriam, Hartlibum Camerarium, Buhulchonem Marschalcum, Noczan, Izlonem, Pincernam Moraviæ, Barones Regni nostri misissemus, dato eisdem pleno, sufficienti, & legati mandato, ut convenientes cum prælatis, & Baronibus Regni Ungariæ Domino *Paulo Venerabili Episcopo Vesprimiensi, Ægidio summo Camerario Rolando, Bano, & Magistro Benedicto* Præposito Oradiensi Vice-

Illius formà promulgata ab Othogaro.

Qui proceres pro eo conciliâdo interpretes adhibiti.

Vice-Cancellario, à prædicto *Rege Ungariæ* similiter cum pleno mandato destinatis, tractare, ordinare, & diffinire possent omnia ad reformationem pacis facientia, quæ nos ipsi, si præsentialiter cum ipso *Rege Ungariæ* convenissemus, ordinare & diffinire possemus, pro nostri quiete animi, & nostrorum tranquillitate subjectorum. Ijdem Barones nostri, considerantes cum prædictis Baronibus *Ungariæ*, ordinaverunt & assumserunt juxta mandati traditi sibi formam, ut de cætero perpetua pax inter *Regem Ungariæ, ac nos* debeat observari; nec eidem *Regi*, vel suis turbationes, vel molestias inferremus, vel inferri per nostros pateremur: includentes eidem paci, & eadem volentes, Regnum nostrum *Bohemiæ*, terrasque nostras, *Austriam, Styriam, Carinthiam, Moraviam, Carnioliam, Marchiam, Ægram, & portum Naonis* cum omnibus attinentijs, eorundem, secundùm signa, distinctiones & metas antiquas, prout etiam progenitores nostri *Reges Boëmiæ & Marchiones Moraviæ*; necnon antecessores nostri Duces, Austriæ, Styriæ, & Carinthiæ, Domini Carniolæ, Marchiæ, Ægræ, ac portûs Naonis usquè tempus vitæ *Domini Belæ* inclytæ recordationis patris dicti Domini *Stephani Regis Ungariæ* possederunt & tenuerunt. Verùm si termini hinc inde fuissent avulsi, vel mutati, venerabiles patres Dominus *Archiepiscopus Strigoniensis, & Episcopus Olomucensis*, Deum & justitiam habentes præ oculis, super ipsis terminis & limitibus cognoscent: & id, quod legitime definiverint, per censuram Ecclesiasticam partes faciant observare; hoc adjecto, ut occasione terminorum, seu limitum, de quibus dicti *Archiepiscopus & Episcopus* cognoscent, pacis puritas inter *Regem Ungariæ*, & nos non turbabitur; nec nos cum eodem Rege relabemur in guerrarum discrimina recidiva.

Quæ regis Boh: terræ pacis tractatu cõprehensæ.

Qui sint de earum limitibus cognituri.

Pace igitur hujusmodi inter ipsum *Regem & Nos* reformata, & cautionibus tam literarum autenticarum, quàm jurisjurandi religione firmatâ, ut eadẽ robore subsistere valeat firmiori, infra terminũ inter Illustrem *Regem Ungariæ & Nos* statuendũ seu moderandũ pro pacis multiplici firmitate eidẽ *Regi Ungariæ* dari procurabimus, & faciemus literas magnificorum virorum Domini *Henrici Misenensis, & Domini Othonis Brandeburgensis inclytorum Marchionum*, cognatorum, & amicorum nostrorum, præsenti paci ex parte nostra inclusorum: Super eo quòd, ijdem paci, conventioni, seu compositioni nunc factis per nos, & Barones adhibebunt consensum, conniventiam, & opitulationem commodam, inviolabiliter observandis, eo expressim cauto tam in literis Marchionis Henrici Misenensis, quàm Domini Othonis Marchionis Brandeburgensis prædictorum; ut si nos pacem contingat, quòd absit, infringere, vel turbare, ex tunc ijdem *Marchiones* nobis non assistent auxilio, consilio vel favore, sed se à nobis penitùs separabunt, *Rex autem Ungariæ* sub eadem, seu consimili forma nobis dari faciet literas magnifici Domini *Caroli* Illustris Regis Siciliæ, Ducatûs Apuliæ, Principatus Capuæ, & Comitis Fulcalquerij; nec non literas Domini *Henrici* inclyti *Ducis Bavariæ*, & amicorum suorum sub ea forma; ut si *Rex Ungariæ* aliquid contra pacem fecerit, vel attentârit, violando seu infringendo eandem; ex tunc ijdem *Rex & Dux* à societate & amicitia *Regis Ungariæ* se penitùs retrahentes; eidem contra nos non impertientur consilium, auxilium, & favorem; & hoc expressim continebitur in eorundem *Regis & Ducis* patentibus literis, sigillis eorum authenticis pendentibus consignatis, quæ ut dictum est, infra terminum per *Dominum Regem Ungariæ* & nos moderandum nobis debent similiter assignari.

Vincula ad fœdus adstringendũ adhibita.

Promittimus & assumimus, ut si aliqua temporum processibus successivis contingeret suboriri hinc inde, quæ turbare possent pacis & concordiæ, unio-

unionem, pace eàdem nunc factâ in suo robore permanente; super gravioribus, quæ ex parte omnium nostrorum contra homines *Regis Ungariæ* attentata fuerint, sive facta, *Episcopus Olomucensis* tam ex ordinaria jurisdictione, quàm ex ipsius jurisdictionis in eos, qui eidem Episcopo subjecti non sunt, prorogatione nunc factâ, cognoscet, & quæ judiciaria maturitate servata, invenerit perperam attentata, seu facta in *præjudicium Regis Ungariæ* & hominum suorum, prolatâ difinitivâ sententiâ reformabit; postquam de causæ meritis cognoverit, ut est juris: & quod difiniverit, per censuram Ecclesiasticam faciet observari, cum ipsius *Regis Ungariæ & nostri Barones* ordinaverint juxta traditam sibi formam; & ipse *Rex Ungariæ* ac *nos* assumpserimus, approbaverimus, & emologaverimus præmissa omnia & singula spontaneâ voluntate.

Quâ ratione nascituræ controversiæ sint dirimendæ.

Si verò aliqua graviora per homines *Regis Ungariæ vel Barones* ejusdem attentata fuerint sive facta, per quæ nobis & hominibus Regni terrarúmque nostrarum posset præjudicium generari: super ijs Venerabilis Pater Dominus *Philippus Strigoniensis Archiepiscopus* ex ordinaria Jurisdictione, quam omnes Barones & homines *Regni Ungariæ* in se prorogaverunt, cognoscet juxta formā articuli proximè expressi; & quod diffiniverit, executioni mandabit, contradictores per Censuram Ecclesiasticam districtùs compescendo. Et in hujusmodi cognitionibus causarum procedent ijdem *Archiepiscopus & Episcopus*, Deum & Justitiam habentes præ oculis; postpositis gratiâ, timore, odio & favore. Iidem quoque *Archiepiscopus & Episcopus* in Personam *Regis Ungariæ*, atque nostram singuli singillatim promulgandi excommunicationis sententiam plenā habeant facultatem: cùm ipse & nos in præmissis subjecerimus personas nostras jurisdictionibus eorundem. In minoribus verò causis, quæ hinc inde inter ipsius *Regis*, & nostros homines emerserint circa confinia *Moraviæ*; duo ex parte ipsius *Regis Vngariæ* videlicet *Comes Posoniensis & Comes Nitriensis*, ex parte nostra *Camerarius Moraviæ*, & *Purchravius de Brumove*; circa confinia *Austriæ* ex parte *Regis Ungariæ Comites Soproniensis & Musuniensis*, ex parte nostra *Castellanus de Haselovue & Castellanus novæ Civitatis* judices provinciales; circa confinia *Styriæ*, ex parte *Regis Ungariæ*, *Comites Castri ferrei & de Zala*, ex parte nostra *Capitaneus & Notarius Styriæ*; circa confinia *Carinthiæ*, *Carniolæ*, *Marchiæ*; ex parte *Regis Ungariæ* Banus totius *Sclavoniæ*; ex parte nostra *Capitaneus Carinthiæ & Carniolæ* deputabuntur: qui querelantibus hinc inde justitiæ facient complementum: & id fecerint, tam ipsius *Regis Ungariæ* quàm nostra auctoritate facient observari. Quòd si aliqui ex ipsis fuerint defuncti, successores ipsorum dignitatis, hæreditarij, vel per alterutrum *Regum* substituti, fungentur vice, & partibus eorundem.

Sui Præfecti utriusq; Regni limiti dati.

Item si inter amicos *Regis Ungariæ & nostros* aliqua fuerit discordia suscitata pro causa hujusmodi, contra pacem promittimus non venire; sed discordantes studebimus, si poterimus, ad pacem & concordiam revocare; alioquin causâ inter ipsos discordantes exortâ *Archiepiscoporum & Episcoporum* judicio, vel ordinationi relinquetur: quam ipsi recipient, & eidem parebunt, seu stabunt. Quod si *Amici nostri* hæc renuerint adimplere, nullum Cosilium & auxilium eisdem impendemus contra *Regem Ungariæ* supradictum. Si verò, quod absit, *Rex Ungariæ*, pacis violator ex quavis causa, propriâ vel amicorum suorum ac hominum *Regni* sui, inventus fuerit, vel turbator; ipso facto incidet *in sententiam excommunicationis*, quam ex nunc *Venerabiles patres Archiepiscopi Strigoniensis*, & *Colocensis*, eorúmque *Suffraganei Episcopi Ungariæ* tulerint in scriptis solemniter: & quòd eadem sententia teneat & astringat

Ob privatorū contentiones pax nō violanda.

Constituta in fædifragos cēsura.

violatorem pacis, & concordiæ, cum effectu ipse *Rex Ungariæ* subjecit se jurisdictioni ipsorum *Archiepiscoporum & Episcoporum* non obstantibus aliquibus literis, indulgentijs, seu privilegijs *à Sede Apostolica* impetratis, vel in posterum impetrandis.

Adjectæ aliæ pœnæ. Præterea, ut multiplicatus funiculus pacem faciat pleniorem, Venerabiles Patres electus *Salzeburgensis, Pataviensis, Frisingensis, Ratisbonensis, Pragensis, Olomucensis, & secovviensis Episcopi* Regni terrarúmque nostrarum juraverunt, quantum in eis est, pacem præsentem inter ipsum *Regem* & nos ordinatam tenere, ac servare; & nos inducere juxta promissionis à se factæ formam, ad eandẽ mutuò observandã, & tenendum ea, quæ in præsentiarũ promisimus & promittimus, spopondim⁹ & spondem⁹, sicut in ipsorũ literis pleniùs continetur. Promiserunt etiam per idem juramentum, & promittunt, quòd si nos, (quod absit) pacem infringere contingeret, vel ea, quæ in præsens placitum sunt deducta, violare; ijdem *Salzeburgensis electus Ecclesiæ & Episcopi nominati, Regnique nostri Barones nos deserent, & Regi Ungariæ* adhærebunt ex debito præstiti juramenti. Verùm si *Regem Ungariæ* pacem, vel ea, quæ in placitum devenerunt, infringere contigerit, vel turbare, *Archiepiscopi & Episcopi Regni sui, & Barones ac Comites* ijdem juxta formam præsentis compositionis & ordinationis eum deserent, & nobis adhærebunt similiter ex debito præstiti juramenti, sicut in ipsorum patentibus literis continetur. Item *Electus Salzeburgensis, &* Venerabiles Patres *Pataviensis, Frisingensis, Ratisponensis, Pragensis, Olomucensis, Secovvensis Episcopi* de nostra & Baronum nostrorum voluntate ex nunc sententiam excommunicationis promulgarunt, quam, si nos, quod absit, pacem transgredi contigerit, ipso facto incurremus, & nihilominus ijdem *electus & Episcopi* totum Regnum, terrásque nostras *Ecclesiastico* subjicient, in suis Diœcesibus *interdicto*; non obstantibus Literis, seu Indulgentijs impetratis, vel inposterum impetrandis. *Archiepiscopus* etiam *Strigoniensis* qui Ordinarius *Regis Ungariæ* existit; *& Archiepiscopus Colocensis* ipsius *Cancellarius ac Suffraganei* ac eorundem Prælati *Regni Ungariæ* consimilem excommmunicationis sententiam in scriptis solemniter tulerunt, quam ipse *Rex Ungariæ* ipso facto incurret, si transgressor pacis existeret, vel turbator. Et si in hac parte *Archiepiscopi & Episcopi* prædicti tam Regnorum *Regni Ungariæ*, quàm *Regni nostri* & terrarum nostrarum negligentes in exequendis præmissis extiterint, vel remissi, punientur à *Dominis Cardinalibus*, quorum jurisdictioni se in hac parte subjecerunt, tamquam juramenti præstiti transgressores.

Provinciæ Juris Boh: effectæ. Insuper Dominus *Stephanus Rex Ungariæ* renunciavit omni juri & actioni, quod & quæ sibi videbuntur competere, seu etiam competebant *in ducatibus Styriæ, Carinthiæ, & Dominijs Carniolæ, Marchiæ*, nullam de cætero suo, vel hæredum suorum nomine contra nos & hæredes nostros super illis moturus materiam quæstionis. *Nota.* Renunciavit etiam *Rex Stephanus Vngariæ* sæpe dictus juri & actioni sibi, & suis hæredibus competentibus de insignijs regalibus, *Coronâ* videlicet *gladio, monili, sellâ, scutellis, & alijs clenodijs, ac Thesauro delatis per Dominam Annam Socrum nostram in Regnum Bohemiæ.*

Qui Reges Ottogari fæderati. Item prædictæ ordinationi, & paci includi volumus & includimus excellentes dominos & illustres *Regem Hispaniæ, Regem Angliæ, Dominum Richardum Fratrem Regis Angliæ electum in Imperatorem Romanorum*, cum filijs eorundem; venerabiles Patres Dominos *Archiepiscopum Moguntinum* cum suis Suffraganeis, Archiepiscopum *Magdeburgensem* cum suis Suffraganeis, Archiepiscopum *Salzeburgensem* cum suis Suffraganeis; *Dominum Ludovicum Comitem Pala-*

lati-

latinum Rheni, *Dominum Henricum Marchionem Misenensem*, *Dominum Ducem Saxoniæ* cum fratribus & filijs suis, Ducem *Brunsvvicensem* & fratrem suum, Dominum Ducem *Brabantiæ*, Dominum Ducem de *Lympurch*, Dominum *Albertum Landgravium Turingiæ*, Dominum Theodoricum *Marchionem de Landtsperg*, Dominum *Othonem Marchionem de Brandburgk* cum fratribus suis, charissimis avunculis nostris; Filiolis Domini *Joannis Marchionis*, videlicet Dominum Joannem Marchionem *Brandburgensem* cum fratribus & filijs suis, Dominum *Wolezlaum* Ducem Silesiæ, & suum Ducem *Henricum* ac alios filios suos, Dominum *Chunradum Ducem Silesiæ* cum pueris suis, Dominum *Henricum* filium Ducis *Henrici de Wratislaviva*, Dominum *Jezkonem* & Fratrem ejus *Ducem Cuiaviæ*; aliósque fideles, fautores, & familiares nostros cum filijs omnibus, terris, regnis, ducatibus, juribus, ac possessionibus eorundem.

Insuper promisimus & promittimus juxta ipsorum Baronum nostrorum ordinationem, quod à Dominis *Cardinalibus*, vacante nunc Sede Apostolicâ, obtinebimus transmissis nostris nuncijs confirmationem pacis nunc factæ: hoc adjecto quòd ipsius *Regis Vngariæ & nostri Nuncij* circa festum *S. Michaëlis* nunc venturum iter arripient, & in festo Omnium Sanctorum proximè subsequenti se Dominorum Cardinalium conspectui præsentabunt, & confirmationem nostris sumptibus, & expensis obtentam faciemus ipsi *Regi Vngariæ* assignari. *De impetrâda pactionis confirmatione à Sede Apostolicâ.*

Item etiam *Rex* per suos proprios nuncios impetrabit, consimiles, confirmationis literas suis expensis & sumptibus nobis dandas. Creato verò Papâ confirmationem eandem sub simili vicissitudine alterutri nostrum dandam faciemus, largiente Domino, impetrari; damna autem illata hinc inde compensatione mutuâ sunt sublata juxta ordinationem sæpius memoratam. Ut igitur præmissa, & singula inviolabiliter observentur; nec successivorum tempore mutatione infringi valeant; vel aliqualiter vacillare, juravimus, & juramus tactis corporaliter *Sacro-Sanctis Evangelijs*, multorum Sanctorum Reliquijs, & vivificæ crucis ligno: adjicientes ut transgressor præmissorum præter infamiæ notam, quam transgressione juramenti incurret, divinæ acrimoniam sentiat ultionis, & cum *Chore, Dathan, & Abiron* recipiat portionem, *Dei Omnipotentis* & gloriosissimæ Virginis, & Sanctorum Omnium suffragijs destitutus. In cujus rei testimonium ad perpetuam memoriam ac munimen præsentes concessimus literas duplicis Sigilli nostri munimine roboratas. Datum & actum Pragæ, Anno Domini M. CCLXXI. coronationis nostræ Anno X. 2. Id: Julij. *Remissa utrinq; damna*

EPISTOLA XIX.

Investitura Regis Ottocari super Regno Bohemiæ & Marchionatu Moraviæ, cum suis attinentijs, Anno 1276. 1276.

RUDOLPHUS Dei Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus, universis Sacri Romani Imperij fidelibus præsentes Litteras inspecturis gratiam suam & omne bonum. Gold. f. 30.

Tenore

TEnore præsentium recognoſcimus publicè profitentes, quòd nos Illuſtrem *Ottocarum Bohemiæ Regem, Principem noſtrum chariſſimum, de Regno Bohemiæ ſuiſq; attinentijs*, nec non *de Marchionatu Moraviæ*, cæteriſque omnibus, quæ à nobis & Imperio in fevdum obtinere de jure dignoſcitur, ex regali dignitate conſvetâ inveſtimus, ac eidem Principatus prædictos cum omnibus ipſorum attinentijs duximus concedendos à nobis & Imperio in fevdum perpetuò obtinendum. In cujus rei teſtimonium præſens ſcriptum Majeſtatis noſtræ Sigillo juſſimus communiri. Datum in caſtro ante *Viennam*, VII. Calendas Decembris, Indictione V. An: Domini M. CCLXXVI. Regni verò noſtri Anno IV.

1283. *Declar: Rudolfus Imp: Wenceslaū Regē nibil eſſe obligatum Ottoni Brandeburgico, qui à Rege puero extorſit plurima.* Ex Privil: Regni Bohem.

EPISTOLA XX.

De Oblationibus Vi Extortis.

RUDOLPHUS Dei Gratiâ Rom: Rex ſemper Auguſtus. Univerſis Sacri Romani Imperij fidelibus præſentes Literas inſpecturis Gratiam ſuam & omne bonum.

Satus Quæſtionis.

AD Univerſitatis veſtræ notitiam volumus pervenire, quòd nobis judicio præſidentibus in Vigilia Bartholomæi Apoſtoli apud Friburgam *in Orlandia* nuncij Illuſtris *Regis Wenceslai Bohemiæ*, Noſtram Celſitudinem acceſſerunt cum inſtantia poſtulantes, ut per Sententiam vellemus inquirere, utrùm Princeps aliquis, vel alius cujuſcunque conditionis vi, vel metu inductus expers propriæ libertatis fidejuſſionibus ſtipulationibus, vel quibuſcunque alijs obligationibus ſe poſſet conſtringere vel arctare, ita quòd impoſterum ſuper hujuſmodi obligationibus extortis poſſet impeti vel aliquatenus conveniri, tanquam efficaciter obligatus, quod ad inſtantiam dictorum nunciorum per ſententiam poſtulavimus definiri, & ſententiatum extitit à Principibus, Comitibus, Nobilibus & alijs Imperij Fidelibus, qui ipſi judicio præſentes aderant, quòd *Princeps*, vel quilibet alius ad ea, quæ vi metúve coactus promitteret, vel quibuſcunque factis obligatorijs ſe adſtingeret, factus ſui compos nullatenus teneretur, & tales pactiones obligatoriæ qualeſcunque cenſendæ forent irritæ penitùs & inanes. Quâ verò ſententia noſtrâ approbatione ſequente prolatâ, prædicti nuncij ad ſpeciem deſcendentes Noſtro culmini ſupplicarunt, ſi inclytus *Wenceslaus Hæres Regni Bohemiæ* prænotatus, quem *Illuſtris Otto Marchio de Brandeburg* aliquo tempore contra propriam detinuit voluntatē, deinde fretus propriâ libertate ad completionē illorū pactorū taliter extortorum, atq; conſūmationē obligationum quarumcunq; ſub quibus eidem *Marchioni* pro viginti millibus marcarū obligavit Civitatem *Sitaviæ* & Caſtrum *Tronovv*, cum eorū pertinentijs, Caſtrum *Scharfenſtein*, & Civitatem cum omnibus alijs attinentijs; Caſtrum *Bezdcky* cum ſuis pertinentijs, Caſtrum *Deczein* cū ſuis pertinentijs, Civitatem *Uſt*, & *Caſtrum* cum eorum attinentijs, Civitatem *Brüx* & Caſtrum cum eorum attinentijs, nec non Caſtrum *Snaderæ* cum ſuis pertinentijs univerſis, ſub quibus etiam promiſſionibus taliter extortis, niſi *Marchioni* pro duobus millibus Marcarum fidejuſſores per modum extorſionis coactus poſuit, & pro *quinque millibus Marcarum* quas ſe daturum promiſit, aliqualiter teneatur. Maximè cùm inter nos & dictum *Marchionem* cùm

Locus corruptus.

ejus

ejus curæ ante hæredem Bohemiæ, cum suo Regno usquè ad certum tempus committeremus, intercessit certa conventio digna in suo robore observari, videlicet quòd expirante certo tempore, quod conventioni adjectum fuerat, prænominatum *Hæredem Regni Bohemiæ* unà cum suo *Regno* sinè quolibet damno, vel dispendio, vel quantalibet injuria, sinè petitione quarumlibet expensarum juxta legem conventionis restitueret pleno Jure; cujus tamen conventionis legibus dictus *Marchio* obvians minùs justè pactiones, obligationes, fidejussiones extorquens, indebitè quæ promisit penitùs violavit; atque singula superius expressa Principes, Comites & Nobiles, qui eodem aderant judicio per nos requisiti sententiando protulerunt, quòd sæpe dictus *Heres Regni Bohemiæ* ad completionem dictorum pactorum, promissionum, fidejussionum, nec non quarumcunque obligationum ab eo taliter extortarum per dictum *Marchionem* nullatenus sit astrictus, sed à prædictis omnino per sententiam debeat liberari, & utique penitùs absolvi, obligationes, & dictorum bonorũ promissiones, fidejussiones, ipso Jure nullæ debent pro cassis, & irritis æstimari. Unde nos videntes, & providâ meditatione pensantes ipsam sententiam de bono & æquo *Jure* subnixam eam Authoritate Regiâ approbantes obligationes dictorum bonorum, seu pignorum fidejussiones, promissiones, prout superiùs expensum existit, cùm contra Jus & æquum sint extortæ à dicto *Marchione* in dicti hæredis præjudicium aggravamen per sententiam prout coram nobis extitit sententiatũ irritantes fidejussores à suis promissionibus absolventes, Cives Brüxenses & alios quoscunque homines dictorum Castrorum, Oppidorum seu Civitatum à Sacramentis seu promissionibus dicto *Marchioni* ad mandatum dicti Hæredis, vel alio quocunque modo præstitis etiam absolvendo, mandamus vobis universis & singulis, quatenus ipsum Hæredem *Regni Bohemiæ*, quem mediante dictâ sententiâ ab obligationibus dictorum bonorum & alijs pactis fidejussionibus cum fidejussionibus datis, absolvimus, & denunciamus absolutum à prædictis omnibus & singulis dicto modo præstitis habeatis penitus absolutum; scientes eum ad perfectionem seu consumationem dictarum obligationum aliqualiter non teneri. Testes, qui præmissæ Sententiæ interfuerunt, sunt: *Wenc:* Argent. *H.* Basilien: Episcopi Romanæ nostræ Aulæ Cancellarius. Nobiles Viri. *H.* Marchio Hahperck Burggravius de Nurmberg. Al. de Hohenberch. Eg: Fürstemberch. Comites de Nifen. B. de Geroldsecke. Nobiles, & alij quàm plures. Datum & Actum *Friburg* in Orlandia, decimo Calend. Septemb. Indictione undecimâ. Anno Domini: 1283. Regni verò nostri Anno decimo.

Sententia Imperialis.

EPISTOLA XXI.

De Voce in Electione Romanorum Regum, & Archipincernarum in Imperio Regum Bohemiæ.

Nos RUDOLFUS Dei Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus.

1289. Ex privil. Reg: Boh.

AD universorum Sacri Romani Imperij fidelium notitiam cupimus pervenire, quòd *Nos* ex officio Nostræ Celsitudini divinitus injuncto, cupientes jura quorumlibet salva (nam veræ Justitiæ virtus hæc est, alterum

rum non lædere, unicuiq; tribuere, quod est suum) maximè tamen Virorum Illustrium dispendijs præcaventes, quorum insudare nos semper perdecet comodis, & honori Inquisitionis circumspectæ præhabito scrutinio, quid, quantúmve Juris in Romanorum competat Imperio, *Inclyto Regi Bohemiæ Wenceslao Principi Nostro*, & Imperij Pincernæ charissimo, nec non suis hæredibus, licèt de ipsius Juribus verissima notitiâ nobis constet, ad majorem tamen cautelam, & evidentiam indagantes, ac indagari facientes, ut *dicti Regis* Jura lucidiùs patefierent, universis comuni testimonio, & assertione comperimus assonante, quòd Rex supradictus *jus, ac officium Pincernatûs*, pariter & ejus hæredes, in Romano obtineat Imperio, nec non in *Romanorum Regis Electione* instar aliorum Principum, in ipsa Electione habentium jus, & vocem, quoad idem jus, & vocem eligendi potestate parili potiantur, quæ Jura ipsis competere profitemur præsentibus, & authoritate Regiâ approbamus, præsentium testimonio literarum. Datum *Ægræ*, quarto Nonas Martij. Indictione secunda. Anno Domini 1289. Regni nostri Anno sexto decimo.

EPISTOLA XXII.

RUDOLPHUS I. Imperator confirmat Regi Bohemiæ Privilegium Pincernatûs, & Electoriæ dignitatis, Anno 1290. iterato.

Goldast. in App. Doc.

RUDOLPHUS Dei Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus. Universis Sacri Imperij Romani fidelibus præsentes Literas inspecturis gratiam suam & omne bonum.

Examinatū diligenter Jus Regis Boëm: in Electione Imperatorum.

QUantò jura personarum prodierint in lucem notitiâ clariore, tantò liquidius posteritati successuræ materia altercandi tollitur. Inquisitionis igitur circumspectæ præhabitâ indagine, scrutiniόque solerti scire desideravimus, quid, quantúmve juris in Romano competat Imperio, & in electione Romanorum Regis, futuri Imperatoris, *Inclyto Regi Bohemiæ, Principi & Filio nostro charissimo*, & hæredibus ipsius. Quo facto, Principū, Baronum, Nobilium, & procerū Imperij nec nō veteranorū comuni assertione, & concordi testimonio comperim⁹ assonante, ipsū Regē *Boh: Imperij* debere *pincernam* existere, & jus ac officiū *Pincernatûs* apud eū, nec nō ejus hæredes jure hæreditario residere. Extitit etiā dilucidè declaratum, prædictū *Regem Bohemiæ* & suos hæredes in *electione Regis Romanorum* futuri Imperatoris, cum cæteris Electoribus habere debere, ad similitudinem aliorum Electorum *eligendi plenarium jus & vocem.* Hæc verò jura *Pincernatûs & Electoratûs*, nè dum dicto Regi & suis hæredibus didicimus competere, sed etiam *suis Progenitoribus, Abavis, Atavis, Proavis, Avis* purè plenissimè competebant. Volentes itáque dicti *Regis* & hæredum suorum dispendijs cavere, *jus & officium Pincernatûs* in Imperio sibi & hæredibus suis, & non alijs competere, & in electione *Regis Romanorum*, futuri Imperatoris habere jus & vocem clarè recognoscimus, approbamus, & præsentium testimonio profitemur. Si quid autem diminutionis vel calumniæ, quod non credimus, cavillosè, malitiosè, vel subdolè possit opponi, supplemus de plenitudine potestatis. In cujus rei testimonium præsens scriptum Maje-

Declaratur Rex Boh. habuisse & habere jus Electorale & Pincernatûs.

Majeſtatis noſtræ Sigillo fecimus communiri. Datum *Erfordiæ* VI. Kal: Octobr. Indictione III. Anno Domini M.CC.XC. Regni verò noſtri XVII.

EPISTOLA XXIII.

Infevdatio & inveſtitura Regis Bohemiæ per Adolphum Anno 1292.

A. 1292.

ADOLPHUS Dei Gratiâ Romanorum Rex ſemper Auguſtus, inclyto Wenceslao Regi Bohemiæ Principi ſuo dilecto ſalutem, & ſynceræ Regiæ benignitatis affectum cum deſiderio complacendi.

Goldaſt. in Beylagis.

MUltarum virtutum amica ſocietas, morum ac vitæ laudabilis converſatio & commendabilis fidei tuæ præſentia, quibus te præeminenter adornari comperimus, nos inducunt ut te tanquam *Principem Imperij præinſignem* amplioribus præ cæteris noſtræ beneficentiæ radijs illuſtremus: Hinc eſt, quòd ex ſpeciali favore ad provehenda tui honoris auſpicia, omnia fevda, quæ à nobis & Imperio debes ſuſcipere & tenere, per Virũ ſpectabilem *Rubinum de Coronee* affinem & fidelem noſtrum dilectum, tibi tranſmittenda duximus & tranſmittimus præſentium ſerie literarum. Volentes tamen, ut cùm commodius noſtris poſſis præſentari conſpectibus à nobis perſonaliter ſuſcipere debeas fevda memorata. In præmiſſorum igitur omnium teſtimonium ac evidentiam præſentes literas noſtræ Majeſtatis Sigillo fecimus communiri. Datum *Francfurt* III. Idus Maij Indictione V. Anno Domini M.CCXCII. Regni verò noſtri Anno primo.

Laudatio Regis Wenceslai.

aliàs de Taverna.

Inveſtitura per interpoſitam Perſonam ſuper omnibus fevdis Regis Bohemiæ Anno 1292.

ADOLPHUS Dei Gratiâ Romanorum Rex ſemper Auguſtus, univerſis Sacri Imperij fidelibus gratiam ſuam & omne bonum.

Goldaſt. in Beylagis.

OB ſuorum meritorum inſignia glorioſa, quibus ergà nos & Imperium Sacrum *Illuſtris Dominus Wenceslaus Rex Bohemiæ, inclytus Princeps noſter & Pincerna* multipliciter relucet, ſuis cupientes parcere laboribus & expenſis, omnia fevda quocunque ſita, ſeu quocunque nomine cenſentur, quæ *à nobis & Sacro Romano Imperio* dictus *Rex* per Nobilem virum *Rubinum de Toverna* affinem noſtrum exhibitorem præſentium ex ſpeciali gratia noſtræ Regiæ Majeſtatis quamquam abſenti duximus porrigenda. Volumus tamen & annectimus hanc formam, ut *Rex Illuſtris* jam prædictus, cùm commodè præſentiam noſtri habere poterit perſonalem, perſonaliter nos accedat, jura ſuorum fevdorum, prout mos expoſtulat, accepturus. Dat: apud *Francfort* IV. Idus Maij Anno Domini M. CCXCII. Indictione V. Regni noſtri Anno primo.

Perſona interpoſita Rubinus.

al: de Taverna.

EPISTOLA XXIV.

ALBERTI ROMANORUM REGIS LITERÆ, QUIBUS fatetur Reges Bohemiæ in ſolemni Curia Imperiali Rogatos exiſtentes, ſi Imperatores vel Reges Romanorum Coronam geſtaverint, & eos quoque geſtare poſſe.

1298. ALBERTUS Dei Gratiâ Rex Romanorum ſemper Auguſtus, univerſis Sacri Romani Imperij fidelibus præſentes Literas inſpecturis gratiam ſuam & omne bonum.

Ex Privil: Reg: Boh: SIc nos decet Principum & amicorum noſtrorum ſpontaneis uti ſervitijs, ut ſi quid per eos nobis honoris & obſequij propter debitum de prompta benevolentia exhibetur, eis vel eorum hæredibus aut Succeſſoribus in ſuis Juribus nullum per hoc impoſterum præjudicium generetur. Eapropter ſcire *Vos* facimus, & tenore præſentium proteſtamur, quòd licèt Illuſtres *Reges Bohemiæ* dum rogati, vel per Reges, vel Imperatores Romanorum, eos ad ſolemnem eorum Curiam venire contingit, prædictis Rege vel Imperatore Coronam Regalem geſtantibus cum eiſdem, & eis præſentibus coronâ Regiâ uti poſſint, non tamen in Corona Regia debent prædicti Reges Bohemiæ prædictis Regi vel Imperatori miniſtrare in officio Pincernatûs. Quòd autem magnificus *Wenceslaus Rex Bohemiæ, Princeps & Frater Noſter* chariſſimus nobis apud *Nurmberg* in ſolenni noſtra Curia proximo die Dominico poſt Feſtum Beati Martini ſedentibus in Corona, coronatus ad preces noſtras miniſtravit, in officio pincernatûs, hoc non de jure, ſed ex mera dilectione, quam ad noſtram gerit perſonam, tum eum feciſſe dicimus, & ad ſerviendum, ſive miniſtrandum in eodem officio ſub Corona Regia nobis vel ſucceſſoribus noſtris, Regibus vel Imperatoribus Romanorum prædictum Regem, & omnes Succeſſores ſuos *Reges Bohemiæ* teſtamur & volumus de cætero non teneri; nec aliquod eis exinde præjudicium generari. In cujus rei teſtimonium & prædicti Regis Bohemiæ & Hæredum, & Succeſſorum ſuorum cautelam præſentes fieri, & Sigillo Noſtro Regio juſſimus communiri. Actum & Datum in *Nurmberg*, Anno Domini, Milleſimo duceteſimo nonageſimo octavo. Decimoquinto Calendas Decembris. Indictione duodecimâ, Regni noſtri Anno primo.

EPISTOLA XXV.

Generalis Confirmatio omnium Privilegiorum & Jurium Regis VVenceslai, Anno 1305.

1305. ALBERTUS Dei Gratiâ Romanorum Rex ſemper Auguſtus, univerſis Sacri Romani Imperij fidelibus, præſentes Literas inſpecturis, gratiam ſuam & omne bonum.

Quanquam

Quamquam nostræ benignitatis Regia *Celsitudo* quoslibet, quos Romanum ambit Imperium, teneatur dulcorosis favoribus & benignis promotionibus amplexari, tamen dignum judicat nostra serenitas, & congruum arbitratur, ut eorum, quos nobis carnalis unit affectio, & identitas sangvinis propagat & sociat, honoribus adaugendum, & commoditatibus procurandis ferventiùs & vigilantiùs intendere debeamus. Ad hoc itaque consideratione habitâ & respectu in Illustrem *Wenceslaum Bohemiæ & Poloniæ Regem*, avunculum & Principem nostrum charissimum, ampliori benevolentia & gratiosiori affectu præ cæteris prosequi cupientes, omnia privilegia, fevda, jura, libertates & gratias illustri quondam *Wenceslao Regi Bohemiæ*, genitori suo, ac sibi, & ipsorum hæredibus, prædictis *Regibus Bohemiæ* à nobis & nostris prædictis Imperatoribus & Regibus Romanis concessa & concessas approbamus, innovamus, ratificamus, & præsentis scripti patrocinio confirmamus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc nostræ confimationis paginam infringere, vel ei in aliquo, ausu temerario, contraire: quod qui facere præsumpserit gravem nostræ Majestatis offensam se noverit incurrisse. In cujus nostræ approbationis, innovationis, ratificationis & cõfirmationis testimonium, hoc scriptum exinde fieri, & Majestatis nostræ Sigillo jussimus communiri. Datum apud *Nürmberg* XIII. Calend: Septemb: Indictione 3. Anno Domini M. CCCV. Regni verò nostri Anno VIII. Gold. f. 34. Priv. Reg: f. 39.

EPISTOLA XXVI.

ALBERTI Imperatoris Aug: Decretum de Absolutione Regis Bohemiæ à Banno Imperiali, Anno 1305. 1305.

Nos ALBERTUS Dei Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus, ad universorum notitiam tenore præsentium volumus pervenire.

Quòd super discordia, quæ inter nos ex unâ parte, & illustrem quondam *Wenceslaum Bohemiæ Poloniæq; Regem* ex altera, vertebatur, dum advixit, cum ejus filio illustri *Wenceslao Bohemiæ Poloniæq; Rege*, avunculo & Principe nostro charissimo, concordiæ, quam cum eo cunctis diebus vitæ nostræ servare bonâ fide promittimus, devenimus unionem. Primò quòd omnis excessus, si quos ipsius avunculi nostri *Bohemiæ & Poloniæ Regis* genitor prædictus in nos, vel imperium quocunque modo commisit, propter quos in ipsum genitorem suum nostra legalis sententia lata, vel bannum promulgatum fuissent, quæ ejus se extenderent ad hæredes, prædictum *Wenceslaum Bohemiæ, & Poloniæ Regem* avunculum nostrum, prædicti quondam *Wenceslai Bohemiæ & Poloniæ Regis* filium heredem & successorem ac heredes suos, ab ipsis excessibus suis & bannis absolvimus, & in perpetuum authoritate regiâ reddimus & esse volumus omnimodè absolutos. Gold. f. 35.

Confirmat omnia Regna & Provincias Regibus Bohe.

Promittimus præterea in Regia fide, prædictum *Wenceslaum Bohemiæ & Poloniæ Regem*, avunculum nostrum, heredes & successores suos, *Bohemiæ & Poloniæ Reges* in ipsis *Bohemiæ & Poloniæ Regnis*, & omnibus alijs Principatibus, & terris, ac juribus, ac omnibus alijs, quæ ad ipsum *Wenceslaum Bohemiæ & Poloniæ Regem*, avunculum nostrum, ex successione paternâ, vel quocunque alio titu-

titulo pervenerunt, nec de jure, nec de facto, toto vitæ nostræ tempore aliquatenus impedire, etiamsi aliquod jus, quod vulgariter dicitur Anspruch, nobis, vel imperio in eis competeret, vel diceremus competere, vel nobis aut Imperio aliqua competere videretur. Sed ipse *Wenceslaus & Bohemiæ Reges*, prædicta regna, Principatus, terras ac omnia supradicta cum pleno Dominio, & omnibus regnorum, Principatuum & terrarum ipsarum titulis, honoribus, juribus, jurisdictionibus, utilitatibus, in terra, & supra terram in regnis, Principatibus, ac omnibus prædictis, & ex eis provenientibus, fevdalia jure fevdi, propria verò & hereditaria jure proprietatis & hereditario debent obtinere in perpetuum, & ea liberè & pacificè possidere.

Fæderatos Regum Bohemiæ eodē Jure includit.

Illustres prætereà *Otthonem & Stephanum Duces Bavariæ*; *Ottonem*, *Hermannum*, *Joannem & Valdemarum Marchiones de Brandeburg*, qui in gverra & discordia prædicta, quæ inter nos, & prædictum quondam *Wenceslaum Bohemiæ & Poloniæ Regem* vertebatur, ipsius Regis *Bohemiæ* & fautores & adjutores fuerint; insuper omnes alios, qui notabiliter, & actualiter adjutores, vel fautores prædicti Regis *Bohemiæ & Poloniæ* contra nos in eadem discordia sunt vocati & inventi, sive sint banniti, sive proscripti vel ablitigati per nos, vel per alios, prædictæ concordiæ & unioni includimus, & inclusos esse volumus præsentium tenore, & eos omnibus bonis in prædicta concordia, propter præstitum contra nos prædicto Regi *Bohemiæ* adjutorium, vel favorem eis ablatis, & honoribus & juribus eorum restituimus, & esse volumus, plenè & integrè restitutos, nec quod eis ex hoc in ipsis bonis & eorum juribus, & honoribus ulla diminutio, vel læsio aut præjudicium aliquod generetur.

De Wratislavienſi Principatu.

Promittimus insuper super terris, hominibus, bonis & juribus terræ *Wratislaviensis* stare dictis, & ordinationi spectabilium virorum, *Bertoldi* Comitis de Hennenberg & Burckhardi Burggravij *de Magdeburg* per nos & prædictum *Wenceslaum Bohemiæ & Poloniæ Regem*, avunculum nostrum ad hoc concorditer electorum.

De Munitionibus Regis Boëmiæ.

** sensus obscurus & aliquod mēdum subest.*

De *munitionibus* autem, si quas ipsius *Wenceslai Bohemiæ & Poloniæ Regis*, avunculi nostri, progenitores intra *Egrensi*, quam cum suis pertinentijs ipse *Wenceslaus Bohemiæ & Poloniæ Rex*, avunculus noster, eâ integritate, quâ ipsa terra genitori suo, per felicis memoriæ *Adolphum Romanorum Regem*, prædecessorem nostrum, olim fuit, compromisit restituere, suâ pecuniâ comparamus,* inter *nos* & ipsum *Wenceslaum Bohemiæ & Poloniæ Regem*, avunculum nostrum, taliter est ordinatum, ut eædem munitiones discussioni juris subjaceant: utrum videlicet ad nos vel ad ipsum *Wenceslaum Bohemiæ & Poloniæ Regem*, avunculum nostrum, debeant pertinere, nisi ipsas idem *Wenceslaus Bohemiæ & Poloniæ Rex* avunculus noster, à nobis in fevdum voluerit obtinere. In cujus rei testimonium præsentes exinde conscribi, & Majestatis nostræ Sigillo jussimus communiri. Datum apud *Nürmberg* XV. Cal. Septemb. Indictione III. Anno Domini M.CC.V. Regni verò nostri Anno VIII.

EPISTOLA XXVII.

Homagium Civitatis in Gurzim Henrico Regi Bohemiæ, & Annæ ejus Uxori præstitum.

Nos

Nos Judex, jurati, & universitas Civium in Gurzim, ad universos tam præsentium, quàm futurorum notitiam tenore præsentium volumus pervenire. 1308.

Quòd nos Serenissimo & Charissimo Domino nostro *Henrico Germaniæ, & Poloniæ Regi, Duci Carinthiæ, & Comiti Tyrolis*, & Illustri Dominæ *Annæ, Bohemiæ, & Poloniæ Reginæ* consorti suæ ac futuris *Hæredibus suis* si quos eis simul clementia Divina donaverit, nec coacti, nec vi, aut metu aliquo inducti; sed bonâ, liberâ, & spontaneâ voluntate nostrâ, omni fraude, dolo malo, occasione, causâ, & excusatione quibuslibet exclusis præstitimus fidelitatis debitum Sacramentum, promittentes *nostro, & hæredum nostrorum nomine*, quòd ipsum Dominum *Henricum ac Hæredes suos* futuros, si quos cum prædicta Domina *Anna Regina* nostra habuerit, quos ex nunc *Reges Bohemiæ*, & Dominos nostros veros, ac legitimos esse asserimus, pro nostris Dominis habere perpetuò volumus, & eis ac cuilibet ipsorum, qui pro tempore *Regno Bohemiæ* præfuerint obsequi obedienter, promptè, & fideliter, ipsique astare & eos contra omnem hominem juvare, quandocunque & quotiescunque mandaverint totis nostris viribus atque posse, & nihil contra ipsos aut eorum aliquem, nunquam occasione, vel causa acceptare, vel facere per nos vel alium, aut alios verbo, vel facto publicè, vel occultè. In cujus promissionis nostræ testimonium præsentes literas Sigillo Civitatis nostræ duximus sigillandas. Datum in *Gurzim* Anno Domini 1308. Calend. Aprilis. Indictione sextâ.

Nota Henrico Carinthio nulla fuit fidelior Civitas, quàm Kaurzimium.

EPISTOLA XXVIII.

JOANNES XXII. Papa testatur hisce literis, se nunquam cogitâsse de mutandis Electoribus, & Statu Romano *Germanici Imperij.* 1324.

Joanni Regi Bohemiæ Illustri.

INfausti rumoris assertio nostris pertulit auribus his diebus, quòd quidam iniquitatis filij, sub veste humili religionis exterius gestantes habitum, sed interiùs à religionis veritate vacui, iniquitate pleni, & malitiâ non carentes, ejus qui ab initio mendax est, & Pater mendacij, opera nequiter imitando, *tibi fili charissime*, ac quibusdam alijs Regis Romanorum promovendi in *Imperatorem Coëlectoribus* tuis falsò & mendaciter suggesserunt, quòd circa processus, quos contra magnificum virum *Ludovicum Ducem* Bavarid, dudum in discordia in *Regem Romanorum* electum, propter varios excessus execrabiles contra DEUM, nos, & Romanorum Ecclesiam, reíque publicæ utilitatem per eum perpetratos, nuper habuimus, ad hoc nostra ferebatur intentio, & dirigebantur studia mentis nostræ, ut tandem te & *Coëlectores* alios eligendi jure hujusmodi privaremus; Et licet credamus te, tuosque Coëlectores hujusmodi falsis suggestionibus aures non accommodasse faciliter ad credendum; tamen ad confundendum omnino nequitiam hujusmodi detractorum, satagentium inter matrem & filios scandala suscitare, præmissa tuæ Celsitudini providimus describenda, quam tenere volumus indubiè, quòd nostræ intentionis nequaquam

Raynald. T. XV.

quam extitit, nec existit per processus prædictos tuis & aliorum Cœlectorum juribus in aliquo derogare: indecens enim esset, quòd inde sequerentur injuriæ, unde jura nascuntur; & illi de paterna manu nocumenta sentirent, qui per eam ad gratiam meruerunt attolli. Quocirca Serenitatem regiam attentiùs deprecamur, quatenus tuum animum ad cujuscumque sinistræ suggestionis instantiam super his non inclines, sed potiùs suggestores eosdem Fabricatores mendaciorum reputes, & mendaces. Datum Auin: VII. Kalend: Junij Anno VIII.

EPISTOLA XXIX.

Renunciatio Successionis Moravicæ, facta per Leopoldum Ducem Austriæ, Anno 1324.

1324. Nos LEOPOLDUS Dei Gratiâ Dux Austriæ & Stiriæ, ad universorum notitiam tenore præsentium cupimus devenire.

Gold. f. 37.

Recitant hasce literas plurimi Scriptores, atque inter eos Goldast: qui Ferdinando II. Cæsari opus suum dedicavit.

QVòd, qvia mediante Illustri Principe, D. *Carolo Hungariæ Rege*, Fratre nostro Charissimo inter Magnificum Principem D. *Johannem Bohemiæ & Poloniæ Regem ac Comitem Lucemburgensem*, & *Nos ac* Illustres Principes, Duces Austriæ & Stiriæ, Fratres nostros Charissimos, super omnibus discordijs, litibus, & controversijs, quæ hincindè vertebantur, compositio amicabilis & firma concordia intervenit; Spontè & liberè, & ex maturo, & deliberato consilio, nostro & hæredum nostrorum nomine, renunciamus omni juri, omniq; actioni, & qvæstioni, quod vel qvæ in *regno* vel *Marchionatu* seu terra *Moraviæ*, in toto, vel in parte, ex qvacunq; caussa, qvocunq; jure, vel titulo, aut modo, nobis & hæredibus nostris competebant hactenùs, competeret in præsenti, vel posset qvomodolibet competere infuturum, & nihil juris vel actionis fatemur in eisdem, dicimus & recognoscimus, nos habere: & si qvid iuris vel habere potuissemus in ipsis, de hoc Spontaneâ, & Liberâ voluntate nostrâ, & etiam maturo & deliberato consilio præhabito Super hoc sæpiùs cum *Baronibus & Nobilibus nostris*, totaliter concessimus & concedimus *D. Regi Bohumiæ* antedicto ita, qvòd nunqvâm sibi, vel hæredibus, aut successoribus suis, de hoc aliqvam brigam movebimus, nec aliqvam qvæstionem. Imò potiùs ipsum *Dominum Regem* Boëmiæ & *hæredem & Successores* suos, de eo semper qvietos stare & pacificos, promittimus: Promittentes sub corporali præstito juramento, & omni fraude, ac dolo exclusis, ipsi *Domino Regi Bohemiæ*, omnes Literas, omniáque privilegia, & instrumenta quæ habemus seu habere dignoscimur, sub quibuscunque formis, seu tenoribus verborum, super quibuscunque concessionibus, & donationibus, obligationibus, vel alijs quibuscunque modis ac contractibus, nobis & hæredibus nostris, per quascunque personas, cuiuscunque statûs, conditionis, vel præeminentiæ extiterint, etiamsi Imperiali, vel regali præfulserint dignitate, & per *Dominum Regem Bohemiæ*, *de Regno ipso Bohemiæ*, vel *Marchionatu Moraviæ*, vel aliquâ parte ipsorum factis, statim sibi resignare, & in suam tradere potestatem, sic quòd nullam de ipsis literis, seù privilegijs nobis unquam reservabimus, vel retinebimus quo quo modo: & nihilominus

caſ-

cassantes, annullantes & irritantes, ac cassas, nullas, & irritas decernentes & esse volentes, huiusmodi literas & privilegia, & instrumenta, ita quòd nunquam nobis, vel hæredibus nostris aliquid juris, utilitatis, commodi vel honoris, in iudicio, vel extra judicium, alicuius roboris obtineant firmitatem, nec etiam nobis afferant vel conferant, aut afferre, vel conferre possint, aliqualiter ullo tempore suffragari, nec non à nobis & hæredibus nostris astrinxerunt, pro quibus nos, vel ipsorum aliquos, vel aliqvem, nos vel hæredes nostri possemus quocunque modo impetere vel movere, etiam per qvæ possemus, quomodolibet nobis vel heredibus nostris, sibi vel nobis, *in Regno Bohemiæ & terra Moraviæ*, vel aliquâ parte ipsorum, jus aliquod vendicare. Cæterum promittimus sub debito præstiti juramenti, & sinè omnis doli & fraudis admixtione, procurare fideliter & efficere cum effectu, quòd *frater noster, Dominus Fridericus, Dux Austriæ*, postquam à captiuitate dimissus fuerit, intrà duos menses immediatè seqventes, rata & firma habebit omnia & singula supradicta, & nihilominus super his omnibus per eum inviolabiliter observandis, & plenariè adimplendis, suas speciales consimiles, & patentes Literas, suo sigillatas sigillo dabit *D. Regi Bohemiæ* antedicto, & nihilominus jurabit tactis Sacro sanctis Evangelijs corporaliter omnia & singula supradicta, omni fraude & dolo semotis, perpetuis temporibus tenere firmiter & servare. Præmissa autem omnia & singula, proût superiùs exprimuntur, promittimus sub virtute proximi juramenti, & etiam omni fraude & dolo exclusis, semper tenere, ac inviolabiliter observare, & contra ea, vel eorum aliquod, ullo unquàm tempore, de jure, aut facto non facere nec venire; renunciantes spontè & expressè in his omnibus & singulis, nostro & hæredum nostrorum nomine, exceptione doli mali, & in factum actioni, beneficio restitutionis in integrum, constitutioni, & consvetudini cuilibet in omnibus literis Apostolicis, & alijs ab Imperatoribus seu *regibus Romanorum*, vel ab alijs quibus cunque nobis concessis, vel concedendis, omnìque Iuris *tam Canonici* quàm *Civilis* auxilio, quod & contrà promissa vel cotum aliquod possent nobis, aut nostris hæredibus, quomodocunque modo vel tempore, in aliquo suffragari. In quorum omnium testimonium, & robur perpetuò valiturum Literas præsentes nostro sigillo fecimus communiri. Datum Bruka, die Dominica, quâ cantatur, *Esto mihi*, Anno Domiui. M. CCC. XXIV.

Irritat omnejus qoud posset habere, in Provincias Joannis R. B.

EPISTOLA XXX.

JOANNES XXII. Papa commendat in Joanne Rege Bohem: propositum expeditionis adversus Barbaros suscipiendæ.

JOANNES &c. Joanni Regi Bohemiæ. 1325.

Cùm Nuncij te, *fili clarissime*, ad trans fretandum Zelo fidei catholicæ *in subsidium terræ Sanctæ*, & ad certos honores nostros, & eiusdem ecclesiæ toto cordis affectu sub eadem credentia coram nobis asseruerint aspirare, personam & bona tua propterea te paratum exponere nihilominus asserentes; Nos oblationem huiusmodi, quam Deo gratam, tibíque honor-

Rayn: T. XV. N. 30.

Laudat Joannis Regis propositum. honorabilem, & nobis placitam admodum & acceptam indubitanter supponimus, tuúmque in hac parte laudandum propositum gratiarum actionibus uberibus prosequimur, & dignâ laude in Domino comendammus. Et licet Supplicatis proparte tua peripsos nuncios, qualitate supplicatorum ipsorum, & alijs pluribus obsistentibus, per nos præfatis nuntijs expositis & tibi referendis per eos, non anuerimus usquè quaque; eadem de illis quæ secundum Deum & honestè potuimus, ad exauditionis gratiam admittenda favorabiliter duximus, sicut in literis confectis super hoc regiæ patebit magnitudini, & ipsi nuncij referre poterunt vivâ voce. Rogamus igitur excellentiam regiam & obsecramus in *domino JESU Christo*, quatenus in eodem proposito, exhibitione fructuosi operis, cùm opportunum fuerit, prosequendo constanter, & indefessè perseverare studeat regia Celsitudo: tenemus enim indubiè, quòd perseverantia ipsa grata divinæ majestatis accidet oculis, & honoribus profectibus regijs existere poterit multipliciter opportuna. Dat. Avin: Kal. Aprilis Anno IX. *Hortatur ad constantiam.*

EPISTOLA XXXI.

Liga, & promissio inter Carolum Regem Hungariæ, & Carolum Marchionem Moraviæ, quòd si Rex Casimirus Poloniæ decederet Rex Hungariæ Regnum ipsius obtinebit cum subsidio prædicti Marchionis ec. Anno Domini, Millesimo Sexcentesimo Trigesimo Octavo.

Nos CAROLUS DEI gratiâ Rex Hungariæ, tenore præsentium quibus expedit, significamus universis, & memoriæ commendamus.

1338. Goldast. in Append. Docum.

QVòd cùm nos ex novæ parentelæ contractu inter Excellentem Principem Dominum *Carolum*, *Inclyti Principis Domini Joanns Boëmiæ Regis primogenitum*, *Marchionem Moraviæ*, hæredes suos ab una, & nos nostróque filios parte ex altera, pro *Domino Ludovico nostro primogenito*, & ejus persona nunc inito, & firmato, exaltationem, & aug mentum honoris ipsius *Domini Caroli Marchionis heredumque suorum*, ut nostrum commodum proprium, id est è converso ipse nostrum, & hæredum nostrorum, similiter ùt suum Proprium, meritò reputemus, quia nobis nostrisque hæredibus bonâ, & sincerâ fide promisit, sub virtute ad sancta DEI Evangelia per eum præstiti juramenti, quòd si quandóque magnificum Principem *Dominum Casimirum Regem Poloniæ* absque heredibus masculis &c. cedere contigerit ab hac vita, quòd tunc pro suis viribus omnibus, & posse nobis *Regi. Hungariæ*, nostrisque hæredibus suum exhibebit, & præstabit auxilium, & juvamen ut nos, nostrique hæredes ipsum *Regnum Poloniæ*, ex eò nobis debitum, seu debendum suo adjuti subsidio assequamur, ut nostram deveniat in potestatem, ac pleno jure nostro, vel hæredum nostrorum Regnum sit subjectum. Et quia etiam sub eodem præstito juramento nobis promisit, quòd si adcessionem prædicti Domini *Casimiri* absque hærede, ante consummationem

matri-

matrimonij inter *Dominum Ludovicum* nostrum Primogenitum præfatum & præcellentem Virginem Dominam *Margaritam* filiam suam de novo firmati fieri contingat, non minùs ad præmissa obtinenda suum Posse exponet, quibus jam ipsum matrimonium esset consummatum. Nos è converso pro *nobis nostrisque filijs*, & *hæredibus* memoratis, sub virtute per nos sibi præstiti juramenti similiter promittimus, & sincerâ fide assumimus: quòd si præfatus *Dominus Casimirus Rex Poloniæ*, residentes, Principes, & Vasallos, Civitates, castra, homines, seu quæcunque jura suo genitori, & sibi, ac inclyto Principi Domino *Joanni Duci Carinthiæ*, ac fratri ejusdem Marchionis, in ipso *Regno Poloniæ*, quoad ipsos Duces, Principes, & Vasallos, competentia, quibuscunque censeantur nominibus, sibi vendicare, & attrahere conarentur, ipsos forsitan Duces, & Vasallos *Regis Poloniæ*, & *Domini Marchionis*, ac fratris sui prædicti, seu homines Hostiliter invadendo; Et si ab his conatibus ad diligentem requisitionem nostram, quam cum diligentia nos interponere promittimus, desistere non curarent, ex tunc nos præfato Domino *Casimiro Regi Poloniæ*, hæredibus, & successoribus ipsius, adversum Duces, Vasallos, & homines prædictos, nullum debemus dare auxilium, & juvamen. Præterea nos pro nobis, & nostris hæredibus ipsi *Domino Marchioni* suísque hæredibus, sub eodem fidei juramento sincerè promittimus, quòd si processu temporis *Regnum Poloniæ*, ùt præmittitur, in nostram, aut successorum suorum vel nostrorum deveniret Potestatem, quòd tunc Nos, vel nostri hæredes dictos Duces præfato Domino *Joanni Regi Poloniæ Genitori ejusdem Marchionis*, sibi & suo fratri subjectos, Civitatesque, Castra, homines, & Vasallos, seu alia jura, quæcunque ipsis Ducibus, Principibus, & Vasallis competentia, *in dicto Regno Poloniæ*, quibus cunque distingvantur nominibus, nobis vel nostris hæredibus vendicare, usurpare, & attrahere non debeamus per nos, vel alios quovis ingenio, publicè vel occultè; Imò, si sæpe dicti Duces, Principes, & Vasalli, Civitates, Castra, & homines, memorati *Regis Boëmiæ Marchionis & Fratris* ejusdem prædicti, se nobis, aut nostris hæredibus *Regnum Poloniæ* tunc habentibus, subijcere vellent, & appeterent eorum Propriâ voluntate, hos in Vasallos, & homines nostros acceptare, & recipere non debebimus, nec quidquam cum eisdem disponendo quoquo modo in eorundem *Regis Boëmiæ*, ipsius *Marchionis*, ac fratris sui præjudicium & gravamen; hoc specialiter adjecto, quòd nos, nostríque hæredes, nulli penitùs Principum, seu hominum, cujuscunque conditionis existant, nostrum impendemus, seu exhibebimus auxilium, qui prædictos Duces, Principes, & Vasallos, Patronos ipsius *Marchionis*, & fratris sui, ab ipsis, & eorum potestate alienare, qvomodolibet attentarent, imò ipsos Dominum *Regem Boëmiæ*, Marchionem, & suum Fratrem in juribus in dictis Ducibus, Principibus, & Vasallis, ipsis competentibus favorabiliter prosequemur. Hæc igitur omnia, & singula, & quodlibet præmissum, prout de Verbo ad Verbum præsentibus sunt inserta, sub virtute priùs præstiti juramenti ad sancta DEI Evangelia attendere, & custodire promittimus, & firmiter, ac inviolabiliter observare. In cujus rei gestæ memoriam, nostrum sigillum præsentibus duximus appendendum. Datum ùt suprà in Wissegrad, Dominicâ *Invocavit* Anno Domini. 1338.

De Matrimonio Casimiri Regis Poloniæ.

De Silesia quæ adhuc Poloniæ nomine intelligebatur.

EPISTOLA XXXII.

Recognitio Generalis & renunciatio Casimiri Regis Poloniæ, quod nullum jus habeat, nec sibi competat perpetuò in Ducatibus Silesiæ & Poloniæ, qui hîc exprimuntur Anno 1339.

1339. Gold.f.40. Casimirus DEI Gratiâ Rex Poloniæ, &c. Vniversis præsentes literas inspecturis, salutem & notitiam subscriptorum.

SAlus, vita & perennis tranquillitas, benedictio pacis irradiata claris fulgoribus, per orbis clariùs refulget climata, dum Regnorum subditis & terrarum incolis providetur de commodis, & inter Principes desiderata gratiæ unio, ac indissolubilis caritatis fœdera gratiosiùs amplexantur; cum ita, sicuti status præcedentium temporum demonstrat, inter Magnificos Principes *Dominos Joannem Bohëmiæ Regem, & Carolum ipsius primogenitum, Marchionem Moraviæ* illustres, fratres nostros carissimos, ac progenitores & prædecessores ipsorum, parte ex una; *nosque ac progenitores nostros*, parte ex altera, nonnullæ seductiones, afflictiones, & multiplices calamitates, cædesque personarum ac rerum hinc inde per tempora agitatæ noscantur, ac damna perpetrata, propter quæ & regnorum & terrarum gubernacula utrobique gravia pertulêre dispendia, & jacturas innumeras quotidie habuerunt: nosque his tot & tantis cupientes salutiferè obviare periculis, & eis finem imponere salutarem affectantes, attentis affectibus, cum iam dictis *Dominis Rege & Marchione firmam*, & perpetuam amicitiæ gratiam, ac fraternæ dilectionis vinculum irrefragabiliter colligare, in hoc votis eorum & nostris satisfacientes, libenti animo recognoscimus, dicimus & publicè protestamur: *Nos* in magnificis Principibus, Dominis Ducibus, *Boleslao Lignicensi, Ioanne Stinaviensi, Silesiæ Ducibus, nec non Bolckone Opoliensi, Bolckone de Falckenberg, Alberto de Strelitz, Vladislao Teschinensi, Ducibus: Vladislao Cozlensi & Butensi, Principe Masoviæ, Domino in Plotzek, Leskone Ratiborij, & Ioanne Osviciensi, Ducibus: & Vasallis* eorum, cum ipsorum *Ducatibus & Dominijs*, terris, districtibus, iurisdictionibus, pertinentijs, metis, appendijs, limitibus antiquis quibuscunque; nec non *Civitatibus Vratislavia & Glogovia*, cum districtibus, limitibus, affinibus & pertinentijs earum universis, nullum jus, proprietatem, vel dominium, possessionem aut titulum habere, aut habuisse, competere vel competijsse aliqua in eisdem, promittentes ipsos Dominos *Regem & Marchionem*, aut heredes, coheredes vel successores eorum, super prænominatis Ducibus & Ducatibus eorum, seu etiam Civitatibus *Vratislaviensi, & Glogoviensi*, cum pertinentijs suis, per nos vel heredes, coheredes & successores nostros, aut alios quoscunque nullo unquam tempore impedire, molestare, vel impetere, nec *Duces ac Ducatus ipsos*, & ipsorum pertinentias, nobis aut heredibus nostris vendicabimus, aut etiam assumemus in ipsorum *Regis, Marchionis* vel heredum eorum præjudicium, vel gravamen: quinimo placet nobis, & optimè favemus eis in eosdem; renunciantes insuper & cedentes pro nobis, & heredibus, coheredibus, & successoribus nostris, omni juri, actioni, quæstioni, proprietati & titulo in perpetuum, si quæ nobis aut hæredibus, vel successoribus nostris competebant, competerent, vel competere possent quomodolibet in futurum; promittentes etiam sub fide præstiti iuramenti

Bella inter Reges Boh: & inter Reges Ungariæ & Poloniæ.

Rex Polon: quosdam Principatus Silesiæ confirmat Regibus Bohemiæ.

menti

menti, tactis sacrosanctis Evangelijs, & nihilominus sub pœna excommunicationis prolatæ sententiæ, contra hanc nostram renunciationem, cessionem & promissionem, aliquâ actione, impetitione, suggestione, studio, ingenio, jure, facto, atque verbo nequaquam venire. Non obstantibus aliquibus pactis, pactionibus, statutis, reformationibus, ordinationibus, consvetudinibus, præscriptionibus, conventionibus, munimentis, indulgentijs, privilegijs vel literis Apostolicis, Imperialibus, vel alijs quibuscunque scripturis, impetratis seu impetrandis in posterum; nec non juribus quibuscunque tam juris Canonici quâm Civilis, aut etiam Municipalis, sub quacunque forma verborum & prolatione conceptis, vel in posterum concipiendis: Et etiamsi talia forent, in quibus de verbo ad verbum specialem & expressam oporteret fieri mentionem. Quæ omnia & singula, & quodlibet eorum, cassa & irrita, vacua, inania, esse & intelligi volumus, nulliusque fore efficaciæ penitùs & momenti: ipsis etiam ex certa nostra scientia per omnia derogamus. in quorum testimonium omnium atque robur perpetuum præsentes scribi fecimus nostrorum sigillorum munimine roborari. Datum *Cracoviæ*, in octava Purificationis D. Mariæ Virginis, Anno Domini 1339.

EPISTOLA XXXIII.

Liga Regis Poloniæ Casimiri, quòd nullum Matrimonium velit contrahere absque Licentia Caroli Marchionis Moraviæ. Anno 1341.

In nomine Domini, Amen. 1341.

Gold. f. 42.

LAudabile fore probatur permaximè honestúmque, ubi vota Principum ad concordiæ flectuntur unionem, per quam pax nutritur commodis providetur subditorum providè. Nos *Casimirus* DEI *Gratiâ Rex Poloniæ*, indissolubile vinculum inter *nos & Serenissimum Principem Dominum Carolum, Marchionem Moraviæ* illustrem fratrem & sororium nostrum carissimum, perpetuis permanere temporibus, & ipsum in visceribus gerentes caritatis, ac nostro toto conamine prosequi in omnibus cupientes: non obstante quòd ejusdem *Domini Marchionis soror, Domina Margaretha Comitissa Palatinatûs Rheni, Ducissa Bavariæ, &c.* quæ nobis Matrimonialiter debuit copulari, sit universæ carnis viam ingressa: & nè propter hoc Liga dilectionis, & amicabilis conjunctio, & fidei puritas videatur disjungi inter nos & dissolvi, sibi animo ingenti ac desiderabili, perpetuæque unionis sic factæ, promittimus bonâ fide, *tanquam fratri uterino*, in omnibus consilijs, auxilijs, placitationibus & tractatibus adhærere, & maximè in contrahendis amicicijs matrimonialibus, quas DEVS nobis concedet, faciendis, de nostra propria persona, & puerorum nostrorum ipsum prosequi, & sine ejusdem voluntate nihil facere & attentare quoquo modo, nisi priùs ipsius consilio, auxilio, consensu, ac speciali super hoc requisitâ voluntate: quæ omnia promittimus, & singula in his scriptis inviolabiliter observare. Actum Pragæ Anno Domini 1341.

EPISTOLA XXXIV.

Privilegium Ducum Bregensium & Lignicensium à Rege Bohemiæ, Anno 1343.

1343. Nos Carolus Domini Regis Bohemiæ primogenitus, Marchio Moraviæ, recognoſcimus, & ad univerſorum notitiam volumus pervenire:

Gold.f.43. Quòd quia per facti evidentiam bene conſtet, Illuſtrem Principem Dominum *Boleslaum Ducem Sleſiæ*, *Dominum Bregenſem*, *Sororium noſtrum* cariſſimum, ſuas terras, caſtra, Civitates, munitiones & oppida, quas & quæ habet & habuit, cum ſuis diſtrictibus, territorijs, villis, hominibus, Nobilibus, Militibus, feudalibus & vaſallis, necnon alijs pertinentijs & appendijs univerſis, ab Excellentiſſimo & magnifico Principe, Domino *Joanne Boëmiæ Rege* Genitore noſtro cariſſimo & à *Regno Boëmiæ*, ſuo ac hæredum ſuorum nomine dudum ſuſcepiſſe, ſibíque de ſervando perpetuæ fidelitatis homagio præſtitiſſe ſolitum juramentum, proùt in Literis ſuper hoc peripſum Dominum genitorem datis pleniùs continetur. Ideoq; promittimus bonâ fide, vice & nomine juramenti, prædictum Ducem *Boleslaum*, nec non *Illuſtres Principes*, *Dominos Wenceslaum & Ludovicum Duces Sileſiæ*, *Dominos Lignicenſes* ipſorum filios & hæredes Legitimos, avunculos noſtros cariſſimos, nec non terras, bona, poſſeſſiones & homines eorundem, quas habent, & obtinent, aut obtinebunt in poſterum & habebunt circa quaslibet dignitates, honores, gratias, Libertates & jura, quibus progenitores ipſorum, ac ipſi ſunt uſi pridem quomodolibet & gaviſi: & ſpecialiter circa puncta, clauſulas & articulos, ut in dicti Domini Genitoris Noſtri Litteris continetur, quantum noſtri ad præſens intereſt, aut intererit in futurum, ubilibet conſervare & nunc ut antea manutenere, nec non proſequi favorabiliùs & tueri, ipſis & cuilibet in eorum opportunitatibus, & neceſſitatibus, noſtris conſilijs & auxilijs, proùt decet & expedit aſſiſtendo. In cujus rei teſtimonium præſentes fieri & ſigillorum noſtrorum voluimus appenſione muniri. Actum & Datum *Pragæ*, Anno Domini M.CCCXLIII. 3. Calend. Auguſti.

Principes Brigenſes Coronæ Bohemiæ obnoxij.

Confirmantur eorum Privilegia à Carolo.

EPISTOLA XXXV.

Caroli IV. Cæſ. confirmatio literarum Rudolfi I. Cæſ. qvibus cedit omnibus Feudis Imperij, quæ poſſet habere in ditionibus Ducis VVratislavienſis, & illa Feuda confert Regibus Bohemiæ.

1290. & 1348. CAROLUS DEI Gratiâ Romanorum Rex ſemper Auguſtus, & Bohemiæ Rex, ad perpetuam rei memoriam.

INnata cordi noſtro benignitas circa fidelium, & devotorum noſtrorum honores, & commoda continuis intenta vigilijs, votis ipſorum anuere jugiter nos inducit, quoties poſcentium vox eſt juſta: in hoc enim libera-

litatis nostræ non errat intentio, sed regalis sceptri fastigium extollere salubriter arbitratur. Sanè ad nostræ Celsitudinis Venerabiles: *Archiepiscopus Pragensis*, *Olomucensis*, *Wratislaviensis*, & *Luthomislensis Episcopi*, nec non Illustres *Joannes Carinthiæ*, Comésque Tyrolis, & Goriciæ, Germanus noster carissimus, ac *Nicolaus Oppaviæ*, & *Ratiboriæ* Duces, cæterique Prælati, Duces, Principes, Barones, Proceres, & Nobiles Regni nostri *Bohemiæ*, & pertinentiarum ejusdem præsentiam accedentes, nobis humiliter supplicârunt, ut quasdam Literas *Rudolfi Divi Romanorum Regis* Prædecessoris Nostri, nobis per ipsos exhibitas, quarum tenor, & series sequitur in hæc verba:

Rudolfus DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus.

AD universorum sacri Romani Imperij fidelium notitiam cupimus præsenti paginâ pervenire. Quòd nos attendentes multiformia meritorum insignia, virtutum & fidei præmia pretiosa, quibus Illustris *Wenceslaus Rex Bohemiæ* Princeps, & Filius noster carissimus, erga nos, & Romanum Imperium se constituit multiformiter generosum; omnia feuda nobis, & Imperio per mortem Illustris *Ducis Wratislaviensis* vacantia, dicto *Regi Bohemiæ*, necnon suis hæredibus, tenenda, habenda, possidenda, titulo feudali duximus conferenda. In cujus rei testimonium præsentes literas conscribi, & Nostræ Majestatis sigillo jussimus roborari. Datum *Erfordiæ* 6. Calendas Augusti, Anno Domini: 1290. Indictione tertiâ; Regni verò Nostri Anno 17.

Confirmatur à Rudolfo I. feudũ Wratislaviensis Ducatus.

Nostrâ confirmare authoritate Regiâ dignaremur. Nos itaque præfatorum Prælatorum, Ducum, Principum Bohemorum, Procerum, & Nobilium, quos honoris, & felicis statûs Romanorum Regni, & sacri Imperij fideles, & sollicitos præ cæteris novimus Zelatores, *ipsumque Regnum Bohemiæ Romanorum Regni membrum fore nobilius*, supplicationibus benigniùs inclinati; præfatas literas, ac omnia, & singula in eisdem contenta laudamus, ratificamus, approbamus, confirmamus, & de novo, ex certa scientia, de nostræ Romanæ Regiæ plenitudine potestatis, præfato Regno, Prælatis, Ducibus, Principibus, Baronibus, Proceribus, & Nobilibus, ac Universitati Regni ipsius, & pertinentiarum ejusdem, ad usum, & opus Regum Bohemiæ in perpetum damus tenore præsentium, conferimus, & donamus; omnem diminutionem, & defectum, si quis in præmissis fuerit, reparantes omnimodè, & supplentes, ac omne dubium, & obscurum, pro parte, & in favorem ipsorum *Regni*, & *Regum Bohemiæ*, de uberiori dono Majestatis Romanorum Regni, & plenitudine potestatis, interpretantes, & etiam declarantes, non obstantibus legibus, consvetudinibus, usibus, observantijs, Iuribus, municipalibus, vel communibus statutis, seu edictis factis, & editis in contrarium quibuscunque, quas & quæ, quantum ad hæc, ac si forent nominatim, & de verbo ad verbum inscripta præsentibus, & inserta, revocamus, cassamus, irritamus, annullamus, & de dicta Romanorum Regiæ plenitudine potestatis decernimus firmitatis fore nullius penitus, vel momenti.

Nulli ergo omnino liceat hanc nostræ laudationis, ratificationis, approbationis, confirmationis, donationis, reparationis paginam infringere, vel ei ausu temerario in aliquo contraire. Contrarium verò facientes, si qui fuerint, quod absit, ultra indignationem Nostræ Celsitudinis Romanorum

Bulla aurea & ejus testes Imperij Principes.

norum, quam ob hoc se noverint graviter incursuros, mille Marcas auri puri nostro, & Romanorum Regni fisco componant, ipsorum videlicet, nostræ, & Successorum nostrorum Romanorum Regum, & Imperatorum Curiæ, seu Cameræ, & reliquam passis injuriam irremissibiliter applicandum. In quorum omnium testimonium, & ad certitudinem pleniorem præsentes fieri jussimus, & Bullâ aureâ Typario nostræ Majestatis impressâ præcepimus communiri. Hujus rei testes sunt: *Gerlacus* Archiepiscopus Maguntinensis sacri Imperij per Germaniam Archi Cancellarius, *Rudolphus* senior Dux Saxoniæ sacri Imperij Mareschalcus, *Rudolpus* Iunior Saxonensis, & *Fridericus* de Dect, *Joannes Burgravius* Nurnbergensis, *Ulricus* Landgravius de Leichtenberg, & *Fridericus* de Orlemund, *Vlricus* de Helffenstein, & *Rudolphus* de Werthein. Comites, *Petrus* de Hebbij, *Crafto* de Holoch, *Gotfridus* de Pruneck, *Eberhardus* de Wallise *Eglof de Friberg*, & *Purchardus de Ekebach Romani Regni Præfat. Principes*, & *Barones*. Datum *Pragæ* Anno Domini 1348. Indictione prima, 6. Idûs Aprilis. Regnorum nostrorum Anno secundo.

EPISTOLA XXXVI.

Caroli VI. Confirmatio Privilegij Friderici I. De Immunitate, Exemptione & electione Regum & Incolarum Boëmiæ, Anno 1348.

Gold. f. 44. Carolus D. G. Romanorum Rex, Semper Augustus, & Bohemiæ Rex.

1348. AD perpetuam rei memoriam. Innata cordi nostro benignitas, circa fidelium & devotorum nostrorum honores & commoda continuis intenta vigilijs, votis ipsorum annuere jugiter nos inducit, quoties poscentiũ vox est justa: In hoc enim Liberalitatis nostræ non errat intentio, sed regalis Sceptri fastigium extollere salubriter arbitratur. Sanè ad nostræ Celsitudinis Venerabilis Archiepiscopus *Pragensis*, *Olomucensis*, *Wratislaviensis*, *Litomischlensis Episcopi*, nec non illustres Ioannes *Carinthiæ*, Coméfque Tyrolis & Goriciæ, germanus noster Charissimus, ac Nicolaus *Oppaviæ & Ratboriæ* Duces, cæterique Prælati, Duces, Principes, Barones, Proceres, & Nobiles *Regni nostri Boëmiæ*, & pertinentiarum ejusdem præsentiam accedentes, nobis humiliter supplicarunt: ut quasdam Literas *Friderici Divi Romanorum Imperatoris Electi* Prædecessoris nostri nobis per ipsos exhibitas, quarum tenor & series sequitur in hæc verba:

FRIDERICUS Divinâ Favente clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus Rex Siciliæ, Ducatûs Apuliæ, & Principatûs Capuæ.

hæ literæ Friderici Imp. recitatæ sunt suprà. pagina 7.

CUm decor & potestas Imperij nostrum præcesserit statum, ut non solùm cæterorum Principum dignitates, verùm etiam sceptra regalia à nostra conferantur Majestate &c.

Nostrâ confirmare auctoritate regiâ dignaremur: Nos itaque præfatorum

fatorum Prælatorum, Ducum, Principum, Baronum, & Nobilium, quos honoris & felicis status *Romani Regni & S. Imperij* fideles & solicitos præ cæteris nouimus zelatores, ipsumque *Regnum Bohemiæ, Romani Regni membrum fore nobilius*, supplicationibus benigniùs inclinati, præfatas Literas, ac omnia & singula contenta in eisdem, Laudamus, ratificamus, approbamus, confirmamus, & de novo, ex certa scientia, de nostræ Romanæ Regiæ plenitudine potestatis, præfatis Regni Prælatis, Ducibus, Principibus, Baronibus, & Nobilibus, ac *Vniversitati Regni* ipsius & pertinentiarum ejusdem, ad usum & opus *Regum Bohemiæ* in perpetuum damus, tenore præsentium conferimus, donamus: Omnem diminutionem, & defectum, si quis in præmissis fuerit, *de uberiori dono Majestatis Romanæ Regiæ* & plenitudine potestatis, reparantes omnimodè & supplentes. Verumtamen si circa contenta in præfatis Literis nonnulli calumniari, aut ea interpretari sinistrè, seu in sensum reprobum declarare, imò veriùs obscurare forsitan niterentur: ad tollendum de medio omne dubium vel obscurum, quibus dictarum series aspergitur literarum: ut *Regni Bohemiæ* præfati, ipsiúsque incolarum status, in sincera Imperij dilectionis perseveret concordia, & unitatem in vinculo pacis servet, ac *Incolæ* dicti regni, quæ dissidentiæ materia possint esse temporibus futuris, & animarum ac corporum indè nascituris periculis, rerumque dispendijs proventuris, solerti præventione, antequam oriantur, tam prudenter quàm salubriter præcisis, tanquam mansveti terram hereditent, & in pacis multitudine delectentur, *Electionem Regis Bohemiæ* in casu duntaxat & eventu, quibus de Genealogia, progenie, vel semine-aut *Prosapia Regali Bohemiæ* masculus vel femella superstes Legitimus (quod DEUS avertat) nullus fuerit oriundus, vel per qvemcunque alium modum vacare contigerit *dictum Regnum*, *ad Prælatos, Duces, Principes, Barones, Nobiles, & communitatem Regni præfati & pertinentiarum ejusdem*, habitâ cum nonnullis *Regis Romani* futuri *Imperatoris* Coëlectoribus, ac alijs *Principibus*, qui tunc temporis nostræ Celsitudinis præsentiæ assistebant, deliberatione matura, ipsorúmque sano digesti consilio, volumus, decernimus, pronunciamus, interpretamur, & præsentis scripti patrocinio declaramus: ritè, justè & legitimè in perpetuum pertinere, Ipsiusque *Regis Bohemiæ Electionem*, in casu & eventu prædictis, & non alijs, præfatis Prælatis, Ducibus, Principibus, Baronibus, Nobilibus, & Communitati dicti regni & pertinentiarum ejusdem de nostræ *Regiæ Romanæ* plenitudine potestatis, ac ex certa scientia damus, concedimus, conferimus, & donamus, dictámque *Electionem* meliori, salubriori, & saniori, quo potest modo fieri, confirmamus, & transferimus in eosdem: volentes etiam, ut quicunque in *Regem Bohemiæ* electus fuerit, ad Nos & successores nostros *Romanorum Reges & Imperatores* accedat, sua â Nobis & successoribus nostris, modo debito & solito regalia recepturus; non obstantibus legibus, consvetudinibus, usibus, observantijs, juribus, municipalibus, vel communibus statutis, seu edictis factis & editis in contrarium quibuscunque, quas & quæ quantum ad hæc, ac si forent nominatim & de verbo ad verbum scripta & præsentibus inserta, revocamus, cassamus, irritamus, annullamus, & de dicta *Romanæ Regiæ* plenitudine potestatis decernimus, firmitatis fore nullius penitùs vel momenti. Insuper ad universorum & singulorum cupimus notitiam pervenire, Quòd prædictæ literæ bullâ aureâ typario Majestatis præfatæ Friderici Rom: Imp. electi impressâ, qvâ ipse Rex *Siciliæ*, *Ducatus Apuliæ*, & *Principatus Capuæ ante* Coronationis Regni Romani solennia vtebatur, prout nobis constat, & sumus

Interpretatio Caroli IV.

sumus plenariè informati, & sicuti gloriosæ memoriæ *Henricus* avus noster, quondam *Romanorum Imperator*, sigillo Comitatûs Lucemburgensis, & cæterorum titulorum, *Nósque* etiam *Marchionatus Moraviæ* sigillo, ante ipsorũ & nostræ coronationis solennitatem usi fuimus. In cujus bullæ aureæ circumferentia à parte Majestatis scripta sunt verba ista: *Fridericus D. G. Siciliæ Rex, Ducatûs Austriæ, Principatus Capuæ*: & ab alia parte, ubi est impressio cujusdam Castri; *Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat*: existunt sanæ & integræ, nullo vitio communitæ.

Pœnæ in Violatores hujus Privilegij constituta.

Nulli ergo hominum liceat, hanc Nostræ laudationis, ratificationis, approbationis, confirmationis, donationis, reparationis, supplementi, interpretationis, declarationis, revocationis, cassationis, irritationis, & annullationis paginam infringere, vel ei ausu temerario in aliquo contraire. Contrarium verò facientes si qui fuerint (quod absit) ultra indignationem nostræ *Celsitudinis Romanæ*, quam ob hoc se noverint graviter incursuros, mille marchas auri puri nostro, & *Romani Regis* fisco componant; ipsam videlicet medietatem nostræ, & Successorum nostrorum *Romanorum Regum* & *Imperatorum Curiæ seu Cameræ*, & reliquam passis injuriam irremissibiliter applicandam. In quorum omnium testimonium, & ad certitudinem pleniorem præsentes fieri jussimus, & bullâ aureâ typario nostræ Majestatis impressâ præcepimus communiri. Hujus rei testes sunt, *Gerlacus* Archiepiscopus Moguntinensis, S. Imperij per Germaniam Archicancellarius, *Rudolphus senior Dux Saxoniæ*, S. Imperij Mareschalcus: *Rudolphus junior* Saxoniæ & *Fridericus* de Teck Duces: *Joannes* Burggravius Nürembergensis: *Ulricus* Landgravius de Leichtenberg: *Fridericus* de Orlemund, *Vlricus* de *Hersi* & Rudolphus de Wertheim, Comites: *Petrus* de Hevvy, *Crafto* de Hohenloch: *Gotfridus* de Prunek: *Eberhardus* de Waltse: *Fridericus* de Waltse: *Eglof* de Friberg, & *Burchardus* de Elibach, Romani Regni Præfati Principes & Barones. Datum *Pragæ*, Anno Domini Millesimo, Trecentesimo, Quadragesimo octavo, Indictione primâ, VII. Idus Aprilis Regnorum nostrorum Anno secundo.

EPISTOLA XXXVII.

1348. *Confirmatio Generalis Feudorum, Jurium, libertatum & Privilegiorum Regni Bohemiæ* Anno 1348.

Ex Goldasto in Append. Documentor. f. 50.

CAROLUS DEI gratiâ Romanorum Rex. &c. ad perpetuam rei memoriam.

INnata cordi nostro benignitas circa fidelium & devotorum nostrorum honores & commoda, continuis vigilijs, votis ipsorum annuentes jugiter nos inducit, quoties poscentium vox est justa; In hoc enim liberalitatis nostræ non errat intentio, sed Regalis sceptri fastigium extolli salubriter arbitratur.

Sanè ad nostræ Celsitudinis, Venerabiles Archi-Epis. *Pragensis*, *Olomucensis* & *Wratislavviensis* & *Luthomislensis* Episcopi; nec non Illustres *Joannes* Carinthiæ, Comésque Tyrolis & Goritiæ, Germanus noster charissimus ac *Nicolaus* Opaviæ & Ratiboriæ Duces; cæteríque Prælati, Duces, Principes, Barones, Proceres, & Nobiles Regni nostri *Boëmiæ* & pertinentiarum ejusdem, præ-

præſentiam accedentes nobis humiliter ſupplicârunt, quatenus *Privilegia*, jura, feuda, & libertates cæteráque â Nobis & *Divis Regibus & Imperatoribus Romanis*, Prædeceſſoribus noſtris, *Regibus Bohemiæ* conceſſa & conceſſas confirmare, & approbare auctoritate Romanâ Regiâ dignaremur.

Nos itaque præfatorum Prælatorum & Ducum, Principum, Baronum, Procerum & Nobilium, quos honoris & felicis ſtatûs Romani Regni & ſacri Imperij fideles ſollicitos & ſedulos præ cæteris novimus zelatores, *ipsúmque Regnum Bohemiæ Romani Regni præfati, fore membrum nobilius* ſupplicationibus benigniùs inclinati, omnia & ſingula Privilegia, feuda, jura, libertates, Oppida, Caſtra, donaria, & gratias â nobis & Divis Regibus & Imperatoribus Romanis, Prædeceſſoribus noſtris, Regibus Bohemiæ conceſſa & conceſſas, ſub tenore & ſerie quibuscunque de noſtra auctoritate Romanâ, regiâ & plenariâ poteſtate ac ex certa ſcientia innovamus, approbamus, ratificamus, confirmamus, & Præſentis ſcripti patrocinio denovo conferimus, & donamus, omnem diminutionem & defectum, ſi quis in præmiſſis fuerit reparantes omnimode & ſupplentes omne dubium & obſcurum *pro parte & in favorem Regni & Regum Bohemiæ* de uberiori dono noſtræ *Majeſtatis Romanæ Regiæ*, & plenitudine poteſtatis interpretantes & etiam declarantes; non obſtantibus legibus, conſvetudinibus, obſervantijs, juribus communibus, municipalibus, ſtatutis ſeu edictis, factis & edictis in contrarium quibuſcunque, & cujuſcunque tenoris exiſtant, quas & quæ in quantum præſentibus vel effectu præſentium forent contraria aut contrariæ, ac ſi forent nominatum de verbo ad verbum ſcripta & ſcriptæ, inſerta præſentibus vel inſertæ, & de quibus præſentibus oporteret fieri mentio ſpecialis, revocamus, caſſamus, irritamus, annihilamus, & de dictæ Rom: Regiæ plenitudine poteſtatis volumus & decrevimus firmitatis fore nullius penitùs vel momenti. Nulli ergo omnino liceat hanc noſtræ laudationis, ratificationis, approbationis, confirmationis, donationis, reparationis, ſupplementi, interpretationis, declarationis, revocationis, caſſationis, irritationis, & annihilationis paginam infringere vel auſu temerario in aliquo contraire. Contrarium verò facientes, ſi qui fuerint (quod abſit) ultra indignationem noſtræ Celſitudinis Romanæ quam ob hoc ſe noverint graviter incurſuros, *mille marcas auri puri* noſtro & *Romani Regni* fiſco componant: ipſarúmque videlicet medietatem noſtræ & Succeſſorum noſtrorum *Romanorum Regum & Imperatorum*, *Curiæ* ſeu *Cameræ*, & reliquam paſſis injuriam, irrevocabiliter applicandam. In quorum omnium teſtimonium & ad certitudinem pleniorem præſentes fieri juſſimus, & noſtræ Majeſtatis ſigilli muniri appenſione. Hujus rei teſtes ſunt *Gerlacus* Archiepiſcopus Moguntinenſis S. Imperij per Germaniam Archi-Cancellarius; *Rudolphus* ſenior Dux Saxoniæ, ſacri Imperij Mareſcalcus; *Rudolphus* junior Saxoniæ, Fridericus de Tek, Duces; *Joannes* Burgravius Norimbergenſis: *Ulricus* Landtgravius de Leichtemberg: *Fridericus* de Orlemund, *Ulricus* de Helfenſtein, & *Rudolphus* de Werthein, Comites: Petrus de Herſij, Craffto de Hohenloh, *Godfridus* de Bruneck, *Eberhardus* de Walſe, *Eglof* de Fridburg, *Burckhardus* de Erlbach Romani Regni præfati *Principes* & Barones. Datum *Pragæ*, Anno Do. M.CCCXLVIII. Indictione primâ, VII. Idus Aprilis, Regnorum noſtrorum II.

Bohemia membrum præcipuum Imperij.

EPISTOLA XXXVIII.

Caroli IV. Imp: Confirmatio investituræ Richardi Cæsaris super Regno Bohemiæ, & Ducatu Austriæ. Anno. 1348.

Gold. f. 46. hanc ipsam Caroli confirmationē recitat inOpere suo ad Ferdinandum 11. Cæs. directo.

CAROLUS DEI Gratiâ Romanorum Rex, ad perpetuam rei memoriam.

INnata cordi nostro benignitas, circa fidelium & devotorum nostrorum honores & commoda continuis intenta vigilijs, votis ipsorum annuere jugiter nos inducit, quoties poscentium vox est justa. In hoc enim Liberalitatis nostræ non errat intentio: sed regalis sceptri fastigium extollere salubriter arbitratur. Sanè ad nostræ Celsitudinis, Venerabilis Archiepisco: *Pragensis & Olomucensis, & Luthomislensis Episcopi*, nec non Illustres *Joannes* Carinthiæ Coméſque Tyrolis & Goritiæ, Germanus noster charissimus, ac *Nicolaus* Opaviæ & Ratiboriæ Duces, Prælati, Duces, Principes Barones, Proceres, & Nobiles regni nostri Boëmiæ, & pertinentiarum ejusdem, præsentiam accedentes, nobis humiliter supplicarunt: ut quasdam literas *Richardi Divi Romanorum Regis* Prædecessoris nostri nobis per ipsos exhibitas, quarum tenor & series sequiter in hæc verba: *Ricardus D. G. Romanorum Rex semper Augustus, universis* Christi & Sacri Imperij Romani fidelibus. &c.

Hujus Richardi Romanorum Regis literæ initio hujus libri recitatæ sunt. pag: 14.

Nostrâ confirmare authoritate regia dignaremur: *Nos* utique præfatorum Prælatorum, Ducum, Principum, Baronum, Procerum & Nobilium, quos honorum & felicis statûs *Romani Regni*, & *Sacri Imperij* fideles & sollicitos præ cæteris novimus Zelatores, ipsúmque *Regnum Bohemiæ*, *Romani membrum ferè nobilius*, *supplicationibus* benigniùs inclinati, præfatas literas ac omnia ac singula contenta in eisdem laudamus, ratificamus, approbamus, confirmamus, & de novo, ex certa scientia, de nostræ Romanæ Regiæ plenitudine potestatis damus, tenore præsentium conferimus & donamus, volentes de uberiore dono gratiæ *Romanæ Regiæ*, & concedentes expreſsè: quòd tam in judicio quàm extra, ubicunque necessarium fuerit, aut etiam opportunum, nostris præsentibus, velut prædictis originalibus literis, adhibeatur ab omnibus & singulis plenè fides, nostrasque præsentes dictis æquipollere originalibus per omnia, decernimus, præcipimus, & mandamus. Hujus rei testes sunt: *Gerlacus* Archi-Episcopus Mogunt: S: Imperij per Germaniam-Archi-Cancellarius, *Rudolphus* senior Dux Saxoniæ sacri Imperij Mareschalcus, *Rudolphus* Iunior & *Fridericus* de Teck, Duces; *Joannes Burgravius* Nurnbergensis, *Ulricus* Landgravius de Leichtenberg: *Fridericus* de Orlemund, *Vlricus* de Helffenstein, & *Rudolphus* de Werthein Comites, *Petrus* de Hersi, *Crafto* de Holoch, *Gotfridus* de Pruneck, *Eberhardus* de Wallise *Eglof de Friberg*, & *Burchardus de Elebach Romani Regni Præfati, Principes*, & *Barones.* Datum *Pragæ* Anno Domini, Millesimo, Trecentesimo, Quadragesimo Octavo, Indictione primâ, Septimo Idûs Aprilis. Regnorum nostrorum Anno secundo.

hæc verba sæpius repetit Carolus. IV.

EPI-

EPISTOLA XXXIX.

Gratulatoriæ literæ Clementis sexti Papæ, de Victoria adversus Comitem Guntherum de Schvvartzburg Carolo IV.

CLEMENS &c. CAROLO Romanorum & Bohemiæ Regi Illustri. A. 1349.

EXcelsus super omnes gentes Dominus, qui humilia respicit & alta de longè cognoscit, sicut humilibus gratiam suam benignus impendit, sic profectò superbis cogitantibus alta resistit, & prava studia eorum annihilat, ac adversos perversósque conatus elidit. Probavit hoc in humilitate tua, *charissime Fili*, potentiæ suæ mira dignatio his diebus, dum *Guntherum* Comitem Schvvartzburg, qui ad instar luciferi superbiâ nimiâ intumescens, sedem ad ruinam potiùs, quàm ascensum ab Aquilone ponere, solium tuum evertere satagens, temeritate damnabili præsumebat; & *Henricum* olim *Archi-Episcopum Moguntinum*, qui non attendens ad petram, de qua scissus fuerat, sed in superbiam leviter elevatus, immemor beneficiorum â Romana Ecclesia perceptorum, tergum ei vertit, non faciem, nè superbus humili DEO sacerdotio fungeretur, meritò reprobatus, & dum elevaretur abjectus est, nec non filium & Nepotem damnatæ memoriæ *Ludovici* de *Bavaria* Dei & ipsius Ecclesiæ persecutoris, & hostis, qui tanquam squammæ, per quas non transit vitæ sepes & vitulum se invicem colligarânt, & se tibi ut erigerent idolum, quod conflarant, superbè nimis opponere tuísque obviare processibus conabantur; sicut nobis per Celsitudinis tuæ literas, quas cum ingenti lætitia, & exultatione magna recepimus, intimasti, in Manu tua mirâ omnipotenti suâ virtute sine humani sanguinis effusione conclusit, de quo ei, per quem datur regnare Principibus, & â quo est omnis Victoria, laudes & gratias referentes, & immolantes, pro triumpho tantæ Victoriæ vitulum labiorum, serenitatem tuam monemus, requirimus, & hortamur in Domino, attentiùs deprecantes, quatenus tantæ tibi gratiæ collatæ â Domino in Victoria hujusmodi, quæ non viribus tuis, sed ipsius potiùs ascribetur Potentiæ, gratus & devotus acceptor, sic te ante ipsum Creatorem tuum semper humilies, & tua devoveas vota sibi, sícque tuos gressus in semitam suorum dirigas mandatorum, quòd ipse, qui fidelibus suis potenter assistit, & eos favore prosequitur opportuno, sic actus tuos & opera dirigat, sícque tuis propitius processibus faveat, quòd ad ejus & ipsius Ecclesiæ suæ Sanctæ honorem & Gloriam & collapsi statûs, in virtute reparationem Imperij, ac pacem & tranquillitatem populi Christiani, confringas in virtute sua elata cornua superborum eísque sub potentiæ suæ dextera humiliatis & domitis, de bono semper in melius prospereris. Cæterùm super eo, quòd de adducendo, ut litterarum tuarum verbis utamur, eodem filio dicti *Ludovici* pro honore ipsius Ecclesiæ ad nostram præsentiam prædictæ literæ continebant, tuæ erga nos & eandem Ecclesiam sinceræ ac solitæ devotionis affectum dignis prosequimur actionibus gratiarum, tu tamen fili, qualitate negotiorum grandium incumbentium tibi, quorum prosecutioni favit & favet Divina potentia, & præsentium temporum conditione pensatis, attentè prospicias, & provideas diligenter, qualiter Alamanniæ partes (quæ utpote præteritorum fluctuum conquassatione

Raynal. T. XVII.

sațione lassatæ ad ægrotantium instar in recidivum, quod DEUS avertat, possent relabi) facilè sis hoc tempore sinè periculo, quod ex absentia tua posset eisdem forsitan imminere negotijs, quæ felicibus cupimus successibus provehi dimissurus. Datum, *Avin:* Decimâ Quartâ Kalendas Junij An. Octavo.

EPISTOLA XL.

A. 1350. *Clemens Pontifex agit gratias Carolo IV. de intercepto Nicolao Laurentio, Romano, postulatque, ut vinctus Romam mittatur.*

CLEMENS &c. Carolo Regi Romanorum Illustri.

Raynald. T. XVI.

Nicolaus Romanus Hæreticus declaratus.

Arnesto Episco: Pragensi demandatur Judicium de Nicolao prædicto.

OMnipotenti DEO gratias agimus, quòd ipse intumescentes fluctus adversus Ecclesiam suam sanctam, quam solus ipse fundavit, & rexit, comprimens, tempestivè, illum filium Belial, neqvitiæ Patrem, *Nicolaum Laurentij Civem Romanorum*, perniciosum utique, ac nocivum (qui contra eandē Ecclesiam & fidē Catholicam, sed contra se potiùs erronea, multa, procaci linguâ impudenter monens, per Venerabilis fratris nostri *Bertrandi* Sabinensis, (titu.) tunc S. Marci Presbyteri Cardinalis, & bonæ memoriæ *Annibaldi* Tusculanensis Episcoporum, tunc *sedis Apostolicæ* legatorum, sententias, quæ nullâ prorsus appellatione suspensâ in judicatam rem transiverunt, de hæresi meruit condemnari) in manibus tuis miraculosè conclusit. sed & serenitatem tuam quæ illum detinere ac tandem Venerabili Fratri nostro *Ernesto Archi-Episcopo Pragensi* assignari mandavit & fecit, eò vberioribus prosequimur actionibus gratiarum, eóque attollimus laudis præconio potiori, quò devotio, quâ Nos & eandem revereris Ecclesiam, in hoc sincerior puriórque resplenduit, quóve Creatori tuo, per quem vivis & regnas, ac nobis, & eidem Ecclesiæ majus, & gratius acceptiúsque obsequium præstitisti. Cùm autem præfato Archiepiscopo per alias nostras literas injungamus, ut eundem *Nicolaum* ad nos sub fida & tuta Custodia mittere, vel ipsum cautè custodire procuret, nobísque indilatè rescribat, quidquid egerit in præmissis, ut vel pro illo huc perducendo securè mittamus aliquos, vel eidem *Archiepiscopo* destinemus articulos, super quibus contra *Nicolaum* inquisitionem formet & faciat ante fatum, *serenitatem* tuam attentè ac affectuosè precamur, quatenus eidem Archi Episcopo super præmissis sic tuum impertias auxilium & favorem, quòd idem filius Belial, nullius fraudis astutiâ, vel aliâ viâ qualibet libertatis beneficium consequatur. Datum XVI. Kal. septembris. Anno IX.

EPISTOLA XLI.

Ludovicus Rex Hungariæ renunciat omni juri sibi competenti in Ducatu Swidnicensi, Anno 1353.

Gold. f. 60

Nos LUDOVICUS DEI gratiâ Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramiæ, Serviæ, Galliciæ, Comaniæ, Bulgariæque Rex, Princeps Salernitanus, & Honor. Montis S. Angeli Dominus.

No-

NOtum facimus universis: quòd nos ob amoris sinceri puritatem, quo serenissimum & invictissimum Principem & Dominum, Dominum *Carolum Romanorum Regem semper Augustum, & Boëmiæ Regem*, specialis dilectionis favore prosequimur, ipsi tanquam *Regi Boëmiæ*, heredibus & successoribus *Boëmiæ Regibus*, & ejusdem Regni Coronæ in perpetuum, Ducatus *SWidnicensem & Jaurensem* cum omnibus eorum appendentijs, dominijs & pertinentijs, nec non omnia jura, quæ nobis, *Regno seu Coronæ Hungariæ* in dictis *Ducatibus* quàvis ratione competunt, seu valebunt competere, ritè dedimus, & præsentibus spontè & Liberaliter erogamus, *renunciantes expressè pro nobis, fratribus, heredibus & successoribus nostris Regibus Hungariæ*, omni juri, impetitioni, jurisdictioni, sanctioni, & omnibus simpliciter respectibus *nobis & Regno ac Coronæ Hungariæ* competituris, & competentibus in eisdem. Promittimus etiam bonâ & sincerâ fide supradicto Rom. semper Augusto & *Boëmiæ Regi*, *tanquam Regi Boëmiæ*, fratri & amico nostro, heredibus & successoribus suis *Boëmiæ Regibus*, dum & quoties requisiti *seu* moniti fuerimus, adversus quoslibet invasores seu æmulos eorundem, qui eos in prædictorum Ducatum, appenditiorum, Dominiorum, jurium & pertinentiarum possessione impedire seù molestare contenderent, opportunum impendere auxilium & juvamen, præsentium sub nostræ Maiestatis sigillo testimonio literarum. Datum *Budæ*, Anno Domini 1353. Calend: Iunij Regni autem nostri 12.

Renunciatio super Ducatu Svvidnicensi.

EPISTOLA XLII.

Ludovicus Rex Hungariæ dat Regi Boëmiæ Oppida Beuten, & Creutzburg cum Vasallis, & districtibus: & è converso Rex Boëmiæ dat Regi Hungar: Ducatus Plotzen & etiam Mazoviæ; & Rex Hung: quitat omnia debita, quæ Dux Svvidnicensis Regi Poloniæ quomodolibet teneatur, Anno 1353.

Nos Ludovicus DEI Gratiâ Hungariæ, &c: Rex &c.

NOtum facimus Vniversis: quia Sereniss: ac Invictiss: Princeps & Dominus, Dominus *Carolus* Rom: *Semper Augustus & Boëmiæ* Rex, occasione sinceræ dilectionis & favorosi affectus, quo personam nostram, nec non Magnifici Principis Domini *Casimiri* Regis *Poloniæ*, Illustris, fratris nostri dilecti, piâ benignitate prosequitur, nobis ambobus, heredibus & successoribus nostris *Hungariæ & Poloniæ* Regibus, *Ducatum Plocensem cum appendicijs*, Dominijs & pertinentijs suis, nec non omnia jura, quæ sibi in prædicto *Plocensi* Ducatu, & alijs Principatibus *Masoviæ* competunt, ritè donavit, sicut in literis factis desuper lucidius continetur; *Nos* tanto favori volentes rependere vicem, & benignis ac fraternis exhibitionibus ipsius relativæ dilectionis studio respondere, sibi, heredibus & successoribus suis, *Regibus Boëmiæ*, & ejusdem Regni Coronæ, Oppida *Beuten & Creucenburg*, cum Vasallis, districtibus, metis, Dominijs & circumferentijs suis, deliberatione præviâ, & sano fidelium nostrorum accedente consilio, auctoritate procuratoriâ, qua in hoc & in omnibus infrà insertis, & eorum quolibet, nomine et vice dicti Regis

Gold. f. 61.

Carolus IV. renunciat quæ posidebat in Polonia, pro quibusdam partibus in Silesia.

Regis Poloniæ, *Nostri fratris*, plenè potimur, reddimus & restituimus universos, & singulos Vasallos, cives, homines, & inhabitatores oppidorum & pertinentiarum huiusmodi nostri & dicti *Regis Poloniæ* nomine ab omni fidelitatis & subiectionis homagio, iuramentis & promissionibus nobis utrobique præstitis virtute præsentium absolventes, ipsumque *Regem Rom. & Boëmiæ* nec non Illustrem Principem Dominum *Bolkonem Ducem Svvidnicensem*, consangvineum nostrum fide jussores & Compromissores ipsorum ab omnibus debitis, in quibus præfato *Regi Poloniæ* per litteras seù alio quovis modo obligati noscuntur, nomine & vice, quibus suprà, liberos & quitos dimittimus, & penitùs absolutos; nominatim & expresse *cives Svvidnicenses* seu alios quoscunque homines Ducatûs ejusdem, ab omnibus promissis, quæ occasione talium debitorum pro parte *Ducis* præfati *Regi* prædicto *Poloniæ* fecerunt voce vel scripto, præsentibus absolventes. Insuper promittimus nos, efficaciter obligantes, prædicto fratri nostro *Rom: & Bohemiæ Regi*, *omninò* facere & actualiter procurare, quòd Præfatus frater noster *Poloniæ Rex*, infra spatium quatuor mensium à dato præsentium computandum hanc ordinationem, compositionem, donationem, cessionem, & omnia alia & singula per nos ordinata, & facta, & donata, sive cessa, cum dicto fratre nostro *Rom: & Boëmiæ Rege*, nostro proprio & ejusdem fratris nostri *Regis Poloniæ* nomine & vice ratificabit, acceptabit, & approbabit, & in nullo penitùs contradicet, vel faciet, seù etiam deviabit: Imò prædictis omnibus & singulis se conformando suum consensum & assensum expressè adhibebit, ac super præmissis eidem fratri nostro *Rom: & Bohemiæ Regi* Literas suas dabit, & exhibebit qualibet occasione revelatâ. In quorum omnium testimonium & evidentem firmitatem præsentes fieri fecimus literas, sigillique nostri & authentici appensione muniri: Datum *Budæ*, Anno Domini 1353. 6. Calend: Iun: Regni autem nostri 12.

EPISTOLA XLIII.

Renunciatio Iurium super Terris Bavariæ Anno 1353.

1353. Nos Rupertus DEI gratiâ Comes Palatinus Rheni &c.

Gold. in Appendice Document. f. 63.

Rupertus Com: Palatin: vendit certa Oppida in Palatinatu coronæ Bohemiæ.

NOtum facimus tenore præsentium universis, quòd nos animo deliberato, amicorum nostrorum consilio, & de certa nostra scientia serenissimo Principi, & domino Domino *Carolo Romanorum semper Augusto*, & *Bohemiæ Regi*, *Domino* nostro gratioso, hæredibus, & successoribus suis *Regibus Bohemiæ*, & ejus *Regni Coronæ* hæreditario, & perpetuo pro 12000. marcarum puri argenti, quibus ipse Illustrem Principem Dominum *Rupertum juniorem* filium nostri fratris à captivitate sua *de partibus Saxoniæ* liberavit, infrà scriptas munitiones *Neunstat*, *Sternstein*, *Hirschav*, & *Liechtenstein*, & demũ pro 20. millibus marcarum puri argenti, quas in usus congruos felicis memoriæ Illustris Principis Domini *Rudolphi olim Comitis Palatini Rheni & Ducis Bavariæ Patris nostri dilecti*, de certa nostra scientia impendisse, & mutuâsse dignoscitur infrascriptas munitiones *Neunstat*, *Sternstein Sulzbach*, *Rosenberg*, *Hertenstein*, *Neidstein*, *Thurndorff*, *Hilpoldstein*, *Hohenstein*, *Lichteneck*, *Franckenberg*, *Lauffen*, *Eschenbach*, *Hersbruck*, *Averbach*, *Velden*, *Regnitur*, & *Bleth*, & quid-

& quidquid prædictus frater noster in *Bavaria* tenuit, & possedit cum omnibus villis, hominibus, dominio, bonis, judiciis, bannis, teloniis, conductibus, Forestariis, inhibitionibus, ferina, reditibus, censibus, utilitatibus, pœnis, sylvis, rubetis, venationibus, aucupationibus, pratis, piscinis, aquis, molendinis, aquarúmque decursibus, piscaturis, montibus, vallibus, planis, metis, circumferentijs, districtibus, & omnibus utilitatibus super, & sub terra, quibus etiam nominibus exprimantur, militibus, clientibus, vasallis, vasallagiis, feudis, feudatariis, bonis feudalibus, juribus Patronatûs Ecclesiarum, collationibus beneficiorum, servitoribus, proprietariis, pignoribus ab Imperio, seu quocunque alio modo, nec non omnibus pertinentiis, hæreditates, & proprietates seu jura, pignora, & obligationes sub omnibus conditionibus, & modis, sicut eadem *prædictus frater noster* possedit, & tenuit, & sicut ad nos per mortem ipsius fuerunt hæreditariè devoluta, renunciantes expressè pro nobis, & successoribus, ac hæredibus nostris, in perpetuum attestationibus, si qua nobis ad prædictas munitiones, civitates, oppida, & pertinentias, sicut exprimuntur superiùs, competierunt, hactenus competunt, seu possent competere, quomodolibet in futurum renunciantes omni canonum, & legum auxilio, legibus, constitutionibus, sanctionibus, decretis, & decretalibus Imperatorum, vel Apostolicorum consuetudinibus, ritibus, & observantiis quarumlibet provinciarum, sive terrarum, quibus præsenti contractui in toto, vel in aliqua sui parte potest aliquo modo derogari. Quibus etiam omnibus pro nobis, hæredibus, & successoribus nostris præfato Domino nostro *Regi Bohemiæ*, hæredibus, & successoribus suis *Bohemiæ Regibus*, quod ipsis, & *Coronæ Regni* præfati omnes prædictas munitiones, civitates, oppida, & pertinentias, sicut exprimuntur superiùs, autoritate, quarentire, & tueri volumus, & tenemur nominatim, & expresè ab impetitione patruorum nostrorum filiorum divæ memoriæ *Imperatoris Ludovici*, *Ducis Ruperti junioris filii nostri fratris*, ab omni attestatione universitatis, & personarum quarumlibet, quibus etiam appellentur nominibus, sicut in terris, sive provinciis juris est, & consuetudinis generalis. Et ad amplioris cautelæ præsidium, *Reverendos Principes*, & *Dominos Dominum Gerlacum Archiepiscopum Moguntinum*, *Dominum Albertum Herbipolens.* *Dominum Gerardum Spirens.* *Episcopum*: & *Illustres Principes*, *Dominum Rudolphum Ducem Austriæ*, *Dominum Albertum Comitem Palatinum Rheni*, & *Ducem Bavariæ*, patruum nostrum; nec non Viros nobiles *Joannem* de Catzenelenbogen, *Ludovicum*, & *Fridericum* de Ottingen Comites, & *Luzonem* de Hohenlohe attentè rogavimus, quòd ad perpetuam rei memoriam, & in testimonium contractûs hujus sigilla sua unà cum nostro vellent præsentibus applicare.

Et nos *Gerlacus DEI gratiâ Archiepiscopus Moguntinus*, Sacri Imperii per Germaniam Archicancellarius, *Albertus* Herbipolensis, *Gerardus* Spirensis Episcopus, *Rudolphus* Austriæ Dux, *Albertus* Comes Palatinus Rheni, & Dux Bavariæ DEI gratiâ supradictâ, *Johannes* de Catzenelenbogen, *Ludovicus* & *Fridericus* de Ottingen Comites, & *Lutzo* de Hohenlohe expressè recognoscimus, quòd ad Illustris Principis Domini *Ludovici Senioris Comitis Palatini Rheni*, & *Ducis Bavariæ*, Sacri Romani Imperii Archidapiferi &c. prædicti specialis petitionem, instantiam, sigilla nostra præsentibus de certâ scientiâ appendenda duximus, ad perpetuam rei memoriam, & in evidens testimonium præmissorum, præsentium sub nostris sigillis testimonio literarum. *Testes hujus venditionis.*

terarum. Datum *Hagenoviæ* Anno Domini 1353. feriâ tertiâ proximâ ante festum Omnium Sanctorum &c.

EPISTOLA XLIV.

Innocentii Sexti Literæ Gratulantis Carolo Quarto, de fausto adventu in Italiam & excusantis, quòd ipsemet ad coronandum venire non possit, eam Provinciam Legatis suis demandatum iri.

A. 1354.

Innocentius &c: Charissimo in Christo filio Carolo Regi Romanorum Illustri.

Rayn Th, XVI.

LIcet fama prænunciâ, quæ Venerabilis fratris nostri *Theodorici Episcopi Mindensis* adventum, & literarum tuarum præsentationem anticipans, optabilem nobis tuum in Italiam transitum per dies aliquot divulgaret, animum nostrum vehementer ad gaudium excitâsset, & continuis incrementis ad acta sic fidem astrueret, ut de rei non deberet ambigi veritate; tamen quia hoc humanæ cupiditatis inest affectui, hoc habet communiter proprium, quòd in desideratis quibusque rebus moras non patitur, immo celeritatem ipsam quasi reputat tarditatem, suspendebat, & augebat in nobis quodammodo considerationibus alterius conceptam lætitiam, tuarum expectatio literarum. Cumque in re hujusmodi mens avida, variis opinionibus æstuaret; Et nunc his rationibus victa consentiret famæ relatibus, nunc verò considerationibus mota contrariis in ambiguum declinaret; tandem supervenit idem *Episcopus*, qui nos de ipso tuo transitu, quem DEUS faciat esse felicem; literarum tuarum (quas & eundem *Episcopum* lætanter ad modum placidéque suscepimus) ac vivæ vocis attestatione certificans, & adunctionis, consecrationis, & coronationis tuæ in *Basilica Principis Apostolorum de Urbe* (auctore DEO) feliciter juxta imitandas antiquorum traditiones celebranda solemnia concedimus magnitudini tuæ Cardinales aliquos, modestè, solicitè, ac prudenter exposcens, velut bonus de longinqua terra nuncius animum nostrum, successus prosperos, amantissimi filii, ac Patroni & defensoris Ecclesiæ concupita præsidia sitientem, quodam quasi potu aquæ frigidæ, tui scilicet, desideratj cunctis gentibus venientis occursu, dulcissimè recreavit; tantóque nos ampliori gaudio, & copiosiori exultatione perfudit uberiùs, tantóque petitionis hujusmodi favorabiliùs & promptiùs exauditionis impetravit effectum, quanto hinc universorum generalia commoda largiente DEO, nascitura probabili ratione confidimus, & Particularia Ecclesiæ memoratæ compendia, quæ nihilominus communem utilitatem respiciunt, ipso propitio proventum sine dubitatione speramus. Post gratias igitur in humilitate Spiritus devotè redditas, & laudationum vota debita persoluta ei, per quem Reges regnant, Principes imperant, & à quo omnis potestas est, quique te ad Imperii Romani culmen evexit, quòd præstante ipso dies nobis desideratus, dits qui expectationibus nostris terminum posuit, serenus illuxit, quosdam ex Fratribus nostris sanctæ *Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus*, quos honoris & status tui & tuorum experientiâ multâ

Legatio Theodorici Mindensis Episc:

Grata fuit Pontifici.

Designantur Coronatores Caroli IV. Romæ.

multâ palpâsti sinceros & feruidos zelatores, ad hujusmodi unctionis, consecrationis, & Coronationis, auspice DEO, celebritatem agendam, feliciter duximus statuendos, ut quod urgentibus negotiis variis præpediti, nequimus contra desiderii nostri vota personaliter exequi, hoc ministerio eorum agentium nostri vices officii suppleatur, & nihilominus dilecto filio nostro *Ægidio* tituli S. Clementis Presbytero Cardinali Apostolicæ sedis legato per alias nostras literas, quas tibi deferet idem *Episcopus*, efficaciter scribimus & mandamus eidem, ut efficacibus tibi adsit auxiliis, opportunis assistat favoribus, præsidiis faveat, & consiliis te salutaribus dirigat, & informet.

Votum Pontificis pro Carolo IV.

Deum itaque bonorum operum directorem suppliciter exoramus & petimus, ut ipse in adjutorium tuum propositus propitius dignetur intendere, & ad tanti ponderis sarcinam ad laudem ejus, ipsius honorem Ecclesiæ, ac Prosperum statum Christiani populi portandam utiliter, humeris potentiæ tuæ robur adiiciat, mentis tuæ oculos gratiâ suæ visitationis illustret, te in viam dirigat prosperitatis & pacis; angelum suum, qui comitatus est *Tobiæ* filium, tibi comitem tribuat; cuncta tibi adversa summoveat, concedat prospera, aspera convertat in plana, ante te contumacium cervices humiliet, conterat elata cornua superborum, subjiciat jugo tuo colla rebellium in manu tua, quæ bella volunt, dissipet gentes, subditas tibi faciat omnes ipsius nationes imperii augeat fidem, perfidiam tollat, cunctis mundum purget erroribus, diésque tuos & langævos faciat, & in optata mentis & corporis pace disponat.

Adhortatio Pontificis ad Carolum IV.

Eja ergò, *Inclyte Princeps*, excita Cæsarei Throni potentiam in manu forti, & excelso brachio conculcatam, erige Ecclesiasticam libertatem, Romanæ ac aliarum Ecclesiarum jura custodi: personis earum pro reverentia illius, cujus ministri sunt, Honorem impende, & jura earum eripe de manibus direptorum, ut proberis Charitate filius, Patronus effectibus, & operibus nomen impleas Defensoris. Resarcire lacerata ejusdem *Imperii* latera, satage, nempe vincula tyrannicæ potestatis: leva in nationibus signum virtutis tuæ, virgam emitte: *fac Populum tuum salvum*, & protege plebem, ut ipsi potentiæ tuæ salutari præsidio de jugo inveteratæ servitutis erepti, & consecuti quasi novæ beneficium libertatis ac pacis, lætentur coram te corde perfecto, & non sit timor ulteriùs in finibus eorundem. Deduc in semitam *mandatorum Domini* gressus tuos, & in ipsius, qui sanctus permaneat in seculum seculi, timore persistens, esto *in Justitiæ administratione sollicitus!* esto pietatis amicus! esto, quâ *Thronus Regius* roboratur, *Clementiæ custos!* esto *misericordiæ observator!* esto *adjutor Orphano & pupillo*, indigentibus subveni, succurre egenis, oppressos releva, gravatos allevia, afflictis compatere, refove debiles, miseros consolare, & considerans quòd ad bonorum laudem, malefactorúmque vindictam gladium â Domino suscepisti, adjuva bonos auxilio, prosequere favoribus justos, adesto præsidiis mansuetis; ac in facinorosos & reprobos, temperante clementiâ, zelum tuæ accendas & acuas ultionis, ut *juvante DEO* sic terreni *Regni Gubernaculis* præsidere possis utiliter, quòd post hujus occiduæ vitæ cursum exceptus Abrahæ sinu interesse choris Angelicis, cum *Beatissimis Spiritibus* Gloriæ conditoris assistere, ac Præsentem Majestatis divinæ intueri faciem, in quo summa consistit nostræ beatitudinis, merearis. Ceterùm ad honoris & statûs tui promovenda jugiter paternis studiis incrementa ex affectu Charitatis intimæ promptiores eidem *Episcopo* commisimus aliqua magnitudini tuæ VIVÆ vocis ministerio

Bonis præceptis Carolus informatur.

Maximè ut Pauperes & Afflictos relevet.

exponenda, rogantes, ut ipsius *Episcopi*, pro parte nostra relatibus adhibeas plenam fidem. Datum Avin: Undecimo Kalendas Decembris Anno Secundo.

EPISTOLA XLV.

Cùm Carolus IV. Imperator promisisset se ultro adventurum cum Exercitu, ut recuperaret & restitueret Papæ Pontificias ditiones, hâc Epistolâ eidem Carolo Pontifex egit gratias.

Innocent. VI. A. 1355.

Innocentius &c. Charissimo in Christo filio Carolo Regi Romanorum illustri.

Raynal. T. XVI.

Dilectus *filius noster Ægidius tit: S. Clementis Presbyter Cardinalis A. S. L.* per suas literas scripsit nobis, quod cùm ipse ad magnitudinem tuam pro auxilio revocando circa recuperationem terrarum *Ecclesiæ Romanæ* matris tuæ, quas *Malatestæ & Galeoti de Malatestis militum Ariminensium*, & quorundam aliorum rebellium & proditorum ipsius Ecclesiæ tyrannica occupavit ambitio, recursum fiducialiter habuisset, Tu filialis devotionis ardore succensus erga Ecclesiam antefatam, licèt consiliariorum tuorum deliberatio responsionem super hoc differendam in diem aliam suaderet, in respondendo moram non patiens, & consilium non exspectans, post grates redditas de recursu habito, & multa verba quæ de armario pectoris tui educebat sincera devotio, & quæ te filium gratitudinis, filium utique benedictionis, & gratiæ indicabant, respondisti gratanter & placidè; quòd cùm negotia ipsius *Ecclesiæ tua* propria reputares, intendebas illa non solùm Gentium tuarum destinando præsidio dirigenda suscipere, sed potentiæ tuæ virtute in persona propria promovere; & patentiùs explicans Catholici animi tui zelum adjecisti; quòd in iis & quibuslibet aliis necessitatibus ipsius Ecclesiæ sic adesse propitius, sícque favorabiliter assistere proponebas eidem, quòd etiam tua differres promovenda negotia, ut eidem Ecclesiæ incumbentibus quibuscunque promotionis operam adhiberes. Hæc sanè, *Christianissime Princeps*, quanta sit tuæ sinceritas devotionis *ad Deum*, patenter insinuant: Hæc quanto ad eandem Ecclesiam affectu charitatis attenderis manifestant: hæc in nobis multiplicant gaudia, lætitiam augent, & ad laudes *Creatori nostro*, qui hanc tibi mentem formavit, exhibendas indesinenter accendunt, &c. Datum Avin. III. id. Februarii. Anno III.

Merita Caroli IV. in Ecclesiam.

EPISTOLA XLVI.

De Revocatione Novorum Statutorum & Jurium Regni Boëmiæ per Carolum Romanorum Imperatorem & Regem Boëmiæ.

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDUÆ TRINITATIS. AMEN.

CAROLUS IV. Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus & Boëmiæ Rex: 1355. ExPrivilegiis Regni Boh.

NOtum facimus tenore præsentium Universis. Quòd licet jam dudum de Consilio, voluntate, scientiâ & consensu, Nostrorum & *Regni Nostri Boëmiæ Principum & Baronum* Jura quædam adinvenienda duxerimus, & etiam statuenda quorundam *Principum & Baronum Prædictorum* accedente Consilio ac expresso consensu in scriptis redacta & in uno volumine fuerint sigillata, prout hoc in notoriam & publicam notionem prodiit; quia tamen præfatum volumen, quod videlicet sicut præfertur, fuerat inde confectum unà cum sigillis eidem appensis fortuito casu fuit igne combustum in nihilúmque redactum & quia nihilominus tam Nos quàm Præfati *Principes & Barones* jam dicta Jura servare non promisimus, nec aliqua super his præstitimus Juramenta & adhuc *in Nostro & Principum ac Baronum* eorundem libero pendebat arbitrio, si jura ipsa promissionibus & juramentis in talibus opportunis confirmare, approbare & valere vellemus, quod usque hodie non est factum à *Nobis*, vel *Principibus Baronibus* antè dictis, dictáque Jura à tempore quo illa condidimus usquè modo nunquam publicata, intimata, seu nunciata fuerunt, nec in *Terris Civitatibus* seu foris publicè proclamata; ideoque decernimus & authoritate Regiâ ex certa scientia declaramus: *Nos & omnes Principes Barones Nostros & Regni ac Coronæ Boëmiæ antèdictos* Nostrósque & insuper ipsorum *Hæredes & successores* perpetuò ad dictorum jurium observantiam non esse ligatos quomodolibet vel astrictos, sed potiùs solutos esse ac liberos ab eisdem nec non ab omnibus sententiis punctis & articulis, quæ & qui in dictis erant, Juribus comprehensi, quodque tam Nos, quàm ipsos *seu Nostros & ipsorum Hæredes & successores* sicut præmittitur in honore, statu, Personis vel bonis quæcunque pœnæ in ipsis Juribus, seu dicto volumine olim, ut præmittitur, promulgatæ contingere vel notare non possint, aut debeant, ullo unquam tempore quovis modo, ullúmve *Nobis vel ipsis nostris & eorum hæredibus & successoribus* in Honore, statu, Personis aut bonis præjudicium generare quomodolibet vel afferre; *Nos enim Principibus, Baronibus sæpèdictis*, eorúmque *Hæredibus & successoribus* promittimus *pro Nobis & Hæredibus ac successoribus Nostris, Boëmiæ Regibus bonâ fide & Authoritate Regiâ statuimus*, & hac præsenti constitutione perpetuò duraturâ sancimus, *ut Nos & prædicti Principes & Barones Nostri & Regni, & Coronæ Boëmiæ subditi & Fideles, Nostrique & ipsorum Hæredes & successores* perpetuò antiquis & consuetis Juribus omni impedimento cessante frui pacificè & perpetuis gaudere temporibus debeamus.

Irritantur & annullantur nova statuta in Bohemia.

Nihil novi imponere vult Carolus IV. sed antiqua confirmat.

Signum Sereniſſimi Principis & Domini Domini Caroli Quarti Romanorum Imperatoris Invictiſſimi & Glorioſiſſimi, Boëmiæ Regis.

TEſtes hujus rei ſunt: *Illuſtris Rudolphus Senior Saxoniæ Dux Sacri Imperii Archi-Marſchalcus. Venerabilis Prezlaus Wratislavienſis Aulæ Noſtræ Cancellarius. Joannes Argentinen: Theodoricus Mindenſis, Fridericus Ratisbonenſis & Henricus Lubecenſis Epiſcopi; ac Illuſtris Rudolphus Junior Saxoniæ Dux & ſpectabiles Henricus de Schvvartzburg; Joannes Magdeburgenſis; Ulricus de Helfenſtein & Albertus de Anhalt Comites* & alii quàm plures.

Præſentium *ſub Noſtræ Imperialis Majeſtatis ſigillo Teſtimonio Litterarum.* Datum *Pragæ* Anno Domini Milleſimo Trecenteſimo Quinquageſimo Quinto. Indictione Octavâ 2 Nonas Octobris. Regnorum Noſtrorum Anno Decimo. Imperii verò primô.

In ſimili ſunt decem Litteræ ejuſdem *Caroli* de Eadem Re.

E P I S T O L A XLVII.

Atteſtatio Joannis Marchionis Moraviæ de Abrogatione Codicis Carolini Bohemici, Anno 1355.

Gold.f.64. Nos Joannes DEI gratiâ Marchio Moraviæ, Notum facimus tenore præſentium univerſis.

QUòd licet jam dudum *Sereniſſimus ac invictiſſimus Princeps & Dominus, Dominus Carolus, Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, & Bohemiæ Rex, Dn: noſter gratioſus*, de conſilio, voluntate, ſcientiâ & conſenſu ſuorum, noſtrorum & aliorum regni ſui *Bohemiæ Principum, & Baronum*, jura quædam adinvenienda duxerit, & etiam ſtatuenda: eademque, quorundam *Principum & Baronum prædictorum* accedente conſilio, ac expreſſo conſenſu in ſcriptis redacta, & in uno volumine fuerint ſigillata; prout hoc in notoriam & publicam prodiit notionem. Quia tamen præfatum volumen, quod videlicet, ſicut præfertur, fuerat indè confectum, unà cum ſigillis eidem appenſis, fortuito caſu fuit igne conſumptum, in nihilúmque redactum; Et quia nihilominus, tam præfatus *Dominus noſter Imperator Bohemiæ Rex*, quàm nos alii *Principes, ac Barones*, prædicta jura ſervare non promiſimus, nec aliqua ſuper his præſtitimus juramenta: Et adhuc in præfati *Domini noſtri Imperatoris & Regis Bohemiæ noſtro, & aliorum Principum ac Baronum Libero pendebat arbitrio*, ſi jura ipſa promiſſionibus, & juramentis in talibus opportunis confirmare, approbare & valere vellemus: quod uſque hodie non eſt factum, â præfato *Domino Imperatore & Rege Bohemiæ, Domino noſtro*, nobis vel aliis *Principibus ac Baronibus* antedictis, dictáque jura â tempore, quo illa præfatus *D. noſter Imperator & Bohemiæ Rex* condidit, uſque modo nunquam publicata, intimata ſeu nunciata fuerunt, nec in terris, civitatibus ſeu foris, publicè proclamata; Ideóque idem *Dominus noſter, Imperator & Rex Boëmiæ*, ritè decrevit, & auctoritate Regiâ ex certa ſcientia declaravit, ritè ſemetipſum, *nos*, & omnes *Principes ac Barones ſuos, ac Regni & Coronæ Bohemiæ* antedictos, ſuos, noſtróſque inſuper *& ipſorum Heredes & ſucceſſores*, perpetuò ad dictorum jurium obſervantiam non eſſe legatos quomodolibet

vel

vel astrictos, sed potiùs solutos esse ac Liberos ab eisdem, nec non ab omnibus sententiis, *punctis & Articulis*, quæ & qui in dictis erant juribus comprehensi: Quódque tam eum quàm nos, & alios *Principes ac Barones*, *suósque ac nostros & ipsorum hæredes & successores*, sicut præmittitur, in honore, statu, & personis, & bonis, quæcunque in ipsis Juribus seu dicto *Volumine* olim, ut præmittitur, obligare contingere, vel notare non possint aut debeant, ullo unquàm tempore, quovis modo, ullúmve ipsi *Domino nostro Imperatori & Regi Boëmiæ, nobis & aliis Principibus ac Baronibus*, nec non suis, nostris, & eorum *hæredibus & successoribus suis*, *Bohemiæ Regibus*, *& auctoritate Regiâ* statuit, & suâ Regali constitutione perpetuò duratura sancivit, ut ipse *Dominus noster Imperator*, nosque & alii prædicti *Principes & Barones sui*, ac Regni, *& Coronæ Bohemiæ* subditi & fideles, suíque, nostri *& ipsorum hæredes & successores*, perpetuò antiquis & consuetis juribus, omni impedimento cessante frui pacificè, & perpetuis gaudere temporibus debeamus, sicut in literis præfati *Domini nostri Imperatoris & Regis Bohemiæ*, quas sub *Imperialibus signis & testibus* de consuetæ benignitatis munere erogasse dignoscitur, pleniùs ac lucidiùs est expressum. *Nos* igitur, de cujus consilio, voluntate & conscientiâ, omnia prædicta sic gesta sunt, proùt exprimitur superiùs, prædictis omnibus, & eorum cuilibet, prout in literis præfati *Domini nostri Imperatoris, & Regis Bohemiæ* datis desuper, sicut prædicitur, inveniuntur expressa, nostrum voluntarium consensum grato animo præsentibus adhibemus; gratum, ratum, firmum & incommutabile volentes habere perpetuò, quicquid præfati *Domini nostri* sancivit auctoritas, vel sua prudentiâ stabilivit. Et hoc ipsum bonâ fide *cæteris Principibus Regni* Bohemiæ præfati & ipsius *Coronæ* fidelibus, duximus promittendum, præsentium sub nostro sigillo testimonio literarum. Datum *Pragæ* Anno Domini M.CCCLV. Indictione octavâ. II. nonas Octobris.

In eandem sententiam extant novenæ literæ ejusdem Joannis Marchionis Moraviæ per omnia similes.

EPISTOLA XLVIII.

Fœdus Regis Franciæ cum Rege Bohemiæ perpetuò.

1355.

Joannes DEI Gratiâ Francorum Rex.

Ex M. S. Cod. Privileg.

NOtum facimus Universis tam præsentibus, quàm futuris. Quòd sicut pridem animo deliberato, dum adhuc essemus in minoribus constituti, *cum Serenissimo Principe Carolo IV. Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperatore semper Augusto*, & Bohemiæ Rege *Illustri fratre nostro præcarissimo* sub Anno Domini millesimo trecentesimo quadragesimo septimo, dum adhuc ipse in minoribus constitutus foret pro nobis, nec non filiis & liberis nostris videlicet *Carolo Primogenito nostro Duce Normandiæ, & Delphino Viennensi & Philippo ultimogenito nostro*, tum ratione Genealogiæ, tum ratione sincerissimæ dilectionis, quâ personam ipsius ex affectu sincero prosequimur, fœdera circa colligationes, promissiones, & uniones inivimus, prout litteræ utrinque datæ desuper clariùs attestantur, sic & nunc eadem promissa & colligantias ad instar promissorum fœderum *in DEI Salvatoris nostri*

Fœdus paternum Regum Galliæ & Bohemiæ

stri nomine, *pro consolatione Regnorum* & grata salute subjectorum nobis ex utraque parte fidelium, sicut ex præcedentibus pactis ritè quidem teneri dignoscuntur innovamus, firmamus & corroboramus sub tenoribus infrà scriptis. Inprimis *siquidem promittentes bonâ nostrâ fide*, *sinè omni dolo & virtute juramenti*, *quod desuper ad Evangelia sancta juravimus* pro nobis nec non dictis filiis, & liberis *nostris hæredibus & successoribus nostris Regibus Franciæ*, seu quorumcunque aliorum titulorum extiterint præfato *Serenissimo Principi Carolo Romanorum Imperatori & Regi* Bohemiæ, *hæredibus & successoribus suis Bohemiæ Regibus*, quòd amodo inantea, ac etiam in perpetuum, ipsorum & cujuslibet ex eis Regales & boni atque perfecti amici erimus & honorem uberem, statum commodum, & profectum eorum semper promovebimus, omnibus modis adjutoriis & ingeniis, sicut unquam meliùs poterimus ac universum damnum ipsorum quod eis in personis, honore vel rebus irrogari posset, dum ad nostri notitiam pervenerit, fideliter avertemus ipsósque & eorum quemlibet ad resistendum omnibus eorum adversariis, & hostibus, qui talia damna contra eos, seu eorum alterum in præjudicium honoris, status & conditionis eorum quomodolibet molirentur, *ipsosque prædictos Imperatorem & Regem* Bohemiæ *adjuvabimus & fortificabimus totâ nostrâ potentiâ consilio*, auxilio & alio modo, quo poterimus meliori & realiter, & effectivè adversabimur, & opponemus *nos omnibus Regibus*, *Principibus* & aliis, cujuscunque status, eminentiæ, aut dignitatis existant, qui ipsorum dispendium, jacturam, seu verecundiam procurarent; & honorem profectum, & statum eorum custodiemus Regaliter juxta posse. Et nè post amicabilis hujusmodi unionis & amicitiæ gratam concordiam aliquæ dubietates inter nos utrobique quacunque ratione consurgant, & ut futuris scandalis via seu materia præcludatur, deliberatione maturâ ritè promisimus, videlicet, *quòd nos ac dicti nostri filii & hæredes suprà dictum Imperatorem* in possessione omnium & singulorum, *Civitatum*, *Terrarum*, *Castrorum*, *Jurisdictionum*, *Dominiorum* pertinentium & Jurium *ad Imperium Romanum* quomodolibet spectantium, ubicunque talia fuerint constituta, non impediemus aut invademus, seu de talibus prædictis Juribus & possessionibus sicut exprimuntur superiùs, non intromittemus, vel invadi, molestari aut se de his intromitti constituemus, patiemur & sustinebimus verbo, facto, vel suggestu imò veriùs eum sub fide & juramento, quibus suprà ad manutenendum prædicta, & eorum quodlibet totâ nostrâ potentia tenebimur fideliter promovere, sicut idem *Imperator Romanorum & Bohemiæ Rex*, *nobis ac dictis filiis & liberis nostris* vice versâ promisit fide & juramento, quibus suprà, *Nos & dilectos filios*, *& liberos nostros*, *in omnibus Civitatibus*, *Castris*, *terris*, *Jurisdictionibus*, *Dominiis*, *pertinentiis & quibuslibet Juribus ad* Regnum *Franciæ* seu quævis ipsorum Dominia spectantibus promovere fideliter, & in eorum seu earum possessione non impedire, aut molestare seu invadere, vel nos molestari, aut invadi constituere, imò veriùs promisit fide & juramento, quibus suprà, nobis ad manutenendum possidendum & conservandum prædicta, auxilio, favore, & consilio modis expressatis superiùs fideliter subvenire ac supradictas uniones, confœderationes, & colligantias sub omnibus conditionibus expressatis superius, inviolabiliter observare. Quod ut firmum & stabile permaneat in futurum, sigillum nostrum præsentibus litteris duximus apponendum. Datum *Parisiis*, Anno Domini M. CCCLV. Mense Maji per Dominum Regem, ad Relationem Domini Ducis.

Juramentum desuper factum.

Defensio Jurium Regis Bohemiæ promittitur à Rege Franciæ.

EPI-

EPISTOLA XLIX.

Caroli IV. Imper: Augusti: Constitutio de Incorporatione Ducatuum Poloniæ & Silesiæ & Marchionatûs Lusatiæ, quòd perpetuò Regno Bohemiæ sint indivisibiliter couniti, uti & terra Glacensis.

Anno 1355. Priv. R. f.119.

IN NOMINE DOMINI SANCTÆ & INDIVIDUÆ TRINITATIS.

Carolus DEI Gratiâ Romanorum Imperator semper Augustus, &c. Gold.f.66.

AD perpetuam rei memoriam. Insignes laudabilis famæ titulos moderni temporis meretur gloriosa posteritas, si quod prædecessorum Illustrium circumspecta pridem instauravit provisio, vigilanti curâ prosequitur, & gratæ solicitudinis munit officio, ut fructuosi laboris solertiâ perenni successorum commendentur memoriæ, & ex perfectione bonorum operum, quasi ex relucenti speculo vetustatis surgat de felicibus mortuis felix memoria rediviva. Sanè licèt pridem recolendæ memoriæ *Divus Fridericus Romanorum Imperator Augustus, prædecessor noster*, de singulari suæ benignitatis munere, claræ recordationis *Illustri Uladislao* quondam *Boëmiæ Duci*, qui *Regnum Bohemiæ* ante *Coronationem* suam regebat, & suis *hæredibus Bohemiæ Regib. censum de terra Poloniæ*, quem *antecessores* ejus *Duces Bohemiæ à Polonia* multis temporibus accipere consueverant, quemque *Poloniæ & Silesiæ Duces Sacro Imperio* solvere tenebantur, proùt in *litteris Imperatoris* præfati evidenter exprimitur, liberaliter duxerit erogandum. Ipsi quoque *Duces Poloniæ & Silesiæ* eundem censum *Illustribus Progenitoribus, & prædictis nostris Bohemiæ Regibus*, in signum subjectionis debitæ, & in recognitionem sui *superioris Dominii* ritè persolverint multis temporibus retroactis: tamen ad abundantioris cautelæ præsidium tractu temporis dicti *Duces* suorum *heredum, & successorum* nomine atque vice, *Principatus, terras ac dominia* sua à Claræ memoriæ *Illustri Joanne quondam Bohemiæ Rege, genitore nostro carissimo* defuncto, & à *Corona Regni Boëmiæ* præstiterunt solemnitatis, obedientiæ, homagii, subjectionis, & fidelitatis debitæ juramenta corporalia.

In Archivo Carlsteinensi referuntur Omnium Silesiæ Ducum in particulari literæ, Bohemicæ Coronæ sese subjicientium. Nota, De censu Silesitico Regibus Bohemiæ pendendo.

Nota Silesiæ Duces juramento se obligarant Regibus Bohemiæ.

Et licèt insignis *Ducatus Uratislaviensis & Silesiæ*, cum suis omnibus pertinentiis, ad utilem & immediatum *Dominum Illustrem*, quondam *Boëmiæ Regem, progenitorem nostrum, & Coronam Regni Boëmiæ* spectaverit ab antiquo, sicut hoc literæ recolendæ memoriæ *Domini Rudolphi Romanorum Regis, prædecessoris nostri*, ostendunt. In quarum prima quandam ordinationem inter *Illustrem Ottocarum*, quondam *Boëmiæ Regem, proavum nostrum carissimum* ex una, & *Henricum Ducem Uratislaviensem* parte ex altera: videlicet quòd dictus *Ottocarus Rex* eidem *Henrico Duci* jam sublato de medio, prædictum *Regem Ottocarum* heredes & successores suos, *Reges Bohemiæ, de Ducatu Uratislaviensi & Silesiæ*, terris & dominiis præfatis, tanquàm actu vacantibus, propter multa grata servitia, quæ *Illustres Bohemiæ Reges Sacro Romano Imperio* fecerant, solenniter investivit, lucidiùs attestantur: tamen Illustris quondam *Joannes Bohemiæ Rex, genitor noster* præfatus cum *Henrico septimo* & ultimo *Uratislaviæ & Silesiæ Duce*, sororio nostro, dum uterque ipsorum

De Ducatu Uratislaviensi solennes tractationes referuntur.

ipsorum vitam ageret in humanis, quandam ordinationem iniit & tractavit: videlicet quòd dictus *Dux Henricus* terram & *Districtum Glacensem* cum vasallagiis, feudis, dominiis & aliis omnibus pertinentiis suis, de consensu dicti *Genitoris nostri*, ad vitæ duntaxat tempora habere deberet, ut tamen eo moriente, *Ducatus sui*, puta *Uratislaviensis & Silesiæ* ac prædictum *Glacense Dominium*, ad usum, & possessionem *Genitoris nostri*, *heredum & successorum* ipsius *Regum*, & *Coronæ Regni* Boëmiæ, sine difficultate qualibet revenirent. Sic hoc processu dierum ad finem pervenit intentum. Eoque dictus *Genitor* noster dum viveret, moriente Duce præfato, *Ducatum Uratislaviensem & terram Glacensem* præfatam tenuit & possedit, & nos utrumque de præsenti, velut Bohemiæ *Rex*, in possessione tenentes, utrobilibet dominamur.

De Marchia Budissinensi & Görlicensi.

Et quamvis *Marchia* Budissinensis & Görlicensis, quæ cum cæteris civitatibus, oppidis & pertinentiis suis ad regnum & *Coronam* Bohemiæ ab antiquo pertinuerunt, per *Illustrem Ottocarum* quondam Bohemiæ *Regem proavum nostrum*, in personas quondam *Illustrium* Brandeburgensium-*Marchionum* ex certis causis & rationibus alienata fuerit: aliquando tamen *Marchionibus* prædictis, absque sexûs masculini heredibus, decedentibus ex hac vita, *Nobiles*, *Milites*, *Clientes*, *Cives*, Universique incolæ *Marchiæ* Budissinensis & *Görlicensis* præfatæ, animadversione debitâ cognoscentes, qualiter ad *Coronam & Regnum* Bohemiæ, tanquam ad immediatum & naturalem Dominum, dudum pertinuerant, ad subjectionem & obedientiam illustris *Johannis*, quondam Bohemiæ *Regis*, *genitoris nostri*, tanquàm ad ordinarium, legitimum, & naturalem Dominum suum, & ad *Coronam Regni Bohemiæ*, de cujus gremio jam dudum constiterant, ùt præfertur, deliberatione non improvidâ redierunt.

Nos igitur indefessam solicitudinis operam, & diligentiam exquisitam quam sæpedicti *proavus*, *Pater* ac progenitores nostri carissimi Boëmiæ *quondam* Reges, ad obtinendum subjectionis vasallagium, & obedientiam *Illustrium Silesiæ & Poloniæ Ducum*, videlicet *Lignicensis*, Brigensis, *Munsterbergensis*, *Olsnensis*, *Glogoviensis*, *Saganensis*, *Opoliensis*, *Falckenbergensis*, *Strelicensis*, *Teschinensis*, *Olsnensis*, Buthuniensis, *Stenaviensis*, *Osuetiensis*: *Principatus Masoviæ & Ducatus in Plotzka Principum & fidelium nostrorum*: *Principatus seu Ducatus Uratislaviensis & Silesiæ*: *nec non Civitatis videlicet Uratislaviæ*, *Novum forum*, *Franckenstain*, *Stinaviam*, *Gravv*, & *mediam partem Glogovviæ* & pertinentiarum ipsius, & etiam Budissinensem & *Görlicensem Marchiam*, ut præfertur, non absque magnis impensis & infinitis laboribus habuerunt, *in nostræ Majestatis* acie continuò revolventes, ut virtutum ipsorum frequentia, & solicitudo laborum, præteriti sub felici nostro regimine solidetur, sicut dudum de plenitudine Romanæ *Regiæ potestatis* statuendum duximus, ità & nunc ex certa scientia statuimus de *nostræ Imperialis* plenitudine potestatis, quòd omnes supradictæ sententiæ, & *Clementiæ Imperialis*, & Regalium *literarum*, quas ad probationem dictarum intentionum adduximus, semper & ubique in judicio & extra, & in singulis actibus publicis, & privatis, quoties tenorem præsentium legi & publicari contigerit, ejusdem efficaciæ, vigoris & auctoritatis existant, ac si in signis propriis originalia viderentur; & præcipuè cùm eadem originalia per nos ac nonnullos *Sacr: Imper: Principes*, Barones, *Proceres*, auscultata & examinata fuerint diligenter, & demum communicato super omnibus præmissis nonnullorum *Sac: Imper: Principum*, Baronum, & *Nobilium Consilio* speciali prædictis omnibus de Verbo ad Verbum, proùt superiùs exprimitur intellectis, & in examine deliberatè & providò

Enumerantur Principatus Silesiæ Regno Bohemiæ obnoxii.

providè discussis adductis, nè ex interpretatione sinistra quorumlibet, *nostris heredibus*, & *successorum nostrorum Regum Bohemiæ*, & *Coronæ Regni* ejusdem, juribus, hominibus & statui valeat in posterum derogari: auctoritate imperiali dictos *Silesiæ*, *Poloniæ*, & cæteros prædictos *Duces*, nostros *Principes* & *Vasallos*, cum Principatibus, feudis, & vasallagiis ipsorum, præsertim cùm à *Corona Regni* præfati immediatè dependeant: dictum quoque *Ducatum Uratislaviensem*, *cum Civitate Uratislavia*, *Noviforensi*, *Franckenstein*, *Stinaviensi*, *Gorensi*, *Glogoviensi* & cæteris oppidis ibidem: nec non *Marchiam Budissinensem* & *Görlicensem*, *cum Vasallis*, *vasallagiis*, *feudis*, *feudatariis*, *utilitatibus*, *fructibus*, *obventionibus*, *jurisdictionibus*, *judiciis*, *honoribus*, *juribus*, *consuetudinibus*, & omnibus dictorum *Ducatuum* & *Marchiæ* pertinentiis, velut utile & *immediatum Dominium nostrum*, & *Regni Boëmiæ* præfati, eidem Regno & ejus *felici Coronæ*, in perpetuum adjungimus, incorporamus, invisceramus, adscribimus, appropriamus, & indivisibiliter conjungimus, coünimus. *Principes Silesiæ vasalli Regum Bohemiæ.*

Speciali etiam ex nomine interpretamur, pronuntiamus, definimus, protestamur & dicimus, ac de certa nostra scientia declaramus, quòd præfati *Duces Silesiæ* & *Poloniæ*, *heredes* & *successores* ipsorum, in perpetuum, quoties *Ducatus* eosdem aut alterum ex eis vacare contigerit, ipsos vel ipsum nobis, *heredibus* & *successoribus nostris Bohemiæ Regibus*, & *Coronæ ejusdem Regni*, homagii, obedientiæ, fidelitatis, subjectionisque debitæ teneantur ac debeant præstare & facere corporalia juramenta, supplentes omnem defectum, si quis in literis, vel privilegiis dictorum *Imperatorum* & *Regum Romanorum* memoriæ recolendæ, aut etiam in ordinatione seu tractatu dicti *genitoris nostri*, quem cum præfato *Henrico* septimo & ultimo *Uratislaviensi* & *Silesiæ* Duce habuisse dignoscitur, seu in reditu *Nobilium*, *Militum*, *Clientum*, *civium* & *incolarum Budissinensis*, & *Görlicensis Marchiæ*, *qui ad Regnum Bohemiæ*, ut præmittitur, ex caussis legitimis redierunt, vel in præsentibus nostris literis verborum defectu, interpretatione dubiâ, sententiarum obscuritate vel aliâ quavis occasione, compertus fuerit, de certa nostra scientia, ac de prædicta imperialis plenitudine potestatis, non obstantibus legibus, consuetudinibus, usibus, observantiis, juribus municipalibus, vel communibus, statutis seu edictis, publicis vel privatis, factis & editis in contrarium quibuscunque; quas & quæ, quantum adhæc, ac si nominatim de verbo ad verbum præsentibus inscripta & inserta consisterent, etiamsi de his jure vel consuetudine deberet fieri mentio specialis, revocamus, cassamus, irritamus, annihilamus, & de prædictæ Imperialis potestatis plenitudine decrevimus firmitatis fore nullius penitùs & momenti.

Nulli ergo hominum liceat hanc nostræ adjunctionis, appropriationis, conjunctionis, incorporationis, inviscerationis, adscriptionis, interpretationis, pronunciationis, definitionis, protestationis, declarationis, decreti, defectûs suppletionis, revocationis, cassationis, irritationis & annihilationis paginam infringere. Contrarium verò facientes, si qui fuerint, quod absit, ultra indignationem nostræ *Celsitudinis*, quam ob hoc se noverint incursuros, *mille marcas auri puri* nostro & *Romani Regni* fisco componant: ipsarum videlicet medietatem nostræ, seù successorum nostrorum Curiæ seu Cameræ, reliquam passis injuriam irremissibiliter applicandam. *Pœna transgressorum.*

Signum sereniſſimi Principis ac Domini, Domini Caroli IV. Romanorum Imperatoris ſemper Auguſti.

Teſtes ad prædicta.

TEſtes hujus ſunt Venerabilis *Arneſtus Pragenſis Archi-Epiſcopus: Illuſtris Rudolphus Senior Dux Saxoniæ, Sacri Imperii Archimarſchallus, avunculus noſter, ac Venerabilis Pretzlaus Uratislavienſis Cancellarius aulæ noſtræ, Joannes Olmicenſis, Joannes Luthomiſslenſis, Theodoricus Mindenſis, Henricus Lubecenſis Epiſcopi: Illuſtres Rudolphus Junior Saxoniæ, & Joannes Opaviæ Duces: Spectabilis Burghardus Magiſter Curiæ noſtræ Burggravius Magdeburgenſis, & Albertus de Anhalt Comites: & Nobiles, Joannes de Roſenberg, Joannes de Sternberg, Zbincko de Haſenburg, Gonſlaus de Schvvanberg, Buzko de Cunſtat, Dionyſius de Lomnitz, & Ulricus de Uſta*: Et alii quàm plures noſtri fideles, præſertim ſub *Bulla aurea.* Datum *Pragæ*, Anno Domini M. CCCLV. Indictione 8. Septimo Idus Octobris. Regnorum noſtrorum Anno X. Imperii verò primo.

In eandem ſententiam extant ejusdem Caroli literæ per omnia ſimiles ſub ipſius Sigillo.

Ejusdem Caroli literæ de iisdem Ducatibus ipſo Rege Romanorum exiſtente.

Ejusdem Caroli literæ ſicut priùs citatæ ſub dato Pragæ 1348. *Indictione primâ, ſeptimo Idus Aprilis, Regnorum noſtrorum Anno ſecundo.*

EPISTOLA L.

Confirmatio Feudorum Imperialium in Bavaria Regi Bohemiæ factorum, Anno 1355.

Nos Ludovicus, dictus Romanus, DEI gratiâ Marchio Brandenburgenſis & Luſatiæ, Sacri Imperii Archicamerarius, Comes Palatinus Rheni, & Dux Bavariæ.

Gold.f.70.

Quædam in Bavaria vendita Carolo IV. pertinentia in Feudum Imperij.

NOtum facimus univerſis: Quia Illuſtres Principes & Domini *Rupertus Senior & Junior* Comites Palatini Rheni, animo deliberato amicorum ſuorum accedente conſilio, & de certa ſcientia ſereniſſimo *Principi ac Domino Romanorum Imperatori Carolo Semper Auguſto & Bohemiæ Regi, heredibus & ſucceſſoribus ſuis* Bohemiæ Regibus & ejuſdem *Regni Coronæ* ſubſcriptam munitionem *Hoënſtein*, & oppida *Hirsberg & Averpach*, quæ à Sacro *Imperio* in feudum dependent, cum omnibus juribus, dominiis, utilitatibus, & pertinentiis ſuis, quibuſcunque appellentur nominibus, in verum feudum hereditarium, ritè & rationabiliter vendiderunt, ſub omnibus conditionibus & incolis, ſicut in literis ſuper eadem venditione factis, & editis pleniùs eſt expreſſum. *Nos* intuentes affectuoſum deſiderium *Comitum Palatinorum* Rheni, *& Ducum Bavariæ* prædictorum, conſiderantes, & in morte fidelitatis conſtantiam, quâ *Illuſtres Boëmiæ Reges Sacrum Imperium* continuatis crebrò ſtudiis honorarunt, præfatæ venditioni, ad inſtar aliorum *Principum Electorum*, & proùt ipſi deſuper ſuas literas erogaſſe noſcuntur, etiam benevolum conſenſum adhibere decrevimus, ipſamque ſub omnibus conditionibus & modis, ſicut in literis deſuper editis invenitur expreſ-

expreſſum approbamus, & animo deliberato de certa noſtra ſcientia, velut *Marchio Brandenburg: Luſatiæ Princeps, Elector, & Archicamerarius Sacri Imperii* ſupradicti confirmamus præſentium ſub noſtri ſigilli teſtimonio Literarum. Datum *Nürnberg*, Anno Domini M. CCCLV. Indict. VIII. Feriâ poſt Feſtum S. Andreæ Apoſtoli.

Similes habentur ab omnibus Principibus Electoribus.

EPISTOLA LI.

Archiepiſcopus Moguntinenſis, Tanquam Princeps Elector, confirmat incorporationem Bavariæ cum Regno Bohemiæ, Anno 1355.

Nos Gerlacus DEI Gratiâ Sanctæ Moguntinenſis ſedis ArchiEpiſcopus Sacri Imperii per Germaniam Archicancellarius, ad perpetuam rei memoriam. Gold.f.71.

SEreniſſimus ac Invictiſſimus *Princeps ac Dominus, Dominus Carolus Quartus divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator Semper Auguſtus, & Bohemiæ Rex*, inter alias ſolicitudinum operoſas vigilias, quibus pro ſubditorum grata quiete, *Imperiali benignitate* hinc indè diſtrahitur, ad deſideratam quietem, & felix augmentum *inſignis ſui Regni Bohemiæ* oculos ſuæ deliberationis convertit, & tantò ſolertius de ipſius meditari curavit augmento, quantò ex dilatatione ſuarum propaginum, velut à membro nobili, *Sacrum Romanum Imperium* novit indubiè laudabilius honorari, ſicut ex diviſione calamitates horrendæ conſurgunt, & odioſa ſeditionis ſcandala, fidelium regnicolarum quies deſiderata confunditur, ſic adjutis *Regni* viribus in pacis pulcritudine, in fiduciæ tabernaculis, & opulenta requie fidelis populus conquieſcit, & gratis lætatur commodis ſub grato regimine Principis gratioſi: ſanè conſiderans, ut *Regni* ſui prædicti *Boëmiæ* multipliciter dudum ſperata felicitas, & ubertas commodi augmento felici proficiat, quibus tam naturæ proceritas, ſingulari quadam influentia, quàm claræ memoriæ *Illuſtrium Principum Dominorum quondam Regum Bohemiæ, Parentûm, & prædeceſſorum ſuorum*, laudabilia quidem & veneranda ſtudia providerunt eidem, & conſiderans etiam & ad hoc præcipuè aciem ſuæ mentis convertens, qualiter infrà inſertæ *Civitates, munitiones, Caſtra, terræ, diſtrictus & territoria*, quorum & quarum nomina inferiùs exprimuntur, qui & quæ cum *Præfato Regno ſuo Boëmiæ*, immediatè confirmata, pro *Illuſtrium Principum Dominorum Regum Boëmiæ*, & eidem *Regni coronæ* commodis & profectibus ad honorem *Sacri Imperii Romani* non ſolùm expediant, imò neceſſaria videantur, tum quia R*egibus Boëmiæ* ex terris his ad electionem Romani Principis cum cæteris *Coëlectoribus* ſuo tempore faciendam, præſtetur accedendi ſecuritas, tum quia adminiculo ipſarum R*eges Boëmiæ Curiam Imperialem*, quæ de more in *Nürnberg* celebrari conſuevit, pro tractandis Imperii commodis, profectibus & neceſſitatibus opportunis, ampliori conatu & promtiore voluntate, non tam valebunt, quàm etiam delectabuntur accedere; tum quia terrarum hujuſmodi ſpatia, R*egni Boëmiæ*, velut inſignis membri

Explicantur cauſſæ, cur Carolus IV. pro Regno Bohemiæ emerit quasdam Ditiones in Bavaria.

Serenitatis Cæsareæ, insignis requirit nobilitas; tum quia civitates, castra, munitiones & loca, quorum inferiùs annotatio fiet specifica, contra rapinas, spolia, strages & seditiones innumeras, & periculosa discrimina, quibus singulis viatoribus transitus vetabatur, nunc divino propitiationis munere, *Regis Boëmiæ*, Regni *& Nobilium Regnicolarum* ibidem disponente potentiâ in tranquillitatem optatæ pacis regimine grato conducit: amœnâ tranquillitate gaudentes, quibuslibet mercatoribus, peregrinis, viatoribus, & personis aliis, tutum accessum, transitum & statum indubiè pollicentur, ut ex hoc non solùm dicti *Regni* sui *Boëmiæ*, verùm multorum *Regnorum*, *& Principatuum*, nec non Reipublicæ commoda continuatis prosperitatibus augeantur. Ideóque præfatus *Dominus noster Carolus Imperator*, animo deliberato, *Nostro & Coëlectorum nostrorum* Consilio accedente, ac de certa sua, & nostrâ scientiâ, literas erogare providit, proùt in his lucidiùs, & distinctiùs continetur. *Nos igitur*, qui suprà, *Gerlacus* dictæ sedis Moguntinen: Archiepiscopus ex eisdem rationabilibus, & evidentibus causis, quibus antedictus *serenissimus Princeps*, *Dominus noster Imperator Carolus*, circumspecta suâ providentiâ motus fore dignoscitur & ex omnibus prædictis tanquàm motivis legitimis, sacri *Romani Imperii* magnificum statum concernentibus, propensiùs animati, supradictis incorporationi, adjunctioni, attributioni, invisceratione, unioni, decreto, inhibitioni, statuto, derogationi, & pœnarum adjectioni, & omnibus aliis, quæ expressantur, aut sunt expressa superiùs, velut *Archiepiscopus Moguntin: Sacri Imperii per Germaniam Archicancellarius & Princeps Elector*, animo deliberato, & sano præcedente consilio, nostrum benevolum consensum, & adsensum adhibemus præsentibus: & suprà dicta omnia & singula, & eorum quodlibet in omnibus suis tenoribus, sententiis, punctis, & clausulis, de verbo ad verbum, proùt suprà videntur expressa, ex officii nostri debito laudamus, approbamus, & de certa nostra scientia confirmamus, plenissimè perpetuis temporibus valitura, præsentium sub nostro sigillo & testimonio literarum. Datum in *Nürnberg*, anno Domini M. CCCLV. in die B. Luciæ Virginis.

E P I S T O L A LII.

Gerlacus ArchiEpiscopus Moguntinensis, tanquam Princeps Elector, confirmat incorporationem & declarationem Domini Caroli Imperatoris factam super Ducatibus Poloniæ & Silesiæ, & Marchionatu utriusque Lusatiæ.

1355. Nos Gerlacus DEI gratiâ Sanctæ Moguntinensis sedis Archiepiscopus, & sacri Imperii per Germaniam ArchiCancellarius, ad perpetuam rei memoriam.

Gold.f.73. SErenissimus ac Invictissimus Princeps & Dominus, Dominus *Carolus* divinâ favente Clementiâ *Romanorum Imperator semper Augustus*, *& Boëmiæ Rex*, Dominus noster gratiosus, providâ suâ circumspectione advertens, qualiter insignes & laudabiles famæ titulos moderni temporis meretur gloriosa posteritas, quòd prædecessorum Illustrium circumspecta pridem

dem instauravit provisio, vigilanti curâ prosequitur, ac gratæ solicitudinis munit officio, ut fructuosi laboris solertia, perenni successorum commendetur memoriæ, & ex consequentia bonorum operum, quasi ex relucenti speculo vetustatis resurgat de felicibus mortuis felix memoria rediviva.

Licèt pridem recolendæ memoriæ *Serenissimus Princeps*, *Dominus Fridericus Romanorum Imperator semper Augustus*, *prædecessor* præfati Domini Nostri *Imperatoris*, de singulari benignitate claræ recordationis, *Illustri Principi Domino Wenceslao* quondam *Boëmiæ Duci*, qui *Regnum Bohemiæ* ante coronationem suam regebat, & suis heredibus *Regibus Boëmiæ*, censum de *terra Poloniæ*, quem antecessores ejus *Duces Boëmiæ à Polonia* multis temporibus accipere consueverunt, quémque *Poloniæ & Silesiæ Duces Sacro Imperio* solvere tenebantur, proût in literis Domini *Friderici Imperatoris* præfati evidenter exprimitur, liberaliter duxerit erogandum. Ipsi quoque *Duces Poloniæ & Silesiæ* eundem censum *Illustribus Progenitoribus & prædecessoribus prædicti Domini nostri Imperatoris in Regno Boëmiæ*, *ejusdem Regni Boëmiæ Regibus* in signum subjectionis & in recognitionem sui superioris dominii ritè persolverint multis temporibus retroactis: tamen ad abundantius cautelæ præsidium, tractu temporis dicti *Duces*, suo hæredum ac successorum suorum nomine ac vice, Principatus, Terras ac Dominia â claræ memoriæ illustri *Principe*, *Domino Joanne* quondam *Bohemiæ Rege*, *genitore dicti Domini Nostri Imperatoris*, dum viveret, & demum ab eodem *Domino nostro Imperatore Carolo tanquam Bohemiæ Rege*, præfato ipsius *Genitore defuncto*, & à *Corona Regni Boëmiæ*, in feudum cum solennitate debita susceperunt, dictoque *Domino Imperatori*, ac ipsius genitori, dum viveret, *tanquam Boëmiæ* Regibus, & *Coronæ* Regni *Boëmiæ*, præstiterunt solemniter obedientiæ, homagii, subjectionis & fidelitatis debitæ corporalia juramenta. *De censu ex Silesia.*

Et licèt insignis *Ducatus Vratislaviæ & Silesiæ*, cum suis omnibus pertinentiis, ad utile & immediatum *Dominium Illustrium quondam Boëmiæ* Regum, *progenitorum*, & *prædecessorum antedicti Domini Nostri Imperatoris & Coronam Regni Boëmiæ* spectaverit ab antiquo, sicut hoc literæ recolendæ memoriæ *Serenissimi Principis Domini* Rudolphi, quondam *Romanorum* Regis, *prædecessoris dicti Domini Nostri Imperatoris*, in quarum prima quandam ordinationem inter *Illustrem Principem Dominum Ottocarum* quondam *Bohemiæ* Regem, proavum ipsius Domini Nostri *Imperatoris* ex una, & Dominum *Henricum Ducem Vratislaviensem* parte ex altera; videlicet quòd dictus Rex *Ottocarus* eidem Domino *Henrico Vratislaviensi & Silesiæ Duci*, in casu si *Ducem* præmori contingeret, in præmisso *Ducatu Vratislaviensi & Silesiæ* terris, & omnibus Dominiis suis, succedere, pro se factum adserit. Et in secunda ipsarum dicto *Domino Henrico Duce* jam sublato de medio, prædictum Regem *Ottocarum*, heredes & successores ipsius, *Bohemiæ* Reges, *de Ducatu Vratislaviensi & Silesiæ* terris & Dominiis præfatis, tanquam actu vacantibus, propter multa grata officia, quæ *Illustres Bohemiæ* Reges *Sacro* Romano *Imperio fecerant*, solemniter investivit, lucidiùs attestantur. Cùm *Illustris quondam Joannes Boëmiæ* Rex *genitor* dicti *Domini nostri Imperatoris* præfatus, cum *Illustri Domino Henrico Septimo & ultimo Vratislaviensi & Silesiæ Duce*, sororio ipsius *Domini nostri Imperatoris*, dum uterque ipsorum vitam ageret in humanis, quandam ordinationem iniit & tractavit, videlicet quòd dictus *Dux Henricus* terram & districtum *Glaczensem*, cum Vasallagiis, feudis, dominiis & omnibus pertinentiis suis, de consensu *genitoris dicti Domini nostri Imperatoris*, ad vitæ suæ duntaxat tempora habere deberet, ut tamen eo mo- *De Ducatu Vratislaviensi & Glacensi.*

 riente

riente Ducatûs sui, *Vratislaviensis & Silesiæ*, ac prædictum *Dominium Glacense* ad usum & possessionem dicti *Genitoris Domini nostri Imperatoris*, heredum & successorum ipsius, *Regum Boëmiæ*, *& Coronæ Regni* ejusdem sine difficultate qualibet revenirent, sicut hoc processu dierum ad finem pervenit intentum: eò quòd prædictus *Rex Joannes*, præfati *Domini Nostri Imperatoris Genitor*, dum viveret, moriente Duce præfato, & *Ducatum Vratislaviensem & terram Glacensem* præfatam tenuit & possedit, & ipse *Dominus Imperator* de præsenti, velut *Bohemiæ Rex*, possessionem tenens utrobilibet dominatur.

De Marchionatu Budissinensi & Görlicensi.

Et quamvis *Marchia Budissinensis & Görlicensis*, quæ cum cæteris civitatibus, oppidis, & pertinentiis suis ad *Regnum & Coronam Bohemiæ* ab antiquo pertinuerunt, per *Illustrem Dominum Ottocarum quondam Boëmiæ Regem*, proavum dicti *Domini* nostri, in personas *Illustrium Principum & Dominorum quondam Brandenburgensium Marchionum*, ex certis & rationabilibus causis alienatæ fuerant; aliquando tamen *Dominis Marchionibus* prædictis, absque heredibus sexûs Masculini decedentibus ab hac vita, Nobiles, Milites, Clientes, Cives, & universi incolæ, *Marchiæ Budissinensis & Görlicensis* præfatæ, animadversione debitâ cognoscentes, qualiter ad *Regnum & Coronam Bohemiæ*, tanquam ad immediatum, & naturale Dominium dudum pertinuerant, ad subjectionem, & obedientiam dicti *Illustris Domini Joannis* quondam Boëmiæ *Regis*, *genitoris antedicti Domini Nostri Imperatoris* tanquam ad ordinarium, legitimum & naturalem Dominum suum, & ad *Coronam Regni* Boëmiæ, de cujus gremio dudum constiterant, ùt præscribitur deliberatione non improvidâ redierunt.

De cæteris Principatibus Silesiæ.

Supradictus itaque *Dominus noster Carolus Imperator* exquisitam diligentiam & solicitudinem, quam sæpe dicti proavus, pater & progenitores sui quondam Boëmiæ *Reges*, ad obtinendum subjectionem, vasallagium, & obedientiam *Illustrium Principum Dominorum Silesiæ & Poloniæ Ducum*, videlicet *Lignicensis*, *Brigensis*, *Münsterbergensis*, *Olsnensis*, *Glogoviensis*, *Saganensis*, *Oppoliensis*, *Falckenbergensis*, *Strelicensis*, *Tessinensis*, *Gozlensis*, *Butinensis*, *Stinaviensis & Osvvicensis*: *Principatus Masoviæ & Ducatus in Plozk*, *Principum & fidelium ejusdem Domini Imperatoris*, tanquam *Regis* Bohemiæ: *Principatus seu Ducatus Vratislaviensem & Silesiæ*: nec non *Civitates*, videlicet *Vratislaviam*, *Novum forum*, *Franckenstein*, *Stinaviam*, *Sorovv*, *Glogovviam*, *Nambslavviam*, & pertinentiarum ipsarum, & etiam *Budissinensem & Görlicensem Marchiam*, ùt præfertur, non absque magnis impensis, & infinitis laboribus habuerunt, in sua mentis acie, intimâ meditatione revolventes, ut virtutis ipsorum frequentia, & sicut dudum cum plenitudine *Romanæ Regiæ potestatis* statuendum duxerat, ità & nunc ex certa scientia statuit, & de suæ Imperialis plenitudine potestatis, quòd omnes supradictæ sententiæ & clausulæ imperialium & regalium literarum, quas ad probationem dictarum intentionum adduxit, semper & ubique, in judicio & extra, & in singulis actibus publicis, & privatis, quoties tenorem præsentium legi sive publicari contigerit, ejusdem efficaciæ, vigoris & auctoritatis existant, ac si in figuris propriis originalia viderentur: eo præcipuè, cùm eadem originalia per eundem Dominum *Imperatorem*, *Nos* ac nonnullos *Sacri Romani Imperii Dominos; Principes*, *Barones*, *Procerésque* auscultata & examinata fuerint diligenter, ac demùm communicato per eundem dictum *Dominum nostrum Imperatorem* super omnibus præmissis, nostro & nonnullorum *Sacri Imperii Principum*, *Baronum*, *& Nobilium* consilio speciali prædictis omnibus de Verbo ad Verbum, proùt superiùs exprimuntur, & in examen deliberatæ & providæ

providæ discussionis adductis, nè ex interpretatione sinistra quorumlibet prædicti *Domini nostri Imperatoris*, tanquam *Regis Bohemiæ, heredum & successorum suorum, Regum Boëmiæ & Coronæ Regni* ejusdem juribus, honoribus & statui valeat in posterum derogari, ipse *Dominus Imperator* auctoritate Imperiali dictos *Silesiæ & Poloniæ* & cæteros prædictos *Duces*, ipsius tanquam *Regis Boëmiæ Principes & Vasallos*, cum Principatibus, feudis & vasallagiis ipsorum, præsertim cùm à *Corona Regni* immediatè dependeant: dictum quoque *Ducatum Vratislaviensem, Glogoviensem* & cetera oppida ibidem: nec non *Marchiam Budissinensem & Görlicensem*, cum Vasallis, Vasallagiis, feudis, feudatariis, utilitatibus, fructibus, obventionibus, jurisdictionibus, judiciis, honoribus, juribus, consuetudinibus, & omnibus dictorum *Ducatuum & Marchiæ* pertinentiis, velut utile & immediatum Dominium suum *& Regni Boëmiæ* præfati, eidem *Regno & ejus felici Coronæ*, in perpetuum nostro & aliorum Dominorum Principum Electorum accedente consensu, adjunxit, incorporavit, invisceravit, adscripsit, appropriavit, indivisibiliter & inseparabiliter counivit.

Specialiter etiam & ex nomine prædictus Dominus noster *Imperator* interpretatus est, definivit, pronunciavit, protestatus est, & dixit, ac de certa scientia sua declaravit, quòd *Præfati Duces Silesiæ & Poloniæ, heredes & successores* eorum in perpetuum quoties Ducatus eosdem, aut alterum ex eis vacare contigerit, ipsos vel ipsum à præfato *Domino nostro Imperatore*, tanquàm *à Rege Bohemiæ, ac heredibus & successoribus suis Boëmiæ duntaxat Regibus, & à Corona Regni Boëmiæ* præfati, absque renitentia seù difficultate in feudum teneantur suscipere, dicto Domino Imperatori, tanquam *Regi Boëmiæ, heredibus & successoribus suis Bohemiæ Regibus, & Coronæ Regni* ejusdem homagii, obedientiæ, fidelitatis & subjectionis debitæ teneantur & debeant præstare & facere corporalia juramenta. Supplevit etiam præfatus *Dominus noster Imperator* omnem defectum, si quis in litteris & privilegiis, aut etiam ordinatione seu tractatu dicti Genitoris, quem cum præfato Domino *Henrico* VII. & ultimo *Vratislaviensi & Silesiæ Duce* habuisse dignoscitur: seu in reditu Nobilium, Militum, Clientum, Civium, incolarum *Budissinensis & Görlicensis Marchiæ*, qui ad coronam *Regni Boëmiæ*, ut præmittitur, ex caussis legitimis redierunt: vel in consiliis, tenore, litteris suis, verborum defectu, interpretatione dubiâ, sententiarum obscuritate, vel alia quavis occasione compertus fuerit, de certa sua scientia, ac de prædictæ Imperialis plenitudine potestatis, non obstantibus legibus, consuetudinibus, usibus, observantiis, juribus municipalibus vel communibus, statutis seu edictis, publicis vel privatis, factis & editis in contrarium quibuscunque, quas & quæ, quantùm ad hæc, ac si nominatim de verbo ad verbum suis literis scripta & inserta consisterent, etiamsi de his jure vel consuetudine deberet fieri mentio specialis, revocavit, cassavit, irritavit, annihilavit, & de dictæ Imperatoriæ potestatis plenitudine decrevit firmiter, fore nullius penitùs momenti.

Feudum à Ducibus Silesiæ, exigitúrque juramentum ab iis.

Inhibuit etiam præfatus *Dominus noster Imperator Carolus*, quòd nulli hominum liceat sui *Imperialis* indulti super præmissa editi paginam infringere, seu ei quovis ausu temerario contraire. Et voluit auctoritate suâ contrafacientes quoslibet pœnam *mille marcarum puri auri* incurrere, & earum medietatem *fisco Romani Imperii*, residuam verò *Regni Boëmiæ & successorum suorum Cameris* irremissibiliter applicari, sicut in originalibus literis dicti Domini

mini noſtri Imperatoris, quas *ſub Bulla aurea*, typario ſuæ Majeſt: deſuper erogâſſe dignoſcitur; pleniùs & diſtinctiùs eſt expreſſum.

Nos igitur, qui ſuprà, *Gerlacus ſedis Moguntinenſis Archiepiſcopus*, ex iisdem rationabilibus & evidentibus cauſſis, quibus antedictus *Sereniſſimus Princeps*, *Dominus noſter Imperator Carolus*, circumſpectâ ſuâ providentiâ motus dignoſcitur, & ex omnibus prædictis, tanquam ex motivis legitimis, *Sacri Romani Imperii* ſtatum & augmentum proſpicientibus, propenſiùs animati, ſupradictis adjunctioni, incorporationi, inviſcerationi, adſcriptioni, appropriationi, communioni, interpretationi, pronunciationi, definitioni, proteſtationi, declarationi, decreto, defectuum ſuppletioni, revocationi, caſſationi, irritationi, annihilationi, pœnarum adjectioni, & omnibus aliis, quæ expreſſantur, aut ſunt expreſſa ſuperiùs, velut *Archiepiſcopus Moguntinenſis*, *Sacri Romani Imperii per Germaniam Archicancellarius*, & *Princeps Elector*, animo deliberato, & ſano præcedente conſilio, noſtrum benevolum conſenſum & aſſenſum præſentibus adhibemus; ac ſupradicta omnia, & eorum quodlibet, ſingulaque in omnibus ſuis tenoribus, ſententiis, punctis, & clauſulis, de verbo ad verbum, proùt ſuprà, evidenter expreſſa, ex officii noſtri debito, laudamus, approbamus, & de certa noſtre ſcientia confirmamus pleniſſimè perpetuis temporibus valitura, præſentium ſub noſtro ſigillo teſtimonio literarum. Datum in *Nürnberg*, Anno Domini M. CCCLV. in die Beatæ Luciæ Virginis.

E P I S T O L A LIII.

Confirmatio Statuti Caroli Imper: Quòd nullæ perſonæ extra Regnum Bohemiæ poſſint citari; & quòd Rex tenere debeat aurifodinas, & alterius monetæ: Anno 1356.

Gold.f.78 Nos Gerlacus DEI Gratiâ Sanctæ Moguntinenſis ſedis ArchiEpiſcopus S. R. Imp. ArchiCancellarius, omnibus in perpetuum.

Privilegia RegniBoh. fol.33.

CUm per recolendæ memoriæ *Divos Romanorum Imperatores & Reges*, *Illuſtribus quondam Regibus Boëmiæ* claræ memoriæ, ac claro *Regno Boëmiæ*, & ejusdem *Regni Coronæ* olim conceſſum fuerit & indultum ſit, quòd in eodem Regno à tempore, cujus contrarii hodiè non extat memoria, conſuetudine laudabili conſervatâ, diuturnitate temporum, & præſcriptâ moribus utentium, ſine contradictionis aut interpretationis obſtaculo introductum, quòd nullus *Princeps*, *Baro*, *Nobilis*, *Miles*, *Cliens*, *Burgenſis*, nulla denique perſona ejuſdem Regni, & pertinentiarum ejus ubicunque exiſtentium, cujuſcunque ſtatûs, dignitatis, præeminentiæ, vel conditionis exiſtat, ad cujuſcunque actoris inſtantiam extrà Regnum ipſum ad quodcunque Tribunal ſeu alterius jus, præterquam *Regis Boëmiæ Regalis Curiæ ſuæ judicium* citari potuerit, ſeu trahi, vel vocari debeat, perpetuis inantea temporibus, ſive poſſit. Cúmque *Sereniſſ: & Invictiſſ: Princeps & Imperator ſemper Auguſtus*, & *Bohemiæ* Rex *Illuſtris*, Dominus noſter gratioſus, privilegium, conſuetudinem & indultum hujus imperiali auctoritate, & de plenitudiue imperialis poteſtatis, innovans & confirmans, duxerit ſtatuendum,

Extra Bohemiam nemo poteſt ad judicium citari.

dum, ut si quispiam prædictorum, putà, *Princeps*, *Baro*, *Nobilis*, *Miles*, *Cliens*, *Civis*, *Burgensis seu Rusticus*, ac alia quæcunque persona, ad cujuscunque Tribunal extra Regnum prædictum *Boëmiæ* in quacunque causa, criminali, civili, & mixta, seu super quocunque negotio citatus fuerit, quoque tempore, vel citata comparere, vel in judicio respondere non teneatur: sique adversùs hujusmodi non comparentes, vel non comparentem, à quocunque judice extraneo extra *Regnum Bohemiæ* constituto, judicialiter procedi, processus fieri, seu sententias interlocutorias, vel definitivam, unam vel plures, in quibuscunque prænotatis causis, sive negotiis quovis modo ferri vel promulgari contigerit, eàdem auctoritate & potestate citationes, præcepta, processus & sententias hujusmodi, nec non executiones, & omnia ex eis, vel aliquo eorum quovis modo secuta irritaverit penitùs & cassaverit: adjiciendo expressè, & auctoritate simili decernendo, ut quemadmodum in prædicto *Regno Boëmiæ*, à tempore cujus contrarii non habetur memoria, jugiter observatum existit, ita nulli *Principi*, *Baroni*, *Nobili*, *Militi*, *Clienti*, *Civi*, *Burgensi seu Rustico*, nulli denique personæ seu incolæ *Regni Bohemiæ* sæpedicti, cujuscunque statûs, præeminentiæ, dignitatis, vel conditionis existant vel existat, à quibuscunque processibus, sententiis interlocutoriis vel definitivis, sive præceptis *Regis Boëmiæ* aut judicis *Curiæ* suæ, nec non executionibus eorundem, contra se in regali judicio, seu *Coram Regis*, *Regni*, & *Curiæ* prædictorum Judicibus, factis, latis seu habitis, vel ferendis inantea seu fiendis, ad quodcunque aliud judicium liceat appellare: provocationes quoque seu appellationes, si quas contra hoc interponi contigerit, eo ipso juribus non obsistere, & appellantes ipsos pœnam perditionis causarum ipso facto statuens incurrisse.

De fodinis Metallorum in Bohemia & Teloniis.

Nec non *auctoritate Imperiali*, & de certa sua scientia declaravit, quòd ipse & *omnes successores sui Bohemiæ Reges*, universas auri & argenti fodinas, atque mineras stanni, cupri, ferri, plumbi, & alteriuscunque metalli gravis, ac etiam salis, tam inventas quàm inveniendas in posterum quibuscunque temporibus in *Regno suo Boëmiæ* prædicto, ac terris, dominiis, territoriis & districtibus eidem *Regno* subjectis, & omnibus pertinentiis suis, tenere justè possint & in perpetuum potuerint & legitimè possidere: nec non *Judæos* justo judicio habuisse & habere; & *telonia* à præterito instituta seu indicta percipere, & nova rationabiliter instituere posse & potuisse: nec non monetas auri & argenti in omni loco & parte *Regni sui Bohemiæ* prædicti, & subditarum eidem terrarum & pertinentiis ubique, *si heredes aut successores sui Bohemiæ Reges* decreverint, ipsisque placuerit indè facere & mandare sub omnibus modis & forma in *prædicto Regno Boëmiæ* circa talia consuetis, úsque ad hæc tempora laudabiliter observari &c.

De emtionibus Bonorum in Imperio concessis Regibus Bohemiæ.

Quod virtute imperialis edicti, & consuetudine diutiùs introducta liceat *Bohemiæ Regibus* perpetuo tempore à quibuscunque *Principibus*, *Magnatibus*, *Comitibus ac Personis* aliis quibuscunque, terras, castra, possessiones, prædia, sive bona, emere, comparare & in donum, vel donationem ex quacunque causa aut in obligationem recipere sub talium castrorum, terrarum, possessionum, prædiorum, seu bonorum conditione consuetâ ut videlicet propria recipiantur, & comparentur ut propria, libera ut libera, & ea, quæ dependent in feudum, similiter emantur in feudum, seu donata, vel comparata taliter teneantur: ità tamen quòd ipsi *Reges Bohemiæ* de his, quæ hoc modo comparaverint vel receperint, & *Regno Bohemiæ* applicanda duxerint, ad consueta & debita jura de talibus sacro explenda & reddenda

Imperio perpetuò ſint adſtricti, ſicut in forma prædicti *Domini noſtri Imperatoris*, quas deſuper noſtro & aliorum *Principum Electorum* conſilio edidiſſe dignoſcitur, pleniùs eſt expreſſum.

Nos igitur præmiſſa omnia, & eorum quodlibet, ſicut in ſolennibus *Curiis Nürnbergæ* celebratis in commune conſilium nobiſcum, & cum ceteris *Principibus Electoribus* noſtris habitum, per ipſum *Dominum noſtrum Imperatorem* deducta, multóque ſtudio ventilata, & rationabilia fuerint judicata, recognoſcimus de noſtro conſilio & pleno proceſſiſſe conſilio; ratificantes, ac ſingula & omnia rata habentes, & grata, benevolum noſtrum eis adhibemus conſenſum ex certa ſcientia pariter & aſſenſum. In cujus rei teſtimonium præſentes literas fieri, & noſtri ſigilli appenſione fecimus communiri. Datum in *Nürnberg*, Anno M. CCCLVI. in Craſtino Epiphaniæ ejuſdem.

In ſimili extant per omnia aliorum duorum Eccleſiaſticorum Electorum literæ: Guilhelmi *Archiepiſcopi Colonienſis*, *&* Boëmundi *Archiepiſcopi Trevirenſis. Item* Ruperti Senioris *Comitis Palatini Rheni S. R. I. Archidapiferi.*

In ſimili per omnia ſunt duorum aliorum Sæcularium Electorum Literæ: Rudolphi *Ducis Saxoniæ S. R. I. ArchiMarſchalci*, *&* Ludovici *dicti Romani Marchionis Brandeburgenſis S. Imperii ArchiCamerarii.*

EPISTOLA LIV.

Dominorum de Roſis Literæ, ſubjicientium ſeſe integraliter Carolo IV. tanquam Bohemiæ Regi.

Nos Petrus, Jodocus, Ulricus & Joannes Fratres de Roſemberg.

1356.

ExPrivilegiis Regni.

NOtum facimus tenore præſentium Univerſis. Quòd quia *Sereniſſimus ac Invictiſſimus Princeps & Dominus Dominus Carolus* IV. divinâ favente Clementia *Romanorum Imperator ſemper Auguſtus & Boëmiæ Rex Dominus noſter* gratioſus ſuper cauſis, ex quibus alias ſuæ Majeſtatis incurreramus offenſam, de ſolita ſuæ *Celſitudinis Clementia*, *Nos*, & noſtrûm quemlibet priſtinæ ſuæ gratiæ reformavit, & tanquam cæteros ſuos & *Regni ſui Boëmiæ Barones*, fideles & Nobiles ſolitis Clementiæ ſuæ favoribus vult proſequi gratioſè, & tàm nos, quàm omnes, ac ſingulos noſtros ſervitores, & homines juxta conſuetudinem *Regni Boëmiæ* prædicti in Juribus, nobis & noſtrûm, ac ſervitorum & hominum noſtrorum cuilibet rationabiliter competentibus ad inſtar aliorum *Nobilium dicti Regni Boëmiæ* & ſuorum hominum gratioſiùs conſervare, *nec non de ſpeciali* ſuæ Celſitudinis gratia ab injuriis & violentis invaſionibus, ſi quæ per quoſcunque nobis illatæ fuerint, & ſibi de hoc fuerit facta fides, nos in noſtra juſtitia protegere, & tueri. Ideóque nos *prædicti Fratres de Roſemberg* tantæ gratiæ non ingrati jam dicto *Sereniſſimo & gratioſo Domino Domino noſtro Carolo Romanorum Imperatori & Boëmiæ Regi*, *ùt Regi Boëmiæ & noſtro Domino naturali*, non per errorem, ſed de certa ſcientia & ſano conſilio, ſinceráque bona fide promittimus & promiſimus in his ſcriptis; Quòd ſibi more aliorum *Baronum Fidelium & Nobilium*

Regni ſupradicti humiliter & promtè obediemus, & inſuper contra omnem hominem cujuſcunque ſtatûs aut conditionis exiſtat, nullo prorſus excepto, in quibuſcunque opportunitatibus ſuæ Celſitudini cum perſonis & rebus noſtris, ac tota potentia ex nunc inantea ſerviemus, parebimusꝫ, adhærebimus, & efficaciter ac fideliter aſſiſtemusꝫ; Et ſi in ſuis ſervitiis damna notabilia nos ſuſtinere contingeret, illa, juxta morem Regni prædicti, ſua Benignitas nobis refundere dignabitur gratiosè. Præſentium ſub noſtris ſigillis Teſtimonio Literarum. Datum *Pragæ* Anno M. CCCLVI.

EPISTOLA LV.

Renunciatio Jurium terræ Svvidnizenſis, Anno 1356.

Caſimirus DEI Gratiâ Rex Poloniæ &c. Gold.f.80.

NOtum facimus univerſis, quòd nos ob amoris ſinceri puritatem, *quo Sereniſſ: ac Invictiſſ: Principem, & Dominum, Dominum Carolum Rom: Imper: Semper Auguſtum & Boëmiæ Regem, fratrem noſtrum cariſſimum*, ſpecialis dilectionis favore proſequimur, ipſi tanquam *Regi Bohemiæ, heredibus & ſucceſſoribus ſuis Regibus Bohemiæ*, & ejuſdem *Regni Coronæ*, in perpetuum *Ducatus Svvidnicenſem & Jaurenſem*, cum omnibus ipſorum appenditiis, *Dominiis & pertinentiis*, nec non omnia jura, quæ nobis *Regno & Coronæ Poloniæ* in dictis *Ducatibus* quavis ratione competunt, ſeu valebunt competere, ritè dedimus, ac præſentibus ſpontè & liberaliter erogamus, renunciantes expreſsè pro nobis, *heredibus & ſucceſſoribus noſtris, Regibus Poloniæ*, omni juri, impetitioni, jurisdictioni, & omnibus ſimpliciter reſpectibus, nobis, *Regno & Coronæ Boëmiæ* competituris & competentibus in eisdem. *Promittimus etiam bona & ſincera fide ſupradicto Rom: Imperat: & Boëmiæ Regi*, tanquam *Regi Boëmiæ fratri noſtro cariſſimo, heredibus & ſucceſſoribus ſuis Boëmiæ Regibus*, dum & quoties requiſiti ſeu moniti fuerimus, adversùs quoslibet invaſores, ſeu æmulos eorundem, qui eas in prædictorum *Ducatuum, appenditiorum, Dominiorum, Jurium, pertinentiarum, poſſeſſionum* impedire ſeu moleſtare contenderent, opportunum impendere auxilium & juvamen, præſentium ſub *noſtræ Majeſtatis ſigilli teſtimonio* literarum, &c. Actum & Datum *Pragæ*, anno Domini M. CCCLVI. in die Beatorum Philippi & Jacobi Apoſtolorum.

Renunciat Rex Poloniæ Svvidnicenſi & Jaurenſi Ducatui.

EPISTOLA LVI.

Casimirus Rex Poloniæ Donat Oppida Bythen & Creucenburg pro Ducatu Plocensi: & quitat omnia debita Ducis Svvidnicensis, Anno 1356.

Gold.f.81. Casimirus DEI Gratiâ Rex Poloniæ, &c. Russiæ, nec non Cracoviæ, Sandomiriæ, Syradiæ, Lancitiæ, Cujaviæ & Pomeraniæ, terrarum & Ducatuum Dominus, & Heres.

NOtum facimus universis, quia *Serenss: ac Invictiss: Princeps & Dominus Carolus Rom: Imper: Semper Augustus & Boëmiæ Rex*, occasione sinceræ dilectionis, & favorosi affectûs, *quo personam nostram*, nec non *Magnifici Principis Domini Ludovici Regis Hungariæ Illustris*, *fratris nostri dilecti* piâ benignitate prosequitur, nobis ambobus, *heredibus & successoribus nostris Poloniæ & Hungariæ Regibus*, *Ducatum Plocensem cum appenditiis*, *Dominiis & pertinentiis suis*, nec non omnia jura, quæ sibi in prædicto *Ducatu Ploczensi*, *& aliis Principatibus Masoviæ* competunt, ritè donavit, sicut in literis factis desuper lucidiùs continetur. *Nos* tanto favori volentes vicem rependere, & benignis & fraternis exhibitionibus ipsius relativæ dilectionis studio respondere, *sibi*, *heredibus & successoribus suis Regibus Bohemiæ*, & eorundem *Regni Coronæ*, *oppida Bythen & Crucenburg*, *cum Vasallis & districtibus*, *metis*, *Dominiis & circumferentiis suis*, deliberatione prævia, & sano fidelium nostrorum consilio accedente, reddimus & restituimus universos, & singulos Vasallos, cives, homines & inhabitatores oppidorum, & pertinentiarum hujusmodi, ab omni fidelitatis & subjectionis homagio, juramentis & promissionibus nobis præstitis, virtute præsentium absolventes, ipsúmque *Imper. Roman. & Regem Boëmiæ*, *nec non Illustrem Principem Dominum Bolkonem Ducem Svvidnicensem*, *consanguineum nostrum*, fide jussores & compromissores ipsorum, ab omnibus debitis, in quibus nobis per literas seu alio quovis modo obligati noscuntur, liberos & quitos dimittimus, ac penitùs absolutos, nominatim & expresse *cives Svvidnicenses seu alios quoscunque homines Ducatûs ejusdem*, *ab omnibus promissis*, *quæ occasione talium debitorum pro parte Ducis præfati nobis fecerunt*, *voce vel scripto*, *præsentibus absolventes*. Promittimus etiam prædicta omnia rata & accepta tenere, & in nullo penitùs contradicere, vel facere, seu etiam quomodolibet deviare, præsentium sub *nostræ Majestatis sigilli testimonio* literarum. Actum & Datum *Pragæ*, Anno Domini M. CCCLVI. in die Beatorum Philippi & Jacobi Apostolorum.

Plocensem Ducatum &c. commutat Carolus IV.

Pro eo Carolo IV. donantur quædam Oppida.

EPI-

EPISTOLA LVII.

Gerlaci ArchiEpiscopi Moguntinensis Electoris Imperii, Literæ de Jure & Voce Bohemiæ Regum; Et quòd Bohemiæ Reges ad Electionem Imperatoris debent solenniter vocari, & quòd possunt vel personaliter, vel per Oratores suos interesse Electioni. 1356.

Nos Gerlacus DEI gratiâ Sanctæ Moguntinensis sedis Archiepiscopus. Sacri Romani Imperii per Germaniam ArchiCancellarius, ad perpetuam rei memoriam.

Ex Privilegiis Regni Boh.

DEsideratæ pacis laudanda præsidia, absque Principum gubernatione felici, persæpe tanquam navem remige destitutam dubiorum anfractibus fluctuare contingit, & tantò periculosiùs, & utique majore dispendio, quantò *Rectores publicos*, *Illustres*, videlicet *Principes*, quos *Divina Providentia* in consolationem sui fidelis populi clementer instituit, Juribus & potentiâ fuerint negligentiùs destituti. Quò fit, ut Principum quorumlibet Immunitates, Nobilitates, & Jura diligenter custodiri debeant, & in sua integritate servari, ac illorum maximè, qui tanquam fundamenta, & columnæ fortissimæ *Sacri Imperialis Ædificii Thronum Cæsareum* gratis attollunt decoribus, quibúsque *DEI Gratia* piâ dignatione tradidit eum eligere, cujus potentiâ totius mundialis machinæ regitur *Monarchia*. Sanè licèt de Juribus *Serenissimi Principis Domini Regis Bohemiæ Electoris*, *Illustrissimi Comprincipis & Collegæ nostri* nulla sit, aut fuerit Juris, seu facti dubietas, quin ipse ab *Atavis*, *Proavis*, *Avis*, *& Progenitoribus suis*, ad instar nostri, & quorumlibet aliorum *Coëlectorum Principum in electione Romani Regis ad Imperium* promovendi pleno Jure sit fruitus hactenus, & fruatur, sicut hoc luce clarius semper apparuit, ab eo tempore, cujus apud homines memoria non existit;

Tamen quia nonnulli Filii tenebrarum oculis cœcutientibus à divina luce remoti, in meridianâ claritate palpitant sicut in noctibus & offendicula, & laqueos præparant iniquitatis & sceleris diabolicâ invidiâ suggerente, jugum veritatis deferre præ mole gravissimi ponderis coagulati mendacii nequeuntes, super ipsis offendiculis corruunt, & suorum laqueis iniquorum conceptuum se involvunt, ut lucem tenebras judicent, & tenebras ipsam lucem; Igitur ad abundantioris cautelæ præsidium, ut præfato *Serenissimo Principi Domino Regi Bohemiæ*, *Heredibus & Successoribus suis Regibus Bohemiæ* in perpetuum securiùs caveatur, & omnium dubietatum amputentur calumniæ; Et nè quibuslibet otiosè loquentibus malignandi materia relinquatur, Animo deliberato, non per errorem, aut improvidè, sed multâ investigatione prævià, & à multis veridicâ informatione receptâ, maturo consilio, unà cum *universis aliis Coëlectoribus*, *Comprincipibus & Collegis Nostris*, *tàm Spiritualibus*, *quàm secularibus* de certa nostra scientia recognoscimus, dicimus, & dictante Conscientiâ publicè profitemur; Quòd *Serenissimi Principes*, *& Illu-*

Reges Bohemiæ ab immemorabili tempore habent vocem & jus in Electione Regis Romanorum.

& Illustres Bohemiæ Reges ab Atavis, Proavis, Avis & Progenitoribus suis ab eo tempore, cujus apud homines, sicut præmittitur memoria non existit, habuerunt, continuò habent, & habere debent *Jus & vocem plenè & commodè adinstar Nostri & aliorum Comprincipum, Coëlectorum, & Collegarum nostrorum tam spiritualium, quàm secularium in Electione Romani Regis ad Imperium promovendi*, ità videlicet: ut quotiescunque casus talis Electionis emerserit, *Serenissimus Dominus Princeps Rex Bohemiæ*, qui pro tempore fuerit, ad celebrationem Electionis illius solenniter vocari debeat, & in ipsa *Electione* omnibus viribus suis, voce videlicet & loco, & aliis quibuslibet ad hoc spectantibus per se, vel nuncios legitimos, & Ambassatores suos, adinstar Nostri & omnium aliorum *Comprincipum, Coëlectorum & Collegarum Nostrorum tàm spiritualium, quàm secularium*, qui sunt, & fuerint pro tempore, sicut præmittitur, in omni reverentia, & honore gaudere, sicut de Jure & more *Sacri Imperii Principes, Electores* talibus freti sunt temporibus retroactis; Quo æquè præfatus *Serenissimus Princeps Dominus Rex Bohemiæ Sacri Romani Imperii Archipincerna* consistit, ac *Archipincernatûs Officium*, coram *Imperatore* vel *Rege Romanorum in solemnibus Curiis* sub *Corona Regali* exercere non debet, neque tenetur ad hoc, nisi illud velit facere spontaneâ voluntate; Poterit tamen juxta beneplacitum in præsentia *Imperatoris* vel *Regum Romanorum* dum solennes Curias hujusmodi celebrari contigerit, procedendo, vel sedendo, vel stando *Regalem gestare Coronam*, sicut hoc *Serenissimorum Principum, Dominorum Regni Bohemiæ progenitorum, & Prædecessorum* ipsius consuetudo laudabilis ab olim noscitur observâsse. In cujus rei Testimonium præsentes fieri, & Sigilli Nostri volumus robore communiri. Datum *Metis* Anno Domini Millesimo Trecentesimo Quinquagesimo sexto, Dominico Die, proximo ante Festum Beatæ *Luciæ* Virginis.

Quòd non teneatur Coronatus Rex Bohemiæ in solenni Curia Imperiali Officium exercere.

In simili exstant aliorum duorum Ecclesiasticorum Electorum literæ, Wilhelmi ArchiEpiscopi Coloniensis & Boëmund: &c. ArchiEpiscopi Treverensis.

Rudolphi Ducis Saxoniæ Sacri Imperii ArchiMarschalci de eadem re literæ.

RUDOLPHUS DEI Gratiâ Dux Saxoniæ Sacri Imperii ArchiMarischalcus. Ad perpetuam rei memoriam. Desideratæ pacis laudanda &c. *ut in sequentibus.*

In simili extant aliorum duorum secularium Electorum Literæ Ruperti Palatini Rheni, & Ludovici dicti Romani Marchionis Brandeburgensis.

EPISTOLA LVIII.

Ruperti I. Comitis Palatini Rheni & Ducis Bavariæ S: Rom: Imperii Electoris, Diploma de Jure Electoratûs in Romano Imperio, Regibus Bohemiæ competente: Anno 1356.

Gold.f.82. Rupertus DEI Gratiâ Comes Palatinensis Rheni, S: Rom: Imper. Archidapifer & Dux Bavariæ ad perpetuam rei memoriam.

DEsideratæ pacis laudanda præsidia, absque Principum gubernatione felici, persæpe tanquam navem remige destitutam dubiorum anfractibus fluctuare contigit: & tantò periculosius, & utique majore dispendio,

dispendio, quanto *Rectores publicos*, *Illustres* videlicet *Principes*, quos divina providentia in consolationem sui fidelis populi clementer instituit juribus & potentiâ fuerint negligentiùs destituti. Quò fit ut Principum quorumlibet immunitates, nobilitates, & jura diligenter custodiri debeant, & in sua integritate servari: ac illorum maximè qui tanquam fundamenta, & columnæ fortissimæ, *sacri Imperialis ædificii*, *thronum Cæsareum* gratis attollunt decoribus, quibúsque DEI gratia piâ dignatione credidit eum erigere, cujus potentiâ totius mundialis machinæ regitur Monarchia.

Jus Regum Bohemiæ in Electionibus Regum Romanorum.

Sanè licet de Juribus *Serenissimi Principis*, *Domini Regis Bohemiæ Illustris Coëlectoris*, *Comprincipis & Collegæ nostri*, nulla sit juris seu facti Dubietas, quin ipse ab atavis, proavis, avis, & progenitoribus suis ad instar nostri & quorumlibet aliorum *Coëlectorum Principum*, *in Electione Romani Regis* ad imperium promovendi pleno jure fretus sit hactenus & fruatur, sicut hoc luce clariùs semper apparuit ab eo tempore, cujus apud homines memoria non existit: tamen nonnulli filii tenebrarum oculis cœcutientibus à Divina luce remoti, in meridiana claritate palpitant sicut in noctibus, & offendicula laqueósque præparant iniquitatis & sceleris, Diabolicâ invidiâ suggerente, jugum veritatis deferre præ mole gravissimi ponderis coagulati mendacii nequeuntes, super ipsis offendiculis corruunt, & suorum laqueis iniquorum conceptuum se involvunt, ut lucem tenebras judicent, & tenebras ipsam lucem.

Igitur ad abundantioris cautelæ præsidium, ut præfato *Sereniss. Principi Domino Regi Bohemiæ*, *heredibus & successoribus suis Regibus Bohemiæ*, in perpetuum securiùs caveatur, & omnes dubietatum amputentur calumniæ, & nè quibuslibet otiosè loquentibus malignandi materia relinquatur, animo deliberato non per errorem aut improvidè, sed multâ investigatione præviâ, & à multis veridicâ informatione receptâ, maturo consilio, unà cum universis aliis *Coëlectoribus*, *Comprincipibus*, *& Collegis nostris*, *tam Spiritualibus quàm secularibus*, de certa nostra scientia recognoscimus, dicimus, & dictante conscientiâ publicè profitemur: quòd *Serenissimi Principes & Illustres Domini*, *Boëmiæ Reges ab atavis*, *proavis & progenitoribus suis*, ab eo tempore cujus apud homines (sicut præmittitur) memoria non existit, habuerunt continuò, habent & habere debent jus, & vocem plenè & omnimodè ad instar nostri, *& aliorum Comprincipum*, *Coëlectorum nostrorum*, *tam Spiritualium quàm secularium*, *in electione Romanorum Regis ad Imperium* promovendi: ità videlicet, ut quotiescunque talis casus electionis emerserit, *Serenissimus Princeps Dominus Rex Bohemiæ*, qui pro tempore fuerit, ad celebrandam electionem ipsius solenniter vocari debeat, & in ipsa electione omnibus juribus suis, voce videlicet & loco, & aliis quibuslibet ad hæc spectantibus, per se, vel Nuncios legitimos, & Ambassiatores suos, & ad instar nostri & omnium aliorum *Comprincipum*, *Coëlectorum*, *& Collegarum nostrorum*, *tam Spiritualium quàm secularium*, qui sunt & qui fuerint pro tempore (sicut præmittitur.) sic cum omni reverentia & honore gaudere, sicut de jure & more *Sacri Imperii Principes Electores* temporibus freti sunt retroactis;

Quódque præfatus *Serenissimus Princeps Dominus Rex Boëmiæ. S. Romani Imperii Archipincerna* consistit, & *Archipincernatûs* officium coram *Imperatore vel Rege Romanorum* in solennibus Curiis *sub Corona* regali exercere non debet, neque teneri ad hoc, nisi velit facere spontaneâ voluntate. Poterit tamen juxtà beneplacitum, in præsentia *Imperatoris* vel *Regum Romanorum*, dum solennes curias hujusmodi celebrari contigerit, procedendo, sedendo vel stando,

ſtando, *Regalem* geſtare *coronam*: Sicut hoc *Sereniſſ: Principum Dominorum Regum Bohemiæ, progenitorum & prædeceſſorum ipſius*, conſuetudo laudabilis ab olim noſcitur obſervaſſe.

In cujus rei teſtimonium præſentes fieri, & ſigilli noſtri volumus robore communiri. Datum *Metis* Anno Domini M. CCCLVI. proximâ Dominicâ, ante feſtum Beatæ Luciæ Virginis.

EPISTOLA LIX.

Fœdus perpetuum inter Reges Franciæ, & Reges Bohemiæ.

1356. Carolus Primogenitus Regis Francorum Dux Normandiæ, & Delphinus Viennenſis.

Ex M. S. vetuſtiſſ. Privilegior.

NOtum facimus tenore præſentium univerſis. Quòd ſicut pridem *Sereniſſimus Princeps Dominus, & Genitor noſter Joannes Rex Franciæ*, dum eſſet in minoribus conſtitutus, animo deliberato cum *Sereniſſimo Principe Domino Carolo IV. Romanorum Imperatore ſemper Auguſto, & Bohemiæ Rege Illuſtri Domino, & avunculo noſtro cariſſimo* ſub Anno Domini 1357. dum ipſe adhuc in minoribus conſtitutus foret, *pro ſe heredibus & cæteris fratribus noſtris*, videlicet *Ludovico Andegavenſi, Joanne Putamenſi Comitibus, & Philippo* Juniore fratre noſtro, tum ratione Genealogiæ, tum ratione ſinceriſſimæ dilectionis, quâ perſonam ipſius proſequebatur, & affectu ſincero proſequitur, fœdera circa colligationes, promiſſiones, & uniones inivit, prout literæ utrinque datæ deſuper clariùs atteſtantur; ſic & nunc Nos, qui ſuprà *Normandiæ Dux in Perſona noſtra* eadem promiſſa, & colligantias ad inſtar promiſſorum veterum dicti *Genitoris noſtri, in DEI Salvatoris noſtri nomine, pro conſolatione* Regnorum, & gratâ ſalute ſubjectorum nobis ex utraque parte fidelium, ſicut ex præcedentibus pactis ritè quidem teneri dignoſcuntur, innovamus, firmamus, & corroboramus ſub tenoribus infrà ſcriptis. In primis ſiquidem promittentes bonâ fide, ſinè omni dolo, & in *virtute juramenti*, quod deſuper ad Evangelia ſancta juramus, *pro nobis, heredibus & ſucceſſoribus noſtris*, in quocunque ſtatu fuerimus, ſeu fuerint conſtituti, præfato *Domino Imperatori, & Regi Bohemiæ, heredibus & ſucceſſoribus ſuis Bohemiæ Regibus*, quòd amodo inantea, ac etiam in perpetuum ipſorum, & cujuslibet ex eis Regales, boni, atque perfecti amici erimus, & honorem uberem, ſtatum commodum, & profectum eorum ſemper procurabimus, omnibus modis, & adjutoriis, & ingeniis, ſicut unquam melius poterimus, ac univerſum damnum ipſorum, quod eis in perſonis, honore, vel rebus irrogari poſſet, dum ad noſtri notitiam pervenerit, fideliter avertemus, ipſóſque, & eorum quemlibet ad reſiſtendum omnibus eorum adverſariis, & hoſtibus, qui talia damna contra eos, ſeu eorum alterum in præjudicium honoris, ſtatûs, & conditionis eorum quomodolibet molirentur, & ipſos prædictos *Imperatorem, & Regem Bohemiæ adjuvabimus, & fortificabimus totâ noſtrâ potentiâ, conſilio, & auxilio, & alio modo, quo poterimus meliori, & realiter, & effectivè adverſabimur, & opponemus, & omnibus Regibus, Principibus*, & aliis cujuſcunque ſtatûs, eminentiæ, aut dignitatis exiſtant, qui ipſorum diſpendium, ſeu verecundiam procurarent, & honorem,

rem, profectum, & statum eorum *custodiemus Regaliter juxta posse.* Et nè post amicabilis hujusmodi unionis, & amicitiæ gratam concordiam aliquæ dubietates inter nos utrobique quacunque ratione consurgant, & ut futuris scandalis via, seu materia præcludatur; promittimus, & spondemus fide, & juramento, quibus suprà, pro nobis, hæredibus, & successoribus nostris, in quocunque statu fuerimus, seu fuerint constituti, quòd suprà dictum *Dominum Imperatorem carissimum avunculum nostrum* in possessione omnium, & singularum Civitatum, terrarum, castrorum, Jurisdictionum, Dominiorum pertinentium, *& Jurium ad Imperium Romanum* quomodolibet spectantium, ubicunque talia fuerint constituta, non impediemus, aut invademus, seu de talibus prædictis Juribus, & possessionibus, sicut exprimuntur superiùs, nos intromittemus, vel invadi, molestari, aut se de his intromitti constituemus, patiemur, aut sustinebimus verbo, facto, vel suggestu, imò veriùs eum ad manutenendum prædicta, & eorum quodlibet totâ nostrâ potentiâ tenebimur fideliter promovere; sicut idem *Dominus Imperator Romanorum, & Bohemiæ Rex*, nobis vice versâ promisit fide, & juramento, quibus suprà, *Nos, heredes & successores nostros*, in quocunque statu fuerimus, seu fuerint, in omnibus *Civitatibus*, *Castris*, *terris*, *Jurisdictionibus*, *Dominiis*, *pertinentiis*, & quibuslibet Iuribus ad nos, seu nostra Dominia spectantibus, promovere fideliter, & in eorum, seu earum possessione non impedire, aut molestare, seu invadere, vel nos molestari, aut invadi constituere; imò veriùs promisit fide, & juramento, quibus suprà, nobis ad manutenendum, & conservandum prædicta, auxilio, favore, & consilio modis expressatis superiùs fideliter subvenire, ac supradictas uniones, confœderationes, & colligantias sub omnibus conditionibus expressatis superiùs, inviolabiliter observare. Quod, ut firmum, & stabile permaneat in futurum, præsentibus literis nos fecimus apponi sigillum. Datum *Metis* Anno Domini M. CCCLVI. Mense Decembri, per Dominum Ducem, præsente Domino Cancellario Franciæ.

EPISTOLA LX.

Privilegium Dominorum de Stadicz in Bohemia, Anno 1359.

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDUÆ TRINITATIS FELICITER AMEN.

Carolus Quartus Divinâ favente Clementiâ, Romanorum Imperator semper Augustus, & Bohemiæ Rex. Ad perpetuam rei memoriam. Gold.f.84.

CUm inter cætera humanæ Conditionis, fragilitatis suffragia, quibus genus mortalium in suis pœnalitatibus potissimè releuatur, primævæ libertati favor multus debeatur, quæ si nonnunquam sublata ex caussis ei novercantibus, seu quomodolibet impedita pro tempore fuerit; iis tamen cessantibus, ipsa, ùt quævis res alia, ad suam pristinam de facili revertitur naturam. Hinc est quòd venientes *ad præsentiam nostram dilecti fideles nostri & Cohæredes, Ludolphus Eyrota & Cunzie Rodoste fratres Germani de*

Przemislai I. Villa Stadicz ubi sita sit.

villa Stadicz, in Districtu Bielinensi propè Vsk, super flumine *Bielina sita*, *Majestati Imperiali* pariter *& Regiæ nostræ* dignitati cum debita humilitate insinuare & supplicare curârunt, quatenùs, cùm ipsi & progenitores ipsorum sint & fuerint â primordiis incolatûs terræ & *Regni nostri Boëmiæ heredes*, *liberi*, *Diedicz*, & incolæ primi & novissimi dictæ villæ *Stadicz*, terræ & prædiorum suorum, quibus usi sunt, hereditario jure inconcussè, in nullis prorsus factionibus, censibus, seu aliis exactionibus, vel angariis quibuscunque realibus, personalibus, atque mixtis, cuipiam obnoxii: proùt hæc *in gestis & libris Chronicis terræ & Regni Bohemiæ* à temporibus *Prziemislai*, *primi Ducis Boëmorum*, indè de postaratro assumpti, & in *Ducem Boëmiæ* magnificè sublimati, latiùs & pleniùs continentur.

Contra invasorem illius Villæ.

Tandem nuper non multis retroactis temporibus, præfati heredes, & dicta villa cum suis pertinentiis, per injuriam & fortè ignorantiam, forsitan crassam & supinam, ab inclyto Principe divæ memoriæ, *Joanne Boëmiæ Rege*, *illustri genitore nostro*, olim *Henrico de Lippa* contra prædictas libertates minùs providè fuerint concessi, qui & alii dictam villam sic úsque modò occupantes, prædictis heredibus contra libertates ipsorum, quàm plurimas interim oppressiones fecerunt, dignaremur cum eis de solita pietatis Regiæ benignitate gratiam specialem facere, eos & heredes ipsorum restituere libertati pristinæ, ipsósque in suis juribus primævis gratiosiùs confovere. *Nos* itaque attendentes illorum rationabiles postulationes, præfatas libertates, jura & commoda omnia & singula eorum, quæ & quas ipsorum progenitores, & ipsi cum quatuor laneis terræ agrisque suis & pertinentiis omnibus pristinis & primævis in sæpè dicta *villa Stadicz* plenè & plenissimè restituimus, conferimus & donamus sæpè dictis heredibus, liberis & heredibus eorum utriusque sexûs ex eis legitimè procreatis. Reliquos verò tres terræ laneos ibidem *in Stadicz*, qui fuerunt dicti *Prziemisle*, quosque propriis excoluit manibus, pro nobis *& successoribus nostris Boëmiæ Regibus* duximus reservandos. Eximentes eos & ipsorum liberos & heredes ab omnibus tributis, censibus annuis, & solutionibus pecuniarum, grani, frumenti, seu cujuslibet annonæ, nec non ab omnibus & singulis angariis, & perangariis personalibus, realibus & mixtis, & *præsertim à Berna* Regia & aliis quibusdam factionibus & vexationibus eos & liberos ac eorum heredes perpetuò libertamus.

Cura Caroli IV. de conservando Przemyslai nuceto.

Decernimus tamen & *decreto* Regio *Sancimus*, ut præfati heredes, ac eorum *liberi & heredes virgam illam floridam Coryli* per ipsum *Prziemisle*, de stimulo suo in agro *Stadicz* propagato, continuò foveant, custodiant, atque nutriant in memoriam tantæ & talis rei, quæ inibi dignoscitur taliter evenisse. Volumus postremò, & statuimus perpetuò, ut præfati heredes ipsorúmque liberi, & heredes, omnes & singulas *nuces*, quas dictæ *Virgæ Coryli* produxerint, nobis & *successoribus nostris Boëmiæ* Regibus teneantur annis singulis fideliter præsentare.

Olim hæ nuces præsentabantur in Coronatione Regum nostrorum.

Nulli igitur fidelium nostrorum liceat hanc libertatis nostræ gratiam infringere, aut ei ausu temerario quomodolibet contrariare, indignationem Regiam, & pœnas gravissimas pro motu regio infligendas, si secùs quispiam attentare præsumpserit se noverit incursurum.

Signum

Signum Serenissimi Principis & Domini, Domini Caroli IV. Romanorum Imperatoris Invictissimi & Gloriosissimi Bohemiæ Regis.

TEstes hujus rei sunt *Venerabiles Arnestus Pragensis Ecclesiæ Archiepiscopus: Joannes Luthomyslens. Sacræ Imperialis Aulæ Cancellarius; Joannes Olomucensis, & Maurus Corobaviensis Ecclesiarum Episcopi; Illustres Rudolphus Saxoniæ Sacri Imperii ArchiMarschallus; Joannes Marchio Moraviæ, Bolcko Falckenbergens. & Przziemisle Tyessinensis Duces, Spectabiles, Burckhardus Burggravius Magdeburgensis, Imperialis curiæ nostræ Magister: Joannes & Burckhardus fratres de Recz, Comites; ac Nobiles Sdenco de Steremberg, Judex Regalis Curiæ nostræ per Boëmiam, & Ulricus de Nova domo*, & alii quàm *plures nostri Principes, Nobiles & fideles*, præsentium sub *Imperialis nostræ Majestatis sigillo*, testimonio literarum. Datum *Pragæ*, Anno M. CCCLIX. Indictione 12. quarto Idus Maji, Regnorum nostrorum anno tertio decimo, Imperii verò quinto.

PER DOMINUM IMPERATOREM

Welyslaus.
R. Sedvviger.

Confirmatum est hoc Privilegium per Sigismundum Imperatorem. Anno Domini 1436. *die vigesima quintâ Octobr. Pragæ.*

Eodem modo per Georgium Bohemiæ Regem, &c. Anno Domini 1460. *die* 21. *Aprilis, Pragæ.*

Similiter per Vladislaum Bohemiæ Regem &c. Die 21. *Mensis Junii. Anno Domini* 1478. *Pragæ.*

EPISTOLA LXI.

Quibus Conditionibus Civitates Dotalitiæ Reginis Boëmiæ concedantur.

CIVITAS GRECENSIS.

Reginohradecensis. 1363. Ex Tabulis Regni.

Nos Judex, Jurati & Universitas Civitatis Grecensis.

NOtum facimus tenore præsentium Universis. Quia Serenissimus, ac Invictissimus Princeps, & Dominus *Carolus Quartus* Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus & *Boëmiæ Rex Illustris*, animo deliberato, sano Principum, Baronum & Procerum ejus accedente Consilio de certa sua scientia Serenissimæ Principi & Dominæ Dominæ *Elisabeth Romanorum Imperatrici* semper Augustæ & *Bohemiæ Reginæ* Illustri legitimæ suæ consorti Dominæ nostræ gratiosæ, *Civitatem nostram* prædictam cum certis aliis Civitatibus, quæ in literis ejusdem Domini nostri expressantur distinctiùs, cum omnibus censibus, redditibus, fructibus, utilitatibus, Judiciis, Dominiis & Universis pertinentiis suis in quibuscunque rebus consistant, quibus etiam nominibus valeant appellari, nullo pœnitùs excepto, *in verum, justum & ordinatum dotalitium*, sicut dotalitiorum Reginalium jura deposcunt, ad tempora vitæ ipsius Dominæ nostræ prædictæ dedit, contulit, & donavit, modis & conditionibus infrà scriptis, videlicet:

delicet: Quòd eadem *Serenissima Princeps & Domina nostra*, & nos cum ea similiter Domino nostro Regi Boëmiæ, qui pro tempore fuerit, totâ potentia, omni fide, & diligentiâ adversùs quoslibet invasores *Regni & Coronæ Boëmiæ* & in procurandis, manutenendis ac defensandis juribus, commodis, profectibus & honoribus ejusdem *Regni & Coronæ* pariter debeamus assistere, ac ipsi *Boëmiæ* Regi Domino nostro nullis unquam temporibus adversari, quódque *Dominus noster* Rex *Bohemiæ*, qui pro tempore fuerit, præfatam Serenissimam Principem Dominam nostram teneatur & debeat in hujusmodi suo dotalitio tàm in Civitate nostra, quàm in locis aliis, ubi hoc juxta formam literarum Domini nostri prædicti sibi datum collatum & assignatum fore dignoscitur, toto tempore vitæ ejus Dominæ nostræ benignè magnifico & favorabili patrocinio defensare, neque eidem Dominæ nostræ injuriam, ac violentiam in eo facere, seu facienti consentire, dare vel concedere operam vel favorem, sic tamen quòd mox defunctâ suprà dictâ Serenissimâ Dominâ nostrâ omnes Civitates, castra, redditus, proventus, & pertinentiæ talis dotalitii, ùt præmittitur, ad Dominum nostrum Regem Boëmiæ, qui pro tempore fuerit absque impedimento seu difficultate qualibet liberè revertantur. Síque post obitum præfati *Serenissimi Principis Domini nostri Imperatoris & Boëmiæ* Regis (quem Deus omnipotens benignâ suâ misericordiâ in longæva sanitate custodire dignetur) præfata Domina nostra *Imperatrix & Boëmiæ* Regina ad secundas Nuptias convolaret, ex tunc, dum Rex *Bohemiæ* qui pro tempore fuerit eidem Dominæ nostræ *sex millia Sexagenarum grossorum Pragensia & currentis monetæ* persolverit in parata pecunia integraliter & completè statim ad ipsum *Regem*, qui pro tempore fuerit, nec non *Regnum & Coronam Boëmiæ* respectum habere debebimus, sicut etiam promisimus & tenemur; Ideóque ad mandatum singulare suprà dicti *Serenissimi Principis & Domini nostri Imperatoris & Boëmiæ Regis* animo deliberato, sano præcedente consilio, de verbo, scitu & expressâ voluntate totius universitatis nostræ, nobis ob hoc pluries ad consilium convocatis super omnibus & præfatis superiùs de verbo ad verbum prout expressa sunt; Et sicut in literis ejusdem Domini clariore distinguuntur notitia, præfatæ Dominæ nostræ fidelitatis homagium fecimus, & facimus, promisimus & promittimus, juravimus & juramus, ea, sicut expressa sunt, rata, grata, & accepta habere, & tenere tanquam fideles subditi, & non contrà facere, vel venire verbo, vel facto publicè vel occultè. Præsentium sub nostræ Civitatis Sigillo, testimonio literarum. Datum in supradicta Civitate nostra Gretz. Anno Domini M. CCCLXIII. in vigilia Sanctæ *Ludmillæ Martyris* Gloriosæ.

Ad quid obligentur Reginæ dotalitiæ Civitates.

Dotalitium, quod datur Reginæ secundò nubenti.

CHRUDIMENSIS.

Nos Judex, Jurati & Universitas Civitatis *Chrudimensis.*

Civitates Dotales Reginæ enumerantur in seqq.

NOtum facimus tenore præsentium Universis. Quia serenissimus &c. ùt paulò antè usque *publicè & occultè.* Datum in supradicta Civitate nostra *Chrudimensi.* Anno Domini: Millesimo Trecentesimo sexagesimo tertio, in Die Beati Matthæi Apostoli & Evangelistæ.

ALTÆ MUTÆ.

Nos Judex, Jurati & Universitas Civitatis *Altæ Mutæ*.

NOtum facimus tenore præsentium Universis. *Quia Serenissimus &c.* ùt in præcedentibus. Præsentium sub nostræ Civitatis Sigillo testimonio literarum. Datum in supradicta Civitate nostra *Alta Muta*. Anno Domini: Millesimo Trecentesimo Sexagesimo tertio in Die Sancti Matthæi Apostoli, & Evangelistæ.

MELNICENSIS.

Nos Judex, Jurati & Universitas Civitatis *Melnicensis*.

NOtum facimus tenore præsentium Universis. *Quia Serenissimus &c.* ùt suprà. Præsentium sub nostræ Civitatis Sigillo testimonio literarum. Datum in supradicta Civitate nostra *Melnicensi*. Anno Domini: Millesimo Trecentesimo Sexagesimo primo. Die Dominico, quo cantatur *lætare Hierusalem*.

EPISTOLA LXII.

Rudolphi Ducis Austriæ Renunciatio successionis Bohemicæ, Anno 1360. *vivente Carolo IV.*

Nos Rudolphus, DEI gratiâ Dux Austriæ, Stiriæ & Carinthiæ: Gold.f.86.

NOtum facimus tenore præsentium universis: Quòd nos cum Serenissimo Principe & Domino, Domino *Carolo*, *Romanorum Imperatore semper Augusto*, *& Bohemiæ Rege*, Domino & Socero nostro gratioso, & cum Illustri Principe, Domino *Joanne*, *Marchione Moraviæ*, Avunculo nostro charissimo, super omnibus displicentiis & dissensionum materiis, quæ inter nos sunt usque in præsentem diem alterutrum ventilatæ, ex speciali dicti Domini nostri, Domini Imperatoris Clementia, ità sumus invicem reconciliati amicabiliter & uniti: Quòd idem Dominus noster Imperator gratiosus, *Dominus noster* esse dignatur, & dictus Dominus *Marchio* Avunculus noster, bonus noster perpetuò esse debet amicus. Quamobrem animo deliberato, sano amicorum & fidelium nostrorum accedente consilio & ex certa scientia, renunciamus pro nobis & Illustribus *Friderico*, *Alberto*, *& Leupoldo*, fratribus nostris, nec non hæredibus & successoribus nostris & eorum, perpetuò omni juri, impetitioni & actioni, quas super *Regno & Corona Boëmiæ*, *& Marchionatu Moraviæ*, Terris & Principatibus eorum *in Polonia*, in terra *de Sultzbach*, & aliis terris, quas ipsi *in Alemannia* obtinent, quæ ad *Regnum Boëmiæ* spectant, & cum ipso confinant, & super omnibus aliis eorum Terris, Principatibus atque Dominiis, & eorum pertinentiis universis ubicunque sitis, quovis modo habuimus, habemus, vel habere possemus; & nominatim illi juri, quod ex parte Illustris Principis, *Dominæ Catharinæ*,

Habes aliam Renunciationem superiùs recitatam, utramque recitat Goldastes in Libro Ferdinando II. Cæsari dedicato, & cum Cæsaris scitu vulgato.

Renunciatio nomine trium fratrum Ducum Austriæ facta.

Catharinæ, prædicti Domini Noſtri Imperatoris filiæ, *Conthoralis noſtræ Chariſſimæ*, habere poſſemus. Nam ipſum jus nobis ſuffragari non debet: Niſi fortè *Dominus noſter Imperator & Dominus Marchio* memorati, & eorum hæredes maſculini ſexûs, quos habent ad præſens, vel ſint in poſterum habituri, ita decederent, quòd ipſi legitimos poſt ſe non relinquerent corporum ſuorum heredes ſexûs, ùt præmittitur, maſculini. Promittimus igitur bona fide, & ſine dolo, ſub juramento quod ſuper eo ad ſancta præſtitimus Evangelia, prædictis *Domino noſtro Imperatori ùt Regi Bohemiæ, & Domino Joanni* Marchioni Moraviæ, & heredibus eorundem, pro nobis, fratribus & heredibus noſtris prædictis, quòd nos pro prædicto *Regno & Corona Boëmiæ, Marchionatu Moraviæ*, & omnibus ſuperiùs expreſſatis, nunquam ſtabimus, verbis vel factis, jure, impetitione, vel alio quovis modo, publicè vel occultè: ſed eoſdem Dominos, Imperatorem ùt *Regem Bohemiæ, & Joannem Marchionem Moraviæ*, & eorum heredes, in præmiſſis perpetuò permittemus pacificè & liberè permanere. Promittimus etiam bonâ fide ſinè dolo, in virtute prædicti per nos præſtiti juramenti: Quòd nos *Domino noſtro Imperatori, & Domino Marchioni* prædictis, omnia privilegia, literas, & monimenta, quæ ſuper prædictis habemus, titulo hæreditario, obligatorio, pignoratitio, feudi, conceſſionis, donationis, ſeu aliis titulis quibuſcunque, etiamſi privilegia, litteræ & monimenta hujuſmodi, ad noſtram, & progenitorum noſtrorum poteſtatem, *ab Imperatoribus vel Regibus Romanis*, aut perſonis aliis, quomodolibet deveniſſent, ad plenum reſtituere & integraliter aſſignare, & nihil horum aliquo modo apud nos reſervare debemus. Si quæ aliqua privilegia, litteras, aut inſtrumenta præſenti noſtræ renunciationi contraria, aut contrarias, unquam aliquo tempore in lucem prodire contigerit; volumus, & noſtræ intentionis exiſtit, quòd nullius ſint efficaciæ, virtutis, roboris, aut momenti, ſed inutiles computentur, neque nobis heredibus & ſucceſſoribus noſtris aliquid utilitatis adducant, ſeu valeant præfato *Domino noſtro Imperatori, tanquam Boëmiæ Regi, & Marchioni Moraviæ*, heredibus & ſucceſſoribus eorum, aliquod præjudicium generare. Promittimus etiam bonâ fide, & in virtute prædicti juramenti per nos præſtiti, ſine dolo, quòd omnia ſuprà ſcripta noſtra promiſſa, firma ſemper & inviolata perpetuis volumus obſervare temporibus, & contra ea nunquam facere quovis modo, Renunciantes expreſsè ac de certa ſcientia pro nobis, fratribus, heredibus & ſucceſſoribus noſtris, omni Canonici & Civilis Juris auxilio, & omnibus *Conſtitutionibus Papalium Imperialiúmque* voluminum, Terrarum conſuetudinibus, omníque beneficio, & obſervantiæ, quibus nos contra hoc tueri poſſemus, quibúſve, vel per quæ *Domino noſtro Imperatori, ùt Regi Boëmiæ, Marchioni Moraviæ*, heredibus & ſucceſſoribus eorundem, *Regibus Boëmiæ, Marchionibus Moraviæ*, in ſuſpraſcriptis *Regni* Principatibus, terris, atque Dominiis, ullum poſſet unquam impedimentum vel periculum imminere. Venerabili Domino *Joanne*, electo, & Confirmato Eccleſiæ Gorcenſis Cancellario noſtro, & fidelibus noſtris dilectis *Alberto* de Puchheim, Supremo Dapifero Auſtriæ, *Pilgrimo* Stironone, noſtro Magiſtro Curiæ, *Purchardo* dicto Italo Elrbach, *Rudolpho* dicto Hevvrauez de Schonavv, *Rudolpho & Chunrado* de Pluemenberg, *Henrico* dicto Prunenſi, noſtræ Curiæ Pincerna, *Joanne* Loſpergario, noſtræ Curiæ Marſchalco, & aliis honeſtis Dominis, militibus, & clientibus, teſtibus ad præmiſſa, Præſentium ſub noſtro ſigillo teſtimonio literarum. Datum in campis propè *Eſslingam* A. D. 1360. proximâ die Sabbathi, ante Nativitatem Virginis glorioſæ.

Hæc tantum Carolò IV. & ejus Familiæ ſi duret promittuntur.

EPI-

EPISTOLA. LXIII.

DE MONETA.

CAROLUS QUARTUS Divinâ Favente Clementiâ Romanorum Rex ſemper Auguſtus. Et Wenceslaus DEI Gratiâ Romanorum Rex ſemper Auguſtus, & Boëmiæ Rex. 1378.

NOtum facimus tenore præſentium Univerſis. Inter ſollicitudinum Curas innumeras, quibus in ſubditorum noſtrorum commoditatibus procurandis laboribus aſſiduis involvimur & ſatagimus, illud præcipuè meditatione dignum occurrit, qualiter peculiaris *Regni noſtri Bohemiæ*, ſubditorúmque ejus ſtatus *Auctore DEO* noſtris temporibus inſtauretur, Utilitas & Reſpublica feliciter diſponatur. Sanè ejuſdem *Regni Noſtri* damnoſa diſpendia, quibus *ex levitate Monetæ communis denariorum Pragenſium* tam *in hallenſibus*, quàm in *Groſſis* hactenus uſquè ad præſens Univerſus Populus Noſter ſubjacuit, quantum Altiſſimus concedere dignatur volentes tollere; Et deſuper felicis recordationis *Illuſtris quondam Joannis Regis Bohemiæ Genitoris & Avi Noſtri Chariſſimi* ſequendo veſtigia realiter providere, animo deliberato, non per errorem, aut improvidè, ſed cum dicti *Regni Noſtri Bohemiæ Principibus, Baronibus atque Nobilibus Noſtris Fidelibus & ſubditis* pluribus Conſiliis repetitis, & habitis de certa ſcientia, ſuper ordinatione, diſpoſitione, & obſervatione *monetæ Regalis* hujuſmodi decernimus & ſtatuimus; ac præſenti pro *Nobis Heredibus & Succeſſoribus Noſtris Boëmiæ Regibus* irrevocabiliter perpetuè valituro ſancimus edicto. Quod ex nunc inantea *Magiſter monetæ Regalis Bohemiæ*, qui eſt, & pro tempore perpetuò fuerit in cudendis groſſis & hallenſibus ſubſcriptam diſpoſitionem, modum & ordinem immutabiliter tenebitur obſervare; videlicet *ad centum Marcas argenti puri, duodecim marchæ de cupro & non plus* ſuperaddantur; Et ex hujuſmodi argento *groſſi Pragenſes* cudantur, eâ bonitate grano ſive conco & pondere; ut videlicet *ſeptuaginta groſſi unam marcham argenti legalem* obſervent, & habeant in argenti pondere, & etiam bonitate. Nec per monetarios præſentes & futuros perpetuò ſic multipliciter hujuſmodi hallenſium monetatio, ſeu cuſio, ut ex hac multitudine neceſſarium ſit plures hallenſes quàm duodecim pro groſſo ſolvi, ſeu hunc meliorem duodecim hallenſibus quomodolibet æſtimari. Inſuper examinatores argenti & denariorum tam in groſſis, quàm in hallenſibus (qui Verſucher vulgariter nuncupantur) duos eſſe ſtatuimus, ad quos pertinet, & ſpectare debet, omnino providere, quòd groſſi & hallenſes legales & boni cudantur, nè ultra, quàm ſuperiùs dictum eſt additamenti quicquam aliquatenus apponatur. Horum itaque *Examinatorum* unus, videlicet *primus & principalis per nos Heredes & Succeſſores Noſtros Reges Boëmiæ ad Examinatoris officium* hujuſmodi ſtatuatur & deſtituatur prout Regiæ placuerit voluntati; Alius verò per *Barones Regni* prædicti præſertim illos, qui in ſingulis quatuor temporibus *Judicio Cridæ* præſident, vel majorem partem eorum ad idem examinationis officium ſimiliter deputetur, & ab eodem removeatur, quoties fuerit opportunum. Idem etiam *Examinator ſecundus* pro ſolario laboris ſui à Nobis & poſt Nos à quolibet *Rege Boëmiæ* pro tempore exiſtente de Regalibus pecuniis ab *Urbario Regio* qualibet ſeptimana *unam marcham groſſorum*, videlicet *quinquaginta ſex groſſos* habebit, quàm

Ex Privilegiis Regni f. 36.

Valor Groſſorum Pragenſium, & quantum de cupro addendum ſit.

Duo Examinatores monetæ in Bohemia.

Juramentum eorum qui monetam examinant.

quàm diu ſuum officium legaliter gubernabit. Hi namque ambo *Examinatores* jurabunt corporaliter, ùt eſt moris, quòd *Nobis & Succeſſoribus Noſtris Regibus* Bohemiæ, *Regno & Corona Bohemiæ*, nec non *Baronibus* Regni, pro ejuſdem Regni Republica & profectu in officio eis commiſſo fideles exiſtant, Quodque officio Examinationis argenti & groſſorum, & Hallenſium præeſſe velint, teneantur, & debeant taliter: Quòd *Groſſi & Hallenſes* juſtè & legaliter cudantur, nec exeant de moneta ſeu diſtribuantur in ea, niſi priùs per eoſdem *Examinatores* ad plenum examinati, probati, & legales reperti ſint, ſecundùm pondus, puritatem, concum ſeu granum, & bonitatem debitam ùt præfertur. In caſum verò quo non legalis & juſti ponderis groſſi ſeu hallenſes ultra ordinationem noſtram prædictam forſitan cuderentur, & negligentia, ſive culpa dictorum *Examinatorum* veniret in publicum; ſuper hoc idem quoties fuerint accuſati *coram Nobis & Succeſſoribus Noſtris* Boëmiæ *Regibus, nec non Baronibus ejusdem Regni Judicio* Cridæ ſingulis quatuor temporibus præſidentibus comparere corporaliter teneantur, & ſi per concum ſeu granum ſuper bonitate & pondere groſſorum & hallenſium ejuſmodi ordinatum defactò convicti fuerint, tanquam falſarii *digno mortis ſupplicio puniantur*; & ut falſitas argenti groſſorum & hallenſium hujuſmodi faciliùs atque realiùs agnoſcantur, ſtatuimus & volumus obſervari perpetuò, quòd quilibet *Baronum qui Judicio Crüdæ ſunt ſoliti* præſidere, unum concum ſeu granum hujuſmodi in cuſtodia ſua retineat, ad *Examinatorum* prædictorum culpam ſeu negligentiam hoc caſu, & aliorum quorumcunque falſitatem ſuo tempore realiter convincendam, & digno ſupplicio puniendam. Et nè per *Nos, Heredes & Succeſſores Noſtros* Boëmiæ *Reges* præſens ordinatio, diſpoſitio, & ſtatutum, proùt expreſſantur ſuperiùs, quæ etiam *pro Nobis Heredibus & Succeſſoribus Noſtris Boëmiæ Regibus* in perpetuum obſervari bonâ fide promittimus futuris temporibus aliquatenus immutentur; ſed potiùs, irrevocabiliter, & perpetuò perſeverent, præſentes litteras multiplicari, & *Baronibus Regni Boëmiæ* obſervandas tradi mandavimus. In præmiſſorum evidens Teſtimonium Majeſtatum Noſtrarum Sigillis de certa ſcientia roboratas. Datum *Pragæ* Anno Domini M. CCCLXXVIII. Indictione I. Quarto Nonas Novemb. *Regnorum Noſtrorum, Caroli Imperatoris* 32. *Noſtrorum verò Regis Wenceslai* præfati *Bohemiæ, Anno ſexto decimo, Romanorum verò tertio.*

Pœna mortis in eos ſtatuitur, qui deteriorem monetam faciunt.

EPISTOLA LXIV.

Hæ literæ privatæ fuerunt, & non emanarunt in publicum.

Sigiſmundi Hungariæ Regis Litteræ, quibus cedit Juri ſuo quoad Succeſſionem in Regnum Boëmiæ Joanni Duci Görlicenſi & Marchioni Luſatiæ Fratri ſuo, atque in his Literis mentio quoque fit de Succeſſione in Regnum Filiorum Regum Bohemiæ.

1388. ExPrivilegiis Regni.

SIGISMUNDUS DEI Gratiâ Rex Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, &c. Marchio Brandenburgenſis, &c. Univerſis & ſingulis Principibus Eccleſiaſticis & ſecularibus, Vaſallis, Homagialibus, Comitibus, Nobilibus, Baronibus, Clientibus, Judicibus, Magiſtris Civium,

vium, Consulibus, Juratis, Rusticis, Villanis, & Incolis Civitatum, Oppidorum, & Villarum ac Locorum quorumcunque, nec non omnibus & singulis subditis & Fidelibus Regni Bohemiæ cujuscunque status, Conditionis vel Præeminentiæ fuerint, aut quibuscunque specialibus vocabulis nuncupentur, præsentibus & futuris Nobis sincerè dilectis Salutem & omne Bonum.

Quia pridem *Serenissimo Principi Domino Wenceslao Romanorum Regi semper Augusto, & Boëmiæ Regi Illustri Fratri Nostro Charissimo* bonâ & sufficienti deliberatione præhabitâ specialiter propter singularis amoris affectum, quem *ad Illustrissimum Principem Dominum Joannem Ducem Görlicensem & Marchionem Lusatiæ Fratrem nostrum Charissimum* naturæ quadam inclinatione tenemur, ad ejus etiam honores & profectus augendos ex vinculo sanguinis obligamur, scientes indulsimus, annuimus, consensimus, & plenam ac omnimodam facultatem, potestatem & libertatem concessimus & donavimus, ut ipse *Insigne Regnum Boëmiæ*, & ejusdem *Regni Coronam*, in quo Nobis ex donatione paterna ac Successionis ordine, tanquam post dictum *Dominum Wenceslaum Fratrem Nostrum*, *Seniori Divi Imperatoris Nostri Filio* in casu quo ipsum (quod absit) legitimis Heredibus non relictis, præmori contingeret, plenum Jus competit succedendi, uni Nostrûm, videlicet inter nos & præfatum *Dominum Ducem Joannem*, qui sibi ex Nobis magis placuerit, & ad quem propriâ & speciali affectione ac liberâ voluntate trahetur sinè alterius, ex nobis & signanter Nostri reclamatione & renitentia aliquali in vita vel in morte, quomodo, vel quando sibi placuerit dare, donare, legare, & eundem ex nobis, cui legaverit seu dederit *Regnum* præfatum, coronari facere & subjectionem & fidelitatem quorumvis subjectorum *Regni Bohemiæ* sibi fieri disponere, & ordinare valeat ac possit; Prout hoc ipsum in aliis *Nostræ Majestatis Literis dicto Domino Wenceslao Fratri Nostro* datis desuper sufficientibus continetur; Idcirco in casum quo ipse *Frater Noster Dominus Wenceslaus Romanorum Rex* in vita vel in morte præfato *Fratri Nostro Domino Duci Joanni Regnum Boëmiæ* prædictum concederet, vel donaret, & non Nobis, ex tunc vos omnes in genere, vel vestrûm quemlibet in specie animo deliberato & de certa scientia, ac Nostra libera voluntate de omnibus & singulis promissionibus juramento Nobis factis, quibus Nos ex fide facta, vel alias quomodolibet ex Successionis ordine, sive Jure astricti tenemini quo quomodo absolvimus, liberos dicimus & dimittimus, ac tenore præsentium libertamus; Mandantes vobis virtute præsentium seriò, quatenus, sicut præmittitur, dictus *Dominus Wenceslaus dicto Domino Duci Regnum Boëmiæ* concederet vel donaret, quòd ex tunc ad eundem *Dominum Ducem Joannem* ad quem vos ex nunc, prout ex tunc transducimus, tanquam *verum, & naturalem & ordinarium Dominum vestrum & Heredes suos legitimos*, & ad nullum alium respectum habere, & eidem fidelitatem, Juramenta, & subjectionem facere & parere, & obedire modis omnibus debeatis. In casu verò quo vos omnes vel aliqui ex vobis præsentia mandata Nostra literalia non curaretis advertere, nec eisdem forsitan obedire, ex tunc promittimus sinè dolo bonâ fide Nostra, quòd vos omnes, & vestrûm quemlibet, dum ad Nos personaliter veneritis, aut nuncii, aut Procuratores ve-

Si moreretur Rex & Cæsar Wenceslaus, quis ei succederet in Regno Bohemiæ.

res vestri mandatum vestrum ac potestatem habentes vestro nomine venerint, de juramentis, promissionibus & fidelitatibus, quibus Nobis astricti tenemini, quocunque vivæ nostræ vocis oraculo absolvemus & liberos dimittemus. Præsentium sub Regiæ Nostræ Majestatis Sigillo Testimonio Literarum. Datum *Sempha*. Anno Domini M. CCCLXXXVIII. Die 3. Mensis Junii.

EPISTOLA LXV.

Creatio Justitiariorum seu Popravvczonum in Districtibus Bohemiæ.

Ex Codice M. S.

1402. Wenceslaus DEI Gratiâ Romanorum Rex Semper Augustus & Boëmiæ Rex. Nobili Joanni dicto Crussina de Lichtenburg Burggravio Castri Pragensis fideli nostro dilecto Gratiam Regiam & omne Bonum.

Fidelis Dilecte.

Crussina primarius justitiarius.

Officium Popravvczonum.

TRactantibus pridem super proximè præteritis quatuor temporibus, *Nobilibus Regni nostri Boëmiæ Baronibus*, circa tabulas terræ, de *Speciali Mandato* nostro ad hoc, ut in eodem *Regno nostro Boëmiæ*, pacis stabiliatur amœnitas, justitia hucusque concupita debito persistat in robore, & *Fideles Regnicolæ* sub debita tranquillitate respirent, singula per ipsos ordinata statuta, & decreta (prout in præsentibus scripta articulatim inferiùs pleniùs continentur) servare promisimus & tenere solidè pollicemur, & horum pro majoris roboris firmitate & executione efficaci exequenda, *Animo deliberato*, *Sano Baronum*, *Nobilium*, *& fidelium nostrorum accedente consilio*, *& de certa nostra scientia*, *Te Justitiarium seu popravvczonem Districtuum Græcensis*, *Chrudimensis & Mutensis* constituimus, & ordinavimus, facimus, constituimus, & virtute præsentium omnimodè ordinamus; Dantes & concedentes tibi, auctoritate Regiâ prædictâ, *plenam*, *& expressam in facinorosos*, *ac delinquentes homines exercendi*, *& puniendi potestatem*; Mandantes nihilominùs tibi præsentibus seriosè: quatenùs, ad requisitionem Cæterorum *Justitiariorum*, *& popravvczonum Regni Boëmiæ seu Civitatum*, *& Incolarum* ipsius, quoties opus fuerit, & te duxerint desuper requirendum, ipsis ad conculcandam & reprimendam maleficorum, raptorum & oppressorum dicti *Regni Boëmiæ* temeritatem inconsultam, tuâ potentiâ totis nisibus assistere debeas fideliter, & astare, quòd etiam iidem *Justitiarij* seu *popravvczones*, *ac Civitates & Incolæ* ipsarum, vice reciprocâ tibi facere debebunt, & tenentur.

Sequuntur ergo Articuli (qui cùm nihil singulare contineant, alibíque recitentur, hoc loco omittuntur) *Barones* (videlicet *Brzenko de SSvvihovv*, *Boczko de Podiebrad*, *Zdeslaus de Sternberg residens in Zageczicz & Henricus de Rosenberg* ab aliis *Dominis Baronibus* deputati) venientes ad tabulas pronunciaverunt inventiones Baronum factas in præsentia *Domini Sigismundi Regis Ungariæ*, *& aliorum multorum Baronum*, quæ inventiones factæ sunt *in monaste-*

monasterio Sancti Jacobi, Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Secundo. Sabbato, ante Dominicum Oculi, Primo &c.

Ab eodem Wenceslao Rege constituti sunt Popravvczones seu Capitanei Districtuum eodem Anno : Reginohradecensis seu Grecensis alter Capitaneus Theodoricus de Janovvicz seu de Nachod.

Bechinensis: Henricus de Rosenberg. 1402.

Ejusdem Districtûs A. 1405. *Ulricus de Novadomo, & Joannes de Austi dictus Camenicensis.*

Prachensis: Zdenko de Rozmital. Joannes de Novadomo.

Boleslaviensis: Wilhelmus de Zvvirzeticz. Joannes de Michelsperg.

Czaslaviensis: Witek de Lipnicz, Nicolaus de Ruczie. Iterum Boleslaviensis: Alsso de Dube dictus SSkopek.

Chrudimensis: Zdeslaus de Sternberg in Zageczicz. Iterum ejusdem: Andreas de Dube.

Litomericensis & Plsnensis Udalricus ab Hazmburg in Przimda. Iterum Litomericensis: Herbordus de Kolovvrat. & alio anno Joannes de Wartemberg, alias de Deczin. alio anno: Berka de Hohenstein.

EPISTOLA LXVI.

Literæ Magistri Civium, & communitatis Consulum Urbis Zacensis, quibus se obligant VVenceslao Regi Bohemiæ, quòd ei ad tempus vitæ suæ adhærere, & ipsum rebus, & corporibus suis juvare usquè ad effusionem sanguinis velint. 1405.

NOs *Magistratus Civium Judex, Scabini totaque Communitas Civitatis Zacensis*, recognoscimus, & fatemur publicè per præsentes omnibus & singulis præsentem paginam inspecturis, quòd bonâ deliberatione præhabitâ, & de certa nostra scientia *Sereniss. Principi & Domino, Domino Wenceslao Rom. Regi semper Augusto & Boëmiæ Regi Domino nostro gratiosissimo promittimus*, & bonâ nostra fide præsentibus spondemus in casu quo quispiam cujuscunque statûs, gradûs, seu conditionis extiterit, eundem *Dominum nostrum Regem* seu ipsius Regnum impedire, invadere, seu aliàs modo quocunque invadere & violentâ manu infestare vellet, quòd tunc eidem *Domino Wenceslao Regi Domino nostro gratiosissimo* & naturali contra & adversùs quoscunque rebus, & corporibus nostris, de tota nostra potentia, usque ad effusionem sanguinis assistere volumus, & ab ipso cunctæ vitæ suæ temporibus nullatenus recedere. Sic *nos DEUS adjuvet, & sancta DEI Evangelia* & sibi singulis obedire, tanquam *Domino nostro* naturali dum, & quando nos per ipsum seu suos officiales super hoc fuerimus requisiti. In horum evidentiam majus nostræ Civitatis sigillum præsentibus est appensum. Datum feriâ quartâ post Sophiæ Anno Domini M. CCCCV. Ex M. S.

Extant aliæ literæ in eandem sententiam Civitatum infrà scriptarum.

Civitatis Budvveis. Datum Anno 1405. *proximâ feriâ tertiâ ante Pentecost:*

Civitatis Glatoviensis. Datum Anno 1405. *feriâ quartâ temporum Pentecost:*

Civitatis Wodnensis. Datum Anno 1405. *proximâ feriâ quintâ ante Pentecost:*

Civitatis Piscensis. *Datum Anno* 1405. *Sabbatho proximo post festum Ascensionis Domini.*

Civitatis Siccensis. *Datum Anno* 1405. *Sabbatho ante festum Pentecost:*

EPISTOLA LXVII.

Sigismundi Imperatoris Litteræ ad Concilium Basileense. De Gratiis DEO agendis pro victoria Bohemorum adversus Taboritas. Anno 1434.

Gold.f.95. Reverendissimis ac Venerabilibus in Christo Patribus ac Dominis Sacro Sanctæ generalis Synodi Basiliensis, in Spiritu Sancto legitimè congregatis, Ecclesiam universalem repræsentantibus amicis nostris Charissimis ac gratè & syncerè nobis dilectis, Sigismundus DEI Gratiâ Romanorum Imperator Semper Augustus, &c: Hungariæ, Bohemiæ, &c. Rex, Reverendissimi in Christo Patres & Domini, Amici Charissimi & Reverendi, gratè synceréque dilecti.

HOdie horâ vesperarum confluxerunt ad nos nuncii, qui in tribus diebus, & citiùs *de Bohemia* volantissimè applicuerunt, afferentes nobis jucundissima, & felicissima nova de victoria nostrorum, & conflictu *Taboritarum* & illorum, qui aliàs in obsidione *Civitatis Pilsnensis* erant qui *per DEI gratiam*, à quo omnis procedit victoria, in planitie inter *Civitatem Gurim & monasterium Sealicz* forti bello cum modico damno nostrorum victoriosè prostrati sunt, quarum literarum aliquas originales vestris *Reverendissimis Paternitatibus* mittimus præsentibus interclusas. Hæc *Reverendissimi Patres, voluimus vestris Paternitatibus pro singularissimo gaudio cunctis Christi fidelibus* optantissimè nuntiare, rogantes cordintime, quatenùs *altissimo Domino JESU Christo* infinitas agentes gratias cum processionibus, & aliis solennitatibus, ab bonum & felicem progressum, tam felicis principii, imò veriùs medii, omni operâ atque curâ vigilare velitis, quoniam & nos similiter de agendis nil prætermittemus. Et quæcunque in futurum habuerimus, vestris Paternitatibus die, noctuque intimare curabimus. Datum *Ulmæ*, die 4. Jun.

Locus conflictus.

EPISTOLA LXVIII.

Formula Pactionum Imperatoris Sigismundi cum Bohemis, Anno 1435.

Gold.f.97. Haberman. f.138. Sigismundus DEI Gratiâ Romanorum Imperator Semper Augustus &c.

QUia *Dominus noster JESUS Christus, DEI hominumque Mediator*, salutis curam ex injuncto Altissimi, generis humani laborem sustinens atrocem, pro quo & dira pati voluit, & morte turpissimâ occumbere

bere non est dedignatus, puta, ut utraque in unum repararet. Cujus quidem exemplo, velut Magistri & Ducis peroptimi ex dignitate Imperiali, nobis ab Universorum Domino dispositâ, & commissâ, bonum pacis & veritatis, atque concordiæ amplexantes, cum post quædam Compactata, inter *Legatos Sacri Concilii Basiliensis*, ipsumque *Regnum Boëmiæ*, *& Marchionatum Moraviæ*, *in Praga* scripta & consignata recessum est, ut aliis bene dispositis & deductis, pro Regni *Boëmiæ & Marchionatûs Moraviæ* expurgatione, per *Sacrum Concilium Basiliense*, nostramque prudentiam Imperialem, uti meliùs fieri poterit, provideatur. Adhuc tamen, quia difficultates variæ, inter *Legatos Sacri Concilii Basiliensis* parte ex una & *Generosos ac Nobiles*, *Strenuos*, *famosos*, *Reverendos & prudentes nuncios*, *nomine Regni Boëmiæ* pridem ad nos *in Brunnam* destinatos parte ex altera, ortæ fuissent & crebrò pullulassent: Animum, cor simul & humeros, curæ diligentis & sollicitudinis anxiæ supposuimus, pondus diei & æstus ferentes; ut divisa in unum, adversa in consona, aspera in plana, & longè distantia in combinata, simul pariterque in Sanctam, & beatam reduceremus unionem. Cùm nos pacem & tranquillitatem ipsius *Regni* (quod semper amavimus atque coluimus) cordintimè affectantes, volentes futuras dissensiones, & controversias, quibus populus subditus posset quomodolibet concitari, convenientibus remediis prævenire, nonnullisque remanentiis, quibus in *Compactatis* pro pace Regni, & omnium circumjacentium Nationum & totius *Populi Christiani* ac salutis innumerabilium animarum, *In nomine Domini*, notum facimus universis & singulis, quòd ad infrà scriptas conclusiones consensimus, & præsentibus consentimus.

Concordia Sigismundi Imp: cum Regno Bohemiæ.

Conditio prima.

I. Quod beneficia non conferantur per extraneos *in Regno Boëmiæ & Marchionatu Moraviæ*, sed omninò jus collationis eorundem ad *Regem Boëmiæ* incolásque *Regni Boëmiæ*, *& Marchionatus Moraviæ*, perpetuò debet pertinere.

II. Personæ etiam *spirituales*, *& seculares*, *extra Regnum & Marchionatum* nec citabuntur, nec judicabuntur, sed una quæque persona jurisdictionibus sibi præfecti præpositi in præfatis *Regno & Marchionatui* subjecta erit, & contenta & de eadem gaudebit, Libertatibus tamen *ArchiEpiscopatus Pragensis*, *in Privilegiis* in via Appellationis à sibi subjectis Episcopatibus salvis & illibatè conservatis. *Secunda.*

III. Insuper communicantes *sub una specie* in sæpè tactis *Regno & Marchionatu*, nè confusa sequatur commixtio, contrà proprias eorum voluntates non sustinebuntur, sed duntaxat in locis, in quibus *Communio duplicis speciei*, temporibus retroactis non servabatur, sustinebuntur. *Tertia.*

IV. Et ut materia occasioque litium auferatur, loca omnia, & singula Ecclesiarum, populique parochiarum signabuntur, in quibus & à quibus *communio duplicis speciei* in praxi servabitur. *Quæ quidem consignata in littera speciali in robur & perpetuam rei memoriam*, *sigillo nostræ Majestatis munietur.* *Quarta.*

V. Sed & hoc volumus, ut per *Dominos* Bohemos, *Generosos*, *Nobiles*, *Strenuos*, *Famosos*, *Pragam & Civitates alias*, unà cum *Clero ArchiEpiscopus Pragensis* unà cum aliis *Episcopis titularibus* eligantur, qui aliàs dicuntur *Suffraganei*, qui quidem & lecti per nostram dispositionem debitam solicitudinem pariter & curam, confirmabuntur, & in *Episcopos* consecrabuntur, absque quavis pro *Confirmatione*, *pallii exhibitione*, aut etiam Notariis, persolutione. *Quinta.*

tione. Et totus *Clerus Diœcesis Pragensis* subjici ipsi *ArchiEpiscopo*, *per præfatos Dominos* electo, tenebitur obedire.

Sexta. VI. *Scholares Diœcesis Pragensis*, utrique tam *sub una*, quàm *sub utraque* communicantes specie, habilitate, & idoneitate ipsorum præsuppositâ ad sacros ordines promoveantur, & ordinentur: nihil tamen per hoc causæ & praxi Communionis eorum derogando. Tamen quia licentia *per Sacrum Concilium Basiliense*, omnibus tam in *Regno* quàm *Marchionatu Moraviæ* constitutis, dabitur, sub utráque specie communicandi, *Episcopi Olomucensis* scilicet, & *Luthomislensis*, populum laicalem, desiderantem *sub utráque specie* tenebuntur communicare promovebúntque scholares, & ad sacros ordines consecrabunt, habilitate eorum præsuppositâ, qui vellent populum laicalem sub utrâque specie communicare. Et disponere tenebuntur *Sacerdotes* ad loca suarum Diæcesium, in quibus præfata communio annis elapsis servabatur, qui sic populum ut præmittitur, *sub utráque specie* communicabunt & plebani, si qui ad proprias redire cum scitu & consensu sui Diæcesani, voluerint parochias, populum *sub duplici specie* communicabunt, qui populus sic communicabit, & in locis in quibus præfata servabatur communio. Quod si non fecerint, non sunt tolerandi, sed alii qui *sub duplici specie* communicarent populum *laicalem, per Diœcesanum* vel per alios ad quos pertinet in loca illorum substituendi. *Ista nos tenere præsentibus affirmamus, & pollicemur in verbo Cæsareo, præfatis ambasiatoribus ac Regno* Bohemiæ *& Marchionatui Moraviæ* quod in omnibus & singulis suprascriptis capitulis cum eis *remanebimus, volumusque*, ut *per nos & nostros successores* in futurum pro perpetuo, singula eis teneantur & plenè conserventur. Nos quoque apud *Sacrum Concilium, ac Dominum nostrum summum Pontificem*, & alibi ubicunque expediens fuerit, omnem operam, & curam adhibebimus, ut præfati articuli suum effectum realiter sortiantur. Nec in *Regno* nostro ac *Marchionatu* aliter fieri permittemus. Quin imò si quis *Regnum*, *& Marchionatum* in his turbare quomodolibet attentaverit, ipsis pro executione eorundem effectualiter assistemus, dolo & fraude cessantibus quibuscunque. Datum &c.

EPISTOLA LXIX.

Copia Mandati ad subditos Regni Bohemiæ & Marchionatûs Moraviæ pro pace servanda, Anno 1436.

Goldast. f. 180. in Appendice Documentor.

Nos Alsso de Rysemburg, aliàs de Wrzestiovv, Gubernator Regni Bohemiæ, Barones, Nobiles, Milites, Clientes, Praga Civitas & cæteræ Civitates, Generalem Congregationem inclyti Regni Bohemiæ & Marchionatûs Moraviæ facientes & repræsentantes. Universis & singulis subditis & incolis præfatorum Regni & Marchionatûs, cujuscunque statûs & conditionis existant, qui sunt de parte nostra affectus omnis boni, vario cum genere complacendi præporrectis.

CUm propter aliquas difficultates circa materias fidei, & *quatuor articulorum* exortas, inter nos & convicinos nostros, tam extra quàm intra *Regnum & Marchionatum* Consistentes, bella diutiùs fuerint agitata,

& jam

& jam per DEI gratiam inter legatos *ſacri generalis Concilii* & generalem *Congregationem dicti Regni*, ſit facta concordia, & nos pacem, qui promiſimus pro dictis cauſis & articulis ſuſcipere, & inire volentes cum univerſo *Populo Chriſtiano*, ſive intra *Regnum* ſive extra ſiſtente, per fidem & honorem noſtrum, omni dolo & fraude ceſſante, ſuſcepimus. Idcirco vobis omnibus & ſingulis per præſentes præcipiendo mandamus, quatenus bonam, Chriſtianam, firmam, & perpetuam pacem ſervetis & teneatis. Et ipſis ſuprà dictis & vicinis, tam intra quàm extra *Regnum* illam nullatenus violetis, ſeu violari permittatis: ſed faciatis à veſtris omnibus firmiter obſervari. In horum fidem & teſtimonium has literas noſtras *Sigillo Regni Bohemiæ* fecimus communiri. Datum in *Iglavi*a XII. die Menſis Julii, Anno Domini M. CCCCXXXVI. data eſt autem hujus mandati Copia *Dominis Legatis*, præſente Imperatore, XV. die Auguſti, *Iglaviæ* eodem anno.

EPISTOLA LXX.

Salvus Conductus datus à Cæſare Friderico Bohemis, ut Comitia Viennæ celebrare poſſint. 1447.

Fridericus DEI Gratiâ Romanorum Rex ſemper Auguſtus, Auſtriæ, Stiriæ, Carinthiæ, & Carniolæ Dux, Comeſque Tyrolis. M. S. Codex B. f. 398.

NOtum facimus tenore præſentium univerſis: quia Magnifici Barones, Nobiles, Milites & Clientes, Civitates, & communitates inclyti Regni Boëmiæ, per ſuos Nobiles Oratores, ex parte totius *Regni*, nobiſcum hîc *Viennæ* conſtitutos, cum noſtra Majeſtate, de dieta Generali ad feſtum *Sancti Michaëlis* proximè futuri in Civitate Viennenſi celebranda præſentialiter concluſerunt, & convenerunt, ad quam quidem Dietam ex ipſo inclyto *Regno* quàm plurimi, *Barones*, *Nobiles*, *Milites*, *Clientes*, *Civitatum & Communitatum Oratores*, dante Domino, ſunt acceſſuri. *Nos* autem volentes, ut ipſi omnes in terris noſtris plenâ libertate, & ſecuritate gaudeant, & fruantur, *Nobilibus* Ulrico de Roſenberg, Meinhardo de Nova Domo, Alſſio de Sternberg, Georgio de Kunſtat & de Podiebrad, Nicolao Zagiecz de Hazenburg & de Coſt, Haſskoni de Waldſtein, & Hinkoni Cruſſina de Lichtenburg, Zbynkoni Zagiecz de Hazenburg, Joanni de Novadomo & de Telcz, Hynkoni dicto Kruſſina de Svvamberg, Wenceslao de Michalovvicz, Joanni de Rizmberg aliâs de Rabie, Joanni de Dieczin, & Burjan de Kutſſtein, Henrico de Duba & Lippa, Alſſio de Zieberg, Borſſoni de Oſſek, Wilhelmo de Riſenberg & de Svvihovv, Georgio de Dube, & de Wiſenburga, Wilhelmo & Alſſio de Ssumburga, Joanni & Henrico de Straz, Henrico de Michalovvitz, Joanni de Potenſtein & de Zampach, Hynkoni de Waldſtein & de Skal, Blankſſteino de Bleikſſtein, Joanni dicto Zagimacz de Kunſtat, Zdenkoni de Rozmital, Jaroslao dicto Plichta de Zyrotin, Dietrzichoni de Janovvicz & de Chlumetz, Henrico de Kolovvrat, Jenczoni de Janovicz & de Petersburg, Wilhelmo de Ilburg, Joanni de Guttſtein, Joanni dicto Kolda de Zampach & de Nachod, Joanni de Kolovvrat & de Bezdruzicz, Henrico dicto Berka de Dube, Kunſſio dicto Rozkoſs

Barones Bohemiæ enumerantur.

de Duba

de Duba residenti in Kostelecz, Baronibus; Ac strenuo Joanni de Russinovv Capitaneo Districtûs Czaslavviensis, & Consilio sibi deputato; Dietrzichoni de Miletinka Capitaneo Districtûs Hradeczensis, & Consilio sibi deputato; Joanni de Suticz Capitaneo Districtûs Gurimensis & consilio sibi deputato; Bohussoni de Postupicz Capitaneo Districtûs Chrudimensis, & Consilio sibi deputato; Jacobo de Wrzesovvicz Capitaneo Districtûs Lithomierziczensis & consilio sibi deputato; Joanni de Smirzicz, Przibikoni de Klenovv, Nicolao dicto Trczka de Lippa, Zdenkoni de Postupicz, Bedrico de Straznicz, Joanni dicto Pardus de Hradek, Nicolao & Joanni fratribus de Lobkovvitz, Petro & Wenceslao de Svvoyssin, Wenceslao dicto Czarda de Petrovvicz, Joanni de Miliczin residenti in Lesscztna, Militibus & Clientibus, ac providis & circumspectis Civibus *Antiquæ*, *Novæ*, *& Minoris Pragensis*, Montium Kutnis, Grecensium super Albea Zaczensium, Plsnensium, Taborensium, Budieiovensium, Glattovviensium, Lithomerzicensium, Kurzimensium, Lunensium, Slanensium, Berauneusium, Austensium, Piesczensium, Wodnianensium, Brodensium Bohemicalis, Coloniensium, Nymburgensium, Tustensium, Austensium super Albea, Civitatum, ac aliis Baronibus, Nobilibus, Militibus, Clientibus & Civitatibus, qui per ipsum *Regnum* in legatione mitterentur, aut qui à se ipsis ad hujusmodi dietam venire deliberarent conjunctim seu divisim, sive sint spirituales, sive seculares personæ, usquè ad numerum mille Equorum, & totidem personarum, nostrum salvum & securum damus & impartimur conductum, ac integram libertatem: itâ quòd hujusmodi Barones, Nobiles, Cives & Oratores, cum eorum familiaribus & Comitiva usquè ad numerum prænotatum, ad præfatam *Civitatem Viennensem* super festo Sancti Michaëlis memorato, vel etiam antè, dum eis illud litteris nostris insinuaverimus pro celebratione hujusmodi dietæ, accedere, venire, omniáque negotia necessaria & opportuna tractare ac practicare, illisque conclusis, vel non conclusis ad ipsorum propria, securi & liberi valeant remeare, salvis omnium ipsorum rebus pariter & personis, quem quidem salvum conductum promittimus ipsis sub verbo nostro Regio firmiter tenere & observare à data præsentium, usquè festum *Sanctæ Catharinæ*, proximè venturum, ac manifestè observari facere, per omnes nostros officiales, servitores & subditos, dolo & fraude cessantibus quibuscunque; Mandamus igitur Vobis universis, & singulis *Baronibus, Nobilibus, Militibus, Clientibus, Civitatibus, Oppidis, Villis & Rectoribus earundem, Castellanis & Officialibus* cæterisque subditis nostris, quatenùs præfatos Barones, Nobiles & cæteras personas quascunque ad dietam hujusmodi huc accessuros, in eorum adventu, mora, ac reditu nequaquam impediatis, seu molestetis, quâm potiùs easdem promoveatis, adjuvetis & hospitia ac cetera libertatis beneficia impendatis, providentes eis, dum per eos, aut eorum parte desuper inquisiti fueritis, de salvo & securo conductu, secùs non facturi, nostro regio sub favore, & quemadmodum nobis volueritis singulariter complacere. Præsentium sub nostri Regalis sigilli appensionis testimonio literarum. Datum *Viennæ* Die Dominicâ antè festum Sancti Valentini. Anno Domini M. CCCCXLVII. Regni verò nostri Anno VII.

Civitates enumerantur.

Tempus Dietæ assignatur.

Ad Mandatum Domini Regis:

D. Caspar. Cancellarius Referebat.

EPI-

EPISTOLA LXXI.

Juramentum Regis Ladislai, in limitibus Regni præstitum. Anno 1453. Gold. in Append. Doc.

NOs Ladislaus DEI Gratiâ Electus Bohemiæ Rex, Ingressuri, à quo suscepti sumus, Bohemiæ Regnum, juramus, & pollicemur, primò DEO Omnipotenti simul ac omnibus Regni Bohemiæ incolis, curam nos habituros, tutaturósque utrumque tam Ecclesiasticum, quàm Politicum statum, universámque Regni communitatem: Ipsósque in libertatibus, Juribus, Rescriptionibus, Privilegiis, Statutis, consuetudinibus &c. conservaturos. Neque ullo pacto Regni limites, unà cum pertinentibus, nos attenuaturos, quin potiùs omnibus viribus nostris dilataturos, augmentaturos, & quidquid insuper acturi sumus, omne in honorem, & bonum publicum Regni promoturos, Prædecessorum nostrorum Regum Bohemiæ in omnibus Regno profuturis vestigiis, inhæsuri. In quibus nos adjuvet DEUS Tri-unus cum omnibus Sanctis &c.

EPISTOLA LXXII.

Confœderatio Friderici Tertii, Imperatoris cum Georgio Rege Boëmiæ, Anno Millesimo Quadringentesimo Quinquagesimo Nono. Anno 1459.

Fridericus Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus, Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c. Rex ac Austriæ, Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ Dux, Comes Tyrolis &c.
Et Georgius DEI Gratiâ Boëmiæ Rex, Marchio Moraviæ, Silesiæ, & Lucenburgensis Dux, & Lusatiæ Marchio &c.

REcognoscimus, & notum facimus tenore Præsentium universis: quòd attendentes quid, & quantum pacis unionis, & amicitiarum fœdera: *Sacro Romano Imperio, ac aliis Regnis, & Principibus nostris,* quæ invicem confines existunt, & ipsorum inhabitatoribus fructûs afferant, *Concordiæ Principum bona.* præsertim cùm orbis *Dominus Imperator,* videlicet *Augustus & Principum suorum potissimus, & Elector, Rex scilicet Boëmiæ,* se mutuò *auxiliis, consiliis, favoribus, & ligis* prosequuntur, sano nostrorum Consiliariorum, & fidelium accedente Consilio, & deliberatione maturâ præviâ atque pro nostro, & nostrorum utrinque subditorum incremento, *ligas, uniones, amicitias, pacisque fœdera inivimus,* atque præsentibus firmiter inimus in hunc videlicet modum: quod si à quospiam cujuscunque præeminentiæ, statûs, gradûs, dignitatis, conditionis meritíve fuerit, nos, aut alterum ex nobis molestari, inquietari seu turbari, quovis modo, ordine, & quæsito colore, in Regnis,

Dominiis, honoribus, dignitatibus, & ſtatibus noſtris, aut conſpirationes, conjunctiones, conventicula, & alia quæcunquè in damnum, & offenſam, & perturbationem noſtram, aut alterutrius noſtrarúmque ditionum, quidquid fieri, ſeu attentari contingeret, quòd extunc quilibet ex nobis ad requiſitionem alterius Læſi, aut quomodolibet inquietati, & eidem Læſo, ſeu inquietato *Conſilio*, *auxilio*, *adjutorio*, *& favore realiter*, & cum effectu ad propulſandum, & oppugnandum hujuſmodi injuriam, & moleſtiam, aſſiſtere debebit toties, quoties id neceſſarium fuerit, & opportunum. Et ſi, quod abſit, inter nos ambos aut noſtros differentia quovis modo inantea oriretur, & quod in eum eventum differentiarum hujuſmodi deciſio, amicabiliter, aut per juſtitiam in defectum amicabilis compoſitionis, per *Conſiliarios*, *Principes ipſius rei*, ad requiſitionem conquerentis expeditè fiat, & eam fieri Principi requiſitus efficaciter procuret, dolo, & fraude in his procul amotis; quemadmodum, *& nos id facturos*, *verbis noſtris Imperiali*, *& Regio*, *bonâ fide*, *ac jure jurando firmavimus.* In omnibus tamen prædictis *Sanctiſſimo Domino noſtro Papâ*, *& ſede Apoſtolicâ duntaxat exceptis.*

Conditiones fœderis.

Harum teſtimonio literarum noſtrorum *Imperialis*, *& Regalis* ſigillorum appenſione munitarum. Datum *Brunnæ*, Die ultimâ Menſis Auguſti Anno Domini M. CCCCLIX. noſtri *Friderici Imperatoris* Annorum Imperii Octavo, Regnorum autem noſtrorum Romani Vigeſimo, & Hungariæ &c. Primo. Noſtri verò *Georgii Regis Boëmiæ &c.* Regni ſecundo.

EPISTOLA LXXIII.

Friderici III. Romanorum Imperatoris Literæ ad ſupplicationem humilem Georgii Bohemiæ Regis, quibus confirmat omnia, & ſingula Regum & Regni Bohemiæ Privilegia.

FRIDERICUS Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ Rex, ac Auſtriæ, Stiriæ, Carinthiæ, & Carnioliæ Dux, Dominus Marchiæ Sclavoniæ & Portûs Naonis, Comes in Habſpurg, Tyrolis, Pherhetis, & in Kyburg, Marchio Burgoviæ, & Landgravius Alſatiæ.

1459.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ex MM.SS. Privilegiis Regni. Haberfelt. f. 69.

OMnipotens DEUS, Conditor univerſi ad hoc *Cæſareo & Regali* Titulis decoravit nomen noſtrum; ut ad gloriam, honorem & felicia incrementa procuranda tendamus illorum, qui ſuis ampliſſimis virtutibus tam prudentiâ, lucubratione, quàm induſtriâ, per multiplices magnificos eorum actus meruerunt, Divinâ diſpoſitione ad *Regiam dignitatem* ſublimari, ac in ſolio *Regio* cæteris præſidere. Sanè ad noſtræ Celſitudinis Imperialem Sereniſſimus ac Illuſtriſſimus Princeps *Georgius Bohemiæ Rex*, *Affinis noſter chariſſimus Sacri Romani Imperii Archipincerna*, *atque Princeps Elector* accedens præſentiam Nobis humiliter ſupplicavit; Quatenus ſibi uti *Regi Bohemiæ*, & eidem *Regno* atque *Coronæ Bohemiæ* omnia & ſingula eorum

Privile-

Privilegia, Jura, Literas, Libertates, Gratias, Immunitates, Donationes, Concessiones, & Indulta à Divis Regibus & Imperatoribus Romanorum Prædecessoribus Nostris ipsius, Regi Bohemiæ & Regno Bohemiæ data & concessa, seu datas & concessas de *Nostræ Imperialis Majestatis Clementia* confirmare, ratificare, & approbare dignaremur gratiosè. Nos igitur supplicationibus hujusmodi, utì rationi consentaneis benigniùs inclinati, animo deliberato, sanóque *Nostrorum & Imperii Sacri Principum, Comitum, Baronum, Procerum*, atque fidelium ad hoc accedente consilio, ac de certa *Nostra scientia* prænominato *Georgio Regi Bohemiæ*, & dicto *Regno* omnia & singula eorum *Privilegia, Jura, Literas, Libertates, Gratias, Immunitates, Donationes, Concessiones, & Indulta à præfatis Prædecessoribus Nostris in Imperio Regibus ac Regno Bohemiæ* data & concessa, datas & concessas; Nec non laudabiles consuetudines dicti *Regni Boëmiæ Authoritate Nostrâ Romanâ, Cæsareâ, & de Nostra Imperialis Potestatis plenitudine confirmavimus, ratificavimus, approbavimus, atque innovavimus, & tenore præsentium confirmamus, ratificamus, approbamus, atque innovamus, decernentes atque volentes, & hoc Cæsareo Nostro statuentes edicto*, & omnia & singula in omnibus & singulis suis punctis, *Articulis, Clausulis, prout de verbo ad verbum scriptæ seu scripta sunt*, ac si tenores omnium præsentibus forent specificè inserti, etiam si talia forent, de quibus aut Jure vel consuetudine in præsentibus fieri deberet mentio specialis. Nec non laudabilis ipsius *Regni Boëmiæ consuetudines* etiam ex nunc inantea habere totius roboris firmitatem, & municipalibus statutis seu edictis, editis seu edendis, in contrarium facientibus, seu facere volentibus non obstantibus quibuscunque, quibus omnibus & singulis, ac si nominatim ac specificè de verbo ad verbum præsentibus inserta, seu insertæ forent *Auctoritate Nostrâ Romanâ Cæsareâ*, & de plenitudine potestatis ejusdem derogatum esse volumus, per præsentes, supplentes nihilominus omnem defectum, si quis ex defectu verborum, sententiarum obscuritatis, & solemnitatis omissæ compertus fuerit quomodolibet in præmissis. Mandamus igitur universis *Nostris, & Imperii Sacri Principibus Ecclesiasticis & secularibus Comitibus, Baronibus, Nobilibus cæterisque Nostris & Imperii Sacri, ac dicti Regni Bohemiæ* subditis, & Fidelibus dilectis, nè dictum *Georgium Regem, ac Inclytum Regnum Boëmiæ* in ejusmodi eorum *Privilegiis, Juribus, Literis, Libertatibus, Gratiis, Immunitatibus, Donationibus, Concessionibus & Indultis* de cætero molestent, perturbent, inquietent, seu molestare, perturbare, aut inquietare præsumant, seu aliquis eorum præsumat; sed illis pacificè, aut quietè uti, frui, & gaudere permittant. Nulli ergo omnino liceat hanc Nostræ Imperialis Confirmationis, ratificationis, approbationis, innovationis, Decreti, atque Mandati paginam infringere, vel ei ausu temerario quovis modo contraire; Si quis autem hoc attentare præsumserit, Nostram, & Imperii Sacri indignationem ac pœnam amissionis *mille Marcharum auri puri* pro unâ Nobis, sive ærario fisci Nostri, & aliâ, medietatibus prænominato *Regi Bohemiæ* irremissibiliter applicandarum toties, quoties contrà factum fuerit, incurrere volumus ipso facto.

Regni Boh: Privilegia & consuetudines generatim confirmat Imperator.

Signum Serenissimi Principis & Domini Friderici Tertii Romanorum Imperatoris semper Augusti Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ Regis, ac Austriæ, Stiriæ, Carinthiæ, & Carnioliæ Ducis, &c. Præsentium sub nostri Imperialis Majestatis sigilli Testimonio Literarum. Datum Brunæ. *Die ultimâ mensis Julii. Anno Domini* 1459. *Regnorum Nostrorum Romani* 20. *Imperii* 8. *Hungariæ verò primo.*

EPISTOLA LXXIV.

De Diminutione Jurium Regum Bohemiæ, Romanorum Regibus præstandorum, & ubi Regalia suscipere debeant, ac Feuda, Friderici III. Romanorum Imperatoris Aurea Bulla.

Fridericus Divinâ Favente Clementiâ, Romanorum Imperator semper Augustus, Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ Rex, & Austriæ, Stiriæ, Carinthiæ, & Carniolæ Dux, Dominus March: Sclavoniæ, ac Portus Naonis, Comes in Habsburg, Tyroli, Ferretis, & in Kyburg, Marchio Burgoviæ, & Landgravius Alsatiæ.

Ad perpetuam rei memoriam.

M.S. Privileg. Goldast. f. 109.
Laus Fortitudinis Bohemorum.

INsignis Bohemiæ Corona Cæsareæ Celsitudinis honori, faustóque statui, totis viribus & vigilando, adeò fidelis, & obsequens semper extiterat, ut non immeritò plurimis privilegiis, libertatibus, & gratiis, ultra alios Illustres Sacro Imperio subditos, à Romanorum Principibus meruerit honorari, sed & hactenus Inclytam Sedem Imperialem venerari, ùt decet, & tueri haud destitit. Hac itaque tempestate, postquam *Cives Viennenses*, & nonnullos *Nobiles Ducatûs Nostri Austriæ* subditos nostros debitæ subjectionis immemores, & præstitæ fidelitatis Sacramenta violantes non sinè magna injuria nobis rebellare, & se insolenter opponere, ac *crimen læsæ Majestatis* incurrere non puduit, ex tunc *Serenissimus Bohemiæ Rex* affinis noster carissimus, cum Regni sui *Proceribus*, *Baronibus*, *Nobilibus*, & aliis Regnicolis quantocyus arma coadunare potuit, Nobis ad ferendum auxilium, præsidiúmque, *Austriam* potenter, gratè, & opportunè advenit, ubi de manibus infidelium nostrorum subditorum hostium immanium, felicibus auspiciis saluti, & liberationi Nostræ, prono animo subvenit. Quo profectò erga *Nos*, & *Imperium Sacrum amoris*, & benevolentiæ non mediocris præstitit argumentum; pro quo quidem tanto beneficio *Nostræ Cæsareæ sublimitati* impenso, non indignum censuimus, nominatum *Bohemiæ Regem*, *Regnum*, & *Regnicolas* dignâ remuneratione & consolari, & honorare, ut munificentiæ nostræ singulari gratiâ præventi ad parendum magìs, & Imperio Sacro magìs benevoli reddantur. Ideo non per errorem, aut improvidè, sed animo deliberato, sano, *Principum*, *Comitum*, *Baronum*, *Nobilim*, & *aliorum fidelium nostrorum accedente consilio, ex certa scientia nostra, authoritate Imperiali*, de plenitudine *nostræ Cæsareæ potestatis*, ipsi *Regno Bohemiæ*, & *Regi* ejusdem, infrà scriptas gratias, perpetuis duraturas temporibus, damus, donamus, conferimus, & gratiosiùs elargimur.

Viennenses Cives rebellant Friderico III. quem alij vocant Fridericum IV.

Privilegia Regibus Bohemiæ ex gratitudine concessa.

Primò, ut dum Rex R*omanorum*, *aut Imperator futurus*, pro tempore existens, pro suscipiendis *Imperialibus Infulis in Urbem Romanam* proficiscetur, Rex *Bohemiæ* non teneatur, ùt antea, eidem dare, & mittere nisi *centum quinquaginta armatos*, aut *Marcas argenti totidem*, quamvìs superiori tempore *trecentos armatos* dare, aut tot argenti marcas deponere fuerit astrictus.

Item,

Item, quòd *Rex Bohemiæ ad Curiam Imperialem* vocatus, aut requisitus, salvóque conductu, prout moris est, provisus, venire aliàs non debeat, nisi *Romanorum Regem, aut Imperatorem* apud *Norimbergam, aut Bambergam Curiam Imperialem* haberi contigerit celebrare. Item, dum *Rex Bohemiæ à Rege Romanorum* seu *Imperatore Regalia,* seu Investituram cum solemnitate, & Banderiis sibi conferri petierit, ut solemnitatibus expletis *Banderia* ipsi Regi minimè læsa, fracta, aut lacerata restituantur, cum quibus hospitium suum à solio *Cæsareæ Majestatis* revertatur. Item *Regi Bohemiæ* ad suscipienda sua Regalia proficiscenti per *Regem, aut Imperatorem Romanorum* eundi, ac ad *Regna, terras, & Dominia sua* redeunti de salvo conductu provideatur. Item, quòd *Rex Bohemiæ* Investituram, & Regalia sua suscipere non teneatur, nisi in metis, vel finibus Regni sui, aut finitimis locis, *decem vel quindecim milliaribus Alemannicis à Regno suo, & Dominio distantibus.* Item, dum per *Romanorum Regem, aut Cæsarem Capitaneus, vel Capitanei per Sacrum Romanorum Imperium* constituentur, ex tunc idem *Capitaneus, sive Capitanei de subditis Regis Bohemiæ* se nullatenus intromittere debebit, vel debebunt, quin imò potiùs præfato *Bohemiæ Regi* apud suos subditos præcipiendi authoritas salva permaneat, prout hactenus fieri consuetum est, & observari. *Compendium Privilegiorum Regum Bohemiæ.*

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc donationis, concessionis paginam nostrarum gratiarum, donationis, & concessionis quovis modo infringere, aut ei ausu temerario quomodolibet contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumserit, Indignationem nostram Imperialem gravissimam, & pœnam mille Marcarum auri puri, & optimi, toties, quoties contrarium fecerit, se noverit irremissibiliter incursurum, quarum medietas fisco nostro Imperiali, reliqua verò *Bohemiæ Regi* erit applicanda.

Signum *Serenissimi Principis, ac Domini Domini, Domini Friderici III. Romanorum Imperatoris semper Augusti, Hungariæ, Dalmatiæ &c.* Regis, ac Austriæ, Styriæ, Carinthiæ, & Carniolæ Ducis, & præsentium sub Aurea Bulla Typario nostro impresâ testimonio literarum. Datum in *nova Civitate*, Die 21. Mense Decembri. Anno Domini M. CCCCLXII. Regnorum nostrorum Romani vicesimo tertio, Imperii undecimo, Hungariæ quarto.

Extant & aliæ literæ ejusdem Friderici sub sigillo Majestatis suæ in simili per omnia, quarum Datum Norimbergæ Forensi, undecimâ die Mensis Decembris, Anno 1462.

EPISTOLA LXXV.

Renovatio Confœderationis cum Rege Franciæ. Anno 1464.

Universis has literas inspecturis. Nos Hugo de Bournasel Miles, Dominus dicti loci de Bournasel, & de Lapadie Senescallus Tholosanus, & Albinensis, & Rubertus Biote, Dominus de Laroque, & de Monstreul, Magister Requestarum hospitii, Consiliariiq; Christianissimi Domini Ludovici DEI Gratiâ Francorum Regis, Domini nostri supremi, Commissariique & Deputati, Goldast. in Appendice Documentor. f. 112. 1464. *Legati ab utroque Rege missi.*

putati, pro parte ejuſdem Domini noſtri Regis, per ſuas patentes literas tenore ſequenti:

Ludovicus D. G. Francorum Rex, dilectis, & fidelibus Conſiliariis noſtris, Hugoni de Bournaſel militi, Domino dicti loci de Bournaſel, & Labadiæ, Seneſcallo noſtro Tholoſano, & Albigenſi, & Magiſtro Roberto Biote, Domino de Laroquo, & Monſtreul, Magiſtro Requeſtarum hoſpitii noſtri ſalutem, & dilectionem.

Conſiderantes, quòd cùm inter Inclytæ recordationis *Francorum Reges Chriſtianiſſimos, noſtros Prædeceſſores, & Sereniſſimos, inclytóſque Bohemiæ Reges*, Ligæ, Confœderationes, & amicitiæ per longa tempora hactenus firmæ, inviolabiléſque extiterint, & nuper *Nobilis Baro Albertus de Poſtupitz, Marchionatûs Luſatiæ Advocatus, & ſtrenuus, ac egregius miles Antonius Marini de Gracioli, Conſiliarii, Ambaſiatores, & Oratores chariſſimi, & dilectiſſimi Fratris Noſtri Georgii Regis Bohemiæ*, ad nos deſtinati, cum poteſtate ſufficienti, nobis verbo expoſuerunt, prædictum Fratrem noſtrum, renovationem, ac continuationem prædictarum ligarum, amicitiarum, & fraternitatum, deſiderare: Nos in re tam laudabili, & Reipubl. Chriſtianæ congrua, Regibúſque ac ſubditis noſtris, hinc inde profutura; ſimili voto concurrere cupientes, confidentes ad plenum de veſtris fidelitate, & diligentia, probitate, & induſtria, *vos Procuratores noſtros Generales*, & nuncios ſpeciales facimus, conſtituimus, creamus, ac etiam ordinamus per præſentes, dantes per eaſdem vobis plenam, & liberam poteſtatem, nomine noſtro cum prædictis Oratoribus *chariſſimi Fratris noſtri Bohemiæ Regis*, ligas, pacem, fœdera, & uniones jam dictas, dudum habitas, inter *dictas Domus Illuſtriſſimas Franciæ, & Bohemiæ* innovandi, faciendi, agendi, ordinandi, concludendi, & diſponendi, innovatas, factas, ordinatas, concluſas, & diſpoſitas, literis, pactis, juramentis, promiſſionibus, ſponſionibus, & aliis juris, vel facti clauſulis, opportuniùs conſummandi: & quæ nos cum præfato noſtro *Fratre chariſſimo Bohemiæ Rege*, ſi præſentes eſſemus, faceremus, ageremus, & firmaremus, pro bono, & feliciſſimo ſtatu Regnorum Chriſtianorum, Reipub. fidei, ac Orthodoxæ, prout vobis meliùs, expeditiùs, & utiliùs videbitur expedire; promittentes nihilominus bonâ fide, & verbo noſtro Regio ratum, gratum, firmum & acceptum nos, pro nobis, & ſucceſſoribus noſtris *Regibus Franciæ* habituros quicquid per vos in præmiſſis ordinatum, actum, factúmque fuerit, & concluſum. Datum in *villa de Dieppe* die 14. Menſis Julii. Anno Domini 1464. & Regni noſtri tertio, ſic ſignata per Regem. *Patriarchâ Epiſcopo Baicenſi, Epiſcopo Broicenſi, Admiraldo, Dominis Dulan, & de Baſoges, Magiſtro Stephano Chevalier, Guillero de Varie, & aliis præſentibus.* Rolant.

Promiſſio Legatorum Bohemorum.

Et *Nos Albertus de Poſtupitz Marchionatûs Luſatiæ Advocatus, & Antonius Marini de Gracioli, Milites, Conſiliarii, Ambaſiatoreſque, & nuncii Sereniſſimi Principis Domini noſtri Domini Georgii, D. G.* Bohemiæ Regis &c. Similiter ordinati per præfatum *Sereniſſimum, & Illuſtriſſimum* Regem *Bohemiæ*, cum ſuis patentibus literis, quarum tenor ſequitur in hæc verba: *Georgius D. G.* Rex *Bohemiæ &c.* Notum facimus tenore præſentium univerſis: Quòd cùm inter Chri-

ter Christianissimum Regnum, *Domum ac Reges Franciæ*, & inter *Serenissimos Reges Bohemiæ Prædecessores nostros* ligæ, fœdera, & amicitiæ indissolubiles, etiam Juramentis, pœnis, literis, sigillis vallatæ, ac obligationibus strictissimis firmatæ fuissent: ut Regna tanta, talíque optimâ faustâque amicitiâ conjuncta vix extitissent, *quibus una anima, unáque pro Fide Orthodoxa, & Republica voluntas extitisset*; *Nos Prædecessorum nostrorum* vestigiis inhærere volentes, ut nostro tempore itá *Regnum nostrum cum Christianis Regibus* jungatur, quatenus hostibus *Religionis Christianæ* faciliùs resistere possit, & ipsâ nedum domesticâ, verùm externâ pace, & amicorum numero felici lætari; habentes plenam, constantémque fiduciam de legalitate, & prudentia *Baronis Alberti de Postupitz*, *Marchionatûs nostri Lusatiæ Advocati*, *& strenui, & egregii militis*, *Antonii Marini de Gracioli*, Consiliariorum nostrorum fidelium, dilectorum; ipsos animo deliberato, de nostra certa scientia, authoritate Regiâ facimus, creamus, & constituimus meliori modo, viâ, jure, & formâ quibus potest, & debet fieri, nostros veros, legitimos, & certos procuratores negotiorum gestores, Ambasiatores, Nuncios & Oratores speciales: dantes, & concedentes eisdem plenam, & omnimodam potestatem, authoritatem, & facultatem nostro nomine cum *Christianissimo Principe*, *& Domino Domino Ludovico Rege Francorum Consanguineo nostro*, *& Fratre Charissimo*, ligas, pacem, fœdera, amicitias, & uniones veteres, & habitas inter *domos Inclytissimas Franciæ*, *& Bohemiæ*, innovandi, faciendi, agendi, ordinandi, concludendi, & disponendi, innovatas, factas, actas, ordinatas, conclusas, & dispositas, literis, pactis, juramentis, promissionibus, sponsionibus, & aliis juris, vel facti clausulis opportunis, consummandi: quæ nos cum præfato *Domino Rege*, si præsentes essemus, faceremus, ageremus, & firmaremus, pro bono, & felicissimo statu Regnorum Christianorum Reipub. ac Fidei Orthodoxæ, prout ipsis meliùs, expeditiùs, & utiliùs videbitur, expedire: nihilominus bonâ fide, in verbo nostro Regio ratum, gratum, firmum, & acceptum nos pro nobis, & successoribus nostris Regibus Bohemiæ, habituros, & tenturos, quicquid per præfatos Oratores, Ambasiatores, Consiliarios nostros ordinatum, actum, factum, habitum, & conclusum fuerit quomodolibet in præmissis. Præsentium sub appensione nostri Regalis sigilli testimonio literarum. Datum *Pragæ*, die 16. Maji. Anno Domini 1464. Regni nostri anno septimo. Sic subscripta ad mandatum Domini Regis. Vigore quarum quidem literarum, & virtute potestatis nobis per eas attributæ, convenientes in unum *nos Commissarii* prædicti, post multas communicationes, maturâ deliberatione inter nos habitâ, attendentes, & considerantes antiquas ligas, confœderationes & amicitias inter Reges, *& Regna Franciæ*, *& Bohemiæ* retroactis temporibus initas, factas, & inviolabiliter observatas, ipsas ad honorem DEI omnipotentis, pro bono, & utilitate Fidei Catholicæ, & totius *Reipublicæ Christianæ*, *& conservatione Regnorum*, *& subditorum Regum prædictorum*, virtute dictarum *nostrarum commissionum*, & in quantum nobis per eas concessum est, facimus, ordinamus, concludimus, ac de novo, in quantum opus est, facimus, firmamus, & statuimus, promittentes nominibus, quibus suprà, quòd à modo futurísque temporibus, dicti Reges inter se invicem amorem, dilectionem, & fraternam charitatem mutuò observabunt. Erúntque *Fratres*, *amici*, *& Colligati* perpetuis temporibus, tam pro bono, utilitate, & honestate Regnorum, Personarúmque suarum, quâm Fidei Catholicæ, & totius *Reipublicæ Christianæ*. Et itá nos prædicti *Commissarii*, virtute jam dictarum

ctarum potestatum, pro *Dominis Regibus* dictis, eorúmque *Successoribus*, *Regibus Franciæ*, *& Bohemiæ*, in animam præfatorum *Regum* nos constituentium, & nobis potestatem concedentium, volumus, promittimus, *& juramus* ad Sacrosancta DEI Evangelia, per nos corporaliter tacta, in cujus rei testimonium prædictas literas signis nostris manualibus signavimus, & sigillorum nostrorum appensione. Datum in *Villa de Dieppe*, die 18. Mensis Julii in *Normandia*, Anno Domini 1464.

Plures hujusmodi confœderationes, invenies in sequentibus.

EPISTOLA LXXVI.

Concordia Regum Hungariæ & Bohemiæ; inter Vladislaum scilicet Bohemiæ, & Matthiam Ungariæ.

1478.

Raynald. T.XIX.

IN primis conclusum est, quòd uterque princeps in suo jure acquisito permaneat tanquam *Dominus hereditarius*, & quilibet eorum *titulo Regis integro Bohemiæ*, prout alii Reges *Bohemiæ* consueverunt, utatur, ita ut *Dominus* Rex *Matthias*, *Dominum Regem Vladislaum* scribat *Bohemiæ Regem*: Similiter subditi utriusque Regis erga utrumque facere debebunt.

Item conclusum est, quòd Rex *Matthias* condescendat Regi *Vladislao* Barones, militares, terras, civitates & provincias quascumque tenet in *Bohemia*: Similiter etiam Rex *Vladislaus* omnes *civitates*, *terras*, *provincias*, *duces*, *barones*, *& militares* quoscumque tenet in *Moravia*, & utrâque *Silesia*, *Lusatia*, *& sex civitatibus* præfato Regi *Matthiæ* condescendat.

Item conclusum est, quòd postquam *Vladislaus*, *terras*, *civitates*, *castra*, *oppida & provincias*, *Duces*, *Barones*, *militares* in provinciis *Moravia*, utrâque *Silesia*, *Lusatia*, *& sex civitatibus* sub ditione sua existentes præfato Regi *Matthiæ* condescendat, statim & in continenti omnes *de Moravia*, & utraque *Silesia*, *Lusatia*, *ac sex civitatibus* teneantur communiter præstare homagium Regi *Matthiæ* tanquam vero Domino eorum, & hereditario *Bohemiæ* Regi, *& Barones*, *ac nobiles* secundum consuetudinem erga Dominos suos, & Reges *Bohemiæ* ab antiquo observatam, ipsum pro tali Rege suscipiant, & teneant, sibíque & nulli alteri tanquam eorum vero & hereditario Regi obediant; & postquam *Dominus* Rex *Matthias*, Barones, *militares*, *civitates*, *terras & provincias*, quas in *Bohemia* tenet, præfato Domino *Vladislao* condescenderit, illi in terra & corpore Regni *Bohemiæ*, eundem Dominum *Vladislaum* Regem similiter suscipiant, eíque promittant, & secundum consuetudinem regni ab antiquo observatam facere teneantur, sibique & nulli alteri tanquam eorum vero & hereditario Regi obediant, Econverso autem Reges dictos subditos conservare in juribus regni, & illarum terrarum, & privilegiis ab antiquo consuetis promittent, in quantum præsenti dispositioni non obsistant.

Item conclusum est, quòd præfatus Rex *Matthias* durante vitâ suâ provincias, & patrias *Moraviæ*, utriusque *Slesiæ*, *Lusatiæ*, *& sex civitatum* cum omnibus pertinentiis liberè, quietè, pacificè, & absque omni impedimento & conditione præfati *Vladislai Regis*, *& regni Bohemiæ*, *ac subditorum* coronæ ejusdem teneat, possideat, & utatur tanquam eorum verus & hereditarius Dominus: Similiter Rex *Vladislaus*, *Provincias*, *Barones*, *militares*, *civitates*,

civitates, *& loca in Bohemia* libere, quietè & pacificè, & absque omni impedimento præfati *Regis Matthiæ* teneat, possideat, & utatur tanquam eorum *verus Rex & Dominus Hereditarius*.

Item conclusum est ad confirmandam pacem, & amicitiam utrorumque *Regum*, & nè propter diversitatem successorum diversa mala, & novæ differentiæ oriantur, ut quandocunque post obitum *Regis Matthiæ Dominus Rex Vladislaus aut sui successores*, *seu Regnum Bohemiæ* præfatas *terras*, *& provincias Moraviæ*, utriusque *Slesiæ*, *Lusatiæ*; *& sex civitatum* recipere, & reunire corpori *Bohemiæ* voluerint, illud facere possint libere, & sinè ullo impedimento *Regis Hungariæ* pro tempore existente, *vel regni Hungariæ &c.* adjectæ sunt plures conditiones, quarum præcipua ea fuit, ut cùm provinciæ illæ *ad coronam Bohemicam* revocarentur, *quadraginta aureorum Hungaricorum millia Pannoniæ Regi* penderentur: si verò *Vladislaum* præmori contingeret, ac superstitem *Matthiam à Regni Bohemici* ordinibus ad *Solium Bohemicum* vocari, conventum est *Silesiam*, *Lusatiam*, *Moraviam*, *& sex alias urbes* cum reliquo *Bohemiæ* regno coalituras. Sancitum etiam, si quis finitimorum *Regum*, *ac Principum* alterum ipsorum injusto bello peteret, alterum mutuis opibus viribúsque alteri subsidio futurum. De redintegranda verò in *Bohemia re Catholica* hoc decretum additum: *In sequentibus adducitur tantùm literarum Compendium.*

Item conclusum est, quòd ex parte differentiarum in *sedem Apostolicam*, *& Bohemos*, postquam Majestates eorum convenient, debebunt hoc negotium similiter pertractare, & videre de modo, quo tales differentiæ possint complanari: Similiter & diligentiam facere, & solicitare, quòd quidam *Archiepiscopus in regno* ordinetur, qui ab omnibus decenter, & honorificè honoretur, suscipíque debebit, & teneri, & ut sententia excommunicationis per Dominum *Paulum Pontificem* piæ memoriæ promulgata tam à vivis, quàm à mortuis auferatur, apud *Dominum Pontificem* laboretur.

Constitutum etiam est, ut solemne *Regum* colloquium in agro inter *Olomucium*, quo *Matthias* accederet, & Vniczovium, quo *Vladislaus* se conferet, celebraretur, in quo fœdus æternum *Hungaros* inter & *Bohemos* sanciretur, déque resarciendis damnis post inducias *Vratislaviæ* pactas illatis ageretur, ac vi occupata restituerentur, & capti liberarentur. Datum in præfata civitate Olomucensi die Lunæ in octava S. Andreæ Apostoli, anno Domini M. CCCCLXXVIII.

EPISTOLA LXXVII.

De Jure Electoratûs in Romano Imperio, Regibus Bohemiæ competente, Rudolphi & Caroli Roman: Regum, & Ruperti Palatini Senioris Attestationes.

Hæ literæ recitatæ sunt superius, sed non tam copiosæ.

In nomine Domini & Salvatoris nostri JESU Christi Amen.

1486. M.S. Privileg.

ANno nativitatis ejusdem M. CCCCLXXXVI. Indictione IV. die 5. mensis Aprilis, horâ tertiâ, vel quasi, Pontificatûs Sanctissimi in *Christo Patris ac Domini nostri*, *Domini Innocentii Papæ octavi*, anno ejus II. in regia Castri Pragensis, *Serenissimus Princeps*, *& Dominus*, *Dominus Vladislaus Bohemiæ Rex*, *Marchio Moraviæ*, *Lucenburgensis & Silesiæ Dux*, *& Lusatiæ Mar-*

tiæ Marchio, *Sacri* R*omani Imperii Princeps Elector*: in mei Notarii publici ſubſcripti, & teſtium infrà ſcriptorum ad hoc ſpecialiter vocatorum & rogatorum præſentia accerſivit & vocavit R*everendum Patrem & Dominum*, *Dominum Paulum Pragenſem & Sderaſtenſem Præpoſitum*, *Viſitatorem Archiepiſcopatûs Pragenſis à ſede Apoſtolica* deputatum, *Decretorum Doctorem*, & quaſdam literas in Pergameno deſcriptas; primam videlicet felicis recordationis, invictiſſimi olim *Principis & Domini*, *Domini Caroli* R*omanorum* R*egis ſemper Auguſti*, *& Boëmiæ* R*egis*, ejus verò bullâ aureâ in filis ſericis rubei coloris more Imperiali dependentibus, bullatam & ſignatam. Bulla quoque aurea in parte unâ continebat imaginem *Imperatoris* in ſolio Imperiali ſedentis, & literæ in circumferentia hæ videbantur: *Carolus DEI Gratia* R*omanorum* R*ex ſemper Auguſtus*. Ad latus verò dextrum & ſiniſtrum: *&* R*ex Boëmiæ*. In altera parte figura *Urbis*, turrim in medio, & ad latera duo propugnacula habentis. In porta turris literæ erant, *Aurea* R*oma*, in circumferentia verò; R*oma caput mundi*, *regit orbis frena rotundi*. Alteram autem felicis recordationis olim *Illuſtriſſimi Principis & Domini*, *Domini* R*uperti Comitis Palatini* R*heni*, *Sacri Imperii* R*omani Archidapiferi*, *& Ducis* B*avariæ*. Ejus verò ſigillo rotundo de cera rubea communi impreſſa, in filis ſericis viridis coloris dependente, habentis *clypeum cum duobus leunculis* alternatim, & in aliis duobus angulis quidam tractus ſimiles punctis apparebant; ſupra clypeum galea, & ſupra galeam leunculus cernebatur. Literæ autem in circumferentia hæ videbantur: *Secretum Ducis* R*uperti Senioris*. Sanas & integras, non vitiatas, non cancellatas, non raſas, vel abolitas, nec in aliqua ſui parte ſuſpectas, ſed omni prorſus vitio, & ſuſpicione carentes, ut prima facie apparebat. Eidem *Domino Viſitatori* patenter palámque exhibuit atque obtulit inſpiciendas, legendas, & ſollicitè ac diligenter auſcultandas ipſum inſtantiſſimè requirendo, ut eis opportunè inſpectis, & pleniſſimè auſcultatis, tranſſumptum earum, & copiam in formam, quæ *vidimus* nuncupatur, traducat atque transformet, ut ubicunque locorum ipſa earum ſeries delata fuerit, & oſtenſa, fides huic habeatur ſicut authenticæ principali. Tenor autem literæ primæ & continentis per omnia talis exiſtit.

Carolus DEI Gratiâ Romanorum Rex, ſemper Auguſtus, & Boëmiæ Rex.

Ad perpetuam rei memoriam.

INnata cordi noſtro benignitas circa fidelium & devotorum noſtrorum honores & commoda continuis intenta vigiliis, votis ipſorum annuere nos jugiter inducit, quoties poſcentium vox eſt juſta: in hoc enim liberalitatis noſtræ non errat intentio, ſed regalis ſceptri faſtigium attollere ſalubriter arbitratur. Sanè ad *noſtræ Celſitudinis Venerabiles*, *Archiepiſcopus Pragenſis*, *Olomuczenſis*, *Vratislavienſis*, *& Lytomislenſis Epiſcopi*, nec non *Illuſtres Joannes Carinthiæ*, *Comeſque Tyrolis & Goriciæ*, *Germanus noſter Chariſſimus*, *ac Nicolaus Opaviæ &* R*atiboriæ Duces*, *cæterique Prælati*, *Duces Principes*, *Barones*, *Proceres*, *& Nobiles regni noſtri* Boëmiæ, & pertinentiarum ejuſdem, præſentiam accedentes, Nobis humiliter ſupplicarunt, ut quaſdam literas R*udolphi Divi* Romanorum Regis, prædeceſſoris noſtri, nobis per ipſos exhibitas, quarum tenor & ſeries ſequitur in hæc verba:

R*udol-*

Rudolphus DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus, universis Sacri Imperii Romani fidelibus præsentes literas inspecturis gratiam suam & omne bonum.

Quanto jura &c. *superius recitatæ sunt hæ literæ Rudolphi, ad Annum 1290. Pag.24.*

Nostrâ confirmare auctoritate regiâ dignaremur. Nos itaque præfatorum *Prælatorum*, *Ducum*, *Principum*, *Baronum*, *Procerum & Nobilium* (quos honoris & felicis status *Romanorum Regni & Sacri Imperii* fideles & sollicitos præ ceteris novimus Zelatores, ipsúmque *Regnum Boëmiæ Romanorum Regni nobilius membrum fore*) supplicationibus benigniùs inclinati, præfatas literas, ac omnia & singula contenta in eisdem, laudamus, ratificamus, approbamus, confirmamus, ac de novo ex certa scientia de nostræ Romanorum Regiæ plenitudine potestatis, præfatis Regno, *Prælatis*, *Ducibus*, *Principibus*, *Baronibus*, *proceribus & nobilibus*, ac *Universitati Regni* ipsius & pertinentiarum ejusdem, ad usum & opus *Regum Boëmiæ* in perpetuum damus tenore præsentium, conferimus, & donamus; omnem diminutionem & defectum, si quis in præmissis fuerit, reparantes omnimodè & supplentes, ac omne dubium, & obscurum pro parte, & in favorem ipsorum regni, & *Regum Boëmiæ*, de uberiori dono *Majestatis Romanorum Regiæ* & plenitudine potestatis, interpretantes & etiam declarantes. Non obstantibus legibus, consuetudinibus, usibus, observantiis, juribus municipalibus vel communibus, statutis seu edictis, factis & editis in contrarium quibuscunque, quas & quæ, quantum ad hæc, ac si forent nominatim & de verbo ad verbum scripta præsentibus & inserta, revovamus, cassamus, irritamus, annullamus, & de dicta ratione Regiæ plenitudine potestatis decernimus firmiter fore nullius penitùs momenti. Nulli ergo omnino liceat hanc nostræ laudationis, ratificationis, approbationis, confirmationis, donationis, reparationis, supplementi, interpretationis, declarationis, revocationis, cassationis, irritationis & annullationis paginam infringere, vel ei ausu temerario in aliquo contraire. Contrarium verò facientes, si qui fuerint (quod absit) ultra indignationem nostræ *Celsitudinis Regiæ*, quam ob hæc se noverint graviter incursuros, mille marcas auri puri nostro & *Romani Regni* fisco componant, ipsarum videlicet medietatem nostræ & successorum nostrorum *Romanorum Regum & Imperatorum* curiæ seu cameræ, & reliquum passis injuriam irremissibiliter applicandas. In quorum omnium testimonium & ad certitudinem pleniorem, præsentes fieri jussimus, & Bullâ Aureâ typario nostræ Majestatis impressâ præcepimus communiri. Hujus rei testes sunt, *Gerlacus Archiepiscopus Moguntinensis per Germaniam S. Imperii Archicancellarius*, *Rudolphus Senior Dux Saxoniæ*, *Sacri Imperii Mareschalcus*, *Rudolphus junior*, *Saxoniæ*, *& Fridericus de Teck Duces*; *Joannes Burggravius Norimbergensis*, *Ulricus Landgravius de Laychtenberg*, *Fridericus de Ollremund*, *Ulricus de Helffenstein*, *& Rudolphus de Wertheim Comites*; *Petrus de Hedvvig*, *Crassto de Holoch*, *Gotfridus de Prunes*, *Eberhardus de Walse*, *Fridericus de Walse*, *Eglof de Fryberg*, *& Burckhardus de Elrbach*, Romani *Regni præfati Principes*, *& Barones*. Datum *Pragæ*, anno Domini M. CCCXLVIII. Indictione primâ, septimo Idus Aprilis, Regnorum nostrorum anno secundo. Tenor autem & continentia alterius literæ talis erat. *Rupertus DEI gratiâ Comes Palatinensis Rheni*, *Sacri Romani Imperii Archidapifer*, *& Dux Bavariæ*, ad perpetuam rei me-

Usitata Carolo IV. verba de Bohemia scribenti.

rei memoriam. Desideratæ pacis laudanda præsidia &c: &c. *ut suprà ad verbum recitatæ sunt ad A.* 1356. *p.* 70. Datum *Metis* anno Domini M.CCCLVI proximâ Dominica ante festum B. Luciæ Virginis. Igitur præfatus *Dominus Visitator ad solertem Regiæ Majestatis requisitionem*, visis & auscultatis singulis quæ circa præmissa & in ipsis meritò fuerant auscultanda, qualitatem dictarum literarum & contentorum in eisdem sagacissimè dispiciens, mihi *Notario* infrà scripto injunxit solicitè, ut juxta Majestatis Regiæ vota, per mei officii debitum executioni solitæ demandentur. Atque hæc ipsa omnia in suo disposita ordine in publicam redigi formam, & publicum fieri desuper instrumentum mandavit & præcepit: sigillo quo pro suo utitur officio, in fidem omnium præmissorum præsentibus subappenso. Datum & Actum Anno, Indictione, die, mense, horâ, Pontifice & loco quibus supra.

Præsentibus ibidem venerabilibus & eximiis viris, Domino Joanne de Crumlovv Decano Ecclesiæ Pragensis, Domino Wenceslao de Plana ArchiDiacono ejusdem Ecclesiæ, Decretorum Doctoribus, Domino Paulo de Plsna ArchiDiacono Zacensi, Magistro Joanne de Elbogen S. Theologiæ Baccalaureo formato, ArchiDiacono Boleslaviensi, Canonicis Pragensis Ecclesiæ; Domino Benedicto de Strakonitz ArchiDiacono Bielinensi; atq; honorabilibus Viris, Domino Jordano de Tachovv Medico præbendato, Domino Gregorio de Crappiz, Domino Michaële de Budevveis, Domino Bartholomæo de Kapplitz, Vicariis & Altaristis suprà memoratæ Ecclesiæ Pragensis: & aliis quàm plurimis testibus ad præmissa vocatis & rogatis.

EPISTOLA LXXVIII.

Contractus Matrimoniorum Regalium inter Serenissimum quondam Ludovicum Ungariæ Regem & Mariam Regis Hispaniarum filiam: nec non Sereniss: Ferdinandum, tunc Archiducem Austriæ & Annam Ladislai Regis Ungariæ & Bohemiæ filiam, medio Maximiliani Imperatoris, factus, Anno 1515.

Gold. f. 116. Nos Maximilianus, divinâ favente Clementia Romanorum Imperator, semper Augustus; ac Cermaniæ, Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, &c. Rex. Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Lotharingiæ, Brabantiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, Limburgiæ, Lucemburgiæ, & Geldriæ, Landgravius Alsatiæ; Princeps & Comes Burgundiæ, Flandriæ, Tyrolis, Goriciæ, Arthesiæ, Hollandiæ, Selandiæ, Ferreti, in Kyburg, Namurci & Zutphaniæ; Marchio S. Romani Imperii, supra Anasum, Burgoviæ; Dominus Phrisiæ, Marchiæ Slavoniæ, Mechliniæ, Portûs Naonis, & Salinarum &c.

Nos Ladislaus, DEI Gratiâ Rex Hungariæ, Boëmiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Ramiæ, Serviæ, Galliciæ, Lodomeriæ, Cumaniæ, Bulgariæ, Marchio Moraviæ, Dux Silesiæ, & Lucemburgensis, ac Marchio Lusatiæ &c.

Nos

Nos Sigiſmundus eadem Gratiâ Rex Poloniæ, Magnus Dux Lituaniæ, Ruſſiæ, Pruſſiæ, &c. Dominus & Heres, &c. Tenore præſentium recognoſcimus, & ad perpetuam rei memoriam notum facimus univerſis.

QUòd cùm ſuoptè naturæ noſtræ inſtituto, ea quæ ad ornamentum, dignitatem, amplificationem, & conſervationem regnorum ac ſubditorum noſtrorum, quibus Divinâ diſpoſitione ſumus præfecti, ſpectare nobis videntur, pace, concordiâ & amicitiâ, potiùs quàm ullo ſtudio ſive officio quærenda putaverimus: ac præſertim amicitiam atque fraternam inter nos unionem, quamvis aliàs avita neceſſitudo, ſanguiniſque ſtricta conjunctio, inter nos intercedat, novis & arctioribus vinculis ſtringere atque conſolidare cogitaverimus; quò cæteri *Chriſtiani Principes* exemplum noſtrum imitati, faciliùs etiam inter ſe ad ſancta pacis fœdera coïrent: & Religio Chriſtiana, propriis atque concordibus viribus ac armis aliquando ſubnixa, ſibi ipſi decori, conſervationi, & incremento, ſuis verò hoſtibus immaniſſimis formidini ac demum exitio eſſet futura. Cúmque ejus rei causâ, ex multis nunc annis, tam ſuper ſponſalibus, quàm vinculis matrimonialibus, inter noſtros *Maximiliani Imperatoris*, & *Vladislai Regis* Nepotes & Liberos formandis eſſet tractatum aliàs; tandem Divino annuente favore, his negotiis extremam manum apponere voluimus, & in hoc celeberrimo atque Sanctiſſimo conventu noſtro, quem DEUS propitius ſuâ benignitate clementer indulſit & ordinavit fieri, ultrà ea, quæ ad publicam *Univerſalis Chriſtianæ Religionis*, utilitatem inter nos acta & conſultata ſunt, memoratos Sponſaliorum & Matrimoniorum tractatus, felici fine atque concluſione duximus firmandos atque ſanciendos. Itáque ad laudem & gloriam imprimis *DEI Optimi Maximi*, & ad utile Religionis incrementum, nec non ad perpetuam tranquillitatem, quietem, ſtabilitatem, atque conſervationem, non tam noſtram quàm *Nepotum*, *Liberorum*, *Regnorum*, *Dominiorum*, & *ſubditorum noſtrorum*, ad hos infrà ſcriptos contractus & tractatus devenimus.

Nuptialia fœdera inter Ferdinandum I. & Annam Ladislai Regis filiam.

Inprimis contracta, celebrata & confirmata ſunt ſponſalia per verba matrimonialia & de præſenti, cum ſolennitatibus & ceremoniis in hujuſmodi actibus intervenire ſolitis & conſuetis, inter *Sereniſſimam Dominam Mariam*, *noſtri* Maximiliani *Imperatoris Neptem Chariſſimam*, & *Sereniſſimi quondam*, *filii noſtri Philippi Regis Caſtellæ filiam*, *ex unâ*; & *Sereniſſimum Dominum Ludovicum*, *Hungariæ*, *Boëmiæq; Regem*, *noſtri Vladislai Regis filium Chariſſimum*, parte ex altera: accedente ad hoc mutuo & expreſſo, quantùm per ætatem licuit, eorum conſenſu & voluntate: proferente præfato Rege *Ludovico*, hæc verba formalia: *Ego Ludovicus accipio te Mariam in meam legitimam uxorem*: contra autem ipſa Domina *Mariâ* pronunciante: *Ego Maria accipio te Ludovicum in meum legitimum maritum:* coram *Reverendiſſimo in Chriſto Patre Domino*, *Domino Thoma*, *tituli S. Martini in montibus Presbytero Cardinale*, & *Archiepiſcopo Strigonienſi* & *Patriarchâ Conſtantinopolitano*, & *ſedis Apoſtolicæ de latere legato*, hujuſmodi contractum, per annulorum ſubarrhationem, & aliis neceſſariis firmante, & ſolennizante, hâc potiſſimum lege & fine: ut ſuccedente per tempus legitimâ atque idoneâ ætate, præfati *Dominus Ludovicus Rex*, & *Domina Maria*, hujùſmodi Matrimonium, per copulam carnalem, ùt convenit, inter ſe conſummare debeant. Quod indubitan-

dubitanter ità futurum, *Nos Maximilianus*, *& Nos Vladislaus Rex*, *in verbo nostro Cæsareo*, *& Regio promittimus.*

Secundò, *Nos Maximilianus* hodiè contractum matrimonialem, cum *Serenissima Domina Anna*, *Nostri Vladislai Regis filia Charissima*, per verba de præsenti, & ad talem actum necessaria, & proferri utrinque solita, celebravimus, & solenniter in facie Ecclesiæ firmavimus: nobis Imperatoribus hæc verba formalia pronunciantibus: *Ego Maximilianus accipio te Annam in meam legitimam uxorem*; Et è contra ipsa Domina Annâ referente: *Ego Anna accipio te Maximilianum in meum legitimum Maritum*: coram supradicto *Reverendissimo Cardinale Legato*, hujusmodi contractum nostrum *Matrimonialem*, per annulorum subarrhationem, & alia ad hæc requisita & adhiberi solita, firmante & solennizante. Priusquàm tamen nos *Maximilianus* cum Domina *Anna* præfata contraheremus, coram Notariis ac Testibus, specialiter ad hoc requisitis & vocatis, *Nos Maximilianus* & ipsa *Domina Anna* solennem protestationem fecimus & declaramus: Quòd si alter ex Nepotibus nostris *Maximiliani*, videlicet aut *Illustrissimus Ferdinandus*, *Archidux Austriæ*, sive *Serenissimus Dominus Carolus*, *Dux Burgundiæ*, *& Hispaniarum Princeps*, (dummodo is â contractu cum Domina *Renata* olim *Ludovici Regis Franciæ filia* aliàs facto liber & immunis fieret & opportuna *Sanctissimi Domini nostri & sedis Apostolicæ dispensatio* interveniret) cum præfata Domina *Anna* infra spatium unius anni â data præsentis contractûs proximè futuri, contrahere vellet: quód istud de expresso consensu, & voluntate amborum nostrorum fieri posset: & præsens contractus inter nos *Maximilianum Imperatorem & ipsam Dominam Annam* in isto casu annihilatus, annullatus, & cassatus esse debeat: proùt in instrumento protestationis desuper confecto latiùs continetur, & exprimitur. Debemúsque ac volumus *Nos Imperator Maximilianus*, hujusmodi contractum *Matrimonialem cum Domina Anna*, nisi alter *Nepotum nostrorum* in tempore præfixo, unius videlicet anni, eam per verba de præsenti ducet, per copulam carnalem, infrà trimestre pòst, & supra annum à die præsentis contractûs computando consummare & complere. Et in hunc finem præfata *Domina Anna* ad manus nostras fuit tradita, & liberè consignata.

Solennitas Contractûs

Nos verò *Vladislaus Rex*, cùm utraque ista Matrimonia, non solùm de consensu & voluntate nostra, imò ex ardentissimo nostro desiderio, facta sint: ut præfatam filiam nostram Charissimam dote decenti & convenienti honestaremus, eidem filiæ nostræ *Annæ ducenta millia florenorum Hungaricorum*, dotis nomine, tenore præsentium *inscribimus & assignamus*: ità tamen, quòd hujusmodi pecuniæ solutio, neque ad præsens, neque tempore consummationis fieri, sed ad illud tempus differri debet, quo *Charissimus Filius noster Ludovicus* cum *Domina Maria Matrimonium* per copulam consummabit. *Cui Dominæ Mariæ* similiter, ùt infrà patebit, *ducenta millia florenorum Hungaricalium* dotis loco, sunt inscripta. Hoc namque Matrimonio filii nostri cum Domina *Maria* per copulam consummato, hujusmodi dos utrinque compensata, & neutra partium ad illius solutionem alteri obligata sit, vel esse debeat. Ut autem vicissim *Nos Maximilianus Imperator Dominam Annam*, ùt par esset, debitè & ingenuè remuneremus; loco donationis propter nuptias, seu contradotis, eidem Dominæ *Annæ* reditus annuos *viginti quinque millium Ducatorum Hungaricalium* super certis castris, locis seu territoriis nostris in tenore præsentium assignamus: Videlicet medietatem illorum

illorum redituum in Provinciis noſtris Auſtralibus inferioribus, videlicet ſuper oppidis & caſtris *Judenburg*, *Leola*, *Styra*, *Lembach*, *ad S. Hyppolitum*, *& Gars*, unà cum omnibus & ſingulis ipſorum territoriis, diſtrictibus & emolumentis. Alteram autem medietatem in *Comitatu noſtro Tyrolis*, videlicet ſuper *Oppidis & Caſtro Ympſt*, *Caltarn*, unà cum Officio in *Altenburg*, & ſuper oppido & caſtro in *Ratenberg*, unà cum eorum omnibus pertinentiis, ut ſuprà, aſcribimus, unà cum omnibus aliis, quæ vel ex privilegio, conſuetudine, aut de jure *Provinciæ noſtræ Auſtralis*, *Archiduciſſæ* debentur pro contradote. Si autem iſtorum locorum per nos aſſignatorum reditus ad præſcriptam ſummam non aſcenderet; ex aliis reditibus noſtris hujuſmodi defectum, ùt par eſt, ſupplere uſquè ad integrum valorem ſummæ *viginti quinque millium Ducatorum Hungaricalium*, curabimus, & pari firmitate promittimus, ipſàmque Dominam *Annam* ſtatim poſt conſummationem Matrimonii inter nos per copulam, in poſſeſſionem ſuprà dictorum locorum ponemus & introducemus, curabimúſque, ut omnes Officiales & ſubditi ſuprà dictorum locorum Dominæ *Annæ* per nos aſſignatorum, homagia & alia fidelitatis juramenta eidem Dominæ *Mariæ* præſtare debeant: Ipſa quoque Domina *Maria*, de prædictorum locorum officiis & perſonis inſtituendis, ad arbitrium ſuum diſponere poſſit ac debeat.

Dos Annæ Mariæ.

Hæc duo matrimonia, tametſi ad laudem inprimis *DEI glorioſam*, & ad propagationem regalis Sanguinis (qualis eſſe debet finis & intentio Sacramenti matrimonii) à nobis inſtituta & firmata ſunt: tamen ſi DEO æterno placeret, ſicut omnes mortalitati obnoxii ſumus, revocare ad ſe, (quod tamen longiùs abeſſe velit) unum ex ſponſis, & ſponſabus, antè vel poſt matrimonii per copulæ conſummationem: ità inter nos eſt conventum & concluſum; & inprimis in caſu, quo *ſponſum ſive Maritum Dominæ Annæ*, (ſive nos ſive alterum *Nepotum noſtrorum*) ex humanis antè copulam diſcedere contingeret; quòd tunc, præfatæ *Dominæ Annæ*, ſumma *centum millium Ducatorum*, in ſpacio unius anni tunc proximè futuri perſolvatur, aut jocalia tanti valoris ſecundùm veram æſtimationem ad numerum centum florenorum Hungaricalium, quæ apud Provinciales noſtros inferioris Auſtriæ deponere debemus, in eventu non ſolutionis ſupradictæ ſummæ *centum millium florenorum Hungaricalium*, tradantur, cum conditione tamen, nos aut *Heredes noſtros de Domina Anna aut Heredibus ſuis*, hujuſmodi jocalia cum ſumma memorata *centum millium* Ducatorum *Hungaricalium redimere poſſe*. Pro qua re *Prælati*, *Comites*, *Barones*, *Nobiles*, *Comitatus*, *omnéſque Status & Ordines Provinciæ Auſtriæ*, ſufficienter ſub fide atque honore ſuo, & ſub hypotheca omnium bonorum ſuorum mobilium & immobilium ſe obligabunt, quòd in ſupraſcripto caſu, ſumma *centum millium* Ducatorum *Hungaricalium* abſque omni diminutione, aut jocalia ipſa à nobis apud eos deponenda, manibus *præfatæ* Dominæ *Annæ*, aut *Sereniſſimorum Regum Ungariæ & Boëmiæ*, ſive aliorum quos Serenitates ſuæ aut Regna ipſa ad hoc deputabunt, in arce *Poſonienſi* tradent & aſſignabunt, omni dolo & fraude, & quavis Machinatione ſiniſtrâ, procul remotis. Quod ut faciant, illis tenore præſentium præcipimus, injungimus, & mandamus, ipſóſque ab omni obligatione ſubjectionis, fidelitatis & obedientiæ, quibus nobis & heredibus noſtris ſunt aſtricti, ad hunc duntaxat effectum abſolvimus, & liberos fore circà executionem prædictorum, expreſsè pronunciamus, & ex nunc declaramus. Hi autem, qui hujuſmodi pecuniam, ſive jocalia ſupradicto caſu ad arcem *Poſonienſem* perferent, *numerum* Ducentorum (ſive equites ſive pedites fuerint)

Si quis ex ſponſis meriatur quid agendum.

excedere

excedere non debeant. Similiter moriente ante consummationem matrimonii per copulam sponsæ præfatæ Dominæ *Annæ*, quicumque is fuerit, iidem Provinciales nostri, ipsam Dominam *Annam* cum omni honestate, salvis personis, & omnibus rebus suis & omnium suorum, ad omnem ejus atque *Serenissimorum Regum* voluntatem atque arbitrium, ad regna paterna, *Posonium* videlicet aut *Znoymam*, reducere debebunt & tenebuntur. In casu verò, quòd unam ex sponsabus, antè matrimonii consummationem per copulam, mortem obire contingeret, nihilominùs alteri sponsæ, quæ superstes erit, dos expressa, videlicet *ducentorum millium* Ducatorum persolvatur. Similiter si unus ex maritis, post matrimonii consummationem, fatis concederet, & uxor relicta ad secunda vota transire vellet: eidem relictæ summa illa D*ucentorum millium* D*ucatorum* persolvi, & ipsa relicta statim è reditibus pro contradote sibi assignatis, sibi cedere debet: Interim verò & quàm diu solutio dotis ducentorum millium Ducatorum non fit, reditus annuos, & statum suum tenere ac percipere poterit ac debet.

Quæ omnia supradicta, inter nos M*aximilianum nostrósque Nepotes*, *ac nostros Vladislai* filium & filiam contracta, firmata & conclusa, postquàm matura deliberatione præhabitâ, & à nobis sancita sunt, Procerum utriusque *Imperii ac Regnorum* nostrorum accedente consilio, grata, rata, firma habemus, eáque omnia, in fide ac verbis nostris regiis, observare, exequi, ac adimplere, pro nobis, Nepotibus, Liberis, & hæredibus atque successoribus nostris, neque ex illis quoquomodo contravenire, directè & indirectè, ex quacunque causâ, occasione, sive colore, dolo & fraude penitùs exclusis, tenore præsentium promittimus, & nos obligamus.

Sigismundi Poloniæ Regis attestatio hujus contractûs.

Nos verò *Sigismundus*, *Poloniæ Rex*, postquàm hæc omnia supradicta, nedum in præsentia nostra, sed & cum scitu & voluntate atque consensu nostro sancita atque firmata sunt: nósque ut fierent, omni operâ & studio laboravimus, rati non tam *præfatis Majestatibus Sacratissimi Cæsaris*, *& fratris nostri; Hungariæ*, *Boëmiæq; Regibus*, *Regnis & eorum Liberis*, sed & universæ reipublicæ Christianæ rem tam Sanctam & saluberrimam profuturam, eadem fide nostrâ regiâ, atque in verbo *ingenui Principis*, præsentium tenore promittimus, *Nos* omni fide, studio ac operâ nostrâ, quantum fieri per nos poterit, ut suprà dicta omnia observentur, exequantur, integra atque illæsa conserventur, & manu teneantur & compleantur, sincerè atque ingenuè curaturos atque elaboraturos.

Confirmatio à Papa petenda.

Adhæc *Nos*, *Maximilianus Imperator*, *Vladislaus & Sigismundus Reges* pro præmissorum omnium confirmatione, *Sanctissimum Dominum nostrum* requirimus; si contractus suprascripti debitis solemnitatibus, vel personarum ætate, aut aliâ causâ, sive defectu, non satis essent fulciti, ut *Beatitudo* sua, ad incrementum pacis, & universorum salutem, hujusmodi defectus suppleat, & omnia, ùt acta sunt, confirmet & approbet, omnibus in contrarium facientibus derogari.

In quorum omnium fidem indubitatam, atque testimonium, nos *tres Præfati Principes*, ternas conformes literas, manibus & Chirographis nostris propriis subscripsimus, ac sigillis nostris Imperialibus atque Regalibus communiri fecimus. Cúmque res istæ etiam consilio & industriâ atque operâ *Reverendissimorum Cardinalium*, supradicti videlicet *Strigoniensis & sedis Apostolicæ Legati*, Matthæi *S. Angeli* Diaconi *Cardinalis Gurcensis*, *Coadjutoris Saltzburgensis*, *& nostri*, *Imperatoris*, *Locumtenentis in Italia Generalis*, *actæ*, tractatæ & conclusæ sint: manibus suis præsentes literas, ad majus robur & effica-

efficaciam, etiam duxerunt ſubſcribendas. Datum in Civitate *Vienna*, Dominicâ die Feſti *S. Mariæ Magdalenæ*, 22. Julii. Anno 1515. Regnorum noſtrorum, noſtri *Maximiliani*, Regni Romanorum 30. Hungarici verò 26. Noſtri autem *Vladislai* Hungariæ 25. Bohemiæ verò 45. Noſtri autem *Sigiſmundi* Regni Poloniæ 9.

Nos itaque præfatus *Vladislaus*, *Rex Hungariæ & Bohemiæ &c.* hoc ſuprà ſcriptum exemplum, ex literis originalibus, fœdus affinitatum nobiſcum cum *Cæſarea Majeſtate* continentibus, ad Verbum tranſumi, & transſcribi fecimus: & ut Oratoribus noſtris ea in re *Sanctiſſimus Dominus* noſter plenam & indubitatam fidem faciat, ſigillo quoque noſtro corroborari juſſimus.

EPISTOLA LXXIX.

Quomodo Sigiſmundus Rex Poloniæ unà cum Divo Maximiliano Romanorum Imperatore à Duobus Statibus Regni Bohemiæ Statu Baronum & Statu Militarium in Tutorem & Protectorem Regis Ludovici & Regni illius fuerunt recepti.

1517.

Nos SIGISMUNDUS DEI Gratiâ Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithuaniæ, Ruſſiæ, Pruſſiæque Dominus & Heres.

Ex Privilegiis Regni.

RECognoſcimus, & Notum facimus tenore præſentium univerſis, quia cùm duo *Status Baronum & Militarium Regni Boëmiæ* ſponte & liberâ eorum voluntate ſine præjudicio jurium & libertatum ſuarum, *Nos* in Tutorem & Protectorem illius *Regni* unà cum Sereniſſimo & Excellentiſſimo Principe & Domino Domino *Maximiliano Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperatore ſemper Auguſto, ac Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ Rege, ArchiDuce Auſtriæ, Duce Burgundiæ, Brabantiæ, & Comite Palatino, Fratre, & Conſanguineo Noſtro Chariſſimo* uſque ad legitimos annos *Sereniſſimi Principis & Domini Ludovici Hungariæ & Boëmiæ, &c. Regis, & Marchionis Moraviæ, Nepotis Noſtri Chariſſimi* per ſuos inſignes Oratores ſuſceperint eâ lege, ut ipſos & *Regni Bohemiæ terras, ac Dominia* ad id pertinentia in eorum *Privilegiis, Juribus, Ordinationibus, Inſtitutionibus, & laudabilibus conſuetudinibus*, ac etiam *fide* ſeu *Religione*, prout in literis à priſcis *Romanorum Imperatoribus & Regibus*, ac etiam à *Sereniſſimis Boëmiæ Regibus* deſuper conceſſis, ſimiliter à bonæ memoriæ *Vladislao Hungariæ, & Bohemiæ Rege, Germano Noſtro Chariſſimo*, confirmatis, & novis literis per Status etiam *Regni Boëmiæ* factis, & in *Tabulam* ſeu *Regiſtrum Regni* inſcriptis patet & continetur, conſervare dignaremur, ità ùt *Rex Boëmiæ* illorum Dominus facere teneretur.

Nos conſiderantes eorundem *Statuum Regni Boëmiæ* ſingularem fidem, bonum animum & confidentiæ erga Nos, & eorum honeſtam poſtulationem, promiſimus ipſis ſub fide, & dignitate Noſtra Regia, & tenore præſentium promittimus & pollicemur: Quòd unà cum præfato *Sereniſſimo Fratre Noſtro Romanorum Imperatore*, quandoquidem ab ipſis ſtatibus ſimili modo ſuſceptus eſt, *Nos* tanquam Tutor, & Protector, ſtatus ſuprà nominatos

Regni Boëmiæ ac Terras & Dominia ad id pertinentes & pertinentia in prædictis eorum Privilegiis, Juribus, Ordinationibus, Institutionibus, & antiquis eorum bonis & laudabilibus consuetudinibus, & etiam in fide, seu Religione, & ad quæ prædicti Status in *Regno Bohemiæ* Jus habent, gratiosè permittere, & inviolabiliter observare, & in eo ipsos manu tenere; Et si qui essent, qui in contrarium eos, vel *Regnum Boëmiæ* aggravare attentaverint, contra eos ipsos tuebimur & protegemus, sicuti facere tenetur *Rex Bohemiæ* sinè dolo & fraude.

Harum Testimonio literarum, quibus Sigillum nostrum est appensum. Datum in arce nostra *Brazlavo* Feriâ Sextâ, Die S. Galli. Anno 1517. Regni verò Nostri Anno 11.

EPISTOLA LXXX.

Ferdinandi Romanorum, Hungariæ, & Boëmiæ Regis aliæ Literæ, quibus promittit, si aliqui contra Provincias Regno Boëmiæ Hereditariè adjunctas, aliquid vi aliquâ velint attentare, quòd eos deserere non debet.

1526.

Nos FERDINANDUS DEI Gratiâ Bohemiæ Rex, Infans Hispaniarum, ArchiDux Austriæ, Marchio Moraviæ, Dux Lucemburgæ, Silesiæ, & Marchio Lusatiæ, &c.

Ex Privilegiis Regni. *Defensio promittitur ordinibus Bohemiæ contra Ordines Hungariæ.*

NOtum facimus tenore præsentium universis: Quòd informati sumus *à Baronibus, Nobilibus, Pragensibus*, ac aliis Civitatibus *Regni Boëmiæ*, qualiter intellexissent, quòd *Corona Hungariæ* & Status ejusdem velint habere aliquod Jus ad aliquas Provincias *Regno Boëmiæ* hæreditariè adjunctas, ac ad illud pertinentes, & quòd aliquas inscriptiones haberent, quomodo dictæ Provinciæ ad *Regnum Hungariæ* pertinerent, quousque â *Regno Boëmiæ* certa summa florenorum ipsis non daretur; Cui quidem rei *Regnum Boëmiæ* & status ejusdem contradicunt, quòd in eo, *Coronæ Hungariæ* nec alicui alteri, sunt obligati, rogantes *Nos*, quòd dictum *Regnum Boëmiæ* & status in eo non derelinqueremus, sed ipsos sicut *Rex Boëmiæ* protegeremus, proponentes & hoc Nobis, quòd in ea causa possent justam discussionem ab aliquo vel aliquibus, qui partiales non essent, subire. Nos itaque audientes tale præfati *Regni* & statuum ejusdem desiderium & hoc ipsum pro justo cognoscentes; Quapropter dicto *Regno Boëmiæ* & statibus in eodem Regno promittimus, quòd si quis contra aliquam ex præfatis Provinciis ad *Regnum Boëmiæ* ab antiquo pertinentibus & adjunctis aliquid aliquâ vi attentare vellet, vel attentaret, quòd eos deserere non debemus, sed ipsis in eo adjutorio esse volumus & tenemur perpendentes, quòd talis res & defensio etiam ex debito ad Nos sicuti *Regem Boëmiæ* pertineat. Harum Testimonio Literarum Viennæ 13. Mensis Decembris. Anno Domini 1526. Regni verò nostri Anno Primo.

EPISTOLA LXXXI.

Ferdinandi I. De Conservatione Compactatorum Bohemicorum Anno 1526.

Nos FERDINANDUS, DEI Gratiâ Bohemiæ Rex, Infans Hispaniarum, ArchiDux Austriæ, Marchio Moraviæ, Dux Lucemburgiæ, Silesiæ, & Marchio Lusatiæ &c.

Gold. f. 125. Haberfeld. f. 101.

NOtum facimus tenore præsentium Universis. Quòd promisimus, *Compactata* inter Sacrum Concilium Basiliense & Inclytum *Regnum Bohemiæ ac Marchionatum Moraviæ* facta, quòd rursum ad suum vigorem pervenirent, & deducerentur, atque cum effectu observarentur. Et hoc inscribere debemus juxtà omnes inscriptiones *prædecessorum nostrorum Regum Boëmiæ* inscribere & observare, ac ad finem perducere. Quod si aliquis contrà hoc esse vellet, & *Regno Boëmiæ ac Marchionatui Moraviæ* illud infringere, atque cum *summo Pontifice* illud tractare, ac si *Boëmis & Moravis* illa cum effectu essent confirmata.

De Archiepiscopo Pragensi.

Item promisimus ut talis *Archiepiscopus ad Ecclesiam Pragensem* daretur, qui Boëmos *& Moravos*, tam spirituales quàm seculares, in omnibus rebus, prout illa in se continent *Compactata*, & etiam juxtà inscriptiones & Assecurationes *Imperatoris Sigismundi* bonæ memoriæ, ac aliorum *Regum* Boëmiæ, & inscriptiones *Regis Vladislai*, conservaret & teneret; & talis *Archiepiscopus* ut citò impetraretur, confirmaretur & consecraretur.

Privilegia Regni promittit Ferdinandus I. se conservaturum.

Item promisimus, *Regnum* Bohemiæ, *omnes* Barones, *Militares*, *Civitates Pragensem ac alias Civitates*, & omnem illius Regni Communitatem, juxta Jura, Ordinationes, Privilegia, Libertates, Immunitates, & Donationes Regni, & omnes alias antiquas observatas bonas consuetudines: & singulariter Divæ memoriæ Regis *Ottogari*, *Regis Joannis*, *Imperatoris Caroli*, *Regis Wenceslai*, *Imperatoris Sigismundi*, *Regis Alberti*, *Regis Ladislai*, *Regis Georgii*, *Regis Vladislai*, omnes inscriptiones datas, & usquè ad ejus obitum emanatas tenere, observare, & cum effectu protegere, citrà impedimentum & contradictionem quorumcunque.

De Castro Carlstein.

Item promisimus, *Castrum Carlsteinense*, *Coronam & qualiacunque Clenodia* Regni, *& etiam Tabulas ac Privilegia* Regni nemini citrà voluntatem & Consilium B*aronum & militarium* Regni *Boëmiæ*, *ac Civitatum Pragensium*, prout in eo negotio ad unumquemque pertinet, committere & concredere.

Item promisimus, quàm primùm Gubernamen effectuale *Præfati* Regni *Boëmiæ* in nos susciperemus, quòd observare debemus ritus, & Consuetudines antiquas R*egni Bohemiæ*.

Nemo alienigena in Officium Regni promovendus.

Item promisimus, neminem Alienigenarum, tam spiritualium quàm secularium, ad officia Regni, Curiæ, Civitatum, vel spiritualium quàm Bohemos præficere, neque illis Castra aut Civitates concredere, & eis illa committere, Quæ etiam cum consilio facere debemus. Et etiam, ut in circumjacentibus ac ad R*egnum Bohemiæ* pertinentibus Provinciis, quod ità observa-

obſervaretur, prout illud tempore Imperatoris *Caroli* & aliorum *Regum* prædeceſſorum noſtrorum obſervatum fuit.

Nihil alienandum à Corona Boh:

Item promiſimus, quòd nullas *Provincias*, *Ducatus*, *Civitates*, *Caſtra*, *Arces Homagiales*, ac alia quæcunque bona Regno pertinentia, *à Corona abſtrahere*, aut alienare aliquo pacto, aut aliquâ dote, debemus. Verùm ſi quid à *Corona Bohemiæ* abſtractum, aut alienatum, hoc debemus rurſum *Coronæ* annectere & adjungere.

De probitate monetæ.

Item promiſimus, *Monetam Bohemicam* nullo pacto alleviare, vel leviorem cudere ſinè conſenſu totius *Regni*, ſed ità ſe, juxtà immunitates & Privilegia *Regni Boëmiæ*, ac proùt jus eſt, obſervare.

Item promiſimus quicquid *Imperatores Reges Bohemiæ*, prædeceſſores noſtri, Ordinibus, ſingularibus perſonis, aut perſonæ, in bonis *Regni* ſeu ſpiritualibus ſeu feudalibus dederunt & inſcripſerunt, quòd illud tenere, & ex integro conſervare debemus. Et hoc quidquid non eſſet contrà gratias & donationes, quas *Rex Vladislaus* omnibus Ordinibus iſtius *Regni contulit.*

Item promiſimus unumquemque Ordinem & ſtatum ſingillatim circà ipſorum *Jura*, *Ordinationes*, *Privilegia*, *Libertates*, *Immunitates*, *Conſuetudines*, *& Donationes*, quæ ad unumquemque ordinem pertinent, conſervare. Harum teſtimonio literarum ſigilli noſtri quo tanquam *ArchiDux Auſtriæ* hactenùs uſi ſumus, appenſione munitarum. Datum in Civitate noſtra *Vienna*, die decima quintâ menſis Decembris, quæ eſt *Sabbathi* proxima poſt feſtum Luciæ. Anno Domini Milleſimo, quingenteſimo, viceſimo ſexto: Regni verò noſtri, Anno primo.

EPISTOLA LXXXII.

Imp: Ferdinandi Aug: Aurea Bulla de Societate JESU, Anno Domini 1561.

FERDINANDUS Divinâ favente Clementiâ Electus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, ac Rex Germaniæ, Hungariæ, Boëmiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ, &c. Infans Hiſpaniarum; ArchiDux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, & Marchio Moraviæ; & Comes Tyrolis, &c.

Gold. f. 128.

Recognoſcimus pro nobis, heredibus noſtris & ſucceſſoribus, Regibus &c. Quòd cùm à multo tempore afflictiſſimorum Regnorum noſtrorum, *Germaniæ*, *Bohemiæ*, *Hungariæ*, *& Provinciæ in primis Auſtriæ* ſtatum, maximè quoad Religionem noſtram Catholicam, uſquequaque ferè retroactis annis expulſam & profligatam, diligentiùs perpendiſſemus, eúmque ita eſſe reperiſſemus, ut niſi brevi de opportuno aliquo remedio illi diſpexiſſemus, actum profectò de miſeris ipſis reliquiis prælibatæ noſtræ religionis Catholicæ (præſertim invaleſcentibus tot tantiſque de die in diem novis hæreſibus) intrà breviſſimum tempus cuique vel mediocri judicio prædito

dito videri potuerit: sanè eâ curâ, & cogitatione nihil prius aut posterius habuimus, quàm ut huic malo efficacissimum antidotum inveniremus. *Laus Societatis JESU*

Quandoquidem itaque de *Almæ Societatis JESU* insigni pietate, aliísque innumerabilibus virtutum meritis, nec non sedulâ & incomparabili eorum in instituenda juventute, tam moribus Christianis, quàm in bonis omnis generis litteris diligentiâ, in habendísque Concionibus ad populum ipsum assiduitate, multorum fide dignorum relatione atque experimentis, exemplísque non modò *Pragensis*, *Oenipontani*, & *Tyrnaviensis Collegiorum*, quæ à nobis Clementer instituta annis prioribus, sed multò ampliùs atq; uberius Cæsarei hujus Collegii nostri Societatis ejusdem, quod multis antè annis hìc *Viennæ* easdem ob causas instituimus, edocti essemus, facilè induximus animum, ut quemadmodum eos in hanc tam copiosam & luxuriantem messem, scriptis de eo, tum ad *summum Pontificem Romanum* felicis recordationis *Paulum III.* tum ad *Generalem Præpositum ejusdem Societatis* primum institutorem *M. Ignatium de Lojola* bonæ memoriæ, quàm gratiosissimis litteris evocaremus. Quemadmodum verò illi, pro eorum in Rempublicam Christianam ardore, ejusmodi nostris postulatis minimè cunctanter annuerunt, hanc nostram regiam *Civitatem Viennensem*, nullâ habitâ ratione tam longinqui itineris, nec non eorum discriminum, quæ tum eos bellis ubique flagrantibus manebant, quàm studiosissimè appulissent, ita quoque nos nihil certè tam proprium officii nostri duximus, quàm ut illis confestim de honesta annua sustentatione, ac certo loco, ubi sese pro eorum instituto exercere, ac gratiam illam, quæ illis divinitùs concessa est, populis nostris, ac fidelibus subditis communicare valerent, inprimis provideremus. Quare nos pro religionis Zelo ad conservandam, & propagandam veram fidem Catholicam ratione *institutionis puerorum, educationis doctorum Virorum, ac præcipuè Cleri* Almæ Societatis JESU moti sequentem fundationem acordinationem fecimus, &c. Datum *Viennæ* anno 1563. 1. Octobris.

EPISTOLA LXXXIII.

Oratio à Legatis Ordinum Regni Bohemiæ habita VVarsaviæ in conventu Regni Poloniæ pro Ernesto Bohemiæ Principe in Regem Poloniæ assumendo. Anno 1573.

IMmaturus obitus *Serenissimi Regis Sigismundi Augusti, &c. Status Regni Bohemiæ* in non parvum mœrorem conjecit. Solent enim Magnorum Principum ex hac vita migrationes interdum periculosas mutationes Regnis & publico rerum statui prænunciare. Ipse verò *Sigismundus Augustus* erat Princeps ea animi magnitudine, iisque virtutibus præditus, ut facilè singulos de suis majoribus adæquaret, nonnullos etiam non sinè magna laude superaret. Adde quòd in eo ultima & universa spes *Jagellonici Sanguinis* (cum quo Reges & Principes nostri antiquæ consanguinitatis, conjunctionis & necessitudinis fœdera adeò arctè renovarunt, ut raró quidpiam acciderit, quod inter eos publicam tranquillitatem & bonam vicinitatem turbaret) fuerat reposita. Sed quia sic DEO visum est, ut celeberrimum hoc *Regnum Poloniæ Patre & Rege, nostrum autem Bohemicum* vicino optimo orbaret, pietas jubet, ut divinæ voluntati nostram subjiciamus. Et habent *status Regni Bohemiæ* Goldast. in Append. Doc. f. 130.

Bohemiæ sui luctûs non contemnendam mitigationem ex celeberrimæ hujus Synodi instituto, in qua pro laudabili Regni consuetudine Privilegiis & libertatibus *de novo Rege eligendo* sunt habenda consilia. Ad eam rem, ut quæ non modò hujus inclyti regni incolumitatem, sed & totius Christianitatis salutem concernat, dicti *status Regni Bohemiæ à DEO Optimo Maximo Reverendissimis, Illustrissimis, & Magnificis Dominationibus Vestris benedictionem & fœlicitatem* precantur, ut circa hujusmodi *Electionem* universum illud, per quod *Gloria DEI* longè latéque propagari, status & dignitas Patriæ ampliari, pax verò & tranquillitas publica ad multam ætatem conservari possit: Etsi autem non dubitant Reverendissimas, *Illustrissimas & Magnificas Dominationes Vestras*, utpote *Heroas & viros pietate, prudentiâ, consilio, virtute, doctrinâ & multijugâ rerum experientiâ præstantes* ad harum rerum tractationem longè instructissimas accessisse, ut nihil dici afferríve possit, de quo non antea graves deliberationes intercesserint: nihilominùs tamen injunxerunt nobis pauca quædam de nostræ gentis cum *Polonica* conjunctione ad hanc inclytam *Synodum* referre, ut in quanam sint de potentibus comitiis exspectatione constituti, & quid potissimùm à Reverendissimis, *Illustrissimis & Magnificis Dominationibus Vestris* pro veteri diuturna mutuáque necessitudine contendant, liquidò constare possit. Hoc dum brevibus persequimur, *Reverendissimarum, Illustrissimarum, ac Magnificarum Dominationum Vestrarum* in audiendo benignitatem obnixè & reverenter petimus. Nusquam, si vel omnes omnium historiæ evolvantur, aliarum duarum gentium tantam circà *originem, linguam, dignitates, leges, consuetudines & mores*, quanta est celeberrimæ hujus *Polonicæ* cum *Bohemica* similitudinem deprehendas. Has *duo fratres* ab initio condiderunt longè melioribus auspiciis, quàm *Romanum Romulus cum Remo Imperium*, conditis præfuerunt, atque earundem potentiam stipatam legibus & armis ad heredes demiserunt. Pòst, ubi & gubernationis procerum, & successorum fœminei sexûs esset pertæsum, mirabili DEI consilio, oracula de ejusdem gentis *Principibus* quasi de novo prospexerunt: qui cum *Ducalem stirpem* ad multam posteritatem propagassent, decus Regni perpetuò circà domesticos remansit, aut pro ea quæ statuum hujus *Regni* circà *Electionem Regis* est libertas, ex *Bohemia* tanquam cognatâ gente, & vicissim hinc in *Bohemiam Princeps* ad sceptri Majestatem est accersitus. Et nè hujusmodi vicissitudo, aliquem metum periculorum afferret, eadem utrinque *lingua*, judicia & mores, honestissimâ æmulatióne idque omni tempore viguerunt. Sed ut de multis pauca referamus.

Polonicæ gentis cum Bohemica conjunctio.

Mortuo *Premislao* Rege, & abrogato ejusdem *successori Poloniæ Regno*, *Wenceslao Bohemorum Regi Diadema Regium* est delatum. Atque cum is quoquè fatis concessisset, ad *Vladislaum*, quem historiæ *Lockicum* appellant, & posteros ejus vicissim delatum. Erat autem *Wenceslaus Poloniæ, Hungariæ & Bohemiæ Rex* simul constitutus, unde postea hæc *tria Regna* arctissimis consuetudinis & fœderum vinculis in hodiernum usque diem sunt colligata, nec multùm aut crebro factum est, ut Regni *Hungariæ* potestas ab hoc *Polonico* vel *nostro Bohemico* divelleretur. Quin & *Casimiro secundo*, in quo primum post quo, & amplius à *Piasti* temporibus annos, Ducalis & Regia posteritas apud *Polonicam gentem* præcisa est, *Ludovicus Ungariæ* Rex erat succenturiatus. Huic etsi *Jagello Magnus Lithuanorum Dux* in Regno successerit, cujus Regia propago usque ad *Serenissimum nuper Regem Sigismundum Augustum* piè defunctum fuit extensa: tamen de mutua & fraterna *Polonorum cum Bohemis* benevolentia nihil fuit imminutum *Regno & Regibus Bohemiæ* cum illius

lius posteritate & liberis arctissimæ amicitiæ intercedentibus obligationibus. Undè cùm *Rex Georgius*, vitâ esset functus, *Status Regni Bohemiæ* nihil attendentes, illius filios heredes, non aliundè *novum Regem* accersendum & impetrandum esse, quàm à suis gentilibus amicis & vicinis, *Polonis nimirum*, censuerunt. Quæ res DEI beneficio ità fœliciter cessit, ut multis retrò labentibus annis *Bohemia* nunquam fuerit tranquillior atque *Vladislao*, *Casimiri filio* ad gubernacula subvecto. Non enim erat difficile *Regem Bohemiæ* imperare, qui priùs domi, inter *Polonos* gentem *cum Bohemis* per omnia ferè similem educatus erat. Ejus ex filia nepos adhuc est in vivis invictissimus *Imperator Maximilianus secundus*, patruelis nuper defuncti Regis *Sigismundi*, hinc quoque *pronepotes suæ Imperatoriæ Majestatis filii*, *Domini Nostri Clementissimi*, quorum maximus Natu *Rudolphus* ob egregiam nuper indolem unanimi statuum consensu in *Regem Hungariæ* electus, ascitus & inauguratus est. Proximus ab eo *Serenissimus ArchiDux est Ernestus*, Princeps supra ætatem pius, prudens, gravis, disertus, & nonnisi maximis rebus destinatus. Hunc si celeberrimi hujus *Poloniæ* Regni status, suis liberis suffragiis *Regem* elegerint, non modò sui regni Decus & libertatem, sed & totius Christianitatis concordiam & pacem, quàm & longè plurimùm promovebunt. Nec opus est de generis splendore quidpiam attingere, ut qui universo Orbi ad omnem posteritatem est inscriptus, aut singulas *Serenissimi ArchiDucis Ernesti* virtutes commemorare. Siquidem *cor Regis in manu DEI est*, à quo pro suæ Divinæ Majestatis arbitrio flectitur. In unum *Imperatorem* suæ Serenitatis Parentem dignemini oculos convertere: qui per DEI benignitatem eâ fœlicitate, Clementiâ & simul sapientiâ summis rerum gubernaculis assidet, ut tranquillitas suæ Majestatis Imperio concessa, cum nullius hominis memoria possit adæquari, quæ priùs armis sopiri & constitui non poterant, hæc Imperatoris benevolentiâ disponuntur: gliscentibus armis & dissidiis qualibuscunque, eâ animi moderatione, & prudentiâ itur obviam, ut nihil sit asperum, quod non in viam redeat, pacem colat, & Clementissimo justi Imperatoris judicio sese submittat. Sed nè dicamus de rebus *Imperii aut Germanicis*: nostra *Bohemia* neque genuino patri, quàm illius Imperio subesse mallet; Ut qui privilegiorum, statutorum, jurium, legum, libertatum & consuetudinum Regni summus est assertor, vindex, Patronus & defensor, Officiorum & dignitatum ùt sapientissimus ità justissimus inter Domesticos distributor, nihil metu periculorum cautelosè attentans, nihil odio gentis (à quo longissimè abest) circà statuum prærogativas innovans, omnia suo vigori immutabiliter relinquens. Et si aliquando per temporum difficultatem accidit, ut impensis solitò majoribus ad firmanda præsidia adversus *Europæ* & Christianitatis hostes sit necesse, *communi statuum consilio sinè vi, sinèque variis aut frivolis persuasionibus liberè, & nullis planè circumscripto legibus consensu & voluntate decernitur*, *quantum pro facultate cujusque*, *pro Patriæ tranquillitate*, *imò pro aris & focis* (*pro quibus vitam & sanguinem* devovere Christiani hominis officium est) adversùs immanissimi & Christiani sanguinis sitientissimi hostis Tyrannidem erogare possit & debeat, idque sinè ulla onerum præscriptione, & privilegiorum Regni præjudicio: Prætereà, quod vel inter miracula referri queat, in non paucis nec parvis de Religione subditorum dissensionibus, eâ utitur erga singulos æquabilitate, quâ omnes ad unanimitatem, concordiam, pacem, & mutuam Charitatem invitantur; Justitia administratur ex æquo omnibus. Neque usquè quisque est adeò vel pauper, vel abjectus, cujus petitionem *Clementissimus*

Laudatio Principum Austriacorum.

Maximiliani II. in gubernatione Bohemiæ justitia.

tissimus Imperator non exaudiat, supplicem libellum non recipiat, & Juri, si quid habet, prospicere non præcipiat: Hoc ingenium, hásque virtutes Patris cùm filius quotidiè intueatur, quisnam est, qui Principem bene natum, easdem non imitaturum, aut DEO minùs Charum futurum non existimet? Unde posthæc subditos non modò tempore pacis sapienter, sed & ferventibus bellis fortiter tueri & regere possit. Nequè verò si sic necessitas requirat, humanis & aliundè accersitis præsidiis desertum iri sollicitè timendum est, cujus Pater, patrui avunculus, fratres, atque adeò universa *Domus Austriæ, omnes totius Christianitatis Monarchas, & Principes sibi sanguine, cognatione, affinitate, homagiis*, nec non quàm plurimis aliis ad intimam amicitiam paratis vinculis, & fœderibus habeant devinctissimos.

At non dubitamus de his rebus alios coram hac celeberrima Synodo sapienter, copiosè & prolixè dixisse, *Statuum in Regno Bohemiæ*, hoc est præcipuum studium & conatus *Reverendissimas, Illustriss: & Magnific: Dominationes Vestras*, quacunque possunt, & fas est animi reverentiâ & oblectatione eò invitare, nè patiamini inclyti hujus regni ab *Ungarico* & inprimis nostro *Bohemico* (per aliundè accersitum Regem, cujus fortè non eadem sit cum hac *Polonica* gente atque *nostrorum Principum cognatio*) fieri separationem: sed ut qui nobis jam indè à primis usque gentis incunabulis estis junctissimi, in pristina nobiscum, & cum Universæ Christianitatis conjunctione persistatis maneatísque. Neque id armis aut inusitato exemplo *Reverendissimis, Illustriss: ac Magnific: Dominationibus Vestris* efficiendum restat: siquidem tam nulla est in utrisque *Hungarico & Bohemico* Regnis animorum & benevolentiæ erga *Poloniam* facta alienatio, ut hujus *Regni incolas* suâ spontè amicè & fraternè ad pristinæ necessitudinis rogent atque incitent societatem. Et quod *status Bohemiæ à Reverendissimis Illustriss: ac Magnif: Dominat: Vestris* fieri exoptant, idem ab ipsis antea in simili casu factitatum. Et quia factitatum, habent quòd *DEO Optimo Maximo gratias* agant, quippe qui de *Serenissimi* quondam *Regis Casimiri sex filiis Vladislaum* petierunt, & impetrarunt *Regem*. Quod si status hujus *inclyti Regni* nostrorum Majorum exemplum imitati, unum de *suæ Imperatoriæ Majest: sex filiis Regem* elegerint, futurum est, ut *Regis* & omnium Vestrûm posteritas sua sese dignitate, splendore & potentiâ perpetuò fulciat. Certè veteres amicos retinere, quàm novos acquirere tutiùs est. De illis securè fidere, de his anxiè timere, nè quid præter exspectationem accidat, licet, & admodum periculosè statuit, si quis ex diuturnis & infestissimis quondam hostibus amicos ad stabilitatem fieri posse existimet, nequè foris mansuescit benè, qui domi in suos feliciter grassatur. Conciliatio amicorum ab originis linguæ, morum, consuetudinum, legum & pietatis similitudine inducta humanitatem alit & benevolentiam conservat. Atque sic demùm regna & politiæ stabiliuntur, dum natura singulos rapit, ut idem sentiant, velint, exoptent. His etiam nervis negotiationes, & mercimonia, per quæ indigenarum victui libere consulitur, exercentur. Contrà verò mutatâ regni formâ, & ipsæ labefactantur paulatim, ut denique concidant. Sed quid consectamur singula, dum communem Patriam allegamus, omnia quibus illi ad tuendam dignitatem, & utilitatem opus est, complectimur, dum nostros adeóque nosmet ipsos fraterna cum *Reverendissimis, Illustrissimis ac Magnificis Dominationibus Vestris* singulis & omnibus nobis pollicemur, dum pacem publicam exoptamus. Vix quidquam est, quod æquè requiramus, atque ut mutua inter nos conjunctio tranquillitati ornamentum addat, adversus hostes præ-

Poloniæ & Ungariæ concordia.

sidium

sidium paret. Quæ omnia ejusmodi sunt, ut nihil sit quod diligentiùs inquirere, aut justiùs desiderare possimus. Et cum *DEI benignitate* res tanti momenti in *Reverendissimarum, Illustrissimarum & Magnificarum Dominationum Vestrarum*, tanquam *Statuum hujus Regni*, nec non *Dominiorum* illi conjunctorum, manu sit constituta, ut ea modò velint, ex integro velint complecti, *DEUM Optimum Max*: trinum & unum toto pectore oramus, ut *Reverendissimarum, Illustrissimarum & Magnificarum Dominationum Vestrarum*, consilia & mentes verâ concordiâ uniat, sapientiâ instruat, eâ felicitate gubernet, quò *Regem* eligant, electum pronuncient, pronunciatum videant, inaugurent & habeant, per quem *Gloria DEI* illustretur, *Dignitas Regni & Statuum ejus* augeatur, & pax publica subindè in pristinam, &, quâ nunc fruitur libertatem asseratur, *Privilegia, Jura, Leges, & Consuetudines*, & quodcunque est hujus *Regni* peculiare, & præcipuum, in suo vigore permaneant; Conjunctio cum Regnis *Hungariæ & Bohemiæ* solidetur, commercia & negotiationes cum fructu exerceantur, & inclytum hoc *Poloniæ Regnum* adversùs omnis generis hostes, & *Tyrannos*, *amorem DEI & favorem* vicinorum perpetuum habeat auxilium.

EPISTOLA LXXXIV.

Responsum omnium Statuum & Ordinum Regni Poloniæ atque Magni Ducatûs Lithuaniæ ad Legationem Sacratiss: & Invictiss: Cæsareæ Catholicæ Majestatis per Illustres ac Magnificos Dominos VVilhelmum à Rosenberg, Rectorem Domus Rosenbergicæ, Burggravium, & Vratislaum Dominum à Pernstain in Tovvatschavv, Prostnitz & Leythomyschl &c. Militem Ordinis aurei Velleris, Cancellarium Regni Bohemiæ, supremos Sacræ Cæsar: Majest: Consiliarios & Oratores ad eosdem Ordines Missos sub VVarsavia in Comitiis generalibus Electionis novi Regis Dat: 21. Aprilis: Anno Domini 1573.

QUod *Sacra ac Serenissima Cæsarea Majestas* pro sua innata, & apud omnes gentes satis perspecta *Clementia*, *Regnum* hoc in tam difficili, & luctuoso illius casu ex morte optimi ac pientissimi *Principis* sui suscepta, benignè solari, atque huc ad Senatum & *Ordines Ampliss*: ejusdem Regni tam splendidam & honorificam legationem in personis *Illustrissimarum ac Magnif: Domination: Vestrarum* mittere dignata sit, prolixè omnia, quæ ad salutem & incolumitatem illius conservandam pertinent ex se deferens, magnas & immortales *suæ Cæsar: Majestati* hoc nomine *Senatus*, *& omnes ordines Regni* agunt gratias. Nec dubitant, quin hæc omnia proficiscantur ex abundantia amoris, quo ùt *Universam Rempublicam Christianam*, ità vel inprimis *Regnum* istud sibi provinciisque suis, non solùm vicinitatis, sed fœderum atque omnium officiorum communicatione devinctum complectitur. Quæ verò summa totius istius legationis est, in qua *Illustrissimæ & Magnificæ Dominat: Vestræ Serenissimum Principem Dominum Ernestum ArchiDucem Austriæ, Sacræ Cæs: Majest: filium*, nomine ipsius *Majestatis in Regem* nostrum proponunt atque commendant, accipimus id & annumeramus in

 cumulum

cumulum aliorum officiorum, atque beneficiorum etiam, *à Sacr: ipsius Cæsar: Majest:* erga regnum hoc abunde antehac exhibitorum, quod illius in hoc luctuoso casu orbitatis nostræ, ac Universæ Reipub: curam habere dignatur: Cupere nos vicissim tantam *Majest:* suæ Clementiam quibus officiis & obsequiis nostris demereri: Verùm quòd *Electionem* ipsius *Majest: Serenissimi Filii in Regem nostrum attinet*, quoniam hæc in manu, *& potestate DEI Omnipotentis* est posita, illius arbitrio atque providentiæ universum hoc negotium permittimus, ipsúmque sedulò oramus, ut ille *Rex* nobis contingat, quem ipsemet DEUS secundùm cor suum ex unanimi consensu nostro deligendum nobis suggesserit, *Nos* de eo, sicut in hanc horam nihil adhuc certi atque explorati habemus, nihil dum etiam *Sacræ Cæs: Majestati* respondere possumus. Sed postea peractâ electione per literas, aut Oratores nostros respondere non negligemus. Interim autem nos & obsequia nostra gratiæ suæ *Cæsar: Majest:* quàm diligentissimè commendamus.

Ex Commissione Illustriss: Senatûs ac Omnium Statuum & Ordinum Regni Poloniæ, *Magnique Ducatûs Lithuaniæ.*

EPISTOLA LXXXV.

ArchiDucum Austriæ Confœderatio. Anno 1606.

Gold. f. 138.

Nos Consules & Senatus BohemoBrodæ notum facimus tenore præsentium universis & singulis, & præcipuè quorum intersit nos legisse infrà scripta vidisse, audisse, & cum suo originali contulisse, & de verbo ad verbum conformia reperisse, quæ jam hîc describi curavimus.

Confœderationem hanc recitavit Gold. loco cit. ad Ferdinandum II. Cæs. qui etiam his literis subscripsit.

Cùm rerum præsentium deplorato statu, perditâ jam penè *Hungariâ*, *& inclytæ Domûs Austriacæ Provinciis Hungariæ* vicinis devastatis, aliísque multis de causis (proh dolor) constet, *Sacram Cæsaream Majestatem, Dominum & fratrem nostrum* observandum, ex quadam animi indispositione & infirmitate, quæ sua periculosa intervalla habet, in gubernatione *Regnorum & Provinciarum* minùs sufficientem & idoneum esse, ità ut is à DEO sibi commissis, eo quo par est modo, præesse nequeat. Hisce aliísque rationibus adducti, *Nos Matthias, Maximilianus, Ferdinandus, & Maximilianus Ernestus, ArchiDuces Austriæ, Fratres & Patrueles*, ingenti dolore permoti, à nobis illud, quod à DEO & natura concessum est, negligendum non esse meritò considerantes, accelerandum nobis conventum hîc Viennæ existimavimus. Ubi negotio hoc maturè & bene deliberato, nullum aliud remedium præsentius esse comperimus, quàm ut vigore pactorum, & transactionum inter nos initarum, tum etiam hactenùs laudabili à majoribus nostris conservatâ consuetudine, & attentâ Sacræ Majestatis indispositione, superiúsque commemoratâ infirmitate, *caput nobis & columen Domûs nostræ*, nempè *ArchiDucem* Matthiam, secundùm Naturæ ordinem, & fœlicissimæ recordationis *Avi nostri Imperatoris Ferdinandi* dispositionem, nobis in hac causa seligamus, & ore & corde unanimi constituamus.

mus. Sed ut tenore præsentium, omnes *nos*, tam nomine nostro, quàm eorum qui minores sunt, omnem in eundem potestatem, & autoritatem, meliori quo possumus modo conferimus: itâ quicquid in negotio hoc arduo agendum deliberandúmque sit, tam apud *Summum Pontificem*, *Dominum nostrum colendissimum*, quàm etiam apud *Serenissimum Hispaniarum Regem*, *ac fratrem & patruelem nostrum Charissimum*, *ArchiDucem Albertum*, *aliósque Principes*, nos omnes simul firmum, & ratum habituri simus: Itâ tamen, ut in quibuscunque rebus negotium hoc concernentibus, consilio & operâ nostra indiguerit ad requisitionem illius, ad ea omnia parati simus. Quod si etiam *Sacrum Romanum Imperium*, propter easdem caussas allatas, de eligendo *Romanorum Rege* deliberaret, *Nos* omnes in unicum hunc, quem Natura post Imperatorem primum dedit videlicet *ArchiDucem Matthiam*, *fratrem & patruelem nostrum Charissimum*, conatus nostros impendemus, & alium nullum, quoâd nos promovebimus. Attamen cùm sine fideli & sedula Consiliariorum, ministrorum & subditorum nostrorum opera, tantum tamque grave negotium expediri commodè non possit: *Nos* eorundem securitati non minùs hoc modo providendum esse putavimus; ut ad eorum majorem assecurationem, quotiescunque opus, aut ab eorum uno vel pluribus petitum fuerit, illos in protectionem nostram, à quocunque etiam nostrûm literæ securitatis datæ fuerint, nos omnes *ArchiDuces* simul clementissimè recipiamus. Ea in supradictis rebus cunctis nostra expressa est voluntas & sententia. Quæ ut firma omnia & perpetuò rata sint, transactionem hanc manibus nostris subscripsimus, ac secretioribus sigillis comprobavimus. Actum *Viennæ*, XV. Die Aprilis. Anno Salutis humanæ M. DCVI.

Matthias.
Maximilianus.
Ferdinandus.
Maximilianus Ernestus.

In cujus rei testimonium literas hasce sigillo Civitatis nostræ munitas & obsignatas esse volumus, Bohemobrodæ. 24. Maji, 1606.

EPISTOLA LXXXVI.

Nos Consules & Senatus Bohemobrodæ, notum facimus tenore præsentium universis & singulis, & præcipuè quorum intersit eas legisse, infrà scripta vidisse, audisse, & cum suo originali contulisse, & de Verbo ad Verbum conformia reperisse, quæ jam hîc describi curavimus. Gold. f. 139.

CUm *Serenissimus ArchiDux Matthias*, *frater noster Charissimus*, nobis miserit quandam transactionem, per ipsum, nec non *Serenissimos ArchiDuces*, *Maximilianum*, *Ferdinandum*, *& Maximilianum Ernestum*, *fratrem & patrueles nostros Charissimos* factam & singulorum manibus subscriptam, sigillis suis secretioribus munitam, quâ *Serenissimus ArchiDux Matthias*,

thias, ùt post *Sacræ Cæsar: Majestat: personam* major natus, à cæteris caput & columen *inclytæ Domûs nostræ Austriacæ* constituitur, & quicquid ad ejusdem domûs incrementum & conservationem necessarium, aut quodammodo opportunum fuerit, deliberandi agendíque potestas illi confertur. Quin etiam cùm *Sac: Rom: Imperiū* de eligendo *Romanorum Rege* deliberaret omnes in unum *ArchiDucem* Matthiam, *fratrem nostrum Charissimum* conatus sint impensuri suos, Consiliarios quoqe aliósque ministros, ac subditos, quorum operâ uti necessarium fuerit, in suam protectionem suscipere promittunt. Cùm idem *Sereniss: ArchiDux* Matthias desideret instantérque requirat, ut ejusmodi resolutionem ratam habeamus: Hinc est quòd *fraternâ benevolentiâ*, quâ illum semper complexi sumus eidem in omnibus gratificari desiderantes, supradictam transactionem per nos etiam ratificandam & confirmandam libenter decrevimus, prout ratificamus & confirmamus per præsentes subscriptione nominis, sigillíque nostri impressione corroboratas. Datæ *Bruxellæ*, die 11. Mensis Novemb. Anno M. DC. VI.

Albertus.

In cujus rei testimonium literas hasce sigillo Civitatis nostræ munitas & obsignatas esse voluimus, Bohemobrodæ, 24. *Maij*. 1606.

EPISTOLA LXXXVII.

Literæ Rudolphi Secundi datæ Ordd: Bohemiæ pro Serenissimo Fratre suo ArchiDuce Matthia.

BellumBohem. Andreæ ab Habernfeld.

Nos Rudolphus Secundus D. G. Electus Romanorum Imperator Semper Augustus &c. Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ Rex &c. ArchiDux Austriæ, Marchio Moraviæ, Dux Lucemburgi & Silesiæ, Marchio Lausnicensis.

Verba notatu dignissima in laudem Bohemorum.

Reversalibus hisce notum facimus omnibus & singulis inprimis ubi opus fuerit; notâsse nos à multo tempore, ac in animum revocâsse *plurima magni nominis fidelia, ac utilissima Officia ab ordinibus Regni Bohemiæ, annis compluribus, imò ab ipso, DEO itâ favente Regnum ingressûs initio liberalitate suâ, in subsidiis & contributionibus maximæ notæ in usum & salutem universæ Christianitatis nobis præstita, nec quidquam ipsis erat tam carum, quin & vitam gratiâ nostri impendere fuêre promtissimi. Quo nomine vasti ipsorum animi sinceritas emicuit, curæ ipsis esse gloriam & honorem DEI, reverentiam supremæ potestatis, Patriæ conservationem hoc ipso testati sunt.* Eodem titulo cæteris quoque nostris *Regnis exemplum* laudabile dedêre, continuaturos ipsos in eadem affectione certò persuasum gerimus. Ob tanta ergo ipsorum erga nos, *Prædecessorésque nostros Sanctæ memoriæ* seriò præstita officia, ac merita; *Imperatoriâ, ac Regiâ nostrâ* singulari gratiâ ipsos afficere, curam paternam ipsorum gerere, & si Altissimo itâ placuerit diebus adhuc vitæ & Regni nostri, non modò gratos nos ostendere, sed ipso facto gratitudinem nostram exhibere constituimus, *Regnúmque* istud unà cum incorporatis itâ disponere proposui-

proposuimus, ut in perpetuum in statu integro conservari, incolæ, Civésque charitate perpetuâ gaudere, vivere unanimes possint. Prospecturi quoque sumus, ut discordia omnis & cætera, quæ ad ipsam inservire possint media procul aversa maneant.

His ità pensatis cùm sciamus nos non minùs ùt cæteri mortales vitæ discrimini subjectos (quod DEUS avertat) nec optaremus ut post excessum ex hac vita nostrum *Imperitante vacans*, *ullis inquietudinibus*, *aut injuriis* afficiatur, sicuti Regna alia tali casu magnas experta vicissitudines, consultum invenimus diebus adhuc nostris inconvenientias tales prævenire de remedio convenienti prospicere. Disponente nobiscum ità Altissimo, ut sive in Cœlibatu aut matrimoniali thoro sinè prole diem supremum nobis obire contigerit, ut *Regno Bohemiæ* eíque incorporatis rectè consultum sit, de capite ipsis prospicere, quo omnes fortè imminentes averteremus inconvenientias, nervis omnibus laboravimus. Eo nomine ad sæpius petita & postulata seria *Illustrissimi Principis ac Domini Matthiæ ArchiDucis Austriæ, Ducis Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Crain, & Wirtenbergæ, Comitis Tyrolis, Senioris fratris Germani nostri* dilecti ut *Comitia generalia Regni scriberemus*, quibus *omnes tres ordines Bohemiæ* comparerent, nominatâ die Martis post *Dominicam Exaudi* Anni 1608. ibi apud ipsos nomine ejus intercederemus (eâ tamen conditione, si sinè prole excesserimus) meo tanquam *Regis Bohemiæ* consensu ut nominatus *AuchiDux Austriæ Matthias senior frater germanus noster*, si fortè more consueto, debitóque salvis ipsorum *Privilegiis & libertatibus*, apud ipsos quæsiverit, ut nemo præter ipsum pro expectante *Regni Bohemiæ* admittatur, impetrare, post excessum verò nostrum in Regem eligi possit. Confisi certò, *nominatos ordines Regni Bohemiæ Charissimos, ac dilectos nostros*, consideratis suprà recensitis considerandis intercessioni huic nostræ gratiosæ satisfacturos & negotium istud, *bonum Patriæ*, privatúmque concernens, Comitiis præsentibus expedituros. Impetrato dicto ad petitionem nostram petito, pollicemur nos penes *ArchiDucem Mathiam fratrem Charissimum nostrum literis Reversalibus* sufficientibus attestaturos in nullum præjudicium *Regni Bohemiæ, Privilegiorum, Libertatum, consuetudinum, ordinationum & statutorum* præsentem cessisse actum. *Intercessio Rudolphi pro Matthia.*

Cùm itaque *Ordines Regni Bohemiæ, dilecti & fideles nostri* offerta nostra sanojudicio considerâssent, nos utpote *Regem pacis amantem*, nil nisi *Regni* istius cum incorporatis salutem & quod in privatum ipsorum commodum cederet, ut Patrem Filiis gratiosè promovere quæsiisse, nec ipsos alienos esse, quàm ut quod in Regni pernitiem præcaveri posset; Eo ipso commoti fuêre, ut in propositum nostrum consentirent, intercessionem susciperent, neque *ArchiDucis Matthiæ Senioris, Domini fratris nostri* recusarent petita: quinimo suprà nominatâ conditione, expectantem ipsum Regni susceperunt, consenserúntque ut in Regem eligeretur ab obitu nostro.

Ea propter nos à parte nostra, *Heredum ac Posterum Regum Bohemiæ* nomine, *omnibus Baronibus, Nobilibus, Pragensibus & cæteris Civitatibus ac omni Communitati ordinum Regni Bohemiæ* testamur, & pollicemur, nominati *ArchiDucis Matthiæ Domini fratris nostri* agnitionem istam pro expectante, & ab obitu nostro in *Regem* Electionem esse factam, Salvis manentibus omnibus *Regni Bohemiæ juribus, ordinationibus, ritibus, & consuetudinibus*, inprimis verò *Regis Ottogari, Regis Joannis, Caroli Imperatoris, Regis Wenceslai, Regis Sigismundi, Regis Alberti, Regis Ladislai, Regis Georgii, Regis Vladislai, Imperatoris Ferdinandi, Imperatoris Maximiliani &c. Domini Patris nostri Charissimi* *Matthias vivente Rudolpho II. Rex Bohemiæ designatur.*

rissimi sanctæ memoriæ, & aliis Regno Bohemiæ datis diplomatibus salvis, inquam, & integris omnibus istis recensitis, manentibus nunc & perpetuum.

Ad confirmationem harum Reversalium sigillum nostrum Imperiale appendere jussimus. Datum in Arce nostra *Pragensi*, die Sabbathi, Anno 1608. Imperii nostri Romani 33. Hungarici 36. & Bohemici 33.

Rudolphus.

Zdenko Adam Popel de Lobkovvicz S.R. Bohemiæ Cancellarius.

Ad mandatum S. C. Majestatis proprium.

Johan: Mencelius.

EPISTOLA LXXXVIII.

1608. die S. Jo. Bapt. Ex bello Boh. Andreæ Haberfeld.

Reversales Literæ ArchiDucis Matthiæ datæ Ordd: Boh.

Nos Matthias D. G. ArchiDux Austriæ, Dux Burgundiæ, Istriæ, Carinthiæ, Crainæ, Wirtebergæ, Comes Tyrolis &c.

Causæ cur Matthias occupârit Regnum Bohemiæ.

REversalibus hisce notum facimus, nos innatam quasi erga *Ordines Bohemiæ Regnúmque* ipsum, *tanquam ex stirpe Bohemica oriundi*, affectionem habuisse & habere, gessisséque semper in animo ac omnibus viribus nostris apud nos cogitâsse, ut commodam occasionem invenire possemus, quâ nominato *Regno*, in bono ipsius publico gratificaremur. Quapropter non tantùm in exorto isto *bello Hungarico* in conservationem *suæ Majestatis Domini Fratris nostri* Rudolphi *Imperatoris* regionum, sed & nominati Regni *Bohemiæ* ab hoste *totius Christianitatis hereditario Turca* intentati, defendebamus ab crebrioribus insultibus, sæpius in persona, cum periculo vitæ nostræ nos opposuimus nec quidquam nobis tam carum erat, quod non pro tutela ipsorum exposuissemus; sed etiam cùm superiorem armis, & viribus hostem notâssemus, in conditiones pacis perpetuum duraturæ acceptabiles cum ipso descendere laborabamus, ut à diuturno isto belli onere ipsos liberaremus.

Consideravimus etiam apud *Nos*, *Majestatem suam Imperatoriam* humanæ mortalitati (à qua omnipotens ipsam conservâre velit) non minùs, ùt & alii subjectam; metuebamus etiam, si fortè absque prole mascula *Majestatem suam* ex hac vita discedere contingeret, nè *Regnum* dictum, unà cum incorporatis, Curatore carens, periculosas sicuti circumjacentia Regna experiretur vicissitudines, quod ipsum vivente adhuc Imperatoriâ suâ Majestate prævenire volumus, cujus caussa sæpiùs *suam Majestatem* solicitabamus, rationem nostri hoc nomine haberet, eóque apud *Ordines Regni Bohemiæ* rem disponeret, si fortè tale quidpiam ex more, & secundum privilegia ac libertates ipsorum consueto, apud ipsos quæreremus, eà tamen conditione, ùt supra meminimus, si *Imperatoriam suam Majestatem Dominum fratrem nostrum*,

strum, absque prole mascula ex hac vita decedere contigerit; ut pro *Exspectante Regni Bohemiæ* præ cæteris susciperemur. Et tandem post obitum *suæ Majestatis* in Regem eligeremur. Sicuti eo nomine sua *Cæsarea Majestas Comitia Generalia* ad diem Martis post *Dominicam Exaudi* Anni 1608. scribere in forma uberiori negotium ordinibus proponere voluit, quibus etiam Legati nostri præsentes aderant. His ità propositis, additum, quòd si in caussa *Electionis pro Exspectante* suscepti fuerimus, futurum id extra omne *Privilegium Regni Bohemiæ*, *Libertatum*, *Ordinationum & consuetudinum præjudicium* sicuti nunc, ità etiam in posterum. Tale *suæ Majestatis propositum & postulatum*, in deliberationem sumsêre, invenere etiam, quod bono publico salutare, non contemnendum, præveniendum & avertendum, quod noxium, resolutionem in nostri favorem sumsêre. Et iisdem Comitiis consensu *suæ Majestatis Regis Bohemiæ* & ex bona ac libera ipsorum ordinum libertate pro exspectante *Regni Bohemiæ* communi voto nos susceperunt, suprà nominatâ tamen conditione, si absque *prole mascula suam Cæsaream Majestatem* discedere ex hac vita contigerit: ac tum demum etiam in Regem nos electuros sunt polliciti.

Quapropter sicuti suprà pollicebamur *omnibus Baronibus*, *Nobilibus*, *Pragensibus & cæteris Civitatibus* ac universæ communitati *Ordinibus dicti Regni Bohemiæ*, nostro, Posterorúmque nomine pollicemur, ac promittimus, liberam istam ipsorum personæ nostræ pro *Exspectante*, & ab obitu sub nominata conditione *suæ Majestatis*, *in Regem Bohemiæ Electionem*, ipsorum Juribus, *ordinationibus*, *Privilegiis*, *Libertatibus*, statutis, gratiis, donationibus, antiquis, ritibus & laudabilibus consuetudinibus, inprimis verò *Regis Ottogari*, *Regis Joannis*, *Caroli Imperatoris*, *Regis Wenceslai*, *Cæsaris Sigismundi*, *Regis Alberti*, *Regis Ladislai*, *Regis Georgii*, *Regis Vladislai*, *Cæsaris Ferdinandi*, *Cæsaris Maximiliani gratiosi nostri Domini Parentis*, & *Cæsaris Rudolphi Domini fratris nostri* charissimi & omnibus aliis scriptis & rescriptis, usque ad mortem *suæ Majestatis* sese extendentibus (unico saltem eo fine, quod pro *Exspectante Nos* susceperit, quod ipsum *Reversalibus suis* nobis confirmârunt) in nullum præjudicium, nec nunc, neque in posterum sese extensuram. Pollicemur & promittimus etiam vivente adhuc *suâ Imperatoriâ Majestate*, nullius Regiminls vel gubernationis, nec in *Regno Bohemiæ*, neque in incorporatis, utpote *Principatu Silesiæ*, *Marchionatu Moraviæ*, *superiori & inferiori Lusatia*, citra voluntatem & consensum *suæ Imperatoriæ Majestatis*, omniúmque trium ordinum *Regni Bohemiæ*, aut post obitum *suæ Imper: Majestatis* officium nos suscepturos. Quod si verò superstite adhuc *suâ Majestate*, tale quidpiam susceperimus vel commiserimus, vel etiam contra Juramenta & sanctiones *Antecessorum Regum Bohemiæ* deliquerimus, vel si omnibus nostris superiùs pollicitis postquam ad Regimen admissi fuerimus non satis fecerimus, Non obligati erunt nobis Regni ordines vel in minimis stare promissis. Ad confirmationem horum omnium sigillum nostrum innatum Reversalibus hisce literis appendere mandavimus, illásque propriâ manu subscripsimus. Datæ in Castris nostris *Strieboholez & Miecholup* die Mercurii, festo Joannis Baptistæ Anno 1608.

EPI-

EPISTOLA LXXXIX.

Hasce literas coactus dedit Rudolphus Imp.

Goldast. f. 140. Acta Publ. Henelius in Silesio graph. Haberf. in Bello Boh. Jul. Bellus in Lauro Austriaca. *Scriptores horum temporum Omnes hoc Diploma recitant. Sed cassatum est à sequentibus Imperatoribus & Regibus Bohemiæ, ut infrà legetur.* Epistolâ 99. & 100.

Rudolphi II. Imper. Augusti. Edictum de pace Religionis concessa Bohemis & Conjunctarum Provinciarum Incolis, Silesiis, Moravis, Lusatis &c. Anno 1609.

Rudolphus II. DEI Gratiâ Imperator Augustus, Rex Hungariæ, Bohemiæ &c.

Notum facimus, & testamur ad æternam rei memoriam. Postquàm omnes *tres Regni nostri Bohemiæ Status, qui Corpus & Sanguinem Christi JESU*, sub utrâque specie in cœna participant, subditi nostri dilecti, in Comitiis anno 1608. in *Arce Pragensi habitis*, id humili observantiæ studio petierunt, uti *Confessionem suam Augustanam* ab aliquibus dictam, & *Maximiliano Cæsari*, nostro felicissimæ memoriæ parenti exhibitam, ab eóque *Ordinibus* permissam, retinere, & Religionem suam liberè exercere sibi permitteretur; *Nos* verò tum propter negotia alia, quorum causâ *Comitia* ista instituta fuerant, quæque procrastinationem & dilationem nullam pati potuerant, petitionis istius approbationem, & ratificationem ad hæc usquè Comitia differre, consultum judicaverimus, *Ordines* isti & *status* jam denuò congregati, petitionem istam suam repetentes, indefinenter, adhibitis etiam Illustrium quarundam personarum intercessionibus, satisfieri sibi cupiverunt, & ut, quâ ratione *tam sub una quàm sub utrâque* specie communicantibus nostris subditis *in* R*egno Bohemiæ* consuleretur, deliberationem cum Consiliariis nostris institueremus, tandem effecerunt.

Cùm igitur voluntas suaserit, ut inter omnes omnium trium R*egni Bohemiæ status subditos*, tam *sub una quàm sub utrâque specie communicantes*, his & futuris temporibus, *pax & amicitia* pro amplificando R*egno* isto conservetur, utraque pars Religionem suam, undè salutem æternam consequi sese posse sperent, liberè & absque ullo impedimento exerceant, & recessui *Comitiorum* de anno 1608. *Mandatóque nostro* non ità pridem publicato (quo ordines istos *sub utrâque communicantes*, & *confessioni* isti subscribentes pro fidelibus nostris subditis ad quos Jura & communitates R*egni Bohemici* pertinent, agnovimus & etiamnum agnoscimus) per omnia satisfiat, de Communi Consiliariorum aliorumque Officiariorum R*egni* istius consilio, decernimus, ut & *sub una*, & *sub utrâque specie communicantes*, concorditer & amicè invicem vivant, & pars altera alteram nec injuriâ afficiat, nec calumniis proscindat, propositâ secùs facientibus, quæ in jure Municipali expressa est, pœnâ.

Rudolphus Imperat. restituit Utraquistis Consistorium inferius, & Universitatem Carolinam.

Deindè cùm *sub una specie communicantes* libero per omnia religionis suæ exercitio *in Bohemiæ* R*egno* fruantur, potestatem facimus & volumus, ut *sub utrâque etiam specie communicantes*, status nimirùm *Evangelici* omnes, cum omnibus qui *Confessionem Bohemicam*, *Maximiliano quondam Cæsari*, *Parenti nostro*, *in Comitiis publicis* Anno 1575. celebratis, & nobis jam denuò exhibitam, amplectuntur, Religionis suæ exercitium ubique & in omnibus Regni istius locis habeant, & absque ullâ alicujus turbatione, donec universalis in universo Regno Religionis unio & dissidiorum omnium compositio constituatur, retineant.

Prætereà

Præterea hanc etiam *Evangelicis Statibus* præstamus benevolentiam, quòd *Pragense Consistorium inferius*, illis permittimus, potestatémque illuc juxtà *Confessionem* suam constituendi facimus, ut *Sacerdotes* suos tam in *Bohemica* quàm in Germanica linguâ ordinare, & ecclesiis suis absque *ullo Pragensis Archiepiscopi* impedimento, præficere jure optimo possint. Quin & *Academiam Pragensem*, quæ à multis annis ad status sub utrâque pertinuit, illis restituimus, factâ ipsis potestate eam iterum aperiendi, doctis & eruditis suæ Confessionis viris exornandi, honestis legibus condecorandi, & certos ex suo consortio *Defensores tam Consistorio quàm Academiæ* præficiendi, quos nobis à statibus designatos, & electos, Nos, sine ulla vel cunctatione & mora, vel alia, quam à statibus acceperint, instructione & informatione, in officio isto confirmare, & pro *Legitimis defensoribus* declarare volumus, ità tamen ut si interveniente forsitan graviorum quorundam negotiorum impedimento, id duarum septimanarum spatio fieri non possit, *Defensores* illi nihilominùs maneant, & demandati sibi officii munere æquè ac si confirmati in officio isto fuissent, fruantur. Quin & uno atque altero, ex eorum numero demortuo, alios in eorum locum *Statibus* sufficere, & si præter ea, quæ jam tenent & possident templa, plura adhuc alia, *scholásve* alias pro instituenda juventute erigere, & ædificare velint, facere id ipsis tam in urbibus, quàm in oppidis & pagis, liberè & absque ullo impedimento liceat.

Permittit Rudolphus, ut constituantur Defensores utriusque ex Statibus.

Quandoquidem porrò etiam in aliquibus *Regni Bohemiæ Civitatibus utriusque Religionis homines*, hoc est tam *sub una*, *quàm sub utrâquo specie communicantes* conjunctim habitent, mandamus & volumus, ut pro pace & tranquillitate conservanda, pars quælibet religionem suam liberè colendo & Sacerdotibus suis obtemperando, alteram partem nullo modo vellicet, vel conturbet; multò minùs verò sepulturas in templis, & Cœmiteriis, cum campanarum pulsu, & sonitu peragere prohibeat, aut aliquem cujuscunque statûs & conditionis sit, sivè in Civitatibus sivè in oppidis & pagis habitet, à religione sua avertere, & per vim in sua castra suámque sententiam pertrahere satagat.

Nos enim id spectamus unicè, ut pax & tranquillitas conservetur, & amor mutuus inter omnes *tres status* vigeat, quo fine quidem *pro nobis & heredibus nostris*, *subsequentibúsque Bohemiæ Regibus*, hæc omnia *statibus Evangelicis*, ad quos communis etiam ista *pax*, quam vocant, *Religionis*, tanquam *ad principale Imperii* membrum pertinet, frustrà vel politicis, vel ecclesiasticis personis quibuscunque repugnantibus, inviolabiliter perpetuis temporibus servatum iri, in fide & verbo regio affirmamus, & pollicemur, ità quidem, ut nullum mandatum contrarium vel à nobis vel ab ullo heredum & successorum nostrorum *adversùs Status Evangelicos* publicetur, vel publicatum ab aliquo, ratum & validum habeatur. Insuper etiam omnia adversùs status istos sub utrâque specie communicantes, publicata hactenùs edicta, invalida, annihilata & sublata omninò hisce literis pronunciamus, nec quicquam eorum, quæ, dum confirmationem hujus articuli quærerent, facta à *Statibus Evangelicis* sunt, in malum ipsis cedere, & vitio verti à quoquam in æternum volumus.

Mandamus igitur Omnibus cum imperio passim in *Bohemia* constitutis, ut trium istorum statuum, omniúmque *Confessionem istam Bohemicam* amplectentium patrocinium & defensionem suscipiant, & nec molestiam ipsis circà religionis suæ exercitium creent, nec ab aliis creari patiantur. Nos

enim & *futuri Bohemiæ Reges* in omnes contra *has Majestatis nostræ literas*, quas ad futuram memoriam *actis Comitialibus* publicis inseri volumus, delinquentes, sive Ecclesiastici illi sint, sive politici, tanquam in pacis publicæ perturbatores gravissimè animadvertemus. Datum *Pragæ* die 11. Julii, Anno 1609.

Hæ Literæ superiores per vim sunt extortæ ab Hæreticis, à Rudolpho Imp.

1611.

EPISTOLA XC.

Literæ Reversales Matthiæ ante ingressum in Bohemiam.

Ex Habermanno.

Nos MATHIAS II. DEI Gratiâ Rex Hungariæ, designatus Rex Bohemiæ &c. ArchiDux Austriæ, Dux Burgundiæ, Marchio Moraviæ, Comes Tyrolis &c.

NOtum Regiis hisce Reversalibus facimus, omnibus & singulis, inprimis, ubi competit. Postquam nos *Ordinibus Regni Bohemiæ*, caussâ exercitûs ipsis in subsidium à nobis expediti, per literas patentes *Viennæ* die Mercurii post Dominicam *Invocavit* datas: Sicuti etiam per nostrum, ipsorum ad nos expeditis Commissariis, datum responsum sub dato 4. Martii Anni 1611. eò nos resolvissemus & declarâssemus, Nos ex innato nobis erga dictum R*egnum Boëmiæ* amore & affectione, vigore nostræ Anno 1608. *Pragæ* factæ transactionis & pacti, adversùs *Passaviensem Exercitum*, qui primò *Archiducatum nostrum Austriæ superioris* hostiliter insiliit, igne ferróque vastavit, deprædatúsque est. Post hac etiam in *Bohemiæ* urbes, villásque non nullas depopulatus est, ultimò dolosè in *Minorem Pragam* irrupit, possedítque, incolarum, sive Civium plurimos interemit, *Arcem* quoque ubi *sedes Regia*, in qua *sua Majestas Cæsarea*, charissimus Dominus frater noster, Regalia omnia, Libertates, Privilegia, Tabulas, Clenodia & omnem *thesaurum* Regni servabat, obsedit, cæterásque etiam *Antiquam, & Novam Urbes Pragenses* expugnare in animo habebat, nos inquam, in subsidium accessimus nominatorum Ordinum bonum publicum & incrementum defensuri, promoturi, adstituri ipsis etiam propriâ R*egiâ Personâ* nostrâ, ut etiam futurum malum, injuriam avertere & præcavere possemus, Hostes nostros vastatorésque regnorum nostrorum, ùt decet profligaturi. Daturi etiam operam, ut malum ipsorum intentum & detestandum propositum avertere & in nihilum redigere possemus. Ad tale nostrum gratiosum & Regium Offertum omnes *tres nominati* R*egni Bohemiæ Ordines*, postulabant à nobis precariò, antequam limites R*egni* transgressi fuerimus, literis R*eversalibus* nos ipsis obligaremus, ingressum istum in R*egnum Bohemiæ* nostrum in nullum præjudicium Libertatum, Privilegiorum, Jurium, Ordinationum, Statutorum, Rituum, Consuetudinum, neque ad rupturam pacti *Pragæ* sub dato die Mercurii festo S. Joannis Baptistæ Anno 1608. facti, futurum.

Passaviensis Exercitûs attentata.

Petitio Statuum à Cæs. Matthia.

Cùm itaque honestum istud ac dignissimum ipsorum postulatum agnoverimus, nósque etiam nullo alio intento, nisi boni ipsorum publici Patriæque incrementi caussâ, ad defensionem & conservationem ipsorum, animo mentéque & corde sincero id susceperimus. *Nos* igitur, unà cum Consiliariis nostris ex sano fideli que consilio & bona conscientiâ, ex potestate Regia,

Regiâ, ſicuti more ordinario Electus & deſignatus *Rex Bohemiæ*, vigore præſentium *Reverſalium*, toties nominati *Regni Bohemia* Ordines Heredes & poſteros ipſorum aſſecuramus, certificamus, confirmamus & in omni neceſſitate tutos reddimus Ingreſſum iſtum, noſtrum cum Exercitu noſtro in *Regnum Bohemiæ*, nullo alio nomine fieri, nisì in ſubſidium & ſuccurſum & neque ipſis tribus ordinibus Celeberrimi *Regni Bohemiæ*, neque ipſorum poſteris in ullum præjudicium, vel damnum aut diminutionem vel ceſſationem ipſorum Privilegiorum, Libertatum, Jurium Regni Ordinationum, ſtatutorum donationum, rituum & conſuetudinum inprimis verò ſupra nominatæ *Pragenſis tranſactionis* ſub dato S. Joannis Baptiſtæ Anno 1608. factæ fieri neque nunc, neque in poſterum futurum.

Cùm itaque ipſos omnes, & ſingulos in omnibus ipſorum Privilegiis, Libertatibus, Majeſtatibus, Gratiis, Juribus, Ordinationibus, Conſuetudinibus, Ritibus, Statutis, Pactis, ac etiam in Religionis cauſſa tranſactionibus inviolabiliter confirmare, tutari ac defendere ſimus polliciti, promittimus & pollicemur adhuc etiam nunc & in futura ſæcula.

Ad Confirmationem horum omnium & ad æternam memoriam, bonâ noſtrâ conſcientiâ & promtâ voluntate, Regium noſtrum Sigillum appendere mandavimus, manúque noſtrâ propriâ *Reverſales* haſce ſubſcripſimus. Datæ in Urbe noſtra Iglavia, die Jovis poſt Dominicam Lætare Anno 1611. Regni noſtri Hungarici tertio.

Matthias.

Ad Mandatum Sacræ Regiæ Majeſtatis proprium.

Fridrich Jordan von Klauſenburg.

EPISTOLA XCI.

Imperatoris MATTHIÆ. Literæ Reverſales ante ſuam Coronationem.

1611. Ex Habermanno.

Nos MATTHIAS II. DEI Gratiâ Rex Hungariæ, Deſignatus Rex Bohemiæ, ArchiDux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Marchio Moraviæ, Comes Tyrolis &c,

CONfitemur *Reverſalibus* hiſce, coram omnibus, ubicunque locorum aut ubi opus fuerit: Poſtquam Sereniſſimus, Potentiſſimus, ac Invictiſſimus Princeps, Dominus Dominus *Rudolphus ſecundus*, DEI gratiâ Electus *Romanorum Imperator*, *Hungariæ*, *Bohemiæq. Rex*, ArchiDux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Marchio Moraviæ, Dux Lucemburgi & Sileſiæ, Marchio ſuperioris & inferioris Luſatiæ, Dominus frater noſter chariſſimus, omnibus *tribus Ordinibus Regni Bohemiæ* in Propoſitione Publicis Comitiis facta, die Lunæ poſt Dominicam *quaſi modo geniti*. 2. Aprilis injunxiſſet, *Ma-*

jestatem suam ex singulari erga nos fraterno amore, tanquam erga seniorem fratrem suum, tum quoque boni publici caussâ dicti *Regni Bohemiæ*, ut omnibus inconvenientiis, discordiisque præveniret, & consuleret, in id consensisse, utpote si ex Divina dispositione absque prole mascula, *suam Majestatem* decedere contingeret, ex libero quoque omnium trium ordinum consensu, ad nostrum ab ipsis more solito & consueto postulatum, ut post obitum *S. Cæsareæ Majestatis*, præ cæteris in *Regem Bohemiæ* designaremur & superstite adhuc *S. Cæsareâ Majestate* etiam Regio diademate coronaremur, sic pro Domino & Rege ipsorum agnosceremur. Quapropter nominati tres *ordines Regni Bohemiæ* revocato in memoriam caussâ nostri à *Majestate sua Cæsarea* Domino fratre nostro carissimo postulato præsentibus Comitiis ad considerationem & sanam deliberationem id assumsere, considerato etiam hæc penes eo, quòd Anno 1608. præterito, ad intercessionem *suæ Majestatis Cæsareæ* nobis designati Regis, sub certa conditione titulum contulerunt. Post hæc etiam liberè ad electionem & publicationem nostri in *Regem Bohemiæ*, sese declarârunt & unà cum *Majestate sua Cæsarea*, de die certa coronationis convenerunt, quæ nominata erat dies Lunæ 23. Maji eâ tamen conditione, ut ante nominatam Coronationis diem, nos Matthias Rex dictis *tribus ordinibus Regni Bohemiæ* sufficientibus litteris reversalibus nos obligaremus, & intra dies quatuordecim à coronatione nostra effectualiter id, omnibus & singulis in communi etiam omnibus tribus ordinibus, non in genere tantùm, sed in particulari ab antecessoribus nostris *Regibus Bohemiæ*, data ipsis Privilegia & Majestatica donata, sicuti etiam à *sua Majestate Rudolpho secundo* Domino fratre nostro ipsis collata, non solùm quoad exercitium Religionis sub utraque, sed etiam in Politicis omnium mulctarum, quibus in corpore & bonis luere solebant remissionem. Sicuti etiam omnium Libertatum, Jurium, Ordinationum, antiquarum Consuetudinum, Rituum, Conventionum, etiam in specie illarum anno 1608. & 1610. factarum. Sic quoque Ordinum inter se in caussa Religionis præstitarum, non minùs etiam conjunctionis istius anno præterito 1609. sub utraque Ordinum cum Principibus & ordinibus Silesiæ in Comitiis publicis factæ, in omnibus punctis, articulis & conclusionibus in illa comprehensis, nullis exceptis totaliter & plenariè renovaremus & literis nostris *Regiis Majestaticis* confirmaremus, literásque tales intra dies quatuordecim ad summum, sub potestatem & in manus *Ordinum Regni Bohemiæ* vel ipsorum supremi Burggravii traderemus, hoc ipsum Regiâ nostrâ fide gratiosè ipsis sumus polliciti.

Cùm itaque Nos *Matthias Rex Bohemiæ* ab omnibus tribus Ordinibus *Regni Bohemiæ* ob causam recensitam, videlicet, quia in *Regem Bohemiæ* proclamati, vel designati sumus; tandem etiam de Coronatione nostri cum *Sacra Cæsarea Majestate* Domino Fratre nostro carissimo convenêre & effectualiter ex mera ipsorum ac libera voluntate præstitêre. Ea propter daturi sumus operam, quomodo omnibus *tribus Ordinibus Regni Bohemiæ*, Regiâ nostrâ gratiâ gratos nos ostenderemus, itâ ut optimè nobiscum contenti sint.

Pollicemur etiam & promittimus vigore harum nostrarum *Reversalium*, nominatis tribus Ordinibus, verbis nostris Regiis, nos in omnibus istis supra recensitis, propositis renovationibus, omnium & singulorum ad omnes & singulos ipsorum pertinentium Privilegiorum, tam in puncto Religionis, quàm in Politicis, tum quoque omnium libertatum, Jurium, Ordinationum antiquarum ipsorum, Consuetudinum & Rituum, Comitia-

lium conclusionum illarum inprimis, quæ ænnis 1608. & 1610. factæ similiter etiam in puncto Religionis sub una & sub utraque, inter ipsos *Regni Bohemiæ* Ordines, & Incolas nec minùs *cum Ordinibus Ducatûs Silesiæ*, transactionum & unionum anno præterito 1609. publicis ac plenis Comitiis absolutarum, nominato spatio duarum hebdomadarum, mox à Coronatione nostra (quam DEUS faustam, felicémque esse velit) in omnibus punctis clausulis, articulis & summariis, cujus tenoris illa fuerint, totaliter completè, nullis exceptis, ex gratia nostra, nos confirmaturos, omniáque bonâ fide, bono animo, fideliter præstituros, literásque hasce nostras *Reversales & Majestaticas* eo nomine dispositutos, manu propriâ subscripturos & sigillo nostro Regio consignaturos, obfirmaturos & in manus omnium trium ordinum *Regni Bohemiæ*, vel ipsorum summi Burggravii tradituros. Quantum ad alios, nobis ab ordinibus *Regni Bohemiæ* propositos communes articulos, quos ad proxima Comitia, DEO dante, ex certis caussis distulimus in illis etiam antè omnia proximis Comitiis nos ipsis gratificaturos. Quod ipsis omnibus dictis tribus Ordinibus *Regni Bohemiæ*, sicuti ipsis verbis, ità bonâ fide nostrâ Regiâ promittimus. Certi hac in re sunto omnia ista à nobis, *utpote Rege Christiano*, cujus verba ùt in ore, sic in pectore, bonâ fide & conscientia præstitâ & satisfacta fore.

Ad horum confirmationem *Nos Reversales* hasce manu propriâ subscripsimus, sigillóque nostro Regio consignavimus Datæ *Hradczini* superioris Urbis *Pragensis*, die Sabbathi post Dominicam Exaudi, Anno 1611. Regni nostri Hungarici tertio.

EPISTOLA XCII.

Matthiæ Regis Reversales, & Obligatio universalis quoad Religionem, & Privilegia post Coronationem Ordinibus datæ.

1611.

Ex Habermanno.

Nos MATTHIAS II. D. G. Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ Rex &c. ArchiDux Austriæ, Marchio Moraviæ, Dux Lucenburgi, & Silesiæ, Marchio Lusatiæ &c.

NOtum facimus *Reversalibus* hisce, omnibus & singulis: Promisisse Nos tutelam, & conservationem *Regni Bohemiæ*, *Nobilium*, *Pragensium*, *aliarúmque Civitatum*, totiúsque Communitatis Regni, ità ut irrita, integráque ipsorum *Jura*, *Ordinationes*, *Majestatica*, *Privilegia*, *Libertates*, *Statuta*, *Gratiæ*, *in Ecclesiasticis*, *& in Politicis*, Conclusiones denique Regni, in primis verò Anni 1608. & 1610. factæ, sic quoque transactiones ipsorum in puncto Religionis, cum communicantibus *sub una*, *& sub utraque*, eorúmque unionis; Nec minùs cum Principibus, & Ordinibus Silesiæ *sub utraque*, eorúmque Anno 1609. facta, & aliæ ipsorum consuetudines, & ritus, ac donationes, Inprimis verò Piæ, & sanctæ memoriæ *Regis Ottogari*, *Regis Joannis*, *Caroli Imperatoris*, *Regis Wenceslai*, *Cæsaris Sigismundi*, *Regis Alberti*, *Regis Ladislai*, *Regis Georgii*, *Regis Vladislai*; *Imperatoris Ferdinandi*, *Cæsaris Maximiliani*, *& Domini Fratris nostri carissimi* Ru-

dolphi Imperatoris. Ab omnibus ipsorum Majestatibus procedentes donationes, & rescriptiones, cis omnem contradictionem, ùt diximus, sartæ tectæq;, integræq; ut maneant, & promittimus adhuc, in omnibus istis nos fidem servaturos. *Promisimus etiam, Arcem Carlstein, ubi Diadema Regium, cum cæteris Clenodiis, Tabulis & Privilegiis Regni asservatur, nemini citra voluntatem, & consensum Ordinum, Baronum, Nobilium & Pragensium, nisi illis, quos ipsi elegerint, sub curam daturos.* Polliciti quoque sumus, *nos* sub bono ordine, antiquáque consuetudine *Regnum Bohemiæ* directuros, & conservaturos. Cæterùm promisimus, nullum exterum, vel Peregrinum, sive ille sit *Ecclesiastici*, vel *Politici Ordinis*, in ullum officium sive Regni, aut Civile nos intrusuros, vel admissuros. Neque ad ulla particularia *Officia Regni, Præfecturas*, aut cujuscunque nominis illa fuerint, promoturos. Sed solis *natione* Bohemis id relicturos, facturos nos ista non nisi cum consilio Ordinum: Observaturos nos etiam hoc idem in circumjacentibus, & incorporatis Regionibus, *sicuti Carolus Imperator*, & *alii Reges Prædecessores Nostri* fecère. Promisimus insuper, nulla nos bona, sive sint *Principatus*, *Urbes*, *Arces*, *Fortalitia*, *Feuda*, & quæ his similia, *à Corona Bohemiæ*, vel incorporatis, neque per dotes, aut alio quocunque modo nos abalienaturos: imò potiùs, quod à Corona unquam separatum, ut restituatur, procuraturos. Simul etiam quantum ad *Monetam*, promisimus, in suo valore ipsam nos relicturos, nec ullo pacto extenuaturos absque *Ordinum* consensu, sed sicuti à *Corona Bohemiæ* vigore privilegii ipsorum statutum est, ità relicturos. Hæc penes quoque promisimus, si cui ex Ordinibus in particulari *ab antecessoribus nostris Bohemiæ Regibus* fuerat donatum, sive illud in Ecclesiasticis, aut sæcularibus, vel Regiis bonis fuerit, nos nihil immutaturos, modò id contra *Regis Vladislai* omnibus Ordinibus *Regni Bohemiæ gratiam*, & libertatem datam non quadret. Finaliter, promisimus *Ordini cuivis* in specie, ipsum in suis *Juribus*, *Ordinationibus*, *Privilegiis*, *Libertatibus*, *Statutis*, *Consuetudinibus*, *Gratiis*, prout cuique proprium est, conservaturos, & confirmaturos.

Pollicitationes Matthiæ post Coronationem.

Ad confirmationem harum *Reversalium*, cum subscriptione manûs nostræ propriæ, sigillum nostrum Regium appendi mandavimus. Datæ in *Arce Pragensi*, die Veneris post festum Corporis Christi. Anno 1611.

EPISTOLA XCII.

Ferdinandi ArchiDucis Austriæ Pactum cum Rege Hispaniarum de successione Hungariæ, & Bohemiæ, Anno 1617.

Gold. in Appendice Docum. 1617.

Nos FERDINANDUS DEI Gratiâ, ArchiDux Austriæ, Dux Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Garniolæ, & Wirtembergæ &c. Comes Tyrolis, & Coriciæ &c.

Carafa. Comment. de Germ. Sacra restit. init.

ATtestamur, & notum volumus omnibus, ac singulis has literas nostras, seu Diploma publicum lecturis, visuris, vel audituris. Cùm *Sacra Cæsarea*, nec non *Hungariæ*, ac *Bohemiæ Regia Majestas*, *Matthias II. Dominus Patruelis*, ac *Pater noster Clementissimus*, superioribus proximis annis, post suscepta Regnorum suorum *Hungariæ*, & *Bohemiæ* gubernacula, pro pater-

pro paterno suo, & singulari in Rempubl. Religionem, ac universam *Domum nostram Austriacam* amore, curâ, & sollicitudine statuisset, ad horum omnium salutem, & incolumitatem pertinere magnopere, ut sese adhuc in vivis existente, de futura eorum successione prospiceretur, ac re cum *Serenissimo ac Potentissimo Hispaniarum Rege Philippo III. Fratre, & Patruele nostro amantissimo, & observantissimo*, nec non *Serenissimis Fratribus suis Maximiliano, & Alberto, ArchiDucibus Austriæ, Patruelibus, & Fratribus nostris amantissimis*, maturè deliberatâ; unanimi consensu, quoad prætensionem dicti Regis Catholici, conclusum est. *Primum*, quòd *Majestas sua Catholica*, ad intercessionem *Cæsareæ Majestatis* publicum privatis anteponens, renunciet juri suo, quod tanquam *unicus Annæ, Hungariæ, & Bohemiæ Reginæ*, per lineam rectam *Maximiliani II.* ejusdem *Reginæ Annæ Primogeniti Pronepos*, in successione dictorum *Regnorum*, & eis annexarum *Provinciarum* habet, in favorem nostri, nostrorúmque masculorum, per lineam rectam masculinam, non interruptâ masculorum serie, descendentium: reservatâ tamen compensatione, de qua propter periculum moræ (quæ ad inspectionem, & examen *Privilegiorum*, & *Compactatorum Domûs nostræ Austriacæ* requiritur) aliàs agetur.

Rex Hisp. cedit Prætensionibus suis in Regnum Boh.

Deinde, quòd in favorem nostrum, & descendentium nostrorum, ùt suprà, confirmet Renunciationem *à Serenissima Regina Anna* ejus Matre, dicti *Maximiliani II.* Filia, 29. Aprilis, Anno 1571. factam: prout *Illustriss. D. D. Inacus de Guevarra, Comes de Ognate, suæ Regiæ Catholicæ Majestatis ad Cæsaream Majestatem Orator*, ejusdem *Regiæ Majestatis nomine*, & vigore plenipotentiæ sibi hac in parte traditæ, re ipsâ cessit, renunciavit, & præfatam Renunciationem maternam confirmavit. In quo cessionis, & confirmationis actu, nos singulare beneficium, ac propensam erga nos voluntatem, & benevolum affectum suæ *Catholicæ Majestatis* agnoscimus, & acceptamus, cum debita animi gratitudine, atque existimatione, hanc cessionem, & renunciationis confirmationem. Atque ex parte nostra, nostrorúmque descendentium, consentimus, statuimus, gratum, & ratum habemus, ut linea masculina suæ *Catholicæ Majestatis*, in hac successione dictorum *Regnorum, & annexarum Provinciarum*, fœmininam, paternæ nostræ stirpis, nec non filios ex filiabus ejusdem stirpis descendentes, præcedat, sinè gradûs, aut temporis limitatione, vel præscriptione; Itâ quidem, ut casu quo quandoque (quod DEUS avertat) *omnes nostros* per lineam rectam masculinam, non interruptâ masculorum seriè descendentes, *masculos* decedere contingeret, *fœminæ* quæcunque fuerint, & earum filii, ac dependentes, per descendentes ex linea recta *Regis Catholici Philippi III.* (modò feliciter regnantis) in infinitum à dictorum Regnorum successione excludantur. Quoad *compensationem*, quæ in aliqua *Provinciarum Austriacarum* fieri postulatur, promittimus: Quòd super ea, quantocyus fieri poterit, tractatio instituetur, habitâ etiam ratione tot beneficiorum, & auxiliorum, quibus *Augustam Domum nostram* in his partibus *Catholica sua Majestas* semper tutata est: itâ, ut consideratis his omnibus, hac in parte, ipsius *Catholicæ Majestati* quantum fieri poterit, satisfiat. Atque jam dictam cessionem, & renunciationis confirmationem, prædictis conditionibus, & oneribus, confirmamus, acceptamus: & agnoscimus nostram, nostrorúmque filiorum, & descendentium, in hoc tractatu apertam utilitatem: Ex certa scientia, & deliberata voluntate, omni dolo, & fraude remotâ, aliásque omni meliore modo, viâ, & formâ, quibus de jure, *Constitutionibus Imperii* vel *Regni*,

aut *Provinciæ*, ejúſque Conſuetudinibus, ac Statutis id fieri poteſt, ad majorem hujus tractatûs ſecuritatem *promittimus*, noſtro, noſtrorúmque utriuſque ſexûs deſcendentium nomine, quòd omnia, & ſingula in hoc inſtrumento contenta, ſanctè, & immutabiliter ſervabuntur, & adimplebuntur. *Promittimus* item, neque nos, neque poſteros noſtros, per teſtamentum, aut aliam ullam ultimam voluntatem, aut diſpoſitionem inter vivos, quicquam in contrarium hujus tranſactionis ordinaturos, vel facturos: & ſi ſecus à quopiam noſtrorum factum fuerit, id irritum, & nullius momenti valoriſque fore. Renunciando exceptionibus quibuſcunque, doli mali, enormiſſimæ læſionis, reſtitutionis in integrum, *ſucceſſionis fœminarum* ad dicta Regna, & Provincias, item Juribus, & Privilegiis, Legibus, Conſuetudinibus, Statutis, Decretis, Pactis, familiæ tranſactionibus, & obſervationibus quibuſvis prædictorum *Regnorum*, & *Provinciarum* ad ea pertinentium, ſi quæ in favorem noſtrum contra conditiones in hoc inſtrumento contentas eſſent, quæ omnia pro hîc inſertis eſſe volumus: ut etiam contra juratum hoc inſtrumentum, & pactum, nulla *Pontificum Romanorum*, *aut Imperatorum* diſpenſatio, vel relaxatio, peti aut impetrari poſſit: aut ſi quæ à nobis, vel ſuceſſoribus noſtris impetraretur, vel ab ipſis *Pontificibus aut Imperatoribus* motu proprio, aut ſponte concederetur, nullius roboris, & valoris eſſe volumus. *Promittimus* etiam nos *Sacram Cæſaream Majeſtatem* rogaturos, ut tam *Conceſſionem*, & *Renunciationis* ratificationem *ex parte Regis Catholici* factam, quàm *Inſtrumentum*, cum expreſſa hujus præcedentiæ *ad ſucceſſionem dictorum Regnorum*, & *Provinciarum* annexarum conditione, *authoritate Imperiali*, & *Regiâ*, ex plenitudine poteſtatis, & quâ fieri poterit meliori formâ, confirmet. Obligamus nos præterea, quòd intra *terminum ſex Menſium*, poſtquam tam in hoc *Bohemiæ quàm Hungariæ Regno*, coronati fuerimus, utrobique hoc inſtrumentum, ſolenniter de novo confirmaturi ſimus. Et ſi qua ex cauſſa, præmeditatâ, vel non præmeditatâ, hîc vel ibi id omitteremus: habeatur nihilominus, quaſi factum eſſet, & hoc inſtrumentum ſuum vigorem, & integrum effectum habeat. Præterea, ſi *Regi Catholico*, aut ejus filiis, viſum fuerit, aliquid pro majori ſua, ſuorúmque deſcendentium ſecuritate, & cautelâ, circa hoc inſtrumentum in clauſulis innovandum, addendum, aut aliquid ulteriùs pro majori totius Inſtrumenti autorizatione faciendum eſſe; non mutatis tamen conditionibus, aut rei ipſius ſubſtantiâ ad id in ea omnino forma, prout ex parte ſuæ *Catholicæ Majeſtatis*, ejúſque filiorum petitum fuerit, *Nos*, *Noſtróſque* filios (dummodo iſta petitio intra unius anni ſpatium, à dato hujus Inſtrumenti computandum, fiat) abſolutè obligatos fore fatemur, & pollicemur. Demnm promittimus, omnia, & ſingula ſupradicta, noſtro, noſtrorúmque nomine ſub obligatione omnium bonorum noſtrorum præſentium & futurorum, qualiacunque ea ſint, cum renunciatione legum, & conſtitutionum quarumcunque, huic obligationi contrariarum, in verbo, ac vera fide *Principis* & *ArchiDucis*, & *in vinculo juramenti ad Sancta DEI Evangelia manibus noſtris corporaliter tacta præſtiti.* Et in horum omnium firmius robur, ac certum teſtimonium, hoc inſtrumentum non tantùm manu noſtrâ propriâ ſubſcripſimus, & ſigillo noſtro Archiducali communiri, ſed etiam in præſentia *Jacobi Chiſel Baronis in Kaltebrunn*, *Conſiliarii*, *Camerarii*, & *Magiſtri ſtabuli noſtri*, item *Urbani Baronis de Bettingen*, *Conſiliarii noſtri bellici*, & *Camerarii*, teſtium ad hunc actum ſolenniter vocatorum; per *Leonhardum Gezium*, *J. U. Doctorem*, *Conſiliarium noſtrum Secretum*, &

Procan-

Procancellarium Aulicum, ſubſcribi fecimus. Acta, & facta ſunt iſta in *Arce Regia Pragenſi*, in *Camera*, vel *Cubiculo* noſtro Ordinario, die 6. Menſis Junii. Anno 1617. Indictione 25. Imperante Invictiſſimo, & Potentiſſimo Romanorum Imperatore *Matthiâ.*

Ferdinandus.

Johannes Jacobus Chisl, Liber Baro in Kaltenbrunn.
Urbanus de Pöttingen, Liber Baro in Falckenſtein, & Perſin.
Leonhardus Gezius Procancellarius.

Et ego *Comes de Ognate*, *Potentiſſimi Hiſpaniarum Regis Catholici Domini mei*, *Legatus:* in præſentia *Sereniſſimi Domini ArchiDucis Ferdinandi*, teſtiúmque, & *Cancellarii* ſuprà nominatorum, acceptum, & ratum habeo, *Regiæ Catholicæ ſuæ Majeſtatis* nomine, vigore ſpecialis mandati ad me directi, dati *Madriti* 21. Aprilis, præſentis hujus anni 1617. & *Cancellario* prænominato, eidémque *ſuæ Serenitati* ad recognoſcendum originaliter exhibiti: Scriptum, Inſtrumentum, & obligationem hanc *ſuæ Serenitati* promiſſam, in omnibus iis, quæ & quatenus in favorem, ac beneficium *Regis Catholici*, *Principiſque Caſtellæ*, & *Sereniſſimorum Infantium*, *Dominorum meorum*, deſcendentiúmque ipſorum, in infinitum facit, & facere poteſt, modo, & formâ, quæ *Catholicæ ſuæ Majeſtati*, ſuíſque *ſereniſſimis heredibus*, ac ipſorum deſcendentibus utilior, ac melior, atque de jure validior eſſe poteſt, ac debet. In ejus rei fidem, hanc acceptationem, in præſentia *ſuæ Serenitatis*, teſtiúmque, & Cancellarii prænominatorum, manu propriâ ſubſcripſi. Die, Menſe, & Anno ſuprà dictis.

El Conde de Ognate.
Johannes Jacobus Chisl, L. B. in Kaltenbrunn.
Urbanus de Pötingen, L. B. in Falckenſtein, & Perſin.
Leonhardus Gezius, ùt ſuprà.

Ad mandatum Domini Comitis Legati proprium.

Guilielmus Portugal, Secretarius.
Wolff Adam Geiß de Pirnova, Regiſtrator.

Collationatum, & *concordat cum Originali.*
Actum in Cancell. Sac. Cæſ. Maj. Bohemica.
Pragæ 7. *Octob. Anno* 1617.

EPISTOLA XCIV.

Reversales Literæ cum renunciatione prætensæ successionis hereditariæ in Regnis Hungariæ, & Bohemiæ conscriptæ, & datæ per Oratorem Regis Hispaniæ.

Ego Don Inacus Velez de Guevarra, Comes de Ognate, Sac. Reg. Catholicæ Majestatis in Germania Legatus, notum facio per præsentem scripturam, & Instrumentum.

Cùm *Sacra Cæsarea*, nec non *Hungariæ, & Bohemiæ Regia Majestas Matthias II.* pro Paterno suo, ac singulari in Religionem Catholicam, *Augustámque Domum Austriacam*, amore, cura, & sollicitudine, ad horum omnium salutem, & incolumitatem pertinere statuisset, ut se adhuc superstite de futura successione *Regnorum suorum Hungariæ, ac Bohemiæ, & Provinciarum* ad ea pertinentium prospiceretur; atque in hunc finem varia officia apud *Regem, Dominum meum*, interposuisset, quo *Catholica sua Majestas* induceretur ad ratificandam *Renunciationem* per *Serenissimam Reginam Annam suæ Majestatis Matrem, Dominam meam*, 29. die Aprilis, 1571. in favorem discendentium masculorum *Imperatoris Ferdinandi* gloriosæ memoriæ factam; nec non ad cedendum, & renunciandum juri, quod in dicta Regna, ac Provincias illis annexas ipsi, tanquam unico *Annæ, Hungariæ, & Bohemiæ Reginæ*, per filii ipsius primogeniti *Domini Maximiliani II.* Imperatoris, lineam rectam descendenti *Pronepoti* competit, aut quoquo modo competere potest, in favorem, & beneficium *Serenissimi ArchiDucis Ferdinandi*, Consobrini, & sororii sui amantissimi. Hinc eadem *Catholica Majestas, Prædecessorum suorum Regia vestigia, & exempla munificentiæ* imitando, & quanto sit in sanctæ Religionis, boni publici, domúsque suæ conservandæ, & amplificandæ amore, & desiderio; uti sæpius antehac, auxilia sua præstando, aliísque modis, itá & nunc egregiè commonstrando, publicum bonum privatis suis commodis anteponens; mihi prænominato *Oratori, seu Legato suo*, per mandata procuratoria & Instrumenta in debita forma *Madriti* ad vicesimum primum diem Aprilis Anno 1617. nunc currente confecta, atque in autographis suis, præter copiarum authenticarum communicationem, hìc exhibita, specialem potestatem, & auctoritatem dedit, ad Regio suo nomine dictam cessionem cum confirmatione suprà scriptæ renunciationis, ad satisfactionem *Sereniss. ArchiDuci* faciendam. Quodcirca ego supranominatus *Orator, & Mandatarius*, vigore dicti mandati Procuratorii, in originali exhibiti, & per copiam traditi, ac plenipotentiæ mihi cõncessæ, nomine *Regis Domini mei*, nec non *Serenissimi Principis*, aliorúmque infantium filiorum ejus, ratifico, approbo, & confirmo dictam *Renunciationem*, à suprà nominata *Regina Anna*, ejusdem *Regis Domini mei Matre* factam. Cedo item, & renuncio eodem nomine omni juri, quod eidem *Regi Domino meo*, aut *Serenissimo Principi, & infantibus filiis* ipsius, in dicta *Regna, & Provincias* illis annexas competit, seu quàvis ratione competere potest in favorem, ac beneficium *Serenissimi ArchiDucis Ferdinandi*, ejúsque per lineam rectam masculinam non interruptâ serie legitimè descendentium masculorum, sinè gradûs, & temporis limitatione, vel præscriptione; sub hisce conditionibus,

bus, & pactis: ut scilicet compensatio, quæ in aliqua *Provinciarum Austriacarum* fieri postuletur, aut postulari posset, ad aliam transactionem differatur. Quæ quidem tractatio quantocyus fieri poterit, instituenda erit, habitâ in ea etiam ratione tot beneficiorum, & auxiliorum, quibus *Augustam Domum suam* in his partibus *Catholica sua Majestas* semper tutata est: ità ut consideratis hisce omnibus, ipsi hac in parte, quantum fieri poterit, satisfiat, cum expressâ etiam obligatione, & pacto, ut quandocunque *linea recta masculina* ejusdem *Serenissimi ArchiDucis Ferdinandi* defecerit, dicta hæc *Regna* unà cum annexis *Provinciis ad Posteros Majestatis Catholicæ, per lineam rectam masculinam legitimè devolvantur:* ità ut *filiæ*, ex sua *Serenitate*, ejúsque Posteris natæ, aut nascituræ, earúmque filii, & descendentes masculi in infinitum per masculos à Rege Domino meo in linea recta masculina legitimè descendentes, nunc & perpetuis abhinc temporibus, à dictorum *Regnorum*, *ac Provinciarum* eò pertinentium successione excludantur. Quibus ità per *Serenissimum ArchiDucem* promissis, in se *sua Serenitas* recipit, opportunis officiis apud *Cæsaream Majestatem* instare, & curare, ut hæc utriusque super hæc confecta Instrumenta, ac literæ, per eandem, *auctoritate Imperiali ac Regiâ*, in amplissima forma de plenitudine potestatis confirmentur. Quæ omnia ego *Comes de Ognate*, *Legatus*, *&* *Mandatarius*, nomine quo suprà, acceptans, & rata habens, ex certa scientia, deliberatâ voluntate, aliísque omni meliori modo, viâ, & formâ, quibus de *Jure*, *Constitutionibus Imperii*, vel *Regnorum suæ* Majestatis *Cæsareæ*, vel *quarumcunque Provinciarum consuetudinibus*, *ac Statutis* id fieri potest, ad majorem hujus tractatûs securitatem promitto, *dicti Regis*, *Domini mei*, *&* *Principis*, *ac Infantium*, *heredúmque ipsorum*, ac posterorum utriusque sexûs nomine, quòd omnia, & singula in hoc Instrumento contenta, sanctè, & inviolabiliter servabuntur, & adimplebuntur. Neque à R*ege*, aut *Principe*, Infantibúsque ipsius filiis, sive per testamentum, sive per aliam ullam voluntatem ultimam, ac dispositionem inter vivos, quicquam in contrarium ordinandum esse; & si secus factum fuerit, id irritum, & nullius valoris fore: renunciando, nomine quo suprà, exceptionibus quibuscúnque, doli mali, enormissimæ læsionis, restitutionis in integrum, *successionis fœminarum* ad dicta Regna, & Provincias, item Juribus, & Privilegiis, Legibus, Consuetudinibus, Statutis, Decretis, Pactis, Familiæ, Transactionibus, & Observationibus quibuscunque prædictorum *Regnorum*, *&* *Provinciarum* ad ea pertinentium, si quæ in contrarium essent, quæ omnia quasi hìc verbotenus inserta essent, habebuntur. Iísque ego, nomine quo suprà, ad effectum harum literarum absolutè renuncio, & adeò derogatum esse volo, ut etiam contra juratum hoc Instrumentum, & Pactum, nulla *Pontificum Romanorum*, aut *Imperatorum* dispensatio, vel relaxatio peti, aut impetrari possit, aut si quæ impetraretur, vel ab ipsis *Pontificibus & Imperatoribus*, motu proprio, aut sponte concederetur, nullius omnino roboris, aut valoris esse volo. Præterea si *suæ Serenitati* visum fuerit, aliquid pro majori sua, suorúmque descendentium securitate, & cautelâ, circa hoc Instrumentum in clausulis innovandum, addendum, aut quid ulterius pro majori totius instrumenti authorisatione faciendum esse: non mutatis tamen conditionibus, aut rei ipsius substantiâ; ad id in ea omnino forma, prout ex parte *suæ Serenitatis*, ejúsque filiorum, petitum fuerit, eundem *Regem Dominum meum* Principémque, & infantes ejus filios (dummodo intra unius anni spatium à dato hujus Instrumenti computandum ista petitio fiat) absolutè obligatos fore pro-

mitto: Obligans ad executionem, & impletionem horum omnium, universa Regis Domini mei bona, qualiacunque ea sint, cum renunciatione legum, & constitutionum, aliorúmque beneficiorum quorumcunque, huic obligationi contrariantium, *in verbo, ac vera fide Regis, Domini mei*, & in vinculo juramenti per me, *Catholicæ suæ Majestatis* nomine *ad DEI sancta Evangelia* manibus meis corporaliter tacta præstiti.

In horum omnium firmius robur, ac certum testimonium, hoc instrumentum, sigillo meo communitum manu propriâ subscripsi coram sæpe dicta *sua Serenitate*; præsentibus ibidem Domino *Jacobo Chisel Barone in Kaltebrunn, ejusdem Serenissimi ArchiDucis Consiliario, Camerario, & Magistro Stabuli;* item *Domino Urbano, Barone de Pötingen, & Persin*, ejusdem *suæ Serenitatis Consiliario Bellico, & Camerario*, tanquam testibus ad hunc actum vocatis: adsistente quoque ex mandato *suæ Serenitatis*, ejusdem Consiliario secreto, & Procancellario Aulico, Domino *Leonhardo Gezio, J. U. Doctore.* Qui omnes à me rogati hîc quoque manu propriâ subscripserunt. Acta sunt hæc in *arce Regia Pragensi*, in Camera vel Cubiculo *Serenissimi Domini ArchiDucis* ordinario, die sextâ Mensis Junii. Anno 1617. Indictione 15. Imperante Invictissimo, & Potentissimo Imperatore semper Augusto Matthiâ II.

Illust. Conde de Onate &c.

Johannes Jacobus Chisel, Liber Baro in Kaltenbrunn.

Urbanus de Potingen, & Persin, L. B. in Falckenstein.

Ad Mandatum Domini Comitis Legati proprium.

Guilielmus Portugal, Secretarius.

Wolff Adam Geiß de Pirnovva, Registrator.

Collationatum, & concordat cum Originali.
Actum Pragæ *in Cancell. Sac. Cæs. Majest. Bohemica,* 7. *Octob. Anno* 1617.

EPISTOLA XCV.

Ratificatio Cæsaris Matthiæ factæ Transactionis cum Rege Hispaniæ.

MATTHIAS.

Recognoscimus, ac notum facimus vigore præsentium universis, ac singulis, ad quos hæc res spectabit: Quòd *Serenissimus Hispaniarum Rex Catholicus Philippus III. Nepos, Affinis, & Frater noster* charissimus, ab aliquo tempore cœperit rationes quasdam, & prætensiones proponere,

nere, quarum vigore *Serenitas sua* ad successionem *Regnorum Hungariæ*, & *Bohemiæ*, post extinctam, si DEO ità visum foret, *Divi Maximiliani II. Imperatoris, ac Hungariæ, & Bohemiæ Regis, Domini Genitoris nostri observandi Augustæ memoriæ masculinam lineam*, seclusâ *Divi* quoque *Ferdinandi Imperatoris, & Regis, Domini & Avi nostri* colendissimi, *masculinâ prosapiâ*, præferri debeat. Quæ res desiderium nostrum, quod in conservanda *Inclyta Domo nostra*, & promovenda re Christiana, in statuendo legitimo successionis ordine, modo, & tempore semper habuimus, multísque modis hactenus demonstravimus, nonnullâ sollicitudine affecit, ac perplicuit: ità, ut nollemus adversùs *Serenitatis* suæ voluntatem quippiam hactenus in effectum deduci: Illa tandem, non minori Zelo publici boni accensa, per Oratorem suum *Illustrissimum Dominum Inaco de Guevarra, Comitem de Ognate*, adjunctis desuper conditionibus, litteris, & interveniente assiduâ, & fideli operâ *Reverendissimi S. R. E. Presbyteri Cardinalis Cleselii, amici nostri, arcani consilii Directoris*, cui totum hoc negotium commiseramus, sese declaravit: Quòd sua *Serenitas* rationibus certis permota, *Renunciationem*, quam *Serenissima ejus Mater, Regina Anna, Soror nostra dilectissima* piæ recordationis, in jus & favorem prosapiæ masculinæ *D. Ferdinandi Imperatoris* supradicti 29. die, Mensis Aprilis, Anno 1571. confecerat, ac *Sacramento Regio* firmaverat, absolutè ratificatam fore, & esse promisit, ut inpræsentiarum dictus Orator attestatus est. Quapropter *Nos*, & *Serenissimus Frater* noster *ArchiDux Maximilianus*, nec non *Serenissimus Patruelis*, & filius noster *ArchiDux Austriæ Ferdinandus*, hac ipsâ de causâ ad *Nos* accersiti, ad demonstrandum sincerum nostrum erga *Serenitatem* ipsius animi affectum, ac singulare gratificandi studium permittimus: ut articulus pro hac *Regis* benevolentia prætensæ aliqualis compensationis *in Provinciis Austriacis*, quæ sinè matura inspectione, & ponderatione *Privilegiorum*, & *Compactatorum Augustæ Domûs Austriacæ* nostræ, fieri, & concedi nequit, in aliud tempus, & ulteriorem tractationem differatur. Consentit insuper memoratus filius, & patruelis noster *ArchiDux Ferdinandus*; ut futuris temporibus, casúque ità eveniente, dicta *Regis Catholici linea masculina præferatur fœmineæ lineæ paternæ stirpis memorati ArchiDucis Ferdinandi.* Quam quidem præcedentiæ conditionem *Nos Authoritate nostrâ Imperiali*, ac Regiâ confirmamus, & roboramus. Utque hæc omnia, communi atque majori utriusque partis applausu perficiantur, atque amoris & consanguinitatis vinculum totius *Austriacæ Domûs* magìs magísque connectatur, atque constringatur; *Nos*, pro *Paterno nostro* affectu, vigilantiâque opportunâ, apud *Serenissimum Regem* officia interponemus, ut filiam suam *Serenissimi ArchiDucis Ferdinandi filio ArchiDuci Joanni Carolo* in matrimonium collocare velit. Quæ omnia perpetuis dehinc temporibus fixa, rata, & sancta esse volumus, adhibitâ, quatenus opus est, *Imperiali, ac Regiâ nostrâ* auctoritate: cujus vigore hæc omnia, & singula approbamus, ratificamus, & confirmamus. Harum testimonio literarum, manûs nostræ subscriptione munitarum, & sigillo nostro Cæsareo roboratarum. Quæ datæ sunt &c.

EPISTOLA XCVI.

Matthiæ Imperatoris Confirmatio Transactionis Hispanicæ.

MATTHIAS Divinâ favente Clementiâ Electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ &c. Rex, ArchiDux Austriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ &c. Marchio Moraviæ &c. Dux Lucemburgiæ, ac inferioris, & superioris Silesiæ, Wirtembergæ, & Teckæ &c. Princeps Sueviæ, Comes Habsburgi, Tyrolis, Ferreti, Kiburgi, & Goritiæ &c, Landgravius Alsatiæ, Marchio S. R. Imperii, Borgoviæ, ac superioris, & inferioris Lusatiæ: Dominus Marchiæ, Sclavoniæ, Portûs Naonis, & Salinarum &c.

AGnoscimus, & notum facimus tenore præsentium, quibus expedit, & ad quos pertinet, universis. Cùm in hac rerum humanarum incertitudine, ea Nos cura majorem in modum sollicitos haberet, quo pacto *Regnorum nostrorum*, ac ditionum salus, ac prosperitas, & quam *Divinæ Majestatis* concessu, ac munere *Domus nostra Augusta* consequuta fuit, Majestas, ac dignitas continuari, ac perpetuari, certáque successio stabiliri possit, Eáque de causa, primum cum *Serenissimo Rege Hispaniarum Catholico, Domino Philippo III. Consobrino, ac Nepote nostro charissimo*; deinde cum *Serenissimis ArchiDucibus Austriæ, Maximiliano, & Alberto*, Fratribus nostris charissimis, egissemus: ut quod in nostra *Hungariæ, & Bohemiæ Regna*, haberent, vel habere possent jus, *Serenissimo ArchiDuci Ferdinando Patrueli nostro charissimo*, resignarent, & cederent. Tandem obtentâ utriusque Fratris nostri cessione, Renunciatio etiam consequuta, ac impetrata fuit. Ad quam quidem commodiùs, ac pleniùs pertractandam, perficiendámque & absolvendam, *Serenitas sua Illustri Domino Inaco de Guevarra, Comiti de Ognate*, Oratori suo, plenum, ac sufficiens mandatum, ac potestatem, cujus copia authentica nobis exhibita, dedit & concessit. Inter quos, & suprà nominatum *ArchiDucem Ferdinandum, Patruelem nostrum charissimum*, præsens super ea re tractatus hîc in aula nostra *Cæsarea Pragæ* habitus est, & in hunc, qui sequitur, modum concorditer conclusus, confectísque super eo, quæ requirebantur, instrumentis finitus fuit.

Ego Don Inacus Velez de Guevarra &c.
Nos Ferdinandus DEI Gratiâ ArchiDux Austriæ &c.

Postquam igitur ex parte suprâscripti *Serenissimi Regis Catholici*, per nominatum *Serenitatis suæ Oratorem Comitem de Ognate, & Serenissimum ArchiDucem Ferdinandum, Patruelem nostrum charissimum* rogati fuimus, ut tractatum hunc, & suprà inserta instrumenta, approbare, & confirmare dignaremur: Nos pro Zelo, ac studio nostro, quo *Augustæ Domûs* nostræ conservationem,

vationem, ac dignitatem procuratam, & stabilitam cupimus, authoritate nostrâ *Cæsareâ, ac Regiâ*, suprà insertum cessionis, ac renunciationis Tractatum, & Instrumenta super eo confecta, approbavimus, ratáque habuimus, quemadmodum vigore præsentium approbamus, rata habemus, & confirmamus: ut scilicet futuris perpetuò temporibus, juxta supradictum resignationis, ac renunciationis contractum, nostrámque hanc approbationem, ratificationem, & confirmationem, quæcunque ratione suprà explicatæ concessionis oriri, aut moveri queant dubia, resolvantur, ac decidantur, ac resoluta, & decisa censeantur: itâ quidem, ut nihil aut à successoribus nostris, aut quocunque alio, in contrarium statui, aut decerni possit: defectum omnem, qualiscunque allegari, vel nominari possit, ex plenitudine potestatis nostræ supplentes, aut suppletum esse volentes. Harum testimonio literarum manu nostrâ subscriptarum, & sigilli nostri Cæsarei appensione munitarum. Datum in *Arce nostra Regia Pragæ* 15. Junii. Anno Domini 1617. Regnorum nostrorum, Romani quinto, Hungariæ nono, Bohemiæ verò sexto.

Matthias, &c.

Vice-Reverendiss. Domini Joannis Suvicardi Archi-Cancellarii, & Electoris Mogunt.

V. H. L. von Ulm.

Ad Mandatum Sac. Cæs. Majest. proprium.

Johan Barvitius.

Wolff Adam Geiß de Pirnova Registrator.

Collationatum, & concordat cum Originali.
Actum in Cancellaria Bohemica Pragæ 7. Octob.
Anno 1617.

EPISTOLA XCVII.

Decretum Ferdinandi II. adversus hæreticos in Bohemia, ut vel Catholicam Religionem amplectantur, vel Regno cedant intra sex Menses.

1627.

Nos FERDINANDUS II. DEI Gratiâ Electus Romanus Imperator &c. Omnibus & singulis nostris subditis & incolis ex omnibus quatuor Ordinibus hereditarii nostri Regni Bohemiæ salutem dicimus.

Carafa Comment. I in Germ. rest.

DIlecti & fideles, notum est, & fatentur omnes, hereditarium nostrum *Regnum Bohemiæ* nunquam magis floruisse *& DEum propitiorem expertum esse*, quàm tempore *Caroli IV. laudatissimæ memoriæ antecessoris nostri*

ris noſtri ſummè honorandi: idquè ob eam præcipuè cauſam, quòd ex ſingulari, & paternâ curâ atquè amore erga majores noſtros, & dilectam patriam pro ſumma ſua prudentia providit diſcrepantiam in Religione nullam firmam, & conſtantē pacem & ſinceram obedientiā ac confidentiā, tum erga Magiſtratū, tum erga ſubditos in aliquo Regno, aut Regione afferre aut conſervare poſſe. Quapropter in *Regno Bohemiæ* certas Leges & Statuta condidit, omnibúſque ſuis tam *Eccleſiaſticis*, quàm *Politicis Officialibus & Conſiliariis* mandavit, ut ante omnia ſummo ſtudio, & vigili oculo caverent, nè præter *Sanctam Catholicam Apoſtolicam & ſolam ſalvificam Chriſtianam Romanam Religionem* (nam ab eo tempore quo Regnum à Paganiſmo ad Chriſtianam fidem converſum fuit uſquè ad *Regem Wenceslaum IV.* nulla alia quàm *Romana Catholica* fides in eo viguit) ulli pernicioſi, & damnabiles errores, hæreſes, factiones, & ſectæ in *Regnum* introducerentur, aut in eo tolerarentur. Nec minùs notum, ac manifeſtum eſt, cùm poſt obitum ſuprà dicti *Imperatoris Caroli* regnante *Wenceslao*, oſcitante fortè ex nimia ſecuritate, omnis generis errores, atque hæreſes in hereditarium *noſtrum Regnum Bohemiæ* irrepſiſſent, omnis generis turbas, diſſidia & factiones inter ipſos ſubditos, nec minùs ſummè pernicioſas ſeditiones, & rebelliones contra magiſtratum exortas eſſe, quæ ferè omnium ſubſequentium *Regum* temporibus durârunt, atque inprimis ſub *Imp: Rudolphi & Matthiæ feliciſſimæ memoriæ regimine* renovatæ ſunt, ac noſtro tempore ità invaluerunt, ut noſtri quoque ſubditi in dicto *Regno nos, noſtros heredes, ſucceſſores*, totámque *domum Auſtriacam* Regno & Provinciis annexis contra auream bullam ſupradicti *Imp: Caroli IV.* privare, atque ità jure hæreditario prorſus ſpoliare conati ſunt. Ut igitur hereditarium illud *noſtrum Regnum Bohemiæ* in felicem illum ſtatum reſtituatur, in quo temporibus ſæpè dicti *anteceſſoris noſtri Caroli IV.* fuit; nihil magis curæ, cordíque habuimus, ex quo inſignem illam victoriam ante Pragam de noſtris rebellibus hoſtibus, & adverſariis, DEO bene propitio reportavimus, quàm ut laudabile exemplum illius præclari Imperatoris *Caroli IV.* (qui ſuo tempore *pater patriæ* dictus fuit & talem ſe ipſo facto præſtitit conſervando & defendendo *ſanctam ac ſolam ſalvificam Religionem Catholicam*) imitaremur. Sicut igitur ille nullas hæreſes, aut errores in ſupradictum noſtrum *Regnum hereditarium Bohemiæ* ſcienter invehi permiſit; aut ſi illud clam factum eſt, omnes, & ſingulos *Catholicæ Religioni* adverſantes ſectas & errores laudabili Zelo expelli, & ſeverè puniri mandavit: Sic quoniam cum ſummo dolore intelligimus non *Catholicos* incolas, qui in *hereditario noſtro Bohemiæ Regno* ſuperſunt, nullum periculoſa contra nos & fideles, atque obſequentes noſtros ſubditos conſilia agitandi finem facere: propterea non ſolum ex officio Regio, & æternæ ſalutis noſtrorum ſubditorum causâ (de qua nos *DEO omnipotenti* aliquando rationem reddere oportebit) & ad ſtabiliendam, ac propagandam firmam pacem, amorem, & concordiam inter fidos, & dilectos noſtros ſubditos; nec minùs ad conſervandum, & in tuto collocandum noſtrum, *& noſtrorum heredum, ac ſucceſſorum in dictum Regnum jus hereditarium*; coacti fuimus edicto ſancire, ut omnes noſtri *non Catholici*, & in pernicioſis hæreſibus perſiſtentes ſubditi, errores, & ſectas, quæ poſt obitum *Caroli IV. in Bohemiam* irrepſerunt, deſerant, & ad S. ac ſolam ſalvificam, *Apoſtolicam*, *Catholicam*, Romanam *Eccleſiam & Religionem* ſe convertant, ſiquidem ob rationes ſuprà dictas, & propter conſcientiæ ſtimulos nullum in poſterum ex ſuperioribus, & inferioribus ordinibus, in hæreſibus, erroribus & ſectis tolerare poſſumus; ſed æquum, ac juſtum,

Caroli IV. Zelus in Religione Catholica.

Florente Religione florent Regna.

Ferdinandus II. voluit reſtituere Bohemiæ tempora Caroli IV.

nec non

nec non Divinæ voluntati, & mandato conſentaneum comperimus, ut omnes, & ſinguli noſtri obſequentes, ac fidi ſubditi nobiſcum in priſca *Romana Catholica Religione*, in qua noſtri, & ipſorum majores piè vixerunt, & Divinâ opitulante miſericordiâ, beatè ex hac vita migrârunt, conſentiant. Qua propter jam antè ad inſtituendum, ac promovendum tam neceſſarium, ſalutare, & DEO gratum *opus Reformationis*, certos *Commiſſarios* conſtituimus, & illis *ex Cæſareâ & Regia* gratiâ injunximus, ut cùm per ſe, tum per ſuos ſubdelegatos omni ſtudio annitantur, quò ſuprà dicti noſtri fidi, atque obſequentes ſubditi *in Catholica fide* probè, & ſolidè inſtruantur, & ab hæreſibus, atque erroribus ad rectam viam & ſolam ſalvificam Religionem, atque ita ad obſequium *S. Romanæ Apoſtolicæ & Catholicæ Eccleſiæ* perducantur. Cùm igitur jam dictis noſtris *Commiſſariis* inter alia mandaverimus, ut eos qui ſunt ex *Illuſtrium & Equitum ordine* (ad quos hoc noſtrum edictum ſpecialiter dirigitur) intra ſex menſes ab illius publicatione, quem terminum tanquam ſatis ſufficientem ipſis præfiximus, ad ſe convocent, eoſque vel ipſi per ſe, vel per alios ad hanc rem ordinatos in *Romana Catholica* fide inſtituant, ac poſt elapſum terminum, certò, ac bonâ fide referant, qualem ſe quiſque in debito erga *DEUM Omnipotentem*, *& S. Catholicam Eccleſiam noſtrùmque paternum & Clementiſſimum mandatum*, quod ad æternam ipſorum ſalutem ſpectat, obſequio præbuerit: conſultum duximus omnes & ſingulos noſtros obſequentes ac fidos ſubditos *ex Illuſtrium & Equitum ordine* clementiſſimè ac paternè exhortari (nam quod ad peculiares noſtras & Imperatricis dilectæ noſtræ conjugis urbes & ſubditos in proprietariis noſtris dominiis atque ad omnes alios Regni incolas attinet, quomodo illi ad Catholicam fidem adducendi ſint; ea de re jam antè mandata dedimus, quibus nihil prorſus derogatum volumus) ut unus quiſque fidelium ſuprà dictorum noſtrorum *Commiſſariorum* aut eorundem ſubdelegatorum inſtitutionem cupidè, & ex animo recipiat, & habitâ ſuæ ſalutis & utilitatis ratione, in ſola ſalvifica S. Catholica fide nobis & univerſæ *Chriſtianæ Apoſtolicæ Romanæ Eccleſiæ* adſtipuletur; quod ſi quis non fecerit, hoc *Cæſareo & Regio* diplomate declaramus: nos poſt elapſum ſuprà dictum ſex menſium terminum, nullum omnino in noſtro *hæreditario Bohemiæ Regno* diutiùs toleraturos, nec permiſſuros, ut in eo habitet, ſuaque ibi bona poſſideat: ſed volumus, ut *Bohemiæ Regno* excedat, & bona, quæ habet, propinquis, aut aliis Catholicis incolis vendat, in quem finem, ut bona ſua vendere poſſit, alium ipſi terminum nempe ſex menſium, præfigimus. Nè quis autem exiſtimet pecuniam tantùm, & opes, non autem ſolam DEI Omnipotentis gloriam, & honorem, ac ſubditorum noſtrorum ſalutem à nobis quæri, *hoc mandato ex Cæſarea, & Regia gratia* edicimus, ut ſi unus, aut alter huic noſtræ clementiſſimæ, ac decretoriæ ſententiæ (contra noſtram ſpem, & expectationem) parêre noluerit, ei abſque ullo cenſu migrare liceat: inſuper permittimus, ut ad bonorum ſuorum adminiſtrationem, & venditionem, atque ad exactionem ſuorum debitorum in Regno (quæ ut ipſi promtè perſolvantur, ſedulò, & quantum jura permittunt, enitemur) quempiam ex ſuis propinquis, aut alium aliquem catholicum cum plena poteſtate conſtituere poſſit: quoniam verò nihil nobis acceptius eſſet, quàm ut è vetuſtis, & nobilibus familiis prognati, quorum majores olim in noſtro *hæreditario Regno Bohemiæ*, antequam errores, & ſectæ illud invaſiſſent, *Religioni Catholicæ* addicti fuerunt, & in ea rebus ſecundis uſi ſunt, eandem Religionem amplecterentur, atq; ita in Regno manerent: idcirco omnes,

Decretum emigrationis.

Emigrantes ſua bona vendere poſſunt.

& singulos nostros obsequentes subditos paternè, & clementissimè monemus, ut unusquisque suum commodum perpendat, suúmque animum introspiciat, nè ex justa DEI vindicta, & pœna, non tantùm temporalium, sed etiam æternorum bonorum (quod tamen nulli evenire cupimus) temere jacturam faciat; sed potiùs errores, atque hæreses (quibus ipsi, & eorum progenitores seducti, & inclytum hoc regnum, ac dilecta ipsorum patria in extremam calamitatem adducta fuit) ejiciat, *& ad veterem S. Catholicam fidem revertatur*, útque nobiscum in Religione consentiat, operam det. Qua in re nostræ clementissimæ decretoriæ, & immutabili voluntati atque sententiæ obtemperabunt. Datum Viennæ, die Sabbathi, Festo S. Ignatii, Anno Domini M. DC. XXVII. Regnorum nostrorum *Romani* octavo, *Ungarici* decimo, & *Bohemici* undecimo.

EPISTOLA XCVIII.

Restitutio Privilegiorum Regni Bohemiæ, exceptis Literis Majestatis pro Ultraquistis datis; confirmatio eorum, quæ concessa sunt statui Dominorum à VVladislao Rege An. 1502. & sine Comitijs & consensu Ordinum nihil se & Successores suos ex Austriaca Domo exacturos &c.

My Ferdynand druhý z Božj Milosti wolený Rzjmský Cýsař / po wssecky časy Rozmnožjtel Rzjsse / a Vherský / Czeský / Dalmatský / Charwatský ꝛc. Král / Arcy-Knjže Rakauské / Markrabě Morawské / Lucemburské a Slezské Knjže / a Lužický Margkrabě ꝛc.

WYznáwáme timto Listem / a wssem wůbec w známost vwozugem: Gakož wědomé a zgewné gest / kterak gest se Králowstwj Nasse dědičné Czeské / času nedáwno pominulého / proti Nám / in forma universitatis, mocně zprotiwilo / y ohawnau / a takowau Rebellij začalo / že gsme též Králowstwj Nasse dědičné Czeské / z donucené potřeby / s znamenitými Wálečnými Weyprawami / s wynaloženjm wssy možnosti Nassy / a slawného Domu Nasseho / zase s pomocy Pána Boha Mečem dobili / a ge pod Nassy moc vwedli: Pročež bychom slussně wssecky témuž Králowstwj náležegjcý Privilegia, pokudž a gak dlauho se ty na Stawy Králowstwj Czeského / obecné / aneb Universitatem gegich wstahugj / zrussyti a wyzdwjhnauti mohli; Ale wzhledsse nastálau wěrnost některých Obywatelůw dotčeného Králowstwj Czeského / kteřj raději swau Wlast opustili / nežliby se proti Nám byli postawili: Též také / že giž na wětssým djle / často gménowané Králowstwj Czeské / k Wjře Nassy swaté samospasytedlné Katolické přistaupilo / ano y mnozý z wěrných

1627. In Comitijs solennibus Regni ipso Cæsare Ferdinan. II. præsente inchoatis eodem An: 15. Novem: & finitis post dies 9. 24. ejusdem Novembris publicatæ sunt.

Radd

Radd a z Služebnjkůw Naſſých ſe w něm oſadili. Za kterýmiž-
to přičinami gſme ſe z přirozené dobrotiwoſti a Miloſtiwoſti / po
bedliwém toho wſſeho vwáženj / na tom vſtanowiti ráčili / aby
ſwrchu pſané Králowſtwj Naſſe Cžeſké / zaſe w giſté Stawy /
gakž Naſſe obnowené Zřjzenj Zemſké / to w ſobě ſſýřegj obſahuge
a zawjrá / wyzdwjženo býti / a wſſeckna / a wſſeligaká Privile-
gia, Obdarowánj / Swobody / a Mageſtáty / genžby proti
témuž obnowenému Zřjzenj Zemſkému nečelili : (gakž pak wſſecko
to / co tak / gakž dotčeno / proti takowému Zřjzenj Zemſkému
geſt / obwzláſſtně dwa za Králowánj Cýſaře Rudolffa / toho
gména druhého ſlawné paměti / od Oſob / genž ſe Pod obogi gmé-
nowali / wynucené Mageſtáty : Prwnj na Náboženſtwj : A
druhý / na vpuſſtěnj od wſſeligakých Pokut / ſtracenj Statkůw /
za wěcý neplatné a giž zruſſené wyhlaſſugeme / držjme / a máme)
bez překážky gednoho každého Cžlowěka vžjwati / a njmi ſe těſſy-
ti mohlo / též také mocy Liſtu tohoto Naſſeho Cýſařſkého a Krá-
lowſkého s napřed položenau Weyminkau / a wynahraženjm
wſſecka a wſſeligaká a ſlawných Předkůw Naſſých / Stawům /
téhož Králowſtwj Cžeſkého / ſpolečně / gako y gednomu každé-
mu Stawu rozdjlně / obwzláſſtně pak Stawu Panſkému / w
Létu Tiſýcým / Pětiſtým / Druhým / w Středu před Neděli po-
ſtnj Reminiſcere, nadaná / a propůgčená Privilegia, Práwa / a
Swobody / kteréžby / gak ſwrchu dotknuto / proti témuž no-
wému Zřjzenj zemſkému nečelili / a že gſme o nich giné Nařjzenj ne-
včinili / ſchwalugem / obnowugem / a potwrzugem : Přiřjka-
gjce za Nás / y za dědičné Naſſe / budaucý Krále Cžeſké / že wſſe-
cky čtyry Stawy / a celau Obec téhož Králowſtwj Naſſeho dě-
dičného Cžeſkého / též také každý Staw obwzláſſtně při gegich
Práwjch / Sprawedlnoſtech / a dotčeném od Nás obnoweném
Zřjzenj Zemſkém ochranowati a zachowati chceme : Nechceme ta-
ké žádné Berně a Daně od poſluſſných Stawůw Naſſých / giná-
čegj nežli na Sněmjch / podle Artykule w témž Zřjzenj Zemſkém /
pod literau A. 5. položeneho žádati a mimo to / coby tak kdy Sta-
wowé ſwolowali na ně giných Danj a Bernj nevkládati. Též ne-
chceme na žádnau Oſobu z Stawůw Králowſtwj Naſſeho dědič-
ného Cžeſkého / aneb na Statky gich / de factò / neb mocý ſáha-
ti / než gednoho každého na geho Práwě ſlyſſeti a po rozeznánjte
wěcy / podle Práwa / a Sprawedlnoſti kráčeti.

A poněwadž geſt rozdilnoſt w Náboženſtwj neywětſſý přj-
činu k té minulé Rebellij podala / tehdy chceme / a máme wſſecky
Stawy ſwrchu pſaného Králowſtwj Naſſeho dědičného Cžeſké-

Eædem literæ pependerunt in omnibus Curijs Templis & portis Oppidorum & Civitatum per Bohem: majore Sigillo Ferdinandi II. ſignatæ.

ho w gednotě Cýrkwe Swaté Rzjmſké Katolické zdržeti a zachowati / a žádné giné Wjry a Náboženſtwj / aneb prowozowánj geho w témž Králowſtwj Czeſkém netrpěti: Nýbrž kteřj geſſtě k nahoře gmenowané Wjře Katolické nepřiſtaupili / ge náležitými Proſtředky k tomu přiweſti dáti / tak aby w gednotě Wjry a Myſli / ſrownánj gſauce / předně Pánu Bohu Wſſemohaucýmu a Nám / tim lépegj ſlaužiti / a tudy obecné dobré a vžitečné / ſſedrowati mohli.

Napoſledy chceme také každého čaſu / ſtrany Mince takowé Nařjzenj včiniti / nimžby obecnému Dobrému w témž Králowſtwj Czeſkém dobrymi a hodnými Penězy ſpomoženo býti / též ſkrze to žiwnoſt a Obchody Lidſké zrůſt ſwůg bráti mohli. Tomu na Swědomj Pečet Naſſy Cýſařſkau wětſſý / k tomuto Liſtu a Magestátu gſme přiwěſyti rozkázali / a w něm ſe rukau wlaſtnj podepſati Ráčili. Dán w Měſtě Naſſem Wjdni / w Sobotu po ſlawném Hodu Seslánj Ducha Swatého na Apoſſtoli / giná k / dwadcátého dewátého dne Měſýce Máge / Léta od Narozenj Syna Božjho / Tiſýcýho / Sſeſtiſtého / Dwadcátého / Sedmého / a Králowſtwj Naſſých / Rzjmſkého oſmého / Vherſkého dewátého / a Czeſkého deſatého počitagjc.

Ferdynand.

Sdenco Ad: Princ: de Lobkovitz S: R: Bohemiæ Cancellarius.

Ad Mandatum Sacræ Cæſareæ Majeſtatis proprium.

EPISTOLA XCIX.

Eædem Literæ, quæ modò bohemicè recitatæ ſunt, recitantur Germanicè.

Wir Ferdinand der Ander / von GOttes Gnaden / Erwehlter Römiſcher Kayſer / zu allen Zeiten Mehrer des Reichs / in Germanien / zu Hungern / Böheimb / Dalmatien / Croatien / und Sclavonien ꝛc. König ꝛc. Ertz-Hertzog zu Oeſterreich / Marggraff zu Mähren / Hertzog zu Lucʒenburg / und in Schleſien / und Marggraff zu Lauſnitz ꝛc.

Beken-

BEkennen mit diesem Brieff/ und thuen kundt Männiglichen; Demnach kundbahr / und am Tage / welcher massen kurtz verwichener Zeit / Unser Erb-Königreich Böheimb sich in forma Universitatis, wider uns gewaltsamer weise auffgeworffen / und eine abscheuliche / und solche Rebellion erhoben / daß Wir gedrungen worden / solches Unser Erb-Königreich / mit kostbahren Kriegs-Rüstungen / und äusseristter Zusetzung / Unsers / und Unsers Hauses Vermögens / wiederumb zuerobern / und mit dem Schwerdt / vermmittels der Hülff GOttes / unter Unsere Gewalt / und Macht zubringen / dahero Wir wol befugt / alle gedachtem Königreich zuständige Privilegia, so weit Sie desselben Verfassung / und Universitäten der Stände / betreffen / zu cassiren / und aufzuheben / daß Wir doch angesehen die beständige Treu / der Jenigern Einwohner / des Königreichs Böheimb / welche lieber ihr Vatterland verlassen / als Uns zuwider seyn wollen / wie dan auch / daß nunmehr fast das gantze Königreich zu Unserer allein seeligmachenden Catholischen Religion sich begeben / zudem Ihrer viel aus Unsern treuen Rähten / und Dienern / in demselben läßhafft werden / und uns deßwegen aus angebohrner Milde / und Gnad / auf gehabten genugsamen Raht / dahin gnädigst Resolvirt / das mehr gedachtes Unser Erb-Königreich Böheimb / wiederum in gewisse Stände / wie solches Unsere verneuerte Land-Ordnung / mit mehrern vermag / und ausweiset / verfasst worden / und alle der Jenigen Privilegien / Begnadungen / Freyheiten / und Majestät Brieffe / so obgedachter Unserer verneuerten Lands-Ordnung nicht zuwider (gestalt Wir dan alles das Jenige / so derselben / wie obberührt / zu wider / zuforderst aber die zweene bey weyland Kaysers Rudolphi Secundi Zeiten / von denen so sich sub utraque genennet / erzwungene Majestät Brieffe / deren einer die Religion / der ander aber / die Straffen / und Confiscationes betrifft / für unkräfftig / und allbereit für cassirt / erklären / und halten) von männiglich ungehindert geniessen soll. Beståttigen / und confirmiren auch mit jetzt gesetzter Exception, und reservat, alle von Unseren Vorfahrern / den Ständen in gemein / wie auch jedwedern Stand absonderlich / bevoraus aber / sub dato Prag / die Mitwochen vor Reminiscere, im fünffzehenhundert / und andern Jahr / dem Herrn-Stand gegebene Privilegia, Recht / und Freyheiten / welche / wie obberührt / Unserer verneuerten Lands-Ordnung nicht zu wider / und davon Wir nicht in andere Wege anders disponirt / in Krafft dieses Unsers

Kayserlich. und Königl. Brieffes. Vnd versprechen für Vns/ und Vnsere nachkommende Könige in Böheimb/ daß Wir alle die vier Stände/ und die gantze Gemeinde Vnsers Erb-Königreichs Böheimb/ so wol einen jeden Stand/ insonderheit/ bey ihren Rechten/ Gerechtigkeiten/ und der von Vns verneuerten Lands-Ordnung schützen/ und erhalten wollen; Wir wollen auch keine Contributiones, oder Steuern anders von Vnsern gehorsamen Ständen/ als auf denen Land-Tägen/ vermög deß/ in Vnserer Lands-Ordnung sub Lit. A: 5: gesetzten Artickels/ begehren/ und über diß/ was sie selbst bewilligen/ Ihnen keine Contributiones auflegen/ auch wollen Wir wieder niemandes Persohn/ aus denen Ständen vielgedachtes Vnsers ErbKönigreichs Böheimb/ oder deroselben Güter/ de facto procediren/ sondern Jedwedern zuvor bey seinem Recht hören/ und nach Erkantniß der Sach/ Vermög der Recht/ und Justitz verfahren; Vnd dieweil der Vnterscheid des Glaubens/ meistens die verübergangene Rebellion verursacht/ wollen und sollen Wir alle Stände Vnsers Erb-Königreichs Böheimb/ in Einigkeit der Heiligen Römischen Kirchen erhalten/ keinen andern Glauben/ Religion/ oder Exercitium, in bemelten Königreich nicht gestatten/ sondern die Jenigen/ welche noch nicht den Heiligen Catholischen Glauben angenommen/ durch gebührliche Mittel/ darzu bringen/ damit in Einigkeit des Glaubens/ und der Gemüter/ GOtt dem Allmächtigen/ und Vns desto besser gedienet/ und des gemeines Wesens Nutz/ und Aufnehmen befördert werde. Item Wir wollen Jederzeit solche Müntz-Ordnung anstellen/ dadurch dem gemeinen Wesen in Vnsern Erb-Königreich Böheimb/ mit guter Müntz geholffen/ und die Commercia befördert werden; Zu Verkundt dieses Brieffes besiegelt/ mit Vnsern Kayserlichen und Königlichen anhangenden grösseren Insiegel/ der geben ist in Vnserer Stadt Wien/ den neun und zwantzigsten Tag/ des Monats Maji, nach Christi Vnsers lieben HErrn/ und Seligmachers Gnadenreicher Gebuhrt/ im sechszehen hundert/ sieben und zwantzigsten/ Vnserer Reiche/ des Römischen im Achten/ des Hungarischen im Neundten/ und des Böheimischen im Zehenden Jahr.

EPISTOLA C.

W Kwaternu Trhowým druhým Zlatým Léta 1629. w Auterý po Nedělj Rogationum. F. 23.

Constitutio Regia de novis Baronibus & Equitibus in Ordines Boëmiæ cooptatis, quid præstare priùs debeant Regi, déque eorum inter Ordines sessione.

Ferdinand / der Ander / von GOTTes Gnaden Erwehlter Römischer Kayser / auch zu Hungarn und Böheimb König ꝛc.

HOch und Wohlgebohrne / und Gestrenge liebe Getreue / Wir wollen euch in Käyserl. und Königl. Gnaden nicht verhalten / was massen bey Uns der Gestrenge Unser Raht Cammern / und lieber getreue Christoph Wratislaw / von Mitrowitz auff Brzësin / Obrister Land-Schreiber / in Unsern Erb-Königreich Böheimb gehorsam ist einkommen / und gebeten / daß nachdem wir Uns gegen euch unlängst gnädigst resolvirt / daß ein Jedweder / so von Uns als ein regierenden König zu Böheimb / in dem Herren Stand erhoben / sich wegen der Session, bey dem Herren Stand Unsers Erb-Königreichs Böheimb / anmelden / und in künfftig nicht anders zu solcher Session zugelassen werden solle / er habe dan vorgesetztem Stand seine vier Schild und Ahnen bewiesen / und dargethan / Wir Geruheten auch dem Ritter Stand erwöhnten Unsers Erb-Königreichs Böheimb / dißfals in Gnaden zu bedencken / und es bey dem alten löblichen Brauch und Herkommen / daß nemlich der Jenige / so in Ritter Stand angenommen zu werden begehret / von ehrlichen Eltern / bis in das dritte Glied / ehrlich gebohren / auch eines guten Namen und Wandels sey / und nach der Annehmung im Ritter Stand / und Abgebung eines gewöhnlichen Revers, zum Land sich über andere Geschlechten nicht erheben / wenn er sich wiederum zum Burgerstand begeben / deßgleichen auch / daß auf dem Fall eine von ihnen eine bürgerliche Person / seines Wappens und Tituls theilhafftig machen thäte / solche Persohn dergleichen Theilhafftigmachung / ohne Unsern / oder Unserer nachkommenden Königen zu Böheimb Consens nicht gebrauchen / noch sich vor einem von Adel nun dergleichen dignität und Würden / von Uns als regierenden Kö-

den König zu Böheimb herrühren / und derselbe Conferiret und Austheilung allein Uns vorbehalten / Wir Uns auch nochmals dieselben / Krafft dieses vorbehalten / und benebenst constituiret haben wollen / daß die Nobilitation und Adelung nicht dahero zunehmen / daß Wir von diesem einer von dem Ritter Stand angenommen / sondern zuvorderst ein Nobilitation, von Uns aus Unserer Königl. Böh. Hoff-Cantzeley erlangen muß.

Also erklären / und resolviren Wir Uns weiter gnädigst allhie / daß Wir hiebevor bey der Annehmung einer bürgerlichen Persohnen in den Ritter Stand angeordnet / und beruhlich gewesen / daß der Jenige / welcher in diesen Stand angenommen zu werden begehret / beweisen müssen / daß er von ehrlichen Eltern / bis in das dritte Glied herkommen / und ehrlich gebohren seye.

Also auch hinführo / wan jemand eine Nobilitation, aus gedachter Unserer Königl. Böh. Hoff-Cantzley erhalten / sich nachmals derselbe bey dem Ritter Stand / wenn er alda seine Session und Stätte haben will / neben Vorweisung seines von uns erhaltenen Adel-Brieffs / auch genugsam darthun / und beweisen solle / daß er also wie obberührt / von ehrlichen Leuten herkommen / und ehrlich gebohren seye / dieweil aber auch billich zwischen denen / so nur einen Wappen-Brieff erlanget / und den Jenigen so Nobilitationirt / ein Unterschied zu halten / so sollen die Jenigen / so nur allein ein Wappen-Brieff erlanget / und bekommen / hinführo für dieselben geachtet / und gehalten werden / wie Unsere publicirte Königl. neue Lands-Ordnung sub Lit. A: XV. ausweiset.

Wir wollen auch Gnädigst / daß die neu-nobilirten Persohnen / sich gegen den alten Geschlechtern von Adel / mit gebührenden respect / und also verhalten / daß sie sich weder in der Session, noch sonsten über sie erheben ; Ferner setzen und ordnen wir / daß wie vor diesem gerecht und wol aufgesetzt gewesen / keiner den andern zu Wappens Vättern oder Genossen / andern Gestalt nicht aufnehmen können / es hätte dan der König seinen Consens hierzu gegeben / als vielmehr wollen wir / daß solches bey jenigen des Königreichs Zustand / daß Uns die Jura Majestatis allein vorbehalten / in Obacht genommen / und auch daß es also gleicher Gestalt hinführo gehalten werden solle / hiemit gnädigst resolvirt / und euch beynebenst in Gnaden anbefohlen haben / daß ihr an gehörigen Orten / die gemessene Verfügung thuet / auch selbst darob seyt / damit diese Unsere gnädigste Erklärung /

klärung / so wol auch wessen Wir uns jüngest hingegen euch des Herren-Standes halber resolvirt ad perpetuam rei memoriam, der Land-Taffel unsers Erb-Königreichs Böhmen / vom Wort zu Wort eingeschrieben / und einverleibet werde / über diß / und demnach Wir Immer gedachten Unserer verneuerten Königl: Lands-Ordnung sub Lit: A: 20. gnädigst constituirt und gesetzet / daß wan sich jemand auf einen gemeinen Land-Tag bey den Ständen anmeldet / demselben alsdan seinem Stande nach die Session eingeraumt werden sol. Nemblich / wo es des Alten Herren-Stand in den Alten / da er aber des Neuen in den Neuen Stands in des Alten Herren-Stand / dergleichen welcher des Alten Ritter-Standes in des Alten / und welcher des Neuen in den Neuen Ritter-Stand ꝛc. jedoch aber Gestalt / daß wo ein Streit oder Zweiffel bey den Ständen vorfallen / oder aber Jemand vermeynen möchte / daß ihme durch die Stände zu kurtz geschehe / Uns hierüber die Decision und Erstrittung auf eines und des andern Theils vor und umbbringen zuständig / und vorbehalten / seyn solle.

Also wollen wir Unsere obgemeldte jüngste Resolution (daß sie nemblich ihre vier Adeliche Ahnen ehe die Session sie bekommen / beweisen sollen) nicht allein von den Einheimbischen / sondern auch von den Ausländern verstanden haben / nnd weilen die Ausländer / welche sich vor alte Frey-Herren ausgeben / nicht jederzeit bekandt seyn : So setzen / ordnen / und wollen Wir / daß wan sie Session unter dem Alten Herren-Stand haben wollen / dieselben zuvor / wofern sie nicht aus dem Reich / oder unsern Erb-Ländern / oder aber sonsten wol bekandt seyn / genugsamen Beweiß / und Schein bringen solten / daß sie des Alten Herren-Standes seyn / und in ihren Vatterland dafür gehalten werden / Inmassen Wir dan auch das Jenige wissen / wie uns anjetzo Krafft dieses wegen derer vom Adel / oder aus im Ritter-Stand resolvirt / so wol von den Ausländern / als Inwohnern verstanden und gedeutet haben wollen / und dahero wan einer oder der ander sich vor eine Alte Ritter-Stands Persohn ausgeben wolte / und ihm Ausländer / und nicht wie obberühret / eines bekandten Geschlechts wäre / so solle derselbe genugsamben Schein und Zeugniß bringen / daß er in seinen Vatterland Alten Ritter-Standes sey / und dafür gehalten werde.

Jedoch behalten Wir Uns gnädigst bevor / daß Jenige was Wir schon ihn offt gedachter Unserer Königlichen neuen

Lands-Ordnung sub Lit. A: 15. ausgesetzt/ daß nemblich/ auf dem Fall Wir oder Unsere Nachkommen/ Römische Käyser oder König zu Böhmen einen oder den andern indem über seine Nobilitation und Wappen gegebenen Königlichen Privilegio, wegen seiner erzeigten getreuen Dienst/ oder aus anderen bewegenden Ursachen/ durch andere Mittel und Wege/ ander weiß begnadeten/ ehe es ungehindert dieses unsers Gesetzes/ bey der buchstäblichen Versehung eines jeden Privilegii verbleiben/ und gelassen worden/ wie auch die Jenigen/ so bishero von uns in den Alten Stand erhebt worden / ihren Privilegium allermaß wie dieselben lauten/ ungehindert gemessen sollen.

Darnach ihr euch einzurichten/ und solches begebenden Fall macht zu nehmen/ auch hieran zu unserm gnädigsten gefälligen Willen/ zu handen wissen werdet.

Geben in Unserer Stadt Wien / den Zehenden Tag des Monats Martii, im sechzehen hundert neun und zwantzigsten/ Unserer Reiche des Römischen im zehenden/ des Hungarischen im Eilfften/ und des Böhmischen im zwölfften Jahr.

Ferdinand.

Guilielmus Comes Slavata Regni Bohemiæ S. Cancellarius.

Ad Mandatum Sacræ Cæsareæ Majestatis proprium.

EPISTOLA CI.

Nonnulla Vetusta Feuda in Regno Boëmiæ. Permutatio Oppidi Kostelecz pro VVelisch & Giczin.

Ego Joannes de Wartemberg dictus de Wessel, Burggravius Pragensis.

Ex Privilegiis Regni.

NOtum facio tenore præsentium Universis. Quòd *Serenissimus Princeps & Dominus meus gratiosus Dominus Carolus Romanorum Imperator semper Augustus & Boëmiæ Rex* habitâ deliberatione maturâ & sano *Principum*, *Baronum & Procerum Regni sui Boëmiæ* communicato consilio consideratione justâ perpendit qualiter bona mea videlicet: *Oppidum Kostelecz, Stradinie, Synkovv, Zaborky, Dudleby, Lhota parva, Sucha, Rybnavv, Hlashem-Hradiscze*, ubi pridem Castrum *Potenstain* extitit, quod denuo *Imperator, Dominus* meus reædificavit, *Bezdiekovv, Lhota, Krbna, Przekaza, Tukleki, Besdickovv*, quid quid ibi habeo, Castrum *Welischovv*, Oppidum cum Theloneo,

loneo, *Zamek Sopatnicze*, quidquid ibi habeo; *Brenna*, quidquid ibi habeo, *Wleczinecz Sylva Prorubie*, *Bukovvnia*, *Jarovvnicze*, quidquid ibi habeo; nec non Jura, fructus, utilitates & proventus omnium prædictorum *sibi*, *hæredibus*, *& successoribus suis Boëmiæ Regibus*, & ejusdem *Regni Coronæ* aptè conveniunt & Regnum ipsius *Bohemiæ* ex ipsis Incrementa felicia prosperè & gratè suscipiet, sicut hoc rationis suæ clara dictavit provisio, & prædictorum *Principum*, *Baronum & Procerum* suorum consilia secum pari affectu concordant, ideoque multâ replicatione multoties iterati consilii, rebus ipsis ritè prospectis & in examen providæ discussionis adductis pro bono tranquillo, pacifico, quieto & utili statu *Regni* sui & *Regnicolarum* commodis & salute, ac etiam notabili melioratione *Regni Boëmiæ* prædicti, prædicta bona omnia & singula à me de bona voluntate mea & consensu libero, titulo & Jure legitimæ & justæ permutationis accepit, & eadem bona omnia & singula prout sunt expressa superiùs, ex nunc inantea perpetuis temporibus Regalia fore decrevit, & quod tanquam Regalia immediata ad mensam & villicationem suam, *hæredum*, *& successorum suorum Boëmiæ Regum* & ejusdem *Regni Coronam* pertineant, & omnem naturalem libertatem & ordinem bonorum Regalium, nec non mihi Hæredibus & Successoribus meis in perpetuam recompensam bonorum hujusmodi, cùm *Regno* suo, cujus honorem & statum ego ipse justâ ratione diligere teneor, major in ipsa permutatione consurgat utilitas, infra scripta bona Regalia, quæ ab antiquo ad Illustres *Boëmiæ Reges Progenitores* ipsius, ad ipsum & *Coronam Regni Boëmiæ* pertinuisse noscuntur, & in quorum possessione quieta ritè perstitit, videlicet: *Castrum Welisch*, *Oppidum Giczin* cum infra scriptis Villis, *antiquo Giczin*, *Holim*, *Welisch*, *Bukvvice*, *Lhota Okschzcie*, *Czekovvicze & decem laneis sylvæ rubetalis* cum omnibus Juris Utilitatibus, Fructibus, Obventionibus & pertinentiis Castri, Oppidi & Villarum hujusmodi, quibus etiam possunt designari nominibus, in veram proprietatem & hæreditatem perpetuam dedit, contulit & donavit, renuncians expresse pro se *hæredibus & successoribus suis Boëmiæ* Regibus omni Juri, si quod sibi circa utile Dominium prædictarum possessionum competit hactenus quovis modo, Superioritatis Dominio quod præfato *Domino meo Imperatori tanquam Regi Boëmiæ* & ejusdem *Regni Coronæ* jure seu consuetudine in eisdem bonis, sicut in aliis Baronum & Procerum Bonis competit, signanter excepto, quòd ad *eundem Dominum meum Imperatorem* tanquam *Boëmiæ Regem*, *hæredes & successores suos Boëmiæ* Reges & ejusdem *Coronam* Regni absque impedimento quolibet, perpetuo tempore pertinebit. Ideóque Ego prædictus *Joannes Burggravius Pragensis* animo deliberato non per errorem aut improvidè, sed amicorum meorum accedente consilio, non coactus sed sponte & liberâ voluntate suprà dicta bona mea utpote *Oppidum Kostelecz*, *Stradinicze*, *Synkovv*, *Zaborky*, *Dudleby Lhota parva*, *Sucha*, *Rybna*, *Whlasnen*, *Hradischa*, ubi pridem *Castrum Potenstain* extitit quod denuo idem *Dominus meus Imperator* reædificavit *Bezdiekovv*, *Lhota*, *Rybna*, *Przekazka*, *Tukleky*, *Bezdiekovv* quid quid ibi habeo, *Castrum Welischovv*, *Oppidum cum Theloneo*, *Zamek Sopatnicze* quidquid ibi habeo, *Brema* quid quid ibi habeo, *Wlczinecz* sylvam *Porubie*, *Bukovvne Jarovvnicze* quidquid ibi habeo, nec non Jura fructus, utilitates & proventus omnium eorundem meo hæredum & successorum meorum nomine, jure plenissimo, & sicut unquam melius de jure fieri poterit, præfato *Domino meo Imperatori tanquam Boëmiæ* Regi *hæredibus & successoribus suis Bohemiæ* Regibus & ejusdem Regni *Coronæ* dono ac titulo justæ ac legitimæ permutationis assigno & in eorum transfero liberam potestatem,

 renun-

renuntians expresſè pro me, hæredibus, & ſucceſſoribus meis in perpetuum, omni Juris actioni, quæſtioni, repetitioni, titulo & omnibus ſimpliciter reſpectibus, ſi quis vel quæ mihi aut prædictis meis hæredibus & ſucceſſoribus Privilegio, Literis, Gratiâ, Jure, Conſuetudine vel quovis alio modo competierunt hactenus, competunt ad præſens, ſeu poſſunt competere quomodolibet in futurum.

In cujus rei teſtimonium Sigillum meum eſt appenſum præſentibus. Datum *Pragæ*. Anno Domini 1358. in die Sanctorum Philippi & Jacobi Apoſtolorum.

E P I S T O L A CII.

Renunciatio Oppidi Koczen & Villis ad Caſtrum Luticz ſpectantibus & ipſo Caſtro.

Ego Jeſco Filius quondam Nicolai de Potenſtain.

Nicolaus de Potenſtain Carolo IV: refractarius, occiſus in obſidione Caſtri ſui prædicti.

Recognoſco præſentium tenore Univerſis, quòd cùm dictus Dominus & Genitor meus in dicto Caſtro *Potenſtain*, heu! occubuiſſet & ſingula bona ipſius Caſtri & etiam alia, videlicet, *in Waldenberg*, *Seftenberg & Goslet* ſpectantia, ad *Sereniſſimum Dominum meum Illuſtrem Dominum Joannem* Regem *Boëmiæ & Comitem Lucemburgenſem* Jure & Conſuetudine Terræ eſſent rationabiliter devoluta. Ipſe Dominus meus ex larga ipſius munificentia dedit mihi Fratribus & hæredibus meis prædicta bona & tradidit de gratia ſpeciali exceptis duntaxat Oppido *Koczen* cum ſuis pertinentiis, cum quibus quondam ad *Coronam Regni* pertinere dignoſcebatur & villis ſpectantibus ad caſtrum *Luticz* ac ipſo Caſtro *Potenſtain* & monte prout murus eum cinxit, quæ quondam ſingula ipſe Dominus meus pro ſe & ſuis hæredibus reſervavit. Ego itaque meo, Fratrum, hæredum & ſucceſſorum meorum nomine abrenuntio in prædictis quibuslibet impetitionibus, repetitionibus, & omnibus Juribus, quæ mihi aut ipſis Fratribus vel ſucceſſoribus meis in prædictis Oppido *Koczen*, prout quondam ad *Coronam Regni* pertinebat, & Villis ad Caſtrum *Luticz* ſpectantibus ac ipſo Caſtro, ùt prædicitur, competebant, competunt vel competere poſſent quomodolibet in futurum promittens bonâ & ſincerâ fide jam dicta bona ipſi Domino meo in Tabulas Terræ reponere, & omnes Literas ac Demonſtrationes, quas ſuper eiſdem habeo reddere & reſignare, & ſi quas eiſdem reſervarem forſitan, eaſdem caſſas irritas ac nullius eſſe volo roboris vel momenti, ſic etenim expreſsè ſpondeo dictum Caſtrum *Potenſtain* nunquam inantea reformare. Harum, quibus meum ſigillum cum ſcriptorum amicorum meorum ſigillis quos ad hoc rogavi pro Teſtibus appenſum eſt, Teſtimonio Literarum. Et Nos *Bertholdus DEI Gratiâ Præpoſitus Wiſſehradenſis; Sbinko de Dube* dictus *Sskopek & Beneſſius de Wartemberg* per prædictum *Jeſconem de Potenſtain* rogati pro Teſtibus noſtra ſigilla in evidentiam præſcriptorum unà cum ipſius ſigillo duximus præſentibus appendere. Datum *Pragæ* Quarto Idus Maji Anno Domini Milleſimo Trecenteſimo Quadrageſimo primo.

EPI-

EPISTOLA CIII.

Strekow.

Ego Pesco de Strzekow.

NOtum facio universis & tenore præsentium recognosco, quòd Illustri *Principi ac Domino meo Joanni Bohemiæ & Poloniæ Regi ac Comiti Lucemburgensi* pro eo quòd mihi & hæredibus meis munitionem *Schrekenstejn* dictam construxi &c. &c. Et quia ipse Dominus meus *Rex* in recompensam Villæ *Czehosticz*, quam à me recepit, ducentas & quinquaginta sexagenas grossorum denariorum Pragensium dare promisit, promitto modo quô suprà, quòd solutis mihi per ipsum, vel ex parte his ipsis ducentis quinquaginta sexagenis comparabo & requiram pro ipsis possessiones & Bona, quas & quæ Ego & hæredes mei ab ipso hæredibus & successoribus suis in *Regno Bohemiæ* in Feudum & jure feudali habebimus & possidebimus unà cum bonis nostris aliis & pro ipsis perpetuò servire tenebimur, quemadmodum est promissum. Dans eidem Domino meo hanc literam meam sigillo meo sigillatam. In Testimonium omnium promissorum. Datum *Pragæ* 17. Calend. Februarii Anno 1319.

EPISTOLA CIV.

Fünfhunden.

Ego Fridericus de Fünfhunden.

NOtum facio tenore præsentium Universis. Quòd Serenissimus ac Invictissimus Princeps ac Dominus Dominus *Carolus IV.* Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus & *Boëmiæ Rex* Illustris, Dominus meus gratiosissimus servitiorum meorum intuitu mihi hæredibus & successoribus meis subscripta Bona videlicet: Munitionem & Villam Fünfhunden / & Villas *Breczani*, *Wikleczicze*, *Drahonicze & Nechazenicze* cum earum appendiis, utilitatibus & pertinentiis universis, quæ ab ipso tanquàm à *Rege* dependent in feudum de innata sibi pietatis Clementia, authoritate *Regiá Bohemiæ* in feudum liberum contulit, Recepto priùs à me præfato *Friderico*, meo, hæredum & successorum meorum nomine, pro se hæredibus & successoribus suis *Boëmiæ Regibus* & ejusdem *Regni Coronæ* fidelitatis & subjectionis debitæ solito juramento prædicta bona per me præfatum *Fridericum* hæredes & successores meos tenenda, habenda, & perpetuò possidenda omni eo modo, conditione, Jure à Libertate ac Consuetudine, sicut *Barones Regni Boëmiæ* sua bona feudalia libera possident atque tenent. Præfati Domini mei Imperatoris hæredum & successorum suorum *Regum Boëmiæ* & aliorum quorumlibet in præmissis Juribus semper Salvis. In cujus rei Testimonium præsentes fieri & sigilli mei appensione ad majorem memoriam communiri feci. Datum *Pragæ* Anno Domini 1361. In Vigilia Corporis Christi.

Pietipeski.

EPISTOLA CV.

Egerberg.

Ego Fritczko de Egerberg.

AD Universorum tenore præsentium cupio notitiam pervenire. Quòd affectans & intendens, sperans in hoc conditionem statûs mei meliorari me Domino meo, Domino *Joanni Boëmiæ & Poloniæ Regi ac Lucemburgensi Comiti* plus solito astringere & ligare, Bona & Villas meas subscriptas, videlicet: Fünfhunden / *Nechranicz*, *Brezan & Wikleticz* cum earum pertinentiis ab ipso & suis hæredibus in feudum & Jure feudi pro me & hæredibus meis recipio & assumo ità quod ipsis de eisdem Bonis debita servitia semper tenear exhibere. Harum quas sigillo meo unâ cum sigillis Nobilium virorum amicorum meorum, videlicet Sbinkonis & Fratrum *de Waldek* sigillari procuravi Testimonio Literarum. Et nos *Zbinko* & Fratres prædicti ad rogatum præfati *Fritczkonis de* Egerberg Avunculi nostri sigilla nostra præsentibus duximus apponenda. Datum *Parisiis* in Vigilia Nativitatis Christi. Anno Domini 1332.

EPISTOLA CVI.

Kostomlati.

Wenceslaus D. G. Romanorum Rex semper Augustus & Bohemiæ Rex.

NOtum facimus tenore præsentium Universis. Quòd accedens ad Nostræ Majestatis præsentiam Nobilis *Habardus de Zerotin Senior* fidelis Noster dilectus, non per errorem aut improvidè, sed amicorum suorum sano consilio, in bona mentis & corporis valetudine constitutus, Castrum suum *Kostomlat*, quòd à nobis velut *Boëmiæ Rege* dependet, in feudum Nobilibus *Plichtæ*, *Habardo & Habardo de Zierotin* Fratribus donavit, tradidit, & liberè resignavit sub conditionibus infra scriptis; quòd videlicet idem *Habardus* Senior, quàm diu vitam duxerit in humanis, Castrum hujusmodi cum suis pertinentiis habere, tenere, & possidere, ipsóque defuncto ipsum Castrum cum suis pertinentiis ad Fratres memoratos & eorum hæredes legitimè cadere debeat, & devolvi, Quódque ipse *Habardus Senior* idem Castrum cum ipsius pertinentiis nec in vita vel in morte cuicunque alteri personæ obligare, alienare seu vendere possit, valeat vel debeat quovis modo. Nostræ Celsitudini supplicantes humiliter & devotè quatenus donationi & resignationi hujusmodi consensum Nostrum Regium adhibere benevolum ipsúmque *Plichtæ* prædicto & ipsius Fratribus memoratis authoritate *Regiâ Boëmiæ* conferre gratiosè dignaremur, Nos votis ipsorum justis & rationabilibus annuentes benigniùs pensantes etiam eorum recolendæ memoriæ *Genitori Nostro* charissimo dum viveret ac Nobis fidelibus exhibitis servitiis & inantea ferventiùs exhibendis eo, *quo* præmittitur, modo donationi

tioni hujusmodi consensum Nostrum Regium adhibentes benevolum, præfatis *Plichtæ* & Fratribus suis non improvidè, sed animo deliberato Castrum *Kostomlat* prædictum cum Universis suis pertinentiis in feudum nobile contulimus, & de certa nostra & *Regiâ Boëmiæ* authoritate præsentibus conferimus & donamus per eos & eorum hæredes post mortem *Habardi Senioris* præfati à Nobis Hæredibus & Successoribus Nostris *Bohemiæ Regibus* & ipsius *Regni Coronæ* sub eodem feudi Jure prout hactenus possessum exstitit, & quemadmodum cæteri Feudales & Vasalli Nobiles *Regni Boëmiæ* ipsorum bona possidere noscuntur, habendum, tenendum & perpetuò possidendum. Præsentium sub *Romanæ Regiæ* Majestatis sigillo Testimonio Literarum. Datum *Pragæ* pridie Calend. Maji A. 1379. Regnorum nostrorum A. 36. Romanorum verò 30.

EPISTOLA CVII.

Berg auf der Gans.

Nos Jengruk, Laurentius, Herbordus & Pesco Fratres de Janovvicz.

REcognoscimus tenore præsentium Universis, quòd cùm Serenissimus Princeps Dominus *JOannes Rex Boëmiæ ac Comes Lucemburgensis* hanc nobis duxerit gratiam faciendam, videlicet, ut Nos montem vulgariter auf der Gans situm in magna Sylva pertinentem ad Castrum *Winterberg* ædificare, & inibi ædificia, seu Castrum erigere seu instaurare liberè & licitè valeamus & possimus ac eundem montem unà cum ædificiis seu Castro desuper construendis Nobis & hæredibus Nostris in feudum hæreditarium & perpetuum concesserit, dederit & contulerit, Nos verò dictum montem cum ædificiis & Castro ibidem construendis & instaurandis à prædicto Domino Nostro *Rege Boëmiæ* hæredibus & successoribus suis *Regibus Boëmiæ* recepimus & recipimus, in feudum hæreditarium pro nobis & hæredibus nostris Jure & titulo feudali taliter, quòd nos & nostri hæredes de ipso monte unà cum ædificiis ipsis servire tenebimur, contra omnem hominem nullo penitus excluso, & quod dictum Castrum apertum esse & ipsis patere debebit, adversùs quoslibet eorum hostes æmulos & inimicos absque tamen nostro & hæredum nostrorum præjudicio & damno.

Harum nostrarum serie & Testimonio Literarum quibus nostra sigilla duximus apponenda. Datum *Pragæ* Feriâ Secundâ post Festum Sancti Ægidii proximâ. Anno Domini 1341.

EPISTOLA CVIII.

Podĕbrady.

Ego Hinco de Sleven.

REcognosco, & ad universorum præsentium & futurorum volo notitiam pervenire. Quòd deliberato animo & maturo consanguineorum & amicorum meorum habito consilio, cupiens Excellentissimi Principis Domini

Domini *Joannis Boëmiæ Regis ac Lucemburgensis Comitis* mei Veri & Gratiosi Domini feudalis effici & Vasallus, meam, nec non hæredum meorum conditionem per hoc fieri prospiciens meliorem, Castrum meum hæreditarium *Podiebrad* cum omnibus bonis suis & possessionibus videlicet: Villis *Sytomir*, *Dobrzehovv*, *Peczek*, *Chrast*, *Welen*, *Satzka*, *Hradisko*, *Piesl*, *Zvvierzinecz*, *Zdiebudicz*, *Polavvecz*, *Cluk*, *Zakolizi*, *Ossek*, *Shost*, *Podiebrad*, *Kutech*, *Patek*, *Chotievicz*, *Ztyczkors*, *Vieczostrazach*, *Curia Babin & nova Curia* cum omnibus suis metis, terminis, limitibus, curiis, araturis, agris, pratis, pascuis, rubetis, servitoribus, clientibus, vigilibus, hominibus, censibus, honoribus, Terris, montibus, planis, vallibus, nemoribus, sylvis, rubetis, venationibus, sylvanis, aquis, fluviis, rivis, aquarúmve decursibus, molendinis, piscationibus, piscatoribus, piscinis, aucupationibus, Judiciis, Judicibus ac aliis Utilitatibus, Fructibus, Juribus, Jurisdictionibus & pertinentiis universis in prædicti Domini mei *Regis Boëmiæ* manibus, meo & hæredum meorum nomine spontè ac benevolè resignavi & ab ipso Domino meo Rege suo, Hæredum ac successorum suorum nomine conferente mihi & hæredibus meis in feudum verum secundùm Jus Theutonicum amodo possidendum humiliter & gratanter suscepi, promittens & spondens pro me & hæredibus meis firmiter, bonâ fide cum Castro *Podiebrad*, Bonis, Villis & possessionibus supradictis amplius ad præfatum Dominum meum *Regem* Hæredes & Successores *Reges Boëmiæ* tanquam ad veros meos Principes & Dominos habere respectum ipsisque fidem & fidelitatis constantiam, nec non obedientiam & honorem ubilibet ac in suis opportunitatibus & necessitatibus debitæ fidelitatis servitia secundùm Jus & consuetudinem Vasallorum & Feudalium exhibere, & de Castro, Villis, Bonis, & possessionibus antèdictis nil penitus absque illorum voluntate, & speciali licentia obligare, alienare, vel aliàs quomodolibet imbrigare.

In cujus rei Testimonium præsentes Literas, mei nec non Nobilium Virorum Dominorum *Wilhelmi* de Landstein Capitan. Moraviæ; *Bertholdi* de Lippa, & *Smilonis* de Lichtenburg dicti de Witovia testium in præmissis appensione sigillorum volui communiri. Actum & datum *Pragæ*, Die B. Ægidii Confessoris. Anno 1345.

Et nos *Wilhelmus* de Landstein Capit: Moraviæ, *Bertholdus* de Lippa, & *Smilo* de Lichtenburg, dictus de Witovvia, sigilla nostra unà cum præfati *Hinconis de Sleven* sigillo præsentibus appendenda duximus in Testimonium præmissorum. Actum & Datum Anno die, & loco supradictis.

EPISTOLA CIX.

Birsenstein.

Nos Albertus, Fridericus & Ditricus Fratres de Schönburg.

NOtum facimus Universis præsentes Literas inspecturis. Quòd licèt nos & bonæ recordationis Progenitores nostri infrà scripta Castra, Prædia, possessiones, reditus & proventus ab Excellentissimis Principibus Dominis nostris quondam *Boëmiæ Regibus* claræ memoriæ in feudum & justo Theutonicalis feudi titulo ritè possederimus, sicut eadem possessio,

multis

multis terrigenis, de quorum fide & legalitate præsumitur, fuit hactenus & est publicè manifesta, Nos tamen bonâ fide & de sinceræ mentis nostræ simplicitate, Literas Regales super Ostensione feudorum & aliorum nostrorum Jurium recipere negleximus prædictorum. Dominus noster igitur Rex prædictus consideratis servitiis, quæ nos unà cum nostris progenitoribus Celsitudini suæ exhibuimus hactenùs, & exhibere poterimus abundantiùs infuturum, ut de feudis & Juribus nostris certa possit haberi notitia, animo deliberato, & sano præcedente Consilio Castra nostra *Birsenstein & Egerberg*, medietatem Oppidi & medietatem *Thelonei in Brisnicz*, Villam dictam *Vartha* & sylvam ibidem, & in Oppido *Cadanensi* decem marcas redditüum super hæreditario Judicio & quadraginta marcas reddituum censûs annui super ordinario censu ibidem in Cadana & malleos minerarum ferri. Item Villas *Brunensdorf & Niclasdorf* cum omnibus aliis villis ad prædicta Castra spectantibus, nec non censibus, redditibus, proventibus, Judiciis, Vasallis Vasallariis, Omagiis, Omagialibus, servitoribus, servitiis, sylvis, rubetis, virgultis nemoribus, pascuis, pratis, agris cultis & incultis, molendinis, allodiis, prædiis, possessionibus, araturis, aquis, aquarúmqve decursionibus, venationibus, piscationibus, piscaturis, aucupationibus & omnibus simpliciter ipsorum pertinentiis, quibuscunque specialibus nominibus valeant appellari in feudum nobile justo & Theutonici feudi titulo, sicut eadem Progenitores nostri, & nos hactenus tenuisse dignoscimur, nobis & hæredibus & successoribus nostris in perpetuum dedit & contulit & donavit, decernens & Regio statuens edicto, quòd nos hæredes & successores nostri in perpetuum supradicta feuda & omnes earum pertinentias ab ipso Domino nostro *Rege*, Hæredibus, & Successoribus suis *Regibus Boëmiæ* & à *Corona Regni* Boëmiæ præfatis debeamus tenere, & eadem quoties opportunum fuerit juxta morem suscipere, eisque Omagii, Obedientiæ, subjectionis, & fidelitatis præstare & facere more solito corporalia juramenta. Nos itaque ejusdem Domini nostri *Regis* dispositione & decreto in his & aliis quibuslibet obedire humiliter cupientes, pro nobis hæredibus & successoribus nostris promittimus bonâ & sincerâ fide, quòd dum & quoties supradicta feuda & ipsorum pertinentiæ vacaverint, & quoties opportunum fuerit, ipsa à sæpiùs dicto Domino nostro *Rege*, hæredibus, & successoribus suis *Regibus Boëmiæ* & à *Corona Regni* præfati adhibitis debitis solemnitatibus velimus & debeamus juxta morem suscipere, eisque præstare & facere homagium, Obedientiæ & subjectionis ac fidelitatis juramenta.

In cujus rei Testimonium Sigilla nostra præsentibus sunt appensa. Datum *Pragæ* Anno 1352. In octava Sancti Wenceslai.

EPISTOLA CX.

Hohenstein.

Nos Hinco de Dube dictus Berka.

NOtum facimus Universis præsentes Literas inspecturis. Quòd nos maturo consilio cum amicis nostris præhabito de bona & libera voluntate nostra Castrum nostrum *Hohenstein* cum omnibus Juribus & pertinentiis suis universis, in quibuscunque locis existant, seu quibuscunque nomini-

nominibus censeantur, suscepimus in feudum à Serenissimo Principe & Domino Domino *Carolo Romanorum Imperatore semper Augusto & Boëmiæ Rege*, promittentes in his scriptis bonâ fide dictum Castrum *Hohenstein* cum omnibus Juribus & pertinentiis suis supradictis à dicto Domino *Rege & Corona Regni Bohemiæ* tenere & possidere perpetuis, in feudum affuturis temporibus.

In cujus rei Testimonium præsentes Literas fieri & sigillo nostro ac Illustris Principis Domini *Rudolphi Ducis Saxoniæ* summi Marschalli Sacri Imperii, Reverendíque Patris Domini *Joannis Episcopi Olomucensis*, nec non Nobilium virorum *Herbordi & Pesconis*, & *Pesconis* fratrum de *Janovvitz*, & *Alberti* de Slavvietin, *Alberti* de Schomburg, & *Timothei* de Koldicz petivimus communiri. Datum & Actum *Pragæ* in Domo habitationis Domini *Episcopi Olomucensis* prædicti. Anno Domini 1353. In Crastino Assumtionis Sanctæ MARIÆ Virginis Gloriosæ.

EPISTOLA CXI.

Kostelecz.

Ego Jesco de Kostelecz dictus de Nachod.

NOtum facio tenore præsentium Universis. Quòd, cùm Ego bona mea libera, videlicet Castrum & Villam *Kostelecz in nigra Sylva Suabov, Byrnik Czukmantel, Senl Sola, Bohmül, Wiczlancize, Jevvany Penczicze, Udaschin, Silvanos in Udoslaviczin, Vodierad & Libeczicz nigram Sylvam & Sylvam dictam* Bielusy *cum Jure Patronatûs Ecclesiarum in Kostelecz & Udaschin* villis, araturis, possessionibus, campo *Equitiorum* dicto *Kopole*, redditibus, censibus, Juribus, Utilitatibus ac universis aliis singulis suis pertinentiis & toto meo Dominio in quibuscunque consistant rebus, quibus etiam specialibus vocabulis possunt expressari, in manus Serenissimi Principis & Domini Domini *Caroli Romanorum Imperatoris semper Augusti & Boëmiæ Regis* Domini mei gratiosi, non per errorem aut ignorantiam, sed voluntate liberâ resignaverim & eodem modo & hæredum & successorum meorum nomine à dicto Domino meo tanquam *Rege Boëmiæ & Corona* ejusdem Regni Jure & vero feudali titulo susceperim, memoratus Dominus meus ùt *Boëmiæ Rex* animo deliberato, Sano Principum, Baronum & Procerum suorum accedente Consilio, mihi, hæredibus & successoribus meis, prædicta Bona cum omnibus & singulis pertinentiis & utilitatibus suis ac toto Dominio in quibuscunque consistunt, titulo Nobilis & veri feudi contulit gratiosè eâ conditione notanter adjecta, quòd Ego, hæredes & successores mei bonum, honorem commodum & profectum memorati Domini mei, hæredum successorum suorum *Regum Boëmiæ* & ejusdem *Regni Coronæ* pro Viribus & posse ubilibet procurare, ac damna & inconvenientias eorum bonâ fide absque dolo & fraude prævenire & avertere, ac alia singula facere debebimus & volumus, in quibus veri & justi fideles Vasalli suis veris & naturalibus Dominis, quomodolibet obligantur. Sicut Ego pro me hæredibus & successoribus meis dicto Domino meo & *Boëmiæ Regi* super his subjectionis, fidelitatis, obedientiæ & homagii corporalia, solita, debita & consueta præstiti juramenta, quæ etiam hæredes & successores mei, quoties dictum feudum vacare contigerit,

dicto

dicto Domino meo, hæredibus & successoribus ejus *Regibus Bohemiæ*, & *Coronæ* ejusdem *Regni*, dum feudum sicut tenentur, accipient de novo præstare & facere tenebuntur.

In cujus rei Testimonium & perpetuam roboris firmitatem, sigillum meum præsentibus est appensum. Datæ *Pragæ* Anno Domini 1358. Die Decimâ Octavâ Mensis Aprilis.

EPISTOLA CXII.

Nowy Hrady.

Nos Petrus, Jodocus, Ulricus & Joannes Fratres Germani de Rosenberg.

AD Universorum notitiam volumus pervenire tenore præsentium publicè protestantes. Quòd Castrum cum Civitate *Greczen* & villæ infrà scriptæ cum agris, sylvis & nemoribus, & suis pertinentiis, proùt inferiùs in suis metis & limitibus sunt distinctæ, videlicet: *Villa Ledercal*, *Villa Binovv*, *Villa Gruczovv*, *Villa Scriplim*, & *Curia seu Allodium Svvarzishovv*, & *sylvæ seu nemora ad ipsum Castrum Greczen* spectantes & spectantia viciniora Castro prædicto videlicet: in numero *centum viginti quinque Laneorum*, quorum fines & limites taliter exprimuntur, videlicet: via, quæ ducit de villa *Nakalicz ultra Puchek ùsque ad Paludem*, *sive Blatto*, deinde penes ipsam paludem sunt fines sive limites *Pſſy Ostrovv*, & abinde quædam semita usque Kochlovv signata & insuper usque ad *quercum Regis* super limites *Herstracz*, & abinde usque ad obstaculum molendini *Nedikonis*; Insuper flumen dictum *Strobniz*, cum aliis rivis seu rivulis, qui jam dictis sylvis seu nemoribus desinunt & continentur à *Regno Bohemiæ*, *ejusque Divis Regibus*, qui fuerunt pro tempore, dependebant, & nunc ab invictissimo Principe Domino Domino nostro gratioso Domino *Carolo Imperatore*, *ùt à Rege Bohemiæ* dependent in feudum, aliæ verò villæ & hæreditates cum sylvis seu nemoribus aliisque earum pertinentiis universis ad idem Castrum spectantia in feudum non dependent, sed tanquam alia bona nostra, quæ in *Regno Boëmiæ* possidemus, libera esse dignoscuntur.

Ego quoque *Jodocus de Rosenberg* supràdictus Recognosco in his scriptis universis, me ipsum Castrum *Gretzen* cum civitate *Gretzen* & villis ac nemoribus aliisque earum pertinentiis & fructibus, proùt limites & fines superiùs expresè & distinctè existunt, ab eodem Domino meo gratioso *Romanorum Imperatore ùt à Rege Boëmiæ* in feudis tenere, habere & possidere.

In quorum omnium evidens Testimonium meum proprium, Fratrúmque meorum præscriptorum sigilla præsentibus sunt appensa. Datum in *Chrumlovv*, Anno Domini 1362. Die Septimâ Mensis Maji.

EPISTOLA CXIII.

Freudenberg und Fridland.

Ego Herſco de Rozdialovvicz.

NOtum facio tenore præſentium Univerſis. Quòd cùm Sereniſſimus atque Invictiſſimus Princeps & Dominus Dominus *Carolus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus & Boëmiæ Rex*, Dominus meus gratioſus mihi & meis hæredibus & ſucceſſoribus in perpetuum Caſtrum Freudenberg cum Oppido Fridland, nec non villis, agris, cultis & incultis, ſylvis, aquis, pratis, curiis, molendinis, Judiciis, Juribus, Patronatibus Eccleſiarum, redditibus, utilitatibus, proventibus & emolumentis, cæteriſque ejuſdem *Caſtri* pertinentiis univerſis pro duobus millibus & trecentis ſexagenis groſſorum denariorum Pragenſium paratæ pecuniæ vendiderit, ac nobis, tanquam *Rex Boëmiæ* in feudum hæreditarium ac veri & juſti feudi hæreditarii titulo ritè contulerit & donaverit prout in Literis ſuis deſuper editis & confectis pleniùs continetur, ſibi ſuiſque hæredibus & ſucceſſoribus *Boëmiæ Regibus & Coronæ Regni* ejuſdem pro me meiſque ſuccnſſoribus & Hæredibus ad Sancta DEI Evangelia juravi & juro in his ſcriptis ipſis tanquam veris hæreditariis noſtris Dominis, ac Domino hæreditario fidelitatem, Omagium & Obedientiam debitam ad modum aliorum hæreditarium feudalium *Regni Boëmiæ* prædicti perpetuis temporibus exhibere, promitto, etiam pro me dictiſque hæredibus & ſucceſſoribus ſuis *Bohemiæ Regibus*, quod ſi & quandocunque dictum *Caſtrum* ac præfatas ejus pertinentias à Feſto Sancti Galli venturo proximè intra duos annos continuos pro antèdicta ſumma pecuniæ reemere voluerint, nos ipſis ſinè contradictione qualibet voluntariè condeſcendemus, & in abſentia vel defectu ipſorum Illuſtri Principi Domino *Bolkoni Duci Sileſiæ & Domino Svvidnicenſi*, nec non Venerabilibus in Chriſto Patribus Dominis, *Joanni Olomucenſis & Theodorico Mündenſis Eccleſiæ Epiſcopis* aut eorum alteri, qui præſens exſtiterit, & hoc ipſorum nomine petierit, ad manus *Regnum Bohemiæ* pro tempore Dominorum noſtrorum de eadem reemtione abſque impedimento quolibet favebimus durante ſpatio ante acti temporis. Datum *Pragæ* Anno Domini 1356. proximâ feriâ ſecundâ ante diem Beati Laurentii.

EPISTOLA CXIV.

Sternberg.

Carolus IV. Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, & Boëmiæ Rex.

NOtum facimus tenore præſentium Univerſis. Quòd cùm Nobilis *Albertus* filius olim *Peſchonis de Sternberg* fidelis noſter dilectus hæreditates poſſeſſiones & Bona ſua inſcripta videlicet: *medium Caſtrum Sternberg* & in Oppido ſub Caſtro eodem quantum habet ibidem; Item Curiam Araturæ in *Zironicz* cum Curiis ruſticalibus ibidem. Item Curiam in

Czeykovvicz cum duabus araturis. Item in *Dolankach*, Curiam araturæ, nec non in *Divischovv* partem illam totam duntaxat, in qua Plebanus residet ejusdem Oppidi, salvo tamen censu ipsius Plebani, quem habet in hominibus partis ejusdem. Item Villam integram in *Czerenicziz*. Item Villam integram in *Vraniveku*. Item in *Porziczy* Curiam rusticalem, item *Wrankovvicz*, quantum ibi habet cum sylvis, videlicet: *Zezme Mezne*, inferiorem partem ad Castrum, rivum *Brtnicze*, *sylvam super molendinum*, quæ dicitur *Stranie*, *sylvam Wirovvicze*, *sylvam Czerenizke Stranie*. Item in *Voranicku* sylvæ dictæ *Stranie* cum agris, pratis, rivis, molendino in *Sazava*, cum flumine eodem *Sazavva*, & omni libertate & Dominio ad ea spectante & toto quidquid habet in hæreditatibus, Bonis & Possessionibus supradictis, cum eorum pertinentiis universis; Nobis & Serenissimo Principi Domino *Wenceslao Romanorum & Boëmiæ Regi* Filio nostro charissimo, nec non hæredibus & successoribus Nostris *Regibus* Boëmiæ pro Octingentis Sexagenis Grossorum denariorum Pragensium, de quibus ei satis fecimus integraliter & ad plenum ritè ac rationabiliter vendiderit, ac ob hoc pro se, nec non hæredibus & successoribus suis medio Castro hæreditatibus possessionibus & bonis hujusmodi, idem *Albertus* expresè renunciaverit, prout prædicta Terræ *Tabulis* Regni *Boëmiæ* juxta solitum sunt inscripta. Tandem dictus *Albertus* Nobis tanquam *Regi Boëmiæ* humiliter supplicavit, quatenùs medietatem Castri, hæreditates, possessiones & Bona prædicta cum universis eorum pertinentiis ùt præfertur sibi, nec non Nobili *Zdenkoni de Sternberg* dicto de *Konopistz*, pro se & eorum hæredibus legitimis in perpetuum feudi nomine possidenda, concedere ac conferre auctoritate *Regiâ Bohemiæ* dignaremur. Nos verò consideratis fidelibus obsequiis, quæ Nobis & *Coronæ Bohemiæ Albertus & Zdenko* præfati continuatis actibus, impenderunt & impendere poterunt abundantiùs in futurum, supplicationi hujusmodi gratiosus annuentes non improvidè, nec per errorem, sed animo deliberato de certa nostra scientia, tanquam Rex *Bohemiæ* & auctoritate *Regiâ Bohemiæ* præfatis *Alberto & Zdenkoni* pro se, ac hæredibus eorum legitimis in perpetuum medietatem Castri *Sternberg*, & quantum in Oppido sub eodem Castro dictus *Albertus* obtinuerit, nec non hæreditates & possessiones & Bona nominata superiùs cum eorum pertinentiis universis & singulis in verum & legitimum feudum, sic videlicet quod eadem Bona à nobis hæredibus & successoribus Nostris *Regibus* Bohemiæ *Regno & Coronæ Bohemiæ* perpetuis temporibus affuturis debeant omnimodo dependere, nec non à Nobis & dictis hæredibus & successoribus *Regibus Boëmiæ* quoties fuerit Opportunum in feudum, pro ut alia Bona feudalia *Regni* Bohemiæ consueverunt cum humilitate suscipi, & de his fidelitatis & obedientiæ fieri solita juramenta, quodque medietas dicti Castri Sternberg Nobis & hæredibus & successoribus Nostris *Regibus* Bohemiæ esse debeat aperta perpetuò dum & quoties opportunum fuerit, contulimus & concessimus, conferimus & concedimus per præsentes investientes, tanquam Rex Bohemiæ *Albertum & Zdenkonem* prædictos de eodem feudo, adhibitis solemnitatibus & Ceremoniis debitis & consuetis recipientes ab eisdem *Alberto & Zdenkone* pro se ac hæredibus & successoribus ipsorum super præmissis fidelitatis & obedientiæ solita juramenta. Præsentium sub Imperialis Nostræ Majestatis Sigillo Testimonio Literarum. Datum *Pragæ* Anno Domini 1377. Indictione quintâ decimâ. Nono Calendas Maji, Regnorum Nostrorum Anno Tricesimo primo. Imperii verò vigesimo secundo.

EPISTOLA CXV.

Venditio Castri Fridland.

Ego Rulco de Biberstein Istius tenore Paginæ notum facio Universis, tam præsentibus quàm futuris.

QUòd Castrum *Fridland* cum omnibus Juribus & attinentiis ipsius Castri emi à Serenissimo Domino nostro Domino *Ottogaro Illustri* Rege *Boëmiæ* pro Octingentis marchis Nürnbergensis ponderis & argenti hæreditariè possidendum; itá tamen, quòd ego, & Hæredes mei legitimi teneamus, & possideamus dictum Castrum à Domino *Rege Boëmiæ* pro taxato ad Jura & constitutiones Regni *Boëmiæ*, & quod Ego & hæredes mei de dicto Castro dicto *Domino Regi* & hæredibus suis fideliter serviamus, & obsequia devota impendamus, & Jura exsolvamus, quælibet secundum consuetudinem Regni *Bohemiæ*, & quod Ego & hæredes mei ad expeditiones ipsius *Domini Regis* vel Hæredum suorum veniamus, & venire teneamur, muniti armis, equis & cæteris armorum necessariis sicut decet, quoties ipsum *Dominum Regem* eas facere contigerit, vel ejus Hæredes contra Provincias vel homines qualescunque, & breviter universa alia quæcunque in Judiciis, Steuris & Expeditionibus, ac aliis conditionibus, quibuslibet juxta Regni ipsius consuetudinem impenduntur, & solvuntur ab aliis fidelibus ipsius Regni, eadem & singula Ego, & Hæredes mei dicto Regi & Hæredibus suis impendamus, & impendere teneamur, Testes autem qui interfuerunt, sunt isti: Dominus *Nicolaus* Filius dicti Domini *Regis*, *Damaczlaus* Camerarius Boëmiæ, *Mstidruzius* Burggravius Pragensis, *Theodorikus* Spatzmanus Camerarius Bohemiæ, *Hinco* de Liechtenburg, *Hinco* Dapifer; *Czenco* de Lippa, *Wilss* de Luticz, *Hinco* de Duba, *Jerco* de Waldenberg, *Gregorius* Camerarius Dominæ Reginæ, & alii quàm plures. In cujus rei Testimonium & robur, præsens scriptum fieri, & sigillo meo feci muniri. Actum *Pragæ* Anno Domini 1278. Septimo Idus Februarii, sextæ Indictionis. Item *Bottonis de Plane* de sex sexagenis redituum in Villa *Langendorfstein* ad Castrum *Tachovv* pertinentibus. Datum 1361. Item *Hermanni* & Fratrum de *Sonburch*, renunciatio Officii super *Cadan* & pertinentiis ejus, 1312.

EPISTOLA CXVI.

Henrici de Kamnik Infeudatio Regno Boëmiæ munitionis Kamnik & aliorum Bonorum.

Ego Henricus de Kamnik.

NOtum facio Universis & tenore præsentium Recognosco, quòd *Illustri Principi Domino Domino Joanni Bohemiæ & Poloniæ Regi* pro eo, quod mihi, & meis hæredibus munitionem *Kamnik* dictam, quam construxi & in ipso Regnò *Bohemiæ* de novo instauravi, ac omnia alia Bona, quæ ad præsens teneo, villámque etiam *Czebozticz* cum suis pertinentiis in feudum

feudum hæreditarium, & Jus feudi contulit, & donavit ad habendum, tenendum & possidendum Jure feudi per me, & meos hæredes promitto corporaliter, præstito Sacramento ex nunc sibi & suis hæredibus fidelem Vasallum suum me ipsum quoque esse, & suos hæredes ac successores rei, vitam, honorésque ipsorum pro posse fideliter conservare, & nullatenus quod in detrimentum & periculum, sive damnum Personæ, vel Personarum & honorem sui & suorum hæredi verti posset aliquid per me, aut meos hæredes, vel per quemcunque alium contractare vel modo aliquo machinari, imò si quis hoc vel aliquid eorum tractare, vel procurare voluerit, quàm velocius sensero, sibi & suis hæredibus indicare, & quidquid mihi ac hæredibus meis sub fide ac reverentia impositum ab ipso Domino meo *Rege* vel suis hæredibus fuerit secretum, fideliter tenere & ipso toto posse meo adjuvare, & eis servire quando & quoties indiguerint, & nos requisiverint & generaliter puram & veram fidelitatem sibi & hæredibus suis reddere ac etiam impertiri. In cujus rei Testimonium hanc Literam Sigillo meo proprio sigillatam trado, Domino meo prædicto Regi. Datum *Pragæ* Quinto Idus Januarii, Anno Domini 1319.

EPISTOLA CXVII.

Joannis de Michelsberg, Concessio Villarum Tuchlovvicz & Zerbi VVenceslao Domino & Hæredi Regni Boëmiæ suïsque Hæredibus.

Ego Joannes de Michelsberg.

NOtum facio Universis tam præsentibus quàm futuris, quòd ego pro datione Castrorum *Weleschin*, *Scharfenstain & Nevin* cum Civitatibus & Villis pertinentibus ad eadem, nec non Villæ *Weczovvicz* cum aliis Villis ad eandem Villam pertinentibus, quam dationem *Illustris Dominus meus, Dominus Wenceslaus Inclytus Dominus & Hæres Regni Boëmiæ & Marchionatûs Moraviæ* ad preces, & propter servitia amicorum meorum Dominorum (*Sdislai summi Camerarii Boëmiæ Burggravii in Burglino, Burchardi de Wittenberg Magistri Curiæ Regiæ, Sdislai Burggravii Pragensis, Zesemæ* de Crassovv *Dapipheri* dicti Domini *Wenceslai*, *Benessii* de Wartenberg Pincernæ ejusdem, & *Jaroslai* de Levvenberg) fecit mihi, tam pro me, quàm hæredibus meis Liberâ & spontaneâ voluntate, eidem Domino *Wenceslao* & hæredibus suis de Villa *Tuchlovvicz* & duabus Villis *Hoynicz & Zerbi*, cum omnibus Juribus & attinentiis earundem & renuncians sponte ac liberè, tam pro me, quàm successoribus meis & hæredibus, omni Juri & actioni, quod, vel quam Ego, Pater, avus, atavus, atque hæredes mei habemus, vel habere possemus, in dictis Villis *Tuchlvvicz*, *Hoynicz & Zerbi*, nec non & in Civitate *Gechin* ac ipsarum attinentiis de Jure vel de facto aliqua ratione, seu causa transfero ex nunc in eundem *Dominum Wenceslaum* & hæredes ejus tam pro me, quàm pro hæredibus meis omne Jus, & omnem potestatem, quod vel quam habeo, vel habere possum, in dictis Villis & Civitate & attinentiis earundem. Insuper dabo eidem *Domino meo Wenceslao Octingentas Marchas Argenti* in illis terminis, & infra illud tempus spatium, qui vel quod sunt in rationibus Regalibus annotati. Ad hæc prædictorum bonorum datione mihi à *Domino prædicto* factâ, obligo me, & hæredes meos eidem *Do-*

dem *Domino meo Wenceslao* & Hæredibus ejus, omni tempore fideliter ac devotè servire, velut alter Terrigena suus, & nunquam contra eum, vel ejus hæredes aliquid facere vel tentare, quodsi fortè Ego, vel hæredes mei dicto *Domino meo Wenceslao* vel ejus hæredibus fideliter & devotè non serviverimus, vel contra eum aut ejus hæredes facere quidquam tentaverimus, & de hoc in judicio convicti fuerimus, volumus ex tunc & debemus perjuri & exleges ab omnibus reputari, & ipso facto dictis Castris Civitatibus & Villis ad ipsa pertinentibus & Villa *Wesskovic* & Villis ad ipsam spectantibus abjudicati esse volumus, tam ego quàm hæredes & successores mei & quòd dicta Castra dictæ Civitates, & villæ omnes ad manus Curiæ Regiæ liberè revertantur, dans ex nunc dicto *Domino meo Wenceslao* & hæredibus suis pro me & hæredibus meis plenam & liberam facultatem intromittendi se, & hæredes suos de Castris, Civitatibus & Villis præfatis, & omnibus pertinentibus ad eadem, promitto pro me, & hæredibus meis veraciter sinè dolo & omni captione contra dictas obligationem & cessionem prædictorum bonorum nunquam venire, sed semper ratam & firmam tenere, renuncians omni exceptioni & omni Juris auxilio, quod vel quam possem opponere de Jure, vel de facto, & quod mihi posset ferre suffragium, ut Ego vel hæredes mei venire possemus contra prædicta, vel aliquod prædictorum. Quæ omnia sicut superiùs scripta sunt, ut vigorem obtineant, validæ firmitatis præsens Instrumentum fieri, & sigillis dictorum *Sdislai* Burggravii Pragensis, *Benessii* de Wartenberg, *Jaroslai* de Levvenberg, & meo procuravi, & feci ex certa mea scientia communiri. Datum *Pragæ* Anno 1283. Quinto Calend: Sept: Indictio: 11.

EPISTOLA CXVIII.

VVeleschin, Ratni, Huscz.

Ego Petrus de Michelsberg.

NOtum facio tenore præsentium Universis. Quòd quia *Serenissimus ac Invictissimus Princeps & Dominus Carolus IV. Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus & Boëmiæ Rex Dominus meus gratiosus* hanc mihi gratiam facere dignatus est specialem & ad hoc suum *tanquam Rex Boëmiæ* suo hæredum & successorum suorum nomine, gratiosum consensum adhibuit & assensum, quòd Ego cum Nobili puella *Margaretha de Weleschin* congressus sum, & Bona mea cum bonis ipsius univi juxta consuetudinem hactenus in *Boëmia* observatam, taliter quòd si eandem puellam *Margaretham* non relictis hæredibus legitimis mihi, quod absit, præmori contigerit, ex tunc bona ipsius, videlicet: Castrum *Weleschin* cum omnibus pertinentiis, Juribus, Dominio & Utilitatibus suis universis ad me, hæredes & successores meos legitimos juxta præfati *Regni Boëmiæ* consuetudinem devolvantur; Tali tamen consuetudine, quòd dum hujusmodi bona ad me hæredes & successores meos legitimos sic fuerint devoluta, eadem ego bona & iidem hæredes & successores mei Legitimi à præfato *Domino nostro Imperatore tanquam* Rege *Boëmiæ* hæredibus & successoribus suis *Regibus Boëmiæ & à Regno & Corona Bohemiæ* in feudum suscipere & tenere

perpetuò

perpetuò debeamus omni eo modo & Jure, quibus alii Barones *Regni Boëmiæ* sua feuda à præfato Domino meo *Imperatore tanquam Rege Boëmiæ*, *Regibus*, *Regno & Corona Boëmiæ* tenere quomodolibet consueverunt. Ego igitur præfatus *Petrus* eorundem beneficiorum bene gratus, quæ dictus *Dominus meus Imperator* mihi de benignitate solita dignoscitur impendisse, bona mea libera, videlicet ambo Castra *Ratin*, *Huscz*, cum omnibus singulis pertinentiis, Juribus, Dominio & Utilitatibus suis ab eodem *Domino meo Imperatore tanquam Rege Boëmiæ*, hæredibus, & successoribus suis *Boëmiæ Regibus* & à *Regno & Corona Boëmiæ*, meo, hæredum & successorum meorum nomine in feudum suscepi & suscipio per præsentes per me, hæredes & successores meos habenda & tenenda perpetuò omni eo modo & jure, quibus, ùt præmittitur, alii Barones *Regni Boëmiæ*, à præfato Domino meo Imperatore tanquam Rege Bohemiæ, *Regibus Regno & Corona Boëmiæ* tenere sua feuda consueverunt, sicuti Ego præfatus *Petrus* pro me, hæredibus & successoribus meis, dicto *Domino meo Imperatori* tanquam *Regi Boëmiæ* hæredibus & successoribus suis *Boëmiæ Regibus*, *Regno & Coronæ Boëmiæ* super eo subjectionis, fidelitatis, & obedientiæ & homagii corporale solitum & debitum præstiti juramentum, & ad abundantioris cautelæ præsidium infrà scriptos, Dominos *Principes*, *Comites*, *Barones & Nobiles* attentè rogavi, quòd in testimonium & perpetuam præmissorum memoriam sigilla sua unà cum meo sigillo præsentibus appendere dignarentur. Et Nos *Bolko*, *DEI Gratiâ Dux Oppoliensis*, *Burchardus Burggravius Magdeburgensis & Comes de Hardek*, *Joannes de Rosemberg*, *Petrus de Janovicz Serenissimæ Reginæ Majestatis Principis & Dominæ Dominæ Annæ Romanorum Imperatricis & Boëmiæ Reginæ Majestatis Curiæ*, & *Thymo de Kolditz Imperialis Cameræ Magister* recognoscimus expressè, quòd ad præfati *Nobilis Viri Domini Petri de Michelsberg* petitionis instantiam sigilla nostra unà cum sigillo suo præsentibus appendenda duximus ad perpetuam memoriam & evidens testimonium omnium præmissorum. Datum *Nürnberg.* Anno Domini 1361. Sabbatho ante Dominicam quâ Cantatur *Lætare Hierusalem.*

EPISTOLA CXIX.

Janowice.

Ego Raczko de Janowitz.

NOtum facio tenore præsentium Universis. Quòd cùm Castrum meum *Janovvitz* cum Oppido meo ibidem ac omnibus ipsorum pertinentiis *à Serenissimo ac Invictissimo Principe & Domino Domino Carolo Romanor: Imper: semper Augusto & Boëmiæ Rege Domino meo gratioso tanquam à Rege Boëmiæ & Corona Regni* ejusdem pro me & hæredibus meis in feudum receperim, & homagium, obedientiam & fidelitatem fecerim, promitto pro me, & eisdem hæredibus, quòd nos tanquam veri feudales & Vasalli Justo Feudi Titulo sicut Vasalli Jure vel approbatâ consuetudine obligari noscuntur, dicto *Domino nostro tanquam Bohemiæ Regi* hæredibus & successoribus suis, & *Coronæ Regni* prædicti tanquam veris & naturalibus Dominis nostris fideles, subjecti & obedientes erimus, damna ipsorum avertemus & profectus & commoda ipsorum procurabimus in perpetuum absque omni dolo

prout de hoc pro me & dictis meis hæredibus corporale ad Sancta DEI præstiti juramentum. In cujus rei Testimonium sigillum duxi præsentibus appendendum. Datum *Sultzbach.* Anno 1356. Feriâ IV. proximâ post festum S. Michaëlis Archangeli.

EPISTOLA CXX.

Joannis Regis Boëmiæ Petro Plick & suis hæredibus ac successoribus Castri Neideck cum suis pertinentiis in feudum Concessio & Judicii Capitis ad eandem Arcem adjunctio.

Nos Joannes D. G. Boëmiæ Rex ac Lucemburgensis Comes.

NOtum facio tenore præsentium Universis. Quòd pensantes grata fidelitatis servitia, quæ fidelis Noster dilectus *Petrus* dictus *Plick* exhibuit & exhibere poterit promtiùs in futurum, singula Bona, quæ quondam *Conradus* dictus *Plick* Pater ipsius in Districtu *Cubitensi* possedit & tenuit & specialiter Castrum *Neideck* cum Villis *Tirbach*, *Hermangrien* & aliis agris cultis & incultis, pascuis, campis, mericis, montibus, planis, convallibus, venationibus, aucupationibus, piscationibus, stanni fodinis, censuum solutionibus ac omnibus & singulis pertinentiis utilitatibus & obventionibus, quæ nunc in eisdem Bonis sunt vel succedente tempore possunt, & potuerint aliqualiter evenire, ipsi *Petro* hæredibus & successoribus suis, omnibus Juribus & Libertatibus, quibus singula prædicta dictus *Pater* ipsius possedit & potuit in feudum honorabile, & hæreditarium concedendum duximus & præsentibus concedimus, conferimus, & donamus, per ipsos tenendum, habendum, & hæreditario Jure feudi possidendum pacificè & quietè ac in majorem Nostræ donationis cumulum sibi hæredibus & successoribus suis in singulis bonis ad dictum Castrum *Neideck* spectantibus & in quibusdam aliis bonis suis contiguis, quæ per ipsum *Petrum* ad dictum *Castrum* emtionis Titulo de Nostra licentia comparata fuerint, *Judicium Capitis*, licèt hoc ad Nos spectare dinoscatur damus & concedimus ac in ipsos transfundimus pleno Jure dantes ipsis singula prænotata eodem Jure feudi tenendi, vendendi, permutandi & in usus placidos vel quoscunque voluerint convertendi liberam facultatem. Committimus igitur Illustri *Carolo* March: Morav: *Primogenito ac cæteris nostris hæredibus & successoribus*, & mandamus singulis Nostris Officialibus & specialiter *Burggraviis in Cubito* & aliis Nostris fidelibus præsentibus & futuris, quatenus ipsum *Petrum* hæredes & successores suos in hujusmodi nostræ concessionis & donationis gratia non impediant, nec sinant per quempiam impediri, sed potiùs in manu ea teneant, protegant & conservent. Harum quibus Nostrum majus sigillum appendendum duximus Testimonio Literarum. Datum *Pragæ* in Vigilia B. Matthæi Apostoli, Anno Domini 1341.

Privil. Regni à fol. 75. Seberk.

Sunt hic in Archivo Regio additæ quædam literæ, quarum hic summam recitabo.

Literæ *Bottonis de Plane*, id est de Seberk *Carolo IV.* regnante A. 1361. quibus fatetur se debere 6. sexagenas reddituum ex *Villa Langedorflein ad Castrum Tachoviense* pertinente.

Hermannus & Fratres ejus de *Ssönburch* renunciant officio Suppe (ità ibi legitur) Cadanensis, & pertinentiis ejus a. 1342. *Ssönburch.*

Literæ *Wocconis de Kravarz*, quibus enumerat plurima bona, quæ ab *Joanne Marchione Moraviæ* in feudum se accepisse testatur. Idem facit in iisdem literis *Laczko de Kravarz* prædicti *Wocconis Germanus*, & testatur *Benessius de Kravarz* aliàs de *Straznic patruus noster.* Idem testatur *Stiborius de Czymburg* aliàs dictus de Tovvaczov. Brunæ 1374. 20. Novemb. *Feudum Moravium. Privil. Reg. fol. 368. Kravarz. Czymburg.*

Joannis Senioris de Mezirzecz recognitio feudi in certis bonis ab *Joanne Marchione Moraviæ* hæredibus suis (sed masculini sexûs dumtaxat) concessis. Bona sunt *Ossovvo, Byteßka Przechovv, &c.* Testes *D. Hensling de Byetovv* & Strenuus Miles *Petrus Hecht* de Rossicz. Datum in Spilberg a. 1376. *Mezerziczky. Privil. Regn. fol. 380. Byetovv Hecht.*

Herczlini Dresvviczer & Marssionis ejus Fratris recognitio in feudum Castri sui *Rakinsdorff* & aliorum bonorum. Pragæ a. 1341. Data Regi Joanni. *Dresvviczer. Castrum Rakinsdorf*

Literæ *Ottonis Reinczkonis & Nicolai Fratrum de Glubos* à *Joanne Rege Boëmiæ*, quibus suscipiunt in feudum, Castrum *Carpenstein* cum Judicio Hæreditario in *Landek*, & pertinentias ejus. Pragæ a. 1346. Testes: *Ottokerus de Glubos. Henricus & Jerko de Muschin, Otto Rattoldus.* Exstant adhuc ex his familiis *Glubos in Poloniæ, Rattoldi in Comitatu Glacensi*, & jam appellantur *Donig*, feruntque in clypeo gallum *Montanum* seu *Sylvestrem.* *Priv. Reg. fol. 372. Glubos Carpenstein. Rattoldus.*

Dominorum de Plavven petitio ut à *Carolo Romanorum Imperatore & Bohemiæ Rege* in Juribus suis & præsertim *Castri Woytrsberg* conserventur. 1349. nominantur *Henricus Reuse de Plavve. Henricus Senior de Wyda, Henricus Senior & Henricus Junior de Plavve*, citant literas datas a. 1327. in quibus *Henricus nominatur Advocatus Senior de Plavve.* *Plavvenij.*

FINIS PARTIS I.

PARS II. EPISTOLARUM PUBLICARUM

AD

MARCHIONATUM MORAVIÆ

SPECTANTIUM.

EPISTOLA I.

Bulla Aurea Henrico Marchioni Moraviæ ſuper Mocram & Mokny data.

A. 1212. *IN NOMINE SANCTÆ & INDIVIDUÆ TRINITATIS. AMEN.*

Fridericus Divinâ favente Clementiâ Rom: Imp: Electus & ſemper Auguſtus, Rex Siciliæ, Ducatûs Apuliæ, & Principatûs Capuæ.

ùm decor & poteſtas Imperii noſtrum præceſſerit ſtatum; dignum tamen ac honeſtum arbitramur fore, eorum votis uberiùs acclinare, quorum fidem, ac devotionem, circa univerſa negotia noſtra promovenda integram ac inconvulſam certiori experientiâ didicimus. Inde eſt quòd nos advertentes grata & præclara devotionis obſequia, quæ *Henricus Nobilis Marchio Moraviæ*, hactenus tam fideliter, quàm devotè nobis exhibuit, ac etiam, Domino largiente, inantea eſt exhibiturus, ſuis ad præſens in quantum poſſumus reſpondere cupientes obſequiis, Notum facimus tam præſentibus, quàm in ævum ſucceſſuris, quòd nos eidem Marchioni, & hæredibus ſuis, de noſtræ libertatis munificentia, concedimus & confirmamus, *Mocram*, & *Mocny* cum omni jure & pertinentiis ſuis, ſalvo ſervitio, quòd in curia noſtra debetur. Ad hujus autem confirmationis, & conceſſionis noſtræ memoriam, & robur perpetuò valiturum, præſens privilegium per manus *Henrici de Pariſiis* Notarii, & fidelis noſtri ſcribi & *Bullâ* noſtrâ aureâ juſſimus communiri. Anno Menſe & Indictione ſubſcriptis. Hujus rei teſtes ſunt: Archiepiſcopus *Barenſis*, Epiſcopus *Tridentinus*, Epiſcopus *Baſilienſis*, Epiſcopus *Conſtantienſis*,

Fuit hic Henricus Princeps Brunenſis Svvatopluci filius Ottogari I. ex fratre nepos.

tiensis, Episcopus *Curiensis*, Abbas *Augensis*, Abbas *Sancti Galli*, Abbas *de Witeburg*, *Bertholdus de Nisphe Regalis Curiæ Protonotarius*, Comes *Ulricus de Khiburk*, Comes *Rudolphus de Habsburgk*, & *Landgravius de Alsatia*, Comes *Ludovicus & Hermannus de Friburk*, Comes *Walterus de Hohenburgk*, *Arnoldus Nobilis de Warth*, *Rudolphus Advocatus de Rapthe*, Scurilare & alii quàm plures. Acta sunt hæc Anno Dominicæ Incarnationis, 1212. Mense Septembris Quindecimâ Indictione, Regni verò *Domini nostri Friderici Illustrissimi Rom: Imp: Electi & semper Augusti Regis Siciliæ* quindecimo. Datum in nobili Civitate *Basiliensi* per manus *Ulrici* vice Protonotarii, Sexto Calend: Octob: feliciter. Amen.

EPISTOLA II.

Quòd Episcopatus Olomucensis & Marchionatus Moraviæ, & Ducatus Oppaviæ sunt hæreditaria feuda Regum & Coronæ Regni Boëmiæ.

Carolus DEI Gratiâ Rom: Rex semper Augustus & Boëmiæ Rex. Ad perpetuam rei memoriam. 1348.

NOn modicos famæ personantis titulos moderni temporis meretur posteritas, si, quod prædecessorum instauravit laudanda provisio, vigilanti curâ prosequitur, & talibus providæ circumspectionis munit solertiis, ut fructuosâ cautelâ, Ducatu præambulo, vivaci successorum memoriæ commendetur. Sanè cùm insignes & magnifici Principatus, videlicet *Episcopatus Olomucensis*, *Marchionatûs Moraviæ & Ducatus Oppaviæ* longo jam & antiquo temporis tractu à claræ memoriæ Illustribus olim *Regibus & Ducibus Boëmiæ* olim eidem *Regno* præsidentibus, & à *Corona ac Dominio Regni* præfati in feudum sempet habiti fuerint, & possessi & Ven: *Olomucensis Ecclesiæ Antistites*, nec non Illustres *Marchiones Moraviæ & Oppaviæ Duces*, olim *Boëmiæ Regibus & Ducibus*, *progenitoribus & prædecessoribus nostris*, in susceptione feudorum, & in aliis, quæ ad Vasallatûs spectant obsequia, veluti Dominis suis ordinariis & naturalibus debitam semper exhibuerint reverentiam & honorem, sicut hoc literæ *Divi Friderici Rom: Imp: Augusti*, qui de certa sua scieniia, in prima ipsarum claræ memoriæ *Vladislaum Ducem Boëmiæ Illustrem* dum viveret, *hæredes & successores suos* virtutibus & excellentiæ ipsius Industriâ ritè poscente, antequam eundem ad *Regnum Boëmiæ* coronari contingeret, gestando circulo decoravit, ut eodem insigni circulo ad instar *Imperatorum & Regum Ro-manorum in Nativitate Christi*, *& Salvatoris nostri*, *Paschæ & Pentecostes*, nec non *B. B. Wenceslai*, *& Adalberti Patronorum* *Boëmiæ* festivitatibus uteretur; Qui tamen circulus eidem Duci à nemine, præterquam à *Pragensi & Olomucensi Episcopis*, vel eorum altero, qui, dum alterum ex eis abesse contingeret, vices suppleret amborum, in prædictis festivitatibus fuerat imponendus; ac in secunda litera claræ memoriæ Illustri *Ottogaro primo & successoribus suis* præclaris *Boëmiæ Regibus* ob insignia & grata servitia, quibus *Sacr: Imp:* dignis honoribus prosequi studuerunt, investiendi ac infeudandi Episcopos præfati *Regni Boëmiæ* tribuit potestaté, planè quibus exprimitur, quòd Illustris *Henricus*

Moravia, & in ea Episcopatus Olomuc: & Ducatus Opav: sunt Feudum Regni Boh: ab antiquo.

Literarum Friderici Imp. Compendium.

Item comp. literar. secundarum.

ribus Marchio Moraviæ & Univerſitas Magnatum & Nobilium Bohemiæ, de aſſenſu & voluntate Illuſtris *Ottogari* quondam *Boëmiæ Regis*, proavi noſtri chariſſimi, Illuſtrem *Wenceslaum primogenitum* ipſius in *Regem* ſuum elegerint, & ejuſdem electio per ſupràdictum *Fridericum Romanorum Regem* fuerit approbata, & literæ Divi *Richardi* olim *Rom: Regis*, qui auctoritate ſuâ, ſicut

Et Richardi Romanorum Regis.

proteſtatur in literis, præfatum *Regem Ottagarum*, *Proavum noſtrum*, dum adhuc vitam ageret in humanis, de *Regni Boëmiæ & Marchionatûs Moraviæ*, *Principatibus*, & omnibus *feudis* ad eadem ſpectantibus inveſtivit, & ſpecialiter donatio Claræ memoriæ *Illuſtris Ottagari ſecundi* quondam *Boëmiæ Regis*, Proavi noſtri dilecti, quam Patri Illuſtris *Nicolai Ducis Oppaviæ*, quem de merâ ſuæ benignitatis gratiâ ſublimavit in Principem, hæredes & ſucceſſores ſuos, unà cum Ducatu, ſive Principatu præfato, ſibi, *hæredibus & ſucceſſoribus ſuis Boëmiæ Regibus*, & ejuſdem *Regni Coronæ* voluit immediatè ſubeſſe, lucidiſſimè proteſtantur. Quarum quidem literarum ſententias, & Clauſulas, quas ad probationem dictarum intentionum adduximus, ſemper, & ubique in Judicio & extra, ac in ſingulis actibus publicis & privatis, quoties præſentium tenorem legi, vel publicari contingeret, ejuſdem efficaciæ, vigoris & auctoritatis exiſtere decernimus, ac ſi in figuris propriis Originalia viderentur, eò præcipuè cum eadem Originalia pridem per nos, ac nonnullos *Romanorum*, *ac Boëmiæ Regnorum Principes & Proceres Venerabili Joanne Olomucenſi Epiſcopo conſanguineo*, nec non *Illuſtribus Joanne Marchione Moraviæ Fratre*, *& Nicolao Duce Oppaviæ Principibus noſtris* ibidem & in præſentia conſtitutis, auſcultata, & examinata fuerint diligenter, ſicut etiam nos & *Illuſtres Progenitores*, *& Prædeceſſores noſtri Boëmiæ Reges*, in prædictorum Jurium vera, & juſta poſſeſſione perſtitimus, præſcriptione temporum diuturnâ, & Divinâ favente Clementiâ perſiſtimus in præſenti. Nos gratanter attendentes & accuratæ meditationis ſtudio limpidiùs intuentes, qualiter impoſitio præfati *circuli* per manus Venerabilium *Pragenſis & Olomucenſis Eccleſiarum Antiſtitum* vel alterius ex eis, dum alterum abeſſe contingeret, ut præfertur, ritè fieri, ut *Rex Boëmiæ per Illuſtrem Marchionem Moraviæ* præfatum, & univerſitatem *Baronum & Procerum Regni Boëmiæ*, ùt prædicitur, eligi non valeret, niſi etiam tam præfati *Epiſcopi*, quàm *Marchiones Moraviæ Illuſtrem Bohemiæ Regem*, qui foret pro tempore, veluti verum, ordinarium hæreditarium & naturalem Dominum ſuum inſpicerent, & inveſtituras, ac feuda ſua reciperent, & cognoſcerent, ab eodem ſicut etiam *Boëmiæ Regibus*, prædeceſſoribus noſtris, inveſtiendi ac infeudandi ſuos Epiſcopos, ùt præmittitur, à *Romano Principe* eſt pridem attributa facultas, neque *Marchionatum Moraviæ* prædictum ùt utile & immediatum Dominium, quod *Regibus Bohemiæ*, ſicut ex præmiſſis colligitur, competit & competebat ibidem, à prædicto *Rege Ottagaro*, vel ſuis *ſucceſſoribus*, *Bohemiæ Regibus*, in aliquam perſonam juſtâ æſtimatione præſumimus fore translatum, niſi utique titulum feudi, & ſuperioritatis Dominium ſibi & ſucceſſoribus *Bohemiæ Regibus* providè reſervârint, ſicut etiam nos, qui non aliunde ob hoc exempla colligimus, dum eſſemus in minoribus conſtituti, eundem *Marchionatum*, *cum omnibus ſuis Dominiis*, *honoribus*, *& pertinentiis*, *à claræ memoriæ Illuſtri Joanne* quondam *Bohemiæ Rege genitore noſtro chariſſimo*, dignoſcimur tenuiſſe, præſertim cùm & creatio, ſive nova ordinatio dicti *Ducatûs*, *ſive Principatûs Oppavienſis* modo ſuprà dicto ritè fuerit inſtaurata, non ex interpretatione ſiniſtra quorumlibet, aut ex dubietatibus, obſcuritatibus & eventibus contrariis quibuſcunque, noſtris, *hæredum & ſucceſſorum noſtro-*

Duces Oppaviæ quando creati & quibus conditionibus.

Privilegia Boh: examinata à Carolo IV. coram ſuis Principibus.

Moravia collata Ducibus ut Feudum Boh.

rum noſtrorum, *Regum Boëmiæ & Coronæ Regni* præfati, Juribus, honori, & ſtatui valeat impoſterum quomodolibet derogari. Communicato ſuper his nonnullorum *Sacri Imperii Principum*, *Baronum & Procerum*, *fidelium noſtrorum conſilio* ſpeciali, prædictis omnibus, de verbo ad verbum, proùt ſuperiùs exprimuntur, intellectis, & in examen deliberatæ ac providæ diſcuſſionis adductis, authoritate Rom: Regiâ interpretamur, pronuntiamus, diffinimus, proteſtamur, dicimus, ac de certâ noſtrâ ſcientiâ declaramus, ſupradictos Principatus inſignes videlicet *Epiſcopatum Olomucenſem*, *Marchionatum Moraviæ*, & *Ducatum Oppaviæ* ad Juriſdictionem, & Directionem, *Dominium*, *Regum & Coronæ Regni Bohemiæ* jure ſpectare, quódque Epiſcopi, Marchiones, & Duces præfati, hæredes & ſucceſſores ipſorum in perpetuum Principatus eoſdem & præfata Dominia, quoties per mortem aut aliis cauſis legitimis, ritè vacaverit, à nobis, hæredibus & ſucceſſoribus noſtris *Boëmiæ* duntaxat *Regibus & à Corona Regni Boëmiæ* absque renitentia ſeu difficultate in feudum reverenter ſuſcipere, nobiſque ac dictis hæredibus & ſucceſſoribus noſtris *Boëmiæ Regibus & Coronæ Regni* præfati, in caſibus antedictis, homagium obedientiæ, ac ſubjectionis debitæ, conſueta juramenta corporaliter facere teneantur, omnem defectum ſi quis in literis & Privilegiis dictorum *Imperatorum & Regum Romanorum* memoriæ recolendæ, aut etiam in præſentibus, ſeu donatione *Illuſtris Ottogari ſecundi Regis Boëmiæ*, *Proavi noſtri*, ut, ſi fortaſſis *Ducatum Oppaviæ* absque *Romani Principis*, & ſuperioris licentia creare non potuit, vel, ſi eadem donatio Juri communi contraria videretur, quavis obſcuritate, interpretatione dubiâ, verborum defectu, aut ex alia occaſione, vel cauſa compertus fuerit, ſupplentes *de plenitudine Romanorum Regis poteſtatis*. Non obſtantibus legibus, conſuetudinibus &c. *ſicut Part. I. p.* 1. Datum *Pragæ* Anno Domini 1348. Indictione primâ; ſeptimo Idus Aprilis. Regnorum noſtrorum anno ſecundo.

Carolus IV. ſupplet omnes defectus, qui poterant admitti in literis Privilegiorum

EPISTOLA III.

Collatio Marchionatûs Moraviæ tanquam feudi Regum, & Coronæ Regni Boëmiæ.

1355.

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDUÆ TRINITATIS FELICITER. AMEN.

Carolus IV. Divinâ favente Clementiâ Rom: Imp: ſemper Auguſtus & Boëmiæ Rex, ad perpetuam rei memoriam.

INter cæteras ſolicitudinum curas, quibus pro univerſorum ſtatu fidelium noſtræ Majeſtatis animus ex innata nobis benignitate diſtrahitur; illud noſtræ meditationi occurrit præcipuum, unde honorifico ac decenti ſtatu *Illuſtris Joannis Marchionis Moraviæ*, *Fratris Germani noſtri chariſſimi*, ſolerter & diligentiùs intendamus, non ambigentes noſtris applicari theſauris, quidquid eidem ad inſignis ſui ſtatûs & congrui honoris augmentum, fraternæ pietatis affectu liberaliter erogamus; Sanè animo deliberato, nonnullorum tam *Eccleſiaſticorum*, quàm *ſecularium Principum*, *Baronum ac Nobilium Regni noſtri Boëmiæ conſilio* præcedente, dicto *fratri & Principi noſtro*,

Amor fraternus Caroli IV.

nostro, & *suis hæredibus*, *ac prohæredibus legitimis sexûs Masculini*, *nobilem & insignem Principatum*, videlicet *Marchionatum Moraviæ* cum *Civitatibus*, *Terris*, *Districtibus*, *Oppidis*, *Villis*, *Monasteriis*, *Præposituris*, *Baronibus*, *Vasallis*, *Militibus*, *Clientibus*, *Civibus*, *Rusticis*, *Emphyteutis*, & *Censitis*, & *ad Glebam astrictis*, *castris*, *munitionibus*, *prædiis*, *agris cultis*, & *incultis*, *montibus*, *Vallibus*, *planis*, *silvis*, *nemoribus*, *rubetis virgultis*, *pascuis*, *pratis*, *venationibus*, *aucupationibus*, *piscinis*, *piscaturis*, *vineis*, *aquis aquarúmve decursibus*, *molendinis*, *montanis*, *auri*, *argenti*, *stanni*, *plumbi*, *vel cujuslibet alterius generis metallorum*, *Jurisdictionibus*, *Balliviis*, *Judiciis*, *Dominiis*, *Bernis*, tam in bonis *Venerabilis Olomucensis Episcopi*, *Principis nostri*, & *successorum ipsius*, quàm aliorum *Baronum*, & *incolarum Moraviæ*, quoties easdem secundùm approbatam *Regni* nostri *Boëmiæ* consuetudinem per nos, *hæredes sive successores nostros Boëmiæ Reges*, ex legitimis causis exigi, seu requiri continget, & dum nobis, sive dictis *hæredibus* & *successoribus nostris Jure debentur*, *redditibus*, *proventibus*, *censibus*, *exactionibus*, *pœnis* & *emendis*, *mero* & *mixto Imperio*, *Juribus patronatûs*, *Ecclesiarum* & *beneficiorum* quorumcunque, nec non cum omnibus Juribus, honoribus, dignitatibus, obventionibus, consuetudinibus, adhærentiis & singulis pertinentiis suis quibuscunque specialibus nominibus & vocabulis possint seu valeant expressari, in feudum nobile & insigne & in justo *feudi* titulo à nobis *hæredibus* & *successoribus* *Regibus Bohemiæ*, & à *Corona Regni* præfati habendum, tenendum, possidendum, ac utifruendum perpetuò damus, conferimus & donamus, præsertim cùm eundem *Marchionatum Moraviæ*, *Duces* claræ recordationis *Illustres Progenitores* & *prædecessores nostri*, quondam *Bohemiæ Reges* à Divis *Romanor: Imperator:* & *Regibus*, memoriæ venerandæ in feudum tenuerint, & in feudum præsentialiter teneatur, & demum, ac de consequenti Illustres quondam *Marchiones Moraviæ* eundem *Principatum à Boëmiæ Regibus* ulterius in feudum tenuerint, ut sic, & inantea supradictus *Frater* & *Princeps noster* dilectus, hæredes & prohæredes sui *Marchiones Moraviæ*, dictum Marchionatum à nobis *hæredibus* & *successoribus nostris Bohemiæ Regibus*, & *à Corona Regni Bohemiæ* etiam *in feudum* perpetuò tenere debeant, sicut etiam nos, qui non aliundè ob hoc exempla colligimus, dum essemus in minoribus constituti, eundem *Marchionatum* cum omnibus suis honoribus, dominiis & pertinentiis à Claræ memoriæ Illustri *Joanne*, quondam *Rege Bohemiæ* genitore nostro charissimo, dignoscimur tenuisse, sicut etiam illud argumento probabili ex literis *Divi Friderici Romanorum Regis*, in quibus exprimitur, quòd Illustris *Henricus* pro tunc *Marchio Moraviæ* & universitas *Magnatum*, & *Nobilium Bohemiæ* de assensu *Illustrissimi Ottogari quondam Bohemiæ Regis*, *Proavi nostri*, *Wenceslaum Primogenitum* ipsius Illustrem, *in Regem suum* elegerint, & eadem electio per suprà dictum *Fridericum Romanorum Regem* approbata fuerit, & ex literis *Divi Richardi Romanorum Regis* similiter, in quibus idem ad instar aliorum *Imperatorum* & *Romanorum Regum*, *Illustrem Ottogarum secundum*, quondam *Bohemiæ Regem* proavum nostrum pro se, *hæredibus* & *successoribus suis Bohemiæ Regibus*, de prædicti *Regni Bohemiæ* & *Marchionatûs Moraviæ* Principatibus & feudis, ab ipsis descendentibus investivit, quas diligenter auscultari, & in examen providæ discussionis adduci fecimus, evidenter accipitur, & colligitur manifestè, Venerabili *Joanne Olomucensi Episcopo*, *consanguineo nostro*, nec non *Illustri Nicolao Duce Oppaviæ*, *Principibus nostris hæredibus*, & *successoribus* ipsorum duntaxat exceptis. Quorum alterum videlicet *Olomucensem Episcopum* & successores

Carolus IV. eodem jure, quo à Patre suo acceperat, confert fratri Moraviam.

sores ejusdem, virtute literarum, recolendæ memoriæ Divorum *Friderici Imperatoris*, & *Friderici Regis Romanor: Augustæ Potentiæ prædecessorum nostrorum*, in quibus iidem Illustri *Ottogaro* primo quondam *Boëmiæ* Regi prænotato, & *Wenceslao Olomucensi Episcopo*, qui fuit pro tempore, & suis successoribus, insigne, *circulum Wladislao* Boëmiæ *Duci*, qui *Regnum* prædictum ante coronationem suam regebat, & ejusdem *Wladislai* hæredibus in *Nativitatis* Christi, *Paschæ*, *Pentecostes*, & B. B. *Wenceslai* & *Adalberti Patronorum* Bohemiæ festivitatibus, ad instar *Imperatorum Romanorum Principum* imponendi, ut tamen à nemine, præterquam à *Pragensi* & *Olomucensi Episcopis*, aut eorum altero, qui dum alterum abesse contingeret vices suppleret amborum, imponi deberet, licentiam, & facultatem gratiosiùs erogârunt, & hoc edictis ac mandatis Imperialibus & Regiis perpetuò statuerunt. Alterum verò videlicet *Ducem Oppaviæ*, *hæredes* & *successores* ipsius propter donationem Claræ memoriæ Illustris *Ottogari secundi*, quondam *Boëmiæ Regis*, *Proavi nostri*, quam Patri ejusdem Ducis fecisse dignoscitur, dum terram *Moraviæ* dividens, *Ducatum* & *Principatum Oppaviensem* creavit ex novo, ipsúmque Ducem, quem de mera suæ Benignitatis gratiâ sublimavit *in Principem*, *hæredes* & *successores* ipsius unà cum Ducatu sive Principatu præfato sibi & *hæredibus* & *suis successoribus Regibus Bohemiæ*, ac ejusdem *Regni Coronæ* voluit immediatè subesse. Nobis enim hæredibus & successoribus nostris, *Regibus Bohemiæ*, & ejusdem *Regni Coronæ*, tanquam rem appropriatam, & inseparabiliter incorporatam *Regno Bohemiæ* præfato specialiter & ex Nomine reservamus, de Romanæ Imperatoriæ potestatis plenitudine statuentes, quòd omnes supradictæ sententiæ & clausulæ Imperialium & Regalium literarum, quæ à *Romanis Imperatoribus* & *Regibus prædecessoribus nostris*, dictis *Bohemiæ Regibus* & *Principibus Regno* & *Coronæ Bohemiæ* indultæ noscuntur, & quas ad probationem dictarum intentionum adduximus, semper & ubique in judicio & extrà, ac in singulis actibus, publicis & privatis, quoties præsentium tenorem legi, sive publicari contigerit, ejusdem efficaciæ, vigoris, & auctoritatis existant, acsi in figuris propriis originalia viderentur, eò præcipuè, cùm eadem originalia pridem per nos, ac nonnullos Rom: & *Bohemiæ Regnorum Principes*, *Barones*, & *Proceres Illustri Joanne Marchione Moraviæ*, fratre, & Principe nostro, prædicto, ibidem & in præsentia constituto, auscultata & examinata fuerunt diligenter, sicut etiam nos & *Illustres Progenitores* & *prædecessores* nostri *Bohemiæ Reges*, in prædictorum Jurium vera & justa possessione perstitimus, in præsenti decernentes, ac edicto Imperiali deinceps perpetuò statuentes, quòd supradictus Princeps, & frater noster charissimus, hæredes & prohæredes sui, *Marchiones Moraviæ*, eundem *Marchionatum* à nobis velut *Rege Bohemiæ*, *hæredibus* & *successoribus nostris*, *Bohemiæ Regibus*, & *à Corona Regni Bohemiæ* prædicti, in *feudum* cum debitis, & consuetis solemnitatibus & cæremoniis reverenter suscipere, nobísque, ac dictis hæredibus & successoribus, & Coronæ præfatæ, tanquam veris ordinariis, & naturalibus ac hæreditariis dominis suis tenebuntur, & debent fidelitatis, homagii, subjectionis, & obedientiæ, sicut in susceptione *feudorum* consuetum est fieri, ad instar prædecessorum suorum quondam *Marchionum*, ibidem præstare, & facere corporalia juramenta. Nósque, hæredes & successores nostri, *Bohemiæ Reges* prædictum fratrem nostrum, hæredes & prohæredes ipsius *Marchiones Moraviæ* tanquam alios *Regni* & *Coronæ Bohemiæ* Principes & Vasallos ab oppressionibus violentis, & injuriis defendere tenebimur, & tueri. Et quamvis de Jure communi & positivo constat,

De Ducatu Oppaviensi.

Hinc apparet Ducat: Oppav: in Moraviam spectare.

Episcopatus Olomuc: & Ducatus Oppav: sunt immediatè uniti Coronæ Boh.

ſtat, quòd Vaſallo, non relictis legitimis maſculini ſexûs hæredibus, moriente, feudum de ſui natura ad ipſius feudi Dominum juſto titulo revertatur; tamen ut via dubietatibus & calumniis præcludi valeat, conſilio ſaniori pronunciamus, definimus, & præſentibus declaramus, ut quoties dictum fratrem noſtrum, quem Deus cuſtodiat, hæredes aut prohæredes ſuos abſque maſculini ſexûs hæredibus contingeret decedere, quòd Marchionatus Moraviæ prædictus ad nos, hæredes ſive ſucceſſores noſtros Reges *Bohemiæ*, & ejuſdem *Regni Coronam*, abſque difficultate liberè revertatur, nóſque & dicti *hæredes ſive ſucceſſores noſtri Bohemiæ* Reges vel alter eorum, qui pro tempore fuerit, filias dicti Marchionis, hæredum & prohæredum ſuorum, ſi quas poſt ſe dimiſerint, ad ſtatum ordinare decentem, & earum cuilibet, dum matrimonio copulatæ fuerint, à die conſummatæ copulæ, infra unum annum decurrentem continuò de *decem millibus marcarum argenti groſſorum Pragenſium*, pagamenti Regalis, de pecuniis *Bernæ*, quæ ob eandem cauſam in *Marchionatu* prædicto inſtaurari debebit, ùt juris eſt, obſervatæ conſuetudinis, tenebimur providere. Adjicientes de ſingulari munere gratiæ ſpecialis ob illum ſinceritatis affectum, quo prædictum fratrem noſtrum favorosè complectimur, ut quoties nos, hæredes aut ſucceſſores noſtros *Reges Bohemiæ* non relictis maſculini ſexûs hæredibus ab hac luce migrare contingeret, *Regnum Bohemiæ* præfatum, *Comitatus Lucemburgenſis*, *Marchionatus Budiſſinenſis*, *& Görlicenſis*, ac cæteri noſtri Principatus ad ſupradictum fratrem noſtrum, aut eo non extante, hæredes ſive prohæredes ſuos legitimos, ſexûs maſculini, *Moraviæ Marchiones*, abſque electione ſive aſſumptione alia, & abſque difficultate qualibet devolvatur. Et quòd is, cujus tunc Jure præfato, & virtute declarationis prædictæ intereſſe videbitur, in *Bohemiæ Regem* aſſumi & coronari debeat, impedimento quolibet non obſtante. Qui denique noſtris, hæredum, & prohæredum noſtrorum, ſive ſucceſſorum *Regum Bohemiæ* filiabus, ſi quas dimiſerimus de congruenti ſtatu ſecundùm *Regni Bohemiæ* conſuetudinem approbatam, tenebitur & debebit, decenter & magnificè providere. Neque nos, hæredes, vel ſucceſſores noſtri *Bohemiæ Reges*, dictum *Regnum Bohemiæ*, vel ſupradictus Princeps & frater noſter, hæredes ſui, *Marchiones Moraviæ*, *Marchionatum* eundem, in toto vel in parte, occaſione filiarum noſtrarum, utrobique aut aliâ cauſâ quacunque donare, vendere, obligare, aut alienare debebimus, aliquo diſmembrationis, aut ſequeſtrationis modo, quo Præfati *Regni Bohemiæ Corona*, Principatus, & Dominia, quæ ad idem *Regnum Bohemiæ* pertinent, ſpecialiter Comitatus *Lucemburgenſis*, cum ſuis pertinentiis, ùt præfertur, à dictis *Moraviæ Marchionibus* vel præfati *Marchionatûs*, devolutis à nobis hæredibus & ſucceſſoribus noſtris *Bohemiæ Regibus* poſſet in caſibus prænotatis quomodolibet removeri. Cæterùm prædictus *Princeps & frater* noſter dilectus hujuſmodi noſtræ gratiæ largitione contentus *Marchionatum Moraviæ* ſupradictum cum digna gratiarum actione ſuſcepit, neque ipſe, hæredes & prohæredes ſui *Marchiones Moraviæ* à noſtra Celſitudine, hæredibus ſive ſucceſſoribus noſtris, *Bohemiæ Regibus*, aliud quicquam per diviſionem, ſucceſſionem, ab inteſtato, vel alio quovis titulo, jure vel facto poterunt ſive debebunt repetere, aut exigere, niſi quod ipſis de ſingulari favore & noſtræ mentis beneplacito, liberaliter duxerimus erogandum. Renunciavit etiam dictus frater noſter pro ſe, & dictis hæredibus, ac prohæredibus ſuis *Marchionibus Moraviæ*, omni Juri & Juris fictioni ſi quod, vel quam in *Regno Bohemiæ* aut cæteris noſtræ ditionis Principatibus, & dominiis habere potuit, aut poſſe potue-

Providet Carolus filiabus fratris ſui, ſi Pater ſinè hærede Maſculo diſcederet.

Item fratrem conſtituit eligendum Regem Boh: ſi ipſe Carolus ſine hærede Maſculo decedat.

potuerunt, seu poterunt quomodolibet in futurum; Canonum etiam, aut Legum auxiliis, ac omni Juris beneficio, quibus ordinationi, dispositioni, & renuntiationi præfatis posset in toto vel in parte aliqualiter derogari. Promisit etiam pro se & dictis hæredibus ac prohæredibus suis legaliter & bona fide, omnes & singulos nostros & *Coronæ Regni* Bohemiæ *Principes*, *Ecclesiasticos & seculares* ubicunque resideant, nostræ ditioni subjectos in omnibus & singulis ipsorum privilegiis, literis, Juribus, gratiis, libertatibus, & immunitatibus tam in bonis quàm in hominibus ipsorum non offendere, imò veriùs ipsos & eorum quemlibet dictis privilegiis, literis, Juribus, & cæteris conditionibus prænotatis, liberè gaudere & potiri permittere, & ad cautelam certitudinis amplioris, nos unà cum Principibus, Baronibus, Nobilibus, & Civitatibus *Regni* Bohemiæ pro nobis *hæredibus & successoribus* nostris Bohemiæ *Regibus* ex una, dictus frater noster unâ cum Baronibus Nobilibus ac Civitatibus Moraviæ, pro se, suísque hæredibus & prohæredibus, *Marchionibus Moraviæ* parte ex altera, super omnibus punctis, clausulis, articulis, & sententiis prælibatis non per errorem aut improvidè, sed maturà consideratione prævià fecimus & præstitimus corporalia Juramenta, quæ etiam hæredes & successores nostri Reges *Bohemiæ* in posterum in Coronatione sua quam ac ad alia honorem & statum Regni Bohemiæ concernentia, dictus *Marchio*, hæredes & prohæredes sui, sicut alii Boëmiæ *Principes* vocati venire debebunt, unà cum Principibus, Baronibus, Nobilibus ac Civitatibus R*egni* Boëmiæ præfati, qui pro tempore fuerint, præstare & facere tenebuntur. Hæredes quoque & prohæredes ejusdem nostri fratris, dictum *Marchionatum Moraviæ*, dum casus vacationis ipsius emererit à nobis, hæredibus & successoribus nostris Boëmiæ *Regibus*, qui tamen eundem *Marchionatum*, dum honore solito quæsiti fuerint, infra limites R*egni* Boëmiæ absque difficultate conferre debebunt, in *feudum per unius anni* spatium à die Vacationis continuò revolvendi, cum debita solennitate recipient & facient, ac præstabunt tempore susceptionis, sive infeudationis hujusmodi, cum suis Baronibus, Nobilibus ac Civitatibus *Marchiæ* prælibatæ, ad instar Patrum, sive progenitorum suorum consimilia juramenta, & specialiter universi & singuli, Principes, Barones, Nobiles ac Civitates R*egni* Boëmiæ *& Marchionatus Moraviæ* prædictorum, nobis hæredibus, & successoribus nostris R*egibus* Boëmiæ, ac præfato fratri nostro, hæredibus, & prohæredibus suis *Moraviæ*, ubi in casu contra præfatam ordinationem, sive dispositionem in toto, vel in parte venire vellemus, aut alter ex nobis dictis tractatibus contrairet, consentire non debent, aut in talibus obedire, per quæ præmissa omnia, vel alterum ipsorum posset diminui seu turbari. Supplentes omnem defectum si quis in literis &c. *ut supra Part. I. pag.* 57. *cum iisdem testibus. Signum Serenissimi Principis & Domini Domini Caroli IV.* Romanorum *Imperatoris.* Datum *Pragæ* Anno Domini M. CCCLV. Indictione octavâ, quinto Calendas Octobris, Regnorum nostrorum Anno Decimo, Imperii verò primo.

Quid vicissim promiserit Joannes Carolo Fratri & Regno Boh.

Juramenta reciproca Bohemor: & Morav.

EPISTOLA IV.

Reversales Joannis Marchionis Moraviæ.

1350. Nos Joannes DEI Gratiâ Marchio Moraviæ, Notum facimus Universis.

Quòd quia *Serenissimus ac Invictissimus Princeps, Frater & Dominus noster Gratiosus Dominus Carolus Romanorum semper Augustus & Boëmiæ Rex*, de nostri statûs honore solitâ fraternæ pietatis Clementiâ sollicitudinem gerens, & ex affectu desiderans, conditionem nostram de singulari favoris, & benignitatis munere fieri meliorem, nobis hæredibus & prohæredibus nostris legitimis *Marchionibus Moraviæ* sexûs Masculini Nobilem & Insignem Principatum *Marchionatum Moraviæ* cum Civitatibus, Terris, districtibus &c. Tam in bonis Reverendi in Christo Patris Domini *Joannis Olomucensis* Episcopi Consanguinei nostri dilecti, & successorum ipsius, quàm aliorum Baronum, & Incolarum *Moraviæ*, quoties easdem secundùm approbatam *Regni Boëmiæ* consuetudinem per antedictum Dominum & fratrem nostrum, hæredes & successores ipsius *Boëmiæ Reges*, & Dominos nostros ex legitimis causis exigi, seu requiri continget, &c. supplevit etiam dictus frater & Dominus noster omnem defectum, si quis in Literis & Privilegiis &c. Reverendis in Christo Patribus Dominis *Arnesto* Sanctæ *Pragensis Ecclesiæ ArchiEpiscopo, Joanne Olomucensis, & Nicolao Naumburgensis* Ecclesiarum Episcopis, nec non Illustribus, & Magnificis Principibus, & Dominis Dominis *Rudolpho* Duce Saxoniæ, *Ruperto* Comite Palatino Rheni, & Duce Bavariæ, & Nobilibus Viris *Wilhelmo* de Landstein; *Joanne* de Michlsberg; *Henrico* de Lüchtenburg, *Andrea* de Dube, *Jodoco* de Rosenberg, *Buscone* de Welhartiez, *Hascone* de Zvvirzeticz *Regni Bohemiæ* Baronibus dicti Domini & fratris nostri fidelibus; & demum Nobilibus *Stephano* & *Jaroslao* de Sternberg, *Bernhardo* Cimburg; *Joanne* de Bozkovitz, *Henrico* de Lüchtenburg, dicto de Uetovia, *Jenczone* & *Proczkone* dictis de Lomnicz Baronibus & fidelibus nostris dilectis testibus ad præmissa. Præsentium sub nostro sigillo testimonio literarum. Datum *Pragæ* Anno Domini M. CCCL. Jubileo in die Beati Stephani Protomartyris.

Vide Epist. præcedentem pag. 170.

Vide Epist. præc. pag. 170.

Ferè in eandem sententiam extant aliæ literæ ejusdem *Joannnis Marchionis Moraviæ* quarum Datum *Pragæ* Anno Domini M. CCCLI. In die B. Georgii Papæ.

EPISTOLA V.

Joannis Marchionis Moraviæ Literæ, quibus promittit, si eum per successionem in Regem Boëmiæ coronari contigerit, quòd nihil penitùs ab eo Regno & Corona alienabit.

1356. Nos Joannes DEI Gratiâ Marchio Moraviæ.

Notum

NOtum facimus tenore præſentium univerſis, quòd attendentes labores multiplices, & multæ circumſpectionis ſolertiam, quibus *Sereniſſimus ac Invictiſſimus Princeps & Dominus Dominus Carolus IV. Romanorum Imperator ſemper Auguſtus &* Boëmiæ *Rex, Dominus noſter gratioſus Regnum Boëmiæ* & felicem ipſius Coronam, feliciter exaltavit, ut hujuſmodi providi laboris gratum exercitium effectu non careat; ſed quòd per eum felici principio ortum ſuſcepiſſe dignoſcitur, ſolicitudine ſuccedentium ſibi *Regum Boëmiæ* pro Regni gloria felici ſemper incremento proficiat, & beatæ ſortis favore dilatetur; promittimus bonâ fide, ſine dolo, & ſub Juramento, quod ſuper eo ad Sancta DEI Evangelia corporaliter præſtitiſſe dignoſcimur, pro nobis *hæredibus & ſucceſſoribus noſtris*, quòd in eventum ubi juxta declarationes alias, quas prædicti Domini noſtri diſpoſuit laudanda proviſio, nos, ſeu hæredes noſtros in *Regno Boëmiæ* continget voluntate Divinâ ſuccedere, quòd tunc in eodem inſtanti priùs & antequam nos, aut dicti hæredes noſtri ad præfati *Regni* faſtigia coronemur, & antequam de manibus *Pragenſis ArchiEpiſcopi* nos, ſeu dictos hæredes noſtros eandem Coronam continget ſuſcipere, in præſentia *Principum*, *Baronum*, *Procerum*, *& Nobilium*, ac etiam Civitatum dicti *Regni Boëmiæ*, quos & quas tunc intereſſe continget, ſeu qui commodè poterunt & voluerint intereſſe, adhibitis cæremoniis, & ſolennitatibus conſuetis debitis, publicè jurabimus ſuper Sanctis DEI Evangelicis, tactô lignô crucis Sanctæ, quòd nunquam aliquo tempore, *Principatus*, *Dominia*, *Vaſallagia*, *Vaſallatus*, & partem *Boëmiæ* alienabimus, aliquo etiam alienationis titulo, quibuſcunque valeat ſpecialibus vocabulis deſignari, imò veriùs prædictum R*egnum*, Principatus, Dominia, Vaſallatus & pertinentias ipſius, in ſua plena & perfecta integritate, & plenè abſque diminutione ſervabimus, & ad incrementum talium Principatuum, Dominiorum, Vaſallatuum, & pertinentiarum *Regni, & Coronæ Boëmiæ* intendemus continuò, ferventibus deſideriis, bonâ fide & juxta noſtrarum Virium facultatem. Præſentium ſub noſtro ſigillo teſtimonio literarum. Datum *Pragæ* Anno Domini M. CCCLVI. die ad Vincula S. Petri Apoſtoli Glorioſi.

EPISTOLA VI.

Joannis Marchionis Moraviæ literæ univerſales, & obligationes Regno Bohemiæ factæ.

1366.

Nos Joannes DEI Gtatiâ Marchio Moraviæ.

NOtum facimus tenore præſentium Univerſis; Quòd licèt alias *Sereniſſimus ac Invictiſſimus Princeps & Dominus Dominus Carolus IV. Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator ſemper Auguſtus & Boëmiæ Rex Illuſtris*, *Dominus noſter gratioſus*, tanquam *Boëmiæ Rex* nobis, hæredibus & ſucceſſoribus noſtris legitimis *Marchionibus Moraviæ* ſexûs Maſculini inſignem & *Illuſtrem Principatum Marchionatum Moraviæ* cum attinentiis & pertinentiis ejuſdem Principatûs *Vener: Olomucenſ: Eccleſiâ*, & Illuſtri *Oppaviæ* Ducatu duntaxat exceptis, propter *Bernam Regiam* Generalem, in bonis Epiſcopalibus dictæ Olomucenſis Eccleſiæ quæ ad nos hæredes & ſucceſſores noſtros

Quâ ratione Epiſcop: Olomuc: ratione Bernarum Domino terræ ſubjiciatur.

nostros *Marchiones Moraviæ* pertinet, prout in aliis literis desuper editis plenius est expressum, in *feudum* Illustre & insigne concesserit. Nósque dictum *Marchionatum* cum suis pertinentiis, ùt præfertur, à præfato Domino nostro Imperatore ùt à *Rege Boëmiæ*, in *feudum* suscepérimus, & fidelitatis, homagii, subjectionis & obedientiæ sicut in susceptione feudorum consuetum est fieri, sibi, ùt *Regi Boëmiæ*, præstiterimus corporalia juramenta, sicut etiam nostri hæredes, & successores legitimi *Marchiones Moraviæ* masculini sexûs, eundem *Marchionatum* cum attinentiis ejusdem ab ipso, ùt à *Rege Boëmiæ* & à *Corona Regni* ejusdem in feudum recipere tenebimur & habere. Eâ tamen conditione notanter adjectâ, quòd idem *Marchionatus* cum pertinentiis suis in eum casum, ubi nos, hæredes & successores nostri legitimi *Marchionatûs Moraviæ* sexûs masculini sine hæredibus masculini sexûs legitimis decederemus, ad ipsum ùt ad *Regem Bohemiæ* hæredes & successores suos, *Reges Boëmiæ* & ad *Coronam* ejusdem *Regni* immediatè devolvatur, sicut præmissa omnia in aliis literis desuper confectis sunt expressa. Nos tamen ex fidelitate & dilectione debitis commoditatibus dicti Domini Imperatoris, hæredum & successorum suorum prædictorum providere cupientes, sibi bonâ fide absque omni dolo, & sub Iuramento, quod desuper vivâ voce ad Sancta Dei Evangelia corporaliter præstitisse dignoscimur, pro nobis nostrísque hæredibus & successoribus *Marchionibus Moraviæ* promisimus, quòd homines ipsorum *Feudatarios*, *Vasallos*, & *alios quoslibet subjectos*, *Barones*, *Nobiles*, & *Ignobiles*, *Ecclesiasticos*, & *seculares* contra ipsorum voluntatem & in præjudicium ipsorum quantum in nobis est, quæ in *Regno Bohemiæ* obtinent, nunquâ defendemus, protegemus, proloquemur, manu tenebimus, nec ipsos tuebimur in futurum. Sicut etiam ipse, hæredes & successores sui prædicti contra nostram hæredum & successorum nostrorum *Marchionum Moraviæ* voluntatem, & in nostrum præjudicium nostros homines Feudatarios, Vasallos, & alios quoslibet subjectos Barones, Nobiles, & Ignobiles, Ecclesiasticos & seculares, qui in *Marchionatu Moraviæ* bona obtinent, & in eisdem bonis defendere, manu tenere, protegere, proloqui, aut tueri aliqualiter non debent. Notanter etiam pro nobis, dictis nostris hæredibus & successoribus nostris *Moraviæ Marchionibus*, sibi hæredibus & successoribus suis, *Bohemiæ Regibus* animo deliberato, & de certa nostra scientia bona fide sinè omni dolo promisimus, & super eo Baronum & fidelium nostrorum communicato consilio sano & maturo promittimus per hæc scripta; quòd nos & dicti nostri hæredes, & successores *Marchiones Moraviæ* præfatum *Regnum Bohemiæ*, attinentias & pertinentias ejusdem singulas à dicto Domino nostro, hæredibus & successoribus suis prædictis, Jure Ecclesiastico, vel civili, aut facto tacitè, vel expresè per nos, alium seu alios, aliquâ occasione, ratione, vel causâ, directè vel indirectè, quantum in nobis est, sinè omni dolo, invadi non permittemus, nec ipsum *Regnum Bohemiæ* aliqualiter impetemus, nisi in eum casum ubi dictum Dominum nostrum Imperatorem, hæredes & successores præfatos absque hæredibus legitimis masculini sexûs decedere contingeret, quia tunc dictum *Regnum Bohemiæ* cum suis attinentiis & pertinentiis suis ad nos, hæredes & successores nostros *Marchiones Moraviæ* esset devolutum, & nos, hæredes & successores nostri præfatum *Marchionatum* cum attinentiis & pertinentiis suis à dicto Domino nostro Imperatore, ut à Rege *Bohemiæ hæredibus & successoribus*, *Regibus Bohemiæ* & à *Corona Regni* prædicti in *feudum illustre & insigne* recipere & omni tempore tenere debebimus, prout in aliis literis desuper traditis pleniùs est expressum.

Vide Epist. III. paulò ante.

Quas

Quas literas in omnibus suis clausulis, sententiis, tenoribus & punctis, sicut scriptæ sunt, in suo robore per omnia volumus remanere & ad omnia & singula prædicta, & eorum quodlibet prout expressantur superiùs, observanda, nos bona fide absque omni dolo virtute corporalis Juramenti prædicti de certa nostra scientia obligamus, Præsentium sub appenso majori nostro sigillo, testimonio literarum. Datum *Pragæ* Anno 1366. in die Sanctorum Tiburtii & Valeriani Martyrum.

EPISTOLA VII.

Joannis Marchionis Moraviæ literæ reversales & obligationes, præsertim quòd nullum subditum Regum Boëmiæ aut bona eorum citra voluntatem ipsorum Regum in servitium aut defensionem suscipere possit & valeat.

Joannes DEI Gratiâ Marchio Moraviæ.

NOtum facimus tenore præsentium universis. Licèt aliàs Serenissimus Princeps & Dominus Dominus *Carolus* Romanorum Imperator semper Augustus, & *Boëmiæ Rex*, Dominus & frater noster præcharissimus, Nobis, hæredibus & successoribus nostris legitimis, *Marchionibus Moraviæ*, sexûs masculini, insignem & Illustrem Principatum, *Marchionatum Moraviæ*, cum attinentiis & pertinentiis ejusdem Principatûs, Venerabilis *Olomucensis* Ecclesiæ & Illustri *Oppaviæ* Ducatu duntaxat exceptis &c: Nos tamen commoditatibus dicti Domini nostri & fratris, hæredum & successorum suorum, fraternæ dilectionis indicio providere cupientes, eisdem bonâ fide, absque omni dolo, & sub juramento, quod desuper vivâ voce ad Evangelia Sancta DEI, nostrísque hæredibus, & successoribus *Marchionibus Moraviæ*, *Joanne*, & *Procopio*, filiis nostris, nec non aliis nostris filiis fortasse nascendis, eorum hæredibus, & prohæredibus, cujuscunque conditionis, statûs vel præeminentiæ forent, seu ad quemcunque gradum dignitatis, Principatuum, sivè Dominiorum pervenire possent, promittimus per præsentes, quòd prædictorum *Regum Boëmiæ* homines, feudatarios, Vasallos, & alios quoslibet subjectos, Barones, Nobiles, & Ignobiles, Ecclesiasticos sive sæculares eorundem, contra voluntatem & in præjudicium ipsorum in nobis, quæ in *Regno Boëmiæ* obtinent unquam defendemus, manu tenebimus, protegemus, proloquemur, aut ipsos tuebimur in futurum. Sicut etiam idem Dominus noster & frater, hæredes & successores sui, *Reges Boëmiæ*, ac etiam alii sui filii nati, & nascendi, eorum hæredes & prohæredes, cujuscunque conditionis, statûs, vel præeminentiæ forent, seu ad quemcunque gradum dignitatis Principatuum, sive Dominiorum pervenire possent, contra nostram, hæredum & successorum nostrorum prædictorum voluntatem & in nostrum præjudicium nostros homines, feudatarios, Vasallos, Barones, aliósque subjectos &c. Nec ipsum *Regnum Boëmiæ* cum suis pertinentiis nobis vendicabimus, applicabimus, aut eidem *Regnum* aliqualiter impetemus, pollicemur insuper & promittimus sub fide & Juramentis, quibus suprà, nominato *Domino & fratri nostro, Domino Imperatori ut Regi Bohemiæ, hæredibus & prohæredibus suis* præfatis, in casu quo ipsi, seu ipsorum

1371.

Vide proximas literas sub pag. 169. usque ad: sunt expressata.

Vide præc. Epist. VI. pag. 169.

ipsorum aliquis vel etiam eorum, *Principes*, *Barones*, *Nobiles*, *Vasalli*, *homines*, *familiares & subditi* cujuscunque conditionis forent, quocunque ductu, Spiritu, vel ingenio quocunque seu ipsos, sive Dominia, terras, possessiones & bona ipsorum acceptare, suscipere seu nobis vendicare quomodolibet non debeamus, sed potiùs ad hoc consiliis, auxiliis, & juvaminibus operari pro viribus, ut ipsi *Principes*, *Barones*, *Nobiles*, *Vasalli*, *Familiares & subditi* unà cum terris Dominiis, hæreditatibus, possessionibus, & bonis omnibus sub ipsis & eorum Dominiis remaneant. Ità tamen, quòd *Marchionatus Moraviæ* ab ipso *Rege Boëmiæ*, qui pro tempore fuerit, & ipsius *Regni Corona* suis loco & tempore suscipiatur in feudum. Et ipsi *Reges Bohemiæ*, qui pro tempore fuerint, nos hæredes & successores nostros in ipso *Marchionatu*, & omnibus ipsius Juribus & pertinentiis, quæ ad ipsum ab antiquo spectâsse noscuntur, fovere, manu tenere debeant, effectualiter defensare, sicut hoc idem in aliis nostris literis, quas mutuò desuper sibi dedimus, lucidiùs est expressum. Et in eum casum, ubi dictum *Dominum nostrum & fratrem*, *hæredes*, *& successores nostros præfatos*, absque hæredibus legitimis masculini sexûs, decedere contingeret, quòd tunc dictum *Regnum*, ad nos, hæredes, & successores nostros *Marchiones Moraviæ* esset legitimè devolutum, ùt in aliis literis desuper traditis pleniùs est expressum, quas literas in omnibus suis clausulis, sententiis, tenoribus, & punctis sicut scriptæ sunt, in suo robore per omnia volumus remanere, & ad omnia & singula & eorum quodlibet, proùt expressantur superiùs, observanda, Nos bonâ fide absque omni dolo, & in virtute corporalis Juramenti prædicti de certa nostra scientia firmiter obligamus. Præsentium, sub nostro majori pendenti Sigillo, testimonio literarum. Datum *Pragæ*, Anno Domini M. CCCLXXI. Indictione 9. 15. Calend. Maji.

EPISTOLA VIII.

Joannis Marchionis Moraviæ literæ, quibus promittit, quòd Regi Bohemiæ ad recuperanda ejusdem Regni Jura contra quemlibet auxilio sit futurus, & de subditis Regum nullo modo se intromittet, aut eos defendet.

1350. Nos Joannes DEI Gratiâ Marchio Moraviæ.

NOtum facimus Universis, quòd nos attendentes & in animo revolventes Serenissimi ac invictissimi Principis & Domini ac fratris nostri gratiosi Domini *Caroli Romani Imperatoris semper Augusti & Bohemiæ Regis* synceritatis affectum, & piam gratiam, quibus ad inclinationem nostræ conditionis, sicut in operationis affectu patenter apparuit, studuit intendere, gratiosè promittimus bonâ nostrâ fide, sine dolo, dicto Domino nostro adversùs omnes *Principes*, *Nobiles*, Barones, *Vasallos* & alios quoscunque homines, cujuscunque præeminentiæ, gradûs, sive dignitatis existant, nullo penitùs excepto, in omni sive casu, quoties necessitas incubuerit, & nominatim, ac expresè, ad recuperationem Jurium, utilitatum, & pertinentiarum, quæ de corpore *Regni & Coronæ Bohemiæ* quâvis occasione seu causâ alienata sive distracta noscuntur, adversùs Principes, Barones, Vasallos

Vaſallos ac cæteros homines dicti *Regni* & Coronæ fideles ipſius & ſubditos, qui occaſione præfatâ non contenti fortaſſis, quod hujuſmodi Utilitates, Jura & Proventus *Regni & Coronæ Bohemiæ* repetantur ab eis, aut aliâ intentione quacunque contra prædictum Dominum & fratrem noſtrum calcaneum rebellionis erexerint, quoties & quando per ipſum aut ſuo nomine requiſiti fuerimus, auxiliari, cooperari & aſſiſtere fideliter, ſicut decet, remediis, & conſiliis opportunis, promittimus etiam & ſyncerè ſpondemus nos de Principibus, Baronibus, *Vaſallis, & ſubditis dicti Domini & Fratris noſtri*, verbo, facto, perſuaſione aut conſilio non intromittere: imò quoties aliquis ex eiſdem quacunque temeritate contra præfatum Dominum inſurrexerit, nos insurgentis ſeu rebellantis ipſius contumaciam unà cum præfato Domino noſtro compeſcere & refrænare tenebimur & debemus. Præſentium ſub noſtro ſigillo teſtimonio literarum. Datum *Pragæ* Anno M. CCCL. Indictione ſecundo primâ Nonas Januarii, Regnorum noſtrorum Anno quarto.

EPISTOLA IX.

Comaromiſſio Sigismundi Marchionis Brandeburgenſis, Jodoci & Procopii Marchionum Moraviæ, & Dominarum Mariæ & Eliſabeth Hungariæ Reginarum in VVenceslaum Romanorum & Boëmiæ Regem de certis controverſiis.

1386.

Nos Sigiſmundus DEI Gratiâ Brandeburgenſis Sacri Romani Imperii Archi-Camerarius, Jodocus & Procopius Moraviæ Marchiones.

NOtum facimus tenore præſentium Univerſis, quòd de ſynceritate amoris, fidei, legalitatis, ac Juſtitiæ *Sereniſſimi ac Invictiſſimi Principis, & Domini Domini Wenceslai* Regis *Romanorum ſemper Auguſti, &* Bohemiæ *Regis, Domini Fratris, & Patrui noſtri chariſſimi*, indubiè confidentes in ipſum compromiſimus, & veluti ſyncerum, fidum, & æquum arbitratorem, amicabilem compoſitorem, & diffinitorem deliberatè, bonâ fide, ſinè fraude & dolo, in virtute Juramenti præſtiti compromittimus ex certis noſtris ſcientiis per præſentes, de & ſuper univerſis & ſingulis diſplicentiis, guerris, litibus, diſcordiis & controverſiis, pro parte noſtra, & omnium & ſingulorum nobis adhærentium, prout fraternali diſpoſitioni, & ordinationi ſuæ recepit, ab una; nec non *Sereniſſimarum Dominarum Mariæ, Conſortis noſtræ Sigismundi, & Eliſabeth Matris dilectæ, Ungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c. Reginarum*, nec non *Prælatorum, Baronum, & ſingulorum Incolarum* Regnorum ipſorum & eis adhærentium parte ex altera, habitis & ſubortis uſque præſens. Promittentes eâdem bonâ fide noſtrâ dicto *Sereniſſimo Principi Domino & Fratri ac Patruo noſtro chariſſimo Domino Wenceslao Romanorum &* Bohemiæ *Regi*, quòd quidquid ipſe inter nos utraſque partes prædictas, auditis utrobique noſtris intentionibus, informationibus, articulis & motivis ſignanter ſuper capitulis ſubſcriptis ſummariè, videlicet *ſuper reſtitutione, & rehabitione Dominæ Mariæ Reginæ Hungariæ noſtræ Sigismundi prædicti*

Controverſiæ in Regia Familia Lucemburgenſi.

Quænam illæ fuerant controverſiæ.

prædicti Conthoralis Charissimæ. Item super statûs nostri honorificâ, prout nostra requirit conditio, provisione; item super bonis illis, quæ sunt sita circa metas Austri & Moraviæ assignatione & illorum bonorum liberâ & propria possessione; item super nostrorum debitorum universorum ratione, guerræ & dissensionis præsentis contractorum hinc inde plenaria solutione; item super literarum nostrarum Sigismundi prædicti, quas Illustres Marchiones *Moraviæ, patrui nostri charissimi, super bonis quæ sunt inter flumina Wag & Danubium sita, à nobis obtinere noscuntur, confirmatione; item super certis bonis, quæ adjutores nostri à nobis obtinent, corroboratione; item super certis displicentiarum* Regni *Ungariæ Incolarum, cujuscunque statûs vel conditionis extiterint, & omnium aliorum ad* Regnum *Ungariæ pertinentium, quas ex eo, quòd nobis & nostris adjutoribus adhæserunt, se incurrisse formidant, plena & totali relaxatione, & circa bona, possessiones & hæreditates eorum atque statum pristinum, Jura & Consuetudines,* Regni *conservatione.* Prout hæc omnia in articulis præfato *Serenissimo Principi Domino fratri & patruo nostro charissimo* exhibitis & oblatis capitulatim, distinctè & specificè sunt expressa, ordinabit, dictabit, pronunciabit, faciet, diffiniet & concludet, quòd hoc ipsum volumus, debemus & tenemur, absque fraude & dolo tenere, facere, adimplere, & inviolabiliter observare. Et nihilominus in omnibus, & singulis eidem *nostro Gratioso Domino fratri, ac patruo charissimo Domino Wenceslao* Romanorum *& Bohemiæ* Regi, tanquam arbitratori, amicabili, compositori ac diffinitori, fide, & virtute, quibus suprà, deliberatè, & ex certa nostra dedimus & damus pro parte nostra, & omnium nobis adhærentium, plenam expressam & omnimodam potestatem super capitulis & articulis suprà dictis, & eosdem corrigendi, addendi, minuendi, declarandi, interloquendi, & etiam diffiniendi, secundùm omnem æquitatem, & etiam rationem, prout Regio honori suo, & nostræ suæ Majestatis industriæ videbitur, utiliùs, honestiùs, atque decentiùs expedire, ratum, gratum, firmum, stabile & incommutabile permansurum, promittentes & habere volentes, sub data bona nostra fide prædicta quidquid in præmissis, & eorum aliquo per *dictum Serenissimum Principem gratiosum nostrum Dominum fratrem & patruum charissimum Dominum Wenceslaum* Roman: *& Bohemiæ* Regem, factum, declaratum, ordinatum, & quomodolibet fuerit diffinitum. Præsentium sub nostrorum *Sigismundi, & Jodoci* prædictorum sigillis testimonio literarum. Datum in Campis propè *Jaurinum* Anno Domini M. CCCLXXXVI. Die undecimâ Mensis Maji.

EPISTOLA X.

Literæ Civitatum Marchionatûs Moraviæ, quòd literis infeudationis Joannis Marchionis Moraviæ, *& conditionibus istic expressis satis facere velint, & obligantur. Ubi etiam de decreto successionis Filiorum Regum Boëmiæ in Regnum, & Marchionatum Moraviæ mentio fit.*

§. I. Civi-

§. I. Civitatis Olomucensis.

NOs *Pezoldus* Advocatꝰ, Milotha, *Joann:* de Gevvezka, *Nicol:* Berhardi, & *Adam* Consules, *Nicol:* Poten-Walder, *Matthias* Carnifex, *Ula* de Praga, *Joan:* Himundi *Cunzmann*ꝰ Tyssnerii, *Stenslinus* Straubing & *Zdenco* Jurati Cives Civitatis Olomuczensis, qui nunc sumꝰ actu, aut pro tempore erimus in futurum; Notum facimus tenore præsentium universis: Quòd, quia in literis Magnifici, & Excellentissimi Principis Domini *Joannis Marchionis Moraviæ*, Domini nostri gratiosi, quas ipse sano Baronum & Procerum suorum accedente consilio, animo deliberato, non per errorem, sed ex certa scientia, Serenissimo ac Invictissimo Principi, & Domino Domino *Carolo Romanorum Imperatori* semper Augusto & gloriosissimo *Bohemiæ Regi* super recognitionem feudi *Marchionatûs Moraviæ*, & ejus pertinentiis dedit, quædam specialis clausula repetitur expressa; Cujus tenor, sive sententia sequitur in hæc verba: *Et quamvis de Jure communi, & positivo constat, &c.* usq; *in prænotatis Casibus quomodolibet removeri.* Considerato nihilominus & extra formam præcedentis articuli diligenter inspecto: Quòd si Consortes, sive Conjuges prædicti Domini nostri *Imperatoris*, & *Regis Bohemiæ*, nec non *Marchionis Moraviæ*, seu earum alteram in tempore obitûs, alterius Dominorum prædictorum prægnantem, seu prægnantes fore contingeret, quæ tunc proles ipsa, si masculina fuerit, patri suo juxta formam expressam in præcedenti articulo, sinè qualibet difficultate succedet; si verò fæmella fuerit, quòd tunc provideatur eidem, sicut superiùs est expressum. Adjecit etiam Dominus *Imperator*, & *Rex Boëmiæ* prædictus & similiter extra articulum contentum in literis infeudationis prædictæ, ad abundantioris cautelæ præsidium, ritè decrevit, quòd in supradictis Principatibus, videlicet *Regno Bohemiæ* & *Marchionatu Moraviæ primogenitus* in Regem sive Marchionem assumi debeat, aut eo non exstante *secundò genitus*, vel in defectu secundi geniti, si fortasse non fieret, *tertiò genitus*, vel *quartò genitus*, vel *quintò genitus*, quotquot fuerint, & sicut se casus obtulerit vitæ sive mortis eorum, sic quòd dignitas *Regni* & *Coronæ Bohemiæ*, & *Marchionatûs* similiter penes illum remaneat, qui paterno stipiti Regis vel Marchionis conspicietur in procedente linea fore propinquior eâ conditione, quòd si primò genitus, secundò genitus, tertiò genitus, qutarò genitus, seu quintò genitus, quotquot etiam fuerint ante obitum patris decederent, & quilibet eorum masculinos hæredes filios post se dimitteret, tunc *Regnum* prædictum *Bohemiæ* ad filium primogeniti Regis, & Marchionatus ad filium primogeniti Marchionis sinè difficultate qualibet devolventur, cùm quilibet eorum paterno stipiti propinquior videatur. Si verò primò genitus non quidem filium sed nepotem, & secundò genitus filium post se dimitterent, tunc Principatus hujusmodi ad filium secundò geniti, non ad nepotem primò geniti devolventur, & hoc idem est de filiis & nepotibus tertiò geniti, quartò geniti, quintò geniti, & sic de singulis perpetuò sentiendum. Cùm utique filius secundò genitus paterno stipiti propinquior, quàm nepos primò geniti, & etiam nepos secundò geniti eidem paterno stipiti vicinior, quàm utique pronepos primo geniti videatur. Nos igitur ad mandatum Domini Marchionis quod ab ipso tanquam vero & naturali Domino nostro reverenter accepimus, & de certa ipsius scientia non per errorem, aut improvidè sed maturâ deliberatione prævià, nobis ob hoc pluries in Consilium convocatis, de verbo, scitu, voluntate,

Vide Epist. V. p. 173.

Si fuerint plures filii Regum Bohemiæ, quid agendum sit.

luntate, & expresso consensu seniorum, & universitatis nostræ promittimus, & bonâ nostrâ fide, sinè dolo spondemus, præfato Domino nostro *Imperatori & Boëmiæ Regi* tanquam *Boëmiæ Regi*, hæredibus & successoribus suis *Regibus Bohemiæ* prædicta omnia & eorum quodlibet sub omnibus sententiis, punctis, & verborum declarationibus sicut priùs invenitur, expressum in casibus declaratis superiùs, quando, seu quoties emerserint, attendere, observare & adimplere, & offerente se casu juxta sententiam, quæ declaratur superiùs tam in articulo prænotato, aliàs in literis infeudationis contento, quàm in aliis adjunctis eidem ad præfatum Dominum Imper: & *Regem Boëmiæ* tanquam *Bohemiæ Regem*, hæredes & successores suos *Reges Bohemiæ*, tanquam ad verum & naturalem Dominum fide, homagio, & obedientià habere respectum, sibíque in dictis casibus secundùm formam præcedentis articuli & aliarum declarationum, quæ exprimuntur superiùs, vel suis hæredibus, & successoribus *Regibus Bohemiæ*, tanquam veris, legitimis, naturalibus, & ordinariis Dominis nostris in omnibus obedire, dum tamen præfati *Reges Bohemiæ*, aut alter eorum, cujus juxta declarationem præcedentium sententiarum tunc interfuerit filiabus, *Marchionum Moraviæ*, Dominorum nostrorum, si quas post se dimiserint, rite provideant, ùt præfertur. In cujus rei Testimonium præsentes literas fieri & sigillo nostræ Civitatis volumus communiri. Datum.

§. II. Civitatis Brunensis.

1356. Nos *Jacobus de Roi Judex & Nicolaus Ellendr* pro nunc Magister Civium, *Nicolaus* Svveri, *Joannes Anshelmi*, *Henslinus* cum Rufis crinibus, *Bernhardus de Wischow*, *Henricus Fuschso*, *Haimlinus Pellifex*, *Hensling* pistor, *Bouschus de Thusabitcz*, *Peschlinus Smeliczini*, *Henricus Tuchslini & Siglinus de Slapanitz* Jurati Cives Civitatis *Brunensis*; Notum facimus tenore præsentium Universis. Quòd, quia &c. In cujus rei Testimonium præsentes literas fieri & sigillo nostræ Civitatis voluimus communiri. Datum ibidem in *Bruna* in Vigilia S. *Laurentii* Martyris Anno Domini M. CCC. LVI.

Vide superiores literas Olomucens. quia istæ cum illis ad verbum conveniunt.

§. III. Civitatis Iglaviensis.

1356. Nos *Haimannus de Broda Teutonicali Judex*, *Heinczlinus Pronczlaber Magister Civium*, *Cunclinus Hertwici*, *Nicolaus Monachus*, *Ulricus de Heyczmadorff*, *Jacobus de Pylgrenis*, *Jacobus Richnaver*, *Chuntmannus Styslai*, *Martinus Doliator*, *Petrus de Polna*, *Michaël Heydenrici*, *Fridmannus Haslauer*, *Nicolaus Peschil*, *Jurati & Cives Iglaviensis Civitatis*; Notum facimus tenore præsentium &c. In cujus rei Testimonium præsentes literas fieri, & sigillo nostræ Civitatis voluimus communiri. Datum ibidem in *Iglavia* in Vigilia S. *Laurentii* Martyris Anno Domini M.CCCLVI.

Ut in prioribus Olomucens: & Brun: literis.

FINIS PARTIS II.

PARS

PARS III. EPISTOLARUM PUBLICARUM.

LITERÆ PUBLICÆ AD SILESIAM SPECTANTES.

DUCATUS SILESIÆ.

§. I. EPISTOLA I.

Caroli IV. Bulla Aurea, de incorporatione & invisceratione perpetua Ducatuum Silesiæ Regno & Coronæ Regni Bohemiæ tanquam in feudum à Regibus Boëmiæ, & Corona ejusdem dependentium. Item de terra Glacensi, & Marchia Budessinensi ac Görlicensi.

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDUÆ TRINITATIS FELICITER. AMEN. 1355.

Carolus IV. Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus & Boëmiæ Rex, ad perpetuam rei memoriam.

INsignes laudabilis famæ titulos moderni temporis meretur gloriosa posteritas, &c: &c: Hæ literæ Caroli IV. (seu Bulla Aurea) recitatæ sunt ad longum Parte I. pag. 55. 56. 57. 58.

EPISTOLA II.

Omnium VI. Imperii Electorum literæ, quibus consentiunt incorporationi Ducatuum Silesiæ Coronæ Regni Boëmiæ.

Ecclesiastici Electores.

GERLACUS ARCHIEPISCOPUS MOGUNTINENSIS. 1355.

NOs &c: Hujus Gerlaci literæ ad verbum recitatæ sunt. Part. I. A. pag. 60. usque ad 64.

In eandem sententiam extant Guilielmi Archiepiscopi Coloniensis, & Boemundi Trevirensis ArchiEpiscopi, Electorum Imperii Literæ.

Seculares Electores.
Rupertus Palatinus Rheni.

Nos Rupertus Senior, DEI Gratiâ Comes Palatinus Rheni, Sacri Imperii ArchiDapifer, & Dux Bavariæ. Ad perpetuam rei memoriam.

Hæ literæ Ruperti ad verbum concordant cum literis *Gerlaci Arch: Mogunt:* & datæ sunt eod: die, ut supra Part. I. pag. 60.

Serenissimus, ac Invictissimus *Princeps, & Dominus Dominus Carolus, Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus, & Boëmiæ Rex &c.* Nos igitur, qui suprà, *Rupertus Senior*, Comes Palatinus Rheni, ex eidem rationabilibus & evidentibus causis, ex quibus suprà dictus *Serenissimus Princeps Dominus noster Imperator Carolus*, circumspectâ sua prudentiâ &c. Datum Nürnberg. Anno Domini M. CCCLV. in die Beatæ *Luciæ* Virginis.

In eandem sententiam extant Ludovici dicti Romani Marchionis Brandeburgensis, & Rudolphi Ducis Saxoniæ Imperii Electorum Literæ.

§. II.

Ducatus, & Civitas Vratislaviensis.

Literæ Episcoporum VVratislaviensium & quòd ipsi quoq; Episcopi VVratislavienses & Capitulum ejusdem Ecclesiæ immediatè subjaceant Regibus & Coronæ Regni Boëmiæ, ut eorum veris & naturalibus Dominis, & Patronis.

EPISTOLA III.

De Oppido Crotkovv, & aliis Civitatibus Literæ.

Rudolphi I. Romani Regis Literæ, quibus consensit ordinationi, & promissioni Henrici Ducis VVratislaviensis cum VVenceslao Rege Bohemiæ factæ ratione successionis ejusdem Regis in terram, & Principatum VVratislaviensem post mortem ipsius Ducis.

1290. Rudolphus, DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus Universis Sacri Romani Imperii fidelibus præsentes literas inspecturis gratiam suam & omne bonum.

Univer-

UNiversitatis vestræ notitiæ innotescat, quòd nos ordinationem, seu promissionem *de terra & Principatu Wratislaviæ, & Silesiæ*, quæ à nobis & Imperio habentur in feudum, quam *Illustris quondam Henricus Dux Wratislaviæ, noster Princeps, cum Illustrissimo & præclaro Wenceslao Rege Boëmiæ filio, & Principe nostro charissimo*, videlicet: quòd idem *Rex Boëmiæ* in terra & *Principatu Wratislaviæ & Silesiæ*, si ipsum *Henricum Ducem* præmori contigerit, sibi deberet succedere, iniisse dignoscitur & fecisse, habemus gratam & ratam, eam de plenitudine potestatis Regiæ confirmantes, & dantes has literas nostras sigillô nostrô munitas in testimonium super eo. Datum *Erfordiæ* septimo Calendas Octobris. Indictione 3. Anno Domini M. CCXC. Regni nostri Anno Decimo Septimo. *Contractus inter Reg: Boh: & Henricum Ducem Wratislav.*

Earundem literarum Rudolphi per Carolum Romanorum Regem Confirmatio & in literis ejus insertio.

Carolus DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus & Boëmiæ Rex, ad perpetuam rei memoriam.

JNnata cordi nostro benignitas circa fidelium &c. *Quarum tenor & series sequitur in hæc verba.*

Rudolphus, DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus universis Sacri Romani Imperii fidelibus præsentes literas inspecturis gratiam suam & omne bonum. Universitatis vestræ notitiæ innotescat &c. *Sub eodem dato & loco.*

Nostrâ confirmare Authoritate Regiâ dignaremur.

Nos utique Præfatorum, Prælatorum, Ducum, Principum, &c. Sub eodem dato.

EPISTOLA IV.

Ejusdem Rudolphi Romanorum Regis literæ, quibus concedit VVenceslao Regi Boëmiæ ex suis hæredibus Principatum VVratislaviæ & Silesiæ ac omnia feuda vacantia per mortem Henrici Ducis Vratislaviensis.

Rudolphus DEI Gratiâ, Romanorum Rex semper Augustus Universis Sacri Romani Imperii fidelibus præsentes literas inspecturis gratiam suam & omne bonum.

LIcèt munificentiæ, nostræ dexteram ad cunctos fideles quos Romanum ambit Imperium, & officii debito nobis desuper recommissi porrigere teneamur, maximè tamen Illustres Principes qui velut aurora stellis prærutilans virtutum insigniis cæteris præstantiores, Imperialem gloriam reddunt radiantiùs illustratam, nos delectat gratiosiùs gratiosa dulcedine prævenire. Attendentes itaque inclytum *Wenceslaum Regem Boëmiæ Principem & filium nostrum charissimum*, utpote bene meritum, condignis præmiis præmiandum, *Principatum Wratislaviæ & Silesiæ*, quem à nobis & Imperio *Wratislav: & Siles. Ducatus Feudum Imperii.*

Imperio Illustris quondam *Henricus Dux Wratislaviæ* recipit in feudum, nec non omnia feuda vacantia ex morte ejusdem *Henrici* quondam *Ducis Wratislaviæ*, *ad nos & Imperium* pertinentia, cum omnibus suis attinentiis, possessionibus, Jurisdictionibus, & Juribus universis, quocunque nomine censeantur, dicto *Regi* Boëmiæ & suis hæredibus habenda & possidenda à nobis & Imperio tenenda titulo feudali duximus conferenda. Si quid autem diminutionis, vel Calumniæ, quod non credimus, circa prædicta cavillosè, malitiosè vel subdolè posset opponi, supplemus de plenitudine Regiæ potestatis. In cujus rei testimonium præsens scriptum nostræ Majestatis sigillo fecimus communiri. Datum *Erfordiæ* sexto Calendas Octobris Indictione 3. Anno M. CCXC. Regni verò nostri Anno Septimo Decimo.

Earundem Literarum Caroli IV. Romanorum Regis confirmatio & literis suis insertio.

Carolus IV. DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus & Boëmiæ Rex, ad perpetuam rei memoriam.

INnata cordi nostro benignitas &c: usque in hæc verba: *Rudolphus* DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus universis Sacri Romani Imperii fidelibus præsentes literas inspecturis gratiam & omne bonum. Licèt munificentiæ nostræ dexteram &c: Nostrâ confirmare authoritate Regiâ dignaremur &c.

EPISTOLA V.

Hæ literæ Rudolphi I jam recitatæ sunt Parte I. pag. 37. uti & Caroli IV. eas confirmantis. Ibid.

Ejusdem Rudolphi Romanorum Regis Collatio Ducatûs VVratislaviensis tanquam actu vacantis VVenceslao Boëmiæ Regi.

Nos Rudolphus DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus, ad universorum Sacri Romani Imperii fidelium notitiam cupimus præsenti paginâ pervenire.

Laus Wenceslai Regis Boh.

QUòd nos attendentes multiformia meritorum insignia, virtutum & fidei præmia pretiosa, quibus Illustrissimus *Wenceslaus Rex Boëmiæ* Princeps & filius noster charissimus erga nos & Romanorum Imperium se constituit multiformiter gratiosum, omnia feuda nobis & Imperio per mortem Illustris Ducis *Wratislaviæ* vacantia dicto *Regi Boëmiæ*, nec non suis hæredibus tenenda, habenda, possidenda titulo feudali duximus conferenda. In cujus rei testimonium præsentes literas conscribi & nostræ Majestatis sigillo jussimus roborari. Datum *Erfordiæ XI.* Calend. Augusti. Anno Domini M. CCXC. Indictione 3. Regni verò nostri Anno Septimo Decimo.

Confirma-

Confirmatio & Insertio earundem literarum Caroli Romanorum *Regis Aurea Bulla.*

Carolus DEI Gratiâ Romanorum Rex ſemper Auguſtus & Boëmiæ Rex, ad perpetuam rei memoriam.

Vide auream bullam Caroli IV. Rudolphi de pincernatu literas confirmantis.

INnata cordi noſtro benignitas &c: uſque in hæc verba. Nos Rudolphus DEI Gratiâ Romanorum Rex ſemper Auguſtus ad univerſorum Sacri Romani Imperii, fidelium notitiam cupimus præſenti paginâ pervenire, Quod nos attendentes &c. Noſtrâ confirmare authoritate Regiâ dignaremur &c.

Ejusdem Caroli literæ ſub Majeſtate ſigilli ipſius per omnia ſimiles.

Integras Caroli IV. habes p. 36. & ſeq. §. I.

EPISTOLA VI.

Preczlai, Epiſcopi VVratislavienſis literæ de reſignatione Ducum Sileſiæ, Ducatuum & Dominiorum ipſorum Joanni Regi Bohemiæ & eorundem in perpetuum feudum Regium *ab eodem* Rege *& Corona Regni Boëmiæ receptione. Item Civitatis VVratislavienſis homagii, hæreditarii & perpetui Regi Joanni & Coronæ* Regni *Boëmiæ exhibitione.*

Item quòd Rex *Boëmiæ ſit Patronus immediatè Eccleſiæ VVratislavienſis, & Dominiorum ejusdem Eccleſiæ, & Epiſcopatûs, quæ omnia ſponte & libere in præſentia Caroli Marchionis Moraviæ ejusdem* Regis *Joannis primogeniti ſunt facta & declarata.*

IN NOMINE DOMINI. AMEN.

1342.

Nos Preczlaus DEI & Apoſtolicæ ſedis providentiâ Epiſcopus Wratislavienſis, omnibus præſentes literas intuentibus, publicè profitemur.

Principes Sileſiæ, Primi, ſubdierunt ſe Coronæ Boh.

QUòd Magnifici Principes Domini *Boleslaus Bregenſis; Bolko, Falkenbergenſis; & Bolko, Oppolienſis; Wratislaus, Kozlenſis; Caſimirus Theſchinenſis; Nicolaus Oppavienſis & Ratiborenſis, Semovitus Glivicenſis, Duces noſtræ Wratislavienſis diœceſis*, in noſtra præſentia conſtituti, ſponte recognoverunt, & publicè ſunt confeſſi ſe munitiones ſuas & terras ipſis ſubjectas, ſinguli ſuas terras & munitiones in manus *Sereniſſimi Principis Ducis Domini Joannis Regis Boëmiæ* reſignâſſe, dictáſque munitiones & terras taliter reſignatas ab eodem *Domino Joanne* Rege ſuo & hæredum ſuorum nomine *Regni Boëmiæ* in perpetuum feudum recepiſſe, Juramentum quoque fidelitatis & homagium ipſi *Regi Bohemiæ ſuis hæredibus ſeu ſucceſſoribus ſuis legitimis*, pro ſe & eorum hæredibus præſtitiſſe. Similiter etiam Nobiles terræ &

Consules Civitatis Wratislaviensis, *suo & Civitatis* ac Universitatis ejusdem Civitatis nomine, in nostra præsentia constituti sponte recognoverunt & publicè sunt confessi, piæ memoriæ *Henricum sextum* & ultimum olim Ducem *Wratislaviensem* ipsius Ducatûs *Wratislaviensis Dominum* hæreditarium, *Civitatémque Wratislaviensem*, & *Ducatum* ipsius cum suo honore, Jurisdictione, & districtu eidem *Domino Regi* donâsse, tradidisse, & cessisse, sponte & libere de eisdem per Regem prædictum, & hæredes ipsorum, non dividendo ea, à *Rege Boëmiæ*, seu *Corona Regni* ejusdem, perpetuò possidenda, seque, universitates, & singulares personas Civitatis & aliorum oppidorum, & locorum dicti *Wratislaviensis* Ducatûs eidem Domino *Joanni Regi Boëmiæ & suis hæredibus* verum & fidele homagium præstitisse, promittentes firmiter, quòd *Regibus* & *Coronæ Regni Boëmiæ* homagium, fidem & Juramenta fidelitatis per ipsos præstita eidem *Domino Regi ac suis hæredibus* perpetuò fideliter observabunt. Quare excellens *Princeps Dominus Carolus Marchio Moraviæ Primogenitus* dicti Regis, qui prædictis recognitioni & confessioni affuit coram nobis, à nobis instanter postulans, ut sibi super eisdem recognitionibus, & confessionibus nostras daremus testimoniales literas, & nihilominus si aliquem vel aliquos de prædictis venire contra religionem juramenti præstiti contingeret in futurum, ipsos ad observationem hujusmodi Juramenti per censuram Ecclesiasticam cogeremus. Nos igitur personas tam *Regis*, quàm *primogeniti* prædictorum specialibus favoribus prosequentes, dicto Domino *Carolo Marchioni præsenti*, *& Domino genitori suo* absenti, de consilio nostri Capituli promittimus, & spondemus pro nobis & successoribus suis, quòd siquis Ducum prædictorum hæredum & successorum suorum, quod non credimus, fieret in futurum transgressor prædicti Juramenti, nos ipsum, vel ipsos ad conservationem fidei & Juramenti per censuram Ecclesiasticam per requisitionem dictorum Dominorum *Regis* & *Marchionis*, postquam nobis de transgressione hujusmodi constiterit legitimè compellemus. Insuper cum dicto *Domino Marchione*, vice Regiâ & suâ talem inivimus concordiæ unionem, quòd nos nulli *Regi vel Principi* ipsos impugnare volenti contra ipsos Dominos, *Regem & Marchionem* hæredésque ipsorum, præstabimus auxilium, Consilium, vel favorem, imò synceræ dilectionis affectu desiderantes dicti *Domini Joannis Regis*, *hæredum & successorum suorum Regis Boëmiæ* Rempubl: salubriter prosperare sibi tanquam *Patrono Principali in Ducatu Wratislaviensi* sicut memoratus Dux *Henricus Sextus*, & ultimus Patronus fuisse dignoscitur ab antiquo, cui immediatè successit Dominus *Rex* præfatus, munitiones nostras Ecclesiæ & terræ *Nissensis*, quarum plenum Dominium & liberum nos habemus, contra quoscunque Reges & Duces, extra tamen nostram *Wratislaviensem Diœcesin* consistentes, dictum *Dominum Regem* forsitan invadentes aperiemus, & faciemus pro defensione Patriæ, absque tamen nostro & *Ecclesiæ VVratislaviensis* ac subditorum nostrorum damno, vel præjudicio aperiri. Nobis verò & Capitulo recipientibus nomine Ecclesiæ nostræ promisit, vice Regis & suo *nomine Dominus Marchio* supradictus, quòd ipsi nos ecclesiam nostram & terras ipsius ab omnibus *Regum*, *Principum*, *Potentûm & Tyrannorum* maximè *Boëmiæ* & *Moraviæ* & quorumlibet aliorum invasionibus, impugnationibus, & injuriis pro Juribus protegent ac etiam defensabunt. Per promissa tamen privilegiis, donationibus & libertatibus datis & concessis, per quondam *Principes Silesiæ* eidem nostræ Ecclesiæ non intendimus aliquot præjudicium generare. In quorum testimonium sigillum nostrum præsentibus est appensum. Actum & Datum in

Henricus VI. Dux Wratislav. tradidit suum Princ. & bona Regi & Coronæ Boh.

Promittit Wratisl. Episc. se etiam per Censuras Ecclesiasticas effecturum, ut in Silesia fides servetur Regibus Boh.

Obligatio mutua inter Episc. Wratisl. ac Reges Boh.

tum in domo habitationis Cruciferorum Ordinis S. *Joannis* Hierosolymitani prope Wratislaviam in Octava B: *Joannis Baptistæ.* Anno Domini M. CCC. XLII.

EPISTOLA VII.

Preczlai Episcopi & Capituli Ecclesiæ VVratislaviensis literæ, quòd Reges Boëmiæ Ducatûs, & Civitatis VVratislaviensis, & omnium pertinentiarum ejusdem, nec non aliorum Ducatuum & Dominiorum Silesiæ sint hæreditarii, & ordinarii, & naturales legitimi Domini, nec ullo modo à Regno & Corona Boëmiæ alienari aut dividi possint, & quòd Rex Boëmiæ sit Patronus & Dominus Ecclesiæ VVratislaviensis & ad Coronationem novi Regis quòd Episcopus venire cum præcipuis Prælatis ex Capitulo obligetur.

Nos Preczlaus DEI Gratiâ Episcopus, Petrus de Luna Præpositus, Joannes de Lithomyssel Cantor, totúmque Capitulum Wratislaviensis Ecclesiæ. Notum facimus tenore præsentium universis. 1358.

QUia *Serenissimus & Invictissimus Princeps & Dominus Dominus Carolus Imperator Romanorum semper Augustus & Boëmiæ Rex Illustris Dominus & Patronus noster gratiosus*, tanquam *Bohemiæ* Rex, *Principatus, Ducatus*, terrarum & districtuum, & *Civitatis VVratislaviensis, Oppidi Novoforensis*, & aliorum Oppidorum, & omnium quæ pertinent ad præmissa, hæreditarius, *Ordinarius ac Naturalis Dominus & legitimus* hæres existit. Sicut etiam claræ memoriæ *Illustris Princeps Dominus Joannes*, quondam *Bohemiæ Rex*, ipsius genitor, pro se, *hæredibus & successoribus suis* Regibus *Bohemiæ* & ejusdem *Regni Corona*, omnia prædicta & eorum quodlibet ex donatione piæ recordationis Illustris Principis quondam Domini *Henrici Sexti*, & ultimi Ducis *VVratislaviensis*, hæreditario, justo & legitimo titulo possedit. Et quia omnium Principatuum, & Ducatuum, omnium & singulorum Principum, sivè Ducum *Silesiæ & Oppoliensis*, quibus etiam specialibus appellentur nominibus, *Ducatu Swidnicensi & Jawrensi* duntaxat excepto, partim directo, partim verò utili & immediato Dominio est, prout universalis cunctorum notitia superior Dominus generalis & Principatus, nec non Ducatus prædicti cum omnibus honoribus, Juribus, & pertinentiis suis ab eo tanquam *Rege Bohemiæ* & à *Corona Regni* Præfati in feudum dependent, sicut hoc Principes & Duces prædicti in nostra constituti præsentia, confessione notoriâ publicè fatebantur. Profitendo etiam qualiter præfato *Domino nostro Imperatori* tanquam *Regi Boëmiæ* hæredibus & successoribus *Bohemiæ Regibus* & ejusdem *Regni Coronæ* tanquam veris naturalibus, hæreditariis & *legitimis Dominis pro se ac successoribus suis Silesiæ & Oppoliensis Ducibus* præstiterint, homagii, fidelitatis, obedientiæ & subjectionis debitæ, consueta *ac solemnia Juramenta*, & quòd prædicti *Ducatus Silesiæ & Oppoliensis*, nec non *Ducatus*,

Testimonium Episc. Wratisl. quod se se Duces Silesiæ subdiderint Coronæ Boh.

vel Civitas VVratislaviensis, & etiam alia oppida, terræ, districtus & pertinentiæ, cum *omnibus Dominiis*, *honoribus & Juribus suis Regno & Coronæ Boëmiæ* de communi voluntate, voto & Consilio eorundem *Principum*, & etiam aliorum, quorum ad hoc requiri debeat assensus, uniti & incorporati ac inviscerati sunt, & esse debent, adeò irrevocabiliter & inconvulsè, ut à præfatis *Regno & Corona Boëmiæ* scindi, dividi seu alienari non debeant, quovis modo. Sicut hoc *Principum prædictorum* & aliorum similiter quorum interesse potuit, est Juramentis corporalibus approbatum solemniter. Et cùm Episcopalis sedes, seu *Cathedra Ecclesiæ nostræ VVratislaviensis* noscatur, sita in *Civitate VVratislaviensi* prædicta, quæ Civitas, ùt præmittitur *Regno & Coronæ Boëmiæ*, *ac Domino nostro Imperatori* præfato, tanquam *Regi Boëmiæ*, est immediatè subjecta, qui nobis & Ecclesiæ nostræ prædictæ, multas speciales munificentias de Regia munificentia noscitur contulisse, ob hoc grata vicissitudine, sibi, nè tantorum beneficiorum simus ingrati, occurrere cupientes, animo deliberato, non per errorem, aut improvidè, sed maturo & communi præcedente consilio, pari omnium nostrûm voluntate, voto pariter & assensu nobis ob hoc pluries in Capitulo congregatis *pro nobis & successoribus nostris* in perpetuum recognoscimus, & tenore præsentium publicè profitemur, quòd præfatus *Dominus noster Imperator tanquam Boëmiæ Rex* pro se, *hæredibus & successoribus suis Boëmiæ Regibus*, & ejusdem *Regni Corona* est Patronus noster Principalis & *Dominus ratione VVratislaviensis Ecclesiæ & Bonorum* ipsius, quæ habemus in communi vel singulari in terris, sive *districtibus VVratislaviensi, Noviforensi, Frankenstein, & Namslaviensi*, quas & quos in præsentiarum obtinet, & ipse aut sui hæredes & successores *Regni Boëmiæ favente DEO*, futuris temporibus obtinebunt, quódque ad ipsum, *hæredes, & successores suos* Boëmiæ *Reges, Regnum & Coronam Boëmiæ* tanquam *Principalem Patronum & Dominum nostrum* tenemur & volumus fidelem habere respectũ ac ipsos tanquã *Principales Patronos & Dominos nostros* juvare fideliter, &, sicut expedit, dignis honoribus venerari. Et licèt quædam alia bona nostra, & Ecclesiæ nostræ prædictæ sint, etiam hinc indè in terris, & *Principatibus Ducum Silesiæ, & Oppoliensis*, *Regno Boëmiæ* incorporatis & unitis, ùt præmittitur; Quia tamen omnes Principatus hujusmodi à *Regno & Corona Boëmiæ* in feudum dependent; idcirco fatemur etiam bona nostra eadem, præterquam ea, quæ sunt in *Swidnicensi & Jaurensi Ducatibus* fore in *Regno Boëmiæ* constituta. Protestamur tamen expresse, quòd bona hujusmodi ad nulla onera pecuniaria personalia sive realia, sint cuiquam penitus obligata. Promittentes bonâ fide nostra, sine omni dolo præfatis *Dominis & Patronis nostris Boëmiæ Regibus pro nobis, & successoribus nostris,* quòd quotiescunque *Regem Boëmiæ Dominum & Patronum nostrum* mori continget, quòd tunc *Episcopus VVratislaviensis*, qui pro tempore fuerit, unà cum melioribus *Prælatis Ecclesiæ* nomine & vice sui & Capituli, ad *Coronationem futuri Regis*, tanquam ad solemnitatem & gaudium *Patroni & Domini nostri ac VVratislaviensis Ecclesiæ* tenebuntur, & debebunt accedere, & ibidem coronato Rege statim ab ipso Oppidum *Krodkaw* cum ipsius terra & districtu & omnibus ac singulis Juribus & pertinentiis suis nomine *VVratislaviensis Ecclesiæ* in feudum suscipere, & tempore susceptionis hujusmodi Juramentum homagii, fidelitatis & obedientiæ ac subjectionis, quod aliàs præfato *Domino nostro Imperatori tanquam Bohemiæ Regi* ratione Oppidi & terræ jam dictorum præstitimus, solenniter innovare. Ac ipse *VVratislaviensis Episcopus* qui pro tempore fuerit, velut alii *Principes Ligii*, *Capitulum* verò ejusdem Ecclesiæ tanquam *Vasalli Regni*, & *Coronæ Boëmiæ*,

Episcop. & Capitulum Wratisl. agnoscunt bona sua feudum esse Coron. Boh.

Quid in Coronatione Regum Boh. Episc. Wratisl. & Capitulum illius facere teneatur.

miæ, omnia & singula faciente, quæ juxta privilegia & Consuetudines Regni, & Coronæ *Boëmiæ* facere tenebuntur, toties quoties casuum mutabilitate poscente in morte *Regis Boëmiæ* seu *VVratislaviensis* Episcopi fuerit opportunum, Berna, talligis seu exactionibus ac cæteris gravaminibus exceptis, ad quas & quæ non recognoscimus nos teneri, ut etiam Respublica *Regni & Coronæ Boëmiæ pro magnificentia Patronorum & Dominorum nostrorum* Boëmiæ *Regum & subditorum Regni* prædicti, grata salute felicia quondam incrementa suscipiens felicibus *authore DEO successoribus* augeatur. Prom ttimus bonâ nostrâ fide & sine omni dolo pro nobis & successoribus nostris in perpetuum *præfato Domino nostro Imperatori tanquam Boëmiæ* Regi, *hæredibus & successoribus suis* Boëmiæ Regibus, quòd nulli unquam Regi, *Principi*, *seu alteri Personæ*, vel hominibus cujuscunque status, dignitatis, gradûs, seu conditionis existant, qui Regni *& Coronæ* Boëmiæ, *Principes*, *Principatus*, *& Ducatus*, *Civitatem VVratislaviensem* & alia similiter in nostra *VVratislaviensi Diœcesi*, seu alibi sitos, aut sita, nec non Dominia, Jura, Metas, seu Provincias ipsorum impugnare, offendere vel invadere niterentur, adversùs *Dominos & Patronos nostros* Boëmiæ Reges, qui pro tempore fuerint, præstabimus & faciemus præstari, aut fieri sustinebimus à nobis, vel nostris subjectis auxilium, consilium vel favorem, imò omnes & singulas munitiones nostras & *Ecclesiæ VVratislaviensis nominatim terræ Nüssensis*, quæ terra *Nüssensis disponente Domino* præterquam ad superscripta & infrascripta promissa juvamina, & aperturas libera semper exstitit & existit, ac alias munitiones, ubicunque fuerint constitutæ, adversùs invasores, impugnatores, seu offensores quoslibet complices, adjutores & fautores eorum præfato *Domino nostro Imperatori tanquam* Boëmiæ Regi *hæredtbus & successoribus* Boëmiæ *Regibus*, *Capitaneis*, *Officialibus*, *& hominibus* ipsorum, dum & quoties opportunitas illud exegerit, pro defensione *Patriæ*, *Principatuum*, *Ducatuum*, *Domorum*, *Jurium*, *pertinentiarum*, *& honorum* Regum, Regni *& Coronæ* Bohemiæ, qui & quæ exprimuntur superiùs, promittimus, debemus, & volumus aperire fideliter & efficere, & procurare per homines, officiales, & Commissarios nostros absque cujuslibet difficultatis obice legaliter aperire. Si tamen quòd idem *Dominus noster hæredes & successores ipsius* Reges *Bohemiæ* non facient, cum invasoribus, hostibus & æmulis hujusmodi præter voluntatem nostram concordiam; vel quòd alias reddamur indemnes, ac contra omnes & singulos invasores, oppressores & molestatores nostros, Ecclesiæ nostræ, & bonorum ipsius tueantur, & pro viribus defendant. Harum quibus sigillum nostrum & Capituli dictæ nostræ Wratislaviensis Ecclesiæ sunt appensa testimonio literarum. Actum & Datum *VVratislaviæ* ultimâ die Mensis Novembris Anno Domini M. CCCLVIII.

Obligationes Episcopi & Capituli.

EPISTOLA VIII.

Ejusdem Preczlai Episcopi & Capituli Ecclesiæ VVratislaviensis recognitio quòd Civitatis & Ducatûs VVratislaviensis sint veri & legitimi Domini Reges *Boëmiæ.*

1367. *IN NOMINE DOMINI AMEN.*

NOs *Preczlaus* DEI Gratiâ Episcopus, *Jacobus* de Paczkov Præpositus, *Theodoricus* Decanus, *Simon* Scholasticus, totúmque Capitulum Ecclesiæ Wratislaviensis publicè recognoscimus pro nobis & successoribus nostris, & fatemur tenore præsentium universis, tam præsenti ætati quàm posteriori. Quòd bonæ memoriæ Illustris Princeps Dominus *Henricus Dux VVratislowiensis* sextus & ultimus, qui à prima fundatione hæreditaria à suis progenitoribus dictam *Civitatem & Ducatum VVratislaviensem* justè, rite, rationabiliter & libere possedit, dictam Civitatem & Ducatum magnifico *Principi Domino Joanni Regi Bohemiæ Regno & Coronæ ejusdem Regni*, nec non *hæredibus & successoribus suis Regibus Bohemiæ* rite, rationabiliter & juridicè donavit, per eos perpetuis temporibus liberè possidendum. Idcirco recognoscimus dictos *Reges Bohemiæ* esse veros & legitimos *Dominos Civitatis & Ducatûs VVratislaviensis* prædictorum. In cujus rei testimonium sigilla nostra præsentibus sunt appensa. Datum *VVratislaviæ* decimâ septimâ die Mensis Augusti, Anno Domini M. CCCLXVII.

EPISTOLA IX.

Administratorum Ecclesiæ VVratislaviensis & Capituli ejusdem Ecclesiæ literæ, quomodo Ecclesia VVratislaviensis consistat in Regno Bohemiæ, & quòd Reges & Corona Regni ejusdem Boëmiæ sint Principales Patroni & Domini eorum, præterea, ut Coronationi Regis adesse, & Ducatum Krotkovv in feudum suscipere debeant, & concessio seu indultum ipsis à Rege VVenceslao, ut possint summam Insulam, in qua Cathedralis VVratislaviensis Ecclesia est sita, muro, turribus, portis, pontibus construere & munire. Et quòd teneantur Regibus Boëmiæ in monte Sanctæ Crucis castrum propriis expensis extruere.

1382. *IN NOMINE DOMINI. AMEN.*

Nos Joannes Brunonis Præpositus Labacensis, & Nicolaus de Rysemburg Præpositus Brunensis, & Ecclesiæ Wratislaviensis Canonici & Administratores in Spiritualibus & temporalibus ejusdem Wratislaviensis Ecclesiæ Generales, Joannes Gosvini Scholasticus, Conradus de Rovvsinigen, Jacobus Augustini, Joannes Brunonis, Wernherus de Czeteras, Joannes Dervici, Joannes de Herndorf, Hermannus Nacklis, Petrus de Cymcymdorff, Nicolaus de Regnicz, Joannes Luminatoris, Nicolaus Wernheri, Franciscus de Geviczka, & Wenceslaus de Lythomissel, Canonici, nec non Capitulum Ecclesiæ Wratislaviensis.

Notum

NOtum facimus tenore præsentium universis. Quia *Serenissimus ac Invictissimus Princeps & Dominus Dominus Wenceslaus DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus, & Bohemiæ Rex, Princeps & Dux Silesiæ ac* Dominus *Wratislaviensis*, Dominus *& Patronus noster gratiosus, Ecclesiam Wratislaviensem in Regno* Bohemiæ consistentem, nos, & *Capitulum Wratislaviense*, nec non terras, possessiones, bona, & homines ad eam Ecclesiam, & nos communiter & divisim spectantes, non solùm jura, jurisdictiones temporales, concessiones, donationes, Privilegia, gratias & indulta per progenitores suos & alios Principes & homines fideles Ecclesiæ Wratislaviensi, & nobis hactenus concessas & datas, concessa pariter & donata confirmando; Verùm etiam novis Regiæ munificentiæ concessionibus, gratiis, & indultis consulendo liberaliter, & dotando de præsenti per certi tenoris literas, perpetuò duraturas, Ecclesiæ *VVratislaviensi* & nobis concessas & datas, plurimùm gratiosè respexit. Et insuper eandem Ecclesiam, nos, terras, homines atque bona nostra opportunæ protectionis suæ præsidio realiter defendendo, ob hoc grata vicissitudine, nè tantorum acceptorum beneficiorum simus ingrati, quantum possumus occurrere cupientes animo deliberato, non per errorem aut improvidè, sed maturo & communi præcedente consilio, pari & omnium nostrûm voluntate pariter & assensu, nobis ob hoc pluries personaliter in Capitulo congregatis pro nobis & successoribus nostris in perpetuum recognoscimus & publicè tenore præsentium profitemur: Quòd præfatus D*ominus noster* R*omanorum Rex tanquam Boëmiæ Rex* pro se, *hæredibus & successoribus suis Bohemiæ Regibus* & ejusdem R*egni Coronæ est Patronus noster Principalis &* D*ominus ratione VVratislaviensis Ecclesiæ* & bonorum ipsius, quæ habemus in Communi vel in singulari, in *Principatibus* D*ucatibus*, atque terris sibi in eodem R*egno & Coronæ* B*ohemiæ* subjectis, & in feudum dependentibus ab eisdem, quos & quas in præsentiarum obtinet & ipse & sui hæredes ac successores R*eges* B*ohemiæ favente* D*omino*, futuris temporibus obtinebunt, Quódque ad ipsum hæredes & successores suos B*ohemiæ Reges*, R*egnum & Coronam* B*ohemiæ*, tanquam *Principalem Patronum &* D*ominum* nostrum tenemur & volumus fidelem habere respectum; ac ipsos tanquam *Principales Patronos &* D*ominos nostros* fideliter sicut expedit, dignis honoribus venerari, promittentes bonâ fide sine omni dolo, Dominis atque Patronis nostris B*ohemiæ* R*egibus* pro nobis & successoribus nostris &c: usque *Authore* DEO *successoribus augeatur.* Memores, quemadmodum, quòd dictus Serenissimus Princeps, prædictus Patronus & Dominus noster gratiosus, Dominus *VVenceslaus* R*omanorum &* B*ohemiæ* Rex *Illustrissimus*, inter cœteras liberalitatis gratias *VVratislaviensi Ecclesiæ* & nobis concessas, ac etiam totum summum, Insulam seu locum *Joannis Baptistæ*, in quo & in qua *VVratislaviensis Ecclesiæ Cathedralis Episcopi, Prælatorum, Canonicorum, Collegiatarum Ecclesiarum ac Ecclesiasticarum Personarum*, ibidem existentium, *Principalia* D*omicilia*, *Situata*, muro, turribus, portis, pontibus per totum ejus circuitum construi & muniri concessit. Volens etiam, & statuens ibidem in antiquo castro seu parte montis Ecclesiæ Sanctæ Crucis, pro se, hæredibus & successoribus suis *Bohemiæ* R*egibus*, castrum seu habitationem Regalem construi, erigi, & firmari, prout super his sunt certæ Regales literæ, continentiæ plenioris, promittimus bonâ nostrâ fide & sine omni dolo pro nobis & successoribus nostris R*egibus Bohemiæ*, quòd nulli unquam R*egi*, *Principi*, D*uci*, vel alteri personæ, vel hominibus cujuscunque status, gradûs, dignitatis, aut conditionis existant, qui R*egni & Coronæ Bo*-

Wenceslai Regis in Capitulum Wratislaviense liberalitas.

Vide literas Preczlai Episc. datas ult. Nov. 1358. paulo ante.

Wenceslaus Rex cogitabat Castrum construere in Insula S. Joannis Wratislaviæ.

hemiæ

hemiæ Principes, Principatus & Ducatus, Civitatem VVratislavienſem, & alia noſtræ *VVratislavienſis Diœceſis* ſeu alibi ſitos, ſita, nec non Dominia, Jura, metas, ſivè pertinentias ipſorum impugnarent, offenderent vel invaderent, adversùs *Patronos & Dominos noſtros Bohemiæ Reges*, qui pro tempore fuerint, præſtabimus à nobis vel noſtris ſubditis auxilium, conſilium, vel favorem. Imò etiam ſummum Wratislavienſe muro firmatum, quem Epiſcopus exiſtens pro tempore & Eccleſia completè conſtruere tenebuntur, quam omnes & ſingulas Civitates, Oppida & Caſtra, & munitiones noſtras, & *Eccleſiæ VVratislavienſis in terra Nüſſenſi*, ac alibi ubicunque fuerint conſtitutæ, adversùm invaſores, impugnatores & offenſores, quoslibet complices, adverſarios & fautores eorum ſicut præmittitur, *Præfato Domino noſtro Romanorum & Boëmiæ Regi*, tanquam *Bohemiæ Regi, hæredibus & ſucceſſoribus ſuis Bohemiæ Regibus, Capitaneis, Officialibus ac hominibus ipſorum* dum, & quoties opportunitas illud exegerit, pro defenſione *Patriæ, Principatuum, Ducatuum, Dominiorum, terrarum, Jurium*, pertinentiarum & honorum, *Regum, Regni & Coronæ Regni Boëmiæ* promittimus, debemus & volumus, ſine tamen præjudicio Epiſcopi, qui pro tempore exiſtentis *Eccleſiæ, & Capituli VVratislavienſis* abſque fraude & dolo aperire fideliter, & efficere & procurare, per homines *Officiales & Commiſſarios* noſtros abſque cujuslibet difficultatis obice, legaliter aperiri, ſic tamen, quòd idem *Dominus noſter hæredes & ſucceſſores ſui Boëmiæ Reges* non facient cum invaſoribus, æmulis & hoſtibus hujuſmodi per voluntatem noſtram, concordiam, & quod aliàs ad hoc, *ut Eccleſiæ VVratislavienſis* reddamur indemnes provideant cum effectu. Ac contra omnes & ſingulos invaſores oppreſſores, & moleſtatores, *Eccleſiam VVratislavienſem*, nos, bona noſtra, & homines, tueantur pro viribus & defendant. Quas etiam promiſſiones Epiſcopus qui pro tempore fuerit admiſſus & ſignanter in receptione feudi terræ, & Oppidi *Krotkavv*, dicto *Domino noſtro Domino VVenceslao Romanorum & Bohemiæ Regi* tanquam *Bohemiæ Regi*, pro ſe *hæredibus & ſucceſſoribus ſuis Bohemiæ Regibus ac Regno & Coronæ* cum effectu de novo facere tenebitur; Et eaſdem ſuis, & *Capituli VVratislavienſis Eccleſiæ* patentibus literis roborare. Harum, quibus Sigilla noſtrorum videlicet Adminiſtratorum prædictorum & Capituli dictæ noſtræ *VVratislavienſis Eccleſiæ* ſunt appenſa, teſtimonio literarum. Actum capitulariter & Datum *VVratislaviæ*, Anno Domini M. CCCLXXXII. Sexto Kalendas Junii.

Omnia Caſtra Epiſcopatus Wratislavienſis debent patere Regibus Boh.

EPISTOLA X.

VVenceslai Epiſcopi VVratislavienſis Literæ, quibus ſuperiores Literas Adminiſtratorum & Capituli renovat, & ſe his velle ſatis facere promittit.

Wenceslaus DEI Gratiâ Epiſcopus Wratislavienſis.

1383. NOtum facimus tenore præſentium Univerſis: Cùm pridem honorabiles Viri Domini *Joannes Brunonis Labacenſis & Nicolaus de Riſmburg Brunenſis, & Colonienſis Diœceſis Eccleſiarum Præpoſiti tunc Adminiſtratores in ſpiritualibus & temporalibus ac Capitulum Eccleſiæ noſtræ VVratislavienſis* quandam

quandam literam dudum propter evidentem utilitatem & bonum Ecclesiæ nostræ prædictæ *Invictissimo Principi & Domino Domino VVenceslao* Romanorum *& Bohemiæ Regi*, *Domino nostro gratioso* dederint, cujus tenor de verbo ad verbum sequitur & est talis. *In nomine Domini Amen. Nos Joannes Brunonis Præpositus Lubecensis &c.* Nos igitur qui in votis gerimus & tenemur, quòd tempore nostri regiminis dicta nostra Ecclesia in spiritualibus & temporalibus augeatur feliciter, & tranquillitate, pace & securitate lætetur congruâ, & felicioribus proficiat incrementis; Considerantes hoc præcipuè fieri & evenire evidentiùs & gratitudine præfati Domini nostri *Romanorum & Boëmiæ Regis*, tanquam *Regis Boëmiæ*, *Domini & Patroni nostri*, & præsertim, cùm aliàs Divæ memoriæ *Serenissimo Principi Domino Carolo* Romano *Imperatori & Boëmiæ Regi & successoribus suis Boëmiæ Regibus* per olim bonæ memoriæ *Dominum Preczlaum*, pro tunc *Episcopum*, *& Capitulum VVratislaviense*, quasi tenoris consimilis literæ, duraturæ perpetuò, sunt donatæ. Idcirco animo deliberato, non per errorem, aut improvidè, sed maturô consiliô præhabitô & ex certa nostra scientia promittimus bonâ fide, absque dolo & fraude pro nobis & *successoribus nostris*, *VVratislaviensibus* Episcopis, & eâdem nostrâ *VVratislaviensi* Ecclesia, quòd suprà scriptas promissiones & literas, tam inde faciendis & componendis structuris & ædificiis Castri in antiquo Castro, seu monte Ecclesiæ Sanctæ Crucis *VVratislaviensis* pro Regali habitatione dicti *Domini nostri Domini VVenceslai* Romanorum *& Boemiæ Regis hæredibus & successoribus suis Boëmiæ Regibus*, *Dominis & Patronis VVratislaviensis Ecclesiæ* atque nostris, nec non etiam cingenda tota Insula seu summo *VVratislaviensi*, muro, portis, turribus, pontibus & clausuris per totum ejus circuitum nostris & Ecclesiæ *VVratislaviensis* sumptibus & impensis, quàm etiam liberâ apertione ejusdem summi seu Insulæ nec non Castri in monte Ecclesiæ Sanctæ Crucis prædicto, muratorum ac etiam omnium aliorum Castrorum, munitionum, Civitatum seu Oppidorum nostræ *VVratislaviensis Ecclesiæ* prædictæ prout superiùs in inclusa litera, præsentibus in suis punctis, clariùs est expressum, ratum & gratum tenebimus, faciemus, adimplebimus, & observabimus absque fraude, dolo & renitentia, excusatione & contradictione cessantibus quibuscunque. Et in hujus rei evidens testimonium præsentes nostras literas fieri & appensione Sigilli nostri de nostra certa scientia fecimus communiri. Actum & Datum *Pragæ* Calendis Januarii Anno Domini M. CCCLXXXIII.

Vide proximas A. 1382.

De exstruendo Regio Castro VVratisl. obligant se Episc. & Capitulum.

EPISTOLA XI.

Ludovici Hungariæ & Poloniæ &c. Regis & Elisabethæ consortis suæ literæ quibus promittunt sub Juramento pro se & futuris Regibus Hungariæ & Poloniæ in perpetuum, quòd nunquam ad Regnum Bohemiæ & Principatus ejusdem Regni Coronæ velint aspirare, aut eos sibi quocunque modo vendicare, & præcipuè Ducatus VVratislaviæ, & alios Ducatus, ac terras in literis eorum contentas &c. nec quemquam ex subditis Regum Bohemiæ ad protectionem, & subjectionem recipere. 1372.

Nos Ludovicus DEI Gratiâ Rex Hungariæ, Dalmatiæ, Poloniæ &c.

NOtum facimus universis quibus interest, vel interesse poterit in futurum, per præsentes; quòd ob singularem internæ charitatis ardorem, quo *Serenissimum ac Invictissimum Principem & Dominum Dominum Carolum IV.* Romani *Imperii semper Augustum, & Boëmiæ Regem Illustrem, Serenissimam Principem Dominam Elisabeth* Romanorum Imperatricem & *Boëmiæ Reginam* sororem nostram, & Illustrem *ac Magnificum Principem Dominum VVenceslaum Boëmiæ Regem præfati Domini Imperatoris filium, ac Illustres Principes, Dominos Joannem, & Jodocum ejus Primogenitum, Marchiones & Dominos terræ Moraviæ* fratres nostros charissimos, cœterósque filios & hæredes ipsorum, pio fraternóque sinceritatis Zelo complectimur ipsis, animo deliberato, non per errorem, aut improvidè, sed maturo Principum Ecclesiasticorum & Sæcularium, Comitum, Baronum, & Nobilium nostrorum, fidelium ad hoc accedente consilio, & ex certa nostra scientia pro nobis ac *Serenissima Principe Domina Elisabeth consorte nostra charissima, Hungariæ, Poloniæ, Dalmatiæ &c. Regina,* nec non *hæredibus, hæredum hæredibus, & successoribus nostris Hungariæ, Poloniæ, Dalmatiæ, &c.* Regibus in perpetuum promisimus, & promittimus bonâ fide, dolo & fraudibus quibuslibet procul motis, & sub eo Juramento corporali, quod nos & prædicta Domina consors nostra charissima Regina Hungariæ super lignum vivificæ Crucis, & super DEI Evangelia in manus Reverendi in Christo Patris Domini *Joannis Patriarchæ Alexandrini,* Apostolicæ sedis legati, præstitimus, quòd tam nos quàm eadem *Domina Regina, hæredes & successores nostri,* nunquam nos, vel hæredes nostri, & hæredum hæredes & successores aspirare debemus, nec volumus ad vendicandum, aut usurpandum nobis, vel ipsis, aut alicui ex nobis *Regnum* Boëmiæ, *Principatus seu Principes, aut Prælatos Ecclesiasticos sive seculares.* Et signanter specificè & expresè ejusdem *Regni, & Coronæ Boëmiæ Principes, Principatus & Ducatus videlicet VVratislaviæ, Svidniciæ, Jaurensis, Münsterbergensis, Lignicensis,* Bregensis, *Olsnicensis, Glogoviensis, & Crassii, Saganensis, Oppoliensis, Falckenbergensis, Strilitzensis, Thessinensis, Ratiboriensis, & Oppaviæ, Koslensis,* Bytonensis, *Usvicicensis, Stinaviæ, & Gorensis,* nec non *Marchionatus Moraviæ, Lusatiæ Budissinensis & Görlicensis,* seu alios eorum quoscunque *Principatus, Ducatus, terras, homines, Dominia, Civitates, Castra,* seu quaslibet pertinentias eorum communiter & divisim in genere, seu in specie, sive in *Boëmia, Moravia, Silesia, Polonia, Saxonia,* Bavaria, *Franconia,* seu aliàs ubicunque locorum existant, vel ad vendicandum seu usurpandum nobis, quascunque vel alicujus eorum metas, granitias, Gades seu terminos aut Jura, libertates, pertinentias, consuetudines, vel observantias, quæ, seu quas ad præsens tenent, habent, & possident, seu authore Domino adipisci, habere, tenere, obtinere vel possidere poterunt, aut debebunt, quomodolibet in futurum. Seu etiam quæcunque alia ad ipsos quovis modo spectantia, ubicunque sita, quæ non sunt nominatim inclusa præsentibus, etiamsi talia forent, de quibus hîc fieri deberet vel posset mentio specialis. Et in eum casum, si hujusmodi eorum *Principes, Principatus, Ducatus, Duces, Comites,* Barones, *Nobiles, Milites & Clientes, Cives, Civitates, Oppida, Castra, aut Universitates terræ seu homines,* aut eorum aliquis, vel aliqui se voluntariè, seu sponte, libere offerent, offerre vellent, vel quovis modo delibera-

deliberarent, ſubdere, ſubjicere, vel offerre, quod ex nunc, prout ex tunc, promittimus & ſpondemus, pro nobis & omnibus & ſingulis ſupradictis ſub Juramento & fide præfatis, tales vel talem nullatenus aſſumere, recipere, ſeu aliquatenus acceptare, quibuſcunque adinventionibus ingenio, vel colore quæſitis. In cujus rei teſtimonium præſentes noſtræ Majeſtatis & ejuſdem Dominæ *Reginæ*, conſortis noſtræ chariſſimæ Sigillis authenticis, ſimplicibus appenſione juſſimus communiri. Datum in *Wyſſegrad* in feſto *Sanctæ Trinitatis* Anno Domini M. CCCLXXII.

EPISTOLA XII.

Alberti Regis Romanorum Literæ, quibus concedit VVenceslao Regi Boëmiæ poteſtatem ſubjugandi terras Ladislai Ducis majoris Poloniæ.

1300.

Albertus DEI Gratiâ Romanorum Rex ſemper Auguſtus Magnifico Principi Wenceslao Regi Boëmiæ Illuſtri, fratri ſuo chariſſimo, gratiam ſuam, & omne bonum.

IN abliqualis tuæ ſinceritatis & fidei reſtitutionem quibus præ cæteris *Regibus & Imperii Romani Principibus*, erga nos, & ipſum *Imperium* dinoſceris clariùs præclarare, non immeritò nos inducunt, ut univerſis & ſingulis, quæ honoris & ſtatûs tui incrementa reſpiciunt, ferventibus deſideriis intendamus. Quod attendens noſtra Serenitas, tibi ex gratiâ ſpeciali concedimus, ut quidquid de terra Illuſtriſſimi *Ladislai* Ducis Majoris Poloniæ, quam occupat, tibi ſubjugare poteris, à nobis, & dicto Romano Imperio, à te, & tuis hæredibus teneri volumus perpetuò titulo feudali. In cujus rei teſtimonium præſentes literas tibi tradimus ſigilli noſtri robore communitas. Datum *Moguntiæ*. Tertio Calendas Julii. Indictione Decima tertia Anno M. CCC. Regni noſtri Secundo.

Locus corruptus.

EPISTOLA XIII.

Epiſcopi & Capituli VVratislavienſis Eccleſiæ Literæ de receptione in feudum Oppidi Grotkovv cum pertinentiis ejusdem à Joanne Rege Boëmiæ.

1358.

IN NOMINE DOMINI. AMEN.

Nos Preczlaus DEI Gratiâ Epiſcopus, Petrus de Luna Præpoſitus, Joannes de Lithomyſſel Cantor, totúmque Capitulum Wratislavienſis Eccleſiæ. Notum facimus tenore præſentium univerſis.

Grotkow quomodo accesserit Episc. Wratislav.

QUòd cùm bonæ memoriæ Illustris *Princeps Dominus* *Boleczlaus* quondam *Dux Silesiæ*, *& Dominus Bregensis* dum viveret, Oppidum *Grotkaw*, cum terræ districtu, munitionibus, ac omnibus, & singulis grenitiis, metis, circumferentiis, Juribus & pertinentiis suis, quod, quas, & quæ, à claræ recordationis magnifico, & excellenti *Principe Domino Joanne* olim *Bohemiæ Rege Domino & Patrono suo* tenebat, in feudum animo deliberatô, sano etiam fidelium suorum accedente consiliô, nobis, & Ecclesiæ nostræ *VVratislaviensi* vendiderit, & nos, & Ecclesia nostra *VVratislaviensis* prædicta, in possessione dicti Oppidi, & pertinentiarum ipsius fuerimus, multo jam tempore retro acto, ac idem Oppidum, & ejus pertinentias à præfato *Domino nostro Boëmiæ Rege*, velut superiore feudi Domino in feudum & Justo, ac legitimo feudi titulo, Jure, more, & conditione feudi, acceperimus, sibíque præstiterimus, homagii, obedientiæ, & fidelitatis debitum Juramentum; Igitur animo deliberato, non per errorem aut improvidè, sed omnium communi accedente voto, pariter & consensu nobis pluries personaliter in Capitulum convocatis, præfatum Oppidum *Grotkow*, cum terra, districtu, munitionibus & omnibus & singulis Juribus & pertinentiis suis, nostro & *Ecclesiæ nostræ VVratislaviensis nomine à Serenissimo & Invictissimo Principe & Domino, Domino Carolo Romanorum Imperatore semper Augusto*, & Boëmiæ *Rege*, *Illustrissimo* Domino, & *Patrono nostro gratioso* tanquam *Boëmiæ Rege*, & *Regni*, & *Coronæ* Bohemiæ, hærede legitimo in feudum ac veri & justi feudi titulo suscepimus, sibíque & *Coronæ Regni Boëmiæ* præstitimus, prout veri Vasalli, vero, ordinario, legitimo & Justo feudi Domino, Jure tenemur, obedientiæ, subjectionis, homagii, & fidelitatis debitum & solitum Juramentum. Promittimus etiam virtute & vigore ejusdem Juramenti per nostros solemniter, & legitimè præstiti, pro nobis, & successoribus nostris, & *Ecclesiæ VVratislaviensis*, in perpetuum *Præfato Domino nostro Imperatori*, *tanquam Regi Boëmiæ*, *hæredibus & successoribus suis*, *Boëmiæ Regibus* & ejusdem *Regni Coronæ*, tanquam veris, ordinariis, naturalibus, hæreditariis, & legitimis Dominis nostris occasione dictorum Oppidi, terræ, districtûs & Dominii *Grotkaw*, & pertinentiarum ipsius tanquam veri & legitimi Vasalli, parêre, obedire, & intendere, in omnibus simpliciter, atque Vasalli Dominis suis hæreditariis superioribus, & legitimis obligari noscuntur. Promittentes nihilominus virtute & vigore Juramenti prædicti, pro nobis & *successoribus nostris præfatis Dominis nostris & Patronis*, *Bohemiæ Regibus*, quòd quotiescunque *Regem* Boëmiæ *Dominum & Patronum nostrum* mori continget, quòd tunc Episcopus *VVratislaviensis*, qui pro tempore fuerit, unâ cum melioribus Prælatis Ecclesiæ, nomine & vice, suis & Capituli, ad Coronationem futuri Regis debebunt accedere, & ibidem Coronato Rege statim ab ipso Oppidum præfatum, terras, districtum & pertinentias in feudum suscipere, & tempore susceptionis hujusmodi innovare juramentum expressatum superiùs, ac ipse Episcopus, qui pro tempore fuerit, velut alii Principes Ligii, Capitulum verò velut *Vasalli Regni*, *& Coronæ* Boëmiæ omnia facient, quæ juxta privilegia & Consuetudines *Regni & Coronæ Bohemiæ*, Berna, taliis seu exactionibus, ac cœteris gravaminibus exceptis, ad quæ non recognoscimus nos teneri, facere tenebuntur, toties, quoties in morte *Regis* Boëmiæ seu *Wratislaviensis Episcopi*, casuum mutabilitate poscente fuerit opportunum. Præsentium sub nostris sigillis testimonio literarum. Datum & Actum *Wratislaviæ*, tertio Calend. Dec. Anno Domini M. CCCLVIII.

Grotkow feudum Coronæ Boh.

EPI.

E P I S T O L A XIV.

Episcopi & Capituli VVratislaviensis Literæ de receptione Oppidi Grotkovv, & pertinentiis ejus à Carolo Rege Boëmiæ, & ejusdem Regni Corona, & quòd ad Coronationem Regis venire, & ibidem de Oppido Grotkovv feudum suscipere teneantur. 1344.

IN NOMINE DOMINI AMEN.

NOs *Preczlaus* DEI Gratiâ Episcopus, *Henricus* de Baruth Præpositus, *Stephanus* Decanus, *Henricus* Scholasticus, totúmque Capitulum Ecclesiæ *Wratislaviensis*, omnibus & singulis præsentes literas inspecturis volumus esse notum, ac tenore præsentium publicè profitemur, quòd Oppidum *Grotkow*, cum terra & districtu, ac omnibus, & singulis Juribus, & pertinentiis suis, quod dudum ab *Illustr: Principe Domino Boleslao, Duce Silesiæ & Domino Bregensi* rite ac rationabiliter comparavimus pro nobis, & nostra *VVratislaviensi* Ecclesia prædicta, quod dudum etiam dictus *Dux Boleslaus ab excellentissimo Principe, & Domino nostro Joanne Rege Boëmiæ* in feudum habuit, & possedit, recipimus nostro & dictæ nostræ *Wratislaviensis* Ecclesiæ nomine in verum feudum, ab eodem *Domino Rege Bohemiæ Domino nostro*, cui ratione terræ dictæ *Grotkoviensis* ad Jura feudalia secundùm naturam veri feudi tanquam Vasallus, & *Princeps Domino suo*, sumus obligati, tanquam veri feudi Domino, nos & nostri successores occasione dictæ terræ *Grotkoviensis* constanter, & fideliter de cætero intendere tenebimur, & parere. In cujus rei Testimonium Sigillum nostrum Episcopale majus, & ipsius Capituli *Wratislaviensis* præsentibus sunt appensa. Actum & Datum nono Calendas Decembris Anno Domini M. CCCXLIV. in domo Fratrum minorum. *Præsentibus Illustribus Principibus Domino Carolo Primogenito Marchione Moraviæ, Joanne* Duce *Carinthiæ* filio ipsius *Regis*, *Bolkone* Oppoliensi, *Henrico* Saganensi *Ducibus*, *Principibus & Vasallis Domini Regis Bohemiæ* supradicti, nec non Reverendis in Christo Patribus Dominis *Arnesto Sanctæ Pragensis Ecclesiæ Archiepiscopo*, *& Joanne Episcopo* Misnensi, ac *Renzzone* de Plaven, *Hinkone* dicto *Berka* de Dube Burggravio *Pragensi*, *Henrico* de Lucemburg, *Wanckone de* Wartenberg, fidelibus dicti Domini *Regis* ac honorabilibus viris Dominis *Joanne Archidiacono Glogoviensi*, *Friczkone* de Panovicz Canonicis nostris *Wratislaviæ*, & aliis pluribus fide dignis.

Testes prædictorum.

E P I S T O L A XV.

Capituli VVratislaviensis Ecclesiæ Literæ, quibus recognoscunt & profitentur de receptione feudi super Oppido Grotkovv à Joanne Rege Bohemiæ & Carolo ejus Filio. Item de literis Regi Joanni super ea redatis, & de homagio Ducum Silesiæ & Nobilium terræ & Civitatis VVratislaviensis, Regibus Boëmiæ perpetuò præstito, quarum Datum VVratislaviæ, in Capitulo, 8. Calendas Octobr. Anno Domini 1355.

In eandem sententiam extant aliæ Literæ per omnia similes.

ITem extant Wenceslai Episcopi Wratislaviensis literæ: *Vidimus & ratificatio certarum literarum Preczlai Episcopi & Capituli Wratislaviensis Ecclesiæ, de recognitionibus, infeudationibus, & superioritatibus Regum Bohemiæ & Coronæ ejusdem Regni in Ducatibus & terris Silesiæ &c. ac Dominio legitimo in Episcopatum, & Capitulum Ecclesiæ Wratislaviensis, quæ quidem literæ omnes in hunc librum sunt de verbo ad verbum ex originalibus literis paulò antè descriptæ.*

Et in eam sententiam sunt quoque Wenceslai Episcopi & Capituli Wratislaviensis Ecclesiæ literæ & earundem literarum Vidimus atque ratificatio & obligatio, quòd omnibus literis ab Ecclesia Wratislaviensi Regibus & Coronæ Regni Bohemiæ datis, ùt in originalibus continetur, satis facere velint, & teneantur.

EPISTOLA XVI.

Civitatis VVratislaviensis homagium Principi VVenceslao Primogenito Caroli & ex mandato Patris præstitum, ubi etiam mentio fit de Successione legitima filiorum Regum Boëmiæ.

1371. Nos Consules Jurati & Universitas Civium Civitatis Wratislaviensis tenore præsentium notum facimus Universis.

QUòd ad mandatum Serenissimi & Invictissimi *Principis & Domini nostri gratiosi Domini Caroli Romani Imperatoris semper Augusti, & Bohemiæ Regis*, & juxta antiquam *Regni Boëmiæ* consuetudinem dudum laudabiliter observatam, nec non ordinationem providam, quam claræ memoriæ Illustris & Magnificus *Princeps & Dominus noster Dominus Joannes* quondam *Boëmiæ Rex*, genitor ipsius maturâ deliberatione instituisse dinoscitur, qua ipse prædictum *Dominum nostrum Romanorum* & *Bohemiæ Regem* primogenitum suum, ejúsque hæredes & successores per masculinam lineam descendentes ab ipso, in præfato *Regno* suo *Boëmiæ* suos hæredes esse constituit, voluit, & decrevit; Illustrissimo *Principi nostro Domino* Wenceslao *præfati Domini nostri Romanorum & Boëmiæ Regis* primogenito, Animô deliberatô, non per errorem aut improvidè, sed omnibus votis pariter accedentibus in præsentia Domini *Conradi de Falckynheim* Capitanei nostri & nonnullorum nobilium ac fide dignorum corporalia Juramenta homagii, & obedientiæ, atque fidelitatis debitæ præstitimus & præstamus; nec non promisimus & promittimus bonâ nostrâ fide & sinè dolo, pro nobis, hæredibus & successoribus nostris in perpetuum ad præfatum Dominum nostrum *Wenceslaum*, in casu, ubi fortasse Serenissimum Dominum nostrum, genitorem ipsius, quem Deus Omnipotens custodire dignetur, ab hac luce migrare contingeret, immediatum habere respectum, sibíque tanquam *Regi Boëmiæ*, nec non vero, legitimo, & naturali Domino nostro in omnibus & singulis parere, & intendere, & absque omnis contradictionis, impedimenti seu difficultatis obstaculo fideliter obedire. Promittentes nihilominus bonâ nostrâ fide, sinè dolo, pro nobis, hæredibus & successoribus nostris, ùt præmittitur, eadem Juramenta corporalia de fide, legalitate, & obedientia servanda, non extante præfato Domino *Wenceslao*, suo Primogenito, vel illo non existente,

Seniori suorum hæredum, vel, ipso absque hæredibus decedente, fratri suo seniori, si quem habuerit, aut illo decedente, seniori ejusdem fratris hæredi, & sic demum in ante à senioribus fratribus ac Seniorum fratrum senioribus hæredibus, in linea sexûs masculini, procedendo continuè præstare, & corporaliter facere, perpetuis temporibus affuturis. Præsentium sub nostræ Civitatis sigillo Testimonio literarum. Datum *VVratislaviæ* M. CCC. LI. In crastino Circumcisionis ejusdem. Earundem literarum *Vidimus* extat *Sigismundi* Romanorum Regis & *Alberti* Ducis Austriæ. Datum *Viennæ* Anno M. CCCCXXVI.

EPISTOLA XVII.

Civitatis Nissensis ex Mandato Preczlai Episcopi VVratislaviensis, & consensu Capituli ejusdem literæ, ut se erga Reges Bohemiæ observare teneantur.

NOverint universi præsentes literas inspecturi: Quòd nos *Nicolaus Relner Magister consulum*, nec non *Petrus Groschener*, *Sydcinus Linwingi*, *Hango Wilhelmi*, *Stephanus Wasaldi*, *Rudlinus Hopphe*, *Nicolaus Vivandi*, *& Conradus Baratz Consules Civitatis Nissensis*, affectantes ex animo *Serenissimi Principis Domini Caroli Romanorum Regis semper Augusti*, *& Boëmiæ Regis* nobis gratiam attrahere, & favorem sperantes ex promotione ipsius, nobis, Civitati, ac terræ Nissensis pacis, & tranquillitatis commoda multiplicia provenire, sibi, hæredibus & successoribus nostris, de speciali & expresso mandato Domini nostri, *Domini Preczlai Episcopi VVratislaviensis*, & consensu Capituli ejusdem Ecclesiæ, bonâ & syncerâ nostrâ fide promittimus in perpetuum & spondemus, quòd nullum penitùs *Regem*, *Principem*, vel potentem extraneum, utpote extra *Wratislaviensem* Diœcesim constitutum, prædicto *Domino Carolo*, *seu ipsius hæredibus & successoribus Boëmiæ Regibus*, ac etiam suis *Principibus in ipsa Wratislaviensi* Diœcesi, *Principatus*, *& Dominia habentibus*, qui sui Vasalli existunt, ac etiam Civitati Wratislaviensi, & ejus annexis ad ipsum *Regem*, & *Regnum* pertinentibus contrariari seu adversari volentem in Civitatem nostram Nissensem perpetuis temporibus debeamus intromittere, seu quomodolibet receptare, in prædicti Domini *Caroli* hæredum & successorum ejus *Regum* Boëmiæ, & dictorum Principum Vasallorum suorum, & ipsius Civitatis *VVratislaviensis* dispendium, nec eisdem extraneis Regibus, Principibus, & Potentibus cujuscunque conditionis seu statûs existant, adversùs dictum *Dominum Carolum*, *hæredes & successores suos* Bohemiæ *Reges*, nec non *Principes*, *Vasallos* ipsius ac etiam *Civitatem Wratislaviensem* præbere consilium, auxilium, vel favorem. Eo salvo duntaxat, & excepto, si Rex *Bohemiæ*, qui pro tempore fuerit, Dominos nostros Episcopos, qui pro tempore fuerint, Capitulum, vel Clerum ipsius & ipsorum bona (quod absit) forsitan publicè impugnaret, tunc nos dictos Dominos nostros Episcopos, Capitulum, ac Clerum ipsius adjuvare tenebimur, & eis, tanquam Dominis nostris hæreditariis, assistere modis omnibus & pro posse, & si aliquis seu aliqui Principum Vasallorum in Diæcesi *VVratislaviensi* existentium vel ipsa Civitas *VVratislaviensis* ipsos Dominos nostros Episcopos, Capitulum & Clerum ipsius molestare vel ipsi guerram

1351.

Nissa feudum Regum Boh.

guerram indicere & gerere in negotiis & causis propriis conarentur, tunc Dominis nostris prædictis toto nostro posse similiter assistemus. Et nihilominùs Rex Bohemiæ, qui pro tempore fuerit, super eo, per prædictos Dominos nostros Episcopos, Capitulum requisitus mandare tenebitur, suis Principibus, Vasallis, ac Civitati *Wratislaviensi* guerram Ecclesiæ *Wratislaviensi* movere volentibus seu moventibus, ut ab impetitione hujusmodi quiescant commodè, donec inter partes ipsas decernatur Justitia, & si Principes ipsi vel Civitas *Wratislaviensis* Justitiâ noluerint contentari, & tunc ipse Rex *Bohemiæ* Dominos nostros Episcopos, Capitulum, Ecclesiam *Wratislaviensem*, nos, Civitatem, & terram Nissensem in Juribus suis adjuvare, sopitis verò & complanatis impugnationibus, & adversitatibus hujusmodi in Regem *Bohemiæ* seu Principes Vasallos suos, ac ipsam *Wratislaviensem* Civitatem ex una, & Dominos nostros Episcopos, qui pro tempore fuerint, & Capitulum parte ex altera, quoties id acciderit, semper dicto Domino *Carolo*, nec non hæredibus & successoribus suis *Regibus Bohemiæ* ad prædictorum nostrorum promissorum observantiam perpetuis volumus temporibus obligari.

In cujus rei Testimonium Sigillum Civitatis nostræ est expressum. Nos quoque *Preczlaus*, *DEI Gratiâ Episcopus* Wratislaviensis *Ecclesiæ*, unà cum Capitulo suprà dicto sperantes similiter, & tenentes indubiè ex prædicti Domini Caroli, & Hæredum, ac Successorum ejus *Regum* *Boëmiæ* protectione, gratiâ & favore nos Ecclesiam nostram, ac singulares Personas ejusdem, ipsamque terram Nissensem continuis pacis, & quietis proficere incrementis, præsentes literas sæpe dicto Domino nostro *Carolo*, hæredibus quoque & successoribus suis *Bohemiæ Regibus*, nos mandâsse dare recognoscimus, ac in Testimonium hujus Sigillum nostrum, & dicti Capituli nostri præsentibus apponi jussimus. Datum *Nissæ*, Anno Domini M. CCCLI. in die omnium Sanctorum.

In eandem sententiam extant per omnia similes, Literæ Consulum Civitatis Nissensis Wenceslao Regi Bohemiæ ex voluntate & consensu Episcopi & Capituli Wratislaviensis Ecclesiæ datæ, quarum datum Wratislaviæ, vigesimo sexto die Martii, Anno Domini M. CCCLXXXIII.

EPISTOLA XVIII.

Consulum Civitatis Grotkoviensis Literæ quibus promittunt, quòd neminem Regibus Bohemiæ, & Coronæ Regni ejusdem adversantem in Civitatem suam recipient, & quòd contra Reges Bohemiæ, & eorum subditos nullum præbebunt in perpetuum auxilium aut favorem.

1383. NOverint universi præsentes literas inspecturi: Quòd nos *Nicolaus Peenscheide Magister Consulum*, *Conradus Melis*, & *Nicolaus Cynedat*, & *Nicolaus Thamow Consules civitatis Grotkoviensis* affectantes ex animo *Serenissimi Principis Domini* Wenceslai *Romanorum Regis semper Augusti* & *Bohemiæ Regis* nobis gratiam attrahere, vel favorem sperantes ex promotione ipsius civitati, & terræ Grotkoviensi pacis & tranquillitatis &c. *ut in præcedentibus usque*: perpetuis temporibus obligari. In cujus rei Testimonium Sigillum

ſigillum Civitatis noſtræ præſentibus eſt appreſſum. Nos quoque *Preczlaus* DEI Gratiâ Epiſcopus &c. *mutato nomine terram Niſſenſem in terram Grotkovienſem.* Datum *Krotkow* Anno Domini M. CCCLXXXIII. Infra Octavas Sacri Chriſti corporis feriâ quartâ. *Grotkovienſem.*

In eandem ſententiam ſunt infrà Scriptæ Literæ Civitatis Paczkovienſis.

Noverint univerſi præſentes literas inſpecturi: Quòd nos *Joannes Eyke Magiſter Conſulum*, *Peczko Friburg*, *Nicolaus Ebihardi*, *Nicolaus Les*, *Joannes de Swanovitz*, *Conſules Civitatis Paczkovienſis affectantes &c. mutato nomine* Krotkavv in Paczkovv. Datum *Paczkow* Anno Domini M. CCCLXXXIII. feriâ quartâ infra Octavas corporis chriſti.

EPISTOLA XIX.

Certorum Ducum Sileſiæ Literæ, quibus fatentur Regem Bobemiæ & Coronam Regni ejusdem, eſſe Dominos eorum ac aliorum Ducum Sileſiæ, & plenum Jus in eos habere, & devolutiones Ducatuum ipſorum Ducum, Regum & Regni Bobemiæ exiſtere.

Nos Conradus Olſnenſis & Cazimirus Theſchinenſis DEI Gratiâ Duces ab una, & nos Bolko Falkenbergenſis, Oppolienſis, & Joannes Oſvicenſis eâdem Gratiâ Duces ab alia. 1355.

NOtum facimus tenore præſentium univerſis: Quòd licèt *Sereniſſimus ac Invictiſſimus Princeps & Dominus Dominus Carolus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus*, & Bohem*iæ Rex Dominus noſter gratioſus tanquam* Rex Bohem*iæ* in virtute *Regni* & *Coronæ* Bohem*iæ*, & ex ſuperioritate Dominii, quod ſibi in nos & cæteros *Principes & Principatus ſeu Ducatus Poloniæ* ritè competit, plenum & notorium Jus habeat, in & ſuper Bitumienſ: & Kozlenſ: Ducatibus & Dominiis ad eoſdem ſpectantibus; Et idem Ducatus ad ipſum tanquam *Regem Boëmiæ* & Dominum noſtrum per mortem *Illuſtrium* Principum, *Ducum*, *Bitum: & Kozlenſis* Patris & filii qui terras eaſdem & Ducatus à P*ræfato Domino noſtro tanquam* Rege *Boëmiæ*, nec non ab ipſius Regni *Bohemiæ Corona*, in feudum tenuiſſe noſcuntur, ſive Jure communi & approbata terrarum Poloniæ laudabili conſuetudine de certa noſtra ſcientia legitimè devoluti, ac ad ipſum, velut feudi Dominum tanquam res juſto titulo devolutæ, ſicut præmittitur, pertineant pleno Jure; tamen præfatus Dominus noſter ex innatæ ſibi benignitatis officio, & gratioſi favoris munificentia nobis indulſit, quòd inter nos mutuò de Juribus nobis competentibus experiri poſſemus, & ſuper terris eiſdem ſive Ducatibus viam diffinitionis ſeu compoſitionis amplecti, juſtitiâ & amore. Nos igitur conſideratâ tam ſingularis benignitatis gratiâ, qua Dominus noſter prædictus cedendo Juri ſuo prædicto ſibi ut præmittitur, notoriè competenti, nos, ſtatum

 & condi-

& conditionem nostram favorosè prosequitur, nè tam insignis actus generosæ virtutis luat dispendium, aut sibi vel suis hæredibus *Bohemiæ Regibus* Dominis nostris in damnum proveniant, quæ in nos munificentiâ liberali distribuit, protestamur, dicimus, recognoscimus & ad publicam omnium perducimus notionem, quòd ex hujusmodi cessione gratiosa, quæ de meri favoris pietate processit, nullum præfato Domino nostro *Regi Boëmiæ*, *hæredibus & successoribus suis Bohemiæ Regibus*, Dominis nostris, & ejusdem *Regni Coronæ*, circa futuras devolutiones terrarum nostrarum, *Principatuum*, *Ducatuum*, & pertinentiarum quarumlibet, quoties eosdem seu easdem in casu simili vel alio quovis legitimo titulo vacare continget, possit seu debeat, damnum seu præjudicium generari. Præsentium sub nostris sigillis testimonio literarum. Datum *Pragæ* Anno M. CCCLV. Sabbatho proximo post diem Sancti *VVenceslai*.

§. III.

DUCATUS LIGNICENSIS ET BREGENSIS.

EPISTOLA XX.

Boleslai Ducis Silesiæ Lignicensis & Bregensis Literæ, quibus fatetur quòd ex indulto Joannis Regis Boëmiæ possit pignori aliqua bona sua dare, dummodò eas devolvendi potestas ipsius hæredibus, aut Regibus Bohemiæ reservetur.

Nos Boleslaus DEI Gratiâ Dux Silesiæ & Dominus Lignicensis & Bregensis recognoscimus tenore præsentium universis.

1341 QUòd cùm *Magnificus Princeps & Dominus ac Sororius noster charissimus, Dominus Joannes Boëmiæ Rex*, ac *Lucemburgensis Comes*, nobis benevolè concesserit & indulserit, ut aliqua vel aliquas munitionum nostrarum, quamcunque vel quascunque *Regi Poloniæ* pro quatuor millibus, aut *Domino Bolkoni Duci Silesiæ & Domino Swidnicensi* pro duabus Marcharum Polonici pagamenti, prout in aliis literis dicti Domini *Regis* nobis datis continetur, possimus pignore obligare. Volentes igitur præfato *Domino Regi Boëmiæ* ac nobis, nostrísque hæredibus præcipuè in hoc præcavere, promittimus bonâ fide & syncerè, præfatas munitiones seu munitionem *præfatis Dominis Regi Poloniæ aut Duci Swidnicensi* non aliter titulo pignoris obligare, nisi semper reservatâ nobis aut nostris hæredibus aut præfato *Domino Regi aut suis hæredibus*, liberâ aut plenariâ potestate easdem munitiones seu munitionem exolvendi, redimendi, & in ea summa pecuniæ pro qua fuerint obligatæ. Et si (quod absit) nos aut prædicti nostri hæredes & filii prædictas munitiones, vel munitionem eximere vel redimere, non possemus, ex tunc præfatus *Dominus Rex*, *aut sui heredes*, & nullus alius hominum dictas munitiones, vel munitionem redimere & liberare poterunt, & debebunt, in summa pecuniæ pro qua fuerint obligatæ, quandocunque eis videbitur opportu-

opportunum, & meliùs expedire; & eas, vel eam tam diu habeant in pignore, quousque nos, & hæredes nostri filii & hæredes præfati, eas redimere poterimus, secundùm modum, quo ipsas vel ipsam præfatus R*ex Poloniæ aut Dux Swidnicensis* priùs tenuerunt nomine pignoris, ùt priùs est expressum. Promittimus etiam & tenebimur ab illo, cui præfatas munitiones vel munitionem obligaverimus dicto *Domino nostro* Regi, *aut suis hæredibus* literas ordinare petentes, quòd ipsas vel ipsam præfato Domino R*egi Boëmiæ* aut suis hæredibus & nulli alteri restituat & det, sine contradictione qualibet ad redimendum, quodcunque videbitur eis utilius expedire. Harum quibus nostrum, & suprà scriptorum testium Sigilla appensa sunt, testimonio literarum.

Et Nos Rudolphus, *DEI Gratiâ Dux Saxoniæ ArchiMarschalcus Sacri Imperii ac Stephanus de Parckwicz* per dictum *Dominum Ducem* Rogati pro testibus in præmissorum evidentiam, nostra sigilla unâ cum sigillo ipsius, præsentibus duximus appendenda. Datum *Pragæ* feriâ secundâ proxima post festum Exaltationis Sanctæ Crucis Anno M. CCCXLI.

EPISTOLA XXI.

Ejusdem Boleslai Literæ, quòd ex mandato vivæ vocis Joannis Regis Boëmiæ Carolo primogenito filio suo promisit pro se & hæredibus suis homagium præstare, ut ipsius naturali Domino &c.

Nos Boleslaus DEI Gratiâ Dux Silesiæ & Dominus Lignicensis, tenore præsentium recognoscimus universis pro nobis & nostris hæredibus.

QUòd *Magnifico Principi Domino Carolo Serenissimi nostri Domini* R*egis Boëmiæ primogenito*, *Marchioni Moraviæ*, *sororio nostro charissimo*, ejusque hæredibus & successoribus in R*egno Bohemiæ*, ex jussu & mandato nobis vivâ voce per ipsum *Dominum nostrum* Regem *Bohemiæ* facto, nostrâ bonâ fide duximus firmiter promittendum, quòd cùm *Dominum nostrum præfatum* Regem decedere contigerit ab hac vita, quòd tunc prædictum *Dominum Carolum*, & non alium ratione primogenituræ suæ, & ipso non existente, suos hæredes aut successores in Regno jam dicto *Bohemiæ* habere volumus pro nostris naturalibus & legitimis Dominis, eísque ex tunc fidelitatis homagium præstare debitum & consuetum. Harum nostrarum testimonio literarum, quibus nostrum sigillum duximus appendendum. Datum *Posnow* feriâ secundâ proxima post festum Sancti *Michaëlis* Archangeli Anno Domini M. CCCXLI.

EPISTOLA XXII.

Ludovici Ducis Lignicensis constitutio & ordinatio VVenceslai fratris sui, ut nomine ipsius à Carolo Joannis Boëmiæ Regis primogenito feudum suscipiat.

IN NOMINE DOMINI. AMEN.

NOverint universi ac singuli præsentium notitiam habituri: Quòd nos *Ludovicus DEI Gratiâ Dux Silesiæ Dominus Lignicensis*, de fidelium nostrorum consilio facimus, constituimus, &, prout meliùs possumus, ordinamus Illustrem Principem Dominum *Wenceslaum Ducem Silesiæ*, & similiter Dominum *Lignicensem*, fratrem nostrum charissimum, nostrum verum & legitimum procuratorem, negotiorum nostrorum gestorem, & nuntium specialem ad comparendum, & se suo, nostro, terrarum nostrarum, Incolarum earundem, ac omnium subditorum nostrorum, cujuscunque conditionis fuerint, nomine, coram excellenti & magnifico Principe *Domino Carolo*, Serenissimi Domini nostri, *Domini Joannis Bohemiæ Regis* primogenito, *Marchione Moraviæ*, avunculo, & Domino nostro charissimo, præsentandum. Dantes & concedentes eidem fratri & procuratori nostro plenum mandatum ac liberam & omnimodam potestatem, prædictas terras nostras, cum Civitatibus, Munitionibus, Oppidis, Castris, Villis, Prædiis, Territoriis, Districtibus, Juribus, Jurisdictionibus, honoribus & pertinentiis universis, præsentibus & futuris, in quarum seu quorum possessione jam sumus, aut ex hæreditaria successione quorumlibet paternorum bonorum, & terrarum ejusdem erimus in futurum, præfato *Domino Carolo* vice & auctoritate *Regiâ*, suorum *Regum Bohemiæ* nomine, recipienti & denuò conferenti, nostro, Hæredum, successorum, Nobilium, Vasallorum, & quorumlibet subditorum nostrorum nomine resignandi; Nos ac easdem terras nostras, nec non prædictos subditos nostros *Regis Bohemiæ* ditioni & Dominio submittendi, Jurisdictionem Regiam in nos, ac sæpè dictos subditos nostros quoslibet, assumendi, nec non renunciandi, obligandi, cavendi, terras nostras prædictas cum omnibus suis appendiis & pertinentiis suis supradictis, ab ipso *Domino Carolo*, Domini nostri *Regis Bohemiæ* primogenito, *Marchione Moraviæ*, vice & auctoritate *Regiâ*, quemadmodum præmittitur, conferente, in perpetuum ac hæreditarium feudum, pro nobis hæredibus & successoribus, & subditis nostris omnibus recipiendi, sibíque Juramentum fidelitatis in animam nostram præstandi, ac alia omnia & singula faciendi, quæ verus & legitimus procurator facere potest, & debet, & quæ circa ejusmodi necessaria fuerint, vel etiam opportuna, seu quæ in talibus requiruntur, & quæ nosmet possemus, & facere deberemus, si personaliter aut præsentialiter adessemus, etiamsi mandatum exigant speciale, vel si majorem casum, aut clariorem interpretationem verborum requirerent, quàm superiùs est expressum. Promittentes nos ratum, gratum & firmum perpetuis temporibus habituros, sub bonorum nostrorum omnium hypotheca, quidquid per prædictum *Dominum Wenceslaum, Ducem Silesiæ Dominum Lignicensem fratrem & Procuratorem nostrum*, actum, gestum & legitimè procuratum fuerit in præmissis & quolibet præmissorum. In cujus rei Testimonium præsens procuratorium per *Laurentium* infrà scriptum Notarium;

scribi

ſcribi & ſigilli noſtri voluimus appenſione muniri. Actum & Datum in *Allodio* juxta rivulum *Laa*, diſtrictûs Wratislavienſis, quondam *Jeczenii* de Görlitz Civis Wratislavienſis, nunc verò *Joannis* Salomonis, & *Joannis* de Oppavia Civium Wratislavienſium. Anno Domini Milleſimo Trecenteſimo Quadrageſimo ſecundo. Indict: decimâ, Menſis Julii die quarta decimâ; præſentibus Patronis ac noſtris dilectis fidelibus *Stephano* de Porchvvicz, *Henrico* de Landskron, *Hermanno* de Kytlicz, *Ottone* de Malticz, Militibus; *Perzone*, dicto Schyrin, de Lippa, & *Luthero* de Schelndorff, famulis teſtibus ad præmiſſa vocatis.

Et Ego Laurentius quondam Nicolai de Dieditz *Olomucenſis Diœceſis publicus, Apoſtolicâ & Imperiali authoritate Notarius*, factioni, conſtitutioni & ordinationi, nec non conceſſioni, & promiſſioni ac omnibus aliis & ſingulis ſupradictis, præſens unâ cum prædictis teſtibus interfui, & ad voluntatem *præfati Principis Domini Ludovici* DEI *Gratiâ* Ducis *Sileſiæ*, *Domini Lignicenſis*, fideliter ſcripſi & in hanc publicam formam redegi, meóque ſigno conſueto, & nomine conſignavi, rogatus in teſtimonium præmiſſorum.

EPISTOLA XXIII.

Wenceslai, & Ludovici Fratrum Ducum Lignicenſium literæ, quibus profitentur ſe eſſe Vaſallos Regum & Regni Boëmiæ, & quòd Carolo, Joannis Regis Boëmiæ, Primogenito, tanquam Primogenito, teneantur obedire, & ad ipſum reſpectum habere &c. 1343.

Nos Wenceslaus, & Ludovicus Fratres DEI Gratiâ, Duces Sileſiæ, Domini Lignicenſes, recognoſcimus, & ad univerſorum volumus notitiam pervenire.

QUòd, quia per alias noſtras certi tenoris literas profitemur, nos ab *Excellentiſſimo Principe* Domino *noſtro chariſſimo*, Domino *Joanne Rege & à* Regno *Boëmiæ*, terras noſtras & poſſeſſiones univerſas & ſingulas, quas habemus, aut ex ſucceſſione ſeu devolutione paterna, vel aliàs ſub Dominio Regis *&* Regni *Boëmiæ*, quæ feudales fuerint, obtinebimus in futurum, in feudo & Jure feudi obtinere, ac ipſius Domini Regis & ſucceſſorum ſuorum Regum *&* Regni Boëmiæ nos eſſe meritos Principes & Vaſallos. Idcirco promittimus in ſolidum, bonâ fide, vice & nomine Juramenti, quòd ex nunc ad *Magnificum Principem* Dominum *Carolum antedicti* Domini *noſtri*, Domini *Joannis* Bohemiæ *Regis*, *primogenitum*, *Marchionem Moraviæ*, *Avunculum*, *&* Dominum *noſtrum chariſſimum*, tanquam ad ipſum Dominum Regem, habere reſpectum in omnibus, & ubilibet debeamus, ſibíque & mandatis ſuis intendere fideliter & parere, præfato quoque Domino noſtro Rege, divinâ jubente Clementiâ, decedente, vel ipſum in vita quomodolibet annuente, terras noſtras prædictas ab ipſo Domino *Carolo*, quandocunque voluerit & mandaverit, in feudum perpetuum ſuſcipere, ac præſtare ſibi de ſervando perpetuæ fidelitatis homagio ſolitum juramentum. Nec non omnia & ſingula quæ in dictis literis continentur, obſervare fideliter & implere. In

cujus

cujus rei Testimonium præsentes fieri & nostrorum sigillorum appensione volumus communiri. Actum & Datum in *Castro Pragensi*, Tertio Calendas Augusti Anno Domini M. CCCXLIII.

EPISTOLA XXIV.

Ludovici Ducis Lignicensis Literæ, quibus recognoscit de divisione inter ipsum, & VVenceslaum fratrem ejus facta, ratione Dominiorum ipsorum, & quòd Civitatem Lignicensem cum pertinentiis à Rege Joanne in feudum susceperit.

1345. Nos Ludovicus, DEI Gratiâ Dux Silesiæ, & Dominus Lignicensis, Recognoscimus tenore præsentium universis.

QUòd, quia in præsentia *Serenissimi Principis*, *Domini nostri gratiosi*, *Domini Domini Joannis Boëmiæ Regis*, *& Comitis Lucemburgensis*, *& plurimorum Principum*, *Nobilium*, *ac aliorum nostrorum fidelium* inter nos ex una, & *Illustrem Principem Dominum Wenceslaum*, *Ducem Silesiæ*, *& Dominum in Goltberg fratrem nostrum charissimum*, parte ex alterâ, super omnibus Civitatibus, Castris, Oppidis, & terris nostris, ad hæc pertinentibus, cum eorum honoribus, Dominiis, Vasallatibus, & universis attinentiis, in quibuscunque rebus consistant, seu nominibus censeantur, divisio obvenerit, in qua pro parte nostri, sorte civitatem & terram recepimus Lignicensem, quam, ùt debuimus, ab ipso Domino nostro Rege, protinus cum omnibus suis honoribus, Dominiis, Vasallatibus, ac aliis pertinentiis suis in feudum suscepimus, & suscipimus per præsentes, tanquam â Domino nostro naturali, ab eo, hæredibus & successoribus suis, *Boëmiæ Regibus* tenendum, habendum & per nos possidendum, Jure feudali, sicut eas pridem *Illustrissimus Princeps Dominus Boleslaus*, Pater noster, Dux Silesiæ, & Dominus Bregensis, ac nos fratres dicti, cùm adhuc essemus indivisi, ab ipso nostro Rege dignoscimur tenuisse. Harum nostrarum testimonio Literarum. Datum *Wratislaviæ* in Vigilia S. *Laurentii* Anno Domini M. CCCXLV.

EPISTOLA XXV.

VVenceslai Ducis Lignicensis Literæ quibus promittit Carolo Regi Bohemiæ pro se, & hæredibus suis, quòd Civitatem Lignitz cum suis pertinentiis nunquam vendet, aut alienabit &c.

1362. NOs *Wenceslaus* DEI Gratiâ, *Dux Silesiæ & Dominus Lignicensis* promittimus bonâ nostrâ fide sine omni dolo, præsentibus, & spondemus *Serenissimo Principi & Domino Carolo quarto*, divinâ favente *Clementiâ Romanorum Imperatori semper Augusto &* Bohemiæ *Regi*, *tanquam Domino nostro*, *verè hæreditario & naturali*, Legnicz tam Castrum, quàm Civitatem cum ejus districtu, cúmque suis pertinentiis universis, & singulis, nunquam vendere,

vendere, neque à nobis, & à nostris hæredibus quomodolibet alienare. Harum nostrarum sigillo nostro sub appenso testimonio literarum. Datum in *Piska* Anno Domini M. CCCLXII. Quindecimo Calendas Junii.

EPISTOLA XXVI.

Sigismundi Romanorum *Regis, & Alberti Ducis Austriæ literæ, Vidimus literarum Boleslai, VVenceslai, Ludovici Ducum* Lignicensium, *quibus submittunt, & resignant Ducatus & Dominia sua Joanni Bohemiæ Regi, & Boëmiæ Regno, quæ vicissim ab eodem Rege in feudum perpetuum susceperunt. Item quòd non existentibus eorum hæredibus, hi Ducatus ad Reges Boëmiæ debent devolvi, & quod nihil ab his Ducatibus, possit vendi, nisi illud primùm Regibus Boëmiæ denuntietur, &c. & aliarum binarum literarum vidimus in his literis non sunt descriptæ, propterea quòd suis locis in hunc librum sunt ex originalibus annotatæ, & inscriptæ.*

1426.

Nos Sigismundus DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, &c. Et Albertus eâdem Gratiâ Dux Austriæ, Stiriæ, Carinthiæ, & Marchio Moraviæ, notum facimus tenore præsentium universis.

Quòd nos nuper vidimus, & auscultare, ac legi fecimus certas literas *Illustrium Boleslai, Wenceslai, & Ludovici, Ducum Silesiæ, & Dominorum Lignicensium*, non abrasas, seu cancellatas, sed integras, sanas, & omni vitio, ac suspicione carentes sigillísque veris, & non fictis firmiùs communitas, quas ad præsentes literas nostras, atque scripta inseri, & transscribi fecimus, ut eis à quocunque homine adhibeatur fides infallibilis, & firma, quarum quidem literarum tenor sequitur, & est talis:

Nos Boleslaus, Wenceslaus, Ludovicus, DEI Gratiâ Duces Silesiæ, & Domini Lignicenses ad universorum notitiam tam præsentium quàm futurorum volumus pervenire, quòd nos habitâ deliberatione, & tractatu inter nos, & cum fidelibus nostris consilio diligenti, nullo metu penitùs nos urgente, sed motu proprio & bonâ nostra voluntate inducti, omnes terras, Civitates nostras, *Legnitz*, videlicet, cum Castro *Olow*, *Grotkow*, *Nemsch*, cum castro *Manislaw*, cum castro *Beroltstadt*, cum castro *Ehrevezburg*, cum castro *Ditschin*, *Landtsberg*, & *Chumczenstadt*, cum castro *Chozenow* & *Tycsense*, castra nostra cum Territoriis & pertinentiis omnibus ipsorum, & singulis quibuscunque distinguantur nominibus, quas, & quæ ab ineunte nostra ætate à Parentibus, & progenitoribus nostris liberas semper, & ab omni servitute disbrigatas tenuimus, & possidemus Principis Magnifici Domini *Joannis Boëmiæ, & Poloniæ Regis, ac Lucemburgensis Comitis*, Domini & sororii nostri charissimi, ante fores Ecclesiæ Beati *Joannis* in Wratislavia submisimus ditio-

mus ditioni, ipsas, & ea pro nobis, & hæredibus nostris præsentibus, & futuris dicti Regis Imperio liberè resignantes, ut Principes, & Vasalli sui hæredum, & successorum suorum, ac *Regni Boëmiæ* fieri valeamus. Ipse verò Rex affectionem nostram, & votum considerans, grato favore nobis occurrens, nos, & hæredes nostros in Principes, & Vasallos suos, hæredum, & successorum suorum, ac ipsius *Regni Bohemiæ*, recepit placidè, & assumpsit præfatas terras, Civitates nostras, atque castra cum omnibus suis (ùt præmittitur) attinentiis, nobis, nostro, & hæredum nostrorum prædictorum nomine, in feudum perpetuum, & hæreditarium conferendo, ità, quòd Regem ipsum, hæredes, & successores suos prænotatos, de cætero Dominos nostros veros, & legitimos, nos, & hæredes nostri recognoscere, & eis intendere, & fideliter assistere perpetuò teneamur. Unde si (quod absit) nos ipsos vel hæredes nostros migrare contingeret ab hac vita, hæredibus masculinis legitimis, de corporibus nostris procedentibus, non relictis, sæpe dictæ terræ nostræ, & Civitates cum castris, & appendiis suis omnibus ad suprà dictos, *Regem*, hæredes, & successores suos; nec non ad ipsum *Regnum Bohemiæ*, nomine, & titulo Dominii devolventur; si autem urgente casu aliquo, Civitatem nostram aliquam, sive castrum cum Territorio, vel sine Territorio, nos, vel hæredes nostri vendere compellemur, Principi, vel Nobili viro alteri, qui Civitatem ipsam, vel castrum, à nobis, vel hæredibus nostris, in feudum recipere noluerit, aut habere; Ipsam vel ipsum eidem *Regi*, hæredibus, & successoribus emendam offerre tenebimur, & exhibere pretiô, si voluerint, comparandam. Sin autem, ex tunc licebit nobis illam, vel illud, viro fideli, & idoneo vendere, qui in feudum ipsam, vel ipsum ab ipsis, *Rege*, hæredibus, & successoribus suis recipiat facturus, & exhibiturus ipsis servitia debita, juxta morem aliorum fidelium, & consueta. Mandamus igitur *universis, & singulis Baronibus, Nobilibus Clientibus, Vasallis, fidelibus, Civibus, Oppidanis, Villanis*, ac cæteris nostris hominibus omnibus, & singulis, qui nunc sunt, & erunt pro tempore, quatenus *supradictis Regi, hæredibus & successoribus suis* si (quod absit) ùt prædicitur, nos, hæredes nostri, decesserimus, hæredibus masculinis non relictis, tanquam veris, & naturalibus Dominis suis, ad quos ipsos, præsentibus ordinamus, & dirigimus servitiis, & modis aliis juxta communem fidelium Poloniæ consuetudinem, intendere perpetuò debeant, & parere. Testes præmissorum sunt venerabiles Domini *Nanckerus Wratislaviensis, Vitiko Misnensis, Ecclesiarum Episcopi, Principes & Duces Illustres; Domini Henricus Wratislaviensis, Wladislaus Bituniensis, Henricus, Conradus, & Joannes Glogoviensis, Bolko Falckenbergensis*, quorum omnium sigilla ad preces nostras, una cum sigillis nostrorum duorum, *Boleslai* scilicet, ac *Wenceslai* Ducum præfatorum, vicem Domini *Ludovici* supradicti supplentium, cùm adhuc Sigillo careat propriô, præsentibus in testimonium sunt appensa. Et nos *Nanckerus & Witiko Wratislaviensis, & Misnensis Ecclesiarum Episcopi, Henricus Wratislaviensis, Bituniensis, ac cæteri Duces, & Principes prædicti*, vocati ad præmissa testes, & rogati præmissis omnibus præsentialiter interfuimus, scriptis præsentibus sigilla nostra ad perpetuam rei memoriam in testimonium evidens appendentes. Datum *Pragæ* in die B. *Luciæ* Anno Domini 1301. literæ verò *Illustrissimorum* DUCUM *Ruperti, & Boleslai* DUCUM *Silesiæ, &* DOMINORUM *in Legnitz*, quas etiam auscultari, & legi, at transmutari fecimus, sic sonabant:

WIr Ruprecht und Womislaw Brůder von GOttes Gnaden Hertzog zu Schleßingen/ und Herren zu Lignitz: Bekennen vor uns und unsere Erben / und nachkommenden Hertzogen / und thuen kundt / die diesen Brieff immmer sehen/ und hören lesen / wan wir Vermög unser Fůrstenthumb / Hertzogthumb / Herrschaffte / Lande / und Gůter mit allen ihren Fůrstlichen Rechten/ und Zugehörungen/ wo die gelegen seyn/ und wie man die mit sonderlichen Worten / und Namen benennen mag / von dem AllerDurchleuchtigsten Fůrsten/ und Herrn Herrn Wenceslaen Röm. König / zu allen Zeiten Mehrer des Reichs/ und König zu Böhmen/ als von einem König zu Böhmen / unserm Gnädigen lieben Erbherrn recht und redlich zu Fůrstl. Lehn empfangen haben. Vnd Ihm auch als einen König zu Böhmen darůber gehuldet / gelobet / und geschworen haben leibhafftig Ayde / zu den Heyl seiner Frommen zu werben/ seinen Schaden zu wenden / und alles das gegen Ihm zu thun/ das recht Fůrsten und Fůrstliche Manne gegen ihren rechten Erblichen und Obristen LehnHerrn pflichtig seyn zu thun/ an alles gewerde. Da von andern weit mit wollbedachten Muhte / und von rechter unser beyden Wissen geloben / Wir aber in Kräfften solcher genandten Ayde denselben unsern Herrn Herrn Wenceslaen Röm. König und König zu Böhmen / daß wir Ihm als einen König zu Böhmen unsern recht natůrlichen/ und ordentlichen/ und Erblichen/ und oberſten LehnHerrn/ dem Königreich und der Kron zu Böhmen hold und getreu / gehorsam und unterthänigst seyn sollen / und wollen ihren Schaden zu wenden / ihren Frommen zu werben / und alles das gegen Ihm zu thun / daß wir als der König/ des Königs und der Kron zu Böhmen / Fůrsten und Fůrstlichen Manne durch Recht oder durch Gewonheit gegen unsern rechten ordentlichen und natůrlichen Herrn LehnHerrschafften und LehnHerrn zu thun schuldig oder verpflicht seyn / nach unserer Fůrstlichen Rechten / ohne altes geneuerte und Tagliß/ mit Vrkundt dieses Brieffs gegeben/ mit unserer beyden guten Gewissen / zu Prag / und unseren anhangenden Insiegel am Heiligen Ostertag nach Christi Gebuhrt unseres lieben HErrn tausend und drey hundert Jahr im drey und achtzigsten Jahr.

In cujus rei Testimonium, atque robur præsentes literas, ac Inscriptiones, sigillorum nostrorum appensione fecimus firmiùs roborari. Datum *Viennæ* A. Dom. 1426. 20. die Mensis Martii, Regnorum nostrorum, A. Hungariæ &c. 39. Romanorum 16. & Bohemiæ 6.

§. IV.

DUCATUS GLOGOVIENSIS, ET SAGANENSIS.

EPISTOLA XXVII.

Henrici Ducis Glogoviæ & Domini Saganensis ejusdem Ducatus susceptio à Joanne Rege Bohemiæ & ejusdem Regni Corona in feudum.

Anno 1329.

IN NOMINE DOMINI AMEN.

NOverint universi tam præsentes quàm posteri notitiam præsentium ac copiam habituri. Quòd nos *Henricus DEI Gratiâ Dux Silesiæ*, & *Glogoviensis*, *ac Dominus Saganensis*, ob specialis amoris affectum, quem erga *Magnifici Principis*, *Domini Joannis Boëmiæ & Poloniæ Regis ac Lucemburgensis Comitis*, *Domini nostri charissimi*, gerimus Celsitudinem, habito nobiscum, amicis quoque ac fidelibus nostris consilio diligenti, ac deliberatione maturâ, accedentibus etiam favore & consensu eorundem expressis ad scripta, bonum in hoc nostrum principaliter, consequenter autem *fidelium*, *terrarum*, *Civitatum*, *hominum & bonorum nostrorum omnium infra scriptorum commodum*, statúmque inantea pacificum perpendentes, *Princeps & Vasallus suus*, *hæredum successorum suorum Boëmiæ Regum*, *ac ipsius Regni Bohemiæ* in perpetuum fieri & fore decrevimus, omnia & singula bona nostra sub eisdem libertatibus & Juribus, quibus â *Prædecessoribus nostris*, ad nos pervenisse noscuntur, omnes terras nostras, quas ad præsens possidemus, vel possidebimus, quocunque titulo in futurum tam citra quàm ultra fluvium, qui Odera dicitur, cum Civitatibus, ac castris eis adjacentibus, ac aliis Sagano, videlicet Vrenistat, Sprotavv, Grunumberg, Krozzen, Nuemburg, Wartemberg, Malnitz, Pusa, Pobursberg, Czulchovv, Svvicozin, Lubnavv, Brutnicz, Bentschicz, Kopanicz, Standendorff, Netka, Babinmost, Premund, Prschbrovv, Trebechovv, cum cæteris fortalitiis, & munitionibus nostris, omnibus appendiis, Dominiis, Oppidis, Villis, Allodiis, feudis, feudalibus, Nobilibus & plebeis, Juribus, redditibus, proventibus, & utilitatibus earundem quocunque vocentur nomine, vel in quibuscunque consistant, nostro, hæredum & successorum nostrorum Silesiæ, & Glogoviæ, Ducum ac Dominorum Saganensium nomine, in Regis ipsius manibus spontè & liberè resignantes ab eo in feudum recepimus perpetuum, factóque sibi per nos fidelitatis debitæ homagio præstito corporali nihilominus Juramento, ipsi Regi, hæredibus & successoribus suis prædictis tanquam veris Dominis nostris, velut Princeps & Vasallus eorum, Regnique Bohemiæ antedicti parere deinceps promisimus & intendere in eosdem & contra quemlibet Principem & hominem ipsos pro viribus fideliter adjuvare. Reservatâ nobis ædificandi, ac restaurandi munitiones novas in terris nostris & bonis præmissis, & destruendi veteres ubicunque, & quocunque nobis videbitnr pro nostro terrarum prædictarum, & hominum nostrorum commodo expedire, liberâ facultate, volentes & firmiter statuentes; ut si fortè

Quid sibi reservent Duces Glogovienses.

ſi fortè nos hæredes aut ſucceſſores noſtri ſublati de medio fuerimus, hæredibus legitimis, & præcipuè maſculinis non relictis, ex tunc bona noſtra, *Terræ, Civitates, & Oppida*, cum omnibus pertinentiis ſuis, ut prædicitur, *ad fratres noſtros Principes, Illuſtres, Dominum Conradum* videlicet *Ducem Sileſiæ & Glogoviæ, Dominum Olſnenſem, Dominum Joannem Ducem Sileſiæ & Glogoviæ, ac Dominum Stynaviæ, hæredesque maſculinos* duntaxat ſi quos reliquerint, ad *Regnum* Bohemiæ prædictum liberè & hæreditariè debeant pertinere, hoc tamen adjiciendum duximus nominatim, quòd ſi nos ipſi hæredes vel ſucceſſores noſtri præfati, cum *Clericis, Civibus, Ruſticis vel Judæis* noſtris aliquid cauſæ quæſtionis vel Judicii inſtauraverimus, de his & hujuſmodi, Rex, hæredes, & ſucceſſores ſui prædicti, nobis, hæredibus vel ſucceſſoribus noſtris ſuperſtitibus intromittere ſe non debeant quovis modo; Si verò Nobiles, vel fideles terrarum noſtrarum ſupraſcriptarum, debitam per nos, hæredes & ſucceſſores noſtros de ſuis quæſtionibus, aut cauſis nobis motis de quibus juxta literarum Regalium datarum nobis continentiam ſecundum fidelium noſtrorum ſententiam, & dictamen ſubire tenemur, & facere Judicium, aſſequi non poſſint Juſtitiam, Regem hæredes & ſucceſſores ſuos prædictos adire poterunt, liberè querelas ipſorum proponere & defectus. Noſque hæredes & ſucceſſores noſtri prædicti citati ibidem coram Rege videlicet, hæredibus & ſucceſſoribus ſuis, Boëmiæ *Regibus*, ubicunque *Boëmiæ* fuerint aut *Poloniæ*, cum altero verò Principe per eos adhæc Juridicè deputatos, ſiſti tenebimur in terra Wratislavienſi duntaxat, Judicio facere, & ſubire de nobis, hæredibus vel ſucceſſoribus noſtris conquerentibus quibuslibet juſtitiæ complementum, illud inſuper ſpecificè decrevimus exprimendum: Quòd ſi fortaſſe *nos, hæredes, & ſucceſſores noſtros gravatos* inopiâ, debitis aut aliâ causâ rationabili aliquâ, territorii & Dominii aliquantum de noſtris vendere, aut obligare continget, munitionem, Principi nobis æquali, aut etiam territorium noſtrum habentem ſeu Dominium alteri ipſi *Regno Boëmiæ* competendi munitionem eandem ſivè Dominium, habeat, & territorium, ſivè non, vendendam aut obligandam ipſis, *Regi, hæredibus & ſucceſſoribus ſuis* exhibere præ cœteris debeamus, qui ſi ipſam emere vel in pignore recipere voluerit, Princeps ipſe munitionem prædictam, territorium videlicet habentem emens, aut pignore tenens, in feudum ipſam recipere tenebitur, ab eiſdem ipsísque tanquam ſuis veris Dominis parere, ſervire, intendere de eadem. Alter verò non Princeps emens, vel pignore tenens munitionem noſtram, ut prædicitur, territorium aut Dominum non habentem, à nobis hæredibus & ſucceſſoribus noſtris eam in feudum ſuſcipere tenebitur hoc adjecto: quòd R*ex, hæredes, aut ſucceſſores ſui* antedicti munitiones ſupradictas pro ſumma eadem in qua obligatæ fuerint, vel venditæ redimere valeant, quomodo velint. Illud etiam nollemus præterire, quòd ſi Rex, hæredes, vel ſucceſſores ſui ſupradicti, nos hæredes vel ſucceſſores noſtros pro præſtando ipſis per nos adjutorio ad partes extra Bohemiam & Poloniam evocaverint alienas, convenientiam nobis debitam, nè ſervitiis nimiis, & importabilibus prægravemur, teneatur facere. In quorum omnium teſtimonium præſentes fieri juſſimus literas ſigilli noſtri robore communitas. Datum & Actum *Wratislaviæ* feriâ tertiâ poſt Dominicam Miſericord: Anno Domini ejuſdem M. CCCXXIX.

EPISTOLA XXVIII.

Joannis Ducis Stinaviæ resignatio Jurium suorum Joanni Regi Bohemiæ, & Territorio Glogoviensi &c.

Nos Joannes DEI Gratiâ Dux Silesiæ & Dominus in Stinavia.

NOtum fieri volumus universis præsentib⁹ quàm futuris præsentes literas inspecturis. Quòd nos animo deliberato, maturóque consilio, sanâ mente & corpore totum Jus proprietatis, ac Dominii, devolutionis, ac successionis hæreditariæ, quòd ex parte *Domini quondam genitoris nostri Domini Henrici, aut ex parte Domini Primkonis bonæ memoriæ fratris nostri Ducum Glogoviæ, in ipsa Civitate Glokov, territorio, Juribus, redditibus, Censibus, proventibus, suisque appendiis & pertinentiis,* aut in præsenti competit, vel competere poterit in futuro, *Magnifico Principi, Domino nostro Domino Joanni Bohemiæ & Poloniæ* Regi *ac Comiti Lucemburgensi, & hæredibus suis pro duobus millibus marcarum Polonici Pagamenti, quadraginta octo grossos Pragenses Denarii pro marca* qualibet computando, quas ab ipso Domino *Rege* recepisse paratas præsentibus nos fatemur, vendidimus, cessimus, & resignavimus liberè, in Præsentia *Illustrium Principum & Dominorum Boleslai* videlicet, *Ducis Silesiæ, Domini Lignicensis, Domini Conradi fratris nostri charissimi Ducis Glogoviæ, & Domini Stinaviæ, Domini Witikonis Episcopi Misnensis, & aliorum magnorum Nobiliúmquemultorum virorum* convocatis & evocatis ad hoc *Civibus Glogoviensibus* universis. Quos omnes tam divites, quàm pauperes, Juvenes atque senes, sexûs etiam utriúsque in loco publico ante hospitium dicti Domini *Regis* hoc est, ante domum Henrici filii quondam Ekhardi Civis Glogoviensis à præstito nobis homagii & fidelitatis debitæ Juramento, & liga qualibet, quibus nobis tenebantur hactenus & astringebantur, absolvimus & absolutos à nobis & hæredibus nostris, si quòd adhuc nos habere contigerit, omnes forè publicè pronunciavimus dirigentes & demonstrantes seu transferentes eos, ad ipsos, Regem & hæredes suos, tanquam homines ligios & fideles ad veros, legitimos & hæreditarios de cætero suos Dominos, doli, fraudis, & malitiæ fomento quolibet procul moto. Renunciantes sponte, in his scriptis & expresè nostro & hæredum nostrorum nomine, omni Juri, proprietati & Dominio, quæ nobis in prædictis Civitate Glogovv, territorio ipsius, & cæteris annotatis superiùs hucusque competierunt, competunt præsentialiter, âut competere in futuro poterunt, quoquo modo: Exceptioni nihilominus, doli mali infactum, actioni, beneficio restitutionis in integrum, Literis quoque à *Papa Romanorum Imperatoribus aut Imperatore* sivè *Regibus* vel *Rege* impetrandis ac etiam impetratis, omníque Juris auxilio tam Canonici quàm Civilis quibus præsenti nostræ venditioni, cessioni & resignationi spontaneæ modo posset aliquo derogari aut etium obviari. Et promittentes bonâ fide nostro & hæredum nostrorum nomine præfatorum, contractum nostrum præsentem venditionis, seu cessionis, ac resignationis nostræ voluntariæ præfatorum, omnium superiùs expressorum inviolabiliter perpetuis inantea temporibus observare, & contra præmissa, vel præmissorum aliquid de Jure sive facto, per nos ipsos, alium vel alios nullo unquam

unquam tempore facere aut venire vel aliqualiter contraire. In quorum omnium testimonium, memoriam & cautelam præsentes fratris, & sigillorum nostri videlicet, ac *Venerabilis Patris in Christo Domini Witigonis Misnensis Episcopi*, nec non *Civium seu Civitatis Glogoviensis* à nobis rogatorum appensionibus fecimus roborari. Et nos *Witigo DEI Gratiâ Misn: Episcopus Judex, Scabini & Cives Glogovienses* antedicti ad preces *Domini Joannis Ducis* supradicti sigilla nostra præsentibus in testimonium enarratorum superiùs omnium, & singulorum duximus appendenda. Datum & Actum *Glogoviæ* in die B. Remigii. Anno M.CCCXXXI.

EPISTOLA XXIX.

Quomodo Bolkoni Duci Silesiæ media Glogovia fuerit concessa. 1361.

Nos Bolko DEI Gratiâ Dux Silesiæ de Fürstenberg, & Dominus in Svveidnitz, notum facimus universis præsentes literas inspecturis.

QUòd quia *Serenissimus, ac Invictissimus Princeps, & Dominus Carolus IV. divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus, & Boëmiæ Rex, Dominus noster gratiosus*, ob singularis amoris affectum, quo nos gratiosè complectitur medietatem Civitatis Glogoviæ ad se & Regnum suum Bohemiæ ejusdem Regni Coronam immediatè spectantem cum *Villis, Curiis, Censibus, Utilitatibus, honoribus, Civibus, Vasallis, Incolis, & Rusticis, ac universis pertinentiis prædictæ Civitatis mediæ ac districtus ejusdem*, nobis dedit atque donavit tenendam, habendam, utifruendam, per nos, & ad vitæ nostræ tempora pacificè possidendam. Ità quòd post nostrum obitum ad ipsum, seu *hæredes, & successores Reges Boëmiæ, & ad Regnum Bohemiæ* omnimodo revertatur. Ideóque suæ gratiæ grati esse volentes, eidem Domino nostro promisimus, & præsentibus ex certa nostra scientia bonâ fide nostrâ sincerè absque omni fraude promittimus, quòd quàmprimùm ad præsentiam suam (DEO volente) venerimus, ex tunc juxta suam, vel non extante (quod absit) hæredis, & successoris sui *Regis Boëmiæ* in formationem & pro nobis & hæredibus nostris ipsum & hæredes, aut successores suos *Reges Boëmiæ*, cum literis & promissis fidelibus *Illustrissimæ Principis Dominæ Agnetis* Ducissæ *Silesiæ & in Sweidnicz & Jaurov*: sufficienter certificare, sibique cavere volumus, & debemus, quòd post obitum nostrum dicta medietas Glogoviæ cum universis pertinentiis suis præfatis, absque omni contradictione impedimento, & difficultate ad *memoratum* Dominum *nostrum* Dominum *Imperatorem, & Regem Bohemiæ seu hæredes & successores suos Reges Bohemiæ & ad* Regnum Bohemiæ *ejusque Coronam* infallibiliter & omnimodè revertatur. Et si quicunque cujuscunque conditionis dignitatis vel status, post nostrum obitum ipsum Dominum *nostrum Imperatorem, ut Regem* Bohemiæ *hæredes & successores suos Reges* Bohemiæ, qui pro tempore fuerint, in receptione, & recuperatione dictæ Civitatis mediæ Glogoviensis nec non districtus, & pertinentiarum omnium prædictarum quomodolibet impedire, vel eas occupare tentaverit, eadem conthoralis nostra, hæredes nostri nec non & *Nobiles, Civitatenses, Vasalli, & terrigenæ Swidnicenses & Jaurenses*, prædicti

eos ad obtinendum, recuperandum, ac pleniſſimè capiendum, Civitatem mediam antedictam cum ſuis pertinentiis prælibatis fideliter & efficaciter totâ ſuâ potentiâ adjuvabunt. Illud autem ſpecialiter expreſsè promittimus bonâ fide, quod ad regimen & ad gubernationem Civitatis & diſtrictus prædictorum, honeſtum virum ſtatuere volumus & debemus, qui cum eiſdem *Domino noſtro Imperatori ut Regi* Bohemiæ *hæredibus & ſucceſſoribus ſuis* Regibus *Boëmiæ* Juratâ fide promittet, quandocunque nos mori continget, ea ſine omni dolo ipſis fideliter aſſignare & in ipſorum reddere poteſtatem. Et quotieſcunque uno depoſito alium in eodem Regimine ſtatuemus, toties ſimilem promiſſionem Juratam ipſis fieri procurabimus bona fide à quolibet qui per nos illis fuerit conſtitutus. In cujus rei teſtimonium præſentes literas fratris, & ſigilli noſtri de certa noſtra ſcientia juſſimus appenſione muniri. Data *Sweidnicz* Anno Domini M. CCCLXI. Dominica quadrageſimali quâ cantatur: *Oculi mei.*

§. V.

DUCATUS OPPOLIENSIS.

EPISTOLA XXX.

Kazimiri Ducis Oppolienſis Domini in Bithum VVenceslao Regi Bohemiæ & ejusdem Regni Coronæ homagium præſtitum.

1289. Magnifico & Illuſtri Domino ſuo, Domino Wenceslao Sereniſſimo Regi Bohemiæ, & Marchioni Moraviæ, Kazimirus DEI Gratiâ Dux Oppolienſis & Dominus in Bithum, cum prompta devotione ſuæ fidelitatis ſervitium indefeſſum.

CUm naturæ ingenioſæ artificio creaturam ſuam ſummus opifex vi propagandarum rerum omnium ſic formaverit, ſicque diſpoſuerit, ut quælibet res votivæ conſervationis locum ſibi appetat, ibíque auxiliaris opis adminiculum quærat, ubi in ſuæ ſtabilitatis permanentia meliùs & faciliùs ſe tueatur. Et amicitiæ vigor ſic in creatis ſuas extendat propagines, ut, diverſis poteſtatibus mundialis machinæ diſſidentia uniar, & res rebus concordi ſubjiciat unione. Mortalium quoque cognitio, cùm naturalium rerum diſpoſitionem à DEO progreſſam opifice non immerito etiam imitetur, ut ibi locum homines qnærant refugii, ubi auxiliare præſidium abſque ſpe refuga ſalubriùs invenitur, & illorum ſe ſubmittant liberiùs poteſtati, qui dilectionis & amicitiæ puritate, à retroactis temporibus per progenitores tanquam radicitus præconcepta eos favorabiliùs proſequuntur. Imitans equidem præmiſſa & attendens ſubſequentia: Quòd ex favore quondam Domini Ottogari *Regis Boëmiæ* memoriæ recolendæ, pater meus recordationis felicis quondam Wladislaus Dux Oppolienſis, propter devotionem & obſequia, quibus ſe totum cum prompta benevolentia eidem dederat, multa promotionis & honoris beneficio ſuis temporibus ſit ſortitus. Ego, qui in bonis & utilibus actibus ſequor libenter veſtigia patris mei, conſiderato &

obſcuriſſimus locus.

rato & evidenter cognito, quòd bonitas favor & potentia veſtræ dominationis, qui claræ indolis inſignibus reniteſcentes, & paternæ prudentiæ nanciſcentes veſtigia, non lenteſcitis ſubditorum veſtrorum commoda procurare plurima, mihi, filiis, hæredibus, Ducatui, & hominibus meis in ipſo Ducatu meo exiſtentibus, honoris, & pacis profectum afferre, poterunt incrementa maximè, cùm per vos & ſucceſſores noſtros meliùs quàm per alium à meis violentis, & meorum fidelium oppreſſoribus à quibus hucuſque ſumus oppreſſi & opprimimur, potero cum eiſdem meis fidelibus defenſari, de conſilio deliberato, ac bonâ voluntate, ac conſenſu *filiorum meorum Boleslai, & Wladislai, ac propinquorum, amicorum, Baronum, & aliorum meorum & ipſius Ducatûs mei Nobilium* non coactus, nec vi, nec metu inductus, ſed bonâ ſpontaneâ, & liberâ voluntate meâ, volens in hoc meam, filiorum hæredum & ſucceſſorum meorum conditionem facere meliorem, noſtræ, hæredum ac ſucceſſorum noſtrorum omnium, *Regum Boëmiæ* poteſtati & dominio, me, filios, hæredes, & ſucceſſores meos & ſucceſſorum meorum hæredes, Ducatum, Caſtra, Civitates, Oppida, & univerſas poſſeſſiones meas, & omnium Baronum, Nobilium, & aliorum terrigenarum meorum, in ipſo Ducatu meo degentium, ſive manentium, ac ipſos, Barones, Nobiles, & terrigenas meos, de unanimi conſenſu eorum, nonnullis etiam ipſorum præſentibus ſubjeci, & in his ſcriptis ſubjicio, & manere volo perpetuò ſic ſubjectos, eoſdem nihilominus Barones, Nobiles, terrigenas, alios Cives, & univerſos Ducatûs mei Incolas ſeu habitatores, à fidelitate & homagio, quibus mihi, & meis hæredibus filiis, ac univerſis ſucceſſoribus, ſunt aſtricti, ex nomine, ſinè difficultate qualibet tenore præſentium abſolvendo. Reſignavi etiam & ex nomine reſigno publicè per vexillum meum, eundem meum Ducatum, & omnia Jura ejuſdem Ducatûs cum Juribus, & Dominiis, quæ mihi, filiis, hæredibus & ſucceſſoribus meis univerſis in eodem Ducatu competunt, meo, filiorum meorum, qui nati ſunt, & qui naſcentur impoſterum, omnium hæredum & ſucceſſorum meorum nomine ad manus, poteſtatem & Dominium veſtrum, qui recepit à me reſignationem eandem pro nobis, & hæredibus noſtris, ac hæredum ſucceſſoribus à nobis in perpetuum deſcendentibus univerſis, in præſentia ſubſcriptorum teſtium ad hoc per me, filios, Barones, & Nobiles Ducatûs mei prædictos ſpecialiter rogatorum. Et renuncians expreſsè meo filiorum meorum & hæredum & ſucceſſorum meorum quorumlibet nomine, omnium privilegiorum patrociniis, & libertatibus, quæ mihi & eiſdem filiis, hæredibus, & ſucceſſoribus meis ſuper Ducatum, ipſi & Juribus ejus competunt, vel poſſent competere in futurum. Et ſpecialiter illi libertati renuncians, quam mei prædeceſſores Duces Oppolienſes habuerunt, in antea, & quam ego hucuſque habui, & mei hæredes & ſucceſſores in futurum habuiſſent, ex conſuetudine aliqua, vel de Jure meo, quòd nulli alteri Principi poterant ſubjici, vel debebant, à vobis Domino meo, in feudum, & Jure feudi prædictum Ducatum, dignitatem, titulum, & honorem ejuſdem Ducatûs prædicti recepi & ex tempore recipio, vobiſque tanquam meo, & feudi Domino homagium feci, & facio, & vobis Fidelitatem, devotionem, & obedientiam perpetuam promiſi, & nunc promitto corporali Juramento interpoſito, in præſentia teſtium eorundem, ordinando & omnino volendo, ut filii, hæredes & ſucceſſores mei univerſi in ipſo feudo mihi de cætero ſuccedentes, de manibus noſtris & *Succeſſorum noſtrorum* idem *feudum & Ducatum* recipere, & vobis, veſtriſque ſucceſſoribus,

cessoribus, homagium, fidelitatem & obedientiam interposito etiam Juramento promittere, ac fideliter facere in perpetuum teneantur, obligando nihilominus *me, filios, hæredes, & successores meos* solenni stipulatione interpositâ, vobis, & successoribus vestris *Regibus* Boëmiæ, quòd quotiescunque vel quandocunque jusseritis, vel vestri jusserint successores, vos & eos juvabo, juvari volo per successores meos contra omnem hominem fideliter toto posse tanquam vester Vasallus quilibet, sive Baro Regni vestri. Nec non ad omnia, & singula in perpetuum quæ Jura feudi exigunt & requirunt, & etiam ad illa quæ quísque Vasallus suo vero Domino facere potest in omnibus, atque debet. Promitto insuper, & promisi pro me, hæredibus & successoribus meis prædictis sub prædicto Juramento prædicta omnia & singula prædictorum rata, & firma tenere & adimplere, ac servare perpetuò nec unquam contra eadem, vel eorum aliquod venire vel facere per me, vel alios, aut aliud quoquomodo. Et renuncians expresè, atque renuntio tenore præsentium in omnibus præmissis, & quolibet præmissorum pro me, filiis, hæredibus, & successoribus meis omnibus omni actioni, defensioni rei cuilibet, *aut auxilio, Juris Canonici & Civilis, Consuetudinibus, Constitutionibus & Statutis contrariis, privilegiis, seu indulgentiis* quibuslibet, & illis specialiter *privilegiis, seu indulgentiis* quibus à *sede Apostolica, vel à Romano Imperio* seu à quibuscunque aliis, vel alio, *Poloniæ Principibus* est provisum, nè Alemanniæ, vel aliis Principibus se subjiciant, & eis homagium faciant, & aliis quibuscunque tam generalibus, quàm specialibus privilegiis, seu indulgentiis, quas vel quæ hæredes mei possemus contra prædicta, vel aliquod prædictorum de Jure objicere, vel defacto, & quæ mihi, & successoribus meis, vel contra præmissa omnia, vel eorum aliquod, ego, filii, hæredes & successores mei venire possemus, & si ea non teneamus vel non servaremus possent competere vel aliqualiter suffragari. In cujus rei testimonium, & robur perpetuò valiturum præsens privilegium voluntariè ac libenter vobis trado, & offero. Sigillorum mei proprii & Venerabilium Patrum *Dominorum Tobiæ Pragensis & Theodorici Olomucensis Episcoporum, ac* Illustrium Principum Dominorum, *Bolkonis Ducis Silesiæ, & Domini de Lewenberg*, atque *Nicolai Ducis Oppaviensis*, nec non honorabilium personarum, *Cristanni Brevnoviensis Sancti Benedicti, Jordani montis Sion Præmonstratensis, Reinheri Cladrubensis, Sancti Benedicti, & Henrici Esze Cistercienfis Ordinum, Abbatum Pragensis Diœcesis.* Et Virorum Venerabilium Magistrorum *Ulrici Pragensis, Joannis Sacensis, Ulrici Melnicensis, & Pardi Boleslaviensis Ecclesiarum Præpositorum, Magistri Gregorii Pragensis, Domini Budislai Olomucensis, & Domini Bartholomæi Wissegradensis Ecclesiarum Decanorum*, ad mearum petitionum instantiam appensione in testimonium evidens roboratum. Acta sunt hæc Pragæ in Castro, Palatióque Regio in præsentia Personarum superius expressarum, & in præsentia Baronum, Nobilium meorum, videlicet *Zboleslai Judicis terræ meæ, Jeschonis Burggravii Bythunicensis, Grimislai Dapiferi mei, Michaëlis Marschalci mei Andreæ dicti Belick, Bernhardi & Theodorici Militum, Leonhardi, Pauli, Geschonis, Stephani, & Stephani* Budiwoji *Domicellorum Nobilium* meorum & terræ meæ prædictæ. Et in præsentia Nobilium virorum *Otogeri de Lomnicz summi Camerarii Regni* Boëmiæ, *Alberti de Seberg Marschalci ejusdem Regni Bohemiæ, Sdeslai de Sternberg Pragensis Burggravii, Benessii de Wartenberg Camerarii* ejusdem Domini mei *Regis Boëmiæ, Wenceslai Bavorii de Strakonicz* Burggravii *in Clinberg, Protiveni de* Borowsko *Camerarii Serenissimæ*

niſſimæ Dominæ meæ Reginæ Bohemiæ, *Alberti Dapiferi*, & *Joannis de Michelsberg*, *Theodorici Spatzmanni in Weinberg Burggravii*, *Potonis de Potenſtain*, *Burggravii in Thuſt*, *Hinkonis de Lichtemburg*, *Hinkonis de Duba*, *Mutinæ de Koſtomlat*, *Zbislai de Trzebun*, *Friderici de Sonemburch*, *Ottonis de Ilenburch*, *Bohuslai de Bor*, *Dluhomili de Wezde*, *Ulrici de Novadomo*, & in præſentia multorum aliorum tam *Religioſorum*, *quàm Secularium*, *Clericorum* & *Nobilium*, *popularium* & *Civium*, qui propter hoc ſpecialiter de omnibus *Regni Boëmiæ* finibus pro teſtimonio fuerant convocati. Anno Domini 1289. Quarto Idus Januarii, Indictione 2. Et nos *Theodoricus* DEI *Gratiâ Epiſcopus Olomuczenſis* rogati per prædictum *Dominum Ducem* Kazimirum præſenti inſtrumento per Magiſtrum *Ambroſium Canonicum Eccleſiæ* noſtræ Olomucenſis noſtrum *Notarium* noſtro nomine ſubſcribi, & ſigillum noſtrum fecimus appendi.

Earundem Literarum Vidimus Sigismundi Romanorum Regis, & *Alberti Ducis Auſtriæ*, *quarum Datum Viennæ* 1426. *Die Vigeſimâ Menſis Martii.*

EPISTOLA XXXI.

Homagium Bolkonis Ducis Oppolienſis. Nos Bolko DEI Gratiâ Dux Oppolienſis, & Dominus in Waltenberg recognoſcimus, & fatemur tenore præſentium univerſis.

Nos eſſe *Principem* & *Vaſallum Magnifici Domini noſtri Domini Joannis* Bohemiæ, & *Poloniæ Regis Illuſtris ac Comitis Lucemburgenſis* & ab eo terram *Waltenberg*, *cum Glogovia* minore & Czulcz nec non Stulicz Oppido cum munitione ibidem, & Parmuſim munitione, etiam cum Villis, hominibus, Vaſallis, & militibus ad ipſas ſpectantibus ac aliis ſuis pertinentiis univerſis, in quibuſcunque conſiſtant, quas nunc habemus & in poſterum ſumus quocunque titulo habituri, noſtro hæredum & ſucceſſorum nomine Ducum Oppolienſium & Dominorum ibidem in Waltenberg recepiſſe in feudum & ab ipſo tenere ac poſſidere Jure. Volentes quòd hæredes & ſucceſſores noſtri Duces Oppolienſes, & Domini in Waltenberg prælibati, juxta literarum continentiam, quas à *Præfato Domino noſtro Rege Bohemiæ* ſuper eo recepimus, & habemus quandocunque prædictam terram noſtram vacare contigerit eam ab ipſo Domino noſtro aut à ſuis hæredibus vel ſucceſſoribus ſuis *Bohemiæ Regibus* in feudo recipere ſemper deinceps debeant & tenere, & facto ſibi ſervandæ perpetuo fidelitatis homagio, ſicut & nos nunc ſpontaneâ & liberâ voluntate fecimus ei vel eis, tanquam ejus vel eorum Princeps & Vaſallus ſincerâ fide intendere debeant & parere. In cujus rei teſtimonium præſentes literas fieri & ſigillo noſtro juſſimus communiri. Anno Domini M. CCCXXVI. Duodecimo Calend. Martii.

EPISTOLA XXXII.

Boleslai Ducis Oppoliensis homagiales Joanni Regi Bohemiæ Datæ.

Nos Boleslaus DEI Gratiâ Dux Oppoliensis recognoscimus tenore præsentium & fatemur:

Nos esse Principem & Vasallum *Magnifici Domini nostri Domini Joannis Bohemiæ, & Poloniæ* Regis, ac *Lucemburgensis Comitis*, & ab eo terram nostram Oppoliensem cum Civitate Oppoliensi, & Castro ibidem cum Civitate Senberg & Castro Classcovv, cum Oppidis, Villis, hominibus, Vasallis, ad ipsas & ad ipsa spectantibus cum aliis suis pertinentiis universis &c. ut suprà. Datum *Wratislaviæ* Anno Domini M. CCCXXVII. In die Palmarum.

§. VI.

DUCATUS MUNSTERBERGENSIS.

EPISTOLA XXXIII.

Homagium Bolkonis Ducis Münsterbergensis Joanni Regi Bohemiæ, & Coronæ ejusdem Regni ex voluntate subditorum ipsius Ducatûs factum & quòd Ducibus, atque liberis masculinis decedentibus Reges & Regnum Boëmiæ in Ducatum succedant, & si liberi Ducum existantes legitimam ætatem non haberent, quòd Reges Bohemiæ debeant esse eorum tutores, & curatores &c.

1336.

IN NOMINE DOMINI. AMEN.

Obscurissimus sensus.

Antiqua patrum Veterum pia sanxêre decreta, sese Jurisdictiones Procerum & potestas Orbis Principum mutuâ coadunari Bagliâ, vicissímque unaquæque alterius debere bajulare onera & labores, ut tanto magis subditorum crescant commoda quanto major inter Principes dilectionis & unionis concordia generatur. Hinc est quòd nos *Bolko DEI Gratiâ Silesiæ Dux Dominus in Münsterberg* gratiâ, ac dilectione uniri cupientes perpetuâ cum *Serenissimo Principe Domino nostro Domino Joanne* eâdem gratiâ *Bohemiæ Rege Illustri Lucemburgensi Comite*, *Ducatúmque nostrum Regno Boëmiæ* subalternari volentes, sese, & nostra ipsius Domini Regis subposuerimus ditioni, animo hilari, & sincero Consiliariorum, Vasallorum & Civitatum Consulum infra scriptorum nostrorum, prævio consilio spontè & liberè non compulsi, aut coacti verùm Zelo dilectionis, & amoris veri incensi flamine, adstantibus nonnullis Proceribus & magnatibus in præsentia, & testimonio Dominorum & testium infra scriptorum hodie Ducatum nostrum præfatum, cum terris, & pertinentiis suis, *Civitatibus Münsterberg*, *Reichenbach*, *Franckenstein*, *Strelin*, *Kant*, *Sobotka*, *Oppidum Sobotko*, & *castrum Paczkow*, castris for-

ſtris, fortalitiis, munitionibus, Villis, Dominiis, Libertatibus, Juriſdictione, Baylia, feudis feudalibus, Vaſallagiis, cenſitis, & ad glebam aſtrictis, & cum omnibus & ſingulis Juribus quibuſcunque qualiacunque ſint, & in quibuſcunque rebus conſiſtant, *ipſi Domino Regi, & ſuis ſucceſſoribus Boëmiæ Regibus, ab eoque Domino Rege* per oſculum inter nos hinc inde prælibatum, & reaſſumptione Bireti, ipſum Ducatum noſtrum, cum terris, & pertinentiis ipſius in feudum honorabile recipimus pariter & habemus, decernentes, quòd ſi nos ab hac luce migrare contingat, legitimis liberis videlicet Maſculinis non relictis, ipſe Ducatus noſter cum terris & pertinentiis ſuis univerſis, omni eo Jure, & formâ quibus nos habemus, ad ipſum *Regnum Boëmiæ* & *Coronam* ipſius perpetuò protinus debeat devolvi. Si liberos legitimos relinquere contingat, hi feudales *Regni Bohemiæ* perpetuis eſſe temporibus cenſebuntur. Quibus legitimam ætatem non habentibus præfatus Dominus *Rex Bohemiæ* eorum tutor erit legitimus, & Curator. Renunciamus in promiſſis, & quovis promiſſorum tactis corporaliter Sacro-Sanctis Evangeliis pro nobis & prædictis Vaſallis, & Civitatibus noſtris, omni actioni, exceptioni, objectioni, replicationi, & impetitioni, doli, mali, aut alii quovis ſuffragio, tam Canonici, Imperialis, quàm Civilis, municipalis reformationis aut ſtatuti localis, ſeu conſuetudini optimæ legum interpreti, ſub quacunque forma, & conceptione verborum conceptis, etiamſi talia forent de quibus de verbo ad verbum in genere, aut etiam in ſpecie mentionem oporteret fieri ſpecialem. Quibus omnibus & ſingulis, & cuilibet eorum ex certa noſtra ſcientia eſſe, & intelligi volumus per omnia præſentibus derogatum. Promittimus bonâ fide & ſincero Spiritu contra prædicta & eorum quodlibet, & quavis occaſione de Jure, aut cauſa, aut facto ullo unquam tempore non venire, ad majorem autem cautelam & evidentiam firmiorem exploravimus voluntatem, & conſenſum prædictorum Vaſallorum, & Civitatum noſtrarum Conſulum; qui omnes & ſinguli ſuum in prædictis & in quolibet eorum adhibuêre conſilium, voluntatem, aſſenſum, pariter & conſenſum nemine penitùs diſcrepante. Nos verò *Præfati Domini Ducis Vaſalli*, putâ *Henricus de Huguicz*, *Hermannus de Peterswaldt*, *Henricus de Stherecz*, *Rhinherus de Piſſowhein*, *Joannes de Budow*, & *Joannes de Buſſone*, *ac Civitatum Conſules*, *Puta Münſterberg*, *Reichenbach*, *Franckenſtein*, *Stralin* & *Kaſit* ad requiſitionem dicti *Domini noſtri Ducis Illuſtris* promittimus, & volumus pro nobis & Civitatibus noſtris omnia, & ſingula præmiſſa, & quodlibet præmiſſorum per ipſum *Dominum noſtrum Bolkonem facta* grata, rata, firma, & incommutabilia attendere, & obſervare, & irrefragabiliter cuſtodire, Promittentes etiam bonâ fide, & manu tactis Evangeliis DEI, prædictis, aut eorum alicui ex quavis cauſa, occaſione, aut caſu, de Jure, aut de facto nullo unquam tempore contraire. Renunciantes inſuper pro nobis & ſucceſſoribus noſtris in præmiſſis omnibus & ſingulis, omni actioni, cavillationi, exceptioni, objectioni, replicationi, & impetitioni, doli, mali, aut alii quantovis ſuffragio tam Canonici Imperialis, quàm Civilis municipalis reformationis, vel ſtatuti localis, ſeu conſuetudinis ſub quacunque forma, & conceptione verborum conceptis, etiam ſi talia forent de quibus de verbo ad verbum in genere aut etiam in ſpecie mentionem oporteret fieri ſpecialem, quibus omnibus & ſingulis, & cuilibet eorum ex certa noſtra ſcientia eſſe & intelligi volumus per omnia præſentibus derogatum. Promittentes bonâ fide, & ſincero Spiritu contra prædicta, & eorum quodlibet ex quavis occaſione & cauſa, de Jure aut de facto, ullo unquam

Ritus in receptione & collatione feudi.

unquam tempore non venire. In quorum omnium testimonium atque robur perpetuò valiturum præsentes conscribi, & sigilli nostri Munimine unà cum Vasallorum, & Civitatum nostrarum prædictarum, ac testium inferiùs notatorum sigillis fecimus roborari. Actum & Datum Strabingæ in præsentia, & sub testimonio Dominorum ad hoc specialiter derogatorum se: Boleslai Ducis Silesiæ, & Domini Legnicensis, Hinconis Bercæ de Duba, Conradi de Sleida, Timonis de Koldicz, & Ottonis de Bergovv, & aliorum nonnullorum fide dignorum in festo Decollationis Joannis Baptistæ Anno Domini M. CCCXXXVI.

EPISTOLA XXXVI.

Ejusdem Bolkonis Ducis Münsterbergensis obligatio, titulo pignoris Civitatis Franckenstein Joanni Regi Boëmiæ, & successoribus Boëmiæ Regibus &c. & si ipsê Dux Bolko absque hæredibus masculinis decesserit, quòd dicta Civitas, & aliæ Civitates terræ & bona omnia sua ad Reges Boëmiæ ut ad veros legitimos Dominos debeant devolvi.

Nos Bolko DEI Gratiâ Dux Silesiæ, & Dominus in Fürstenberg, & in Münsterberg.

RECognoscimus Magnifico & *Excellenti Principi Domino Joanni Boëmiæ Regi Illustri ac Comiti Lucemburgensi Domino nostro charissimo in duobus millibus marcarum Grossorum Denariorum Pragensium Polonicalis Pagamenti* ponderis quadraginta octo grossos pro marcha qualibet computandos. De qua summa Pecuniæ idem Dominus noster Rex nos expedivit, adeò quòd contentamus rationabiliter nos teneri. De qua quemadmodum pecunia ipsum *Dominum nostrum* Regem, *hæredes & successores suos securos*, & certos prout expedit reddere cupientes, Civitatem nostram Franckenstein cum districtu ad illam pertinente fortalitiis, Judicio Curiæ, aliisque pertinentiis, obventionibus, gratiis, immunitatibus, *Juribus*, *Dominiis*, *Libertatibus*, *honoribus*, *exactionibus*, *pecunialibus*, *annonalibus*, *pecuniis*, monetalibus, Censibus, redditibus, Jurisdictionibus, feudis feudalibus, emphiteuticis, & ad glebam astrictis, Jure patronatus Ecclesiarum, & collationibus omnium beneficiorum, cum cura vel sinè cura, & præsentationibus earundem, nec non agris cultis, & incultis, montibus, planis, Sylvis, Rubetis, pratis, pascuis, aquis, aquarúmve decursibus, molendinis, Piscinis, piscationibus, aucupationibus, venationibus, commodis, emolumentis, utilitatibus, & sine exceptione qualibet, bonis omnibus in quibuscunque rebus consistant, & prout sunt distincta ab antiquo, & ad Civitatem prædictam spectare noscuntur. In eo casu, si nos, & hæredes nostri masculini habitis hæredibus masculinis legitimis post nos relictis decesserimus, quòd Civitas ipsa Franckenstein cum omnibus & singulis pertinentiis suis supradictis, ipsis esse debebunt titulo pignoris obligata, tenenda, regenda, utifruenda, & etiam possidenda per eos absque fructuum defalcatione pacificè & quietè tamdiu quousque Civitas prædicta cum universis suis appendiis, præno-

prænotatis per nos, *hæredes ipsi Domino Regi*, *hæredibus & successoribus Bohemiæ Regibus fuerit in prædictis duobus millibus marcarum grossorum præfatorum* exoluta. Et tunc dicta Civitas Franckenstein cum prænotatis suis appendiis universis, vel aliæ Civitates terræ & bona omnia nostra ad ipsos *Dominum Regem hæredes & successores suos Reges* Boëmiæ tanquam *ad nostros veros legitimósque successores* debebunt esse ipso facto absque quolibet impedimento devoluta. In cujus rei testimonium præsentes literas fieri, & sigillo nostro majori fecimus communiri. Datum *Wratislaviæ* in crastino *Epiphaniæ* Domini Anno à nativitate ejusdem M. CCCXXXVII.

EPISTOLA XXXV.

Idem Bolko Dux Münsterbergensis dat Joanni Bohemiæ Regi, & suis successoribus plenam potestatem exolvendi castri & Civitatis Richmbach cum pertinentiis suis.

NOs *Bolko DEI Gratiâ Dux Silesiæ, & Dominus de Fürstenberg, & de Münsterberg*, damus & concedimus *Magnifico & Excellenti Principi Domino nostro charissimo Domino Joanni Regi Bohemiæ, Comiti Lucemburgensi castrum* nostrum & Civitatem *Richmbach* cum districtu, & aliis omnibus & singulis dominiis, libertatibus, pertinentiis suis, & Juribus *à Serenissimis Principibus patruis nostris Bolkone & Henrico Ducibus Swidnicensibus*, quibus obligata pignoris titulo existunt, pro duobus millibus marcharum grossorum Denariorum Pragensium Polonicalis ponderis & numeri exolvendi & redimendi plenam & omnimodam potestatem. Volentes ut idem *Dominus Rex* cum suis successoribus *Boëmiæ Regibus*, Castrum & Civitatem Richmbach cum suis prædictis omnibus appendiis, si nos & hæredes nostros legitimis hæredibus non relictis, de hac luce (quod absit) migrare contigerit, pleno Jure & Dominio possideant, & habeant perpetuis temporibus, sed promissis nullo modo obstantibus quandocunque dicta, Castrum & Civitatem cum aliis ipsorum appendiis à dicto *Domino* Rege indictâ pecuniâ nos vel hæredes nostri exsolverimus, ex tunc ipse *Dominus Rex, & suus Capitaneus* quem ibidem præfecerit, statim nobis vel nostris *hæredibus de dicto Castro & Civitate* ac aliis omnibus prædictis & singulis suis pertinentiis sine dolo & absque difficultate, & contradictione qualibet cedere, & condescendere tenebuntur. Harum quas sigillo nostro muniri fecimus literarum testimonio. Actum *Wratislaviæ* Anno Domini M. CCCXXXVII. Feriâ quartâ post festum *Epiphaniæ* Domini proximâ.

EPISTOLA XXXVI.

Homagium Nicolai Ducis Münsterbergensis.

NOs *Nicolaus DEI Gratiâ* Dux *Silesiæ Dominus in Münsterberg.* Promittimus sincerâ nostrâ fide & sine omni dolo *Illustrissimo ac Magnifico Domino nostro Carolo Marchioni Moraviæ*, cum omnibus, terris, Civitatibus, Castris, Munitionibus, Vasallis & universis subditis & fidelibus no-

ſtris ac poſſeſſionibus ad nos per mortem felicis memoriæ *Domini genitoris noſtri* devolutis, & impoſterum acquirendis parere & intendere, ac per omnia ut tenemur fideliter obedire. Sibique & non alteri fidelitatis homagium præſtare & facere ſicut decet ſi *Sereniſſimo Domino noſtro Joanni Bohemiæ Regi* quem DEUS cuſtodiat quicquam humanitus eveniret. Datum *Pragæ* in die Sancti Bartholomæi Apoſtoli Anno Domini M. CCCXLI.

EPISTOLA XXXVII.

Civitatis Franckenſtein & Vaſallorum ejusdem diſtrictûs homagium, & quomodo decedentibus eorum Dominis Maſculis ad Reges & Coronam Regni Bohemiæ ſint devoluti.

IN NOMINE DOMINI. AMEN.

RES geſta facilè labitur è memoria, quam non roborat, & ſolidat lucida ſeries literarum. Proindè nos *Albertus Sesklok advocatus, nec non Nicolaus Niger, Joannes Largus, Nicolaus Giger, & Truchlik Piſtor, Conſules totáque Univerſitas Civium & Incolarum Civitatis in Franckenſtein.* Nos quoque *Henricus de Hugwicz, Joannes de Budow, Synygnus de Biberſtein, Fricz-ko Grellinorch, & Nicolaus de Kantow,* totáque Univerſitas Nobilium, & Vaſallorum ejuſdem *Franckenſtein: diſtrictûs.* Ad perpetuam rei memoriam recognoſcimus, & ad univerſorum præſentiam, & futurorum quorum intereſt, aut intereſſe poterit quomodolibet in futurum volumus notitiam pervenire, quòd cum felicis recordationis quondam *Magnificus Princeps Dominus* Bolko Dux Sileſiæ Dominus noſter de Münſterberg, dum viveret, terras ſuas univerſas & ſingulas Excellentiſſimi *Principis* Domini *Joannis Regis Bohemiæ, hæredum & ſucceſſorum ſuorum, ac Coronæ* Regni ejuſdem ſubmiſerit & ſubjecerit ditioni, ut *Princeps Boëmiæ* mereretur fieri, & Vaſallus, prout in literis ipſorum hinc inde confectis pleniùs continetur. Nos de *Illuſtris Principis* Domini *Nicolai Ducis Sileſiæ, Domini de Münſterberg filii ipſius* Ducis *Bolkonis* prædicti, noſtri veri naturalis Domini Patris ſui inhærere veſtigiis cupientes, ſpeciali mandato, & expreſſo nihilominus conſenſu pariter & aſſenſu, nobíſque pluries ad conſilium in ſimul convocatis, bonâ deliberatione, & maturo conſilio inter nos præhabitis proſpicientes, & animo revolventes, præfati Domini noſtri Ducis honorem, commodum, & profectum poſſe multipliciter reſultare, noſtrámque & ſucceſſorum noſtrorum conditionem fieri meliorem, *Excellentiſſimis & Magnificis Principibus* Dominis *Joanni Bohemiæ Regi ac Lucemburgenſi Comiti* abſenti tanquam præſenti, & Carolo ejus Primogenito *Marckioni Moraviæ* genitoris ſui, ac ſuorum hæredum & ſucceſſorum *Regum, & Coronæ Regni Bohemiæ*, vice & nomine recipienti fatemur libenter, deſideranter, & gaudenter, pro nobis hæredibus & ſucceſſoribus noſtris ex nunc inantea, & in perpetuum fidelitatis homagium promiſiſſe, & de ſervando fidelitatis homagio corporalia Juramenta ſolito more fideliter præſtitiſſe. In caſu, quod ſi præfatus Dux *Nicolaus* abſque legitimis hæredibus ab eo per maſculinam lineam deſcendentibus (quod abſit) decederet, aut ſi hujuſmodi ſuos hæredes legitimos, ſi quos generaverit, aut quotieſcunque tales hæredes poſt ſe aliis maſculinis hæredibus non relictis, decedere diſpoſitione

ſitione divinâ contigerit, tum ſtatim ex nunc prout ex tunc, & è converſo, ex tunc prout ex nunc ad præfatos *Principes Dominos Joannem Regem Bohemiæ Carolum & Primogenitum Marchionem Moraviæ*, & etiam ad ipſorum *hæredes, & ſucceſſores Reges, & ad Coronam Regni Bohemiæ* tenemur, & libenter volumus ac debemus habere reſpectum, ac deinceps perpetuis temporibus eis ubilibet, & in omnibus, tanquam veris naturalibus, & legitimis Dominis intendere, obedire, fideliter & parere, nec ad aliud quodcunque Dominium declinare. Sed circa *Reges Coronam & Regnum Bohemiæ* perpetuò remanere, promittentes noſtro, *hæredum, & ſucceſſorum noſtrorum* nomine ſtipulati, vice & nomine omnium, quorum intereſt vel intereſſe poterit, in virtute præſtiti Juramenti memoratis Principibus *Domino Joanni Regi Bohemiæ, Carolo ejus primogenito Marchioni Moraviæ*, ac ipſorum *hæredibus, & ſucceſſoribus Regibus, & Coronæ Regni Bohemiæ* contra præmiſſa ſingula, vel aliqua præmiſſorum nunquam ullis temporibus verbo, vel facto Jure, vel potentiâ ſive quovis ingenio, vel colore publicè, vel occultè venire, vel eis in aliquo contraire, ſub rerum noſtrarum, hæredum & ſucceſſorum noſtrorum omnium mobilium & immobilium hypotheca. Renunciantes nihilominus de certa noſtra ſcientia ſimpliciter & expreſsè, actioni, quæſtioni, repetitioni, & omni beneficio cujuſcunque Juris Canonici, vel Civilis, conſuetudinarii ſeu municipalis, quibus contra præmiſſa & eorum aliquod venire, nunc vel impoſterum deberemus quomodolibet vel poſſemus. In quorum omnium teſtimonium & robur perpetuò valiturum, cum ſigillo Domini noſtri Ducis prædicti noſtræ Civitatis ſigillum ac prædictorum Vaſallorum noſtro, & totius univerſitatis, aliorum Vaſallorum ſupradicti diſtrictûs nomine ſigilla præſentibus ſunt appenſa. Actum & Datum in Franckenſtein in die Beati Calixti Papæ Anno Domini M. CCCXLIII.

Et *Nos Nicolaus DEI Gratiâ Dux Sileſiæ Dominus in Münſterberg* non coacti, quomodolibet vel decepti, præhabitâ maturâ deliberatione nobiſcum & cum fidelibus & Conſiliariis conſilio diligenti, recognoſcimus, & fatemur prædicta univerſa, & ſingula de noſtro ſpeciali mandato, ac de certa noſtra ſcientia fore facta, Ipſiſque noſtrum benevolum adlibemus conſenſum. Sigillum noſtrum unâ cum Civitatis prædictæ & Vaſallorum prædictorum ſigillis præſentibus in robur perpetuum appendentes. Actum & Datum Anno die & loco prædictis.

EPISTOLA XXXVIII.

Nicolai Ducis Münſterbergenſis venditio hæreditaria Civitatis Franckenſtein cum pertinentiis & diſtrictu Monaſterii Kamentz Carolo Regi Bohemiæ, ſuisque ſucceſſoribus, & ejusdem Regni Bohemiæ Coronæ.

Nos Nicolaus DEI Gratiâ Dux Sileſiæ Dominus Münſterbergenſis.

NOtum facimus univerſis tenore præſentium in perpetuum. Quòd animo deliberato, & fidelium noſtrorum maturo accedente conſilio, conſiderantes in hoc utilitatem noſtram, & proſpicientes exindè noſtram

nostram conditionem fieri meliorem, Serenissimo ac *Invictissimo Principi & Domino Domino Carolo Romanorum semper Augusto*, & *Boëmiæ Regi Domino nostro gratioso* pro se & suis hæredibus, ac suis successoribus *Regibus Bohemiæ*, & *ejusdem Regni Coronæ*, ementi, & recipienti Civitatem nostram *Franckenstein* cum districtu *Monasterii Kamentz*, talia à nostro Ducatu separantes, & omnimodò disjungentes, Vasallis, Vasallagiis, feudis, feudatariis, militibus, Clientibus, Sculteris, Civibus, Rusticis, Emphiteutis, & ad glebam astrictis, agricolis, & Censitis, supremis & inferioribus, Judiciis, judicialibus, redditibus, Censibus, proventibus, obventionibus, emolumentis, Jure patronatûs Ecclesiarum quòd extra venditionis contractum cum universitate transire decernimus, montibus, planis. Sylvis, Rubetis, Virgultis, Venationibus, aucupationibus, aquis, & aquarum decursibus, molendinis, Lacubus, piscinis, stagnis, paludibus, piscaturis, cum omnibus Juribus, Jurisdictionibus, Dominiis, libertatibus, honoribus, honorationibus, utilitatibus, & obventionibus, quæ in sub & super terram hactenus habita, & inventa sunt, haberi seu inveniri poterunt in futurum quoquomodo, quibus etiam specialibus nominibus, & vocabulis valeant designari justo venditionis titulo vendidimus, dedimus & resignavimus, & præsentibus resignamus, pro sex millibus marcarum grossorum Pragensium Polonici numeri, quadraginta octo grossos pro marca qualibet computando, quas nobis, solutas, datas & numeratas protestamur, & dicimus, & in usus nostros utiles & beneplacitos applicatas. Universos & singulos milites, Clientes, Sculteros, Cives, & quosque inhabitatores, Civitatis, districtûs, & Territorii Franckenstein ab omnibus homagiis, Juramentis, promissis fœderibus & aliis quibuscunque respectibus quos & quæ ad nos velut *Principem & Dominum suum* hactenus habuisse noscuntur, & habere debebant, de bona voluntate, & certa nostra scientia pro nobis hæredibus & successoribus nostris prædictis, absolventes ipsos & eorum quemlibet, *hæredes & successores* eorum ad præfatos *Dominum nostrum Regem*, hæredes & successores ipsius *Reges Boëmiæ*, & ejusdem *Regni Coronam* in perpetuum remittentes. Ità videlicet, quòd ad præfatum *Dominum nostrum Regem*, hæredes & successores ipsius *Reges Boëmiæ* & ad ipsius *Regni Coronam* in perpetuum tanquam ad verum, ordinarium & naturalem Dominum, veros ordinarios seu naturales Dominos respectum habere debeant ipsisque in omnibus fideliter obedire. Renunciantes fideliter pro nobis, hæredibus & successoribus nostris prædictis, omni Juri, Jurisactioni, titulo, impetitioni, repetitioni, exceptioni, doli, mali, & in factum actioni, legi: si convenerit, & exceptioni non solutæ, non numeratæ, sed datæ pecuniæ non bonæ, seu legalis argenti, & aliis omnibus Canonum & Legum auxiliis sub quacunque forma verborum expressæ sint, etiam si de his vel eorum altero Jure, vel consuetudine deberet in præsentibus fieri mentio specialis. In cujus rei testimonium & robur perpetuò valiturum præsentes fieri, & nostri sigilli munimine roborari volumus, & pro firmioris cautelæ præsidio, ut videlicet præfato *Domino Regi hæredibus & successoribus suis*, *Regibus & Coronæ Regni* præfati abundantiùs caveatur, *Illustres & magnificos Principes ac Dominos Bolkonem Swidnicensem, Conradum Olsnicensem, Ladislaum Teschinensem, Duces, Patruos, & consanguineos nostros*, nec non spectabilem *Dominum Matthiam Comitem de Trensch* fratrem nostrum dilectum attentè rogavimus, ut testes sint, & velint existere omnium præmissorum, sicut etiam ipsi ad nostræ supplicationis instantiam

tiam

tiam testimonium perhibent de præmissis. Datum *Wratislaviæ* Anno Domini M. CCCLI. feriâ quartâ ante Festum B. Martini Episcopi.

EPISTOLA XXXIX.

Monasterii Hendrichovv obligatio Regibus Boëmiæ.

Nos Fratres: Joannes Divinâ miseratione Abbas, Joannes Prior, Geskonis Supprior, Nicolaus Civis Cellarius, & Conventus Monasterii Hendrichovv, nostro, & successorum nostrorum nomine ad universorum quorum interest notitiam volumus pervenire.

QUòd quia Civitates, Illustris, *ac Magnifici Principis Domini nostri Nicolai Ducis Münsterbergensis*, utpote *Münsterberg*, *Franckenstein & Streling & Nobiles atque Incolæ* districtuum pertinentium ad easdem, de mandato prædicti *Domini nostri Excellentissimis Principibus Dominis Joanni Bohemiæ Regi*, nec non *Illustri Carolo* ipsius primogenito & eorum *successoribus Regibus Boëmiæ*, si prædictum *Dominum nostrum* mori contigerit, sic quòd Principatum suum & hæreditatem dimitteret, fideliiatis homagium præstiterint. Quapropter nos omnium *successorum nostrorum* nomine promittimus & spondemus supradictos *Serenissimos Principes*, *& Dominos nostros Joannem Boëmiæ Regem*, nec non *Carolum* ipsius primogenitum *Moraviæ Marchionem hæredes & successores ipsorum* Boëmiæ, sicut piæ memoriæ cæteros Principes, *Duces & Dominos nostros* agnovimus, tanquam veros ordinarios & naturales Dominos nostros, agnoscere in casu superiùs expressato, & ad ipsos & eorum successores, ut præmittitur, habere respectum, & ad nullum alium Dominum ullis temporibus declinare. In cujus evidentiam præsentes literas Abbatiæ, & Conventûs sigillo decrevimus roborari. Datum *Münsterberg*, Anno Domini M. CCCXLIII.

§. VII.

DUCATUS OLSNICENSIS.

EPISTOLA XL.

Homagium Conradi Ducis Olsnicensis, & quibus Coronæ, & Regibus Bohemiæ is Ducatus obligetur.

IN NOMINE DOMINI AMEN.

NOverint universi, tam præsentes quàm posteri notitiam præsentium ac copiam habituri. Quòd quia nos *Conradus DEI Gratiâ Dux Silesiæ, & Glogoviæ*, *ac Dominus in Olsna*, ob specialis amoris affectum, quem erga *Magnifici Principis*, *Domini Joannis* Boëmiæ *& Poloniæ Regis ac Comitis*

mitis Lucemburgensis Domini nostri charissimi, gerimus Celsitudinem, habito nobiscum, amicis quoque ac fidelibus nostris consilio diligenti, ac deliberatione maturâ, accedentibus etiam favore & consensu eorundem expressis, ad subscripta, bonum in hoc nostrum principaliter consequendum, ac *fidelium*, *terrarum*, *Civitatum*, *honorum & bonorum nostrorum omnium infra scriptorum commodum*, statúmque inantea pacificum perpendentes, *Princeps & Vasallus suus*, *hæredum successorum suorum Boëmiæ Regum*, *ac ipsius Regni Bohemiæ* in perpetuum fieri & fore decrevimus, omnia & singula bona nostra sub eisdem libertatibus & Juribus, quibus à *Prædecessoribus nostris*, ad nos pervenisse noscuntur, omnes terras nostras, quas ad præsens possidemus, vel possidebimus, quocunque titulo in futurum tam citra quàm ultra fluvium, qui Odera dicitur, cum Civitatibus *Wartemberg*, *Myltcz*, *Trebnitz*, *Trachemberg*, *Walow*, *Lubest*, *Winchra*, *Herrenstadt*, cum omnibus suis appendiis, Dominiis, Oppidis, Villis, Allodiis, feudis, feudalibus, Nobilibus & plebeis &c. ut in superioribus literis Principum Silesiæ.

Ducatus Olsnicensis Civitates numerantur.

In quorum omnium testimonium præsentes literas fieri & sigilli nostri munimine jussimus communiri. Datum & Actum *Wratislaviæ* Anno Domini M. CCCXXIX. Sexto Idus Maji.

Vidimus earundem Literarum *Sigismundi Romanorum Regis*, & *Alberti Ducis Austriæ*. Quarum Datum Viennæ Anno Domini M. CCCCXXVI. 20. die Martii.

EPISTOLA XLI.

Joannis Regis Bohemiæ Conrado Duci Olsnicensi indultum, ut decedente Prole Masculinâ, Filia ejus Hedvvigis, vel legitimi ejus hæredes possint in Ducatum succedere.

Joannes DEI Gratiâ Bohemiæ Rex, ac Lucemburgensis Comes.

Notum esse volumus tenore præsentium universis. Quòd nos *Illustris Principis Domini Silesiæ*, & *Olsnicensis Principis Conradi*, *Domini nostri dilecti*, ingentem ardoris affectum, & jugem solicitudinem, quam erga Regale culmen semper gerit, & assiduè gessit, internâ mentis consideratione animadvertentes, ipsúmque ad prosequendum commodum & favorem nostrum frequentiùs aliquarum retributionum repensâ, & specialium gratiarum prærogativâ, allicere cupientes, hanc sibi duximus gratiam faciendam, quòd si (quod absit) præfatum Ducem ex hac luce migrando absque hæredibus vel prohæredibus masculinis decedere contingeret, quòd ex tunc filia sua dicta *Hedwigis*, quam habet in præsenti vel legitimi sui hæredes, de ipsius corpore descendentes, omnes suas terras, Dominia, & possessiones, quas ipse Dux habet in præsenti, vel habiturus esset imposterum pleno Juris titulo apprehendere hæreditariè, & possidere pacificè possit, debeat, ut in eisdem omni eo Jure, modo, & formâ succedere hæreditariè possit & debeat, tanquam Proles valeret Masculina. Quas quidem terras prædicta filia sua, ac ejusdem filiæ hæredes legitimi, de corpore

Ex singulari gratia concedit Joannes Rex ut filia ejus succedat in feudum.

pore ipsius descendentes, à nobis & hæredibus nostris in feudum semper habebunt, & recipient, & de ipsa, tanquam nostra fidelis & Princeps more aliorum Principum nostrorum, debita obsequia fidelitatis tenebitur exhibere, non obstantibus quibuscunque constitutionibus, Juribus, statutis, consuetudinibus, ac, aliis etiam, si talia essent, de quibus in genere vel specie expressam oporteret fieri mentionem, quibus omnibus, in quantum hujusmodi nostræ gratiæ concessioni obviare possent, esse volumus, & intelligimus totaliter derogatum. In cujus tei testimonium præsentibus nostrum sigillum duximus appendendum, Datum in *Altenburg* in die Beatæ Annunciationis Sanctæ Mariæ Virginis Anno Domini M. CCCXXXVIII.

EPISTOLA XLII.

Conradi Ducis Olsnicensis Venditio Joanni Regi Bohemiæ hæredibus, ac successoribus suis, mediæ partis Civitatis Gor, & terræ ejusdem, & aliorum Oppidorum.

Nos Conradus DEI Gratiâ Dux Silesiæ, & Dominus Olsnicensis, recognoscimus pro nobis, hæredibus, & successoribus nostris, & ad universorum notitiam tenore præsentium volumus pervenire.

QUòd nos ob meram, & evidentem nostram necessitatem, in quam ratione Dominiorum incurrimus, ex eventu captivitatis, & perditione equorum nostrorum hujusmodi, à damnis dictis, & captivos ab eorum captivitate absolvendis, *Serenissimo Domino & Principi nostro, Domino Joanni Regi Boëmiæ, & Comiti Lucemburgensi, hæredibus & successoribus suis,* mediam partem Civitatis nostræ *Gor*, & terræ *Gorensis*, & mediam partem Oppidorum nostrorum *Stinaviæ & Cocben*, ac Civitatem *Fravenstatt*, ex nunc integram videlicet post mortem *Illustris Domini Joannis Ducis Silesiæ, & Domini Gorensis Fratris nostri*, tunc mediam; itâ quòd alia medietas ad *Illustrem Dominum Henricum Ducem Silesiæ, & Dominum Saganensem patruum nostrum* devolvatur, quam etiam idem *Dominus noster Rex, hæredes & successores* sui, sibi ex novo restituere, & reddere tenebuntur liberè, & absque omni pecuniarum traditione, pro *quinque Millibus Marcarum, Polonicalis Pagamenti*, & numeri. Cúmque pecuniæ, si quidem summam prædictus *Dominus Rex*, hominibus nostris prædictis apud nos ut promittitur receptis, damnis ipsorum, damna pro parte nostri, & pro nobis solvere est astrictus, & quæ pro nobis solvit, & jam in parte expedit, & ulterius usque ad consummationem summæ prædictæ, tenebitur expedire cum omnibus dictarum Civitatum, & Oppidorum Civitatum prædictorum, Dominiis, honoribus, Jure, Patronatus Ecclesiarum Curatarum, & non Curatarum, Vasallatibus, agris, cultis, & incultis, nemoribus, Sylvis, rubetis, Pratis, pascuis, aquis, rivis, aquarúmque decursibus, Venationibus, aucupationibus, piscationibus, Judiciis cum Bayliis & potestate judicandi, ac aliis omnibus & singulis earum, & eorundem Juribus, & pertinentiis in quibuscunque rebus consistant, seu nominibus appellentur Justo emptionis titulo vendidimus & vendimus per præ-

Quæ in Ducatu Olsnicensi sint feuda Coronæ Boh.

Intricatus sensus & mendosus.

per præsentes, per eum, hæredes & successores suos, habenda, tenenda, & perpetuis temporibus possidenda, ac utifruenda, & de ipsis pro ipsorum voluntate disponendi liberam & omnimodam tradimus potestatem. Acta sunt hæc præsentibus, *Illustribus Principibus* Dominis *Wladislao & Nicolao Oppaviæ, & Ratiboriæ* Ducibus per nos ad præmissa omnia & singula pro testibus vocatis specialiter & Rogatis. Quorum sigilla unà cum sigillo nostro in evidens Testimonium præmissorum, præsentibus sunt appensa. Nos verò *Nicolaus& W. DEI Gratiâ* supradicti Duces recognoscimus nos emptioni,& venditioni interfuisse supradictis, & nostra sigilla, una cum prædicti Domini *Conradi* Ducis sigillo ad ipsius rogatum, in testimonium omnium præmissorum duximus appendenda. Datum *Wratislaviæ* Feriâ sextâ ante Festum Assumptionis Beatissimæ Virginis Anno Domini M. CCCXLV.

EPISTOLA XLIII.

Conradi Ducis Olsnicensis, & ejus filii literæ de apertione Castri Milicz, Regibus Boëmiæ.

IN NOMINE DOMINI. AMEN.

NOs *Conradus DEI Gratiâ* Dux *Silesiæ*, & Dominus Olsnicensis, unà cum *Conrado* filio nostro charissimo, eâdem gratiâ Duce Silesiæ, universis & singulis præsentes inspecturis literas, volumus esse notum, quòd Castrum *Milicz*, per nos à Reverendo in Christo Patre, *Domino Preczlao Divinæ & Apostolicæ sedis gratiâ Episcopo, ac Venerabilibus Viris Dominis Ecclesiæ Wratislaviensis Capitulo* emptum, ritè & rationabiliter comparatum, *Excellentissimo Principi Domino Carolo* divinâ favente Clementiâ, Romanorum Imperatori semper Augusto, & *Boëmiæ Regi* invictissimo, gratioso nostro Domino, suísque hæredibus & legitimis successoribus *Regibus Bohemiæ* pro nostro, nostrísque hæredibus & successoribus, ac possessoribus dicti Castri nomine, bonâ & sincerâ nostrâ fide promittimus pro necessitatibus & indigentiis suis, quando, & quoties ipsis opus fuerit, & nos, hæredésque nostros successores, ac possessores dicti Castri requisiverint, ad accessum, & recessum, ipsorum, semper sine difficultate qualibet aperire, & dicto *Domino Carolo* suis hæredibus, & successoribus *Regibus Bohemiæ*, cum dicto Castro *Milicz* adversùs omnes homines nullo penitùs excepto, fideliter suffragari. In cujus rei testimonium sigilla, nostrum videlicet, & filii nostri prædicti, præsentibus sunt appensa. Actum & Datum *Wrasislaviæ*, in Monasterio Beatissimæ Mariæ Virginis quartâ feria proximâ ante diem Beati Michaëlis Archangeli, Anno Domini M. CCCLVIII. Præsentibus *Venerabili, & Religioso Domino Conrado Abbate dicti Monasterii*, ac strenuis & prudentibus viris *Thone de Hayn, Milite Friczkone de Grodis, Simone de Gorow, Petro Hortzag, & Sygshardo Pylicz* fidelibus nostris, nec non *Petro Swarcz, Peczkone Bavari, Hancone Dominici, & Dominico, dicto Heid Dominick, Civibus Wratislaviensibus testibus* ad præmissa.

§. VIII.

§. VIII.

DUCATUS OPPAVIENSIS.

EPISTOLA XLIV.

Homagium Nicolai Ducis Oppavienſis, & quòd, eo abſque hæredibus Maſculinis decedente, is Ducatus immediatè ad Coronam Regni Bohemiæ debeat devolvi.

NOs Nicolaus DEI Gratiâ Dux Oppaviæ, ad univerſorum tam præſentium quàm futurorum notitiam cupimus pervenire, quòd cùm *Sereniſſimus Dominus noſter Dominus Joannes* Bohemiæ *& Poloniæ Rex*, *ac Lucemburgenſis Comes Illuſtris*, conſideratis fidei & ſervitiorum noſtrorum meritis, quibus nos ſuæ munificæ liberalitatis gratiam meruiſſe cognovit, ac penſatis utilibus & fidelibus per nos ſibi præſtitis, & præſtandis ſerviciis, ex ſua munifica liberalitate, nobis & hæredibus noſtris in feudum, & Jure feudi contulerit in perpetuum, Terram ſeu Ducatum ſuum Oppavienſem, cum dignitate & titulo Ducatûs ipſius, Nec non cum Civitatibus, Caſtris, Munitionibus, Villis, poſſeſſionibus, & univerſis aliis pertinentiis, Utilitatibus, proventibus, & Juribus terræ, ſeu Ducatûs ipſius, prout in privilegio ſuo, ſuper ipſis nobis dato hæc omnia pleniùs & expreſſiùs continentur, nos pro nobis, & pro hæredibus noſtris recipientes in feudum à dicto Domino noſtro R*ege*, ipſum Ducatum cum omnibus & ſingulis ſupradictis, ſibi, recipienti, pro ſe, & ſuis hæredibus, ac ſucceſſoribus *Regibus* Bohemiæ, tanquam vero feudi prædicti Domino fecimus, & facimus homagium. Promittentes ipſi fidelitatem, devotionem, obedientiam, ac reverentiam perpetuam per præſentes, Corporali per nos interpoſito Juramento, ordinando, & omnino fieri volendo, ut *hæredes & ſucceſſores* noſtri in in ipſo feudo ſeu Ducatu ſuccedentes, de manibus ejuſdem Domini noſtri R*egis*, & prædictorum ſuorum, idem feudum ſeu Ducatum recipere Jure feudali, ac eis homagium, fidelitatem, devotionem, & obedientiam prædictos, interpoſito etiam Juramento promittere, ac ſimiliter facere in perpetuum teneantur, obligando nihilominus nos, hæredes & ſucceſſores noſtros prædictos, ſub promiſſo Juramento corporaliter præſtito, ſolemni ſtipulatione interpoſitâ, ipſi Domino noſtro R*egi*, ac *hæredibus & ſucceſſoribus* ſuis præfatis promittimus, quòd quotieſcunque & quandocunque ipſe Dominus noſter Rex juſſerit, & ejus juſſerint ſucceſſores. & eos juvabimus, & juvari volumus per hæredes, & ſucceſſores noſtros contra omnem hominem fideliter toto poſſe, tanquam ejus fidelis Vaſallus, nec non ad omnia alia, & ſingula in perpetuum, quæ Jura feudi exigunt, & requirunt, ſed etiam quæ quíſque fidelis Vaſallus ſuo vero Domino facere poteſt in omnibus, atque debet; hoc autem ſpecialiter expreſſo, quòd ſi nos, & quemcunque ex noſtris hæredibus, & ſucceſſoribus nobis ſuccedentibus in Ducatu prædicto continget decedere filiis legitimis non relictis, ex tunc ſtatim Ducatus ipſe, cum omnibus & ſingulis ſupradictis *ad electum Dominum noſtrum* R*egem*, *ac hæredes & ſucceſſores* ſuos prædictos, & ad Regnum prædictum liberè revertantur. Promiſimus deníque & promittimus ſolemni interpoſitâ ſtipulatione ut præmiſſum eſt, pro nobis, hæredibus ac ſucceſſoribus noſtris prædictis, ſub præ-

Quomodo Ducatus Oppavienſis pervenerit ad Nicolaum Ducem.

sub præstito Juramento prædicta omnia & singula prædictorum firmiter servare perpetuò, & inviolabiliter adimplere. Testes autem qui præmissis interfuerunt ad hoc vocati & rogati sunt hi; Videlicet *Illustres Domini Principes Boleslaus*, *& Hyncko Duces Silesiæ*, *Nobiles Viri: Ulricus Comes de Hanaw*, *Otto de Bolandia*, *Petrus de Rosenberg summus Camerarius Regni Boëmiæ*, *Ulricus de Mendico Burggravius Pragensis*, *Benesius de Wartenberg Pincerna*, *& Hermannus de Kolditz*, *Henricus de Lucemburg*, *Heymannus & frater suus Hyncko*, *Filii Baronis de Fridlandt*, *Bernhardus de Cynnemburg Ensifer*, *Plichta de Adlar*, *Hermannus de Zwirzeticz*, *Schambergius dictus de Schylerberg*, *Sbinco de Mendico*, *Spaczmanus de Benessow*, *Zezema de Himstain*, *& Zdenko Kovan.* In quorum testimonium præsentes literas fieri fecimus, & sigilli nostri appensione muniri. Datum *Pragæ.* Quinto Nonas Julii, Anno M. CCCXVIII.

Proceres Boh. subscripti.

EPISTOLA XLV.

Ejusdem Nicolai Ducis Oppaviensis literæ, quòd Ducatus sibi subditos & Vasallos velit permittere, & conservare in eorum libertatibus.

Nos Nicolaus Dux Oppaviæ ad universorum notitiam, tenore præsentium volumus pervenire.

Hic Nicolaus tyrannicè suos subditos regebat ut dixi in Epitome.

QUòd nos contenti stare volentes nostris terminis, libertatibus, & gratiis datis, & impensis nobis à Domino nostro *Domino Joanne Bohemiæ Rege Serenissimo*, cum gratiarum actionibus debitis, & devotis, Volentésque proindè Jus suum unicuique subditorum nostrorum tribuere, & *Nobiles*, *Barones*, *& Vasallos*, penes libertates & Justitiam habitos eorum inviolabiliter conservare. Promittimus præfato Domino nostro, *& hæredibus ac successoribus ejus*, *Bohemiæ Regibus*, pro nobis & hæredibus nostris firmiter & fideliter spondemus, purè & sincerè omnes & singulos *Barones*, *Vasallos*, *& Nobiles terræ Oppaviensis*, prout nobis ipse Dominus noster dedit, & tradidit per suas literas quarum tenor talis est:

Reversales Nicolai, quod velit Nobilitatis suæ Privilegia conservare.

Nos Nicolaus DEI Gratiâ, Dux Oppaviæ, ad universorum notitiam cupimus pervenire, quòd volentes dilectos nostros *fideles*, *Barones & Nobiles ipsius Ducatûs nostri Oppaviensis*, quos pleno & gratioso favoris applausu amplectimur, ad debita & gratuita provocare servitia pollicemur eisdem, quod eos in illis omnibus Juribus, & bonis consuetudinibus, quæ, & quas *Barones & Nobiles Regni Boëmiæ*, *& Marchionatûs Moraviæ* habent & obtinent, quibus & eos uti & gaudere volumus, promittimus observare, dantes eis has literas nostro sigillo & Serenissimi *Domini nostri Joannis*, *Bohemiæ & Poloniæ Regis*, *ac Lucemburgensis Comitis sigillis sigillatas* in testimonium super eo. Datum *Brunæ* decimo quarto Calendas Augusti 1338. Et nos *Joannes* DEI Gratiâ *Boëmiæ & Poloniæ Rex*, ac Lucemburgensis Comes ad instantiam, & petitionem Illustris *Nicolai Ducis Oppaviæ*, *Principis nostri* dilecti, nostra sigilla ad majorem præmissorum certitudinem præsentibus duximus apponenda. Datum Anno loco, & die prædictis. Secundæ verò literæ tenor est talis.

Nos Nicolaus DEI Gratiâ Dux Oppaviæ promittimus, bonâ fide fidelibus nostris

noſtris *Baronibus & Nobilibus Ducatûs noſtri Oppolienſis*, quos gratiâ proſequimur ſpeciali, omnia Privilegia per *Reges Bohemiæ* iis conceſſa, cum quibus Jure apud nos ſe juvare poterunt, & debebunt, & cum quibus apud *Sereniſſimum Dominum noſtrum, Dominum Joannem Bohemiæ & Poloniæ Regem, ac Lucemburgenſem Comitem*, ſe juviſſe debuiſſent, & etiam potuiſſent, rata & grata habere volumus, & inconvulſa ſervare, ſub harum, quas ſigillo noſtro, unâ cum ſigillis *Sereniſſimi Domini noſtri, Domini Joannis Boëmiæ & Poloniæ Regis, ac Lucemburgenſis Comitis* ſignari rogavimus, teſtimonio literarum. Datum Brunæ Anno Domini 1338. Decimo quarto Calendas Auguſti.

Et Nos *Joannes DEI Gratiâ* Boëmiæ *& Poloniæ Rex, ac Lucemburgenſis Comes* ad inſtantiam & petitionem *Illuſtris Nicolai Ducis Oppaviæ Principis* noſtri dilecti, noſtra ſigilla ad majorem præmiſſorum certitudinem præſentibus duximus apponenda. Datum, loco & die prædictis in eorum Juribus, Libertatibus, Privilegiis, & gratiis antiquis à *Regibus Boëmiæ* habitis & obtentis, manu tenere, ſervare, & inviolabiliter cuſtodire, eóſque eiſdem gratiis & Juribus uti facere & permittere plenè & volumus, & gaudere. Adjicientes ad majorem declarationem, & evidentiam facti clariorem, quòd ſi nos alicui vel aliquibus de *Terrigenis, Nobilibus, vel Vaſallis, Juſtitiam* juxta terræ conſuetudinem facere, recuſaremus, ex tunc licitè & ſinè noſtra læſione aut offenſa ad Dominum noſtrum *Regem* poterunt appellare. Ipſe autem Dominus Rex nos per ſuum nuncium admonere debet de Juſtitia exhibenda. Et ſi non tunc demus paſſis gravamen vel injuriam, Juſtitiam facere minimè curaremus, & tunc ipſe Dominus Rex ſecundum terræ conſuetudinem Juſtitiam eis facere tenebitur & debebit. In cujus rei teſtimonium præſentes fieri, & ſigilli noſtri munimine Juſſimus communiri. Datum in *Olomuntz* die Octavâ Menſis Julii Anno Domini M. CCCXXXIX.

EPISTOLA XLVI.

Homagium Civitatis Oppavienſis Joanni Regi Boëmiæ præſtitum, & quòd eadem Civitas fuit obligata Ducibus Lignicenſibus pro Octo Millibus.

Nos Albertus Judex, Scabini, atque univerſitas Civitatis Oppavienſis, recognoſcimus publicè Confitentes Excellenti & Magnifico Principi Joanni Inclyto Bohemiæ & Poloniæ Regi, tanquam vero Regi, ac Domino noſtro fide datâ, unanimiter homagium præſtitiſſe.

NEc non de mandato & voluntate ipſius ſpeciali, *Sereniſſimis ac glorioſis, Principibus, Dominis, Boleslao Henrico & Wladislao Sileſiæ, Ducibus, Dominiſque Wratislaviæ & Lignitz Illuſtribus, hæredibúſque*, ac legitimis ipſorum ſucceſſoribus, quibus nos & *Civitatem noſtram, totámque terram Oppaviæ, pro octo Millibus Marcharum groſſorum Regalium, Denariorum, Sexaginta quatuor groſſos*, pro qualibet Marcha computando nomine pignoris obligavit, obedientiam & devotionem fidei abſque dolo communiter juraviſſe. Promittentes bonâ ſcientiâ & fidei puritate, quòd ab ipſis, & eorum quolibet *Oppaviæ obligata Ducibus Lignicenſibus.*

quolibet nullatenùs divertemus, sed eis, & eorum cuilibet serviemus, & obedientes suberimus tam diu fideliter quousque ipsis dicta *Octo Millia Marcharum*, de certa illorum, qui ad hoc ex utraque parte deputati sunt scientia ex integro persolvantur. In cujus rei testimonium præsentes fieri, & sigillo Civitatis nostræ fecimus communiri. Datum Oppaviæ Anno Domini M. CCCXI. 17. Calendas Julii.

In eandem sententiam *Homagium Civitatis Lubeschiensis*, Nos Joannes Judex Scabini, atque universitas Civitatis Lubeschiensis recognoscimus publicè profitentes. Datum Oppaviæ Anno Domini M. CCCXI. 16. Calendas Julii.

In simili per omnia Homagium Civitatis Jegendorff, Recognoscimus publicè confitentes. &c. Datum Oppaviæ Anno Domini M. CCCXI. 16. Calendas Julii.

EPISTOLA XLVII.

Ducum Silesiæ & Lignicensium literæ, quibus promittunt, ubi eis pecunia obligationis restituta fuerit, quod Civitatem Oppaviensem Regi Bohemiæ reddent.

Nos Boleslaus Henricus, & Wladislaus DEI Gratiâ Duces Silesiæ, Dominus Wratislaviæ & Legnitz, unâ cum Bernhardo & Henrico Ducibus Silesiæ, Dominísque de Wartemberg Illustribus, Patruelibus nostris charissimis.

PRomittimus bonâ fide, sine doli captione nos obligantes, *Excellenti ac Magnifico Principi Domino Joanni Boëmiæ & Poloniæ Regi affini* nostro charissimo suisque *hæredibus & successoribus* legitimis, quod quandocunque nobis, vel hæredibus, aut successoribus nostris legitimis, Octo Millia Marcharum grossorum, Denariorum Pragensium, sexaginta quatuor grossis pro qualibet Marcha computandis solverit, pro quibus nobis terram Oppaviæ, prout in literis de suo confectis docetur, nomine pignoris obligavit, ad requisitionem sui, vel cui deputaverit, seu quem ad hoc constituerit, ipsam terram Oppaviæ, cum universis Juribus & pertinentiis suis, sicut nobis obligata est, sibi resignabimus, liberè & absque contradictione qualibet supradicta. Promittimus insuper fide purâ, quòd sicut juravit & promisit *Henricus de Bilicz Castellanus* dicti *Castri Grecz*, propè *Civitatem Oppaviam*, sic & alii, quos in Castellanos itidem præfici contigerit, antequam præficiantur, ad hoc Jurabunt & promittent idem Castrum ad manus Domini *Regis* prædicti, vel cui disposuerit, postquam sibi de prædicta pecuniæ solutione constiterit, absque mora sine dispendio resignare. Super quibus præsentes fieri & nostris & supradictorum *Bernhardi, ac Henrici Ducum*, sigillis fecimus communiri. *Et Nos Bernhardus & Henricus* prædicti recognoscentes nos promisisse, præmissa, & omnia sic acta esse, sigilla nostra unâ cum sigillis dictorum Ducum nostrorum Patruelium in eorum testimonium apposuimus huic scripto. Datum *Olomuc:* Anno Domini M. CCCXI. Tertio Idus Junii.

§. IX. DU-

§. IX.

DUCATUS STINAVIENSIS.

EPISTOLA XLVII.

Homagium Joannis Ducis Stinavienſis.

Nos Joannes DEI Gratiâ Dux Sileſiæ, & Dominus Stinaviæ, ad univerſorum notitiam, tenore præſentium volumus pervenire.

QUòd nos deliberatione maturâ, & conſilio diligenti præhabito, favore quoque & conſenſu fidelium & amicorum noſtrorum expreſſis, principaliter hominum, Civitatum, & terrarum noſtrarum ſubſcriptarum attendentes profectum inanteà, & commodum, ipſas terras, Civitates noſtras, & Caſtra, *Stinaviam* videlicet, *Liebin*, *Goram* Civitates, cum Caſtris eis adjacentibus, & bona noſtra alia, quæcunque poſſidemus, in præſenti, vel poſſeſſuri, ſeu habituri ſumus diſponente Domino in futuro, cum omnibus ſuis Juribus, libertatibus & Dominio, quibus à noſtris ad nos pervenerunt, prædeceſſoribus, ex eo, quòd *Magnificum Principem Dominum noſtrum chariſſimum Dominum Joannem Bohemiæ & Poloniæ Regem*, *ac Comitem Lucemburgenſem*, poſt aſſumptum ſibi Ducatûs, & terræ *Wratislavienſis Dominium* inferendo damna ipſius *Ducatui & Territorio*, diſtrictui, ac hominibus dinoſcimur perturbaſſe, in manus Regis ipſius ſpontè & liberè noſtrorum hæredum, & ſucceſſorum noſtrorum nomine reſignantes, ut nullum contra nos & inanteà de exceſſibus retroactis, per Regem ipſum, aut alium ſuo nomine inſtauretur judiciũ, aut ut proferatur ſententia à Rege prædicto, ſuo hæredum ac ſucceſſorum ſuorum nomine in feudum perpetuum recepimus. Promittentes noſtro hæredum, & ſucceſſorum noſtrorum præfatorum nomine, ſibi, hæredibus, & ſucceſſoribus ſuis *Bohemiæ Regibus* anteà dictis, de cætero terris, Civitatibus, Caſtris, & bonis noſtris ſæpe dictis, tanquam veris noſtris Dominis intendere fideliter & parere, obedientiam & fidem ipſis debitas exhibendo. In quorum teſtimonium præſentes literas fieri, & ſigillo noſtro majori juſſimus communiri. Datum *Wratislaviæ*, Anno Domini M. CCCXXIX. 3. Calendas Maji.

Enumerantur Feuda in D. Stinavienſi.

EPISTOLA XLVIII.

Joannis Ducis Stinaviæ, donatio, & libera reſignatio hæreditariè Ducatûs ſui Stinavienſis cum pertinentiis univerſis Joanni Regi Bohemiæ, & ſuis hæredibus ac ſucceſſoribus Bohemiæ Regibus.

IN NOMINE DOMINI. AMEN.

Nos Joannes DEI Gratiâ Dux Silesiæ & Dominus Stinaviæ memoriæ commendantes ad universorum notitiam, tam præsentis quàm futuræ ætatis cupimus tenore præsentium pervenire.

Rex Joanes Glogoviam ad vitam donat Joanni Duci Stinaviæ. ut eum faciat suum Feudatar.

Quòd providâ, & maturâ deliberatione, & consilio nostro, & fidelium nostrorum præhabitis, ac liberâ & bonâ voluntate, non coacti, non compulsi, nullâ fraude inducti, seu dolo aliquo circumventi, purè, liberè, spontè, & irrevocabiliter inter Nos commoditatem seu utilitatem nostram, non modicam considerantes, & singularis, & ingentis favoris, & dilectionis affectum, quem erga *Magnificum & Excellentissimum Principem Dominum Joannem DEI Gratiâ Bohemiæ Regem, ac Comitem Lucemburgensem, Dominum nostrum charissimum*, semper gessimus & geremus, & potissimè ex eo, quòd idem *Dominus noster, Rex* Bohemiæ *Civitatem, & terram suam Glogoviæ*, cum omnibus, & singulis Juribus, honoribus, Dominio, pertinentiis, & appendiis, Utilitatibus, & fructibus, & obventionibus quibuscunque ad eam pertinentibus ad tempora vitæ nostræ per nos habendam, possidendam, utifruendam, tanquam *Domino Gubernatori*, & locum ipsius tenenti tradidit, & commisit, *Præfato Domino Joanni Bohemiæ Regi, hæredibus & successoribus* offerimus, donamus, cedimus, & liberè resignamus in perpetuum hæreditariè *Ducatum nostrum seu terram Stinaviensem*, videlicet *cum Civitatibus, Stinavia, Gora, Lubin, & Fravenstadt*, cum Castris seu fortaliciis ipsis adjacentibus, & jure proprietatis, Dominii, aut actionis competit, competiit hactenus, aut competere poterit quomodolibet in futurum habendam, regendam, tenendam, utifruendam, & possidendam, per ipsum *Dominum Regem Bohemiæ, hæredes & successores suos*, Jure proprietatis perpetuo, pacificè & quietè, quicquam quod ipsi *Regi, vel successoribus suis, aut hæredibus* deinceps, placuerit faciendum, cum omnibus, & singulis, quo prædictam terram, vel intrà, vel suprà, vel *subditis, Villis, Allodiis, Campis, Agris, Cultis, vel Incultis, Pratis, montibus, Vallibus, planis, Sylvis, Rubetis, deserto, viis, inviis, fluviis, Ripis, Rivis, stagnis, aquis, aquarumque decursibus in aqua*, vel ad ventum expositis, *Venationibus, Aucupationibus, piscationibus, piscinis, Jurisdictionibus, Monetis, Teloniis, Juribus Patronatûs Ecclesiarum, feudalibus, Vasallatibus, Militibus, Clientibus, Servitoribus, Censitis, Agricolis, Judæis*, homagio quocunque, seu quovis alio titulo, Censibus, proventibus & fructibus cum Accessoribus & Egressoribus, terræ ipsius Limitibus, metis, vel finibus suis continentur, cum omnibus suis Juribus, appendiis, pertinentiis, aliisque *Civitatibus, Castris, Oppidis*, & generaliter cum omnibus & singulis utilitatibus, quæ habentur, aut haberi poterunt supra terram, vel infra, vel subtus terram, vel terras prædictas, *muneris, metalli, Auri, Argenti, Cupri, Stanni Plumbi, Ferri*, vel generis alterius, puta lapidibus Salis vel aliis obventionibus quibuscunque, in quibuscunque rebus consistant, integrum, cum omni usu seu requisitione, nobis, & eis, vel pro eis rebus ex aliqua earum modo aliquo pertinente, neque, in eodem Ducatu, seu terris, seu pertinentiis ipsarum, nobis & quibuscunque hæredibus, & successoribus nostris proprietatis, jurisdictionis, vel Dominii nihil penitùs reservantes sub eisdem, Ducatu & terris, cum per-

tinentiis

tinentiis ipsarum, cedentes, abdicantes, & in totum renunciantes, ut autem hæc nostra cessio, Donatio & Resignatio providè & rationabiliter consummata & celebrata robur firmitatis perpetuæ obtineat; Promittimus bonâ fide corporaliter præstito Juramento, contra eam nunquam ullo tempore facto, vel Jure facere, vel venire per nos, alium vel alios, palàm, vel occultè, in toto vel parte, nec eam revocare in vita, vel in morte, occasione, vel causâ quacunque, renunciantes spontè & expresse pro nobis, nostris hæredibus, vel successoribus universis, exceptioni, doli, mali in factum, actionem, beneficio restitutionis in integrum, constitutioni & consuetudini cuilibet, literis, Privilegiis, seu indulgentiis Apostolicis, Imperialibus seu à Romanis Regibus impetratis, seu etiam impetrandis, omnique Juris Canonici, vel Civilis auxilio, per quod nobis hæredibus, & successoribus nostris posset aliquomodo suffragium, ipsi verò *Regi Boëmiæ* hæredibus, & successoribus suis posset præjudicium generari. Mandantes firmiter, & præcipientes universis *feudalibus*, *Vasallis*, *Militibus*, *Clientibus*, *Servitoribus*, *Civibus*, *Oppidanis*, *Villanis*, *cæterisque Incolis*, *& hominibus* in dicto *Ducatu Stinaviæ*, & aliis terris nostris residentibus, cujuscunque statûs, Conditionis, vel præeminentiæ existant, quatenus dicto Domino *Regi Bohemiæ*, suis in perpetuum hæredibus, vel successoribus tanquam veris & naturalibus Dominis obediant. Nam à fide, devotione, & obedientia, nec non fidelitatis & homagii Juramento, quibus nobis essent astricti, absolvimus, & absolutos ac liberos dicimus, facimus, & omnimodè nunciamus taliter, quòd à modo ad nos & hæredes vel successores nostros, tanquam ad Dominos suos nullum respectum habere debeant, aut aliquo Juramento, homagio, seu fidelitate nobis de cætero in æternum astringantur; in quorum testimonium & evidentiam pleniorem præsentes fieri & nostri sigilli munimine fecimus communiri. Actum & Datum Pragæ sub testimonio, præsentibus *Venerabili in Christo Patre Domino Witkone Episcopo Misnensi*, *ac Excellenti Principe Domino Rudolpho Duce Saxoniæ*, *Tymone de Koldicz*, *& Henrico de Lippa*, *Ulrico Phlugone*, *Ottone de Rufsburo*, *Conrado de Bersnitz*, *nec non Gyscone de Reste*, *Joanne de Lubeck*, *Conrado de Ullenborck*, *Civibus Wratislaviensibus aliisque pluribus testibus* fide dignis. Anno Domini M. CCCXXXVI. feriâ secundâ proximâ ante festum Purificationis Beatissimæ Mariæ Virginis. *Testes supradictorum.*

EPISTOLA XLIX.

Joannis Ducis Stinaviæ Venditio Civitatis & Castri Gor, cum pertinentiis universis, Joanni Regi Boëmiæ, & ab eodem Rege ejusdem Civitatis & Castri, unâ cum Civitate Fravenstatt in feudum susceptio.

IN NOMINE DOMINI. AMEN.

Nos Joannes DEI Gratiâ Dux Silesiæ, Dominus Stinaviæ, ad universorum notitiam tam præsentium quàm futurorum volumus publicè pervenire.

QUòd nos bonâ & nostrâ liberâ voluntate, sanâ mente & corpore, maturo, & deliberato nostro nostrorúmque publico consiliariorum consilio, spontè & liberè, non compulsi, non coacti, nec aliquâ suggestione pravitatis illecti, terram nostram Goram, cum Civitate & Castro Gora, Territorio & omnibus, & singulis limitibus, Dominio, honore, Jurisdictione, Ballia, meri & mixti *Imperii*, *Juribus*, *Patrociniis*, & præsentationibus Ecclesiasticorum beneficiorum, nec non Vasallis, feudalibus, Vasallagiis, feudis, emphiteutis, & ad glebam adscriptis, hominibus, ac universis Juribus, Censibus, Fructibus, Usibus, Ususfructibus, proventibus, & obventionibus suis universis, quæ & qualescunque sint, & in quibuscunque rebus consistant, vel consistere poterunt in futurum, & cum omnibus libertatibus, & utilitatibus, agris cultis, & incultis, planis, Vallibus, Montibus, campis, Pratis, pascuis, Venationibus, aucupationibus, piscinis, Molendinis, piscationibus, aquis, aquarúmque decursibus, Sylvis, rubetis, nemoribus, & aliis singulis pertinentiis, & appendiis suis *Serenissimo Principi Domino nostro Domino Joanni* eâdem gratiâ *Boëmiæ* Regi, *Comiti Lucemburgensi*, & nomine suo suis hæredibus, seu *successoribus Bohemiæ Regibus*, justè, ritè, legitimè, & rationabiliter exhibitis solennitatibus & cæremoniis, Venditionis, & emptionis, quæ in hujusmodi contractibus adhiberi consueverunt, vendidimus, vendimúsque vero titulo, & nomine venditionis tradimus stipulatione mutuâ inter nos hinc indè celebratâ, pro mille Marchis grossorum denariorum Pragensium Polonicalis numeri pecuniæ paratæ, quam pecuniam nos profitemur percepisse, & habere ipsum Dominum Regem & successores ejus de ipsa pecunia solutos, nósque quietos publicè cognoscentes. Ipse autem Dominus Rex ipsam terram Goram, cum Civitate Castróque Gora & Territorio suo, nec non Vasallis, & Utilitatibus suis, unâ cum Civitate Fravenstatt, expedita & exsoluta, penes Dominum *Conradum Olsnicensem Ducem fratrem nostrum* nobis in feudum honorabile & perpetuum dedit, cum aliis terris nostris & Civitatibus, possidenda, fruenda, utenda, & utifruenda & habenda usquè ad tempora vitæ nostræ pacificè & quietè. Tunc demum post mortem nostram, ad ipsum *Dominum Regem*, *& successores suos Bohemiæ Reges* protinùs liberè devolvenda. Ipsa autem terra *Gorensis cum Civitate Fravenstatt*, & ipsarum Vasallis, & homines nobis interim in vita nostra intendere, parere, obedire, & subesse debent, subesséque promittere absque omni præstito fidelitatis homagio, aut etiam Juramento. Verùm tamen ipsa terra præfata, Fravenstatt, ac Vasalli & homines eorum, statim præfato Domino Regi nomine suo, *suísque successoribus Boëmiæ Regibus* præstare tenentur fidelitatis debitæ homagium, & fidei Juramentum, ipsúmque solum & successores suos, Verum, legitimum, supremum, & immediatum Dominum recognoscere debebunt. Nos autem volumus, promittimus, & tenemur præfatos, terram Gorensem cum Civitate Fravenstatt, ac earum Vasallos, feudales & homines præfatos penes antiqua Jura, libertates, immunitates & gratias eorum nostris inviolabiliter conservare temporibus nullámque eis inferre, seu inferre quempiam permittere molestiam, injuriam, aut offensam pro totis nostris viribus & pro posse. Idem etiam *Dominus Rex* promisit, promittit, & tenetur nos, *Vasallos, terras, Civitates, & earum homines penes Jura, libertates, privilegia*, & immunitates omnes & singulos nostros, manu tenere, servare, & custodire, prout alii *Principes Ploniæ Vasallos* suos habent, eísque quomodolibet potiuntur, nos quoque non molestare, impedire, vel etiam amovere debet, ab

Joannes Rex emit ditiones Joannis Ducis Stinaviensis.

Peculiaris conditio, ut Rex ditiones illas consuetudine & jure Polonico regat.

bet, ab

bet, ab ipsa possessione pacifica, terrarum, Civitatum, Castrorum, & possessionum omnium totis vitæ nostræ temporibus, prout in ipsius Domini Regis literis nobis super eo datis evidentiùs apparet, renunciantes itáque expressè pro nobis Vasallis, Civitatibus, & hominibus nostris universis, & singulis præsentibus & futuris, in præmissis omnibus, & eorum quolibet, omni actioni, exceptioni, explicationi, præscriptioni, impetitioni, interjectioni, doli, vel mali, non numeratæ pecuniæ, non soluti, non ponderati, & non electi, auri vel argenti, & cuilibet exceptioni alii Juris, tam Canonici quàm Civilis, seu municipalis, reformationis, constitutionis, consuetudinis, Privilegii, indulgentiæ aut statuti & literarum Apostolicarum, aut in Imperatorum vel aliorum quarumcunque forma, vel conceptione, Verborum, interpretatorum, seu interpretandarum, quæ privilegia, statuta, indulgentias, reformationes, constitutiones & literas ex nunc prout ex tunc esse intelligi volumus, cassa & irrita, & inania, nulliúsque fore efficaciæ penitùs aut momenti, itá quòd prorsus assumatur, quod nobis aut Vasallis, vel in Civitatibus nostris contra præmissa, aut præmissorum aliqua, in toto, vel in parte posset de Jure, aut in defacto competere in futurum, vel quocunque alio modo forma seu quæsito quovis colore alio valeat aliqualiter suffragari. Promittentes corporali præstito Juramento tactis corporaliter DEI Evangeliis, contra præmissa, vel eorum aliquod verbo, aut facto, directè, & indirectè publicè vel occultè, ullo unquam tempore non venire; in quorum omnium testimonium atque robur, perpetuò valiturum præsentes conscribi, & nostri sigilli munimine fecimus communiri. Datum & Actum *Wratislaviæ* in domo Regali, sub testimonio, & in præsentia *Virorum Dominorum Ottonis de Globus, Petri de Drossen, Wolframi de Pannowitz, Ottonis de Maticem, Lutholi de Lottin, & Nicolai Advocati de Stinavia*, ac aliorum nonnullorum fide dignorum ad hoc vocatorum, & rogatorum. Anno Domini M. CCCXXXVII. Feriâ quintâ ante Dominicam, in qua cantamus *lætare*.

EPISTOLA L.

Ejusdem Ducis Stinaviæ obligatio nomine pignoris Civitatis & Castri Gor, Carolo, Regis Bohemiæ Primogenito Marchioni Moraviæ.

Nos Joannes DEI Gratiâ Dux Silesiæ & Dominus Stinaviæ recognoscimus & ad universorum præsentium & futurorum volumus notitiam pervenire.

QUòd bonâ deliberatione, & maturo consilio cum fidelibus nostris præhabitis nostram perspicientes conditionem fieri meliorem, *Excellenti & Magnifico Principi Domino nostro charissimo Carolo, Serenissimi Regis Bohemiæ veri nostri primogenito Marchioni Moraviæ, hæredibus & successoribus suis, Castrum Gor, & Civitatem, cum Territorio*, nec non Villis, possessionibus, granitiis, limitibus, metis, terminis, agris, cultis, & incultis, pratis, pascuis, sylvis, rubetis, nemoribus, venationibus, aucupationibus,

Altera obligatio data Carolo ab eodem Duce. March: Moraviæ.

aquis, aquarúmve decursibus, piscationibus, molendinis ad aquam vel ad ventum expositis, montibus, Vallibus, planis, habitis & habendis Vasallis & hominibus, honoribus, Jurisdictionibus, plenóque Dominio, nullo diminuto penitus, vel excepto, ac aliis Juribus, fructibus, utilitatibus, & pertinentiis universis, quibuscunque nominibus censeantur, prout ad nos à nostris progenitoribus pervenerunt, & sicut eadem hucusque dinoscimur possedisse, pro octo millibus Marcharum grossorum Denariorum Pragensium Polonici Pagamenti, ritè, & rationabiliter nomine pignoris obligavimus, & de certa scientia præsentibus obligamus. Taliter: quòd de Castro *Gor* prædicto duntaxat ad præsens sibi cessimus, & id suæ tradidimus & agnoscimus, & assignamus suæ potestati; Civitatem verò *Gor*, cum Territorio, & omnibus suis antedictis pertinentiis, fructibus, & utilitatibus quibuscunque pro vitæ nostræ tempore de præfati Domini Marchionis Moraviæ benevólentia, & concessu sine impedimento quolibet possidere debebimus & tenere, sed post mortem nostram eadem Civitas, & Territorium in prædictis omnibus suis pertinentiis & appendiis ad prædictum Carolum Marchionem Moraviæ hæredes & successores suos sine difficultate qualibet & absque resistentia, seu renitentia cujuscunque pro prædictis octo millibus Marcharum liberè nomine pignoris devolvetur, habenda, tenenda, utifruenda, & pacificè possidenda. Promittimus bonâ fide *vice & nomine Juramenti, Præfato Domino Marchioni, hæredibus & successoribus suis*, cum prædictæ *Civitatis Gor*, nec non *Civitatis Stinaviæ*, ac omnium aliarum nostrarum munitionum seu fortalitiorum apertione, ac omni quâ valemus potentiâ, contra quemlibet Dominum cujuscunque præeminentiæ aut statûs existant, etiam si nobis consanguinitate, & affinitate, quomodolibet sit astrictus, assistere & fideliter adhærere, quantociusque, & quotiescunque per ipsos, aut suos Capitaneos, vel officiales quoscunque fuerimus requisiti. In quorum omnium testimonium præsentes fieri, & sigilli nostri appensione fecimus communiri. Actum & Datum *Wratislaviæ*, feriâ septimâ infra octavas Corporis Christi Anno Domini M. CCCXLIII.

EPISTOLA LI.

Ejusdem Ducis Stinaviæ itidem obligatio Civitatis & Castri Gor cum pertinentiis, Domino Bertholdo de Lippa, Præposito VVischebradensi.

Nos Joannes DEI Gratiâ Dux Silesiæ, & Dominus Stinaviæ.

RECognoscimus, & ad universorum tam præsentium, quàm futurorum volumus notitiam pervenire quòd bonâ deliberatione, maturo consilio, cum fidelibus nostris præhabitis nostram prospicientes conditionem fieri meliorem, *Venerabili Viro Domino de Lippa Bertholdo, Præposito Wischebradensi, Cancellario* Regni *Bohemiæ, Castrum & Civitatem Gor*, cum *Territorio*, & districtu, nec non Villis, possessionibus, Granitiis, limitibus &c. ut in præcedentibus usquè ad finem.

Item extant Joannis Ducis Stinaviæ literæ, quibus recognoscit pro se & hæredibus suis, quòd ad mandatum Joannis Regis Boëmiæ statim visis suis Regiis literis, Carolo ejus Regis primogenito Marchioni Moraviæ, & suis hæredibus ipso non existente, homagium & Juramentum fidelitatis, & obedientiæ promisit, & obligavit se facturum, cùm tempus id faciendi postulaverit ut suo naturali & legitimo Domino. Quarum Datum *Poznaniæ*, Feriâ tertiâ, proximâ post Festum Sancti Michaëlis Archangeli 1341.

§. X.

DUCATUS MAZOVIÆ.

EPISTOLA LII.

Homagium VVenceslai Ducis Mazoviæ & Domini Plocensis Joanni Regi Boëmiæ & suis successoribus Bohemiæ Regibus factum.

Nos Wenceslaus DEI Gratiâ Dux Mazoviensis & Plocensis. Notum fore volumus universis quibus præsentes exhibitæ fuerint.

Quòd quia nos ob specialis amoris affectum, quem erga *Magnifici Principis Domini Joannis Boëmiæ & Poloniæ Regis, ac Comitis Lucemburgensis Domini & affinis nostri charissimi* gerimus Celsitudinem, & statum nostrum inantea Pacificum, Princeps suus, ac Regnorum suorum *Bohemiæ & Poloniæ* fore decrevimus, terram nostram *Boridiciensem*, & Dominatum *Plocensem* cum castris nostris *Prolik*, *Wyschehrado*, & *Hostinim*, Civitatibus quoque Oppidis, Villis, & prædiis locatis, per nos aut locandis cum Nobilibus, Baronibus, Vasallis & hominibus, ad ipsas aut ipsa spectantibus cum pertinentiis suis ac aliis bonis universis, quas, & quæ nos omnia possidemus, vel imposterum quocunque possidebimus titulo, nostro hæredum & successorum nostrorum Ducum Mazoviensium & Dominorum Plotzensium nomine in Regis ipsius spontè & liberè designantes manibus ab ipso in feudum recepimus, & facto per nos debitæ fidelitatis homagio, præstito per nos priùs corporali nihilominus Juramento, *ipsi Regi hæredibus & successoribus suis, tanquam veris Dominis nostris, velut Princeps & fidelis suus & Regnorum suorum* Boëmiæ & *Poloniæ* præfatorum promisimus parere, & intendere, ac servire, fideliter pro viribus de eisdem, & contra quemlibet Principem & hominem efficaciter juvare. Harum testimonio literarum, quas sigillo majori nostro communiri fecimus. Datum in *Plocz* Anno Domini M. CCC. IX. quartâ feriâ post Dominicam: *Oculi mei &c.*

Ditiones in Mazovia Regno Boh. Feudataria enumerantur.

EPI-

EPISTOLA LIII.

Sigismundi Romanorum Regis, & Alberti Ducis Austriæ vidimus literarum VVenceslai Ducis Mazoviæ, concordiæ, subjectionis Ducatûs sui Joanni Regi Bohemiæ.

Nos Sigismundus DEI Gratiâ Romanotum Rex, & Albertus eâdem Gratiâ Dux Austriæ, Styriæ, Carinthiæ &c: &c: Marchio Moraviæ, notum facimus tenore præsentium universis.

QUòd nos nuper vidimus & auscultari, ac legi fecimus quandam literam Illustris *Wenceslai Ducis Mazoviæ* & *Domini Plocensis*, non abrasam, seu cancellatam, sed integram & sanam, & omni vitio ac suspectione carentem, Sigillísque veris & non fictis firmiùs communitam, quam ad præsentes nostras literas atque scripto inseri, & transcribi fecimus, ut ei à quocunque homine adhibeatur fides infallibilis atque firma. Cujus quidem literæ tenor sequitur & est talis.

Nos Wenceslaus DEI Gratiâ Dux Mazoviæ & Dominus Plocensis, constare volumus, tenore præsentium universis:

Plocensis ditio ex manibus Gentilium erepta.

Quòd nos post habitos inter *Magnificum Principem Dominum Joannem Bohemiæ & Poloniæ Regem ac Lucemburgensem Comitem Dominum & affinem nostrum charissimum*, ex una, & nos parte ex altera, varios anfractus, & discordias, statûs & honoris nostri commodum attendentes, de consilio, & favore amicorum, & fidelium nostrorum nomine concordavimus in hunc modum: quòd videlicet, nos, hæredes, & successores nostri prædicti, terram nostram Mazoviensem hæreditariam, & ex Gentilium manibus ereptam, sicut ad nos deducta est penitùs liberam, & à nullo unquam Imperatore, aut etiam Rege in feudum priùs receptam, cum Castris nostris Plozick, scilicet Wischehrado, & Cosnik, Civitatibus, & Villis locatis meis, aut circa ea locandis, Nobilibus, Baronibus, Militibus, Vasallis, & hominibus aliis ac cæteris omnibus & singulis pertinentiis suis, & appendiis, in quibuscunque consistant, aut quocunque censeantur nomine, ac bonis aliis quæ nunc possidemus vel imposterum possidebimus, titulo sub quocunque, eis, Regi, hæredibus, & successoribus suis, spontè, & liberè ex causa subscripta resignare, ac eam, seu ea, ab *ipsis* Rege *hæredibus & successoribus suis* Boëmiæ *Regibus, & Poloniæ*, in feudum perpetuis à data præsentium inantea temporibus, præstito per nos hæredes & successores nostros fidelitatis debitæ homagio, & corporali nihilominus Juramento recipere & habere, dictísque Regi hæredibus, & successoribus suis, ad requisitionem eorundem de bonis supradictis parere, & intendere, tanquam veris nostris, Dominis, ipsísque serviendo juvare, contra quemlibet mundi Principem, vel hominem fideliter, pro totis nostris viribus teneamur. Promittentes omnia, & singula supradicta, bonâ fide, dolo & fraude quibuslibet exclusis firmiter & inviolabiliter conservare, nec contra ea, vel eorum aliqua Jure

qua Jure, vel facto, ullo unquam casu, vel tempore facere, vel venire. Renunciantes expresse in omnibus his exceptioni, doli, mali, in factum actioni, beneficio restitutionis in integrum, constitutioni, & consuetudini, quibuslibet omnibus literis Apostolicis, & aliis quibuscunque nobis concessis, vel concedendis, omnique Juris tam Canonici, quàm Civilis auxilio, quo vel quibus contra præmissa, vel eorum aliquod nobis hæredibus, & successoribus nostris præfatis quocunque tempore vel modo posset in aliquo suffragium generari. Imò & si fortasse (quod DEUS avertat) nos ipsi, hæredes, & successores nostri prædicti contradicta, vel eorum aliquod, modo aliquo, aut tempore excesserimus; volumus ex tunc prout ex nunc, omnia & singula bona nostra quæcunque habuimus, ùt prædicitur, ipso facto fore perdita, & ad ipsos Regem, hæredes & successores suos legitimè, & rationabiliter devoluta. Testes sunt *Illustris Princeps Dominus Bolko Dux Falckenbergensis, Venerabilis in Christo Pater Dominus Florianus Episcopus, Andreas Subcamerarius, & Joannes Dapifer Plocensis*, quorum sigilla unâ cum nostro præsentibus sunt appensa. Et quia plura inter fideles nostros sigilla non invenimus, spectabiles & nobiles viros Joffridum de Linigl, & *Henricum de Wilnow, Comites, Ulricum Dominum in Hanow, Petrum de Rosemberg, & Henricum de Lippa, Juvenem*, testes ad præmissa invocavimus, qui etiam ad preces nostras sigilla sua appendi fecerunt, in testimonium & cautelam omnium præmissorum. Datum in *Ploczk*, Anno Domini M. CCCXXIX. Quartâ feriâ post Dominicam: *oculi mei semper.*

In cujus rei testimonium atque robur præsentes nostras literas & insertiones, sigillorum nostrorum appensione fecimus firmiùs roborari. Datum Viennæ, Anno Domini M. CCCCXXVI. 20. die Martii Regnorum nostrorum Anno Hungariæ &c: 39. Romanorum 16. Bohemiæ verò 6.

EPISTOLA LIV.

Boleslai Ducis Mazoviæ & Domini Plocensis, quibus promittit, quod ad mandatum Regis Joannis, Carolo ejus primogenito, si Rex moreretur, homagium fidelitatis præstabit.

Nos Boleslaus DEI Gratiâ Dux Mazoviæ & Dominus Plocensis, recognoscimus pro nobis, & nostris hæredibus tenore præsentium, & successoribus universis.

Quòd ad requisitum & mandatum *Serenissimi Principis Domini nostri charissimi, Domini Regis Boëmiæ* nobis præsentibus literis factum *Magnifico Principi Domino Carolo*, ipsius *Domini Regis Primogenito Marchioni Moraviæ consanguineo nostro charissimo, & suis hæredibus, & successoribus* fecimus & præsentibus facimus promissum, bonâ & sincerâ nostrâ fide in eum casum, si (quod absit) prædictum Dominum nostrum, *Regem Boëmiæ* decedere contigerit ab hac vita, ex tunc ipsum Dominum *Carolum* & non alium ratione primogenituræ suæ, vel eo non extante, hæredes & successores suos, pro Dominis nostris legitimis, & naturalibus habere volumus, & debemus eisque ex tunc homagium fidelitatis præstare solitum & consuetum.

Carolo March: Moraviæ vivente Patre Joanne præstatur juramentum.

Harum nostrarum testimonio literarum, quibus nostrum sigillum duximus appendendum. Actum & Datum Poznaniæ in crastino Sancti Michaëlis Archangeli, sub Anno Domini M. CCCXLI.

Kasimiri Regis Poloniæ literæ, quomodo Carolus Imperator sibi & Ludovico fratri ejus Regi Hungariæ, & eorum hæredibus & successoribus, Ducatum Plocensem donavit, & quòd vice versâ idem Casimirus ipsi Carolo & Coronæ Regni Boëmiæ restituit Oppida, Byczin & Crucemberg cum Vasallis & pertinentiis & ab omnibus debitis eundem Carolum absolvit.

KAsimirus DEI Gratiâ, Rex Poloniæ ac Russiæ, &c. Hæ literæ Casimiri Regis Part. I. Epist 65. pag. 68. ad verbum recitatæ sunt.

EPISTOLA LV. mutila.

Ducatus Placentinus. Henrici Ducis Glogoviæ Homagium de Ducatu Placentino Carolo Regi Bohemiæ, ejus hæredibus ac ejusdem Regni Coronæ præstitum.

Nos Henricus DEI Gratiâ Dux Glogoviæ & Dominus Saganensis. Notum facimus tenore præsentium.

QUòd quia Serenissimus ac Invictissimus Princeps & Dominus Dominus Carolus Romanorum Imperator, semper Augustus & Boëmiæ Rex Dominus noster gratiosus, nobis nec non Illustri Dominæ Annæ Consorti nostræ legitimæ hæredibus & successoribus nostris Ducatum Placentiæ, qui per mortem Illustris Principis Domini Bolkonis, olim Ducis ibidem Sororii nostri dilecti vacavit. &c.

Hic est hiatus in Autographo.

§. XI.

DUCATUS SWIDNICENSIS ET JAURENSIS.

EPISTOLA LVI.

Kasimirus Rex Poloniæ renunciat eos Ducatus, Carolo Regi Bohemiæ & ejusdem Regni Coronæ.

KAsimirus DEI Gratiâ Rex Poloniæ ac Russiæ, nec non Cracoviæ, Sandomiriæ, Siradiæ, Lanciciæ, Lytuaniæ & Pomeraniæ terrarum & Ducatuum Dominus ac hæres &c. Hæc renunciatio Jurium terræ Svvidnicensis & Jaurensis à Casimiro Rege Poloniæ recitatur in P.I. Ep. 55. p. 67.

Eorun-

Eorundem Ducatuum renunciatio Ludovici Regis Hungariæ Carolo Regi Bohemiæ & ejusdem Regni Coronæ.

Literæ Ludovici Regis Hungariæ hîc omittuntur, quia per longum jam antè recitatæ sunt. Vol.I. p.44. Ep.41.

EPISTOLA LVII.

Henrici Ducis Jaurensis Literæ, quòd post mortem ejus Castrum & Oppidum Cant, cum Kammerdorff debeant ad Carolum Regem Bohemiæ, & ejusdem Regni Coronam devolvi.

Nos Henricus DEI Gratiâ Silesiæ Dux Dominus in Jauer ad universorum notitiam tenore præsentium volumus pervenire.

QUòd nos castrum cum *Oppido Kant & Allodium Kammerdorff* cum fructibus & pertinentiis suis universis, disbrigatis & disbrigandis ejusdem, imposterum prout frater & Pater noster possederunt, & habuerunt assignata & donata nobis, quoad usum fructum per Dominum Regem inclytum, & usquè ad tempora vitæ nostræ utifruenda per nos & possidenda &c. Post mortem autem nostram præfata Castrum & Oppidum *Kant cum Kammendorff*, & utilitatibus ac pertinentiis suis universis, per nos possessis & habitis, ad ipsum Dominum Regem, & successores suos *Boëmiæ Reges*, debent protinus devolvi. Harum nostrarum testimonio literarum. Datum *Wratislaviæ* Anno Domini M. CCCXXXVII. Feriâ sextâ proximâ ante Dominicam *Lætare.*

EPISTOLA LVIII.

Ejusdem Henrici Ducis Literæ, quomodo Joannes Rex Boëmiæ ei indulsit, à Civitate Sittaviensi exactionem exigere.

Nos Henricus DEI Gratiâ Silesiæ Dux Dominus in Jaur, & Fürstenberg. Universis præsentes literas inspecturis, volumus esse notum.

QUòd cùm Magnificus Princeps Dominus Joannes *Boëmiæ Rex* nobis indulserit, & à Civitate, & bonis Civium & hominum Sittaviensium de marca qualibet unum Lothonem grossorum nomine exactionis exigeremus; Promittimus firmiter, & tenemur, quòd nos medietatem totius pecuniæ illius exactæ nomine dicti Domini Regis, & pro eo in summa duorum millium Marcharum, in quo certa bona, & possessiones ad castrum Kant spectantia, & districtum ibidem, sunt obligata pignori, pro exsolutione eorum defalcare debemus in ipsa summa partem mediam, ipsum Dominum Regem contingente totaliter deducendam. Harum seriè litera-

rum. Datum *Wratislaviæ*, Anno Domini M. CCCXXXVII. 7. die, Dominicâ quâ canitur *lætare*.

EPISTOLA LIX.

Civitatis Jaurensis Literæ de Thelonio eis concesso.

Nos Judex, Jurati ac Cives universi Civitatis Jaurensis. Notum facimus tenore præsentium universis.

Jaurovienses liberantur ad certum tempus à Theloniis.

QUòd licèt *Serenissimus ac Invictissimus Princeps & Dominus Carolus IV. Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus & Bohemiæ Rex*, nobis gratiam usq; ad voluntatem suam duraturam fecerit specialem, quòd ante Thelonia sua, Civitatis & Districtûs Wratislavien sis, cum rebus, & mercibus nostris propriis sine datione Thelonii transire liberè valeamus, ad illum modum sicut Cives Swidnicenses ante dicta Thelonia liberè, cum eorum mercibus, absque solutione Thelonei transire consueverunt. Nos tamen præfato Domino nostro Imperatori bonâ fide promisimus, & promittimus per hæc scripta, quòd antedicta Thelonea, res & merces alienas in fraudem solutionis Thelonei nullatenus deducemus. Datum *Wratislaviæ*, Anno Domini M. CCCLXIV. Die 28. Maji.

§. XII.

DUCATUS COSLENSIS.

EPISTOLA LX.

Homagium Wladislai Ducis Coslensis, Joanni Regi Boëmiæ & suis hæredibus & successoribus præstitum.

Nos Wladislaus Dux Coslensis recognoscimus & fatemur tenore præsentium universis.

Feuda Coronæ Boh: in Ducatu Coslensi.

NOs esse *Principem, & Vasallum Magnifici Domini nostri Joannis Boëmiæ, & Poloniæ Regis Illustris ac Lucemburgensis Comitis*, & ab eo terram nostram Coslensem, cum suis Civitatibus, videlicet, *Cosla, Peitum, Peynsenchreschin*, ac Castris videlicet *Tost & Slalatyra*, cum eorum *Villis, hominibus, Vasallis & Militibus* ad ipsas & ipsa spectantibus, ac aliis suis pertinentiis in quibuscunque consistant, quas & quæ nunc habemus & imposterum sumus quocunque titulo habituri, nostro hæredum & successorum nostrorum Ducum Coslensium nomine, recepisse in feudum, & ab ipso tenere & possidere, Jure ac titulo feudali. Volentes quòd hæredes & successores nostri Duces Coslenses prælibati juxta literarum continentiam, quas à Præfato Domino nostro *Rege Bohemiæ* super eo recepimus, & habemus, quandocunque prædictam terram nostram Coslensem vacare contigerit, eam ab ipso Domino Rege *Boëmiæ aut à suis hæredibus vel successoribus Regibus Bohemiæ* in feudo recipere

pere ſemper deinceps debeant & tenere. Et facto ſibi per eos ſervandæ perpetuo fidelitatis homagio, ſicut & nos ſpontaneâ & liberâ voluntate fecimus, ei vel eis tanquam ejus vel eorum princeps, & Vaſallus ſincerâ fide intendere ſemper debeant ac parere. Harum noſtrarum teſtimonio literarum. Datum in *Oppavia*, Anno Domini M. CCCXVII. 11. Kalendas Martii.

§. XIII.

DUCATUS FALKENBERGENSIS.

EPISTOLA LXI.

Bolkonis Ducis Falkenbergenſis literæ, quibus fatetur, quòd nullum alium Dominum habeat, aut hæredes ſive ſucceſſores ſui habere poſſint, præterquam Reges Bohemiæ, & ejusdem Regni Coronæ.

Nos Bolko DEI Gratiâ Dux Falkenbergenſis, notum facimus tenore præſentium univerſis.

QUòd literas illas, quibus *Reverendum in Chriſto Patrem Dominum Preczlaum Epiſcopum Wratislavienſem* ad præſentiam *Regis Cracoviæ* provocavimus, ipſi Epiſcopo in tædium, & diſplicentiam deſtinavimus, cùm eo tempore eſſemus hoſtis ipſius, & quòd noſtræ mentis non fuit, quòd ex illis literis Dominis noſtris *Regibus*, & *Coronæ Regni Boëmiæ* aliquod deberet damnum ſeu præjudicium generari. Notum facimus ac etiam profitemur publicè, quòd tales literæ, quas Epiſcopo præfato, ſeu aliis deſtinavimus, ac etiam verba quæ diximus in cauſa prædicta, *Dominis noſtris Regibus Bohemiæ* & ejusdem Coronæ nullum damnum afferre debeant quovis modo; Quódque nullum alium Dominum habemus, præterquam *Boëmiæ Regem.* Et promittimus pro nobis, hæredibus, & ſucceſſoribus noſtris bonâ fide, ſine dolo, quòd coram prædictis *Dominis noſtris Bohemiæ Regibus*, ſeu coram *Capitaneo Regni Bohemiæ*, cui vices ſuas committendas decreverint, cuilibet Principi ſeu in dignitate Principis conſtituto de juſtitia reſpondebimus, & Juri parebimus, & ab eis juſtitiam recipiemus ſimiliter, ſi verò cuiquam alteri in nobilitate Principis non exiſtenti, adversùs nos actio, ſeu Jus quovis modo competeret, illi Juſtitiam facere tenebimur in noſtra curia, & coram Vaſallis noſtris eâ conditione, quòd *Rex Bohemiæ* Dominus noſter, qui pro tempore fuerit, ſi cauſam ad ipſum provocari contingeret, aliquem ex ſuis ad noſtri Judciis audientiam deſtinare poterit, & valeat, qui advertat, & ritè conſideret, ſi conquerenti de Juſtitia provideatur coram nobis, & in eum caſum ubi relatione talis nuntii deſtinati clareret, non fore debitam adminiſtratam Juſtitiam, in noſtra curia, & Vaſallorum noſtrorum præſentia, ut præfertur, tunc conquerens hujusmodi ab auditorio noſtro provocare, ſeu appellare poterit ad Judicia *Dominorum noſtrorum Bohemiæ* Regum, qui pro tempore fuerint, & ibidem tali conquerenti juſtificare tenebimur. Et vice verſâ ab ipſo poſtulare Juſtitiam

in causis & negotiis quibuscunque, neque sustinebimus, vitari seu provocari ad cujuscunque alterius Domini judicia quovis modo; Præsentium sub appenso nostro sigillo testimonio literarum. Datum *Wratislaviæ* Anno M. CCCLIX. in die S. Thomæ Cantuariensis Episcopi, & Martyris Gloriosi.

§. XIV.

DUCATUS OSVICENSIS.

EPISTOLA LXII.

Homagium Joannis Ducis Osvvicensis Joanni Regi Boëmiæ, & suis hæredibus ac successoribus factum.

Nos Joannes DEI Gratiâ Dux Osvvicensis Scholasticus Cracoviensis. Recognoscimus & fatemur tenore præsentium universis.

Feudalia loca Coronæ Boh: in Ducatu Osvicensi.

NOs esse *Principem & Vasallum Magnifici Domini nostri Joannis* Bohemiæ *& Poloniæ Regis Illustris ac Comitis Lucemburgensis*, & ab eo terram nostram Osvvicensem cum suis *Civitatibus*, *& Castris* videlicet *Ossvem* Civitate cum *Castro Jathor*, *Civitate Lant*, *Zipsa*, *Wadowitz*, *& Spikowitz*, Oppidis cum Oppidanis, Villis, hominibus, Vasallis ac Militibus ad ipsas & ipsa spectantibus, & aliis pertinentiis universis in quibuscunque consistant, quas nunc habemus, & imposterum sumus quocunque titulo habituri, nostro hæredum & successorum suorum nomine & Ducum Osvvicensium, recepisse in feudum, & ab ipso tenere, & possidere jure ac titulo feudali, volentes, quòd hæredes, & *successores nostri Duces Oswicenses* prædicti juxta continentiam literarum, quas à prædicto *Domino Rege* super eo habemus, quandocunque prædictam terram nostram vacare contigerit, eam ab ipso Domino nostro Rege in feudo deinceps semper recipere debeant, ac tenere. Et facto sibi per eos servandæ perpetuo fidelitatis homagio, sicut & nos nunc spontaneâ & liberâ voluntate fecimus, ei vel eis tanquam ejus, vel eorum rei testimonium præsentes literas fieri, & sigillo nostro fecimus roborari. Datum in *Boütung* Anno Domini M. CCCXXVII. 6. Calend. Martii.

§. XV.

DUCATUS THESCHINENSIS.

EPISTOLA LXIII.

Homagium Casimiri Ducis Teschinensis Joanni Regi Boëmiæ præstitum.

Nos

Nos Casimirus DEI Gratiâ Dux Teschinensis recognoscimus, & fatemur tenore præsentium universis.

NOs esse *Principem*, & *Vasallum Magnifici Domini nostri Domini Joannis Boëmiæ & Poloniæ Regis Illustris, ac Comitis Lucemburgensis.* Et ab eo terram nostram *Teschinensem*, cum suis Civitatibus, & Castris videlicet Teschin Civitate, cum Civitate Freyenstadt, & Belitz Civitatibus, Zehoffchvve, Gemnitz, Oppidis cum munitionibus & Ostraviâ Castro, cum Villis (& cætera) *sequentia iisdem verbis habentur prout præcedens Homagium Oswicense.* Datum in *Oppavia*, Anno Domini M. CCCXXVII. 12. Calend. Martii.

EPISTOLA LXIV.

Compromissum Theschinensis, & Olsnensis Ducum in arbitros, in quo reservatur superioritas Carolo Regi Bohemiæ.

Nos Przimislaus DEI Gratiâ Dux Theschinensis, Notum facimus tenore præsentium universis.

QUòd cum in causa dissensionis, quæ vertitur inter nos ab una & *Illustrem Principem Dominum Conradum Olsnicensem Ducem* parte ab alia, super ordinatione, seu limitatione granitiarum, seu metarum inter *Bythumiam*, *Byszekreczem*, nos pro nobis *Petrum de Luba*, & *Strabonem de Slawolicz*, idemque *Dux Conradus* prædictus pro se & sua parte, *Ottonem de Wolaw*, & *Wenceslaum de Ternowitz*, ac eisdem quatuor in casu hujusmodi ei concordare non valentibus, *Nicolaum Kothulin*, quintum & superiorem, nostros arbitros & amicabiles compositores, in præsentia *Serenissimi, ac Invictissimi Principis, Domini Caroli IV. Romanorum Imperatoris semper Augusti, & Bohemiæ Regis Domini* nostri gratiosi, de bona nostra voluntate, necnon amicorum nostrorum accedente consilio, duximus eligendos. Sique dictus *Nicolaus* officium diffinitionis hujusmodi, fortè nollet assumere, ex tunc per nos utrobique quantum in nobis fuerit, ad diffiniendum eandem compelli debebit, sique fortassis ad hoc compelli non posset, ex tunc nos bona omnia ejusdem *Nicolai*, *dicto Domino nostro Imperatori* assignare tenebimur. Et infra dies quatuordecim abinde continuos, de alio quinto, & superiore nec non arbitro, ad invicem concordare, nobísque de hoc concordare non valentibus præfatus *Dominus Imperator* talem quintum superiorem communem hominem dabit, seu deputabit, qui sibi videbitur expedire, promittentes bonâ nostrâ fide sine dolo, prædicto Domino nostro Imperatori, quod diffinitioni seu discussioni prædictorum in omnibus hujusmodi causam concernentibus, firmiter obedire, seu parere volumus & tenemur præsentium sub nostro sigillo testimonio literarum. Datum *Wratislaviæ*, Anno M. CCCLVIII. Crastino Beatæ Luciæ Virginis.

FINIS PARTIS III.

PARS

PARS IV. EPISTOLARUM PUBLICARUM.

EGRA.

EPISTOLA I.

De Obligatione Civitatis Egrensis & ejus Territorio, Regibus, & Coronæ Regni Bohemiæ literæ Gerlaci Archiep: Moguntinensis Electoris Imperii.

Nos Gerlacus DEI Gratiâ Sanctæ Moguntinensis Ecclesiæ Archi-Episcopus, S. Imperii per Germaniam Archicancellarius. Notum facimus præsentium inspectoribus & Auditoribus universis.

Quamvis literæ *Serenissimi, ac Invictissimi Principis & Domini Domini Caroli Romanorum Imperatoris semper Augusti, & Bohemiæ Regis Domini nostri gratiosi*, quas super obligationem, & infra scriptis suis pignoribus videlicet *Civitate Egrensi*, & ejus *Territorio* nec non *Castris & munitionibus Floss & Parkstein*, & eorum pertinentiis, pridem obtinuit, quásque claræ memoriæ *Illustres Principes quondam* Bohemiæ *Reges progenitores sui*, ex notabilibus causis à Sacro Rom: Imperio obtinuisse noscuntur, sinistri casus, odiosis eventibus crematæ, & perditæ fuerint, & sint, quòd earum præsidio uti non potest ad ostensionem sui juris, sicut eisdem meritò uteretur; Tamen cùm eadem obligatio, seu pignoratio, nota sit publicè & nos de conditione obligationis hujusmodi simus plenè & sufficienter instructi, videlicet quòd præfata Egrensis Civitas cum suo territorio, nec non castro seu munitione *Floss*, & *Parkstein*, cum omnibus suis pertinentiis *Regno & Coronæ* Bohemiæ pro quadraginta millibus Marcharum puri argenti 5. florenis cum dimidio Florentini ponderis pro Marcha qualibet computandis à S: Rom: Imperio ritè fuerint obligata, & *progenitores, ac prædecessores sui Reges Bohemiæ Illustres* in possessione præfatorum pignorum fuerint, & ipse Dominus noster prædictus eadem pignora ritè possideat in præsenti. Consideratis igitur multiplicibus favoribus & gratiis & fructuosâ diligentiâ, nec non laboribus indefessis, quibus præfatus Dominus noster ad honorem & utilitatem S. Imperii fideliter & frequenter intendit: inspectis etiam notabilibus, & studiosis obsequiis, quas progenitores sui quondam *Reges Boëmiæ* ipsi S. Imperio reverenter & utiliter sæpiùs ostendisse noscuntur cum

Literæ super Egram amissæ.

Egra empta à Rege Boh.

cum præfatum *Regnum* Boëmiæ *Imperialis Coronæ dignum quidem, & nobile membrum* existat, damnis hujusmodi quibus præfatum *Regnum Bohemiæ* ex præmissis eventibus gravari valeret, desideramus occurrere sapienter, nominatim ob illam fidem, quâ velut *Princeps Elector* Sacro tenemur *Imperio*, nè *Præfatus Dominus noster & Regnum Bohemiæ* suum occasione dubitationum talium, damna quævis impedimenta, seu dispendia patiantur, animo deliberato, & de certa nostra scientia notum facimus, & fatemur, quòd præfata Egrensis Civitas cum suo territorio, & castra sive munitiones, *Floss & Parkstein*, cum Oppidis, Villis, Nobilibus, plebeis, pauperibus, & divitibus circumstantiis, & omnibus suis pertinentiis, quæ infra metas, sive limites, terrarum, castrorum, seu munitionum hujusmodi situantur, præfati *Domini nostri Regis* tanquam *Regis* Boëmiæ *heredum & successorum suorum Regum* Boëmiæ & ejusdem *Regni Coronæ* pignus & obligatio dudum fuerunt, & sunt pro quadraginta Millibus Marcharum puri argenti ponderis antedicti. Et eandem obligationem seu pignorationem confirmamus de nostra scientia, sub omnibus modis, & conditionibus, ut præfati sumus ipsiusq; obligationi, & pignorationi favorem, voluntatem, & plenum consensum apponimus, velut *ArchiEpiscopus Moguntinensis, per Germaniam Archicancellarius & Princeps Elector S. Imperii* supradicti præsentium sub nostro sigillo testimonio literarum. Datum *Spiræ* Anno M. CCCLIII. feriâ quartâ proximâ ante festum S. Nicolai.

EPISTOLA II.

Balduini Episcopi Trevirensis.

Nos Balduinus DEI Gratiâ S. Trevirensis Ecclesiæ ArchiEpiscopus S: R: Imperii per Galliam, & Regnum Arelatense Archicancellarius. Notum facimus præsentium inspectoribus & Auditoribus universis.

QUamvis literæ *Serenissimi ac Invictissimi Principis &c:* omnia ut in præcedenti, verbum de verbo, nisi ubi *Moguntinensis ArchiEpiscopus* legitur, legatur *ArchiEpiscopus Trevirensis* per Galliam & Regnum Arelaceum Archicancellarius. Datum *Moguntiæ* Anno M. CCCLIII. Dominico die proximo post festum Beati Thomæ Apostoli.

EPISTOLA III.

Wilhelmi ArchiEpiscopi Coloniensis.

NOs Wilhelmus DEI Gratiâ Sanctæ Coloniensis Ecclesiæ ArchiEpiscopus S: Imperii per Italiam Archicancellarius. Notum facimus &c: Quarum Datum est *Spiræ*, Anno Domini M. CCCLIII. feriâ quartâ proximâ ante festum S. Nicolai Episcopi.

EPISTOLA IV.

Ruperti Senioris Comitis Palatini Rheni Imperii Electoris Ducis Bavariæ literæ.

NOs Rupertus Senior DEI Gratiâ Comes Palatinus Rheni S. Imperii Archidapifer & Bavariæ Dux. Notum facimus &c: Quarum Datum ibidem est *Sp-ræ.* Anno Domini M. CCCLIII. feriâ quartâ proximâ ante festum Sancti Nicolai.

EPISTOLA V.

Balduini Trevirensis ArchiEpiscopi Electoris Imperii.

Ludovici Romanor: Regis verba Egram Regibus Boh: oppignorantis.

VIdimus literarum Ludovici Rom: Regis in quibus *Joanni Regi Boëmiæ* certas promissiones facit, eò quod in Regem Romanorum ipsum promovit, in quibus etiam fit infra scripta mentio obligationis terræ Egrensis, ut patet. *Item obligamus sibi pro decem Millibus Marcharum argenti terram Egrensem, & Castra Floss & Parkstein, cum omnibus Regalibus, Dominiis, mero, & mixto Imperio, fructibus, redditibus, & juribus, & aliis quibuscunque pertinentiis, pro expensis factis ea de occasione promotionis nostræ in Romanorum Regem, quousque sibi aut suis hæredibus de dicta summa integrè fuerit satisfactum percipiendis sibi & hæredibus suis in sortem minimè computandum.* Datum literarum Coloniæ secundo nonas Decembris vidimus autem Actum & Datum *Treviris* Anno M. CCCXXXV. 18. Augusti.

EPISTOLA VI.

Caroli Romanorum Imperatoris literæ de incorporatione Regni Bohemiæ Castrorum Parkstein & Karlsvvald & Oppidi VVeyda.

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDUÆ TRINITATIS FELICITER. AMEN.

Carolus IV. Divinâ favente Clementiâ Rom: Imperator semper Augustus & Bohemiæ Rex, ad perpetuam rei memoriam.

Caroli IV. solicitudo de Boh: Regni commodis & profectibus.

DUm imminentium nobis curarum varietatem quibus humeros nostros ex S: Imperii susceptione subjecimus nostra secum revolvit serenitas, multum nos eidem obnoxios invenimus Imperio, quo Mundiali Machinæ auctore Domino præsidemus, Multum *in Regni nostri Boëmiæ* quod initium & excellens ipsius Imperii membrum existit, profectibus & augmentis nos decet prospicere, cujus sublimatio Sacro Imperio, ad gloriam, & imperiale fastigium in illius felicitate feliciter sublimatur; hinc est, quòd

quòd cum *Venerabilibus & Illustribus* ipsius *Sacri Imperii Principibus, Electoribus*, habito pridem super variis Imperii necessitatibus, consilio, & deliberatione maturis inter cætera, illud nobis occurrit præcipuâ consideratione pensandum, qualiter illius auxilio, cujus nutu cœlestia simul & terrestria disponuntur, exigente rerum ordine, cum victorioso nostræ Majestatis exercitu, nuper ingressi Castrum Achatin, & Hohenstauff, ad jus & proprietatem Imperii S. spectantia, & ex multo tempore ab ipso alienata in pristinum Jus & proprietatem imperialem recuperavimus, & in antiquam reduximus potestatem, ubi etiam eodem tempore *Castra Lauterburg & Rosenstein*, nec non Oppida, Alen & Steubach per spectabiles *Ludovicum* seniorem & *Ludovicum* juniorem Comites de Oettingen fideles nostros dilectos venditioni palàm exposita, de Thesauro R*egni nostri* Boëmiæ, pro eodem Regno, & ejus insigni Corona comparavimus & ipsa in eorundem *Regni & Coronæ Bohemiæ* transtulimus, univimus & fundavimus potestatem. Consequenter una cum eisdem *Principibus Electoribus* consideravit & ritè perpendit nostra Serenitas, quomodo pro gubernatione Imperialium terrarum, tam in *Sueviam*, quàm in aliis regionibus, confiniis, Castra *Achatin, & Hoënstauff*, antedicta licèt in se supra modum essent utilia, tamen pro certiori magnificatione, & *Sacri Imperii* propagatione, ampliatione districtuum finitimorum indigebant, talémque dislationem dictis *Castris, Achatin, & Hohenstauff, ac Dominio Imperiali* proficuam ex permutatione, quæ de Castris *Luteburg, & Rosenstein*, nec non Oppidis *Allen & Steubach* prædictis, eorum districtibus, fieri poterat, visum fuit nobis, & prædictis Principibus posse utilissimè ordinari, eò quòd eadem Castra, Oppida & districtus cum jam dictis Castris *Achatin, & Hoënstauff* confinare, ac utrorúmque limites sese contingere dignoscuntur. Præterea providâ, & Sagaci unà cum prædictis Principibus Electoribus discussione nostra solicitè pensavit sublimitas, qualiter Castrum *Parckstein, & Karlswald* situm in terra Egrensi, cum centum mansis terræ ad illud spectantibus, Oppidum *Weiden*, & eorundem bona, Villæ, pertinentiæ, & districtus, licèt de Imperiali proprietate consistant, non sunt tamen cæteris Imperialibus bonis continua, & magis R*egno nostro Bohemiæ* seu terris ejusdem quas trans sylvam Boëmicalem in Bavaria Justis, & rationabilibus titulis conquisivit, conjuncta sunt contigua & vicina, & Castra *Lutterburg & Rosenstein*, Imperio Sacro, atque Castra *Parckstein, & Karlswald Regno Bohemiæ* magis expediant, sicut hoc *Electorum Principum* decrevit provisio, qui missis inspectoribus, permutationem hujusmodi utilem dictaverunt. Quam ob rem nullo quidem Patriæ natalis affectu, aut novalis successionis amore, sed solum DEUM & conscientiæ debitum nostræ habendo præ oculis, quod Sacro Imperio, ac *Regno nostro Bohemiæ*, nobili & insigni ejus membro, ampliùs convenire, fructúmque & commodum uberius afferre posset, prospicimus, unà cum Principibus Electoribus prædictis voto unanimi, aciem mentis nostræ convertimus, animóq; deliberato, & prædictorum omnium consilio prædicta bona decrevimus, & bonum esse invenimus, hinc inde inter Imperium ex una, & *Regnum nostrum Bohemiæ* parte ex altera, ad invicem permutare. Hinc est quòd nos tanquam Imperator, & antedictorum Electorum consilio, & assensu concordi jure & nomine nostri & S. Imperii cum *Illustri Joanne Marchione Moraviæ fratre, Principe nostro familiarissimo*, quem pro nobis, ùt R*ege Boëmiæ*, ad supra scripta & alia generaliter, & specialiter administratorem, procuratorem, & negotiorum gestorem Serenitas nostra constituit, prædicta Castra *Luterburg, & Rosenstein*,

Carolus IV. emit pecuniâ Regni Boh: quasdam Arces & Oppida.

Notandum: nomina locorum non bene legi potuisse.

Commutatio certorum locorum ad Imper: & Boh: pertinentium.

Locus corruptus.

Roſenſtein, nec non *Oppida Allen & Heibach*, cum eorum Villis, bonis, poſſeſſionibus, diſtrictibus, & pertinentiis univerſis, pro plenoque jure fundo, proprietate & Dominio utrobique ritè & rationabiliter permutavimus, & tenore præſentium autoritate noſtrâ Cæſareâ & certâ ſcientiâ permutamus. Et nos quidem Imperator prædictus, Imperiali autoritate, & nomine Caſtris *Parckſtein & Karlswald* Oppido *Weida*, & omnibus eorum bonis, Villis, poſſeſſionibus, Dominio, Juribus, & pertinentiis antedictis ceſſimus, & animo permutationis hujuſmodi *Regno Bohemiæ*, & inſigni ejus *Coronæ*, appropriamus, annectimus, inviſceramus, pariter & non minus ac in Jus, proprietatem, *fundum, Dominium, & poteſtatem Regni, Coronæ, ac Regum Bohemiæ* prædictorum ex certa ſcientia eâdem Imperiali auctoritate redigimus, & firmamus, apud *Regnum Reges & Coronam Bohemiæ* inſeparabiliter jure hæreditario perpetuis temporibus permanſura. Dicta verò Caſtra *Lauterburg & Roſenſtein*, nec non Oppida *Allen & Heibach*, cum Villis, bonis, poſſeſſionibus, diſtrictibus & pertinentiis ſupradictiſque nemoribus frater noſter Marchio Moraviæ virtute adminiſtratoris *Regni noſtri Bohemiæ* admiſſis favorabiliter Sacro Romano Imperio ejuſque Cameræ incorporamus, inviſceramus, annectimus, & unimus, eaque in jus, proprietatem, feudum & Dominium ipſius Imperii ex certa noſtra ſcientia Imperiali reddimus, in ejuſdem Imperii poteſtate, jure, & Dominio ac proprietate perpetuò permanſura. Promiſimus equidem & ſincerè promittimus per præſentes, nos qui ſupra Rom: Imperator, pro nobis & *ſucceſſoribus noſtris Regibus & Imperatoribus Rom:* dictus verò *frater Illuſtris Joannes Marchio Moraviæ*, velut adminiſtrator, procurator, & negotiorum geſtorum à nobis ùt à *Rege Bohemiæ* ad hoc ſicut patet conſtitutus, pro nobis *hæredibus, & ſucceſſoribus noſtris Regibus Bohemiæ* prædictum permutationis contractum in toto vel in parte ſui qualibet ſemper attendere, & perpetuis temporibus inviolabiliter obſervare, ac nullo unquam tempore contra eum ullo modo, directè vel indirectè, jure, vel facto per nos vel perſonas interpoſitas, quocunque colore quæſito facere, vel venire, aut etiam quippiam in ejus jacturam, reſciſſionem ſeu præjudicium quomodolibet attentare. Renunciantes certa ſcientia, & ſcriptis, *Nos Carolus Imperator*, qui ſupra *pro nobis, & ſucceſſoribus noſtris Regibus & Imperatoribus Romanorum*, dictus verò noſter *frater Marchio Moraviæ* adminiſtrator, procurator, ſicut præmittitur, pro nobis hæredibus, & ſucceſſoribus noſtris *Regibus Bohemiæ* in præmiſſis eorum ſingulis, ſeu ab illis dependentibus, quovis modo ſecundùm omnem modum, & formam, ſicut ſuperiùs fuit expreſſum, & invenitur, omni actioni, juri, quæſtioni, impetitioni, exceptioni, doli, mali, ſeu infactum, auxilio reſtitutionis in integrum, & cuilibet actioni Juris Canonici, & Civilis Beneficio contra venire poſſemus, Jure vel facto in Judicio, vel extra Judicium, vel quibus hæc omnia, vel eorum aliquod violari, reſcindi, & infirmari poſſent, quibuſcunque temporibus, aut infringi, etiamſi de ſingulis hujuſmodi Canonibus, legibus, Juribus, obſervantiis, Uſibus, & Statutis, Jure, vel conſuetudine, deberet in præſentibus fieri mentio ſpecialis. Præterea nos *Carolus Romanorum Imperator*, qui ſuprà auctoritate Cæſareâ, & de plenitudine Imperatoriæ poteſtatis ex certa ſcientia ſupplemus omnem defectum, ſi quis in præmiſſis, vel eorum aliquo circà ſolennitatem in tractatibus præmittendam, ſive in forma verborum neceſſariorum ſubmiſſione, ſeu aliis quibuſvis Cæremoniis, Juris, aut facti neceſſariis, ſubſtantialibus vel voluntariis quomodolibet eſt, vel unquam reperiretur admiſſus. Decernentes hoc Imperiali

Marchio Joannes Frater Caroli, conſtitutus Procurator Regni Boh.

periali edicto: hæc omnia semper habere, & perpetuâ debere subsistere roboris firmitate. Non obstantibus quibuscunque legibus seu juribus communibus, localibus, consuetudinariis, vel statutis, in contrarium editis, seu rebus hujusmodi aliter formam ponentibus, quibus omnibus, & singulis, in quantum præmissis, vel eorum aliquibus seu alicui obviarent, auctoritate Cæsareâ, præsentibus, quo ad hunc duntaxat permutationis contractum, ex certa scientia derogamus, & esse decernimus omnimodè derogatum. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostræ Majestatis infringere, vel ei quovis ausu temerario contraire. Si quis autem contrarium attentare præsumpserit, indignationem nostram & pœnam mille Marcharum auri puri, toties quoties contra factum fuerit eo ipso, se noverit irremissibiliter incursurum, quarum medietatem, Imperialis ærarii, reliquam verò Fisci Regalis Bohemiæ usibus decernimus applicari. Præmissis insuper universis & singulis in suo robore perpetuò duraturis.

Signum Serenissimi Principis & Domini Domini

Caroli IV. Romanorum Impe-
ratoris, Invictissimi & Glo-
riosissimi; Testes hujus rei
sunt Venerabilis Marquardus
Augustensis, *Joannes* Olomu-
censis, *Joannes* Lütomislensis
Imperialis Aulæ Cancellarius,
Theodoricus Mindensis, & *Ber-*
tholdus Eistetensis Ecclesiarum
Episcopi, Illustres *Rupertus* Ju-
nior Comes Palatinus Rheni
Bavariæ, *Richardus* Braudecen-
sis, *Primislaus* Tessinensis, &
Joannes Oppaviæ Duces spe-
ctabiles, *Burchardus* Imperialis curiæ Magister, Magdeburgensis, & *Fridericus* Nürnbergensis, Burggravii, *Eberhardus* Wirtenbergensis, *Ulricus* senior de Helffenstein, Advocatus Sueviæ, *Henricus* de Montfort, *Ludovicus* senior, & *Ludovicus* junior de Oettingen, Comites, *Ulricus Landgravii*, Lucemburgensis, ac *Gerlacus* de Hoënloh, *Czenco* de Lippa summus *Regni Boëmiæ* Marschallus & Camerarius, *Wilhelmus* de Rechberg, *Fridericus* de Heydeck, *Sbincko* de Hazenburg supremus Magister, *Hasko* de Zvirzeticz & Thimo de Kolditz Imperialis Cameræ Magister, Ogerius de Landstein, *Joannes* de Rosenberg, & alii quàm plures Imperii nostri Principes & Nobiles præsentium sub Imperialis Majestatis sigillo testimonio literarum. Datum *Nürnberg*, Anno Domini M. CCCLX. Indictione 13. Secundo nonas Decembris Regnorum nostrorum Anno 15. Imperii 6.

EPISTOLA VII.

Ejusdem Caroli Romanorum Imperatoris literæ, quibus præcedentes suas literas confirmat.

Carolus IV. Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus, & Bohemiæ Rex, notum facimus tenore præsentium universis.

QUòd cùm propter Zelum amorosi affectûs, quem ad Sacrum Romanum Imperium, & ad insigne Regnum *Bohemiæ ejusdem Imperii Magnificum & insigne membrum* incessanter gerit nostra serenitas, studio diligenti,

Carolo usitata phrasis.

diligenti, ob utrorumque præsentium commodorum, quandam permutationem iniremus, quæ in sequentibus continetur, eandémque literis nostris Imperialibus confirmaverimus, quarum tenor per omnia sequitur in hæc verba: *In nomine SS. & Individuæ Trinitatis feliciter Amen. Carolus IV. DEI favente Clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus & Bohemiæ Rex, ad perpetuam rei memoriam. Dum imminentium nobis curarum varietatem, quibus humeros nostros, ex Sacri Romani Imperii susceptione subjecimus, nostra secum revolvit serenitas, multum nos eidem obnoxios invenimus Imperio, quò mundiali Machinæ auctore Domino &c.* (usque ad finem priores literæ per omnia uno eodemque tenore verborum repetuntur.) Nos igitur qui supra, *Carolus IV. Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus, & Bohemiæ Rex,* attendentes prædictam permutationem, & honorem Sacri Imperii, & felix augmentum, Regnique Bohemiæ salutem & commodum tam providè, quàm sagaciter innovâsse, sicut per fide dignorum inspectorum, quos nos, & cæteri Proceres nostri, Ecclesiastici & Seculares Principes ad perscrutandum unanimi voto direximus, Claris fuimus relationibus informati, eisdem permutationi, incorporationi, annexioni, invisceratione, & unioni, omnibúsque & singulis ex eis dependentibus quovis modo, prout hæc omnia seriatim sunt expressa superiùs consensum, & assensum nostrum benevolum, præsentibus adhibemus. Eaque omnia, & singula prout inveniuntur expressa superius, velut *Rex Bohemiæ S: Imp: Archipincerna, & Princeps Elector* approbamus, laudamus, & in omnibus & singulis clausulis suis, punctis, articulis atque tenoribus supra scriptis ex certa scientia confirmamus, perpetuis temporibus, perpetuè valitura, præsentium sub Imperialis Majestatis sigillo testimonio literarum. Datum *Nürnberg*, Anno Domini M. CCC. LXI. Indictione 14. 15. Calendas Maji. Regnorum nostrorum Anno 15. Imperii verò 7.

EPISTOLA VIII.

Gerlaci ArchiEpiscopi Moguntinensis literæ, de incorporatione Regni Bohemiæ Castrorum Parckstein, Karlsvvaldt, & Oppidi VVeyda.

Gerlacus DEI Gratiâ Sanctæ Moguntinensis sedis ArchiEpiscopus S. I. per Germaniam Archicancellarius. Notum facimus tenore præsentium universis.

QUòd cùm *Serenissimus ac Invictissimus Princeps, & Dominus Dominus Carolus IV. Divinâ favente Clementiâ, Romanorum Imperator semper Augustus, & Bohemiæ Rex Illustris, Dominus noster gratiosus,* Zelo amorosi affectûs, quem ad *Sacrum Romanorum Imperium, & Regnum, & Coronam Bohemiæ* animo gerit solicito, pro utrorúmque incrementis felicibus infra scriptam permutationem inierit, & eandem Imperialibus literis suis firmaverit. Illarum tenor est in hæc verba: *In nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis feliciter. Amen. Carolus IV. Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus, & Boëmiæ Rex, ad perpetuam rei memoriam.* Dum imminentium nobis curarum varietatem, quibus humeros nostros in

Sacri

Sacri Imperri ſuſceptione ſubjecimus, noſtra ritè revolvit ſerenitas, multum nos eidem obnoxios invenimus Imperio, quo mundiali Machinæ auctore Domino præſidemus. (*Et ſi. usque ad finem eadem litera ſimili per omnia tractu verborum repetuntur.*) Nos igitur, qui ſuprà *Gerlacus ArchiEpiſcopus Moguntinenſis Sacri Imperii per Germaniam Archicancellarius*, attendentes ſupra ſcriptam permutationem, ad Imperii Sacri honorem, & felix augmentum, nec non pro commodo, & ſalute, *Regni & Coronæ Bohemiæ*, tam ſolicitè, quàm ſagaciter emanaſſe, ſicuti de hoc per fide dignos & idoneos Inſpectores, quos ad hoc providendum, noſtra, & aliorum coëlectorum Eccleſiaſticorum, & ſecularium Principum tranſmiſerat deliberata proviſio, clariſſimis ſumus relationibus informati, eidem permutationi, appropriationi, annexioni, inviſcerationi, decreto, inhibitioni, ſtatuto, derogationi, pœnarum adjectioni, nec non omnibus & ſingulis ab his & eorum quolibet dependentibus, ſicut ſeriatim ſuperiùs exprimuntur, velut *ArchiEpiſcopus Moguntinenſis, Sacri Imperii per Germaniam Archicancellarius, & Princeps Elector*, animo deliberato; & ſano præcedente conſilio conſenſimus, & animum noſtrum benevolum præſentibus adhibemus, eadémque omnia, & eorum quodlibet in omnibus ſuis punctis, articulis, ſententiis, tenoribus & clauſulis de verbo ad verbum prout ſunt expreſſa ſuperiùs, ex officii noſtri debito, approbamus, laudamus, & ex certa noſtra ſcientia confirmamus, pleniſſimè perpetuis temporibus valitura. Præſentium ſub appenſione ſigilli noſtri teſtimonio literarum. Datum *Aſchaffenburg*, Sabbato proximo ante feſtum Purificationis B: Virginis. Anno M. CCCLXI.

EPISTOLA IX.

Boëmundi ArchiEpiſcopi Trevirenſis de incorporatione Regno Boëmiæ Caſtrorum Parckſtein, & Karlsvvaldt, & Oppidi VVeyda.

BOëmundus DEI Gratiâ Sanctæ Trevirenſis Eccleſiæ ArchiEpiſcopus per Galliam & Regnum Arelatenſe Archicancellarius. Notum facimus tenore præſentium univerſis, quòd cùm Sereniſſimus ac Invictiſſimus Princeps, ac *Dominus Carolus IV.* (*per omnia nihil mutato, ſaltem ArchiEpiſcopi nomine ut in præcedenti.*) Datum *Treviris*, Anno M. CCCLX. Secundum ſtylum ſcribendi in noſtris, Civitate, & Diœceſi Trevirenſi 16. Februarii.

EPISTOLA X.

VVilhelmi ArchiEpiſcopi Colonienſis de incorporatione Caſtrorum Parckſtein, Karlsvvaldt, & Oppidi VVeyda Regno Bohemiæ.

WIlhelmus DEI Gratiâ Sanctæ Colonienſis Eccleſiæ ArchiEpiſcopus, S. Imperii per Italiam Archicancellarius. Notum facimus tenore præſentium univerſis, quòd cùm Sereniſſimus ac Invictiſſimus Princeps ac *Dominus Carolus IV.* (*per omnia ut in præcedenti.*) Datum *Alchnich* Anno M. CCCLXI. Dominicâ quâ cantatur eſto mihi.

Sæcu-

Sæcularium Electorum Imperii

Literæ, de incorporatione Castrorum Parckstein, Karlswald, & Oppidi Weyda Regno Bohemiæ.

EPISTOLA XI.

Rupertus senior Comes Palatinus, & Imperii Archidapifer, & Dux Bavariæ.

NOtum facimus tenore præsentium, quòd cùm Serenissimus ac Invictissimus Princeps & Dominus Dominus *Carolus IV.* (*per omnia ut in præcedenti, nomine ubi opus est mutato.*) Datum in *Heidelberg*, Anno M. CCCLXI. proximâ ante Purificationem B: V: Matiæ Gloriosæ.

EPISTOLA XII.

Rudolphus Dux Saxoniæ.

RUdolphus DEI Gratiâ Dux Saxoniæ S: I: ArchiMarescallus. Notum facimus tenore præsentium, quòd cùm Serenissimus ac Invictissimus Princeps & Dominus Dominus *Carolus IV.* (*per omnia, ut in antecedentibus, nomine duntaxat ubi opus mutato.*) Datum *Nürnberg*, Anno M. CCCLXI. Sabbato ante Dominicam Jubilate.

EPISTOLA XIII.

Ludovicus dictus Romanus Marchio Brandenburgensis & Lusatiæ.

LUdovicus Dictus Romanus DEI Gratiâ Marchio *Brandenburgensis & Lusatiæ* S: I: Rom: Archicamerarius. Notum facimus tenore præsentium, quòd cùm Serenissimus ac Invictissimus Princeps ac Dominus Dominus *Carolus IV.* (*per omnia ut superiùs.*) Datum *Nürnberg* Dominicâ, quâ cantatur Oculi. Anno M. CCCLXI. Extant & aliæ literæ ejusdem *Ludovici* Marchionis Brandeburgensis per omnia similes quarum Datum, Anno M. CCCLXI. Sabbato proximo ante Dominicam, quâ cantatur *Jubilate.*

FINIS PARTIS IV.

PARS

PARS V. EPISTOLARUM PUBLICARUM.

AD LUSATIAM SPECTANTIUM.

MARCHIONATUS LUSATIÆ.

Diu dubitavi, an hasce, quæ sequuntur, de Lusatia *literas hic inserere oporteret, cùm à Corona Bohemiæ alienata sit; tamen quia & paucæ sunt, & aliquam antiquitatis notitiam legentibus præbent, easdem recitabo.*

EPISTOLA I.

Theodorici Junioris Thuringiæ Landgravii Orientalis, & Lusatiæ Marchionis venditio terræ seu Marchiæ Lusatiæ Burchardo ArchiEpiscopo Magdeburgensi, & ejusdem Ecclesiæ; ubi distinctè continentur Limites Marchiæ præfatæ.

Nos Theodoricus Junior Thuringiæ Landgravius Orientalis & Lusatiæ Marchio. Recognoscimus præsentibus lucidè protestantes.

QUòd nos cùm *Venerabili in Christo Patri, Domino Burchardo Sanctæ Magdeburgensis Ecclesiæ ArchiEpiscopo*, & suæ Ecclesiæ, *terram* seu *Marchiam Lusatiæ* cum proprietatibus inibi existentibus, & cum omnibus suis Juribus, & pertinentiis, cum bonis infeudatis, & non infeudatis, cum munitionibus, Oppidis, Castris inferiùs annotatis in eadem terra seu Marchia existentibus; Item in districtibus, distinctionibus, viis & inviis, molendinis, agris, cultis & incultis, sylvis, lignis, nemoribus, pratis, pascuis, aquis, aquarúmque decursibus, piscationibus, advocatiis, Theloneis, monetis, & cum omnium prædictorum Jurisdictionibus, usibus, utilitatibus, fructibus, ad prædictam *terram* seu *Marchiam Lusatiæ* attinentibus pro sex millibus Marcharum Argenti vendidissemus, & ejusdem terræ seu Marchiæ proprietates donavissemus, prædi-

Burchardus ArchiEpisc. Magdeburg. primitus emit Lusatiam pro sex mill. March.

prædictámque terram, seu Marchiam cùm Lusatiæ attinentibus omnibus, & singulis prænominatis; Insuper cum Ministerialibus, Vasallis & mancipiis, & aliis hominibus, cujuscunque conditionis existant in jam dicta terra, seu Marchia commorantibus, in supradictum Dominum ArchiEpiscopum, & ipsius Ecclesiam liberè & perpetuò possidenda transtulissemus. Iidem *Dominus Burchardus Magdeburgensis Ecclesiæ ArchiEpiscopus*, *dictam terram seu Marchiam*, cum omnibus, & singulis prænominatis, nobis in verum, & justum, & rationabile feudum rationabiliter contulit, idem feudum, seu Jus feudale utilis Dominii, quod ad nos nunc dignoscitur pertinere, ex tunc ad eundem *Dominum Burchardum*, & ipsius Ecclesiam Magdeburgensem liberè devolvetur, ut idem Dominus Burchardus ArchiEpiscopus, & sua Ecclesia terram seu Marchiam prædictam, cum Ministerialibus, Vasallis, Municipiis, ac omnibus Juribus & pertinentiis suis suprà nominatis, omni impedimento remoto, habeat & possideat, non solùm quoad Dominium, sed etiàm quoad possessionem liberè & pacificè, pleno Jure, ex tunc, etiam Ministeriales, Vasalli, mancipia, & homines cujuscunque conditionis existant in ista terra dicta seu Marchia commorantes immediatè ad eundem ArchiEpiscopum ipsiúsq; Ecclesiam pertinebunt. Ex quibus siquidem Ministerialibus, & Vasallis nonnulli ipsi Domino ArchiEpiscopo nomine suæ Ecclesiæ jam homagium præstiterunt. Item præsentibus protestamur, & bonâ fide promittimus, quòd bona, Jura feudalia, infeudata & non infeudata, terræ seu *Marchiæ* prædictæ, prædicto Domino ArchiEpiscopo, & ipsius Ecclesiæ, à nobis vendita, & resignata, & per nos in ipsum translata, absque omni dolo & fraude tenebimus, quæ siquidem bona idem Dominus ArchiEpiscopus jam fidelibus, & ministerialibus suæ Magdeburgensis Ecclesiæ feudali titulo contulit suæ Ecclesiæ possidenda. Principatum verò *Domino Romanorum Regi*, ad manus prædicti *ArchiEpiscopi*, & *suæ Ecclesiæ* resignabimus, cum ab eodem *Domino ArchiEpiscopo*, aut à *suo successore* fuerimus requisiti. Quem quidem *Principatum* prænominatus *Dominus ArchiEpiscopus*, *aut suus successor*, nobis conferet, & conferre tenebitur, prout Principatus conferri principaliter consueverunt. Insuper recognoscimus per præsentes & nos præsentibus obligamus: Nos procuraturos, & facturos, quòd *Dominus Albertus* dilectus *Pater noster*, & *Dominus Fridericus dilectus frater noster*, venditioni, donationi proprietatum, & traditioni hujusmodi suum consensum adhibebunt, liberum & expressum, & venditionem, donationem & traditionem, prædictas à nobis gratas, & factas habebunt, firmiter ratas, ità quòd prædictus *Dominus Albertus Pater noster* infrà hinc & proximum exstans *festum Natalis Domini*, suas patentes literas ipsius sigillo sigillatas consensum & ratishabitionem hujusmodi continentes per suum ministerialem, qui vulgariter appellatur Jugebarw Denestman / utpote per pincernam Dapiferum, Camerarium, aut Marschaleum ipsius eidem Domino ArchiEpiscopo, & suæ Ecclesiæ destinabit. Hoc idem etiam faciet, & eodem modo frater noster jam prædictus infra subsequentem Annum à data præsentium numerandum. Ut autem consensum & ratishabitionem Patris & fratris nostri prædictorum, infrà terminos prædictos efficere, & procurare teneamur, nos Oppidum, seu munitionem *Chubin*, *Schidelowe*, cum hominibus, & bonis infeudatis, & non infeudatis, cum omnibus Juribus, & pertinentiis suis, etiam ab illa parte aquæ, quæ *Sprewa* dicitur, in qua quidem parte prædictum Oppidum *Chubyn* situm est, obligavimus, & præsentibus obligamus, ità videlicet, quòd si utriusque seu amborum consensum,

Bona feudalia vendita Domino Archiepiscopo, sed non Principatus.

sum, & ratihabitionem, & literas ratihabitionem & consensum continentes hujusmodi minimè procuraverimus, ut est dictum, ex tunc idem Oppidum, & Castrum cum omnibus Juribus, & attinentiis prædictis, quoad Dominium & possessionem perdere debemus, & ipsi Domino ArchiEpiscopo, & suæ Ecclesiæ acquiri debet & liberè præsentari, ut idem *Dominus ArchiEpiscopus & sua Ecclesia* prædictum *Oppidum & Castrum* cum ipsorum pertinentiis habeat ac possideat perpetuò pleno jure. Item recognoscimus per præsentes, quòd si feudum, seu jus feudale nostrum, quod in Marchia prædicta habere, & retinuisse dignoscimur, aliquâ necessitate cogente, utpote propter captivitatem nostram, aut nostrorum hominum, aut propter guerras habitas, vel habendas, vel propter rerum inopiam, aut propter onera debitorum necesse haberemus vendere, vel infeudare, aut modo quolibet alienare, hoc priùs prædicto *Domino ArchiEpiscopo*, & suæ Ecclesiæ denunciare debemus, & ipsis comparanda seu emenda exhibere. Quòd si idem *Dominus ArchiEpiscopus*, & ipsius *Ecclesia* ea comparare, seu emere voluerint, hoc facient ad æstimationem, seu arbitrium *Richardi de Alsleve Magdeburgensis Curiæ Dapiferi*, *Henrici de Alsleve*, *Hermanni de Widerden* dicti de *Warmpoterp* Ministerialium Magdeburgensis Ecclesiæ, nec non *Friderici de Cholchenburg*, *Friderici de Istrele*, *Ottonis de Ilborch* dicti Slavi Ministerialium Ecclesiæ, qui, ad æstimandum valorem juris nostri, quod in dictis bonis habemus, & ad ordinandum terminum, seu diem solvendæ pecuniæ per prædictum *Dominum ArchiEpiscopum*, & suam Ecclesiam, & per nos sunt communiter deputati, & si aliquem de prædictis nostris arbitris ab hac vita decedere contigerit, in locum defuncti substituemus, æquè dignum infrà proximum mensem, postquam super hoc per prædictum *Dominum ArchiEpiscopum* fuerimus requisiti; hoc idem debet facere & faciet *Dominus ArchiEpiscopus* supradictus, quòd si non fecerimus, *Lipsk* intrabimus, prædictus verò Dominus ArchiEpiscopus Magdeburgensis ad Jacendum intrabit, inde nullâ nocte exibimus, donec per nos aut per jam dictum *Dominum ArchiEpiscopum* in locum defuncti æque dignus fuerit subrogatus, si autem dictus *Dominus ArchiEpiscopus*, & sua Ecclesia jus nostrum, quod habemus in prædictis bonis, nollent emere vel non possent, postquam ipsis à nobis esset exhibitum, vel per sex dictos Ministeriales fuerit æstimatum, ex tunc aliis seu alii in feudum conferre, vendere, obligare, vel alio modo alienare, licitè poterimus cuicunque, dummodo juri dicti *Domini ArchiEpiscopi*, & ipsius Ecclesiæ in nullo præjudicium generetur. Nomina verò Castrorum, Oppidorum, munitionum, terminorum, districtuum prænominatæ terræ seu *Marchiæ Lusatiæ* sunt hæc: prædicta enim terra seu *Marchia Lusatiæ* incipit ab illa parte aquæ *Damis*, & continet in se terram *Zarowe*, item prædicta terra incipit ab *Oelstera* nigra & protenditur usquè ad Oderam, & ab Odera usquè ad fluvium *Stube*, & à fluvio *Stube* usquè ad fluvium *Boberæ*, & specialiter in se continet terram *Sarowe*, quæ ex *Stube* usquè ad fluvium *Boberæ* extenditur usquè ad terminos *Poloniæ*, & usquè ad terminos terræ *Budessinensis*. Item continet in se curiam *Preluz*, & Oppidum *Trebule*, item Castrum *Golschin*, & Oppidum, & Castrum, *Lucowe*, Oppidum *Chubin*, & Oppidum & Castrum *Lubratz*, Castrum *Schedolove*, Oppidum & Castrum *Sprevenberg*, curia *Dannenrode*, Oppidum *Kalove*, & novum Castrum apud *Kohebutz*, cum Oppido & Castro *Kohebutz* Castrum *Lubbenov*. Item Castrum & Oppidum *Vredeburch*, Castrum & Oppidum *Scheickendorp*, Castrum & Oppidum *Trebitz*, curia *Zinnicz* Castrum *Rychenwalde*, curia *Reineswalde*, cum Villis, molendinis,

Obligationes mutuæ Emtoris & venditoris.

Termini Lusatiæ recensentur accuratè.

dinis, sylvis, nemoribus, fluminibus, & aliis ibidem attinentiis, prout superiùs est expressum. In cujus rei evidens testimonium præsens scriptum inde confectum nostri sigilli munimine fecimus communiri. Testes sunt honorabiles viri *Bernhardus* Præpositus dictus de *Welpia*, *Ropertus de Mansfeld* Camerarius, *Otto de Brzerma Cantor*, *Burchardus de Schrapelo* Magister, *Heidenricus de Zupz*, *Henricus de Prunnenberg*, Canonici Magdeburgensis Ecclesiæ. Nobiles viri *Conradus de Wersberg*, *Heningus de Phula* dictus *Strutz*, *Richardus de Alslewe*, Magdeburgensis curiæ Dapifer, *Heyno Gumbertus & Joannes de Alslewe, Hermannus de Wederden*, dictus de *Warmpoter*, *Gherekus Landboy*, *Joannes de Wrecelewe*, *Joannes Burggravius de Lynorch*, milites & Ministeriales supradictæ Magdeburgensis Ecclesiæ, nec non *Otto*, *& Bado de Ylborch* junior *Tredehelinus de Kodebuz*, *Fridhelinus & Bernhardus* fratres *de Pach*, *Joannes & Hermannus Burggravii de Gholsyn* fratres *de Landesberg*. *Albertus Knuth*, *Joannes & Guntherus* fratres *de Ghelnowe*, milites & ministeriales nostri & quàm plures alii fide digni. Actum & Datum in *Damis* Anno M. CCCI. In inventione Beati Stephani Proto-Martyris.

Testium multitudo.

EPISTOLA II.

Ejusdem Theodorici Landgravii Thuringiæ in simili ferè literæ, de eadem venditione Marchionatûs Lusatiæ Burchardo Archiepiscopo Magdeburgensi & ejusdem Ecclesiæ factæ, quarum Datum Anno 1301.

Alberti ArchiEpiscopi Magdeburgensis Primatis Germaniæ & Capituli ejusdem Ecclesiæ literæ, quibus profitentur quòd venditio, & contractus ratione Marchionatûs Lusatiæ Magdeburgensis Ecclesiæ per Theodoricum juniorem Landgravium Thuringiæ facta nunquam in effectum realem fuerit deducta, quòd idem Marchionatus legitimè à Marchionibus Brandeburgensibus per Carolum Regem Bohemiæ & ejusdem Regni Coronam sit emptus, renunciantes in perpetuum omni impetitioni & actioni in prædicto Marchionatu Lusatiæ.

Nos Albertus DEI Gratiâ Sanctæ Magdeburgensis Ecclesiæ ArchiEpiscopus Germaniæ Primas, nec non Hermannus Præpositus, Gerhardus Decanus, & totum Capitulum ejusdem Magdeburgensis Ecclesiæ. Notum facimus tenore præsentium universis.

Licèt à longis retroactis temporibus recolendæ memoriæ quondam *Venerabilis in Christo Pater Dominus Burchardus* pro tunc *Magdeburgensis Episcopus prædecessor* noster quendam emptionis contractum cum Illustri claræ recordationis Domino *Theodorico* juniore, *Thuringiæ Landgravio Orientali*, *& Lusatiæ Marchione pro Dominio & terra Marchionatûs Lusatiæ* ac eorundem

dem pertinentiis, pro quibuſdam certis pecuniis, ſex Millibus, videlicet, Marcharum Argenti feciſſe & iniiſſe dicatur. Tamen conſiderantes & pertinenter attendentes, quòd contractus ejuſmodi ex defectu notabilium & certarum conditionum in ipſo notanter expreſſarum, in effectum nunquam deductus, neque rationabiliter conſummatus dignoſcitur, & præſertim quòd antèdictus *Landgravius Theodoricus, Principatus & Dominium Marchionatûs Luſatiæ* prædicti, Divis quondam *Regibus Roman: Imper: & Imperio Sacro* ad manus prædictorum *ArchiEpiſcopi*, ſucceſſorum ejus, & Eccleſiæ Magdeburgenſis, nullo unquam tempore reſignaverit, ſicut hoc in forma contractûs hujuſmodi nominatim & ſingulariter eſt expreſſum, eo enim quòd exinde prædictus ArchiEpiſcopus prædeceſſor noſter, ſucceſſores ſui, nos ipſi, & præfata Magdeburgenſis Eccleſia in poſſeſſionem realem Principatûs & Dominii, ſupradicti Marchionatûs nunquam miſſi ſumus, nec ipſam adepti, vel ejus gubernatione functi quomodolibet, ſeu potiti. *Cauſæ ob quos prædictus contractus, qui legitur in Epiſtola priore, fuerit invalidus.* Perpendentéſque ratione prævia qualiter idem Marchio *Theodoricus* Marchionatum prædictum, Marchionibus Brandeburgenſibus ſupradicti Landgravii *Theodorici* legitimis ſucceſſoribus, & ejuſdem Dominii veris & quietis poſſeſſoribus ceſſerit, nunc *Sereniſſimus Princeps & Dominus Dominus Carolus IV. Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperator ſemper Auguſtus & Bohemiæ Rex Illuſtris Dominus noſter gratioſus Marchionatum* prædictum præſente piæ recordationis quondam *Domino Theodorico ArchiEpiſcopo* ejuſdem Eccleſiæ immediato *noſtro prædeceſſore*, & de ejuſdem ſcitu & conſilio ritè & rationabiliter comparaverit, ipſúmque tanquam *Rex Boëmiæ, ſibi, & Illuſtri Principi Domino Wenceslao Bohemiæ Regi, ejus filio, hæredibus & ſucceſſoribus ſuis Boëmiæ Regibus*, & ejuſdem *Regni Coronæ* juſto venditionis titulo vendicaverit, qui etiam ex ſuperabundante benignitatis ipſius clementiâ, nè nos & *Eccleſiam Magdeburgenſem* in perditione pecuniarum ſex millium videlicet Marcharum Argenti prædictarum diſpendiosè remanere contingeret, licèt ad hoc faciendum non teneretur, ſupradictas *ſex mille Marchas*, nobis & Eccleſiæ reſtituit, & donavit in integrum & completè. *Amor Juſtitiæ in Carolo IV.* Idcirco pro nobis & Eccleſia noſtra Magdeburgenſi, noſtris ſucceſſoribus, nec non omnibus & ſingulis præſentibus, & futuris, quorum intereſſe poterit, conſideratis præmiſſis omnibus, & in examen rationis ritè deductis, animo deliberato, diligentique & ſolemni tractatu communiter, & ſæpiùs inter nos, & in noſtro Capitulo habito, noſtris nihilominus & Eccleſiæ Magdeburgenſi, Miniſterialibus, & privilegiis recenſitis, nobis & ſucceſſoribus noſtris à quæſtionibus & vexationibus præcavere volentes, recognoſcimus publicè proteſtantes contractum præfatum, ſicut hoc etiam ex præceſſis omnibus perfectè colligitur, nullius fore ſimpliciter, nec unquam fuiſſe roboris, vigoris, vel efficaciæ, Nóſque, Eccleſiam Magdeburgenſem prædeceſſores vel ſucceſſores noſtros quoſcunque, nullum penitùs in principatu, proprietate vel *Dominio*, *Marchionatûs Luſatiæ* antedicti aliquod jus habere, habuiſſe ſeu unquam ex contractu hujuſmodi poſſe habere perpetuis temporibus adfuturis. Renunciantes expreſsè pro nobis & *Eccleſia Magdeburgenſi* prædicta & omnibus ſucceſſoribus noſtris in perpetuum omni impetitioni, arreſtationi, ſeu actioni, quas adverſus ſupradictos *Dominum Imperatorem, velut Regem Bohemiæ, Dominum Wenceslaum ejus filium Bohemiæ Regem, eorum hæredes & ſucceſſores*, Bohemiæ *Reges* & ipſius *Regni Coronam*, ratione *Principatûs*, *Marchionatûs* & Dominii prædictorum unquam facere, vel habere poſſemus, quocunque ingenio, indicio, colore per nos vel per alios directè, vel indirectè, tacitè vel expreſsè, in eundem. In teſtimo-

stimonium omnium præmissorum, nostrum & Capituli nostri sigilla præsentibus sunt appensa. Datum *Magdeburg* Anno M. CCCLXXI. in die Assumptionis Beatissimæ Virginis Gloriosæ.

EPISTOLA III.

Emptio Marchionatûs Lusatiæ, & Dominiorum Milberg, Strel, Verdenheim, cum suis pertinentiis, à Carolo Romanorum Imperare, ut Rege Bohemiæ.

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDUÆ TRINITATIS FELICITER AMEN.

Carolus IV. DEI favente Clementiâ Romanorum Imperator semper Augustus, & Bohemiæ Rex ad perpetuam rei memoriam.

INter meditationes alias, quæ nostræ mentis oculis variis modis occurrunt, etiam huc præcipuè consideratio nostra dirigitur, qualiter ad *honorem DEI Omnipotentis & S. R. Imperii decus, & gloriam, Regnum & Corona Boëmiæ* Augmento felici proficiant, & nostræ diligentiæ laboribus augeantur. Ut in hoc celebris, & recolendæ memoriæ progenitorum nostrorum imitemur vestigia & nostros hæredes & posteros consolari possimus, & magnificatis Rege & Coronâ prædictis, sub Magnifici Regis potenti regimine, subjectus nobis populus in amantissimæ pacis speciosa pulchritudine conquiescat. Sanè cùm aliàs insignis Principatus *Marchionatûs Lusatiæ*, cum certis aliis terminis, eidem & vicinis Regionibus ex præcedentium debili quidem Regimine, & inordinato, adeò, ut seditionum & aliarum tempestatum adeò graventur periculis in manifestam circum adjacentium Dominiorum perniciem, ut etiam ex his præfatorum *Regni & Coronæ Boëmiæ* deberent non immeritò gravia dispendia formidari. Nos ad procurandum commoda quietis tranquillæ supradictum *Marchionatum Lusatiæ*, nec non Dominia videlicet *Milberg, Strel, & Werdenheim* cum suis pertinentiis à veris atque legitimis *Principibus, Dominis & Possessoribus* eorum comparavimus & emimus nostrâ pecuniâ *ad gloriam S. R. Imperii & Regni nostri, atque Coronæ Regni Boëmiæ* commoda pariter & tutelam. Ideóque animo deliberato sano *Principum, Comitum, Baronum ac Procerum Sacri Imperii fidelium nostrorum* accedente consilio, de Imperialis potestatis plenitudine, ac de certa nostra scientia, Insignem atque Illustrem Principatum antedictum *Marchionatûs Lusatiæ*, nec non Dominia *Mülberg, Strel, & Werdeheim* cum omnibus Civitatibus, Vasallis, Vasallatibus, feudis, feudatariis, judicibus, scultetis, Civibus, rusticis, Emphiteutis ad glebam adstrictis & universitatibus Civitatum, Oppidorum, Villarum, & locorum quorumlibet, cum agris cultis, & incultis, viis, inviis, nemoribus, virgultis, rubetis, pascuis, pratis, venationibus, aucupationibus, aquis aquarúmque decursibus, stagnis, lacubus, paludibus, piscinis, piscaturis, molendinis, censibus, reditibus, proventibus, obventionibus, utilitatibus, honorantiis, emolumentis, theloneis, conductibus, Ungel-

Turbatus Status Lusatiæ.

Ditiones nominantur in Lusatia quas Carolus IV. emit.

Ungeltis, talliis, exactionibus, Judiciis, Jurisdictionibus, altis & bassis, pœnis & mulctis, de Judicio provenientibus, seu aliàs undecunque, monetis, & autoritate cudendi monetas, auri, argenti, *grossorum Hallensium seu alterius Coni, impressoris seu characteris cujuscunque.* Quam quidem autoritatem per antedictum *Marchionatum Lusatiæ*, & Dominia *Mülberg, Strel, & Werdenheim* & eorum pertinentias universas, plenè extendi volumus ubicunque etiam nos hæredes, prohæredes, posteri, aut successores nostri *Bohemiæ Reges*, qui pro tempore fuerint, statuere ac ordinare decrevimus, antedictam monetam cudendam fore seu quomodolibet faciendam, nec non metis, gradibus, granitiis, limitibus, & omnibus circumferentiis suis, sicut ab aliis aliorum quorumcunque bonis circum adjacentibus, circumferentialiter sunt distincta, Dominiis directis & utilibus homagiis, homagialibus, atque auri, argenti, stanni, cupri, & alterius cujuscunque metalli mineris, Iudæis quoque, cameræ nostræ servis, tributis, & servitutibus eorum & omnibus aliis in sub & super terra consistentibus, quibus etiam possint, seu valeant specialibus vocabulis designari, antedicto *Regno nostro Bohemiæ & ejusdem Regni nostri Bohemiæ felicis Coronæ, Majestatis nostræ hæredibus, & proheredibus, posteris, ac successoribus nostris Bohemiæ Regibus* in perpetuum *auctoritate Cæsareâ, & de Imperialis* potestatis plenitudine adjungimus, attribuimus, incorporamus, invisceramus, & unimus perpetuò, & irrevocabiliter sub modo, Jure, & forma sicut hoc unquam facere possumus meliori. *Emit Carolus IV. Lusatiam, & eam incorporat Reg. Boh.*

Hic duo folia omisi, quia mendosum exemplar sum nactus, ex quo nisi menda imprimerem, nihil intelligere potui.

Attentiùs decrevimus, & de hoc edicto Cæsareo dignum duximus perpetuò statuendum: Quòd nullus Princeps Elector, seu alter Princeps, Dux, Marchio, Comes, Baro, Ministerialis, miles, cliens, Clericus sive Laicus, Civis aut Civilis, universitas, sive clericale Collegium, sive alia quacunque persona Ecclesiastica, vel sæcularis cujuscunque dignitatis, Eccellentiæ, præeminentiæ, Nobilitatis seu conditionis existant, quoscunque homines nostros *Marchionatûs Lusatiæ*, & Dominiorum expressatorum superiùs, cujuscunque etiam gradûs, statûs, aut conditionis existant, pro quacunque causa Civili, criminali seu mixta, ad alia quæcunque Judicia sæcularia quorumcunque Judicum, extra *Marchionatum Lusatiæ* præfatæ, & Dominiorum prædictorum, districtus, Judicia, seu Territoria, citare seu evocare præsumat, seu quemcunque hominem etiam reum notoriè, aut quem in ipso maleficio actuali fugitivo pede conantem evadere fuerint persecuti de prædictis Marchionatu atque Dominiis, & eorum judiciis potenter auferre præsumant, aut illum alibi judicare, nisi de judicum & officialium nostrorum ibidem quorum interfuerit mandato, scientiâ seu licentiâ speciali. Inhibemus etiam auctoritate præfata omnibus & singulis in *præfato Marchionatu*, nec non in *Mülberg, Strel, & Werdenheim*, Dominiis & eorum pertinentiis residentibus nè super bonis possessionibus & rebus quibuscunque sitis, in terris, districtibus, territoriis & pertinentiis *Marchionatûs*, & Dominiorum hujusmodi, alibi præterquam coram nostris Judicibus quorum interfuerit Consistoriis, & scamnis judiciorum nostrorum audeant respondere. Quòd omnes, & singuli cujuscunque gradûs, statûs, præeminentiæ seu conditionis existant, qui se adversum nostros subditos jus, aut actionem habere contenderint, ibidem & non alibi teneantur accipere justitiæ complementum, in defectum verò justitiæ puta, si judices nostri in administranda *Privileg: Lusatiæ, ut non possint citari ad aliena tribunalia.*

Quomodo Judices in administranda Justitia se gerere debeant & de Appellatione ex Lusatia.

stranda justitia (quod absit) negligentiùs redderent, aut si propter iniquitatem sententiæ, se aliquis quereretur oppressum, ex tunc liceat ei, cujus interfuerit, in casu dictorum gravaminum, ad nostrum hæredum & successorum nostrorum *Regum Bohemiæ* auditorium appellare, qui demum causam seu causas hujusmodi delegare poterunt, alicui fide digno, ex suis subditis fine juridico terminandum, à cujus tamen sic delegati sententia, non aliàs, ad *Illustrium Bohemiæ Regum*, qui pro tempore fuerint, *Regalem Cameram* aliquâ ratione concedimus appellari, reservatâ nihilominùs nobis, *hæredibus, & successoribus nostris Regibus Bohemiæ* facultate, & potestate liberâ, quoscunque homines *Marchionatûs Lusatiæ in Mülberg, Strel, & Werdenheim* Dominiorum, & pertinentiarum omnium, dum, & quoties nobis placuerit, quacunque ratione, seu causâ, pro nostro beneplacito ad nostri præsentiam evocandi, seu per judices nostros citari constituendi, sicut *Regni Bohemiæ* antiqua & dudum observata tenet consuetudo. Si quod adversùs prædicta seu alterum ipsorum in contemptum Imperialis nostri decreti, nec non in *Regum, Regni & Coronæ* Bohemiæ præjudicium fieret per quemcunque, in quacunque dignitate, honore, & statu manente.

Nos omnia & singula attentata seu attentanda, quocunque modo seu qualitercunque fierent, annullamus, cassamus, destruimus, & auctoritate Imperiali, ac de certa nostra scientia Juribus vacuamus, & pro non factis habere volumus. Neque ex his aliquem ad observandam satisfactionem, seu quodcunque aliud quomodolibet volumus obligari. Si quis verò in terra nostra prædicta, residentiam faciens, aut bona res & possessiones habens, ibidem se in præjudicium nostri *Marchionatûs Lusatiæ*, & Dominiorum, quæ sunt expressata superiùs, ad aliena judicia traxerit, seu alibi residens de possessionibus suis sitis ibidem, sub alterius cujuscunque judicio duxerit respondendum, & si quæ persona de rebus ad dictum *Marchionatum Lusatiæ*, & prædicta Dominia nostra pertinens, homines nostros, ad aliena judicia citaverit, decrevimus, & hoc Imperiali perpetuo sancimus edicto, quòd Citatores hujusmodi, & qui se alterius cujuscunque protectioni com miserint, seu qui tales in protectionem susceperint, aut quilibet eorum specificè, & singulariter *Drachmas*, 40 *puri auri*, nomine pœnæ componant ab eisdem, & eorum quolibet, quoties contrà factum fuerit irremissibiliter exigendas, quas Illustrium Regum, & prædicti Regni & *Coronæ Boëmiæ* usibus decernimus applicandas. Non obstantibus quibuscunque privilegiis literis ab Imperio Sacro seu aliunde obtentis, libertatibus, exemptionibus, vel indultis, statutis, reformationibus, & juribus communibus, municipalibus seu privatis editis, seu edendis imposterum, loquentibus in contrarium. Quibus omnibus si & in quantum præsentibus adversari, sub quibuscunque etiam verborum expressionibus, dici, vel enucleari valeant. Ac si etiam de his jure vel consuetudine debeat in præsentibus de verbo ad verbum fieri mentio specialis auctoritate Imperiali, & de Cæsareæ potestatis plenitudine, ac de certa nostra scientia derogamus. Nulli ergò penitùs horum liceat hanc nostræ incorporationis, inviscerationis, unionis, decreti, inhibitionis, statuti, pœnarum, adjectionis, & derogationum paginam infringere, seu ei quovis ausu temerario contraire sub pœna 1000 *librarum auri puri*, quas ab eo, & ab his qui quavis præsumptione contravenerint, super omnes pœnas adjectas superiùs, quas in suo robore manere nostra decrevit serenitas, statim & immediatè componi, & irremissibiliter exigi volumus, toties, quoties fuerit contrafactum. Et earum medietatem Imperialis

Pœna in eos, qui Appellationem hanc turbare auderent.

rialis ærarii, sive fisci, residuam verò partem *Regum Boëmiæ*, qui pro tempore fuerint Cameræ seu usibus applicari.

Signum Serenissimi Principis & Domini Domini

Caroli IV. Romanorum Imperatoris, Invictissimi & Gloriosissimi *Boëmiæ Regis.* Testes Dux Saxoniæ *Rudolphus* S: R: Imp: Archicamerarius & Principes Electores, Venerabiles: *Joannes* Pragensis Ecclesiæ ArchiEpiscopus Apostolicæ sedis Legatus, *Albertus* Magdeburgensis ArchiEpiscopus, *Joannes* Olomucensis Episcopus S: Imperialis Aulæ Cancellarius, *Lampertus* Spirensis, & *Petrus* Lütomislensis Ecclesiarum Episcopi. Illustres: *Joannes* Marchio Moraviæ, *Rupertus* Lignicensis, *Joannes* Oppaviensis. *Bolko* Oppoliensis, & *Henricus*, Lithuaniæ Duces spectabiles: *Fridericus* Burggravius Nürnbergensis, *Joannes & Ulricus Landgravius* Leuchtenbergensis. *Ulricus* de Helffenstein, *Johannes & Burchardus* de Recz, *Eberhardus* de Chussin, Dominus in Bedefort, & in Soisson, Comites; Nobiles: *Petrus* deWartenberg, Imperialis Cameræ nostræ Magister, *Borso* de Kolditz Capitanei terrarum nostrarum Bavariæ & Franconiæ, *Thymo* de Kolditz Capitaneus terræ nostræ Poloniæ, *Andreas & Benessius* Fratres de Duba, *Hasco* de Zvirzetic, Imperialis Cameræ nostræ Magister, *Wanko* de Wartenberg, & *Paulus* Cameræ nostræ *Regalis Bohemiæ* Notarius, & alii quàm plures nostri Imperii Sacri Nobiles & fideles. Præsentium sub Imperialis Majestatis nostræ sigillo testimonio literarum. Datum *Pragæ*, Anno M. CCC. LXX. Indictione 8. Calendis Augusti, Regnorum nostrorum Anno 25. Boëmiæ 24. Imperii 16.

EPISTOLA IV.

Rudolphi Romanorum Regis literæ quibus Marchionatum Lusatiæ VVenceslao Regi Bohemiæ jure feudali confert.

Rudolphus DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus universis S: R: I: fidelibus præsentes literas inspecturis gratiam suam & omne bonum.

AD universitatis vestræ notitiam cupimus pervenire, quòd veniens ad Celsitudinis nostræ præsentiam, *Illustris Fridericus Misnensis, & Orientalis Marchio, hæres terræ Lusatiæ, Illustris quondam Henrici Marchionis Misnensis, junior filius, fidelis noster dilectus* nobis humiliter supplicavit, quatenus suarum Precum intuitu omnium bonorum suorum feudalium, quæ tenet ab Imperio ubicunque sitorum resignationem ad manus nostras recipere dignaremur. Nos suis devotis precibus inclinati dictam resignationem, ad manus nostras recipere dignabamur, dictóque Marchioni sinceris hæc affectibus deprecanti dicta bona nobis resignata, inclyto *Wenceslao Regi* Boëmiæ *Principi & filio nostro*, concessimus jure feudali; quibus sic ordine peractis, idem Marchio denuo nostro culmini supplicavit, quòd permutationes fa-

Rudolphus I. Imp. hæc scribit.

ctas, de terris, Oppidis, Castris, argenti fodinis seu quibuscunque aliis rebus ad ipsum jure proprietatis pertinentibus, sive ex paterna vel materna successione, seu donatione, vel quocunque titulo ad ipsum pervenerint, ratificaremus; cujus votis favorabiliter annuentes dictas permutationes, ratificamus & approbamus per omnia præsentium testimonio literarum. Testes hujus rei sunt, *Venerabilis Conradus Argentinensis Episcopus, Illustres Rudolphus Dux Austriæ, filius noster charissimus, & Nobiles Viri: Ludovicus de Oettingen & Emicho de Leiningen. Comites, Joannes de Leichtenberg, & Valerius de Geroldseck.* Strenui viri, *Otto Burggravius de Horin, Kamoldus de Nemaus, Hermannus de Grünpach, Hermannus de* Malticz, *& Hermannus* notarius alius, & alii quàm plures; cujus rei præsens testimonium & scriptum Majestatis nostræ sigillo jussimus communiri. Datum *Egræ*, Tertio Idus Martii. Indictione 2. Anno M.CCLXXXIX. Regni nostri anno 14.

E P I S T O L A V.

Henrici Ducis Silesiæ Domini de Jaur, & Fürstenberg resignatio Joannis Regi Bohemiæ, in perpetuum, & renunciatio communium Jurium, quæ habebat in Marchiis, Provinciis, terris & Possessionibus, Lusicensi, Lubucensi & Budessinensi, & etiam Civitatis Franckenvverd ad Oderam.

Henricus DEI Gratiâ Dux Silesiæ, Dominus de Jaur & Fürstenberg, Omnibus in perpetuum.

Joannes Rex Boh: acquirit Jaurovìam & Fürstenberg in feudum.

UT modus & ordo gestorum nostrorum, qui efficaci permanentiâ perpetuò oportet & debet subsistere, & solidè permanere, in Memorialibus recondantur & redigantur jugiter valituris, vigor æquitatis & ordo postulat rationis. Hinc igitur est quòd nos Henricus Dux prædictus ad perpetuam rei memoriam præsentibus recognoscimus, quòd maturâ deliberatione præhabitâ, & omnium & singulorum fidelium & consiliariorum nostrorum consilio accedente, & dando resignamus, & dedimus, & resignavimus, quinimò præsentibus resignamus, damus, & donamus omnia, & singula Jura, quæ, sive ex origine nostræ* Civitatis, & sanguinis quorumcunque progenitorum nostrorum, vel ex successione legitima, sive feudali titulo, *à Sacro Imperio, vel Romanorum Rege* vel à quocunque alio dependeant Domino, nobis *hæredibus & successoribus nostris, in* Marchiis, *Provinciis, terris, & Possessionibus Lusicense, Lubucense, & Budissinensi*, ac etiam in Civitate *Franckvverd*, sita propè Ripam fluminis dicti Odera, vel ad eas, vel ad alteram earum unquam competierunt, competunt, vel in futurum competere poterunt, quocunque titulo sive modo, cum omnibus & singulis *Civitatibus, Oppidis, Castris, Castellis, munitionibus, foris, Villis, Allodiis, Comitibus, Libertinis, Baronibus, Ministerialibus, Vasallis, inquilinis, & accolis, ad prædictas* Marchias, *Provincias, terras & possessiones, & ad Civitatem Franckenwerd* prædictam vel jure vel consuetudine, quocunque modo vel titulo *spectantibus Serenissimo Principi Domino Joanni* Bohemiæ, *& Poloniæ Regi, Lucemburgensi Comiti, Marchiaque Budissinensi Domino, hæredibus, & successoribus*

*Hìc mendum subest.

ribus ejus in perpetuum tenenda, possidenda, pariter & habenda. Expressè nos *præfatus Henricus*, nullum hæredum superstitem habentes, *hæredum & successorum nostrorum* nomine renunciantes in his scriptis omni Beneficio cujuscunque Juris, quo quis resignationem, dationem & donationem per se factam retractare poterit postulare. Testes, coram quibus tractatus hujusmodi sunt habiti, ac ordinati, sunt; *Venerabilis in Christo Pater Dominus Witko Misnensis Episcopus, Illustris Princeps Dominus Nicolaus Dux Oppaviæ, Nobiles Viri Domini, Petrus de Rosenberg, Wilhelmus de Pernstein, Hinco dictus Berka de Dube, Thymo de Koldicz, Fridericus, & Hermannus Witko fratres de Schönburg, Benessius de Michelsberg, Ulricus de Mendico Fridmannus de Schamm, Otto dictus Haidem de Donin, Albertus de Lisnik, Stephanus de Parkwicz, Sifridus de Borruch, Ludherus de Schreibendorff, & Christianus Gersdorff.* In cujus rei testimonium præsentes literas fieri & sigillo nostro majori jussimus muniri. Datum in Castris propè *Olsnitz*, 10. Calendas Octobris Anno Domini MCCCXIX.

EPISTOLA VI.

Vidimus literarum Joannis Episcopi Olomucensis & Rudolphi Ducis Saxoniæ, Henrici Ducis Silesiæ, Domini Jaur, & de Fürstenberg, resignationis & renunciationis Marchiarum Budessinensium & Civitatis Franckenfurt ad Oderam.

Item Joannis Episcopi Olomucensis. Rudolphi Ducis Saxoniæ, vidimus literarum Ludovici Regis, quibus Joanni Regi Boëmiæ, & suis hæredibus & successoribus Boëmiæ Regibus, Marchiam, & terram Budessinensium & Civitatem Camentz cum eorum pertinentiis perpetuò concedit in feudum.

Nos Joannes DEI Gratiâ Olomucensis Episcopus, & per eandem gratiam Rudolphus Dux Saxoniæ.

Recognoscimus Domini *Ludovici* Romanorum Regis literas suæ Majestatis sigillo roboratas, non cancellatas, non viciatas, non abrasas, sed in prima & integra sua Figura existentes, quarum tenor per omnia est talis, nos vidisse. Nos *Ludovicus DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus* ad universorum notitiam præsentibus volumus pervenire. Quòd nos *Illustris Joannes Bohemiæ, & Poloniæ Regis ac Lucemburgensis Comitis, Principis & affinis nostri charissimi*, affectum & jugem sollicitudinem, quem circa nos & Imperium gerit assiduè advertentes, ipsúmque *Joannem* ad prosequendum commodum, & honorem Imperii aliquarum retributionum repensa allicere cupientes, *sibi hæredibus & successoribus suis Bohemiæ Regibus Marchiam, & terram Budessinensem & Civitatem Camentz ac universum Dominium* earundem, quæ ad Imperium ex eo, quòd quondam *Woldemarus Marchio Brandeburgensis* sine hærede decessit, fuerant devoluta, damus, concedimus, & donamus ex certa nostra scientia in feudum, & jus feudi tenendum, & possidendum

Imp: Ludovicus Bavarus Joanni Regi Boh. ob militaria auxilia donat Budessinam & Camentz cum pertinentiis.

dendum perenniter cum *Civitatibus*, *Censibus*, *Castris*, *Munitionibus*, *Oppidis*, *Vallis*, *molendinis*, *sylvis*, *venationibus*, *rubetis*, *pratis*, *pascuis*, *aquis*, *aquarúmve decursibus*, & universaliter cum omnibus & singulis Juribus, quocunque nomine censeantur, & in quibuscunque rebus consistant, quæ ad ipsam terram *Budessinensem*, & *Civitatem Camentz* pertinere dignoscuntur. Volentes, ut ipse *Joannes*, *hæredes & successores sui Reges Bohemiæ*, terram & Civitatem prædictas, cum universis pertinentiis & Juribus suis prænotatis habere, Jure Dominii tenere, & possidere perpetuis temporibus debeant, nobisque & Imperio debita fidelitatis obsequia, ut Jus feudorum exigit de terra, & Civitatibus prædictis præstare teneantur. In cujus rei testimonium præsentes literas fieri, & sigillis Majestatis nostræ jussimus communiri. Datum in Castris propè Villam *Haslach*, Idibus Septembris Anno Domini M. CCC. XX. Regni verò nostri Anno 6. In cujus evidentiam sigilla nostra præsentibus duximus appendenda. Datum *Pragæ* Anno Domini M. CCCXXXIX. Sabbato ante Dominicam, quâ cantatur: Misericordias Domini.

In eandem sententiam exstant in simili earum literarum per supra nominatos, Episcopum & Ducem, cujus datum vidimus ùt supra.

EPISTOLA VII.

Henrici Ducis Silesiæ Domini de Fürstenberg, & in Javer venditio & commutatio Joanni Regi Bohemiæ & suis hæredibus & successoribus Bohemiæ Regibus, Civitatis Görlicensis facta.

IN NOMINE DOMINI AMEN.

Henricus Dux Silesiæ quasdam Civitates in Lusatia vendit, quasdam commutat & subjicit in feudum Joanni Reg. Boh.

NOs *Henricus DEI Gratiâ Dux Silesiæ*, Dominus de Fürstenberg, & in Javvor, recognoscimus quòd deliberatione maturâ, & consilio diligenti nobiscum amicis quoque & fidelibus nostris præhabitis, eorum favore & consensu expressis, accedentibus, Civitatem nostram, & terram *Görlitz*, quam ab Imperatoribus, aut Rom: Regibus nos, & prædecessores nostri recipere consuevimus, cum omnibus suis juribus & pertinentiis quocunque vocentur nomine, aut quibuscunque consistant exceptis: *Lubano* Civitate & Territorio ejusdem Civitatis, *Resna* Oppido *Forensi*, *Caychow*, & *Sweta* Castris cum suis appendiis, nominatim exceptis etiam: *Jaurow* Civitate, *Trybul*, & *Prybus* Castris & Oppidis, cum omnibus suis Juribus, Dominiis, & pertinentiis omnibus, feudis & feudalibus, quæ in terra *Lusatiæ* habere dignoscimur, expressis, & non expressis, *Principi Magnifico*, *Domino Joanni Bohemiæ, & Poloniæ Regi ac Lucemburgensi Comiti sororio nostro charissimo* vendidimus, & in alia bona vitæ nostræ duntaxat possidenda temporibus mutavimus, nobis de medio sublatis, relictis per nos, hæredibus & expressis, vel non expressis, & actione quibuslibet remotis ad *Regnum Boëmiæ* libere reversura, etiamsi Castrum aliquod in bonis eisdem nostris instauraverimus laboribus, ac expensis. *Trautenow* videlicet, & Curiam cum omnibus suis appendiis, bonis feudalibus, & hominibus, salvis omnibus eorum quibus ad nos pervenerunt Juribus in tantum etiam quod nec Collectam, nec Steuram generalem quæ *Berna* vulgariter dicitur de eisdem, nisi per Regem ipsum aut

suos

suos officiales imposita fuerit *Regno Boëmiæ*, & tunc taxationem illam, quæ colligitur in Bohemia recipere debeamus, secum commutavimus, sibi hæredibus & successoribus suis *Boëmiæ Regibus* jure hæreditario præsentibus testibus subnotatis resignavim⁹, nostro hæredū, & successorum nomine nostrorū prædictorum. Exceptioni doli, mali, in factum actioni, beneficio restitutionis in integrum, omni Juris auxilio, tam Canonici, quàm Civilis, literis quoque à Papa, Imperatoribus, aut Romanorum Regibus impetratis, vel etiam impetrandis, ac alteri quovis adminiculo, quod vel per successionem hæreditariam, aut infeudationem Imperialem, vel alium quemcunque modum, nobis, hæredibus, vel successoribus nostris antedictis competeret vel competere fortasse posset, per quod nobis suffragium ferri, *Regi verò, hæredibus, aut successoribus suis* sæpe dictis, dispendium vel impendium aliquod posset generari renuntiantes. Promittentes omnia & singula nostra scripta suprà, firmiter observare, & contra ea, vel eorum alterum, in toto vel in parte, nullo unquam tempore sive casu, dolo, fraude, vel ingenio aliquo de Jure vel facto, per nos ipsos alium, aut per alios facere, aut venire.

In quorum omnium testimonium & cautelam præsentes fieri fecimus literas sigilli nostri munimine roboratas. Testes sunt Venerabilis Pater Dominus *Witko* Episcopus Misnensis, Illustres Principes & Domini: *Rudolphus* scilicet Saxoniæ, *Henricus* Wratislaviensis, *Boleslaus* Lignicensis, *Bolko* Falkenbergensis, *Bolko* Oppoliensis; *Henricus & Conradus* fratres Glogovienses Duces, per nos rogati, sigilla sua præsentibus appendere, in testimonium præmissorum. Et nos *Witko* D: G: Misnensis Episcopus, *Rudolphus* Saxoniæ, *Henricus* Wratislaviensis, *Boleslaus* Legnicensis, *Bolko* Falkenbergensis, *Bolko* Oppoliensis, *Henricus Conradus* fratres Glogovienses Duces, & testes suprascripti, venditioni, emptioni, & commutationi, prædictis præsentialiter adfuimus, & sigilla nostra rogati, & jussi per Principem nostrum Dominum Dominum supradictum, sororium & consanguineum nostrum charissimum duximus in testimonium & robur firmiùs appendenda. Datum & Actum *Wratislaviæ* in die Inventionis Sanctæ Crucis Anno Domini M. CCC. XXIX. *Testes prædictorum.*

EPISTOLA VIII.

Henrici Ducis Silesiæ Domini de Fürstenberg & in Jaur resignatio Joanni Regi Bohemiæ ac suis hæredibus & successoribus Bohemiæ Regibus Civitatis Lubau cum Oppido Fridberg Jaurovv & Tribul.

Nos Henricus DEI Gratiâ Dux Silesiæ Dominus de Fürstenberg, & in Jaurovv ad universorum notitiam tenore præsentium volumus pervenire.

Quòd cùm *Serenissimus Dominus Joannes Boëmiæ Rex, ac Lucemburgensis Comes sororius noster charissimus Civitatem Glogoviam* & districtum ad vitæ nostræ tempora nobis dederit, Nos viceversâ pro nostro posse, pro nobis his impensis beneficiis recompensam non immeritò ubi poterimus facere *Luba in Lusatia resignatur Joanni Reg. Boh.*

facere cupientes, Civitatem nostram *Lubam* cum Oppido nostro *Fridberg*, *Zaraw*, *& Tribul*, cum Castris & Vasallatibus, Juribus videlicet: & *Senstmberg*, *Zachow & Zimet* cum earundem omnium, possessionibus, redditibus, & Dominio & rebus aliis in quibuscunque sitis, ad *prædictum Dominium* pertinentibus omni eo Jure quo hucusque tenuisse & ad nos dignoscitur pertinere, *dicto Domino Regi*, *hæredibus & successoribus suis Boëmiæ Regibus* præsentibus assignamus, & Nobilibus Viris *Hinconi Berca* de Dube, *Henrico de Lippa*, *Thimoni de* Koldicz, & *Ulrico* Pflugoni seu aliis quos ad hoc ipse Dominus Rex deputabit, ipsius *hæredum & successorum suorum* nomine per antedictos homines in prædictis Civitate *Lubau*, *Fridberg*, *Zaraw*, *& Zwet*, Castris, & Dominio residentes fidelitatis homagium facere statim tenebimur, & procurare, si (quod absit) sine hærede masculo nobis decedentibus, ut ex tunc prædicta omnia ad supradictum Regem, *hæredes & successores suos ad Regnum Bohemiæ* liberè devolvantur, habitis verò legitimis hæredibus masculinis & post nos relictis, tunc omnia prænotata nobis, & eisdem remanebunt. In cujus rei testimonium præsentes literas, scribi, & sigillo nostro majori communiri jussimus. Datum *Wratislaviæ* Anno Domini M. CCCXXXVII. In Octava Innocentium.

Joannes Rex Henrico Duci Silesiæ ad vitam cedit Glogoviam majorem.

EPISTOLA IX.

Ejusdem Henrici Ducis Donatio Civitatis Görlicensis cum pertinentiis universis Joanni Regi Boëmiæ.

Nos Henricus DEI Gratiâ Dux Silesiæ Dominus de Fürstenberg & Javvor ad universorum notitiam tenore præsentium volumus pervenire.

QUòd cùm *Magnificus Princeps Dominus Joannes Boëmiæ Rex*, *ac Lucemburgensis Comes sororius noster charissimus Civitatem* suam *Glogoviam* cum *districtibus & territoriis suis* & universis pertinentiis earundem nobis dederit ad tempora vitæ nostræ. Nos viceversà in specialis indicium Amicitiæ *Civitatem Görlicensem* cum districtu, & territorio suis Dominiis, Jurisdictione, Jure, honore, fortalitiis, Theloneis, Castris, Oppidis, Villis, Vasallis, & eorum Incolis, Judæis, Sylvis, nemoribus, Jure Patronatûs Ecclesiarum, & universis suis pertinentiis, damus sibi, & hæredibus suis, & liberè, & spontè, & bonâ voluntate, nostro, hæredum nostrorum habendorum seu aliorum propinquorum nostrorum quocunque nomine, condescendimus, & cedimus de eisdem. Renuntiantes pro nobis, hæredibus, habendis, seu propinquis nostris quibuscunque omni Juri, & actioni, tam Canonici quàm Civilis, si quæ nobis vel hæredibus nostris habendis seu propinquis, ut præmittitur, competunt, vel competere possent quomodolibet in futurum, & si quas literas, vel *Privilegia à* Rege *Roman: vel Imperatore*, *Principibus*, *Civibus*, vel aliis quibuscunque habemus forsitan, per quos, vel quæ secuturo tempore ipsi *Domino Regi*, *hæredibus & successoribus suis Bohemiæ Regibus*, *per nos aut hæredes nostros habendos*, aut propinquos, actio, vel quæstio de Civitate, territorio vel districtu prædictis posset aliqualiter suboriri de Jure, vel de facto, Cassas, vacuas esse volumus,

Görlicium donatur Joanni R. Boh.

lumus, & inanes, nec alicujus habere roboris firmitatem promittentes sincerè, & bonâ nostrâ fide præstito juramento, contra promissa omnia & singula per nos, hæredes nostros, aut propinquos nostros habendos, vel habere, vel venire, nec etiam modo aliquo attentare. de Jure, vel facto, nec quovis ingenio, ad impediendum, quæ promissa sunt, opem aut operam ad hoc dare: In cujus rei testimonium præsentes literas fieri, & nostro sigillo jussimus muniri. Datum *Wratislaviæ*, Anno Domini M. CCCXXXVII. In Octava Innocentum.

Vidimus literarum Sigismundi Romanorum Regis, & Alberti Ducis Austriæ, Caroli Romanorum Imperatoris de incorporatione Marchiæ Budessinensis, & Görlicensis, & Ducatuum Silesiæ.

Hæ literæ non recitantur, quia ipsorum Principum Silesiæ & Lusatiæ authenticæ suprà allatæ sunt.

PARS VI. EPISTOLARUM PUBLICARUM, QUIBUS DECLARANTUR FEUDA REGUM ET CORONÆ BOHEMIÆ IN MISNIA; TUM ETIAM QUID IN EA PROVINCIA REGES BOHEMIÆ SIBI ACQUISIERUNT JURE OPTIMO, CUM CONSENSU ET POTISSIMUM VENDITIONE IPSORUM DOMINORUM.

TERRA ET PROVINCIA MISNENSIS.

EPI-

EPISTOLA I.

Friderici Misnensis & Lusatiæ Marchionis, eorundem Marchionatuum, & Terrarum nec non Titulorum, dignitatis, ac honoris ipsorum VVenceslao Regi Bohemiæ, ipsius hæredibus pro quatuor Millibus, & Quingentis Marcis argenti venditio, & in feudum receptio &c. similitérque obligatio, quomodo ipsi Regi, & suis hæredibus servire debeant, & eos juvare &c.

IN NOMINE DOMINI. AMEN.

Notum sit in perpetuum universis & singulis; tenorem præsentium inspecturis.

Uòd ego *Fridericus DEI Gratiâ Misnensis, & Orientalis Marchio, Princeps & Hæres Terræ Lusatiæ, Magnifici quondam Domini Henrici Misnensis, & Orientalis Marchionis junior filius* de maturo & deliberato meo, & amicorum fidelium meorum Consilio, eosdem meos *Marchionatus, & ipsum Principatum, & Terram Lusatiæ*, ac specialiter *Terram meam Misnensem*, per prædictum *Dominum, & Patrem meum*, de expressa voluntate, & consensu fratrum meorum, *Domini Alberti Landgravii Thuringiæ, & Domini* quondam *Theodorici* fidelis memoriæ Marchionis de *Landesberg*, specialiter mihi traditam, & donatam, nec non titulum, & dignitatem & honorem ipsorum Marchionatuum & terrarum, & de nomine Castrum *Scharffenberg*, Civitatem & Castrum *Dresden*, Castrum & Civitatem *Perne*, Castrum *Donin* infeudatum, cum suis attinentiis, Castrum Tharant cum *Troresza*, & suis pertinentiis, Castrum *Boreststein*, Oppidum *Diepoldeswalde*, Castrum *Wrowenstein* infeudatum, Castrum *Lewenstein*, Castrum & Civitatem *Seydowe*, Civitatem *Heyn*, & omnia bona & Possessiones in districtu, seu Judicio ejusdem Civitatis *Heyn* sita, infeudata, & non infeudata. Item Castrum *Statim* infeudatum, Castrum *Tysenowe*, Villam *Sumawy Ferz* cum suis pertinentiis infeudatam, Castrum *Radeberg*, infeudatum, Castrum *Lybenteil*, Castrum *Vylin*, Oppidum *Radeberg*, munitionem *Lusenicz*, Castrum *Mussin* infeudatum, Castrum *Sachsenberg* infeudatum, item omnia bona, illa Castra videlicet & Civitates, Oppida & Villas, quas ipse Dominus Pater meus claræ memoriæ ab Ecclesia *Herveldensi* tenuit, & quæ mihi in feudum ab eadem Ecclesia sunt collata, & omnia alia Castra, Civitates, Oppida, & Villas, nemora, montes, argentifodinas, flumina, lacus, Valles, & eisdem Marchionatibus, *Lusatiæ*, & *Misnensibus* fodinis & terris contenta, seu sunt nota, seu non cum Castris, Civitatibus, Oppidis, Villis ac aliis locis, ac bonis intermediis, & cum Judiciis, Juribus, Utilitatibus, proventibus, & pertinentiis universis, ad dictos Marchionatus, Terras, Castra, Civitates nominatas & non nominatas, & loca prædicta spectantes, qui & quæ mihi debentur, in quantum ad me, & hæredes meos pertinent, tam ex successione & donatione paterna, quàm ex quocunque alio Jure, mihi super his & eorum aliquo specialiter, vel generaliter ae-

Euumerantur feuda R. B. in Misnia

ter acquisitis & generaliter cum omni jure, alio, quo mihi & hæredibus meis competit, & in futurum potest competere, vel debetur in prædictis Marchionatibus, Terris, Castris, Civitatibus, & aliis omnibus supradictis, & ipsorum quolibet, sentiens in hoc conditionem meam, posse fieri meliorem, do, trado, & permuto jure proprio in perpetuum meo, & omnium hæredum nomine meorum *Serenissimo Domino Wenceslao Regi Boëmiæ præfato & Marchioni Moraviæ*, & cum eo recipiente à me in permutandum, pro se, & universis Hæredibus suis Marchionatus, Terras, Castra, Civitates & omnia alia prænotata, ad habendum, possidendum, & quidquid deinceps sibi, suisque hæredibus de ipsis vel eorum aliquo placuerit, perpetuò faciendum, transferens in his scriptis in eundem *Dominum Regem & ejus hæredem*, omne Jus & Dominium, potestatem, & omnem Jurisdictionem, quæ mihi & hæredibus meis competunt, competebant, & possent in futurum de consuetudine competere vel de Jure in ipsis Marchionatibus, Terris, Castris, Civitatibus, Oppidis, Villis, & aliis prædictis, & in ipsarum terrarum, Baronibus, Ministerialibus, militibus, infeudatis, & non infeudatis, & in aliis habitatoribus, tam Nobilibus, quàm Popularibus universis tradens, sibi, & promittens tradere, omnia Privilegia, & Instrumenta, tam *Excellentissimi Domini mei, Domini Rudolphi Regis Romanorum*, *quàm Fratrum meorum*, & omnia alia mea Privilegia, mihi super dictis Principatibus, terris, Dominiis, & aliis omnibus & singulis, quæ continentur superiùs, à quibuscunque vel à quocunque acquisita, concessa, tradita, & donata, sibi ex nunc suisque hæredibus cedens liberè de promissis omnibus, & de ipsis Privilegiis & Instrumentis, ità ut eisdem Privilegiis & Instrumentis & Jure meo, & hæredum meorum, quod sibi & hæredibus suis in prædictis Marchionatibus, Terris, Castris, & Civitatibus, & aliis omnibus dedi, tradidi, & in eum ac suos hæredes transtuli sicut superiùs est expressum, tam in Judicio, quàm extra Judicium, ipse *Dominus Rex Bohemiæ*, *& hæredes sui* contra quemlibet hominem, & specialiter contra fratrem meum *Albertum Thuringiæ* Landgravium, *Fridericum*, & *Thycemannum* ejusque filios, & contra fratruelem meum *Fridericum* prædicti quondam *Theodorici* fratris mei Marchionis de *Landesberg* filium, & hæredes liberè uti possint. Promittens nihilominus traditionem, donationem, & permutationem, prædictas, Domino Regi Romanorum innotescere, per me, vel per literas meas, & ejus consensum, & confirmationem, super eadem traditione, donatione, & permutatione, cum diligentia implorare, & hæc nominatim pro castris & munitionibus *Fürstenberg*, *Palycz*, *Landescrone*, *Landesberg*, *Orthæ*, *Muta*, *Selim*, *Wischemis*, *& Knos*, *Hoënstein*, *Hoënstat*, *Zwickavia* & pro annuis redditibus assignandis mihi *per eundem Dominum Regem*, vel alios, aut aliud, quos vel quem *idem Dominus Rex* loco sui, & nomine ad hoc duxerit, destinandos, ad quantitatem *quatuor millium*, *& quingentarum Marcharum Argenti* Usualis & Ponderis Pragensis, in eisdem castris & munitionibus, possessionibus, ac aliis bonis, rebus, & Juribus ac in omnibus & singulis proventibus, fructibus, redditibus, utilitatibus, judiciis, officiis, & aliis, ad castra munitiones, bona, & possessiones prædictas spectantibus, & provenientibus, de eisdem recuperandis, habendis & recognoscendis, perpetuò per me, & meos hæredes legitimos sexûs masculini, in feudum, & jure feudi ab ipso *Domino Rege Bohemiæ*, *ac à suis hæredibus*, *& hæredum successoribus* ab ipso in perpetuum descendentibus universis, eo proviso nihilominus, & expresso, quòd quilibet Laneus possessoribus, in quibus mihi sunt prædicti

Enumeratio Civitatum Boh: quæ commutantur pro Civitatibus Misniæ quæ mendosè adferuntur.

redditus aſſignandi, talis mihi per ipſum Dominum Regem, vel per illos, aut illum, quibus, vel cui ſemper in hoc commiſerit vices ſuas, pro unius Marcæ Argenti redditibus deputetur, & aſſignetur, de quo Marca Argenti annuatim nunc provenit, vel retroactis proveniebat temporibus, aut antè Quadriennium poterat provenire; Proviſo etiam, quòd ſi in Caſtris, munitionibus, bonis, poſſeſſionibus, judiciis, officiis, utilitatibus, & aliis prædictis quatuor millium & quingentarum Marcharum argenti redditibus, non poterunt deputari aut deſignari ſervato modo de Laneis aſſignandis proximè jam expreſſo, ex tunc ipſe Dominus Rex de Vicinioribus poſſeſſionibus, aut bonis cum ipſarum poſſeſſionum aut bonorum munitionibus, quas bonâ fide ſine dolo nominaverint, & ſignaverint, arbiter videlicet *Zdeslaus de Sternberg Burggravius Pragenſis & Hinko de Dube*, pro parte ipſius Domini Regis: Pro mea verò parte *Nobilis Vir*, *Otto Burggravius de Donin*, *& Otto de Ileburg*; & pro utraque parte communiter, frater *Hermannus de Holo Prior Domorum Hoſpitalis S. Joannis Baptiſtæ Hieroſolymitani, per Bohemiam, Poloniam, & Moraviam*, ad hoc electi, & ad ipſorum arbitrium vel majoris partis mihi faciet prædictorum redditũum ſupplementum: ſi verò plures redditus quàm *quatuor millium & quingentarum Marcharum Argenti* in caſtris, munitionibus, bonis, poſſeſſionibus & aliis prædictis poterunt deputari vel haberi, ex tunc illud Domino *Regi Bohemiæ* de prædictis caſtris, munitionibus, poſſeſſionibus, redditibus, aliiſque prædictis remanebit, quod prædicti arbiter vel eorum major pars juſſerint & juſſerit remanendum. Sylvis ad caſtra, munitiones, & poſſeſſiones ſpectantibus, in quibus magnarum Ferarum venationes ſunt habitæ ab antiquo, duntaxat exceptis, quæ non debent mihi in prædictis redditibus computari, præterea hominibus, & habitatoribus bonorum & poſſeſſionum prædictarum, quæ ad me per commutationem hujuſmodi devolventur, Jus ſi quod deinceps dedero, illud ipſe *Dominus Rex* dignabitur approbare. Contulit mihi inſuper & hæredibus meis Advocatiam in Litomiſsl in idem Cœnobium, & promiſi nulla ſervitia, aut petitiones graves contra Abbatis, & fratrum ejuſdem Monaſterii voluntatem exigere ab eiſdem. Volens igitur, affirmans & proteſtans tenore præſentium permutatione hujuſmodi me fore contentum, plenè pacatum, & benè ſolutum, & abſolvens, & abſolutos eſſe volens, omnes & ſingulos Barones, Miniſteriales milites, & alios omnes & ſingulos, Nobiles & populares ipſarum Terrarum, Civitatum & Caſtrorum infeudatos, & non infeudatos, à fidelitate & humagio, quibus mihi, & hæredibus meis tenentur, tenebantur, vel tenerentur, & mandans eis, & eorum cuilibet ut ipſi Domino Regi & hæredibus ſuis tanquam Dominis eorum de cætero intendere debeant, & obedire. Promitto in his ſcriptis jurando in ligno Crucis Dominicæ, & Jurantibus, ac promittentibus, mecum, & pro me prædicto *Ottone ab Ileburg*, *& Adolpho notario meo*, quòd decimo die intrante proximâ Quadrageſimâ eidem Domino Regi, vel ſuis nunciis ad hoc per eum ſpecialiter deſtinatis, tradam, aſſignabo, disbrigabo, & auctorizabo, terras, caſtra, Civitates & alia quæ per me in permutationem hujuſmodi ſunt deducta, ſibique, vel ſuis poſſeſſionem aſſignabo plenariam eorundem excuſatione & dilatione qualibet procul motis: *Hein & Perne Civitatibus, & Tyſenowe* caſtro & aliis caſtris infeudatis exceptis, in quibus ſibi poſſeſſionem facti non valeo aſſignare in termino memorato; Jus tamen & Dominium, quod mihi & hæredibus meis in eiſdem caſtris & civitatibus competit, competebat, & competere poterit in futurum, *eidem Domino Regi & ſuis hæredibus*,

Quatuor millia & quingentas Marcas redituum percipere debebat in Boh. Fridericus Marchio Miſnenſis.

Excipiuntur Venationes à Miſnenſi Marchione

Advocatia in Litomiſsl. committitur Marchioni.

bus, dedi, tradidi, do, & trado, & à me & meis hæredibus transtuli, & transfero in eosdem sicut superiùs de eisdem & aliis est expressum. Promitto etiam stipulatione solenni, sub præstito juramento, contra prædictas donationem, traditionem, permutationem, & cessionem meas, & omnia alia & singula, quæ in præsenti continentur, contractu non venire, nec facere per me, aut alium, vel alios tempore nullo unquam, sed habere, tenere, & firmiter adimplere, ipse quoque Dominus Rex, à me priùs & per me terrarum castrorum, & civitatum, ac aliorum omnium bonorum meorum, quæ sibi per commutationem prædictam dedi, & tradidi, plenè possessione receptâ, statim de *Drezden* cum Domina & Matre mea *Benessium Camerarium de Wartenberg*, vel alium Baronem suum ad assignandum, & præsentandum dictæ Dominæ, & Matri meæ, loco, & vice mei possessionem, castrorum, munitionum, & redditüum prædictorum, diriget & transmittet, qui assignabit, & præsentabit eidem Dominæ & Matri meæ, loco mei, & mihi potestatem de *Drezden* cum eodem *Domino Rege*, vel sine eo rediero, castra, munitiones, & redditus, prædictos debitè disbrigatos. Quos si ante Pascha Domini primò venturum, ipse *Dominus Rex*, *vel Benessius Camerarius*, vel alter, quem ad hoc transmiserit, non assignaverit, vel præsentaverit, mihi, vel Matri meæ, proinde civitatem *Grecz*, & si non ipsa civitas *Grecz*, pro quantitate & valore castrorum, munitionum, & redditüum assignandorum, tunc *Chrudin* civitatem cum eadem civitate *Grecz*, mihi, aut matri meæ nomine meo in pignore ipse Dominus Rex statim post Pascha proximum obligabit, quam, vel quos usquè ad assecutionem castrorum, munitionum, & possessionum, in quibus sunt prædicti redditus deputandi, mihi loco pignoris retinebo. Ad hæc si ipse Dominus Rex, nec civitates prædictas dare in pignore, nec castra, munitiones, & possessiones prædictas, quæ mihi debentur, vellet sicut tractatum, & ordinatum est, assignare, & præsentare, ex tunc Viri Nobiles *Adalbertus de Seberg*, *Marschallus Regni Bohemiæ cum Castro*, & *Civitate Cadano* & *Ranvaldus de Nymanicz*, *Burggravius in Lapide*, *cum eodem Castro Lapide*, & *Castro Racem*, qui proinpe, & pro Domino Rege, ut adimpleret prædicta jurando in ligno Domini corporaliter promiserunt, mihi obedire, & intendere tenebuntur, quousque ea, quæ per ipsum Dominum Regem fieri, & adimpleri debuerant, prout tractata sunt, debitè compleantur. *Zdeslaus etiam de Sternberg Pragensis Burggravius* & *Hinko de Dube* pro observandis & adimplendis prædictis per ipsum *Dominum Regem* jurando in ligno Crucis Dominicæ pro ipso Rege promiserunt. Cæterum ipsum *Dominum Regem* ex nunc in Dominum meum recipio, & sibi ac hæredibus suis tanquam meis, & feudi Dominis obedire, & intendere promitto, ipsúmque & hæredes ejus juvare, & sibi assistere contra quemlibet Principem, & quemlibet hominem fideliter omni posse, quandocunque & quotiescunque per ipsum vel hæredes suos fuero requisitus. Hoc expresso, quòd si infra terminos terrarum suarum, in suo ero constitutus servitio, mihi tunc, & meis, in suo manentibus servitio expensas, & natalia tradere non teneatur: Si verò extra terras suas cum meis, & in ejus subsidium, & ad ejus servitia cum eodem Domino Rege, vel ad mandatum ejus processero sine eo, tunc mihi Dominus Rex subveniet in expensis. Hoc ipsum hæredes mei, ipsi Domino Regi, & hæredibus suis facere tenebuntur, quandocunque, & quotiescunque fuerint requisiti, damna quoque, si quæ ego, vel hæredes mei, aut homines in servitiis suis receperimus, & visum sibi fuerit dignabitur compensare; insuper si sine filiis

Textus vitiosus.

legitimè Masculini sexûs (quod absit) decedere me contingeret, castris, munitionibus, & possessionibus meis aliis prædictis, ex nunc ad ipsum *Dominum Regem* & suos hæredes redeuntibus ipse *Dominus Rex* Dotem, quæ Lype Zedingen vulgariter dicitur, matris, & uxoris mearum, quam in eis bonis & munitionibus prædictis assignavero, & dimisero, patietur eas per vitæ ipsarum tempora pacificè possidere, feuda etiam, quæ in eisdem bonis meis hominibus contulero, ipse Dominus Rex post mortem etiam meam non cassabit, nec indebitè violabit. Hoc mihi promisso specialiter per eundem Regem, si eum (quod absit) mihi sine hæredibus præmori contingeret: quòd mihi, & hæredibus meis in amplioribus redditibus, & bonis, prout in ejus gratiâ fuerit, & sibi placuerit, gratiam faciet largiorem. Prætereà si ipse Dominus Rex castra, & munitiones, quæ mihi ab eo debentur ex permutatione prædicta omnes ante Pascha Domini proximum sicut tractatum est, mihi præsentare nequiverit, pro eo forsitan, quia per alios detinentur, ad illarum tamen præsentationem tenebitur, quas nunc habet, vel quos in ipso termino Paschæ nunc proximo in sua habuerit potestate. Pro aliis autem, quos præsentare non poterit, Grecz & Chrudim, civitates suas juxta formam super obligatione ipsarum expressam superiùs, loco pignoris mihi obligabit. Promisit insuper ipse Dominus Rex de bonis prædictis ad me per commutationem hujusmodi devolutis creare, & facere Principatum sibi, & Regno suo, ac ejus hæredibus perpetuò subditum & subjectum, méque facere suum *Principem ad eundem Principatum*, & de ipso principatu me suum, & sibi ac *Regno suo subditum Principem*, ad Jura, & conditiones feudi, ac in feudum, & ad servitia expressa superiùs investire, recepto priùs à me per eundem Dominum Regem & Homagio, & fidelitate sibi, & suis hæredibus præstandis, & tenendis corporali denuò sacramento, admisit etiam Dominus Rex prædictus & liberam mihi tribuit facultatem, munitiones prædictas murandi, & meliùs firmandi, sicut expediens fuerit, & mihi placuerit, & novas si placuerit construendi. Item si *Burggravii de* Borsenstein *& Saydowe* contra fidem mihi præstitam veniendo ex quacunque causa nollent mihi eadem castra reddere, ipso Domino Regi, sicut promisi, & teneor præsentanda, quidquid *Otto de Ileburg*, *Hincko de Duba*, *& Raynwaldus de Nymanitz*, super eo, erga *Dominum Regem* facere jusserint, faciam & intendo. Præmissis quoque completis, de castrorum per me *Domino Regi* & per ipsum *Dominum Regem* mihi assignandorum Privilegia, hinc inde data (amputatis his, quæ de fide jussoribus, obligationibus & aliis superfluis dicta sunt & conscripta) renovari volumus, prædicta quoque omnia & singula promisit ipse *Dominus Rex* tenere, & adimplere bonâ fide, sicut per me ea quæ sibi promisimus fuerint adimpleta. In quorum omnium testimonium & robur præsentes exinde fieri fecimus litteras, & eas meo consueto sipillo sigillatas ipsi *Domini Regi* tradidi ad Cautelam. Actum & Datum *Pragæ* Anno Domini M. CCXCIX. Octavâ Idus Februarii, Indictione secundâ.

Principatus Misniæ sub Corona Boh: esse debebat.

EPI-

EPISTOLA II.

Harum literarum compendium pridem recitavi in Epitome, recitatque illud etiam Georgius Beatus, quod ideo moneo, ut sique menda in ipsis literis Lectores invenerint ex Epitome totius rei statum intelligant. Est autem hæc Epistola, ut videbis, pluribus Principum summorum literis conferta, & æquivalet pluribus, continetque immunitates ac Privilegia Cœnobii Cellensis in Misnia Ord: Cisterc. Epitome nostra, L. 3. cap. 16. in Not. Beat. in Hist. Boh.

Caspari Episcopi Misnensis vidimus literarum Sigismundi Romanorum Regis, Monasterio Veteris Cellæ Sanctæ MARIÆ, Cisterciensis Ordinis Diœcesis suæ Datarum &c.

Casparus DEI Gratiâ Ecclesiæ Misnensis Episcopus, tenore præsentium publicè recognoscimus & protestamur.

QUòd literas Regales olim Serenissimi Principis, ac Domini Domini Sigismundi Romanorum Regis semper Augusti, & Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, &c. Regis sigillo Majestatis communitas, non abolitas, non Cancellatas, nec in aliqua sui parte vitiatas sed sigillo & filo salvas, per Religiosos ac DEO devotos *fratres Joannem Priorem, ac Magistrum Nicolaum Torsined, Professos Monasterii Veteris Cellæ, Sanctæ Mariæ Cisterciensis Ordinis, nostræ Diœcesis*, ex parte *Venerabilis in Christo Patris ac Domini Domini Joannis Abbatis*, totiusque Conventus, jam dicti Monasterii exhibitas vidimus & audivimus, & coram nobis legi fecimus, ac diligenter examinavimus. Ideóque quod vidimus, aut audivimus, ac manus nostræ contractaverunt hoc publicè protestamur, & perhibemus. Tenor autem literarum earundem sequitur, & est talis. *Sigismundus DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus, ac Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, &c: Rex*, Notum facimus tenore præsentium universis ad perpetuam rei memoriam: Tunc inæstimabilis decoris colligere Margaritas videbimur copiosas, dum Ecclesiarum & Monasteriorum per nostros in Imperio *Prædecessores, & alios Principes Christianos* mirificas fundationes per fidei nostræ hydrias balsamo charitatis aspicimur recreasse, dum Ecclesiasticarum, notanter Religiosarum personarum, quietem, sub regalis protectionis umbra conservare laboramus. Sanè per Venerabilem *Vincentium Abbatem Veteris Cellæ, Ordinis Cisterciensis, Misnensis Diœcesis* nobis oblata petitio continebat, quatenus sibi, suis successoribus, & conventui ejusdem Monasterii, omnia, & singula Privilegia, Jura, literas, & libertates, & signanter nonnulla privilegia eorundem Abbatis, & Conventûs antecessoribus, & ipsis per assertos divos Romanorum Imperatores & Reges concessa, & donata, ac concessa, & donatas confirmare dignaremur gratiosè. Quorum quidem Privilegiorum videlicet unius primo tenor sequitur, & est talis: *Wenceslaus DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus, & Boëmiæ Rex.* Notum facimus tenore præsentium universis, quod pro parte Religiosorum, *Abbatis & Conventûs* Monasterii in *Cella Ordinis Cisterciensis*, Misnensis Diœcesis, devotorum nostrorum dilectorum Majestati nostræ humiliter supplicatum existit; quatenus quædam Privilegia, seu literas ipsis, & eorum Monasterio per *Serenissimos Principes quondam Prædecess-* *Litera Wenceslai Regis Boh. & Cæsaris.*

decessores nostros Bohemiæ Reges, & signanter: per *Serenissimum Principem quondam Dominum Carolum Romanorum Imperatorem semper Augustum*, & *Bohemiæ Regem, genitorem nostrum charissimum*, super nonnullis eorum bonis, libertatibus, gratiis, & indultis, tradita, & concessa approbare, ratificare, innovare, & confirmare, de benignitate solita gratiosiùs dignaremur. Quorum quidem Privilegiorum seu literarum tenores hic sequuntur, & primo primi tenor est talis. *Carolus DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus*, & *Boëmiæ Rex. Magnificus*, qui facit mirabilia magna solus, supremi dispensatione consilii, ad hoc nos quamvis insufficientibus meritis misericorditer evocavit, ut Augustalis potentiæ dignitati feliciter præsidentes inter cæteras solicitudinum curas, quibus pro subditorum salute, incessanter distrahimur, ad ea singulariter quadam specialis prærogativa favoris sumus intenti, quæ divinæ laudis augmentum & gloriam ac sanctarum Ecclesiarum prospiciunt commodum & honorem. Sanè Religiosorum: *Abbatis & Conventûs Monasterii in Cella Ordinis Cisterciensis*, *Misnensis* Diœcesis devotorrm nostrorum, nuper Majestati nostræ oblata supplicatio continebat, quatenus eisdem literas divi *Adolphi* olim Romanorum Regis, prædecessoris nostri, approbare, ratificare, & confirmare, de benignitate Regia dignaremur. Quarum tenor sequitur in hæc verba, *Adolphus DEI Gratiâ* Romanorum Rex semper Augustus universis Sacri Romani fidelibus præsentes literas inspecturis, gratiam suam & omne bonum. Regalis dignitas à supremo & præcipuo Creatore videlicet, cùm suam recipiens dignitatem nullius inscius, quæ illius fulcitur robore, cujus potentiâ & virtute omnia sustineri dignoscuntur, nec est fas dicere, aut mente concipere, quod impensum eidem cujuscunque devotionis, aut devotæ fidelitatis servitium personis Ecclesiasticis, seu ipsorum locis divino cultui deputatis aliquatenus vacuum reputatur, quin potiùs ad præsentis felicitatis effectum impetret & futuræ. Hinc est quod tam præsentibus notum esse volumus quàm futuris: Quòd cùm divæ recordationis, *Fridericus I. & II. quondam* Romanorum *Imperatores*, nec non *Philippus*, *Henricus*, *Rudolphus Reges* Romanorum *Monasterio de Cella Ordinis Cisterciensis*, Misnensis Diœcesis duxerint concedendum, quòd quæcunque bona in partibus ipsis obligatione infeudatorum Imperii, seu Ministerialium ipsius, ipsum Monasterium contingeret adipisci, illa posset possidere licitè, & habere, ratificantes nihilominus, & confirmantes Villas, & omnia bona, quas & quæ piæ recordationis olim *Otto*, *Theodoricus*, *Henricus*, *Theodoricus*, & *Henricus* Misnenses & Orientales Marchiones, qui eas & ea ab Imperio feudaliter obtinebant, eidem Monasterio *Cellensi* tradiderunt, & donaverunt cum omnibus pertinentiis eorundem, prout in Privilegiis Præfatorum Imperatorum & Regum Romanorum super his confectis pleniùs est expressum. Nos devotis Religiosorum virorum Abbatis & Conventûs Monasterii antedicti supplicationibus favorabiliter inclinati prædictum Monasterium, cum personis omnibus Domino famulantibus quidquid justis modis, poterunt adipisci in nostram & Sacri Imperii potectionem recipimus specialem, & præscripta Privilegia prædictorum Imperatorum & Regum Romanorum, & omnia contenta in eis, nec non concessiones, donationes, Jura, & libertates, à quibuscunque aliis eis factas, & concessas, prout ritè & providè facta & concessa sunt, authoritate Regiâ innovamus, ratificamus, & præsentibus confirmamus. Eo tantùm moderamine adhibito, quod quo ad bona Ministerialium & infeudatorum Imperii jam acquisita dicto Monasterio, hujusmodi nostra confirmatio tantummodo se extendat, & quòd de gra-

Literæ Caroli IV. recitantur.

Adolphi Rom: Regis recitantur literæ.

Confirmat Adolphus omnia Privilegia & concessiones omnium superiorum Imperatorum.

Item feuda Imperii, quæ sunt Monasterio donata.

de gratia nostra adhuc centum Marcharum redditibus in bonis hujusmodi licitè valeant adipisci, quos tamen retinendi, per solitum cursum terræ, nos & *successores nostri in Imperio* facultatem liberam nobis reservamus. Præterea ut affluentiam nostræ gratiæ sibi uberiùs sentiant adfuisse: Volumus, authoritate præsentium statuentes, ut quod adduxerimus, nullus Officiatorum, seu Judicum nostrorum, aliquas servitutes vecturas seu exactiones vel alia gravamina imponendi ipsius Monasterii bonis, aliquam habeat facultatem, nostrâ tamen salvâ in his omnibus potestate; Nulli ergo hominum liceat nostræ concessionis, confirmationis, ratificationis, paginam infringere, vel ei ausu aliquo contraire. Quòd qui attentare præsumserit gravem nostræ dignitatis offensam se noverit incursurum. In cujus rei testimonium præsens scriptum exindè conscribi, & Majestatis nostræ sigillo fecimus commmuniri. Datum in *Altenburg*, Decimo Octavo Calendas Maji Indictione Nonâ, *Anno Domini Millesimo Ducentesimo Nonagesimo Sexto;* Regni verò nostri Anno Quarto. Nos igitur ad prædictorum Abbatis & Conventûs supplicationis instantiam, ob reverentiam & honorem Omnipotentis DEI, & Intemeratæ Virginis Matris ejus, præsertim cùm Jure petentibus non sit denegandus assensus, prædictas literas, cum omnibus suis tenoribus, titulis, sententiis, & remissionibus, de verbo ad verbum, prout præsentibus sunt insertæ, prout ritè & provide processerunt, de certa nostra scientia & gratia speciali approbamus, ratificamus, & per omnia confirmamus. Mandantes universis *& singulis ArchiEpiscopis*, *Episcopis*, *Ducibus*, *Marchionibus*, *Landgraviis*, *Comitibus*, *Baronibus*, *Nobilibus*, *Militibus*, *Clientibus*, *Civibus*, indifferenter cujuscunque gradûs præeminentiæ seu dignitatis existant, nostri & Sacri Imperii devotis & fidelibus, firmiter, & districtè, nè prædictos Abbatem, & Conventum Monasterii Cellensis devotos nostros dilectos adversus nostræ præsentis approbationis, ratificationis, & confirmationis indultum damnificare, inquietare, seu molestare, præsumant, aut aliquos ipsis, eorum Monasterio, bonis, & hominibus ipsorum, injurias, seu violentias irrogare, sub poena nostræ indignationis, quam qui secus attentare præsumpserit se cognoscant graviter incurrisse, præsentium nostræ Majestatis sub sigillo testimonio literarum, Datum in *Drezden* Anno Domini M. CCCXLVIII. Indictione 1. 6. Idus Decembris, Regnorum nostrorum Anno 3.

Facit potestatem adhuc bona pro Centum Marcis emendi.

Liberat Monasterium ab omnibus servitutibus.

Secundum verò talis tenoris.

Carolus DEI Gratiâ Romanorum Rex semper Augustus & Bohemiæ Rex, ad perpetuam rei memoriam.

Etsi Regiæ dignitatis circumspecta benignitas omnes fideles suos ex innata Clementia pio favore complectitur, ad illorum tamen profectus & commoda speciali quadam prærogativa favoris vigilanter intendit, qui sub professione, & habitu regulari sæculi vanitate dimissâ nituntur Altissimo in simplicitate mentis, & corporis jugiter famulari. Sanè quia Religiosorum, *Abbatis, & Conventûs Monasterii, Cellæ Ordinis Sanctæ Mariæ Cisterciensis, Misnensis Diœcesis*, devotorum nostrorum, nuper Majestati nostræ oblata supplicatio continebat, quatenus ipsis & Monasterio ipsorum possessiones, Villas, in *Regno Bohemiæ* sitas, nec non Privilegia, libertates, gratias, Jura, consue-

consuetudines, immunitates, ipsis à claræ memoriæ Illustribus, *Ottogaro*, & *Wenceslao* prædecessoribus nostris, nec non *Joanne* genitoro nostro, quondam *Bohemiæ Regibus*, hactenus indulta, seu indultas, approbare, ratificare, & confirmare de solita benignitate Regiâ dignaremur. Nos igitur ad ipsorum supplicationis instantiam, & reverentiam & honorem Omnipotentis DEI, & intemeratæ Virginis Matris ejus, præsertim cum justa petentibus non sit denegandus assensus, & quia ipsos sub alas nostræ protectionis assumpsimus & assumimus, de nostræ Celsitudinis gratiâ speciali, idcirco ipsis Villam, quæ *Lowosycz* dicitur cum curia ibidem & cum navigio concedimus, ità quòd duas naves, quæ vulgariter Pramen dicuntur, & Cymbam quæ vulgariter Loß habere possint, & cum ipsis liberè, & sine impedimento transducere, & quòd nullum navigium infra Curiam *Lauschiz*, & Civitatem *Lythomerzicz* super flumen Albia ascendendo ad transducendum esse vel fieri debet, quàm navigium Curiæ supradictæ, & quod duas tabernas, & unum fabrum, & unum sartorem licitè tenere possint, & habere in Villa prædicta. Villam etiam *Sonieczek*, cum Curia & molendino, & Curiam in *Sulcvicz*, & Villam quæ *Milhalt*, seu *Niderschein*, nominatur, & Villam *Wesels* cum omnibus Juribus, usufructibus, libertatibus, corporalibus, & incorporalibus, ad præfatas Villas pertinentibus, ac Judiciis tam in causâ Civili, quàm Criminali, Capitalis sanguinum, qualiscunque fuerit persona ejusdem Villæ, ac aliorum bonorum prædictorum, aut possessoribus delinquente præsidendis aut judicandis. Nec non universis cæteris prædictarum & Curiarum attinentiis, seu pertinentiis, terris, cultis, & incultis, pratis, pascuis, viis, & inviis, nemoribus, & vinetis, vallibus, montanis, rupibus, rubetis, aquis, aquarumve decursibus, navigiis, atque vadis piscariis, ac cæteris aquarum usibus, ripis quoque, litoribus, ex utraque parte fluminis, insulis quoque in flumine natis, nec non cæteris nunc apparentibus, vel in posterum revelandis, & quod annonam sive Bladum, vel frumentum in prænominatis villis pertineat, in navigio super flumine Albia ascendendo vel descendendo futuris temporibus sine quovis impedimento ducere, & in usus proprios convertere, liberè poterunt pro ipsorum libito voluntatis. Universa insuper Privilegia, & literas Abbatis, & Monasterii prædictorum, ipsis à supradictis Illustribus *Ottagaro*, & *Wenceslao prædecessoribus nostris*, ac *Joanne* genitore nostro quondam *Boëmiæ Regibus*, supra quibuscunque Juribus, gratiis, consuetudinibus, libertatibus, & immunitatibus, concessa seu concessas, sicut & indulta, quæ concessa vel concessisse noscuntur, in omnibus suis tenoribus, clausulis, & sententiis, de verbo ad verbum, prout scripta sunt, ac si tenores Privilegiorum seu literarum hujusmodi præsentibus distinctè & seriatim inclusæ essent; singulis *Capitaneis*, *Camerariis*, *Advocatis*, *Judicibus*, *Justitiariis*, *Officialibus*, & *Viceofficiabibus Regni nostri Bohemiæ*, qui pro tempore fuerint fidelibus nostris dilectis, firmiter, & districtè mandantes, nè supradictos, Abbatem & Conventum Monasterii prædicti adversus præsentis nostræ approbationis, ratificationis, & confirmationis seriem impediant, vel molestent, seu impediri vel molestari permittant, imò ipsos potiùs studeant favorabiliter promovere, sub pœna nostræ indignationis gravissimæ; Nec non sub pœna Centum Marcharum auri purissimi, quam qui secus attentare præsumpserit, & toties quoties contra factum fuerit, se cognoscat graviter incurrisse, quarum medietatem Imperiali Camerario & fisco, residuam verò injuriam passorum usibus decernimus applicari. Præsentium sub nostræ Majestatis sigillo testimonio literarum. Datum in

Caroli IV. liberalis confirmatio Villarum in Boh: quas Cœnobium Cellense à Reg. Boh. acceperat.

tum in *Drezden* Anno Domini Millesimo Trecentesimo, Quadragesimo Octavo, Indictione primâ Septimo Idus Decembris Regnorum nostrorum Anno Tertio. Nos eorum petitionibus annuentes, ut temporibus nostris feliciter conserventur, non per errorem, aut improvidè sed animo deliberato, *Sano Principum, Comitum, Baronum, Procerum, & aliorum nostrorum, & Imperi Sacri fidelium* accedente consilio, & de certa nostra scientia præscripta Privilegia, seu literas in omnibus eorum articulis, punctis, & clausulis, prout de verbo ad verbum expressantur superiùs; Nec non universa, & singula alia Privilegia ipsis, & eorum Monasterio per præfatos prædecessores nostros *Boëmiæ Reges*, aut quoscunque alios fideles piâ devotione concessa, & inquantum ritè & rationabiliter præcesserunt, approbamus, ratificamus, innovamus, virtute præsentium authoritate Regiâ gratiosiùs confirmamus, decernentes, ipsa obtinere debere perpetuam roboris firmitatem, præsentium sub Regiæ nostræ Majestatis Sigillo testimonio literarum. Datum in Carlstein Anno Domini 1395. Die penultimâ Aprilis &c: &c: Nos igitur præfati Abbatis supplicationibus favorabiliter inclinati, *Continuantur literæ Sigismundi Imperatoris.*

Quinque istæ lineæ sequentes in Cod: M: S: a me nullo modo legi potuerunt.

animo deliberato, non per errorem aut improvidè, sed sano Principum, Comitum, Baronum & Nobilium ac aliorum accedente Consilio, & ex certa nostra scientia, suprà inserta, & insertas, ac quæcunque alia, & alias Privilegia, sive literas præfati Abbatis prædecessoris, & ipsi Abbati & Conventui, per quoscunque Romanorum Imperatores & Reges, ac *Bohemiæ Reges*, sive Principes alios quoscunque, omnesque libertates, immunitates, donationes, & concessiones, ac Jura, & Jurisdictiones, altas & bassas, ipsis per eosdem Imperatores & Reges, seu alios Principes donata & concessa, ac datas elargitas, & concessas de verbo ad verbum proût ritè processerunt, confirmavimus, approbavimus, innovavimus, roboravimus, & de novo concessimus, confirmamus, approbamus, innovamus, roboramus, & auctoritate Romanâ Regiâ præsentibus de novo concedimus gratiosè. Volentes etiam, & hoc Regio statuentes edicto, ut nullus cujuscunque statûs, gradûs, vel conditionis existat, in Advocatiam præfati Monasterii se intromittere ausu quovis præsumat, præterquam Marchiones *Misnenses* pro tempore existentes sic tamen, quòd hujusmodi Advocatiam respectu, per eosdem Marchiones, absque emolumento sine gravamine dicti Conventûs purè propter DEUM in spem futuri præmii exerceant cum affectu. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostræ confirmationis, approbationis, innovationis, roborationis de novo concessionis, voluntatis, & statuti paginam infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem nostram Regiam, & in suprà insertis literis pœnam contentam, medietatem Imperiali ærario fisco; residuam verò partem supradicto Abbati, vel ejus successoribus, & Conventui applicandam, ipso facto se noverit incursurum; Præsentium sub nostræ Majestatis sigillo testimonio literarum. Datum *Constantiæ*, Anno Domini, Millesimo, Quadringentesimo decimo septimo, Octavâ die Mensis Junii, Regnorum nostrorum: Anno Hungariæ Trigesimo primo, Romanorum verò septimo. Post quarum quidem Regalium literarum, visionem, auditionem, lectionem, & diligentem examinationem fecimus per præfatos Religiosos & DEO devotos fratres, *Joannem* Priorem & Magistrum *Nicolaum*, ex parte suprà

dicti Domini Abbatis, & totius Conventûs præfati Monasterii, Principales, in iisdem regalibus literis privilegialiter nominatis, debita cum instantia requisiti, quatenus per insertas Regales literas per publicum Notarium transsumi & transcribi mandaremus, ac decretum nostrum interponi dignaremur, ut eisdem literis transsumptis, tanquam originalibus fides adhibeatur. Nos igitur *Caspar* Episcopus præfatus attendentes hujusmodi requisitionem fore justam, consonam rationi, authoritate nostrâ pastorali decretum nostrum interponimus, in quorum omnium & singulorum fidem & testimonium præmissorum atque robur & firmamentum perpetuum per insertas regales literas, *Michaëli Pfortern* Notario publico, dicti Domini Abbatis, & Conventûs transsumi & transcribi, & per Notarium nostrum publicum infra scriptum subscribi & publicari, sigilloque nostro roborari mandavimus. Datum & Actum in Castro nostro *Mogelin*, Anno Domini Millesimo, Quadringentesimo, Quinquagesimo Tertio, Indictione primâ, die Jovis; Quinta decimâ verò Mensis Novembris, hora vesperarum vel quasi sub *Pontificatu Sanctissimi in Christo Patris ac Domini Domini Nicolai Divinâ providentiâ Papæ quinti*: Anno ejus septimo præsentibus ibidem Nobili Domino *Vito de Kamenek ac honorabili Viro Domino Andreæ Braxatoris Magistro Curiæ in Magelin, nec non Christophoro de Malticz, & circumspecto Nicolao Spis, testibus ad præmissa.*

Et ego Caspar Melicz publicus Imperiali auctoritate & Curiæ Episcopalis Misnensis, *Notarius ac* Reverendissimi in Christo Patris ac Domini Caspari Episcopi Misnensis scriba. *Quia memoratæ requisitioni, transsumpto petitioni, ac decreto, interpositioni, omnibus & singulis præmissis, dum sic, ut præmittitur, agerentur & fierent, unà cum prænominatis testibus, præsens interfui, ideo præsens publicum instrumentum vim transsumpti continens per alium fidelem feliciter scribi procuravi. Hic me manu propriâ subscribens publicavi, & in hanc publicam formam redegi, signoque nomine & cognomine meis solitis & consuetis consignavi, & ipse* Reverendus in Christo & Dominus Caspar Episcopus Misnensis *sigilli sui majoris signo de voluntate sua consignari fecit, in evidens testimonium eorundem rogatus & requisitus.*

EPISTOLA III.

Henrici Senioris, & ipsius Filii Dominorum de Plavven recognitio quòd se liberâ & spontaneâ voluntate Joanni Bohemiæ Regi, & suis hæredibus & successoribus, Regibus Bohemiæ in Vasallos cum eorum bonis submiserint &c.

Anno 1327.

Nos Henricus Senior de Plavven, & ejus filius Henricus senior, recognoscimus & fatemur tenore præsentium universis.

Ditiones Dominorũ de Plawen sunt feudũ Cor. Boh. Enumerantur.

Nos esse Vasallos *Magnifici Domini nostri Joannis Bohemiæ, & Poloniæ Regis Illustris, ac Comitis Lucemburgensis*, & ab eo principale Dominium nostrum *Plawen*, cum suis munitionibus, & bonis, videlicet Castro *Lubawe* munitionem Johansgrin Castrum *Schoneck*, munitionem *Plonsivitz*, munitionem *Lapidem*, munitionem dictam *Tribil*, & *Gacendorf*, cum Villis, ho-

lis, hominibus, & vasallis, militibus, ad ipsas, & ipsa spectantibus, ac aliis suis pertinentiis universis in quibuscunque consistant, quas & quæ nunc habemus, & imposterum sumus ad idem nostrum Dominium quocunque titulo habituri, nostro hæredum ac successorum nostrorum nomine recepisse, in feudum, & ab ipso tempore, tenere, ac possidere, Jure, & titulo feudali, volentes quòd hæredes & successores nostri Domini in *Plawen* prælibati, quandocunque sæpedictum Dominium vacare contigerit, ipsum ab eodem Domino nostro Rege, aut à suis hæredibus vel successoribus *Regibus Bohemiæ* in feudum recipere semper deinceps debeant, & tenere, & facto sibi per eos servandæ perpetuæ fidelitatis, ei vel eis, homagio, sicut & nos nunc spontaneâ & liberâ voluntate fecimus, ei vel eis, tanquam ejus vel eorum Vasalli sincerâ fide cum prædictis bonis omnibus intendere debeant & parere. Hujus rei testes nostri sunt Vasalli infra scripti pertinentes ad nostrum Dominium prælibatum, videlicet: strenui milites, *Tosso de Schoneck*, & suus filius *Conradus*, *Ditrieus de Tossenwelt*, *Conradus* dictns *Sack*, & *Nicolaus* frater suus militaris. *Henricus de Machvicz*, *Eberhardus de Wiederspertz*, *Conradus de Milim*, & *Henczlinus* dictus *Ræder* Militaris, & quàm plures alii fide digni. In cujus rei testimonium præsentes literas fieri, & sigillo nostro unico, quo tantùm utimur fecimus roborari. Datum *Pragæ* Anno Domini, M. CCCXXVII. Tertio Idus Martii.

EPISTOLA IV.

Henrici Advocati de Plavven Senioris, & Henrici ipsius Filii concessio, quòd post decessum familiæ Comitum de Eberstein Terræ Saxoniæ Dominium suum Plavven cum ipsius pertinentiis, à Joanne Rege Bohemiæ & suis hæredibus in feudum cum consensu suorum Vasallorum susceperint &c.

Nos Henricus Advocatus de Plavven senior, & Henricus ipsius filius senior; Recognoscimus tenore præsentium, & fatemur. A. 1327.

QUòd licet olim progenitores nostri bonæ memoriæ, quondam à viris specialibus Comitibus de *Eberstein* Terræ Saxoniæ retroactis temporibus Dominium eorum in *Plawen*, quod nunc tenemus, & ad nos ex successione legitima devolutum in feudo recepisse, ac etiam possedisse noscantur, tamen quia dudum cum omnibus suis Juribus, & pertinentiis in feudo, à quocunque Dominiorum nobis placuerit nunc recipere, ac tenere licitè valeamus. Nos ob specialis amoris affectum, quem ad Magnifici *Principis Domini nostri, Domini Joannis Boëmiæ & Poloniæ Regis Illustris, ac Comitis Lucemburgensis* Celsitudinem gerimus, ipsius nos recognoscentes esse feudatarios, & Vasallos prælibatum nostrum Dominium *Plawen* cum suis munitionibus & bonis videlicet, Castro *Lubow*, *Johansgrin*, Castrum *Sonek*, munitione *Blonsvicz*, munitione *Lapide* dicta, munitione dicta *Tribil*, & *Ganondorff*, cum Villis, hominibus, Vasallis & militibus ad ipsas & ipsa spectantibus, ac aliis suis pertinentiis universis in quibuscunque consistant, quas

Comites ab Eberstein in Saxonia perierunt.

Repetuntur ut priore Epistola munitiones Plawensiis feudales.

quas & quæ nunc habemus, & imposterum sumus ad idem nostrum Dominium quocunque titulo habituri, nostro, hæredum & successorum nostrorum Dominorum in *Plawen* nomine, recepisse in feudo, & ab ipso tenere & possidere Jure ac titulo feudali, volentes, quòd ipsi hæredes, ac successores nostri, quandocunque sæpè dictum Dominium nostrum per mortem alicujus eorum vacare contigerit, ipsum ab eodem *Domino nostro Rege, aut à suis hæredibus ac successoribus* Regibus *Boëmiæ* in feudo recipere semper deinceps debeant, & tenere, & proposito sibi per eos debito servandæ fidelitatis, & Homagii Sacramento, sicut & nos ipsum sibi nunc spontaneâ & liberâ voluntate præstitimus, ei vel eis, tanquam eorum Vasalli cum prædictis bonis omnibus, sincerâ fide semper intendere debeant & parere. Et nos *Tosso de Schoneck*, *Arnoldus* de Walchenstein, *Gaczo* de Menka, *Henricus* de Machvvitz, *Conradus* de Sak, *Eberhardus* de Tribel, & *Conradus* de Milim, Milites nec non *Nicolaus* dictus *Sak*, *Nicolaus* de Dobeneck, & *Henricus* dictus Reoder Militares, seu armigeri prædictorum Dominorum nostrorum de *Plawen*, quorum sumus homines & Vasalli precibus inclinati, protestamur præmissa omnia, prout superiùs continentur per eosdem Dominos nostros, nobis, successoribus, præsentibus, & consentientibus de certa scientia esse facta. In quorum omnium prædictorum robur, & testimonium præsentes literæ factæ sunt, sigillorum nostrorum, quæ ipsis appendi fecimus munimine roboratæ. Datum *Pragæ* Anno Domini M. CCC. XXVII. Decimo Octavo Calendas Aprilis.

EPISTOLA V.

Gerlaci ArchiEpiscopi Moguntinensis Electoris Imperii literæ quibus fatetur, quod Oppidum Plavven cum suis bonis & pertinentiis universis, sit hæreditarium feudum Regum, & Coronæ Bohemiæ Regni, & quòd à Corona Regni Bohemiæ nullo modo dividi aut scindi possit, cui rei ipse, ut Elector Imperii, assentit & eam confirmat.

Gerlacus DEI Gratiâ Sanctæ Moguntinensis sedis ArchiEpiscopus, Sacri Imperii per Germaniam Archicancellarius. Ad perpetuam rei memoriam.

Laus Regni Bob. à Mogunt. Archiep.

INter multiplices Imperialium solicitudinum meditationes, quibus *Serenissimi ac Invictissimi Principis & Domini Domini Caroli IV. Divinâ favente Clementiâ Romanorum Imperatoris semper Augusti, & Boëmiæ Regis Illustris, Domini nostri gratiosi*, generosus animus pro grata subditorum quiete hinc inde distrahitur, ad desideratam pacem & felix augmentum insignis *Regni sui Bohemiæ*, oculos deliberationis suæ sicuti dignum est, quâdam specialitate convertit, tantóque solertiùs de ipsius meditatur augmento, quanto ex suarum dilatatione propaginum, velut à membro nobili Sacrum Romanum Imperium non ambigitur laudabiliùs honorari. Nam sicut ex divisione Regnorum calamitates odiosæ concurrunt, & horrendæ seditionis scandala fidelium Regnicolarum, quoties tranquilla pax confunditur; Sic multiplicatis, &

tis, & adjunctis Regni viribus in pacis pulchritudine, fiduciæ tabernaculis, & opulentâ requie fidelis populus conquiescit, gratisque gratulatur commodis, sub grato regimine Principis gratiosi. Sanè sicut notorium esse dignoscitur, qualiter *Nobilis Vir quondam Henricus senior de Plawen Oppidum suam Plawen*, cum villis, territoriis, districtibus, montibus, collibus, vallibus, planis, censibus, redditibus, proventibus, utilitatibus, agris, cultis, & incultis, sylvis, rubetis, nemoribus, aquis, aquarumque decursibus, piscationibus, venationibus, aucupationibus, nec non vasallis, feudis, feudatariis, militibus, clientibus, judicibus, sculteris, rusticis, emphiteutis, & ad glebam adstrictis, viis, inviis, virgultis, pascuis, pratis, stagnis, lacubus, paludibus, molendinis, honorantiis, emolumentis, taliis, pœnis, mulctis, Judicialibus, & aliis undecunque proventibus, & cum omnibus & singulis metis, gradibus, juribus, jurisdictionibus, dominiis, utilitatibus, & decretis, granitiis, circumferentiis, & militibus, quibus circumferentiis, & militibus, quibus circum adjacentibus undique bonis aliis circumferentialiter prædicta, & eorum singula sunt distincta, nec non cum universis & singulis dictorum: Oppidi & bonorum Juribus, & pertinentiis habitis, & habendis præsentibus & futuris in quibuscunque rebus consisterent, vel quocunque modo imposterum orirentur, retroactis temporibus ab insignis memoriæ *Serenissimo Principe Domino Joanne quondam Rege Boëmiæ, genitore prædicti Serenissimi Domini nostri Imperatoris, & à Corona Regni Boëmiæ* suscepit in feudum, seque de ipsis investiri petiit, & fuit corporaliter investitus. Et eadem omnia, quæ ab antiquo & ex legitima successione à Parentibus & progenitoribus, sua verò hæreditalis proprietas extiterunt. Prout Nobilis *Henrici* de Plavven filii sui in præsentia Principum Coëlectorum nostrorum spontaneâ, & apertâ recognitione & confessione recepimus, in jure & onere Vasallagio, sive feudali, eidem quondam *Domino Joanni Regi Bohemiæ, & Coronæ prædictæ* expresse submisit, ex certa scientia ei subjecit, & de prædicto Oppido *Plawen*, villis & bonis ac cæteris omnibus & singulis supra scriptis, tanquam de vero, & nobili feudo, jam dicto, quondam *Domino Joanni Regi, & Coronæ Boëmiæ* fidelitatis & homagii debitum & consuetum præstitit Juramentum. Jura quoque & obsequia subjectionis & fidelitatis hujusmodi *Regi & Coronæ* præfatis usquè ad finem vitæ suæ ritè tenuit, & constanter exsolvit. Itá post ejusdem quondam *Henrici* obitum, Nobiles Viri, *Henricus* prædictus, & *Henricus* frater ipsius de Plavven prædicti quondam *Henrici* senioris filii, in prædicti Domini nostri Imperatoris & *Regis Bohemiæ* præsentia constituti, ad instar quondam ejusdem *Henrici* Patris sui Oppidum Plavven universaliter, cum omnibus & singulariter cum singulis suis Juribus, & pertinentiis supradictis, ab ipso Domino Imperatore nostro, ut à *Rege Bohemiæ, & à Corona Regni Bohemiæ* receperunt in feudum, seque à Majestate sua, tanquam à *Rege Bohemiæ* vero & legitimo Domino suo de præmissis infeudari, & investiri sicuti tenebantur ex debito cum humilitate & reverentia debitis petierunt, & sibi hæredibus, ac successoribus suis *Bohemiæ Regibus*, & ejusdem *Regni Coronæ* pro se hæredibus & successoribus suis præstiterunt homagii obedientiæ, subjectionis, & fidelitatis debita & solita Juramenta; desiderans ergo magnopere idem *Serenissimus Dominus noster, Dominus Imperator, ut prædicti Regni sui Boëmiæ* diutiùs optata, multipliciter felicitas, & ubertatibus & commodis Vasallornm nobilium augmento felici proficiat, quibus eidem tam naturæ proceritas quadam singulari influentiâ, quàm *Illustrissimorum Principum Dominornm quondam Regum Boëmiæ* præclaræ memo-

Nota: laudari Proceritatem quandam naturæ in Bohe. veteribus.

memoriæ laudabili quodam & venerando ſtudio providerunt. Ad hoc præcipuè aciem mentis ſuæ convertens, qualiter infrà ſcriptum feudum videlicer Oppidum *Plawen*, cum Oppidis, Villis, bonis, territoriis, diſtrictibus, & aliis omnibus & ſingulis ſuperiùs expreſſatis, quæ cum eodem Regno ſuo immediatè confinant, pro Illuſtriſſimorum Principum Dominorum *Regni Bohemiæ*, & ejuſdem *Regni Coronæ* commodis, & profectibus ad honorem Sacri Romani Imperii non ſolùm expediant, imò neceſſariæ videantur: Tum quia Oppidi, Villarum, & bonorum eorundem ſpatia dicti *Regni Bohemiæ*, veluti inſignis membri Majeſtatis Cæſareæ præcelſa requirit Nobilitas, tum quia Oppidum, & bona jam dicta, & loca ipſorum poſt rapinas, & ſpolia, ſtrages, & ſeditiones innumeras, ac periculoſa diſcrimina, quibus peregrinis ac viatoribus tranſitus vetabatur, nunc Divinæ propitiationis munere *Regis Regni*, & Nobilium *Regnicolarum Bohemiæ* diſponente potentiâ, amœnâ proſperitate gaudentes, quibuslibet mercatoribus, peregrinis, & perſonis aliis iter agentibus, tutum acceſſum, ſtatum, & proceſſum indubiis pollicentur, ut non ex hoc ſolùm dicti *Regni Bohemiæ*, verùm aliarum terrarum, & Reipublicæ commoda continuatis proſperitatibus augeantur. Animo deliberato, diligenti nihilominus, & maturo noſtro, & aliorum *Principum, & Comitum, Procerum, & Baronum, & fidelium Sacri Imperii, & ſuorum accedente conſilio*, de certa ſcientia habito reſpectu ad cauſas evidentes ſuperiùs jam expreſſas, & ad alia juſta motiva, quæ Imperialem ejus Celſitudinem ad hoc proſequendum rationabiliter inducebant, recepto ab eodem *Henrico & Henrico* fratribus fidelitatis, ut præmittitur, & homagii juramento ſolito, & ſolenni, tactis per eos Sanctis Evangeliis, ipſi Domino noſtro Imperatori, & *Regi Bohemiæ* ipſos de memorato feudo adhibitis debitis, & conſuetis ſolennitatibus inveſtivit, Imperiali perpetuis valituro temporibus, decernens edicto, ut prædicti, *Henricus, & Henricus* fratres, & eorum in feudo ſeu Oppido, & bonis ſuprà ſcriptis, hæredes, & ſucceſſores ex nunc inantea ſui tanquam *Regis Boëmiæ, & Coronæ Regni*, ac ſucceſſorum ſuorum *Regum Bohemiæ*, Vaſallorum, & feudales cenſeantur, & ſint; Oppidum quoque, & bona omnia ſuprà dicta, per ipſos ab eodem Domino noſtro, *Domino Imperatore, ut à Rege Bohemiæ, & à Corona & ſucceſſoribus ſuis Regibus Boëmiæ* memoratis, dependere cenſeantur in feudum realitérque dependeant, & tanquam talia ab ipſo, *& ab ipſa Corona, & ſucceſſoribus Regni Bohemiæ* perpetuò teneantur, idem *Dominus noſter, & Corona, & ſucceſſores* prædicti *Reges Boëmiæ* omni Jure, eminentiâ, ſuperioritate, & Dominio, quod & quo, verò legitimo, ac ordinario feudi Domino in feudalibus & Vaſallis, & eorum feudis, de jure & more, vel conſuetudine competit inconvulsè, & immutabiliter, perpetuò, & abſque quovis impedimento gaudeant, & fruantur. Cúmque præfati, *Henricus & Henricus* fratres de memoratis Oppido, bonis, & pertinentiis tanquam vero feudo ab ipſo Domino noſtro Imperatore, ut à *Rege Regnoque & à Corona Bohemiæ* legitimè dependente, ſibi tanquam *Regi Bohemiæ, naturali hæreditario & ordinario Domino ſuo* ſicut præmittitur, obedientiæ, homagii, & ſubjectionis debitæ præſtiterunt Juramentum. Teneantur etiam & debeant hæredes & ſucceſſores eorum perpetuò, dum & quoties caſus emerſerit, dicto *Domino noſtro, hæredibus & ſucceſſoribus ejus Bohemiæ Regibus, & ejuſdem Regni Coronæ* præſtare & facere conſimilia Juramenta, ſub pœnis omnibus, quæ Vaſallorum negligentiis in ejuſdem *Regni Bohemiæ Privilegiis* infliguntur, feudum etiam prædictum cum omnibus ab eo dependentibus, ſub omnibus conditionibus, mo-

In Miſnia quondam viæ infeſtæ, & latrocinia regnabant.

bus, modis, & verborum expressionibus sicuti præmittitur, dicto *Regno Bohemiæ*, & ipsius *Regni Coronæ* in perpetuum auctoritate Imperiali, sæpè dictus Dominus noster Dominus Imperator de Imperialis suæ potestatis plenitudine incorporavit, adjunxit, appropriavit; annexuit inseparabiliter univit, & invisceravit, omnem defectum si quis in his ex parte solennitatis omissæ, obscuritatis, dubietatis, seu defectus verborum, aut sententiarum vel alio quovis modo compertus fuerit, de jam dictæ Imperialis plenitudine potestatis supplevit, non obstantibus, quibuscunq; legibus, constitutionibus, vel statutis publicis, seu privatis, aut municipalibus, in contrarium editis, quibus omnibus, si & in quantum præcedentibus ejus intentionibus, & factis in toto aut in parte contrariæ censentur, authoritate & potestate prædictis simpliciter derogavit. Decernens & statuens suo perpetuo Imperiali edicto quòd non liceat alicui *Illustrissimorum Principum Dominorum, Regum Bohemiæ successorum* suorum, prædictos feudales, & feudum in toto, vel in parte quovis etiam ingenio, & excusatione, occasione, adinventatione, seu colore quæsitis vendere, scindere, alienare, obligare, dividere, permutare, aut aliquo modo à potestate *Regum, & Coronæ Regni* removere, imò veriùs feudales & feudum hujusmodi sub omnibus modis & distinctionibus prælibatis per eosdem *Dominos Reges Bohemiæ* absque diminutione qualibet, ad prædicti *Regni Bohemiæ*, & felicis ipsius *Coronæ* gloriam seriè & attentissimè retineri. Quod si quis eorundem *Regum Boëmiæ*, in contemtum hujusmodi nostri Imperialis edicti, & *Regni Boëmiæ* præjudicium dictos fideles seu feuda, in toto vel in parte, quibuslibet ingeniis, titulis seu coloribus quæsitis, venderet, alienaret, scinderet, obligaret, aut etiam permutaret, seu à *Regno Boëmiæ & Coronæ* removeret, nulli pœnæ corporali, ab hac habeatur obnoxius, cùm non sit conveniens corporali pœnæ Regiam addici Majestatem, sed ipsum Regem pœnam & reatum perjurii ipso facto incurrisse decrevit. *Principes verò, Barones, Nobiles*, & alios quoscunque cujuscunque dignitatis, gradûs, conditionis, vel statûs existant, qui ad venditionem, obligationem, alienationem, permutationem, seu remotionem hujusmodi niterentur, ipso facto infames esse constituit, & ut cadant ac omnibus suis Juribus, & honore, & universa bona ipsorum mobilia, & immobilia, possessiones, & prædia, ubicunque deprehensa fuerint, in usus *Regum Boëmiæ* confiscentur, Ipsique tanquam proditores, infideles, rei criminis læsæ Majestatis, turbatores pacis, & quietis fidelium, dissipatores *Regni Bohemiæ*, & throni regalis sint ab omnibus impunè usque ad mortem, & finale supplicium persequendi, & ad persecutionem ipsorum omnes indifferenter *Regnicolæ Regni Bohemiæ* consurgant sub omnium Jurium, libertatum, gratiarum, & honorum quibus regalis benignitas providit eisdem amissione. Teneantur etiam *Domini Reges Boëmiæ*, & sint virtute jam dicti Imperialis edicti specialiter obligati, ut videlicet hunc articulum de non vendendis, alienandis, permutandis, seu etiam removendis, feudalibus & feudis suprà dictis, Jurent inter alia in Principum, & bonorum & Nobilium *Regni Bohemiæ* prædicti præsentia, tactis corporaliter sacris, scriptis Evangeliis, antequam de manibus Pragensis ArchiEpiscopi, seu alteriùs Episcoporum *Regni Bohemiæ* coronati fuerint, seu sacram susceperint unctionem, & prædictis pœnis, inflictis, seu non inflictis, præmissa nihilominus, omnia, & eorum singula in suo robore perpetuò perseverent. Nos igitur, qui suprà *Gerlacus ArchiEpiscopus Moguntinensis, Sacri Imperii per Germaniam Archicancellarius*, ex eisdem rationibus & evidentibus causis, quibus antedictus *Serenissimus Princeps & Dominus no-*

nus noster, *Dominus Imperator*, circumspectâ suâ providentiâ motus fore dignoscitur, & ex omnibus prædictis, tanquam ex motivis legitimis Sacri Romani Imperii Magnificum statum prospicientibus propensiùs animati supradictis infeudationi, incorporationi, adjunctioni, approbationi, annexioni, unitioni, decreto, inhibitioni, statuto, derogationi, pœnarum adjunctioni, & omnibus aliis quæ expressantur, & sunt expressata superiùs, velut *ArchiEpiscopus Moguntinensis*, *Sacri Imperii*, *per Germaniam Archicancellarius*, & *Princeps Elector*, animo deliberato, & sano præcedente consilio nostrum benevolum consensum adhibemus præsentibus, & assensum, ac supradicta omnia & singula, & eorum quodlibet, in omnibus suis tenoribus, sententiis, punctis, & clausulis, de verbo ad verbum prout supra videntur expressa, ex officii nostri debito laudamus, approbamus, ratificamus, & de certâ nostrâ scientiâ confirmamus plenissimè perpetuis temporibus valitura. Præsentium sub nostro sigillo testimonio literarum. Datum *Metis* Anno Domini M.CCCLVI. Feriâ secundâ ante diem Beatæ Luciæ Virginis.

In eandem sententiam extant literæ *Boëmundi* ArchiEpiscopi Trevirensis Sacri Romani Imperii per Regnum *Arelatense*, & per Galliam Archicancellarii & Principis Electoris his per omnia similes. Quibus similiter hæreditariæ incorporationi, *Regno & Coronæ Regni Boëmiæ*, Oppidi *Plawen*, cum ejusdem Oppidis, bonis, & pertinentiis assentit, & eam, ut Elector Imperii confirmat; quarum Datum ut suprà, scilicet *Metis*, Anno Domini M. CCCLVI. in *Vigilia Beati Andreæ Apostoli.* In eandem sententiam extant literæ *Wilhelmi*, *DEI Gratiâ Sanctæ Coloniensis Ecclesiæ ArchiEpiscopi Sacri Romani Imperii*, *per Italiam Archicancellarii*, & per omnia præcedentibus similes: quibus similiter hæreditariæ incorporationi, & Regno & *Coronæ* Regno *Bohemiæ*, *Oppidi Plawen*, cum ejusdem pertinentiis assentit, & eam, ut Elector Imperii, approbat & confirmat, quarum Datum ut suprà, ibidem scilicet *Metis*, Anno Domini M. CCCLVI. *in Vigilia* Beati *Andreæ Apostoli.* In unam & eandem sententiam extant literæ sæcularium Electorum continentes ejusdem hæreditariæ incorporationis, & inviscerationis Oppidi *Plawen*, cum ejusdem Oppidi bonis & pertinentiis Regno & *Coronæ Bohemiæ* approbationem, & confirmationem & primo quidem. *Ruperti Senioris DEI Gratiâ Comitis Palatini Rheni*, *Sacri Romani Imperii Archidapiferi & Bavariæ Ducis*, per omnia præcedentibus & supra annotatis literis similes, quibus similiter hæreditariæ incorporationi *Regno & Coronæ Regni Boëmiæ* Oppidi *Plawen*, cum ejusdem pertinentiis assentit: & eam ut Elector Imperii approbat & confirmat. Quarum Datum ibidem ut suprà in præcedentibus literis prætitulatur, scilicet *Metis* Anno Domini M. CCCLVI. *in Vigilia* Beati *Andreæ Apostoli.* Item extant literæ, de ea re, in eandem sententiam *Rudolphi DEI Gratiâ Ducis Saxoniæ*, *Sacri Imperii Archimarschalci*, istis per omnia similes, quibus similiter hæreditariæ incorporationi, *Regno & Coronæ Regni Bohemiæ* Oppidi *Plawen* cum ejusdem pertinentiis assentit, & eam ut Elector Imperii approbat, & confirmat, quarum Datum ibidem *Metis* Anno Domini M.CCC. LVI. *in Vigilia* Beati *Andreæ Apostoli.* Item extant literæ de eadem re, in eandem sententiam *Ludovici dicti Romani DEI Gratia Marchionis Brandeburgensis Sacri Romani Imperii Archicamerarii*, & *Bavariæ Ducis* istis per omnia similes, quibus similiter hæreditariæ incorporationi *Regno*, & *Coronæ Regni Boëmiæ* Oppidi *Plawen*, cum ejusdem pertinentiis assentit, & eam, ut Elector Im-

ctor Imperii approbat, & confirmat. Quarum Datum ibidem *Metis*, ut supra Anno & die eadem M. CCCLVI. *in Vigilia Beati Andreæ Apostoli &c.*

EPISTOLA VI.

Friderici, & Ottonis Dictorum fratrum Burggraviorum de Donin, & Henrici Dapiferi de Brun, Castri Donin, cum suo Dominio & omnibus Juribus ac pertinentiis à Joanne Rege Bohemiæ, & ejusdem hæredibus ac successoribus Regibus Bohemiæ & ejusdem Regni Corona in perpetuum & hæreditarium feudum susceptio.

A.1341.

Nos Fridericus & Otto Dictus Heyden fratres Burggravii de Donin, & Henricus Dapifer de Brun, ad universorum notitiam, tenore præsentium volumus pervenire.

QUòd quia *Magnificus Princeps Dominus noster charissimus, Dominus Johannes Rex Bohemiæ, Lucemburgensis Comes,* perpetua nostra servitia Regio culmini exhibita, & quæ exhibere tenebimur respiciens in futurum nobis *Castrum Donin, cum suo Dominio,* & cum omnibus Juribus, appendiis, & honoribus, utilitatibus, Jurisdictionibus, & pertinentiis universis, quæ in præsenti & ab antiquo ad ipsum Castrum pertinebant, & spectant, & spectare poterunt, (quod quidem Castrum nos *Burggravius de Donin, & Henricus Dapifer de Brun* prædicti, ab ipso Domino nostro Rege in certa pecuniæ summa tenuimus in pignore) Nobis *Friderico, & Ottoni de Donin Burggravio, & Henrico de Brun,* & hæredibus nostris in exsolutione dictæ quantitatis pecuniæ, & principaliter, ac præcipuè ob perpetua nostra servitia, ut præmittitur ipsi Domino Regi exhibenda, de sua benignitate & gratiâ dedit, concessit, in feudum perpetuum, contulit, & donavit, per nos & hæredes nostros, ab ipso *Domino Rege suisque hæredibus & successoribus* Bohemiæ *Regibus,* tenenda, habenda, recipienda, & hæreditariè possidenda, perpetuo Jure, ac titulo feudali. Nos itaque eidem benevolentiæ gratuitæ occurrere disponentes, recognoscimus nostro & hæredum nostrorum nomine præfatum Castrum Donin à præfato Domino Rege recepisse, & habere in feudum, præstito sibi, & hæredibus suis debitæ fidelitatis & homagii Sacramento promittentes, ac volentes, quòd dictum Castrum Donin cum universis suis Juribus, *Dominio & pertinentiis ad Regnum Boëmiæ seu Coronam Regni* & nusquam alibi perpetuis debeat temporibus pertinere. Et quòd nos *Fridericus & Otto* Donin; & *Henricus* Dapifer supradicti nostrique *hæredes dicto Domino Regi, & suis hæredibus & successoribus* de eodem Castro debita servitia facere & exhibere tenebimur. Volumus etiam & expressè nos adstringimus, quod sæpe dictum Castrum Domino Regi, & præfatis suis hæredibus & successoribus, pro quibuscunque necessitatibus eorum, Castrum Domino Regi & opportunitatibus, tempore Querræ, vel pacis, aut alias qualitercunque, quotiescunque, & quandocunque præfato Domino Regi suis hæredibus, & successoribus placuerit, & expedire videbitur, & contra omnem hominem, vel per-

Castrum Donin non subjacet Capitaneis Districtuum Boh.

vel personam cujuscunque status, conditionis, dignitatis, vel præeminentiæ extiterit, nemine penitùs excepto, apertum seu manifestum esse debeat, licere vel patere & quanquam ipsum Castrum perpetuò ad prædictum *Regnum Bohemiæ* pertinere debeat, nihilominus Juri Bohemicāli, videlicet Popprawczuw seu Zudă cum dicto Castro subesse non debemus, nec aliqualiter subjacere, sed his Juribus gaudere volumus, quibus alia Castra feudalia gaudent & fruuntur, quæ ab ipso Domino Rege in feudum dependent, & quæ per veros Vasallos, puta terræ nostræ *Glacensis* possidentur, & tenentur. In cujus rei testimonium sigilla nostra unà cum sigillis *Illustrium Principum, Domini Rudolphi Ducis Saxoniæ, & Domini* Bolezlai *Ducis Silesiæ Domini Lignicensis, &* Bregensis, *ac Nobilis Viri Domini Ottonis* de Wytrin præsentibus sunt appensa. Et nos *Rudolphus DEI Gratiâ Dux Saxoniæ, &* Boleslaus eadem gratiâ *Dux Silesiæ, & Dominus Lignicensis &* Bregensis, nec non *Otto de Wytrin* supradicti ad ampliorem evidentiam & certitudinem præmissorum rogati per *Fridericum Ottonem* Burggravios *de Donin, & Henricum Dapiferum de* Brun, memoratis: sigilla nostra præsentibus literis fecimus applicari. Actum & Datum *Pragæ*, in Vigilia Nativitatis Mariæ Virginis gloriosæ, Anno M. CCCXLI.

Finis Voluminis primi Literarum Publicarum seu Miscellaneorum Decad:I. L.VIII.

INDEX

INDEX LITERARUM PUBLICARUM,

Quæ continentur in Volum. I.

Ferdi-

Eadem

PARS II. EPISTOLARUM PUBLICARUM.

Ad

MARCHIONATUM MORAVIÆ SPECTANTIUM.

PARS III. EPISTOLARUM PUBLICARUM.

DUCATUS SILESIÆ.

§.I. EPISTOLA I.

§. III.

PARS IV. EPISTOLARUM PUBLICARUM.

EGRA.

PARS V. EPISTOLARUM PUBLICARUM.

Ad

LUSATIAM SPECTANTIUM.

INDEX

INDEX RERUM
MEMORABILIUM,

Quæ in hoc Volumine I. Literarum Publicarum continentur.

Civi-

H.

I.

K.

L.

M.

N.

O.

Olf.

P.

R.

S.

Schön-

A. M. D. G.

FINIS.

Généalogies contenues dans ce volume

